

ჯუმბერ ლეყავას სახელობის მეცნიერებათა
მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია

ანთოლოგია

VIII
ტომი

ჯუმბარ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა
მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია

ანთოლოგია

VIII ტომი

ექვნიკა ჯუმბერ ლეჟავას
80 წლის თუბილეს

თბილისი
2019



იუნესკოს მსოფლიო დესპანი, მსოფლიოს სპორტსმენი, გაეროს ბუნე-ბის დაცვის ელჩი, გინესის მრავალგზის რეკორდსმენი, მსოფლიო ველო-მოგზაური, მოგზაური დიპლომატი, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, ვახტანგ გორგასლის I ხარისხის ორდენის კავალერი, მსოფლიო 2009 წლის ადამიანი, საქართველოს 2002 წლის ადამიანი, სპორტის დამსახურებული მუშაკი, მსოფლიოს მრავალი ქალაქის, მათ შორის თბილისის საპატიო მოქალაქე, ნიკო ნიკოლაძისა და ივანე ჯავახიშვილის სახელობის მედლების მფლობელი, ამერიკის ბიოგრაფიის ინსტიტუტის თავი-სუფ-ლების ოქროს მედლის მფლობელი, ევროპის ბიოგრაფიული ცენტრის გენერალური დირექტორის მოადგილე, 5 აკადემიის აკადემიკოსი, შეყვანილია ევროპის ბიოგრაფიული ცენტრის 400 წარჩინებულში, ამერიკის ბიოგრაფიის ინსტიტუტის მიერ კი – მსოფლიოს 500 წარჩინებულთა სიაში და სხვ.

ასეთი პოპულარული პიროვნების სახელობის აკადემიის შექმნა, დასაფიქრებელია და საპასუხისმგებლოც. ჟურნალმა „ათინათმა“ მკითხველის ყურადღება მიიქცია და დღითიდღე საინტერესო ხდება.

ჯუმბერ ლეჟავამ ცათა სასუფეველში დაიდო ბინა. ჩვენ ისლა დაგვრჩენია, მისი სულის წინაშე ფიცი დავლოთ და ვიშრომით მის უკვდავსაყოფად.

აკადემიის წევრების ფიცი

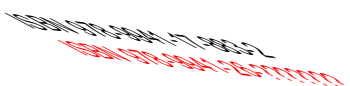


რამდენი ლექსი გიძღვენით მაგრამ,
სიტყვა ვერა ვთქვით შენი საქები.
ვეფერებოდით შენს ჯიშს და ნაგრამს.
კვლავ ბევრი დაგვრჩა ისევ სათქმელი.

შენი სახელის უკვდავებისთვის,
სიცოცხლის ბოლო წუთსაც განაცვლებთ...
კვლავაც ვიბრძოლებთ იდეებისთვის,
არ მოვდუნდებით, წუთს არ გავაცდენთ...

თაობებს შევკრებთ დარუბანდამდე,
ნაბიჯს ავანყობთ ნიკოფსიიდან...
ვიბრძოლებთ ცაში წასვლის ვადამდე.
და არ ამოგშლით ჩვენი სიიდან.

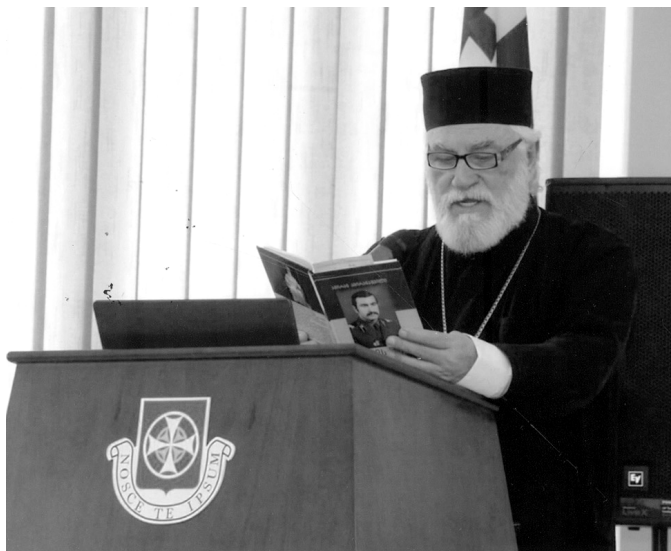
გულნაზ ხარაიშვილი



მამა ამირან ამირანაშვილი

ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა

„დიდ არს უფალი და საკვირველ არიან საქმენი მისნი“, ვინაიდან ადამიანი შექმნილია „ხატად და მსგავსად ღვთისა“ უნდა ვიფიქროთ, რომ მასაც ძალუძს გააკვირვოს სამყარო თავისი ღვთიური ნიჭითა და ძალისხმევით. სწორედ ასეთი ადამიანები არ ეკუთვნიან რომელიმე ეთნოსს ან რასას, ასეთი პიროვნებები მსოფლიოს კუთვნილებანი არიან და მათ მსოფლიო კუთვნილებად ვაღიარებთ. ასეთებია სპორტში: მსოფლიო ჩემპიონები, რეკორდსმენები, ხელოვნებაში ბრწყინვალე ვარსკვლავები, მეცნიერებაში დიდი აღმომჩენები და რომელ ერთს ვეფერო და დავასახელო, მარამ მე შევჩერდები „მსოფლიო მოგზაურზე“ ქართველ სასწაულმოქმედზე, გინესების რეკორდსმენზე, დიდ პატრიოტზე, უბადლო მეუღლეზე, მამაზე, მეგობარზე, რწმენითა და სიყვარულით შეიარაღებულ „მოხეტიალე რაინდზე“ ბატონ ჯუმბერ ლეჟავაზე.



უდიდესი მოგზაურები, რომლებმაც ნიჩბიანი ნავებით, აფრიანი გემებით, მოტორიანი საშუალებებით, წყალზე, ხმელეთზე და კოსმოსშიც შეძლეს კაცობრიობის გაოცება;

თუ ბარათაშვილს ოთხფეხა მერანი მიაფრენდა უგზო უკვლოდ, და მის მერანს არ ქონდა საზღვარი, თუ სერვანტესმა ჯაგლაგი „როსინანტატი“, უბრალო კიხანა, „სიმართლის დამცველი და ბოროტების მდევნელი“ დონკიხოტ ლამანჩელი. „მოხეტიალე მწუხარე სახის რაინდად“ აქცია და მსოფლიო მოატარა და თუ მეცნიერებმა კოსმოსური ხომალდებით შემოუარეს დედამიწას, ჩვენმა გმირმა ყველაზე პრიმიტიული საშუალებით „ორბორბლიანი“ ველოსიპედით განიზრახა მსოფლიოს გაოცება და ენერჯიად არა, ნიჩაბი, არც აფრა და არც მოტორი, არამედ ღვთიური პირადი ენერჯია გაიხადა გადაადგილების ერთ საშუალებად. ვინ მოთვლის რამდენი კილოვატი ენერჯია გამოიმუშავა მისმა სხეულმა, რომ საკუთარი ფეხებით გადაეცა იგი მისი, ერთადერთი განუყოფელი მეგობრისათვის და თანამგზავრის „ველოსათვის“.

საიდან ამხელა ძალისხმევა? როგროც მისი მეგობრები და მისივე სახელობის აკადემიის წევრები მიაშობენ: ბატონმა ჯუმბერმა ეს გადაწყვეტილება, უსაყვარლესი მეუღლის ქალბატონ ლიანა ალიბეგაშვილი და მისი განუყრელი მეგობრის ყიული შარტავას გმირულ ხსოვნას მიუძღვნა. დიახ, უსაზღვრო სიყვარულის განუზომელი რწმენა გამარჯვებისა, მსოფლიოს შემოატარებს ადამიანს თუ იგი ჯუმბერ ლეჟავაა.

რას იფიქრებდა გურიის ერთ პატარა სოფელში ჯიხაიშში დაბადებული ცქვიტი ყმანვილი, რომელსაც ზოგჯერ მდიდარი ოჯახის შვილები ველოსიპედზე არ სვამდნენ 5 წუთი რომ „გაეკატავებინა“, უფლის ნებით ეს ბავშვობის ნატვრა მან მსცოვან ასაკში აიხდინა წლების მანძილზე ველოსიპედიდან არ ჩამოსულა...

ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას ცხოვრებას და მოღვაწეობას მისი უახლოესი მეგობრები და თანამოაზრენი დიდებულად წარმოაჩინენ. მე არც გეოგრაფიაზე და იმ რუკებზე არ ვიქნები კომპეტენ-

ტური რაც ფიზიკურად გაიარა მსოფლიო მოგზაურმა, მაგრამ მინდა გაცემა გამოვთქვა იმ მსოფლიო რეგალიებზე რაც კაცობრიობას შეუქმნია, ბატონი ჯუმბერი თითქმის ყველას ფლობდა, რომელთა სრულად ჩამოთვლა შეუძლებელია;

მე ვეცდები ფაქიზად შევეხო იმ სულიერ განსაცდელებს, სიხარულს, მწუხარებას, სტიქიებთან პირისპირ გამკლავებას, დაძლეულ სირთულეებს, და რწმენითა და იმედით შეიარაღებას გარდაუვალი გამარჯვებისაკენ.

ჩემი მცირედი გამოცდილება, მკარნახობს სულიერი თანაგრძნობა გამოუცხადო „მსოფლიო მოგზაურს“, ვინაიდან შემიძლია ვთქვა, რომ აფრიკისა და ჩრდილო ყინულოვანი ოკეანის გარდა ყველგან დამიდგამს ფეხი და დიდ ოკეანეებში დამისველება კიდევაც, მაგრამ მე საჰაერო საშუალებების გამოყენებით გადავადგილდებოდი, ასე რომ ჩემი ვოიაჟი ოკეანეში წვეთია ბატონ ჯუმბერთან შედარებით, იგი რომ მეტრობით, კილომეტრობით და ფეხი-ფეხ არ ტოვებდა სამყაროს კუთხე კუნჭულს. დიდება მას ასეთი გაბედულებისა და გმირობისათვის...

მახსენდება დიდი უდაბნოები, ქვიშის ფერადი ქარბორბალები, ერთ საათში შეცვლილი რელიეფები, მიდიხარ ორიენტაციას აკეთებ ჰორიზონტის გორაკზე. ამოვარდება ცხელი ქარი, იფარავ სახეს, თვალებს, მაგრამ ქვიშა აღწევს მთელ სხეულში, განსაკუთრებით კბილებით ფქვავ ქვიშას, ცოტაც და ჰორიზონტზე გორაკი გამქრალია, სწორედ ეს დაფქული გორაკი არ გაძლევდა გადაადგილების საშუალებას....

ჩინეთისა და ინდოეთის ბრინჯის ყანების ჭაობები, შავი ბომბეი, გავეროპელებული, მაგრამ აქ გავლის საშუალებას არ გაძლევენ ქუჩებში მოხეტიალე მათხოვრები, ზოგი ვაჭრობას, ზოგი თხოულობას. ველოსიპედით აქ ვერავის გააოცებ. მილიარდიან ქვეყანაში ძირითადი ტრანსპორტი ხომ ველოსიპედია. გაჩახჩახებული სინგაპურის გავლით ავსტრალია, დიდი და საოცარი ბუნების თავისუფალი ქვეყანა... ყინვებისა და თოვლისაგან გათოშილი ჩრდილოეთი – ევროპა, და დიდი ამერიკა. ძნელია აფრიკის სირთულეების შემდეგ, ამერიკის უდიდესი საოკეანო ხიდები და თვალუნვდენელი სიმაღლეების ქვეშ ველოსიპედზე ამხედრებული გურული ჯუმბერ ლეჟავა, კაცი ლეგენდა, ხუთი მსოფლიო უდიდესი აკადემიების აკადემიკოსი, იუნესკოს მსოფლიო დესპანი, გინესის მრავალგზის ჩემპიონი, ევროპისა და ამერიკის გამორჩეულ ადამიანთა მრავალგზის კავალერი, უსაყვარლესი აკადემიის დამაარსებელი, საკვირველმოქმედი დიდი მოგზაური... განისვენებს დიდუბის პანთეონში და ყველა ქართველის გულში. ცხოვნება და უკვდავება მის ნათელ სულს. ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ.



მონაზონი იოანა (ონიანი)

მსოფლიო მოგზაურის გახსენება



**ლოცვათა წმიდათა მამათა ჩვენთა
უფალო ისაო ქრისტე, შეგვიწყალებ ჩვენი!**

ცათა სასუფეველში დამკვიდრება შენს სულს ჩემო მეგობარო მეცნიერო, მოგზაურო, მსოფლიოში აღიარებულ დესპანო, მრავალი ქვეყნის მაცნევ და საქართველოს ღირსების მთელს სამყაროში მომფენელო, უძლიერესო სპორტსმენო, რამდენიმე ქვეყნის საპატიო მოქალაქეო, რამდენიმე აკადემიის აკადემიკოსო და უამრავი რეგალიების მფლობელო. მქონდა პატივი საერო ცხოვრებაში მემეგობრა შენთან და ერთმანეთისთვის გაგვეზიარებინა, როგორც საზოგადოებრივი, ასევე სამეცნიერო საქმიანობა.

მინდა გავიხსენო ის წუთები, როდესაც თქვენ პირველად ფიზიკურად გაგიცანით (თუმცა ჟურნალ-გაზეთებით, ტელევიზიით უკვე აღიარებული იყავით). ეს მოხდა ქალაქ თბილისში, ოქროს უბანში, ტიტკო ჩაფიძის სახელობის კულტურული ცენტრის გახსნაზე, სადაც თქვენი თავი გაგვაცნო ამ ცენტრის დირექტორმა გულნაზ ხარაიშვილმა. იმ დღიდან მოყოლებული ჩვენი ურთიერთობა და სამშობლოსადმი უსაზღვრო სიყვარული ერთმანეთს ერწყმოდა. ხშირად გვქონდა შეხვედრები სამეცნიერო კონფერენციებზე, წიგნის პრეზენტაციებზე და აგრეთვე ქალაქგარეთ საინსტიტუტო თუ სასკოლო შეხვედრებზე, რომლებსაც ხშირად გინწყობდნენ. ეწყობოდა გამოფენები თქვენი მოგზაურობის შესახებ, იმართებოდა პრეზენტაციები და ასე შემდეგ. განსაკუთრებით კი მინდა აღვნიშნო ის შეხვედრა, როდესაც გ. ხარაიშვილს 55 წელი შეუსრულდა. ეს იუბილე აღინიშნებოდა სწორედ იმ კულტურულ ცენტრში, სადაც პირველად გაგიცანით. ლონისძიების დამთავრების შემდეგ თქვენ ეზოში მოგიყვანიათ მიკროავტობუსები, ყველა იქ დამსწრე საზოგადოებას გვთხოვეთ დავმსხდარიყავით და გეზი პირდაპირ მცხეთისკენ აგვალბინეთ. როცა დანიშნულების ადგილამდე მივედით ჩვენს გაცემას საზღვარი არ ჰქონდა. უზარმაზარი ემოციები გამოიწვია თვენს მიერ გაშლილმა სუფრამ ჩვენს საპატივცემულოდ. თამაღობა თქვენ თვითონვე გასწიეთ, მოადგილედ კი აკად. გარი ჩაფიძე დანიშნეთ.

ჩვენს შორის იმყოფებოდა უამრავი მწერალი, აკადემიკოსი, მეცნიერი, პოეტი, რომლებიც ემოციებს ვერ მალავდნენ თქვენს მიერ წარმოთქმული სადღეგრძელოების შესახებ, რომლებიც ეხებოდა სამშობლოს სიყვარულს, საერო თუ სასულიერო საქმიანობას, თქვენს მოგზაურობას-პირველად, როდესაც 9 წელი განვლეთ ამ მოგზაურობაში, თუ რაოდენ ბევრ წინააღმდეგობას აწყდებოდით, უფალმა როგორ გადაგარჩინათ, როდესაც ექიმებმა სასიკვდილო დიაგნოზი დაგისვეს და სიცოცხლის ხანგრძლივობა განისაზღვრა 1-2 თვით. თქვენი უფლისადმი რწმენა-ლოცვით, ვარჯიშით არა მარტო სიცოცხლე გაიხანგრძლივეთ, არამედ მსოფლიო შემოიარეთ ველოსიპედით.

ამ სენსაციურმა ამბავმა მალევე გაიჟღერა. თქვენი საამაყო სახელი რამდენჯერმე დამკვიდრდა გინესის რეკორდების წიგნში. აღსანიშნავია, რომ თქვენი დამსახურებით: მეცნიერული კვლევებით, მოგზაურობით, ინტელექტით ერუდიციითა და გამოცდილებით დაისვა საკითხი თქვენი სახელობის აკადემიის შექმნისა, რომელზედაც თქვენ უარი განაცხადეთ. მაგრამ მეცნიერების, აკადემიკოსების, მწერლებისა და პოეტების დაჟინებული თხოვნით, და განსაკუთრებით კი

პოეტ გულნაზი ხარაიშვილის თაოსნობით „ჩამოყალიბდა ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია, რომელმაც მსოფლიო სახელი გაითქვა თავისი ანთოლოგიითა და ჟურნალ „ათინათის“ ყოველკვარტალური გამოცემებით.

მიუხედავად იმისა, რომ 7 წელიწადია ვიმყოფები უძღურებაში, ვარ 3 წლის შინ აღკვეცილი მონაზონი, არ შემიძლია გულგრილად შევხვდე თქვენი დაბადების 80 წლის იუბილეს და ამ ქვეყნიდან გადასვლის 5 წელს. ჩვენ, ორივეს ძალიან ბევრი რამ გვაკავშირებდა, დაწყებული მეცნიერული საქმიანობებიდან, უძღურებანი თუ ოჯახური მდგომარეობა. თქვენთვის მძიმე წუთები, როდესაც ჯერ მეუღლე და შემდეგ საყვარელი შვილი დაკარგეთ, ოჯახში დარჩით მხოლოდ მამაკაცები და ამ მძიმე ტვირთს ყოველთვის თავად უძღვებოდით.

სწორედ ამ ყველაფრის შემდეგ ხართ სამაგალითო, მისაბაძი, დასაყრდნობი ადამიანი ყველა ქართველისთვის და არა მარტო ქართველთათვის. ამიტომაცაა, რომ მიზნად დაისახა თქვენი სახელობის სპეციალური წიგნის ტომის გამოშვება თქვენი განვლილი ცხოვრების შესახებ, რაშიც ლომის წვლილი მიუძღვის პრეზიდენტს გულნაზი ხარაიშვილს.

ქალბატონი გულნაზი ყოველთვის ცდილობს ყველა ჟურნალსა და ანთოლოგიაში თქვენი ღვაწლი გაიხსენოს, გააცნოს საზოგადოებას თქვენი თავი, კიდევ ერთხელ შეახსენოს თუ რაოდენ ძლიერი პიროვნება ჰყავხართ ქართველ ერს.

იშვიათია პიროვნება, რომელსაც სიცოცხლეშივე აფასებენ და შეიგრძნობენ, თუ რა ცხოვრება განვლო და რას წარმოადგენდა სამშობლოსთვის. თვენ კი, უფლის ნებით და თვენს გარშემო არსებული პიროვნებების დამსახურებით, ეს შეძელით.

ცათა სასუფეველი დაიმკვიდროს თქვენმა სულმა. ნათელი და სანთელი მარადიული ყოფილიყოს თქვენს საფლავზე!



სერგი ლომაძე

ლეგენდარული ჯუმბერ ლეჟავას შესახებ



წელს ოთხმოცი წელი შეუსრულდებოდა ლეგენდარულ ჯუმბერ ლეჟავას, – საოცრად მრავალმხრივ პიროვნებას, რომელმაც უამრავ სფეროს დაატყო თავისი ხელი. როგორც ფილოსოფოსი-მოგზაური, იგი იყო საქვეყნოდ აღიარებული, წერდა დღიურებს, თავისი სისტემა ჰქონდა შექმნილი მედიცინაშიც, იყო დიდებული საზოგადო მოღვაწე, ხოლო აკადემიური აზროვნების განვითარებაში მისი სახელი ერთ-ერთ სიმბოლოდ იქცა: საქმე იმაშია, რომ ჯერ კიდევ დიდი მოგზაურის სიცოცხლეში, მასთანავე შეთანხმებით, გულნაზ ხარაიშვილმა ჩამოაყალიბა ბატონი ჯუმბერის სახელობის აკადემია, რომელიც უკვე ათი წელია წარმატებით მუშაობს. აკადემიამ გამოსცა ჟურნალის მრავალი ნომერი, ანთოლოგიის ტომები, გამართა მრავალი შემოქმედებითი საღამო მთელი საქართველოს მასშტაბით, და ის ღვანლი, რაც ლეჟავა-ხარაიშვილისაგან დაინერგა, ფართოდ გავრცელდა.

არ ვიცი, არის თუ არა კიდევ სხვა ასეთი შემთხვევა, სიცოცხლეშივე მისი სახელობის აკადემია რომ ეხილოს ადამიანს; საქართველოში, არა მგონია, რომ ამას ანალოგი ჰყავდეს; და რომც იყოს სხვა ასეთი შემთხვევა, რაღა თქმა უნდა, ეს ბრწყინვალეებას არ აკლებს ლეგენდარული ჯუმბერ ლეჟავას სახელს! (არც ის ვიცი, არის თუ არა მეორე ასეთი შემთხვევა ჩვენში, რომ, გულნაზ ხარაიშვილის მსგავსად, ამდენი წელი იყოს ქალი საქმეთმპყრობელი აკადემიისა!).

ის, რომ ბატონი ჯუმბერი შეუდარებელი სპორტსმენი იყო, რომ არა ერთხელ მოხვდა გინესის რეკორდების წიგნში, ყველამ იცის. მგონი იგი პირველი ქართველიც გახლდათ ამ მხრივ.

მაგრამ, მსოფლიო სახელი, ბატონ ჯუმბერს, მაინც მისმა დედამინისირგვლივმა მოგზაურობამ მოუტანა, რომელიც, ძირითადად, გასული საუკუნის ოთხმოცდაათიან წლებში განხორციელებდა, და მისი ტრიუმფით დასრულების შემდეგ, მოგზაურს, ეწოდა ქართელი მაგელანი, მსოფლიოს (სამყაროს) მოქალაქე.

მოგეხსენებათ, ფერნანდო მაგელანი გემებით მოგზაურობდა. მან, საუკუნეების წინ, პირველმა შეასრულა დედამინისირგვლივი რეისი. ეს იყო პორტუგალიურ-ესპანური რეისი, რომელსაც წლები დასჭირდა. მსოფლიო (სამყაროც) ბევრად უფრო დიდი აღმოჩნდა, ვიდრე ადამიანებს წარმოედგინათ. მაგელანი მოგზაურობისას დაიღუპა. კაპიტანი ვერ მოესწრო თავის ტრიუმფს, თუმცა ის მოესწრო მაგელანის სრუტის აღმოჩენას და კიდევ ბევრ არანაკლებ გამარჯვებას. საბოლოოდ, მისი მოგზაურობა, ეკიპაჟის სხვა წევრებმა განასრულეს, ხოლო, უკვე მეოცე საუკუნეში, სტეფან ცვაიგმა გენიალური მხატვრულ-დოკუმენტური რომანი შექმნა ამ მოგზაურობის შესახებ, და ასე დაგვირგვინდა უზარმაზარ მიზანს შეწირული კაცის – მაგელანის ლეგენდარული ოდისეა. სიკვდილის შემდეგ მაინც გაიმარჯვა ვერახდენილი ოცნების კაცმა. ეგებ სიცოცხლეშიც გრძნობდა თავის მარადიულ გამარჯვებას, ვინ იცის...

ფერნანდო მაგელანის გმირობის განმეორება ბევრმა სცადა, მეტ-ნაკლები წარმატებით. არა ერთ ქვეყანას ჰყავს თავისი მაგელანი, მაგრამ ალბათ არცერთი მათგანია ისეთი სრულყოფილი, როგორც ჩვენი ჯუმბერ ლეჟავა, რომელმაც დიდი წინამორბედისგან განსხვავებით, ველოსიპედით შემოუარა პლანეტას, თანაც თავისი უსასრულო გზის დიდი ნაწილი მარტოდმარტომ გაიარა, და იყო ყველა კონტინენტზე, მათ შორის – ყინულოვან ანტარქტიდაზეც კი, მარად თეთრ სამეფოში.

მაგელანის მთავარი გმირობა მის პირველობაშია. მაშინ წარმოუდგენელი იყო ასეთი რამის გაკეთება. მერე ბევრი რამ ძალიან განვითარდა. შეუდარებელია მაგელანი.

მაგრამ მაგელანს უკან ედგა იმდროინდელი მსოფლიოს უძლიერესი სახელმწიფო – ესპანეთი (თუმცა თვითონ პორტუგალიელი გახლდათ, მისი ეკიპაჟი კი ინტერნაციონალური იყო, ან – ასე შეიძლება ითქვას). და დიდი კაპიტანი გახლდათ მარტო.

ხოლო ვინ იდგა ჯუმბერ ლეჟავას უკან? პატარა, ობოლი საქართველო, რომელიც თითქმის საერთოდ ვერ ეხმარებოდა მას. ჟიული შარტავამ და კიდევ რამდენიმე მხარდამჭერმა ადრევე ტრაგიკულად დაასრულეს სიცოცხლე. ჟიული, გურამ გაბესკირია და სხვები გმირულად ჩაიხოცნენ აფხაზეთში, ხოლო შევარდნაძე და მისი გარემოცვა, ქვეყნის უმძიმესი მდგომარეობისდა გამო, ხელშესახებ, მკვეთრ დახმარებას ვერ უწევდა მოგზაურს. ბატონი ჯუმბერი დარჩა ფაქტობრივად მარტოდ-მარტო, მიუსაფარი, პირისპირ ათასობით კილომეტრთან, თანაც ისეთი პრიმიტიული ტრანსპორტით, როგორიც არის ველოსიპედი.

და ყველანი, – მოკეთენიც, მონინალმდეგენიც, უცდიდნენ მის უეჭველ დამარცხებას.

მაშინ ძალიან ახალგაზრდა ვიყავ. თვალყურს ვადევნებდი ამ მოვლენებს – მარტოკაცის ბრძოლას სამყაროს წინააღმდეგ, და ვფიქრობდი: ნეტავი არ დანებდეს, ნეტავი ბოლომდე გაიტანოს ლელო, ნეტავი გაიმარჯვოს!.. ტელე-რადიო-პრესაში აქა-იქ გაიელვებდა ინფორმაცია ლეგენდარული მოგზაურის შესახებ, და საქართველო, განამებული, ცრემლიანი საქართველო, გულშემატკივრობდა თავის შორეულ შვილს.

ჯუმბერ ლეჟავა სერავდა უზარმაზარ მანძილებს დიდ ქალაქებში, დაბა-სოფლებში, მთა-ტყეებში, ხევებში, უდაბნოებში, ყინულებში, თავს აღწევდა უამრავ საფრთხეს, ებრძოდა შიმშილს, ნყურვილს, გაუსაძლის სიცხეს, გაუსაძლის სიცივეს... ვის და რას აღარ ებრძოდა, ხან ადამიანთაგან, ხან მხეცთაგან, ხან ბუნების უმძიმესი პირობებისგან, ხან უმძიმესი ეკონომიკური პირობებისგან მახედაგებული. ყველაფერს გაუძლო. ყველაფერი გადაიტანა. წლები შეაღია თავის მიზანს და ტრიუმფალურად მივიდა ფინიშთან, დაბრუნდა, რა, საქართველოში! ამ დროში მან მოიიარა უამრავი სახელმწიფო, ხოლო ყველგან შეასრულა მისია საქართველოს ელჩისა. გააცნო, შეაყვარა ჩვენი სამშობლო უამრავ ადამიანს მთელს მსოფლიოში. ის იყო უდიდესი პოპულარიზატორი საქართველოსი!

ჯუმბერ ლეჟავას გამარჯვება შეაძლებინა თავისმა ფილოსოფიურმა მოძღვრებამ, ცოდნის თავისმა სისტემებმა, ძველ, საიდუმლო (დახურულ), ნახევრადსაიდუმლო და ღია სისტემებზე დაფუძნებულმა. ამ ცოდნებს, ამ ფილოსოფიას მისდევდა იგი მთელი ცხოვრება, და ამან გამობრძმედა, გააკაჟა იგი, ჯუმბერ ლეჟავა იქცა რკინის კაცად, როგორც, ვთქვათ, თევდორე ბერი, მერაბ კოსტავა, ან სხვა ვინმე გაუტყველ ქართველთაგანი.

ცნობილია, რომ ბატონი ჯუმბერი ებრძოდა სხვადასხვა სენს, და სიკვდილსაც კი არა ერთხელ ჩახედა თვალებში. მისმა სიბრძნემ ყველგან იხსნა იგი, და გაასალკლდევდა როგორც სულიერად, ასევე ფიზიკურად. სიცოცხლის ბოლომდე საოცრად ჯანსაღად აღნაგია, საშუალო ტანის ხალისიანი მამაკაცი, ასაკი სრულიად არ ეტყობოდა, ამიტომაც დღემდე იღუმალეებით არის მოცული მისი სიკვდილის ამბავი.

ბატონ ჯუმბერს დარჩა უამრავი ნაწერი (ლიტერატურა), რომელიც ლუარა სორდიასა და სხვა ადამიანების ხელში გადის დამუშავების პროცესს. ამბობენ, რომ ბევრი რამ უკვე დაკარგულიც არის, თუმცა ეს ყოველივე კონკრეტული მკვლევარების საქმეა. მათ უკეთ იცინა ეს ამბავი.

ჯუმბერ ლეჟავას დარჩა, აგრეთვე, გასაოცარი ფოტომასალა, სურათები, რომელნიც თავის თავში იტყვენ მთელს მსოფლიოს. არ ვიცი, როგორაა დღეს ამ სურათების საქმე. ვიცი კი ის, რომ ადრე გამოფენა ვიხილე მათი ნაწილისა, და ლამის დავმუნჯდი აღტაცებისაგან.

ბატონი ჯუმბერი, პირველად, უნივერსიტეტში ვნახე, თუმცა მაშინ არ გამიცნია იგი.

როდესაც ცნობილი შემოქმედებითი ჯგუფის – „ზღვარის“ ოთხივე ძირითადი წევრი (მეც, კახა ბაციკაძეც, გიორგი ზუზბაიაც, ვასო ლომაძეც) აკადემიაში აგვირჩიეს, როცა ადაკემიკოსის წოდება

გვიბოძეს, რადგანაც ეს ორგანიზაცია ბატონი ჯუმბერის სახელობისა იყო, გარდაუვალი გახლდათ იქ ჩვენი გაცნობა. ასეც მოხდა. აკადემიაში, ძირითადად, ქალბატონ გულნაზის ინიციატივით მოვხვდით, და მანვე შეგვახვედრა იქ, ზღვარელები, ჯუმბერ ლეჟავას. მალევე დავმეგობრდით, რამეთუ ამ ცოცხალ ლეგენდას საოცრად უბრალო ხასიათი აღმოაჩნდა, იყო თავმდაბალი, არ აკლდა იუმორი, ხოლო ურთიერთობაში ადვილად შემოდიოდა. ვერ ვიტყვი, რომ გაფიცება საერთოდ არ ახასიათებდა, მაგრამ ძალიან მალე მშვიდდებოდა. საერთოდ, ცდილობდა მუდამ მშვიდი ყოფილიყო, თუმცა ჩვენს უმაღურ, უსამართლო, უმიძიმეს ცხოვრებაში ეს შეუძლებელია. ბევრმა დაამავა მის წინაშე. დარწმუნებული ვარ რომ ნანობენ, დღეს, თავიანთ ცოდვებს...

საერთოდ, აკადემიაში, სულ თავიდან, ქალბატონმა გულნაზმა ორი გენიალური პიროვნება გაგვაცნო, – მეუფე თადეოზი – უდიდესი პოეტი სასულიერო სამყაროსი, პატრიარქი პოეზიისა, და ჯუმბერ ლეჟავა – უდიდესი ფილოსოფოსი-მოგზაური... და უკვე ნათელი იყო, თუ რა დიდებულ ორგანიზაციაში შევდგით ფეხი...

მერე და მერე მე და კახა განსაკუთრებით გავაქტიურდით აკადემიის შემოქმედებით საღამოებზე. ქალბატონ გულნაზისთან ერთად, სწორედ ჩვენ ვიქეციით მოვლენების წარმმართვერებად (სხვათა შორის, ეს სწრაფად მოხდა), ხოლო მეუფე თადეოზი და ბატონი ჯუმბერი ყოველნაირად გვახალისებდნენ წინსვლის საქმეში, ხელს უწყობდნენ ჩვენს ყველა წარმატებას, ზურგს უმაგრებდნენ ჟურნალ „ათინათს“, ანთოლოგიას...

ორი საოცრად დიდი და საოცრად უბრალო ადამიანი.

სირთულეშია გენიალობაო, რომ ამბობენ, სიამაყეშია გენიალობაო, რომ ამბობენ, უბრალოებაშიც არის გენიალობა! კი! და მე პირველი არა ვარ, ვინც ეს თქვა, ვინც ეს დაამტკიცა თავისი სიტყვითაც საქმითაც.

გაიხსენეთ აკაკი!

გაიხსენეთ მეუფე თადეოზი!

გაიხსენეთ ჯუმბერ ლეჟავა!

და მიხვდებით, რომ უბრალოებაც არის სირთულე;

და რომ დიდ სირთულეს ქმნის სირთულეც და უბრალოებაც;

ღვთაებრივს ქმნის სირთულეც და უბრალოებაც...

დღეს ცოცხალი აღარაა მეუფე თადეოზი;

და აღარც ჯუმბერ ლეჟავაა ცოცხალი – ლეგენდარული გმირი თავისი დროისა, ყველა დროისა.

ადამიანს, მითუმეტეს – ლეგენდარულ ადამიანს, ვერაფერი ცვლის. როცა მიდის იგი, თითქოს მთელი მისი დრო კვდება, მასთან ერთად, თითქოს მთელი ეპოქა კვდება.

ძალიან სამწუხაროა, ძალიან!..

მაგრამ ისევ ხომ არსებობს ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის საერთაშორისო მრავალპროფილიანი აკადემია, თავისი უცვლელი ლიდერით – გულნაზ ხარაიშვილით, რომელიც არის უპირველესი მიმდევარი ბატონი ჯუმბერისა, მეუფე თადეოზისა და სხვათა დიადთა;

და სანამ არის აკადემია;

და სანამ, ვართ ჩვენ, ყველანი ერთად;

და სანამ არის სრულიად საქართველო,

მანამ იცოცხლებს სახელი და საქმენი ჯუმბერ ლეჟავასი – მარადისობის დიდი შვილისა!..

სამყარო არ არსებობს მარადისობის გარეშე...

2019წ. 2 ივლისი.



ლუარა სორდია

სოხუმის უნივერსიტეტის
სრული პროფესორი,
გალაქტონოლოგი

ქართველი მამულიშვილი მსოფლიოს გზებზე



ღვთისმეტყველები და პოეტები ადამიანის სულს ადარებენ დაუდგარ ზღვას, რომელიც მუდმივად შფოთავს, ვერ ეტევა ჩარჩოებში, ელტვის ახალ ნაპირებს, სწყურია შორეული მხარეების მოხილვა, შემეცნების გაფართოება და ამის საუკეთესო საშუალებაა მოგზაურობა, ხეტიალი უცნობ სივრცეებში.

მოგზაურობას სხვადასხვაგვარი ასპექტი აქვს. ცნობილია მოგზაურობა რეალურ სივრცეში, ლოკალურ ქრილში და მსოფლიო, კოსმიური მასშტაბებისკენ ლტოლვა.

პოეზია, მწერლობა დიდი მოგზაურობაა ადამიანის სულში, გულში, ცნობიერ თუ ქვეცნობიერ სივრცეთა საიდუმლოებებში დაუსრულებელი ხეტიალი.

ამიტომაც გვეცხადებიან პოეტები და მწერლები მოგზაურის, მეზღვაურის, მოხეტიალის, მარადი მგზავრის, აგასფერის ნიღბებით.

ფიზიკური მოგზაურობის პარარელურად, საუბრობენ სულის ასტრალურ (ვარსკვლავურ) მოგზაურობაზეც.

მოგზაურობა ამდიდრებს სულიერ სამყაროს, ხელს უწყობს პროგრესს. მოგზაურობის, ქვეყნებთან, ხალხებთან კონტაქტის გარეშე ვერ განვითარდებოდა კაცობრიობის სული, კულტურა, არ ექნებოდა წინსვლა.

“მოგზაურობა, ხეტიალი ანტიკურ და შუასაუკუნეობრივ პოემებში ერთ-ერთი მთავარი კომპონენტია ინიციაციისა, ასე მაგალითად, მოგზაურობა იაზონისა, ოდისევსისა, ენეასისა, შუა საუკუნეთა საგებისა და რაინდული რომანების პერსონაჟებისა” (ზვიად გამსახურდია, “ვეფხისტყაოსნის” სახისმეტყველება, თბ.1991, გვ. 304).



სტეფან ცვაიგი განარჩევს “გულდინჯ მკვლევარებს და დესპარადორებს, ფსიქოლოგ მეცნიერებს, მშობლიური მხარის შემსწავლელ გეოგრაფებს და პოეტებს, ზღვარის გადალახვას რომ არ ერიდებიან” (სტეფან ცვაიგი, დოსტოვესკი, ფანტასტიკური ლამე, თბ. 1966, გვ. 216).

სწორედ “მამაც ზღვარგადამლახველთ” ხელენიფებთ კაცობრიობის გონის შორს განწევა.

ნიჭიერებს სწყურიათ ადამიანურ შესაძლებლობათა გაფართოება, მოკვდავთათვის დანესებული საზღვრების შორს განწევა, რადგან მაძიებელი სულისთვის ბორკილია ყოველდღიური, ყოფითი წვრილმანები, ეგოისტური, მეშჩანური, პირადული ინსტინქტების ტყვეობა.

მოგზაურობის მარშრუტი კი შეიძლება იყოს მინა, ცა, ზღვა, უდაბნო, კოსმოსი, ოთხივე სკნელი, ასტრალური სამყარო, პოლუსები, განედები, მერიდიანები, ბერმუდის კუნძულები, ანდეზი, მშვიდთა მინა, წმიდა სულების სავანე – შამბალა.

წმიდა ეპისკოპოსი ეგნატე წერს: "...მთელი სამყარო უმცირეს დროში მოვიარე და ამავე დროს მშვიდად ვიჯექი ჩემს სავარძელში" (წერილები ერისკაცთა მიმართ, სიტყვა მართლისა სარწმუნოებისა, წიგნი I, 1990, გვ. 267).

სხვა პლანეტებზე მოგზაურობის მიდრეკილება მუდამ ახასიათებს ცოცხალ არსებას. მას ჰქვია სარვა-გატა, რაც ნიშნავს მას, "ვისაც ყველგან მოგზაურობა სურს".

"ფაუსტში" მეფისტოფელი საუბრობს "არსებულს იქით" გამგზავრებაზე.

გიორგი გურგიევის აზრით, ხანგრძლივი და მძიმე მოგზაურობის მიზანი უნდა იყოს უჩვეულო, "უცნობი მინა" (სიყვარულის ორი სახე, თბ. 1992, გვ. 103-104).

დანტეს "ღვთაებრივ კომედიაში" კაცნი „მოგზაურობენ ადგილზე ნდომით, ერთ ადგილას მთენილნი“...

იტალიელმა გენიოსმა სულის თვალთ იხილა ოთხივე სკნელი და თავის მიზანს ასე მიაღწია: "გამახვილდა აქ თვალი ჩემი და შემეცნებაც მკვიდრ ნიადაგს დამყარებია".

პოეტის გონითი საზღვრების გაფართოება მომავლისკენ იყო მიმართული: "ცნობიერებას იხვეჭ ახალს მერმისისათვის" (ღვთაებრივი კომედია, 1941, 213-215).

გალაკტიონ ტაბიძისთვის "გული გზა და მოგზაური" იყო, ხოლო სულის გემის, "ოცნების ნავის" მოგზაურები – მოგონებებია, მასში ია-ვარდი, სიხარული დამკვიდრებულა (ია მარიამ ღვთისმშობლის, ვარდი და სიხარული ქრისტეს სიმბოლოებია).

პოეზიაში სიმბოლურ შინაარსს იძენს ტრანსპორტის სახეებიც: გემი, ნავი, ხომალდი, კრეისერი, მერანი, ეტლი, დილიჟანსი, ურემი....

დიდი მოგზაურობის განხორციელება მხოლოდ რჩეულთ ხელწინაფებათ, რომლებიც, განსხვავებით პატარა სამყაროს პატარა ადამიანებისგან, დიდ სამყაროში ცხოვრობენ: "დიდი სამყაროს პარალელურად, რომელშიც დიდი ადამიანები, დიდი საგნები არსებობენ, არის პატარა სამყაროც, პატარა ადამიანებით და პატარა საგნებით. დიდ სამყაროში გამოიგონეს დიზელ-მოტორი, დაიწერა "მკვდარი სულები", აშენდა დნეპრის ჰიდროსადგური და განხორციელდა გადაფრენა მსოფლიოს გარშემო....დიდ სამყაროში ადამიანებს კაცობრიობის კეთილყოფისადმი სწრაფვა ამოძრავებთ. პატარა სამყარო შორსაა ასეთი მაღალი იდეალებისგან. მის ბინადართ ერთი მისწრაფება აქვთ – როგორმე ისე იცხოვრონ, რომ შიმშილის გრძნობა არ განიცადონ....პატარა ადამიანები დიდების უკან მიიჩქარიან..." (ილია ილფი, ევგენი პეტროვი, "თორმეტი სკამი, ოქროს კერპი", თბ. 1964, გვ. 369-370).

მოგზაურობა დიდი გამოცდაა, იგი სულისა და სხეულის განსაკუთრებულ მზაობას მოითხოვს.

დიადი მიზნების რეალიზებისათვის აუცილებელია ნიჭი, მონოდება, წინწამწევი იმპულსები, შინაგანი გამობრწყინება, რაც ღვთისგან ხელდასხმულთა ხვედრია.

სულის გამოღვიძების სტიმიული კი შეიძლება მინი-სიკვდილი იყოს.

ჯუმბერ ლეჟავა მსოფლიოს მოქალაქეა, მან განხორციელა უპრეცედენტო მოგზაურობა მსოფლიოს ყველა კონტინენტზე, 238 ქვეყანაში 9 წლისა და 3 თვის მანძილზე, 3333 დღის განმავლობაში, 600 ათასამდე კილომეტრი გაიარა, აქედან 300 ათასამდე ველოსიპედით და ამ პერიოდში ნანახი ღირსშესანიშნაობების, განცდილისა და გადატანილის შესახებ შექმნა დღიურები, წიგნები, ფოტოები, რუკები.

დიდი მოგზაური ამავე დროს არის მსოფლიოს 13-გზის რეკორდსმენი სპორტის სხვადასხვა სახეობაში, მისი სახელი შესულია “გინესისა” და “დივოს” არაჩვეულებრივი რეკორდების წიგნებში.

ამ საკაცობრიო მისიის შესრულებას წინ უსწრებდა ნაწლავების დამბლა და თრომბოზი, მთლიანად შინაგანი ორგანოების განგრენა, ორი ურთულესი ოპერაცია და 3 კლინიკური სიკვდილი.

ამ პროცესის დამახასიათებელია სხეულისა და გონების გათიშვა.

მეცნიერების აზრით, ეფირული ორეული, ელექტრული სული აგრძელებს არსებობას კლინიკური სიკვდილის შემდეგ.



ინდივიდს აქვს ბიოლოგიური შესაძლებლობა, ზოგიერთი ფორმით და გაუხანგრძლივებელი დროით, იარსებოს სიკვდილის შემდეგ.

სიკვდილის მოვლენა დასაბამითვე აფორიაქებდათ ადამიანებს და ამაზე შეიქმნა აუარებელი ლიტერატურა. არსებობს სიკვდილის რელიგიური, მითოლოგიური, ფილოსოფიური (მატერიალისტური თუ იდეალისტური) ახსნა.

ცნობილია ეგვიპტური და ტიბეტური მკვდრების წიგნები, რომლებიც წარმოადგენდა გარდაცვალების სახელმძღვანელოს.

ტიბეტის მოაზროვნეთა ასეული წლობით ასწავლიდა თაობებს, თუ როგორ უნდა მომკვდარიყვნენ, რომ მიეღოთ სიკვდილი, როგორც აუცილებლობა.

ტიბეტური წიგნის მიხედვით, სიკვდილი არის ცნობიერების გადასვლა უფრო მაღალ საფეხურზე.

იმ ქვეყნებში, სადაც ემზადებიან სიკვდილისთვის და ამას უცქერიან, როგორც სიცოცხლის პროცესის ნაწილს, სიკვდილის შიში საერთოდ დაძლეულია.

ტიბეტურ წიგნში მოთხრობილია ღვთაებრივ სასამართლოზე, სადაც მიცვალებულთა მოსამართლე დხარმა-რადჟა აფასებს მიცვალებულთა საქმეებს კარმის სარკის საშუალებით. სარკეში აირეკლება მიცვალებულთა კარგი და ცუდი საქმეები (ძველი აღმოსავლეთის ხალხთა ისტორიის ქრესტომათია, თბ. 1950, გვ. 130).

ამერიკის მკვდართა წიგნის სახელწოდებაა “გარდაცვალების მეცნიერება”, იგივე “გარდაცვალების ხელოვნება”.

ამერიკელი უ. გოულდი ხალხს ასწავლიდა “შეგნებული სიკვდილის მეცნიერებას”, მისი დევიზი იყო “მოკვდი სიკვდილზე ადრე”.

დოქტორ უორდენის პროგრამა იყო “სიკვდილის პირადი გაცნობიერება”.

მომავლადები იუნყებოდნენ, რომ ამ წიგნმა შეცვალა მათი ცხოვრების მოდელი, ისინი ახლებურად აღიქვამდნენ სიკვდილს, ავადმყოფობას, ჯანმრთელობას.

ადამიანმა უნდა გადაიტანოს მინი სიკვდილი, რათა გააკონტროლოს თავისი უკანასკნელი ნასვლა ამ ქვეყნიდან (ცხოვრება გარდაცვალების შემდეგ, მოსკოვი, 1991, რუსულად).

კონსტანტინე გამსახურდია ბრძანებდა: “სიკვდილი უკანასკნელი წრთობაა ჩვენი სულისა. უკვდავება მხოლოდ ისეთ ადამიანს დაუშვკვიდრებია ამქვეყნად, ვინც მაღალი გრძნობის სახელით ცოცხალი ზიარებია სიკვდილს. გზა, უკვდავებისკენ მიმავალი, მუდამ სიკვდილის არკის ქვეშ გავლის”.

სიკვდილი შემოქმედების გამაღვიძებელი ფაქტორია. შემოქმედებითი ძალები მწვერვალს აღწევს საკუთარი სიკვდილის გაცნობიერებისას.

სიკვდილისათვის ვარჯიში მთავრდება სულიერი განახლებით. ეს სიმბოლური სიკვდილი შეგვაგრძნობინებს ამქვეყნიური არსებობის წამიერებას და ტრანსცენდენტური სამყაროს მშვენიერებას, სიკვდილისწინა განცდა ემსახურება ადამიანის დაფარული სულიერი ძალების პოტენციურ გამოვლენას.

ძმის სიკვდილის განცდამ შეძრა კონსტანტინე გამსახურდია, სულიერი ხედვა, შემოქმედებითი ფანტაზია გაუმძაფრა და ოჯახის ტრაგედია მხატვრულ სიტყვად განსხეულდა ნოველაში “ზარები გრიგალში”.

პირადი ავადმყოფობა, სიკვდილისთვის თვალეებში ყურება გახდა მწერლისთვის დიდი იმპულსი, რომ მესამედ დაეწერა დაკარგული რომანი “დიონისოს ღიმილი”.

ამიტომაც უწოდებს დიდი პროზაიკოსი სიკვდილს “ჩვენი სულის უკანასკნელ წრთობას”.

მსოფლიო მოგზაურმა ჯუმბერ ლეჟავამ რთული გზით იარა განსაკუთრებულ წარმატებამდე.

მას მსოფლიო რეკორდებში, მსოფლიო მოგზაურობაში გამარჯვებამდე ავადმყოფობასა და სიკვდილზე უნდა გაემარჯვა, რადგან წილად ხვდა მიღმურ სამყაროში გადახედვა, სიკვდილის აჩრდილთან შეხვედრა.

მოგზაურის მიერ დროებით გაღმა ნაპირზე ყოფნისას მიღებული შთაბეჭდილებები ემთხვევა კლინიკურ სიკვდილის გადამტან ადამიანთა ნაამბობს, რომლებიც აფიქსირებენ ბნელი გვირაბის გავლას, გაუცხოებას, ხოლო შემდეგ კაშკაშა სინათლესთან ანუ უზენაესთან შეხვედრას, რაც სულიერი განახლების სტიმიული ხდება. განგების ნებით ისინი ისევ უბრუნდებიან მინიერ ცხოვრე-

ბას დიდი მისიის აღსასრულებლად (ცხოვრება გარდაცვალების შემდეგ, მოსკოვი, 1991წ. რუსულ ენაზე).

ჯუმბერ ლეჟავა აღწერს კლინიკური სიკვდილის მომენტს, როცა წვალებით გაიარა შავი გვირაბი, შეხვდა თეთრწვერულვაშა, თეთრ ანაფორაში ჩაცმულ სიხარულის მომტან მოხუცს: “ხელების ცეცებით მივიკვლევდი გზას გვირაბულ წყვილადში. ხშირ-ხშირად იცვლებოდა ხედები. მეყვსეულად აღმოვჩნდი თიხნარ ციცაბოებში, წვიმს, გრიანებს ქარი. მივხეტილოვ, მივადექი რკინის ურდულებით შეკრულ დიდ ოვალურ კარს, რომელიც მთლიანად ხის მორებით იყო აწყობილი. ძლივს შევადე იგი, მოვიშველიე მხარი კარის გასაღებად, 50 მეტრამდე სიმაღლისა და 25მეტრი სიგანის კვერცხისებური შენობის შესასვლელში გავჩერდი. კარები შუა სიმაღლეზეა ჰაერში, რადგან კიბეები არ არის. მის ფსკერზე სამი გამოქვაბულის შესასვლელი მოჩანს, რომლებიდანაც შუა გვირაბს თეთრწვერულვაშა, თეთრ ანაფორაში ჩაცმული მოხუცი იცავს. თითოეული მათგანი დაყრდნობილია შესაბამისი ფერის კვერთხზე.

“შენ ლეჟავა ხარ?” შემეკითხა მათგან შუა გვირაბის მცველი უხუცესი. დავუდასტურე.

“თეთრანაფორიანი მილიმოდა, რამაც უზომო სიმშვიდე მომგვარა და როცა მეგონა, ვპოვე-მეთქი სასუფეველი, უკან გამობრუნება მიბრძანა: “ჯერ კიდევ საზიდი გაქვს ცხოვრებისეული ჭაპანი, მიწიერი გაქვს საკეთებელი. შენ შეიძენ უდიდეს ენერგიას, რაც ხალხს უნდა მოახმარო.”...

შემდეგ იყო მკრთალი სინათლე, იმედი, დიდი ნათელი, კაშკაშა მზე და ულამაზესი ყვავილებიანი ველი: “გამოვბრუნდი... ვატყობ სიხარულს... თვალსანიერში ძალზე მკრთალმა სინათლემ ბოლომდე გაურკვეველი იმედი აღმიძრა. მერე უეცრად მკვეთრად ინათა და მზით გაკაშკაშებულ, სხვადასხვა ფერის ყვავილებით დაფარულ ულამაზეს მინდორში ვიდექი უკვე. წამში აილაგმა გამოვლილ გზაზე თავს გადამხდარი ფათერაკები – ქვეწარმავლებით სავსე ხეობებში ხეტიალი, სისხლით გატიკნილ ღამურათა ფრთების სახეზე ხეთქება, წვიმაში, ქარში, სიცივეში თიხნარი ფერდობების გადალახვა”.

დიდი მოგზაური გვამცნობს ამ ხილვის შედეგებს: “ეს იყო ყამი მეორედ დაბადებისა, კლინიკური სიკვდილისგან თავდახსნას რომ მოჰყვა, რამაც ისეთი შეძლებითა და ძალით აღმჭურვა, რომ საკვირველი რამ შემაძლებინა – მრავალი მსოფლიო და გინესის რეკორდი დამამყარებინა ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვებსა და მუცლის პრესის ვარჯიშში, ცხრანელინადნახევარი აღმაფრენა მიბოძა, 238ქვეყანა შემომატარა, მაშრიბ-მალრიბი დამაპყრობინა”.

სიზმრისეულ ხილვაში გამოცხადებული თეთრწვერა, თეთრ ანაფორაში ჩაცმული მოხუცი უფლის სახეა, როგორც ვაჟა-ფშაველას “მოჩვენებაში”, გოდერძი ჩოხელის “მგელში”, რევაზ ინანიშვილის “სახატეებში”.

უფალთან შეხვედრა მხოლოდ სულით სპეტაკ, წმინდა ადამიანთა ხვედრია და მაღალი მისიის შთამაგონებელი, წინსვლა-წარმატების სტიმული ხდება.

იმქვეყნიურ, არამიწიერ, აღმაფრენის მომნიჭებელ სინათლესთან შეხვედრას ყველა თავისებურად აღიქვამს. ვერლენისთვის იგი მზისფერია, ბოდლერისთვის – ოქროსფერი, ედგარ პოსტის – წითელი, გალაკტიონისთვის – ვარდისფერი, ტ. გრანელთან – ცისფერი.

მიუთითებენ, რომ “გამობრწყინების” მომენტი ენით გამოუთქმელი ქმედითი ბიძგია. ეს არის ძალების მოზღვაება, ბრძნული გამონათება, სულიერი განახლება, იმედი, მას “კოსმიურ შემეცნებასაც” უწოდებენ, “სულის სიმღერად” აღიქვამენ, რომელსაც წინ მიჰყავს მისი განმცდელი.

ჯუმბერ ლეჟავას შეხვედრა თეთრწვერა, თეთრკვერთხიან მოხუცთან, ნათელთან, კაშკაშა მზესთან და ყვავილებიან მდებლობზე ყოფნა მოასწავებდა რწმენით, ენერგიით ავსებას, უჩვეულო, საკაცობრიო მისიის აღსრულებისთვის ფსიქოლოგიურ შემზადებას.

ნამება, განსაცდელი,გამოცდა სუსტებს ასამარებს, ძლიერებს – პირიქით...

მსოფლიოს მოგზაური და მსოფლიოს სპორტსმენი ჯუმბერ ლეყავა საუბრობს თავის “ჯოჯოხეთური ნამებით შექმნილ ბიოგრაფიაზე”.



“სიცოცხლის მანძილზე ჯოჯოხეთი მრავალჯერ გავიარე – მათ შორის კლინიკური სიკვდილი რამდენჯერმე, უმეტესობა სამივე მოგზაურობის დროს.

“... დიდი მოგზაურობის დამთავრების ფაზაში ხშირად ჩემს თავს ვეკითხებოდი — საკმარისად ენამე? ყოველთვის ასე ვპასუხობდი – საკმარისზე მეტად”. (ქურნალი მოგზაური, თბ. 2010, N1, გვ. 6).

“... იფიქროს მკითხველმა, რაც სურდეს, მე კი ვიტყვი, რომ ამ ფაქტმა მთელი ჩემი ცნობიერება და, შესაბამისად, ცხოვრებაც შეცვალა, სიცოცხლისკენ გამობრუნებული ამ არამინიერი ხილვა-ზმანების უდიდესი შთაბეჭდილების ქვეშ მოვექეცი. ადამიანი, ამ მატერიულ მოცემულობებში, მაინც გონიერ არსებად რჩება. მეც, როგორც გონიერი ინდივიდი, შევეცადე მომეხდინა მთელი იმ ფანტომური სინამდვილის რაციონალიზაცია. ამენონ-დამენონა და შემეტანა მასში ლოგიკური სიმყარე. რაც მეტს ვფიქრობდი, მით უფრო ვრწმუნდებოდი: სამყაროში ყველაფერს თავისი კოდი და სიმბოლო ჰქონდა. თუ გასურდა მოცემულობათა არსში წვდომა, აუცილებლად უნდა გესწავლა სამყაროს ღვთაებრივი და საიდუმლო ანბანი. ადამიანებს სწამთ, რომ სამყარო, ყოფიერება, ნებისმიერ თავის გამოვლენაში ილუზორული და მაგიურია, რომ გვეთამაშება და გვატყუებს. კლინიკური სიკვდილის შემდეგ მივხვდი, რომ ეს ასე არ იყო. სამყარო, სინამდვილე, რომელსაც მივუბრუნდი სიკვდილის შემდეგ, ის სამყარო არ იყო, რაც გარდაცვალებამდე იყო. სიმართლე რომ ვთქვათ, სინამდვილის კარდინალური გარდასახვა სხვა არაფერი იყო, თუ არა ჩე-

მი შეხედულებების და აზროვნების ტოტალური ცვლილებები. მივხვდი, სამყარო და ყოფიერება კი არ ტყუოდა, ჩვენ ვკითხულობდით მის წიგნს შეცდომით და უკუღმართად. ამიტომ გვეგონა, რომ იგი მუდამ გვატყუებდა (20).

კლინიკურმა სიკვდილმა, ფაქტობრივად, დიდ საიდუმლოს მაზიარა. მე შეეძელი არა უბრალოდ მექანიკური მობრუნება, არამედ შემობრუნება და ე.წ. ცხოვრების წიგნის მართებული კითხვა. სიკვდილმა სიცოცხლე მასწავლა, მაპოვნინა გზა კოსმიური ენერგიებისკენ – გზა ვიტალობისა და ვიტალური ძალების დაუფლებისა, რომელიც, პირობისამებრ, სიკეთეში და სიყვარულში უნდა გამელია.

მობრუნებულმა ვარჯიში დავიწყე და სულ რაღაც 6 წელიწადში წოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვებში 13 მსოფლიო რეკორდი დავამყარე – რომელთაგან უმეტესობა “გინესისა” და “დივოს” არაჩვეულებრივი რეკორდების წიგნებში შევიდა. თავიდან ექიმები რამდენიმე კვირის სიცოცხლეს თუ მიწინასწარმეტყველებდნენ, ახლა სამაგალითო ჯანმრთელობის მქონე ხანში შესულ მამაკაცად მაღიარეს, რომელსაც 20 წლის ჯანმრთელი ახალგაზრდის ორგანიზმი ჰქონდა” (გაზ. “სოვეტსკი სპორტი” და სხვ.).

კლინიკურმა სიკვდილმა, ფაქტობრივად დიდ საიდუმლოს მაზიარა (ჟურნალი “მოგზაური”, თბ, 2010 N1, გვ. 20).

ღვთისმეტყველები, მოციქულები საუბრობენ განსაცდელის, სიძნელების სიკეთეზე: “ზოგჯერ ღმერთი დაუშვებს, მართალი მორწმუნეც განსაცდელს ეწიოს, ჭირი და უბედურება დაითმინოს, რათა სხვა ადამიანებს დაანახვოს მორწმუნეებში დაფარული სათნოება” (იოანე დამასკელი, მართლმადიდებლური სარწმუნოების ზუსტი გადმოცემა, თბ. 2002, გვ. 32).

“ნეტარია განსაცდელის გადამტანი კაცი, რადგან, რაკი გამოიცდება, მიიღებს სიცოცხლის გვირგვინს, რომელიც აღუთქვა ღმერთმა თავის მოყვარულთ” (იაკობი, 1, 12).

“არ შეგმთხვევიათ განსაცდელი, გარდა ადამიანურისა და სარწმუნო ღმერთი... არ დაუშვებს, რომ თქვენს შესაძლებლობებზე მეტად გამოიცადოთ, არამედ განსაცდელში გამოსავალსაც მოგცემთ, რომ შესძლოთ გადატანა” (პავლე მოციქული, I კორინთელთა, თ. 10,13).

“... ყოველი, ვინც უფლის სახელს მოუხმობს, გადარჩება” (პავლე მოციქული, რომაელთა, 10,3).

“იესომ ღვთის მადლით იგემა სიკვდილი ყველას გულისთვის, ვინაიდან ... ის არის მათი გადარჩენის წინამძღვარი” (პავლე მოციქული, ებრაელთა, 3,10).

“რადგან ვინც უყვარს, იმას წვრთნის უფალი” (პავლე მოციქული, ებრაელთა, 12,6).

ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა ღვთისაგან ხელდასმული რჩეულია, რომელმაც რაინდულად გადაიტანა მისთვის განკუთვნილი ყოველი წინააღმდეგობა და თაობებს დაუტოვა სიკვდილის დამარცხების, სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის მართვის ინდივიდუალური პროგრამა, რაც კაცობრიობის ყურადღების ღირსია.

ქართული ეროვნული გონის შორს განწევის დასტურია დიდი მოგზაურის დღიურები, 55 ტომი, რომლებიც საყურადღებოა ფილოსოფიური, რელიგიური, ფსიქოლოგიური, სოციალური, ესთეტიკური ასპექტებით.

პლანეტის ამ გამორჩეული ადამიანის ნიჭი ასევე გაცხადდა ფერწერაში, იგი აქაც წარმოგვიდგა, როგორც ჭეშმარიტი პროფესიონალი.

ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა საუკუნეებს ელაპარაკება, მისი საქმეები და ნაზრევი ეკუთვნის მარადისობას და გვარწმუნებს ადამიანის შესაძლებლობათა განუსაზღვრელობაში, ქართული ეროვნული ფენომენის განსაკუთრებულობაში.

მსოფლიო მოგზაურისა და მსოფლიო რეპორტაჟის ჯუმბარ ლეჟავას სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის ზრდილობის ინდივიდუალური პროგრამა

ცხოვრება სირთულეებთან, წინააღმდეგობებთან, მოულოდნელ ფათერაკებთან, ავადმყოფობასთან, ხილულ თუ უხილავ ძალებთან ბრძოლის მაგალითებით არის სავსე.

ღვთისმეტყველთა მტკიცებით, ფიზიკური სხეულის მმართველი სულია და ყოველგვარი ავადმყოფობა არამდგრადი სულიერი მდგომარეობის შედეგია.

ამიტომ მიზანი ის უნდა იყოს, რომ ჯერ სული გავაჯანსაღოთ, სული სხეულის მმართველად ვაქციოთ და მხოლოდ ასე შევძლებთ დავამარცხოთ ავადმყოფობა ექიმის, წამლის, ქიმიური პრეპარატების გარეშე, მედიცინის ჩაურევლად.

ადამიანი ფლობს განუსაზღვრელ ფსიქიკურ და ფიზიკურ ძალებს და ხელეწიფება მისი მიზანმიმართული მართვა-გამოყენება.

კარლ გუსტავ იუნგი აღიარებდა ავადმყოფობის განკურნების შესაძლებლობას სულიერი ნუგეშით, ფსიქიკური ზემოქმედებით: „ხანდახან სულიერმა ნუგეშმა, ანდა ფსიქიკურმა ზემოქმედებამ შეიძლება ავადმყოფი განკურნოს, ანდა, ყოველ შემთხვევაში, ხელი შეუწყოს განკურნებას (კარლ გუსტავ იუნგი, ანალიზური ფსიქოლოგიის საფუძვლები. სიზმრები. თბ. 1955, გვ. 127).

სნეულების დამარცხების საშუალებად მიაჩნია იუნგს სასულიერო თერაპია, რელიგიების ფსიქოთერაპევტული სისტემა. რელიგიები და ფსიქოთერაპევტები ერთნაირად ცდილობენ ადამიანის სულის, ფსიქიკის სატკივართა დაამებას. ამიტომაც ეწოდება ღმერთს დიდი მკურნალი.

„მკურნალობა უზენაესისგან არის და ნიჭიც მეუფისგან ეძლევა მას“ (ისო ზირაქი, 38, 2), გვასწავლის ბიბლია.

„მე ვარ უფალი, შენი განმკურნებელი“ (გამოსვლათა, 15, 26) შეგვაგონებს წიგნთა წიგნი.

იუნგი წერს: „რა გასაკვირია, რომ შთამბეჭდავმა და ვითარების შესაფერისმა სიმბოლომ არაცნობიერის ძალები ისე აამოძრავოს, რომ ნერვულ სისტემაზეც კი მოახდინოს გავლენა და სხეულმა კვლავ ნორმალურად დაიწყოს ფუნქციონირება“ (ზემოთხსენებული იუნგის წიგნი, გვ. 130).

მეცნიერი საუბრობს სიზმრისეულ წინათგრძნობებზე, რომლებმაც, სწორად გაგების შემთხვევაში, შეიძლება კაცი სიკვდილს გადაარჩინოს.

არსებობს თუ არა შესაძლებლობა დავამარცხოთ ავადმყოფობა, გავიხანგრძლივოთ სიცოცხლე? — კაცობრიობის მარადიული საფიქრალია.

გიორგი გურჯიევი ასე ეხმაურება ამ პრობლემას: „ყოველ ადამიანს აქვს თავისი მამოძრავებელი ზამბარა, ეს ჩვენი მექანიზმია. ამ მამოძრავებელის მოქმედება-ამონევა დაკავშირებულია ჩვენს შთაბეჭდილებებთან და ასოციაციებთან“ (გიორგი გურჯიევი, საუბრები, „განთიადი“, 1996, №5-6, გვ. 146).

„სიცოცხლის გახანგრძლივების უნარი დაფუძნებულია უნარზე – ჩვენი ცენტრების ენერგია ნელა და მუდამაჟამს გააზრებულად, შეგნებულად გავხარჯოთ.

„იფიქრეთ გააზრებულად. შეგნებულად! ეს დაზოგავს თქვენს ენერგიას“. მოგვიწოდებს გიორგი გურჯიევი (იქვე).

ფსიქოლოგიაში ასეა ეს პრობლემა დასმული: „ჩვენი ქცევების სცენარი დიდი ხნის წინათ არის დაწერილი... დაბადებამდე, დაბადების შემდგომ და ღრმა ბავშობაში აღმოცენებული განცდებით... სიტუაცია ერთი შეხედვით ფატალურად არის განსაზღვრული...“

სად არის გამოსავალი?

ამ კითხვის ასეთი პასუხი არსებობს: „შესაძლებელია ამ ადრეული სცენარების გარდაქმნა და სრული გადახალისება... არსებობს მეცნიერულად დასაბუთებული და დახვეწილი ფსიქოტექნოლოგია, რომელიც ხელს უწყობს ადამიანს „ხელახლა დაიბადოს“, მოახდინოს ერთგვარი შინაგანი ტრანსფორმაცია, რათა განთავისუფლდეს საზიანო სცენარისგან და ხელახლა ააწყოს ცხოვრება სრულიად განსხვავებული ჯანსაღი სცენარით... ხელახლა დაბადებას „რებერფინგს“ უწოდებენ ამერიკელი ფსიქოლოგები და ფსიქოთერაპევტები“ (ნოდარ სარჯველაძე, ხელახლა დაბადება, ფსიქოლოგიური საუბრები, თბ. 1995, გვ. 66-67).

ფსიქოლოგები ეხმარებიან ადამიანებს ხელახლა დააპროექტონ თავისი „შინაგანი სახლი“, აამოქმედონ ფარული რესურსები, ხელახლა აღმოაჩინონ საკუთარი თავი და შვან სამყაროში „მეს“ ახალი ნაწილი, განონასწორებული და მშვიდი, მოქნილი და შემოქმედებითი, ჯანსაღი და მიმზიდველი“ (იქვე, გვ. 70).

არსებობს მოსაზრება, რომ „გონება, იდეები, ამაღლებული გრძნობები არაიშვიათად ამარცხებენ და თრგუნავენ სიკვდილის გრძნობას“ (მიხეილ ზოშჩენკო, „მზის ამოსვლის წინ, გონებისათვის“, თბ. 1996, გვ. 216).

„გონება სძლევს ავადმყოფობას, ტანჯვას, სიბერეს და სიკვდილსაც კი“, ამტკიცებს ზოშჩენკო.

მისმა აღმოჩენებმა, ფსიქიკის სიღრმეში მოძიებულის წარმატებით გამოყენებამ, საკუთარი ჯანმრთელობის მართვის და ხანგრძლივი სიცოცხლის მიღწევის მისეულმა მეთოდებმა ალაფრთოვანა მკითხველები, მეცნიერები. პავლოვმა იგი თავის ოთხშაბათობებზე მიიწვია, პროფესორმა ვასილჩენკომ ზოშჩენკოს ჯანმრთელობისადმი შეგნებული ხელმძღვანელობის პროგრამა თანამედროვე სამედიცინო მეცნიერების მიღწევად აღიარა.

ზოშჩენკომ სულისმთვრელი ძიებებით, მის სიღრმეებში ახლებური ჭვრეტით ფსიქიკის მართვის საკითხი ახლებურად გაიაზრა.

საჭიროა ადამიანმა თავისი ცხოვრებიდან განდევნოს ყველაფერი მანიაკური. მან უნდა შეძლოს საკუთარი მანქანის მართვა ისე, რომ თავადვე არ დაემორჩილოს მას, ამტკიცებს ზოშჩენკო.

ნებისყოფის ფსიქიკური ძალა დიდ გერმანელ მეცნიერს კანტს სხეულის უმაღლეს მმართველად მიაჩნდა. მან დაამარცხა შიში, ავადმყოფობა, საკუთარი თავისგან მოაზროვნე მანქანა შექმნა, რამაც ღრმა სიბერეში ფსიქიკურ დაავადებამდე მიიყვანა.

შეიძლება სხეულის საჭიროებისთვის მიზანდასახული ჩვევების გამომუშავება, მაგრამ ხშირი განმეორებისას ფსიქიკა აძლიერებს ამ ჩვევებს და უკიდურესობამდე მიჰყავს.

ოცი წლიდან მოყოლებული, კანტს უკვე მანიაკის ჩვევები ჰქონდა.

შეიძლება დაბეჯითებით ითქვას, რომ ჯუმბერ ლეჟავამ საკუთარი მეთოდებით დაამარცხა ავადმყოფობა, სიკვდილი და შეუძლებელი შეძლო. მან შექმნა სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის ბრძოლის ინდივიდუალური, მაგრამ ძალზე საყურადღებო პროგრამა, რაც შემდეგნაირად დაინყო.

1986 წლის 7 იანვარს აპენდიციტის მწვავე შეტევა გადაუდებელ ოპერაციას მოითხოვდა. ავადმყოფი რეანიმაციაში მოათავსეს, გადარჩენის იმედი თითქმის გადანურული იყო.

ამას დამატა ექთნის მიერ კოტომების დამაგრებისას სპირტის აალება და ცეცხლის წაკიდება პაციენტისათვის, რომელიც ორმაგი ტრავმის მსხვერპლი იყო.

ექიმების აზრით, თუ გადარჩებოდა პაციენტი, სამუდამოდ ინვალიდობისთვის იყო განწირული.

ჟუმბერ ლეჟავა საავადმყოფოდან სახლში იმ გადანყვეტილებით მობრუნდა, რომ არ გაეთვალინებინა ექიმების რჩევები, არ დაეცვა დიეტა, არ მიელო წამლები, არ იკეთებდა ნემსებს, არ იცავდა წოლით რეჟიმს.

დაზიანებული ჰქონდა ღვიძლი, თირკმელი.

მიუხედავად ყველაფრისა, გადანყვიტა, ეცოცხლა.

ამისათვის ფსიქოლოგიურად ბევრს მუშაობდა საკუთარ თავზე. რამდენიმე ეტაპად გამოჰკვეთა რეაბილიტაციის პროცესი. თავიდათავი სიცოცხლის შენარჩუნება იყო, თუნდაც ინვალიდობის ფასად. შემდეგ ფეხზე დადგომა და საკუთარი ძალით გადაადგილება დაისახა მიზნად. მესამე ამოცანა იყო სამსახურში გასვლა, მეოთხე – ჩვეული სპორტული ფორმის დაბრუნება, აბსოლუტური ჯანმრთელობის მიღწევა, მაგრამ ყოველივე ეს ფანტაზიის სფეროს განეკუთვნებოდა არსებითად, რადგან ექიმმა მხოლოდ მწოლიარე მდგომარეობაში სიცოცხლის შენარჩუნება უნინასწარმეტყველა, რასაც სიკვდილს ამჯობინებდა.



ჯერ ფეხზე წამოდგომა სცადა, მერე 15 დღე ვარჯიშობდა ოთახში სიარულში, ორ კვირას წვალობდა დღეში 3-4 საათს. აწუხებდა მუცლის ტკივილი, ლალატობდა ფეხები, ემართებოდა გულყრები.

შემდეგ სუნთქვითი ვარჯიშები დაიწყო, კიბეებზე ასვლა-ჩასვლა გაბედა, მერე ეზოში ჩავიდა, ერთი თვე ივარჯიშა სტადიონზე. 4-5 თვის მერე ბორჯომის სანატორიუმ „ლიკანში“ გაემგზავრა, სადაც თვენახევარი სულ ვარჯიშში გაატარა.

არ ეკარებოდა ექიმებს, არ იღებდა წამლებს, არ იკეთებდა ნემსებს.

თანდათან უკეთესობა იგრძნო, აგრძელებდა ვარჯიშს, თევზაობდა მტკვარზე, დადიოდა მთებში, ცოცხავდა კლდეებზე.

მიზნად დაისახა სიკვდილის დამარცხება, ნორმალური ჯანმრთელობის აღდგენა. „მე ამას მივალწევ, მე ვაჩვენებ სიცოცხლისთვის ბრძოლის კიდევ ერთ ურთულეს მაგალითს, რადგან ჩემამდე ასეთი მაგალითი კიდევ ბევრს უჩვენებია“, ფიქრობდა ჯიუტად.

სისხლში ისევ ცვლილებები იყო. არც ღვიძლი და თირკმლები მუშაობდა კარგად.

მაინც დაუბრუნდა სამსახურს, რათა არ დაეკარგა საზოგადოებრივი მოვალეობის გრძნობა, ფუნქცია.

იცავდა დასვენების, ვარჯიშის, კვების რეჟიმს. აგრძელებდა სამსახურში სიარულს. მისი პრინციპი იყო სამსახურეობრივი საქმის უმაღლეს დონეზე დაყენება.

კურირებდა საქართველოს სახელმწიფო სტატისტიკისა და სახალხო მეურნეობის ორგანიზაციებში ინფორმაციის მექანიზირებულ და ავტომატიზირებულ დამუშავებას.

ჟუმბერ ლეჟავამ თავისი რეჟიმიდან გამორიცხა დღესასწაულები, კინო, თეატრი, სტუმრად წასვლა, მთელი ძალისხმევა მიმართა ჯანმრთელობის დასაბრუნებლად, დაავადებულთა და ინვალიდთა სიიდან ამოსარიცხად.

მიზანთან ძალიან ახლოს იყო, რომ არა ერთი შემთხვევა, საკუთარი გულისხმიერება და უცნობთან გამოჩენილი სიკეთე, რომელმაც ისევ უკუშედეგებამდე მიიყვანა.

იმ ხანებში, დეკემბრის ბოლოს, თოვლსა და ქარში საკუთარი მანქანით მიდიოდა მტკვრის მარცხენა სანაპიროზე, მუშტაიდის ბალის მიმართულებით. გზაში მანქანასთან გაჩერებული კაცი დაინახა სამი ბავშვით. შეჩერდა და გაარკვია, რომ მხოლოდ მინოლით დაიქოქებოდა მანქანა. არც დაფიქრებულა, მთელი ძალით უბიძგა მანქანას, სანამ ადგილიდან არ დაძრა, თვითონ კი თოვლჭყაპში ჩაიკეცა მუცლის ტკივილისგან.

მესამე დღეს მოვიდა გონზე მეოთხე სამმართველოს საავადმყოფოში. ფიზიკურ დატვირთვას ნაწლავების გადახლართვა გამოუწვევია და სასწრაფო ოპერაცია დასჭირდა. ამოკვეთეს 4,25 მეტრის სიგრძის ნაწლავი, საჭირო გახდა გადაბმები ცხრა ადგილას.

გადარჩა პროფესორების – ბუჭა გუგუციძის, ზურაბ ცხაკაიას, რომან სვანიშვილის, ვახტანგ ბოჭორიშვილის, ექიმების – მერი ჭაჭიაშვილის, ანა გორგასლიძის ძალისხმევით...

დაიწყო ხელახლა ბრძოლა სიცოცხლის გადარჩენისთვის, ჯდომისა და სიარულის სწავლა, გამძლეობის გამომუშავება.

საჭირო იყო სისხლის გაახლება, სასუნთქი ორგანოების გასუფთავება-დამუშავება, არტერიული და თავის ქალის წნევების დარეგულირება, გულის ნორმალური მუშაობის, თირკმლების, ღვიძლის ფუნქციონირების აღდგენა, მუცლის ღრუში ტკივილების გაქრობა.

აუცილებელი გახდა ფსიქოლოგიური გარდაქმნა, ფიზიკური ძალის მოკრება, გამძლეობის გამომუშავება.

დაიმედებული იყო რწმენაზე, ნებისყოფაზე, მაქსიმალისტობაზე.

ქალიშვილის ჩაგონებით დაიწყო მკლავებზე აზიდვების ვარჯიში.

იგრძნო უკეთესობა. მერე შეძლო ნაკვეთში ფიზიკური მუშაობა.

„ჩემი ახალი სიცოცხლის ვარსკვლავს ვხედავ, მე ვიცოცხლებ“ - კარნახობდა რწმენა.

ვარჯიშით თანდათან აღიდგინა ჯანმრთელობა, წნევა იდეალური გახდა, დაუბრუნდა სიცოცხლის ხალისი. სახლში რემონტი დაიწყო და დაასრულა. გააკეთა კარადები, დააგო პარკეტი, მეტლახი, კაფელი.

უჯარმაში ბალი გააშენა.

მაინც პროგრამა მაქსიმუმი იყო მიზანი: „ჯანმთელობის გამომუშავებაზე ფიქრი საერთოდ უნდა გაქრეს“.

იგრძნო ფერწერით გატაცება. დაიწყო ბუნების, ყვავილების, ნატურმორტების, პორტრეტების ხატვა, საკუთარი თავი გამოსცადა აბსტრაქციაში, კუბიზმში.

უფრო ინტენსიური ვარჯიში შეძლო – 1 საათში 3000 აზიდვას მიაღწია. მოეძალა სურვილი, დაემყარებინა გინესის ახალი რეკორდები წოლითი მდგომარეობიდან მკლავებზე აზიდვებში.

7-8 საათი ვარჯიშობდა, 25-26 ათას აზიდვას მიაღწია.

გაოცებას ვერ ფარავდა: „რა ხდება ჩემს თავს? ნუთუ ეს ის ენერგიაა, ღმერთმა კლინიკური სიკვდილის დროს რომ მიბოძა? რა თქმა უნდა, სხვა საიდან მოვიდოდა?“.

სიკვდილის სასწაულებრივი დამარცხების შემდეგ მსოფლიო რეკორდებზე ფიქრობდა და სჯეროდა საკუთარი ძალების: „ნუთუ მოვახდენ საოცრებას და ჯერ სიკვდილის, შემდეგ კი მუდმივი ინვალიდობის დამარცხების შემდეგ დავამყარებ მსოფლიოსა და გინესის ახალ რეკორდებს? რატომაც არა! ხომ არსებობს ასეთი მაგალითები! სიკვდილის დამმარცხებლები!“.

ჯუმბერ ლეჟავამ მართლაც დაჯაბნა სიკვდილი, ავადმყოფობა. ფიზიკური და სულიერი ძალების მოზღვავებამ შეაძლებინა 15 მსოფლიო რეკორდის დამყარება, მრავალგზის შევიდა მისი სახელი „გინესისა“ და „დივოს“ მსოფლიო რეკორდების წიგნებში, მოიარა მსოფლიო, შვიდ კონ-

ტინენტზე, 238 ქვეყანაში იმოგზაურა და გაეცნო პლანეტის ყველა ღირსშესანიშნაობას, გახდა მსოფლიოს მოქალაქე. ქვეყნიერებას გააცნო ჩვენი პატარა, მაგრამ ამოუწურავი ძალისა და ინტელექტის, მარიამ ღვთისმშობლის წილხვედრი ქვეყანა, მისი მესიანისტური იდეალები...

მოგზაურობის სურვილი ჭაბუკობაში გაელვია.

1964 წელს მოტოციკლ „იავათი“ იმოგზაურა ჩრდილო კავკასიაში.

1980 წელს ოჯახთან ერთად ავტომანქანით მოიარა სსრკ ყველა რესპუბლიკა.

მოტოციკლითა და მანქანით სისტემატურად მოგზაურობდა სხვადასხვა რესპუბლიკებში, ფეხით ჰქონდა მოვლილი საქართველოს მრავალი კუთხე.

1985 წელს ინტენსიურად ვარჯიშობდა სუნთქვისა და ფიზიკური გამძლეობის რეჟიმების დასამუშავებლად.

ოცნებობდა ყველასაგან ფარულად კავკასიონის მწვერვალ „უშბაზე“ ასულიყო ზამთარში, თუმცა მწვავე ფიქრებს აღუძრავდა სასიქადულო ქართველი ალპინისტების დაღუპვა...

არ ასვენებდა რალაც დიადის, არაჩვეულებრივის განხორციელების სურვილი: „მინდოდა რალაც იმგვარი მოქმედება ჩამედინა, იაპონელ მთამსვლელს რომ გადახდა: ფიზიკური სისუსტის გამო მეგობრებმა იგი ევერესტზე არ წაიყვანეს. მან კი ხუთწლიანი დაულალავი ვარჯიშის შედეგად ბევრად მეტს მიაღწია, ვიდრე მისმა ამთვალისწუნებელმა ამხანაგებმა. მან სხვადასხვა მხრიდან დალაშქრა ევერესტი. ციგებით, რომელშიც შებმული იყო ძაღლები, მივიდა ჩრდილოეთ პოლუსზე და შემდეგ, როდესაც დააპირა მარტოს თხილამურებით მიეღწია იგივე პოლუსისათვის – დაიკარგა.

„ჩემთვის იგი გმირია. მინდოდა მისთვის მიმებაძა. უშბაზე ზამთარში ასვლით გამომეჩინა თავი. ეს ვერ შევძელი, მაგრამ... დავიპყარი მსოფლიოს მწვერვალები მკლავებზე აზიდვის უნიკალური რეკორდებით და ველოსიპედით შემოგუარე მსოფლიოს ყველა კონტინენტს, როდესაც გავიარე 238 სახელმწიფო... ასევე შევძლებდი ველომოგზაურობის განხორციელებას მთვარეზეც.

„ვფიქრობ, უდიდესი შემართებითა და შეუპოვრობით ქართველ კაცში ეროვნული ღირსებისა და სიამაყის გრძნობას ახალი სული შთავბერე, ქართული გენისადმი რწმენა დავაბრუნე“.

მსოფლიო მოგზაურის ბინესის რეკორდები

მსოფლიო მოგზაურმა ჯუმბერ ლეჟავამ დაამარცხა სიკვდილი, ავადმყოფობა და ამას მიაღწია არა მედიკამენტებით, ექიმების რჩევით, არამედ საკუთარი, ინდივიდუალური მეთოდებით, რომელშიც განსაკუთრებული ადგილი ეკავა ნებისყოფას, ფსიქოლოგიურ გარდაქმნას, ვარჯიშებს.

მიღწეული იყო პროგრამა მაქსიმუმი, რითაც ჯანმრთელობის გამომუშავებაზე ფიქრი წარსულს ჩაჰბარდა.

ამის შემდეგ მსოფლიო რეკორდების დამყარება გახდა მიზანი.

1990 წლის იანვარში “სოვეტსკი სპორტში” ნახა სტატია “ბინესის ახალი რეკორდის დამყარების ცდა წოლითი მდგომარეობიდან მკლავებზე აზიდვებში”. ვილაც მოსკოველი აცხადებდა პრეტენზიას.

ჯუმბერ ლეჟავა დიდი ხანია ვარჯიშობდა სპორტის ამ სახეობაში. მან წერილი მისწერა ბინესის რედაქციას ლონდონში და ნებართვაც მიიღო.

დღეში 4-5 საათს ვარჯიშობდა. მიზნად დაისახა 4000-ზე მეტი აზიდვის ჩვენება.

“ნუთუ მოვახდენ საოცრებას და ჯერ სიკვდილის, შემდეგ კი მუდმივი ინვალიდობის დამარცხების შემდეგ დავამყარებ მსოფლიოსა და გინესის ახალ რეკორდებს? რატომაც არა! ხომ არსებობს ასეთი მაგალითები! სიკვდილის დამმარცხებლები! – აიძულებდა თავს.

უკვე დღეში 8 საათს ვარჯიშობდა, შედეგი 4000-ს აღწევდა. ეძინა მხოლოდ 5 საათი.

კრიტიკული მომენტის დროს ყოველთვის ახერხებდა შესაძლებლობის მაქსიმალურ მობილზებას.

მოსკოვში ჩასული სასტუმროშიც აგრძელებდა ვარჯიშს.

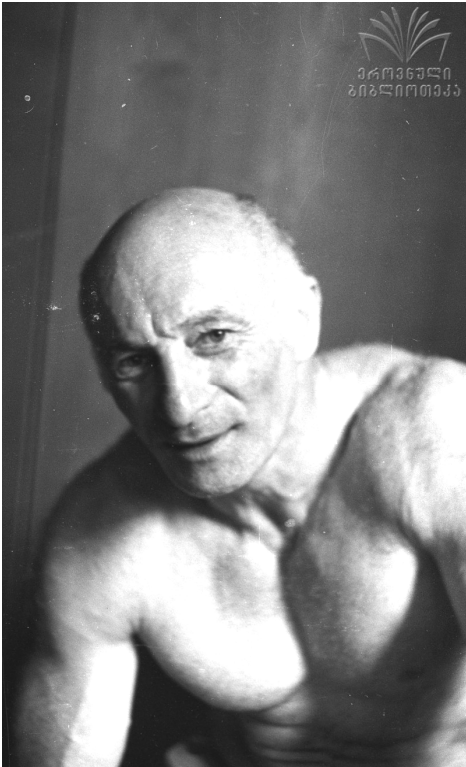
1990 წლის 9 თებერვალს დაინიშნა ღონისძიება “სოვეტსკი სპორტის” რედაქციაში. მონინა-ალმდეგე არ მოვიდა. შეჯიბრება ითვალისწინებდა ერთსაათიან ვარჯიშს ჰორიზონტალურ მდგომარეობაში მკლავებზე აზიდვაში. შედეგი იყო 2811 აზიდვა. იყო მილოცვები, სერთიფიკატის გადაცემა. რეკორდსმენი მაინც უკმაყოფილო იყო.

პრესკომფერენციაზე შეჯიბრების ორგანიზატორებს სთხოვა, რომ ახლო მომავალში დაწესებულყო შეჯიბრი, რომ ერვენებინა 4000-იანი შედეგი.

პრესამ და ტელევიზიამ ეს მიღწევა შეაფასა, როგორც დიდი გამარჯვება, რადგან სსრკ-ს წარმომადგენელმა პირველად ამ სახეობაში შეძლო მსოფლიო რეკორდის დამყარება, რაც შევიდა გინესის რეკორდების წიგნში. ხელს აწერდა გინესის ოფიციალური წარმომადგენელი სსრკ-ში იგორ ზაიცევი.

ჯუმბერ ლეჟავას არ აკმაყოფილებდა მიღწეული, მისი ამოცანა იყო 5 საათიან რეკორდზე იერიშის მიტანა. ვარჯიშობდა სახლში, სამსახურში...

1990 წლის 11 მარტს მოსკოვში შედგა ახალი შეჯიბრი და ისევ ბრწყინვალე გამარჯვებით – 4447 შედეგით დასრულდა.



ამ დროს შეეძინა მესამე შვილიშვილი. “სოვეტსკი სპორტში” დაიბეჭდა სტატია: “უ დედუშკი გულივერა რადილსია ვნუკ გულივერ”. რეკორდს დაერქვა ბექას სახელი.

ეს იყო ავადმყოფობის დამარცხება, საკუთარ თავზე გამარჯვება.

შემდეგ ვარჯიშის დროს მკლავი დაიზიანა. ექიმი ურჩევდა თავი დაენებებინა ვარჯიშისთვის, მაგრამ არ დაიჯერა ეს, თვითონ მოძებნა ტკივილის მიზეზი და ისევ სპორტული ფორმა დაიბრუნა.

1990 წლის 20 მაისს ისევ მიიღო მოსკოვში შეჯიბრებაში მონაწილეობა და 5 საათის მანძილზე 16 300 აზიდვა აჩვენა, რამაც დიდი სენსაცია გამოიწვია 1989 წელს ინგლისელმა პედი დოილმა დაამყარა რეკორდი ბირმინგემში 35 350 აზიდვით.

5 საათში ჯუმბერ ლეჟავამ შესძლო 16 274 აზიდვა და გინესის რეკორდი დაამყარა. აირჩიეს რეკორდსმენტა კლუბის ვიცე-პრეზიდენტად. უსაზღვრო იყო ქართველი სპორტსმენის პოპულარობა, ტელევიზია, გაზეთები, ინტერვიუები იუნყებოდნენ ამ უჩვეულო წარმატებას.

საქართველოში დაბრუნებისას, კავკასიონზე გადმოფრენისას ფერდობებს შორის საშიშროების გამომწვევ უფ-

სკრულებს ჭვრეტდა, ჯოჯოხეთის ასოციაციას რომ ინვევდა, მაგრამ გამარჯვებით ამაღლებული, შიშს კი არა, ძალას და სიამაყეს გრძნობდა: “თვალი შევაველე კავკასიონის ნემსივით წვეტიან და თითქოს ნაჯახით დაჩეხილ, თოვლიან ფერდობებს, მათ შორის უფსკრულებია, მისი ყოველმხრივი საშიშროების გამო შეიძლება წარმოიდგინო ჯოჯოხეთად. აქა-იქ მოჩანან პატარა სოფლები, დამშვენებული კლდის ფენოვანი ფიქალის ქვებით აშენებული კოშკები. ვგრძნობ, რომ ბუნების არა მარტო სილამაზე, არამედ მედიდურობა და ძლიერება ჩაიბუდა ჩემში”, აფიქსირებს მსოფლიო რეკორდსმენი დლიურში.

მოსკოვიდან ჩამოსვლის მესამე დღეს მეუღლემ განუცხადა: “ჯუბა, შენ რაც უფრო პოპულარული ხდები, ჩვენ მით უფრო ვშორდებით ერთმანეთს.”

მსოფლიო რეკორდსმენი და დიდი მოგზაური გვაუწყებს: “ერთ მომენტში, ფიქრებში, რეკორდების დამყარებისთვის თავის დანებება გადავწყვიტე, მაგრამ არ გამომივიდა! თითქოს ჩემს მეორე სიცოცხლეს ძალად ვკლავდი! ლიკას ნათქვამიდან დასკვნა ვერ გამოვიტანე, მე პირიქით ვფიქრობდი, რადგან მის მშვენიერებას მე ჩემი პოპულარობით ვუახლოვდებოდი.”

მეუღლის შიში განშორებაზე რეალობაში აცხადდა, რადგან ლიანა ალიბეგაშვილის სიცოცხლე 1990 წლის 3 ივნისს დასრულდა.

თავის მოკვლაზე ფიქრი ძვირფასი ადამიანის ხსოვნის უკვდავყოფის ფიქრმა შეცვალა. გადწყვიტა რეკორდების დამყარება, რომელსაც მიუძღვნიდა მისგან ნაადრევად წასული ცხოვრების თანამგზავრს, რითაც გაახანგრძლივებდა განუმეორებელი სიყვარულის გრძნობას.

მარტოობას მეუღლის საფლაზე ყოფნით იქარვებდა...

აგრძელებდა ვარჯიშს, სურდა ერთ-ერთი უჩვეულო რეკორდის დამყარება ლიანა ალიბეგაშვილის სახელზე.

სიყვარულის სტიმულით სიმძიმეთა შემსუბუქებას აღწევდა: “მე ვერ ვგრძნობ წონას, მგონია რომ დავდივარ ჰაერში. აღმდგენი ვარჯიშებით, ძიებით, მიღწეულია გარკვეული დაავადების განკურნვის მეთოდი, რასაც აუცილებლად სჭირდება დამუშავება და ნიგნად გამოქვეყნება,” აფიქსირებს დლიურში.

7-8 საათს აგრძელებდა ვარჯიშებს, 25-26 ათას აზიდვას ახერხებდა. თვითონვე იყო გაოცებული: “რა ხდება ჩემს თავს? ნუთუ ეს ის ენერჯიაა, ღმერთმა კლინიკური სიკვდილის დროს რომ მიბოძა? რა თქმა უნდა, სხვა საიდან მოვიდოდა? გრძელდება მზადება ერთ-ერთი გამორჩეული რეკორდის დამყარებისათვის, რომელსაც ლიანა ალიბეგაშვილის სახელი დაერქმევა.”

მოსკოვში, შეჯიბრების დაწყების წინ, პრესკონფერენციაზე განაცხადა, რომ მოხსნიდა ინგლისელი პედი დოილის 24 საათიან მსოფლიო რეკორდს.

გულშემამტკივარმა ბიჭიკო სულიაშვილმა ჰკითხა: “თავს როფორ გრძნობ?”

პასუხი ასეთი იყო: “კარგად რომ ვარ, დაწყების წინ დაგიმტკიცებ, სამედიცინო შემონმები-სას, უძლიერესი რომ ვარ მსოფლიოში – 13 საათის შემდეგ.”

მეგობარს ცრემლები მოერიდა და ძმურად გადაეხვივნენ ერთმანეთს.

ამ დროს გაკეთდა განცხადება, რომ ერთსაათიან აზიდვებში რეკორდი უნდა დაამყაროს მოსკოველმა მაქსიმ კირილოვმა.

ჯუმბერ ლეჟავა მიხვდა, რომ ეს ფსიქოლოგიური შეტევისთვის იყო გამიზნული.

ჟურნალისტიც გამარჯვების რწმენას უკლავდა თითქოს: “რომ ვერ შეძლო?”

ქართველმა სპორტსმენმა მტკიცედ, დაუეჭვებლად განაცხადა: “მე დღეს ფენომენალურ რეკორდს დავამყარებ.”

პირველად მსოფლიოში 12 საათის განმავლობაში 40 ათასი აზიდვა უნდა გაკეთებულიყო, უნდა აწეულიყო 2 000 ტონაზე მეტი ტვირთი, ამ დროის მანძილზე კი უნდა გადამუშავებულიყო 11 ტონამდე სისხლი.

კიდევ ერთხელ უნდა დამტკიცებულიყო ადამიანის არა მარტი ფიზიკური შესაძლებლობა, არამედ მისი უებრო ნებისყოფა, ფსიქოლოგიური მონესრიგებულობა და მიზნისკენ დაუოკებელი სწრაფვა,

გაოცებას ვერ ფარავდა ოფიციალური, დამსწრე საზოგადოება. ოპერატორი კამათობდა ხელის მოხრა არ არის სრულიო, რაც სიცრუე იყო და იგი გააძვეეს. ეს იყო მეორე ფსიქოლოგიური შეტევა, პირველის შემდეგ, როცა ხელოვნურად გამოაცხადეს ვილაციის გვარი, თუმცა კონკურენტი არ ჩანდა.

ასევე დაიწყეს მიღწეული შედეგების დამახინჯება, აკლებდნენ რაოდენობას მიზანმიმართულად. 6-დან 2 მსაჯი ცრუობდა, რასაც მოჰყვა რეკორდსმენის პროტესტი და ისინი გააძვეეს შეჯიბრებიდან. გაირკვა, რომ ეს გამყალბებლები იყვნენ საერთაშორისო კატეგორიის მსაჯები ტანვარჯიშში, თანაც რუსეთის წარმომადგენლები.

დაფიქსირდა 35 ათასი მაჩვენებელი, გარეწრებმა ჩაშალეს 37 ათასის დაძლევის შესაძლებლობა. ესეც ფანტასტიკური იყო. გაკეთდა ბრწყინვალე განაცხადი ადამიანის შესაძლებლობების უსაზღვრობაზე. იყო სენსაცია, მილოცვები, ინტერვიუები, სერთიფიკატის გადაცემა.

როცა სასტუმროს ნომერში მარტო დარჩა, მივიდა მეუღლის სურათთან, რომელიც ხატთან ერთად ედო, პირველი გადაიწერა და მიმართა: “კიდევ მრავალ გამარჯვებას მოგიძღვნი, ჩემო ლიკა!” დიდი გამარჯვების ეიფორიაში მყოფი, ვახშამზე კი არა, შემდგომ შეჯიბრებებზე ფიქრობდა.

1990 წლის 29-30 სექტემბერს 12 საათს წოლელა მდგომარეობიდან მკლავებზე აზიდვის რეკორდი დაამყარა, შედეგი 34 955 იყო.

უკვე დამყარებული ჰქონდა ერთსაათიანი, ხუთსაათიანი, 12 საათიანი რეკორდები.

რეკორდსმენის დაუცხრომელი სული 24 საათიან აზიდვებზე ფიქრობდა, რითაც სურდა შეეკრა სპორტის ამ სახეობის ყველა დროითი რეკორდების კომპლექტი

არ ასვენებდა ყველა დროის რეკორდზე იერიშის მიტანის სურვილი.

ასევე მიზნად დაისახა ახალი მსოფლიო რეკორდის დამყარება მუცლის პრესის ერთსაათიან ვარჯიშში, ერთ საათიანი მკლავებზე აზიდვების რეკორდის გაუმჯობესება.

1991 წლის 26 იანვარს განახორციელა ჩანაფიქრი. მიაღწია 5011 მკლავებზე აზიდვას ერთ საათში, რაც იყო უპრეცედენტო მსოფლიოში.

ამას მეორე ფენომენალური რეკორდი მოჰყვა მუცლის პრესის ვარჯიშში. 1991 წლის 27 იანვარს ორ დღეში ორი მსოფლიო რეკორდი დაამყარა. ამით ზოგიერთ ურწმუნო თომას დაუმტკიცა თავისი აბსოლუტური ჯანმრთელობა, განგრენით დაავადების დამარცხება.

არ არსებობს მსგავსი მაგალითი, რომ სპორტის ორ სხვადასხვა სახეობაში ერთ პირს დაემყარებინოს ერთდროულად ორი მსოფლიო რეკორდი.

ამ ახალ-ახალი შესაძლებლობების გამოვლინებას დიდი შრომა სჭირდებოდა. მკლავებით ასწია დაახლოებით 300 ტონა ტვირთი, რაც საოცრება იყო.

ვაჟა ტულუშს, რომლის მოადგილედაც ერთ დროს მუშაობდა, უკითხავს ბატონი ჯუმბერი. როცა უთქვამთ, რომ ის დარბაზში ვარჯიშობდა, გასცინებია, – ვარჯიშობს, თორემ ეგეც მსოფლიო ჩემპიონი არ გამოვიდესო! ყოველი რეკორდის დამყარების შემდეგ იგი გულით ულოცავდა რეკორდებს და თან დააყოლებდა, “ჩემი ნათქვამის გამო ხომ არ გახდი ჩემპიონიო” და იცინოდა.

“ეს არის მაგალითი იმისა, რომ თუ კაცი რალაციისთვის სერიოზულად ემზადება, მას ხელს არაფერი არ უშლის, ხშირად ასეთი ნათქვამი სტიმულატორიც ხდება. ეს ისე კომენტარისათვის, თორემ მე და ვაჟა ერთმანეთის უფროსი და მოადგილე კი არ ვიყავით, არამედ უახლოესი მეგობრებიც და ერთმანეთის წარმატება თანაბრად გვახარებდა ორივეს.” შენიშნავს მსოფლიო ჩემპიონი.

ისევ და ისევ უსაყვარლესი მეუღლის ხსოვნა ხდებოდა ახალ-ახალი გამარჯვების იმპულსი.

2 ივნისს, როცა ლიანა ალიბეგაშვილი უნდა გამხდარიყო 46 წლის, ჯუმბერ ლეჟავამ ისევ დიდი მიზანი დაისახა: “მე მისი კიდევ ერთხელ აღიარებისთვის ვინცებ უჩვეულო მართონს, რადგანაც ასეთი სირთულის გზა ჯერ არავის არ გაუვლია.”

შეჯიბრება დაიწყო 2 ივნისს და დამთავრდა 9 სექტემბერს. გრაფიკის მიხედვით, უარი თქვა დასვენებაზე, დღესასწაულებზე. 100 დღეში მოახდინა 100 მილიონამდე კილოგრამის აზიდვა 30 სმ. სიმაღლეზე. სისტემატურად იცვლებოდნენ მსაჯები.

შესანიშნავი რეკორდით დაფიქსირდა ადამიანის ფიზიკური, ფიზიოლოგიური და ფსიქოლოგიური შესაძლებლობების განუსაზღვრელობა ექსტრემალურ პირობებში. დამტკიცდა ადამიანის სასწაულებრივი ნებისყოფა, განსაკუთრებული სწრაფვისათვის მობილიზების შესაძლებლობა.

100 დღის განმავლობაში მიღწეული იყო 1 730 000-ჯერ აზიდვა.

მსოფლიოში მოგზაურობის დასრულების შემდეგ ჯუმბერ ლეჟავას ერთ-ერთ ინტერვიუში ასეთი შეკითხვა დაუსვეს: “თქვენი აზრით, სად გადის ადამიანის, გნებავთ ფიზიკური, გნებავთ გონებრივი, ან ორივეს ერთად, შესაძლებლობათა ზღვარი?”

მსოფლიოს 15-გზის ჩემპიონმა და მსოფლიო მოგზაურმა ამ კითხვას ასეთი ბრძნული პასუხი გასცა: “საერთოდ მიმაჩნია, რომ არ არსებობს ადამიანის არც ფიზიკურ და არც გონებრივ შესაძლებლობათა ზღვარი. აინშტაინმა თავისი ალბათობის თეორია რომ შეიმუშავა, მას შემდეგ ბევრი მეცნიერი მუშაობდა ამ თეორიის განვითარებაზე. მძლეოსანი, რეკორდსმენი დაუსრულებლად აუმჯობესებს თავის შედეგს სპორტში. ათი წლის მანძილზე, ზამთარ-ზაფხულ, ყველანაირ ამინდში ამიღია სტარტი სამოგზაუროდ. ზამთარში თითქმის მუდმივი ზამთრის ქვეყნებში მიმოგზაურია, ცხელი ზაფხულის პერიოდში – ცხელ ქვეყნებში... დარწმუნებული ვარ, მომავალში ვინმე ჩემზე მეტს და ჩემზე უკეთესად გააკეთებს ამას. მიმაჩნია, რომ ადამიანის შესაძლებლობებს ზღვარი არა აქვს, მადლობა უფალს.”

ჟურნალისტის შეკითხვაზე თუ რით ახსნიდა მსოფლიო მოქალაქე ჩვეულებრივი ადამიანის შესაძლებლობებზე ამაღლებას, რესპოდენტმა ასეთი პასუხი გასცა: “რაც გამიკეთებია, რისთვისაც მიმიღწევია, მე არასდროს ვამბობ: მე!... ყოველთვის ვამბობ: ჩვენ!... ვმოგზაურობთ მე, ჩემი ღმერთი და ჩემი ველოსიპედი...”

ამავე ინტერვიუში ასევე დაისვა საყოველთაოდ საინტერესო კითხვა: “მაინც ვინ არის ჯუმბერ ლეჟავა? მოყვარული მოგზაური თუ მეცნიერი, სპორტსმენი თუ თავგადასავალებისა და ფათერაკების მაძიებელი რომანტიკოსი?”

პასუხი ისევ და ისევ განამტკიცებს აზრს რესპოდენტის განსაკუთრებულობაზე: “თავიდან ვიყავი მეცნიერი – სპეციალობით კიბერნეტიკოსი. ამ დარგში 24 სამეცნიერო შრომის ავტორი და ჩემს სპეციალობაში სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი ვარ. ასევე ვარ პროფესიონალი სპორტსმენი, პროფესიონალი მოგზაური, თხუთმეტგზის მსოფლიო ჩემპიონი და გინესის რეკორდსმენი მკლავებზე აზიდვებსა და მუცლის პრესის ვარჯიშში...”

შემდეგი კითხვა ასეთი იყო: “ვინ მიგაჩნიათ პლანეტის ყველა დროის დიდ, გამორჩეულ ადამიანებად და რა ნიშნით?”

პასუხი გვარწმუნებს, რომ ჯუმბერ ლეჟავა პატივს სცემდა უპირველესად ქართული სპორტული ძალისა და გონის, ქართული მუსიკის, ბალეტის, სკულპტურული გენიის მსოფლიო მასშტაბებში გამოვლინებას: “ეინშტეინი, არა მოდით, საქართველოში ვიმოგზაუროთ... ჩვენ ქართველებს, ბევრზე ბევრი გვყავს ასეთი... მუსხელიშვილი, ვეკუა, რაზმაძე... არა სულ პირველი, საქართველოს პირველი პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია ჩამინერეთ, მერე ნონა გაფრინდაშვილი, ვიქტორ სანევი, ლევან თედიაშვილი, კახი კახიაშვილი – სიმძიმეების აწვევაში სამგზის ოლიმპიური ჩემპიონი. ვახტანგ ჭაბუკიანი, პაატა ბურჭულაძე, ზურაბ სოტკილავა, მერაბ ბერძენიშვილი, მიხეილ მესხი ჩამინერეთ – ათს ხომ არ გადავცილდით? ბევრი რჩება მაგ ათეულის გარეთ...”

(ესაუბრა თინათინ სიყმაშვილი, გაზეთი “რუსთავი”, 1-7 მაისი, 2007წ.)

მსოფლიოს გზაზე ქართული სახით

ჯუმბერ ლეჟავა იყო და არის უპირველესი მეცნიერი კიბერნეტიკის დარგში, 24 სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი და სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი თავის სპეციალობაში. ასევე, მას იცნობენ, როგორც პროფესიონალ სპორტსმენს, თხუთმეტგზის მსოფლიო ჩემპიონს და გინესის რეკორდსმენს მკლავებზე აზიდვებსა და მუცლის პრესის ვარჯიშში.

ნებისმიერი ადამიანი იამაყებდა მისი მეცნიერული სახელით, ასევე, მხოლოდ სპორტის მიღწევები იკმარებდა როგორც საკუთარი პერსონის, ისე ერის გამორჩეული სპორტული პოტენციალის წარმოსაჩენად.

მაგრამ მას უფრო დიდი მისია დააკისრა განგებამ – მთელი მსოფლიოსთვის გაეცნო ჩვენი მრავალმხრივი შემოქმედებითი პოტენციალი, ზნეობა, გამძლეობა, შემართება, საერთოდ, ეროვნული ფენომენი.

შემთხვევით როდი გადაიტანა კლინიკური სიკვდილი, შემთხვევით როდი გამოეცხადა თეთრწვერა მოხუცი – ღმერთი, რომელმაც ისევ მიწაზე დააბრუნა, გოლიათური ძალით აღჭურვა და ჩააგონა, ხალხის სასარგებლოდ გაეხარჯა ეს ზებუნებრივი ენერჯია.

ჯუმბერ ლეჟავას გამოცხადება მსოფლიო მოგზაურის ამპლუაში წარმოადგენდა მისი პიროვნების ხილვას ფილოსოფიური, ზნეობრივი, სპორტული, ფსიქოლოგიური, მწერლური ასპექტებით, მრავალმხრივ შესაძლებლობათა მაქსიმუმის გამოვლენას, რომელიც ჩვეულებრივ მოკვდავს არ ეძლევა და ზეკაცურ შემართებას მოითხოვს, თაობათა, საუკუნეთა იდეალი ხდება, რაზედაც ლეგენდები იქმნება და საბოლოოდ მაინც რჩება, როგორც ამოუხსნელი გამოცანა.

ამჯერად თავისი მეგობრის თენგიზ კიკაჩიშვილის ვაჟის – რატის რჩევით გადაწყვიტა ყველა ქვეყანაში ემოგზაურა მსოფლიოში ველოსიპედით ყველა კონტინენტის ყველა ქვეყანაში მარტოდ მარტოს. რატიც აფხაზეთის ომმა იმსხვერპლა და ეს მოგზაურობა მიუძღვნა თავის გარდაცვლილ მეუღლეს ლიანა ალიბეგაშვილს და აფხაზეთში 1992 წლის 30 აგვისტოს საქართველოს ერთიანობისთვის ბრძოლაში გმირულად დაღუპულ რატი კიკაჩიშვილს.

პროგრამის სამეცნიერო ხელმძღვანელი იყო იუზა ვერულავა, სპონსორი – ყიული შარტავა, რომელიც მიიჩნევდა, რომ ამ მოგზაურობას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ექნებოდა საქართველოსთვის.

პროგრამის წერა დაიწყო 1992 წლის 13 ოქტომბერს დილის ექვს საათზე. სათაური იყო “მარტოდმარტო მსოფლიო ველო-მოგზაურობა”.

ამ ოდისეის მიზანი იყო დამოუკიდებელი საქართველოს გაცნობა მსოფლიოსთვის, ახალ-ახალი სპორტული რეკორდების დამყარება, საქართველოსთვის ახალი მეგობრების მოძიება – ეს იყო პროგრამა მაქსიმუმი.

მოკლედ, ერთ რჩეულ ქართველს ჩვენი სამშობლოს იმიჯი უნდა აემალღებინა მთელი კაცობრიობის თვალში.



ველოსიპედით უნდა გაეგლო დედამიწის ყველა სარტყელი, ჯუნგლები, სავანები, მთათა სისტემები, ვაკეები, ვულკანები, ტუნდრები, ტაიგები, არქიპელაგები, კუნძულები და ნახევარკუნძულები, უნდა ენახა ოკეანეები, ზღვები, ყურეები, სრუტეები, ტბები, მდინარეები, მაღალი მოქცევის ადგილები.

გასავლელ გზებზე უნდა დაეთვალიერებინა ყველა ბუნებრივი და ისტორიული ძეგლი, რელიგიური ცენტრები, დედაქალაქები, სახელმწიფოს შენობები, ნაციონალური მუზეუმები, უნივერსიტეტები, სკოლები, ბიბლიოთეკები, თეატრები, ოპერისა და ბალეტის თეატრები, გალერეები, სპორტული კომპლექსები, ზაფხულისა და ზამთრის ოლიმპიადების სპორტული ობიექტები. უნდა შეხვედროდა სხვადასხვა ორგანიზაციებს, ცნობილ პიროვნებებს.

მოგზაურობა უნდა დაწყებულიყო 1993 13 აგვისტოს და დასრულებულიყო 2001 წლის 1 იანვრისთვის, რათა 21-ე საუკუნეს სამშობლოში შეხვედროდა.

ამ პერიოდში უნდა გავლილიყო შვიდივე კონტინენტის 227 სახელმწიფო და დამოუკიდებელი ტერიტორია, მათ შორის ანტარქტიდა, გრენლანდია. სულ გადაადგილების საშუალებებით და სხვა ტრანსპორტით უნდა დაეფარა ნახევარ მილიონ კილომეტრზე მეტი, მათ შორის ველოსიპედით 250 ათას კილომეტრზე მეტი. ექსტრემალობის გაზრდის მიზნით ცივი ქვეყნები ზამთარში უნდა გაეველო, ხოლო ცხელი ქვეყნები – ზაფხულში.

პროგრამა განიხილა საქართველოს ეროვნული პარლამენტის სპორტისა და ტურიზმის კომისიამ. მოგზაურობის ხელმძღვანელად დამტკიცდა ყიული შარტავა, ხოლო სპონსორად ქ. რუსთავის მერია და ქ. რუსთავის განვითარებისა და კეთილდღეობის ხელშემწყობი ცენტრი.

ორჯერ ორი ურთულესი ოპერაციის შემდეგ შეძლო ჯანმრთელობის აღდგენა და სპორტის ურთულეს არაკლასიკურ სახეობაში მრავალი სპორტული რეკორდის დამყარება.

სტარტის დაწყებამდე 6 თვით ადრე ყიული შარტავასთან, დიეტოლოგთან და სხვებთან ერთად შემუშავებულ იქნა დატვირთვების, დასვენების, კვების რეჟიმი, სხვადასხვა სპეციალისტებისგან მიღებულ იქნა კონსულტაციები. გამოკვლეულ იქნა ორგანიზმი. გათვალისწინებული იყო ჯანმრთელი ცხოვრების წესისა და მოგზაურობის პოპულარიზაცია, შეიქმნა სხვადასხვა ორგანიზაციებთან და სასწავლო დაწესებულებებთან შეხვედრების, მასიური ინფორმაციის წყაროებთან ურთიერთობის გეგმა-გრაფიკი.

მხარდაჭერა მიიღო საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროსგან, სპორტის დეპარტამენტისგან, გეოგრაფიული საზოგადოებისგან (გ. გიგინეიშვილი), საქართველოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის გეოგრაფიის კათედრისგან (ჯ. კეკელია), გეოგრაფიის ინსტიტუტისგან.

მოგზაურობა დაიწყო 1993 წლის 13 აგვისტოს ქ. რუსთავის მერაბ კოსტავას სახელობის მოედნიდან.

13 რიცხვი! უამრავ ადამიანში ეს რიცხვი ურთიერთსაპირისპირო ასოციაციებს იწვევს. ალოგიკურიცაა, რადგან რიცხვთა შორის ეს რიცხვი თავისი კლასიფიკაციითა და სემიოტიკური მნიშვნელობით – ინფორმაციის გადმოცემით, თვისებებით, მათემატიკური, ფიზიკური, ქიმიური, რელიგიური, თეოსოფიური, მითიური, ასტროლოგიური თუ სხვა სიმბოლიკით – ყველაზე ანტაგონისტური რიცხვია. მასში თანაწილობრივია როგორც პოზიტიური, ისე ნეგატიური სიმბოლოები: “13”-ის კოდური დეშიფრირებისა და სიმბოლიკათა ახსნის მცდელობა ძალზე შორს წაგვიყვანს.

“13”-ის უპირველესი უარყოფითი ასპექტი ისაა, რომ მრავალ ხალხში იგი თარს, უკულმართ რიცხვადაა მიღებული (“ჩერტოვა დიუჟინა”). ცნობილია აგრეთვე ფენომენი “13”-ის შიში.

“ქრისტიანიზმისთვისაც მიუღებელია ეს რიცხვი, რადგან იგი საიდუმლო სერობის 13 მონაწილესთანაა გაიგივებული, რომელთაგან ერთ-ერთმა მაცხოვარი გასცა, თუმცა ამავე ქრისტიანიზმმა მას სხვა დატვირთვაც მისცა: 13 – ეს არის სიმბოლო მარადისობისა, ესაა ქრისტე 12 მოციქულთან ერთად... გაზაფხულის, ჯვრისა და ვერძის ზოდიაქური ნიშანია, მზის ახალ ციკლში შესვლაა. დიდ არკანში ეს ნომერი ნიშნავს მუდმივ მოძრაობასა და ენერჯის განახლებას...

მაგრამ...

“13 ნეგატიურ ასპექტში ერთობ საშიში ნიშანია, როცა დახვეწილი, წმინდა ენერჯიები გამოიყენება ბოროტეული მიზნებით. მე კი, ჩემი კლინიკური სიკვდილის მომენტიდან კარგად მახსოვდა სამი უხუცესის პირობა-წინასწარმეტყველება: შევიძენდი უდიდეს, წმინდა ენერჯიას და იგი სასიკეთოდ უნდა მომეხმარა. ამიტომ გერმანული მოარული თქმა და ფრთიანი სიტყვები – “დარეკა 13-მა” – ჩემთვის ნიშნავდა რალაც ნებადაურთველის ზღვარზე გადაბიჯებას.

“ზღვარდაუდები წადილი – პლანეტის გარშემო ველოსიპედით მოგზაურობა – მარად ნებადაურთველში გადასვლას მოასწავებდა.

“1993 წლის 13 აგვისტოს ერთდროულად დავდექი ნებადაურთველის ფინიშთან და ნებადართულის სტარტთან – მოგზაურობას ვინცებ ქ. რუსთავის მერაბ კოსტავას სახელობის მოედნიდან” – წერს მოგზაური.

საქართველოს ლიტერატურისა და ხელოვნების არქივის დირექტორმა ვახტანგ გურგენიძემ შოთა რუსთაველის წიგნზე წაუწერა: “ჩვენი ეროვნული უკვდავების საგანძურიდან გატანთ ყველა ქართველისათვის საპატიო და საამაყო წიგნს, სიყვარულის, მეგობრობისა და ძმობის ჰიმნს, ქართველი ხალხის სახარებას – “ვეფხისტყაოსანს”. დაე შოთასვე სალოცავად, თქვენი მოგზაურობის ჟამს სიყვარული ყოფილიყოს გზად და ხიდად”.

ზუსტად 8 საათსა და 13 წუთზე მოედანზე სამი წრის გაკეთების შემდეგ გამოემგზავრა თბილისისკენ.

როგორც ვხედავთ, სახიფათოდ აღიარებული 13 რიცხვი სრულიადაც არ აშინებდა მოგზაურს, სწორედ 13-დან იწყებდა ყოველთვის ბედთან შერკინებას და მუდამ იმარჯვებდა.

ხალხი მონონების შეძახილებითა და ტაშით აცილებდა, რამდენიმე მანქანა უკან მიჰყვებოდა სიგნალებით.

სიონის ეკლესიაში სანთლები დაუნთო საქართველოს ყველა დაღუპულ გმირს, მეუღლეს ლიანა ალიბეგაშვილს, მოგზაურობის იდეის ავტორს რატი კიკაჩიშვილს, ქართველ ხალხს და მის სახელმწიფოებრივ მომავალს.

გზა ლოცვა-კურთხევით დაულოცა უწმინდესმა და უნეტარესმა, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია მეორემ.

მცხეთაში სვეტიცხოველის წინამძღვარმა ლოცვასთან ერთად წმინდა ნინოს ჯვარი და ნაკურთხი მინაც გაატანა.

უკან მოიტოვა ჯვარი, გორი, ხაშური, ზესტაფონი, ქუთაისი, სამტრედიიდან ბათუმისკენ ლანჩხუთის მიმართულებით აიღო კურსი, ვინაიდან არასახელმწიფო საჯარისო ფორმირება “მხედრიონის” ნაწილებმა სამეგრელოსკენ არ გაუშვეს.

გამცილებლები სიხარულისა და სიამაყის ცრემლებს ვერ ფარავდნენ.

1993 წლის 17 აგვისტოს საქართველოს სასაზღვრო ქ. სარფიდან თურქეთის რესპუბლიკაში გადავიდა. გულისტკივილით შეჰყურებდა თურქეთის ტერიტორიაზე მოქცეულ ქართული კულტურის ძეგლებს.

კუნძულ კვიპროსიდან (რომელიც გაყოფილი აქვთ თურქეთს და საბერძნეთს) ისრაელის სახელმწიფოში გადავიდა 1993 წ. 10 ოქტომბერს.

მოგზაურს აინტერესებდა თურქეთის ტერიტორიაზე ხეთური ცივილიზაციის დღემდე შემორჩენილი ძეგლების ხილვა.

ჯუმბერ ლეჟავა იზიარებს ლინგვისტური და სხვა არტეფაქტებით დადასტურებულ მოსაზრებას, რომ ხეთური ცივილიზაციის უშუალო ბაზისი პროტოხეთურ ცივილიზაციაში იდო. პროტოხეთურში მოიაზრებს ხეთებს – მცირე აზიის ძირძველ მოსახლეობას და მათთან ერთად ამ ტერიტორიაზე მცხოვრებ აბორიგენ ხალხებს: ხურიტებს, მანებს, ქალდებს, ლაზებს, ქასქებს, შუმერებს, მოშქებს (მესხები), თუბალებს (სვანები), მაკრონებს (მეგრელები), იბერებს, ძველ ეგვიპტელებს (ქამიტებს, ქანაანელებს...).

მოგზაური ფიქრობდა ბიბლიურ ცნობებზე პალესტინაში (ქანაანში) მცხოვრებ ხეთთა შესახებ. გონებაში აფიქსირებდა იმ დროს, როცა მათ შორის ურიდან გადმოსული აბრაამი დასახლდა – ჩვ.წ.აღ.-მდე 1800-1750 წ. შორის პერიოდზე. ამ დროისათვის ხეთებმა თავიანთ მმართველობაში გააერთიანეს მთელი ანატოლია, გარდა სირიისა, რომელიც ეგვიპტის გავლენის ქვეშ იყო. ვარაუდით, აბრაამი ხეთებს კი არა, პროტოხეთებს – ხათებს უნდა შეხვედროდა, ანატოლიიდან ამ

რეგიონში უხსოვარი დროიდან შემოსულთ. ამიერკავკასიიდან ეგვიპტის ჩათვლით მთელ ტერიტორიაზე პროტოქართველურ ტომთა ნაკვალევს ჭვრეტდა, აიას და აიეტის სამეფოს, გაცილებით ადრე ტროამდე და ხათების სამეფომდე, გაცილებით ადრე არგონავტებამდე, უადრეს გილგამეშის კოლხეთში – თავის უშორეს წინაპართან, უთნაფიშთიმთან მოსვლამდე.

“ასე რომ მე პროტოქართველთა მინაზე ვმოგზაურობდი, რომლის უდიდესი ტერიტორია დღევანდელი თურქეთის სახელმწიფოს უჭირავს”, წერს მოგზაური (დღიური, გვ. 25).

1993 წლის 30 ოქტომბერს ისრაელის სახელმწიფოში ჩაფრინდა და ქართულ დიასპორასთან შეხვედრას მოელოდა, მაგრამ არ გაუმართლდა. აქ 20 დღე გაატარა და მხოლოდ ორი ღამე ეძინა სასტუმროში.

იერუსალიმში ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვების 24 საათიანი ახალი რეკორდის დამყარება ჰქონდა დაგეგმილი, მაგრამ განზრახვა ჩაეშალა ისრაელის ოფიციალისა და ადგილობრივ ქართველ ებრაელთა პასიურობის გამო (დღიური, გვ. 26).

დღიურების ავტორი ყურადღებას მიგვაქცევინებს იმაზე, რომ პალესტინა ებრაელთა მიწების საერთო სახელწოდებაა (დაბად. 40:15). იგი ასევე იწოდებოდა უფლის მიწად (ოსია, 9:3), წმიდა მიწად (ზაქარია, 2:12), ისრაელიანთა მიწად (ეზეკიელი, 7:2), აღთქმულ მიწად (ებრაელთა მიმართ, 9:9). (დღიური, გვ. 26).

1993 წ. 19 ოქტომბერს თელ-ავივში შეიტყო თავისი მეგობრისა და მოგზაურობის ხელმძღვანელის – ჟიული შარტავას აფხაზეთში გმირულად დაღუპვის ამბავი. ეს იყო მოგზაურის სიზმარში წინასწარი ხილვის აღსრულება, ამ ხილვის შესახებ შეატყობინა მოგზაურობის “დამხმარე ორგანიზატორს”, რათა გაეფრთხილებინა ბატონი ჟიული, რასაც იგი უგულისყუროდ მოეკიდა. ამ ხილვიდან ორ კვირაში აცხადდა ცუდი წინათგონობა – ჟიული შარტავა მოკლეს სოხუმში.

21 ოქტომბერს ჯუმბერ ლეჟავამ დროებით შეწყვიტა მოგზაურობა და დაბრუნდა საქართველოში გმირულად დაღუპული ეროვნული გმირისა და ძვირფასი მეგობრისთვის პატივის მისაგებად.

ქალაქ რუსთავის მერიამ და განვითარებისა და კეთილდღეობის შემწყობმა ცენტრმა ჟიულის დაღუპვის შემდეგ უარი განაცხადა სპონსორობაზე. მაგრამ, მაღლობა ღმერთს, აღმოჩნდა ადამიანი, რომელსაც ესმოდა ამ მოგზაურობის მნიშვნელობა ჩვენი ქვეყნისათვის – ეს იყო ჟიული შარტავასა და ჯუმბერ ლეჟავას მეგობარი თემურ მაისურაძე.

ეს წინააღმდეგობა დიდი მოგზაურისათვის ხელისშემშლელი კი არა, კიდევ უფრო მეტი ძალისხმევის გამოჩენის სტიმული გახდა, რაზედაც წერს: “ამგვარმა ტრაგიკულმა დასაწყისმა უფრო მეტად განმამტკიცა, უფრო განმანყო საბრძოლველად. მზად ვიყავი მსოფლიოს დასაპყრობად, რათა ბატონი ჟიულის მიერ დაწყებული საქმისათვის ჩრდილი არ მიმეყენებინა. მოგზაურობის ხელმძღვანელის, ბატონი თემურ მაისურაძის წინადადებით მოგზაურობას “ჟიული შარტავას სახელობის მსოფლიო ველო მოგზაურობა” დავარქვით და 1993 წლის 25 ნოემბერს განვაახლე ჩემი “ოდისეა” (იქვე, გვ. 28).

სირიაში გაეცნო კალიედოსკოპურად წარმოდგენილ სხვადასხვა ცივილიზაციების ნაშთებს: დამასკოს ჭიშკარს, გალავანს, ქალაქ ალეპოსა და მის შემოგარენში – თანამედროვე ქრისტიანი მოსახლეობის ცხოვრების წეს-ჩვეულებებსა და ისტორიულ ძეგლებს.

დამასკოში მასპინძლობდა მსოფლიოში აღიარებული მსროლელის – თემურ მატოიანის შესანიშნავი ოჯახი, საინტერესო შეხვედრები მოუწყვეს ადგილობრივმა სომხებმა (იქვე, გვ. 29).

იორდანის ხომიმიტის სამეფოში გაეცნო 25 საუკუნოვან ძეგლებს, დაუმეგობრდა ცნობილ მსროლელს ალხატიმ მაზენს, რომელთა ოჯახშიც სტუმრობდა იქ ყოფნის პერიოდში (იქვე, გვ. 29).



შემდეგ იყო ეგვიპტის არაბული რესპუბლიკა, სადაც დაიჭირეს ეგვიპტელმა ფუნდამენტალისტებმა.

1994 წლის ახალი წლის ღამე გაატარა ქრისტიანულ ეკლესიაში. აქ სისტემატური შეხვედრები ჰქონდა ქართულ დიასპორასთან, ცნობილი ქართველი უროლოგის გოგა გოგბაიძის ოჯახთან (იქვე, გვ. 29).

თეირანში ყოფნა, მუზეუმების დათვალიერების პარალელურად, სტალინის სავარძელში ჩაჯდომით და გოგოლის ძეგლის ფონზე სურათების გადაღებით იყო ღირსსახსოვარი (იქვე, გვ. 32). ისპაჰანში და ფერეიდანში ადგილობრივ ქართველებთან შეხვედრებით გაიხარა.

მოგზაური ახალ-ახალ მეგობრებს იძენდა ირანში, ისინი აღიარებდნენ საქართველოს სახელმწიფოებრიობას და გულწრფელ პატივისცემას ავლენდნენ ქართველი ხალხისადმი. აშკარა იყო მათი სწრაფვა ამ ორი უძველესი ხალხის – ქართველთა და ირანელთა დაახლოებისა (გვ. 33).

მოლდოვის რესპუბლიკაში გამართულ ველოკროსში გამარჯვების პრიზი დაიმსახურა (გვ. 34).

მიანმაში რადიო და პრესა იმდენს საუბრობდა მსოფლიო მოგზაურის შესახებ, რომ მას გზაზეც ცნობდნენ, ბევრი გაზეთებიდან ამოჭრილ მის სურათებს თავიანთ სამუშაო და საცხოვრებელ ადგილებში ჰკიდებდა.

ტაილანდის სამეფოში მოგზაურის მასპინძელი იყო რუსეთის საელჩო, რომელსაც საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრომ გაუგზავნა თხოვნის წერილი.

მალაიზიაში ახალი წელი კუალა-ლუმპურში, ქართულ ოჯახში “გაატარა”, რომელშიც აბსოლუტურად არ იყო დაცული უმაღლეს ეთიკურ ღირებულებად მიჩნეული ქართული სტუმარმას-

პინძლობის წესი. ამ ოჯახმა ადგილობრივ ხელისუფლებაში ითხოვა ჯუმბერ ლეჟავას გასახლება მალაიზიიდან.

ამასთან დაკავშირებით დიდი მოგზაური აცხადებს: “ჭაობიდან სიმღერის, ხოლო ჰიპოკრატეს ბალიდან ყიყინის ხმა რომ მომესმას, ამასაც კი გამოვუძებნი ლოგიკურ ახსნას, მაგრამ იმ ქართველის საქციელს ვერანაირი ახსნა ვერ მოვუძებნე” (იქვე, გვ. 38).

და იქვე დასძენს: “ჩემი ცხოვრების წესი ქრისტიანულია და ჩემი დიქსი – ყოველივეს მომთვინიერებელი თვინიერებაა, – ჩემი ცხოვრების კრედო და ფორმულაა...” (იქვე, გვ. 39).

“სინგაპური ყველაზე ურბანიზებული კუნძულია ჩვენს პლანეტაზე... იგი მდიდარია მუზეუმებით. სინგაპური ჩემი ოცნების ქალაქი გახდა. ამ ქალაქში ბევრ რამეზე ბევრჯერ მითქვამს: ეს ჩემს თბილისს მოუხდებოდა” (იქვე, გვ. 39).

ავსტრალიაში იმაზე ფიქრობდა, თუ რატომ დაერქვა სუხიშვილების ქართული ცეკვის ანსამბლს “ქართული ბალეტი”.

აქვე შეხვდა ქართველ მიხეილ გიკაშვილს.

მელბურნში გაიხარა ქართულ დიასპორასთან შეხვედრით (იქვე, გვ. 42).

კანბერაში ჩასულმა ავსტრალიის უმაღლესი მწვერვალი “კოსკიუსკო” დაიპყრო. კანბერა-სიდნეის გზა თავის გარდაცვლილ მეუღლეს – ლიანა ალიბეგაშვილს მიუძღვნა.

ქალაქ სიდნეიში უცნობი ახალგაზრდა გზაზე გადაუდგა, ქართულად მიესალმა და ოჯახში დაპატიჟა, რათა ერთად გადაეხადათ მოგზაურის მეუღლისთვის დაბადების დღე.

საინტერესო შეხვედრა ჰქონდა ნ. მაისურაძის ოჯახში, ამ ქალაქის ქართულ დიასპორასთან.

ორი თვე ვარჯიშობდა სიდნეის ახალი ოლიმპიური სტადიონის ტერიტორიაზე. დაუახლოვდა ცნობილ ქართველი სპორტსმენისა და იურისტის – შოთა კოზმანაშვილის ოჯახს.

ვანუატუელთა სიმღერებით რომ ტკბებოდა, მსგავსებას პოულობდა მეგრულ სიმღერებთან.

ჯონ ესტეიითი ტონგოელი სიოსაიას გაცნობას რომ დაჰპირდა, იმაზე ფიქრობდა, იქნებ მეგრელი გამოდგესო.

საერთაშორისო კავშირგაბმულობის სამსახურის მუშაკთა შეთქმულებაზე ეჭვობდა, როცა ახალი გვინეადან ვერაფრით უკავშირდებოდა თბილისს.

მოგზაურის თბილისელ ხელმძღვანელებს მოლაპარაკებები ჰქონიათ ჩინეთის მხარესთან მისი ჩინეთში მოგზაურობის თაობაზე. გაზეთებში (საქართველოში) და ჩინეთის რადიოში ყოფილა გადაცემები “დიდ მოგზაურს დიდი ჩინეთი ელოდება”.

ჩინეთში საოცარი ინციდენტი ჰქონდა შანხაელ თამარ ლეჟავასთან (გვ. 47).

პეკინში მოგზაურის მასპინძელი იყო საქართველოს სავაჭრო წარმომადგენელი ჩინეთში კოლია გულიაშვილი.

რატომღაც მისთვის გამოგზავნილი ქართული პასპორტი რუსეთის საელჩოში მოხვდა.

პეკინიდან წასვლისას სპეცსამსახურის წარმომადგენლებმა მოგზაურის გამცილებლები დააკავეს. ამის გამო, პროტესტის ნიშნად დახია კომპანია “ნისანთან” დადებული ხელშეკრულება, რომელთაგან მილიონების მიღება და უზრუნველი სიბერე ელოდა.

მონღოლეთში ქართველმა მასპინძლებმა უღალატეს.

ულანუდეში (აღმოსავლეთ რუსეთში) 15 წლით გადასახლებულ ქართველთან სტუმრობდა. აქ ისევ ღალატი იწვინა ქართველთან (იქვე, გვ. 48).

სან-ფრანცისკოში მასპინძელი იყო შესანიშნავი ქართული ოჯახი გიორგი ერისთავისა.

ჯორჯიის შტატის დედაქალაქ ატლანტაში მოგზაურის მასპინძლები იყვნენ იაშა და ზურაბ ლეჟავები. 23 ივლისს დაბადების დღე ამ ოჯახში გადაუხადეს. იქვე იყვნენ ოლიმპიური კომიტეტის (ქ-ნი ნონა გაფრინდაშვილი), სპორტის სამინისტროს (ბ-ნი კახი ასათიანი) და შეერთებულ

შტატებში საქართველოს საელჩოს თითქმის სრული შემადგენლობა (ელჩი, ბატონი თედო ჯაფარიძე). ქართული სუფრა, ქართული განწყობა და ქართული სიმღერები დიდი სტიმულის მომცემი იყო.

ნონა გაფრინდაშვილმა და კახი ასათიანმა 3000 დოლარი გადასცეს საჩუქრად.

1996 წ. 30 დეკემბერს დაბრუნდა ჯორჯიის შტატში, ქ. ატლანტაში, სადაც ისევ იაშა და ზურაბ ლეჟავები იყვნენ გულთბილი დამხვედრნი.

ნიუ-იორკში, გაეროში ბრიფინგზე გამოვიდა დიდი მოგზაური. აშშ-სა და კანადაში 60-ზე მეტ გაზეთსა და ჟურნალს მისცა ინტერვიუ, 20-მდე ტელევიზიაში ჰქონდა გამოსვლა (იქვე, გვ. 51).

საქართველოს საელჩომ, ბ-ნმა თედო ჯაფარიძემ სამხრეთ ამერიკის სახელმწიფოების 20-მდე ვიზით შევსებული ახალი ქართული პასპორტი გადასცა. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში ჩვენი ელჩის, ბ-ნ პეტრე ჩხეიძის მეცადინეობით ყველა ქვეყანაში დაიგზავნა გაეროს წერილები, რათა მოგზაურისთვის სათანადო დახმარება გაენიათ.

ბ-ნმა პეტრე ჩხეიძემ თავად დააპროექტა და გააკეთა ველოსიპედისათვის ბარგის ჩასალაგებელი ყუთები, რომლებიც ბევრად უფრო პრაქტიკული აღმოჩნდა ბრეზენტისაზე.

ბერმუდის კუნძულებზე (200-მდე კუნძულია) მოგზაურის გვარი დაფიქსირდა ამ სახელმწიფოს ოქროს ნიგნში.

“...ვიცი, რომ მეტყვიან – შენ ხომ სამშობლოს სახელისთვის იარე? სწორი ბრძანდებით ...პასუხი სამშობლოში დაბრუნებით ჩანს.

...ჩემს სამშობლოს ერთგულად ვემსახურე: სკოლასა და ინსტიტუტში კარგი სწავლით, გამოქვეყნებული და დანერგული სამეცნიერო შრომებით, რისთვისაც სახელმწიფო პრემია დავიმსახურე. თანამდებობებზე პატიოსანი, წარმატებული შრომით, მსოფლიო რეკორდებით, სამი უნიკალური მსოფლიო მოგზაურობით, შემოთავაზებებზე უარის თქმით; ადგილ-მამულები, ბინა-სამსახურებით, მდიდარი ცოლი (მრავალჯერ), ნისანის ხელშეკრულება, აშშ-ის ხელშეკრულება, კანადის პირობა და მრავალი სხვ.

მინდოდა... საქართველოს მოქალაქეებისთვის მეკარნახა ჯანმრთელი ცხოვრების წესი, მინდა ჩემმა ერმა დაიბრუნოს ხანგრძლივი, ჯანმრთელი ცხოვრება, მინდა, რომ იგი ჩემი 238 ქვეყანაში მოგზაურობის დღიურების გაცნობით ეზიაროს მოგზაურობის ანბანს მაინც, რაც ასევე არის ჯანმრთელი ცხოვრების წესის დაცვის ერთ-ერთი სახე (იქვე, გვ. 6).

ჯუმბერ ლეჟავა განსაცდელს, ხიფათს კი არ ერიდებოდა, სპეციალურად ეძებდა.

გიორგი გურჯიევი წერდა: “...თქვენს წინაშეა ხანგრძლივი და მძიმე მოგზაურობა. მოგზაურობის მიზანია თქვენთვის უჩვეულო, უცნობი მიწა. გზა უძნელესი და უსასრულოაა.

...გაზომეთ თქვენი ძალები. გასწვდებიან კი ისინი მთელ მოგზაურობას? ...წინ დიდი გზა გიდევთ, ეს თქვენგან ითხოვს პროპორციულად დიდ მარაგს – ეს მარაგი კი წინააღმდეგობაა, როგორც მოგზაურობის დროს, ასევე ამ მოგზაურობისთვის მზადებისას.

...ვაი თქვენ, თუ დასუსტდით და სახლის გზა დაგავიწყდათ. თქვენ ვერასოდეს ვერ შეძლებთ დაბრუნებას. მრავალი უსიამოვნება ელოდება მარტოხელა მგზავრს, რომელმაც არ იცის გზა და ის მოულოდნელობები, რაც ახლავს თან ამ გზას... გახსოვდეთ, თქვენს ხედვას გააჩნია თვისება, ისე წარმოიდგინოს შორეული საგნები, თითქოს ისინი ახლოს იმყოფებიან. მოცულებული თქვენს მიზანთა ცრუ სიახლოვით, მათი სილამაზით დაბრმავებულნი... თქვენს ძალთა შეუფასებლობით გათამამებულნი, ვერ შეამჩნევთ წინააღმდეგობებს... მწვანე ბალახით, ყვავილებით მორთულ მინდორში უღრმესი უფსკრულები ილანდებიან. ძალზე ადვილია ნაბორძიკება და უფსკრულში ჩავარდნა, თუ თქვენი თვალები ვერ შესძლებენ თითოეული ნაბიჯის გაცნობიერებას.

თავი მოუყარეთ მთელ თქვენს ყურადღებას...

ნუ დაივიწყებთ მიზანს, არ დაკარგოთ სწორი მიმართულება...

გაიხსენეთ, რატომ, რისთვის ხართ აქ.

და გახსოვდეთ, რომ არც ერთი მცდელობა არ იკარგება უქმად.

ახლა კი გზას გაუდექით” (გიორგი გურჯიევი, სიყვარულის ორი სახე”, თარგმანი მერაბ ხერგიანის, თბ. 1992, გვ. 103-104).

ამ და სხვა ბრძენთა შეგონებით, საკუთარი უტყუარი ინტელექტუალური და გრძნობისეული ინტუიციით განჭვრიტა მოსალოდნელი თუ მოულოდნელი სირთულეები დიდმა ქართველმა მოგზაურმა, სულ გამარჯვებით იარა ახალ, უცნობ ადგილებში, რათა დიდი წინასწარმეტყველებით ეხილა “ახალი მინა, ახალი ზეცა”.

მრავალი წინააღმდეგობა ხვდა (უცხოეთის აგენტად მიჩნევა, მონამვლა, ვიზის დაყოვნება, ომის გამო გადაადგილების აკრძალვა, ბანდიტების თავდასხმა, ავადმყოფობა, ფეხების მოყინვა, კლინიკური სიკვდილი), მაგრამ განსაკუთრებული, ზეკაცური შესაძლებლობებით აღჭურვა ღმერთმა, რათა ახლებურად წარმოეჩინა ადამიანის განუსაზღვრელი პოტენციალი, მსოფლიო და ეროვნული კატაკლიზმების ჟამს განემტკიცებინა ჩვენი რწმენა...

არა გაქცევა, არამედ ბედთან შერკინება დაებედა, რადგან იწამა ადამიანთა “გადარჩენის წინამძღვარი” – ღმერთი.

გადარჩენის საწინდარი კი გახდა “მადლი, რწმენა”, რაც “ღვთის ნიჭია” (პავლე მოციქული, “ეფესელთა მიმართ”, 2,8).

უზენაესმა მისცა დიდ მოგზაურს “სიბრძნისა და გამოცხადების სული”, გაუნათა “გონების თვალი” სულიწმინდის ქნარად წოდებულ პავლე მოციქულს რომ დავესესხოთ (ეფესელთა, 17,18).

წმინდა წერილის მიხედვით, “ნეტარია განსაცდელის გადამტანი კაცი, რადგან, რაკი გამოიცდება, მიიღებს სიცოცხლის გვირგვინს, რომელიც აღუთქვა ღმერთმა თავის მოყვარულთ” (იაკობ მოციქული, 1,2).

მოგზაურობა სიძნელით სავსე

ჭეშმარიტი ცხოვრება სიძნელეებთან, წინააღმდეგობებთან ჭიდილში გამარჯვებაა. განგება ადამიანს ათასნაირ განსაცდელს უმზადებს, მრავალნაირ გამოცდას უწყობს, ჭირთათმენის მაგალითებით აძლიერებს, “რადგან ვინც უყვარს, იმას წვრთნის უფალი “ (პავლე მოციქული, ებრაელთა, 12.6).

დიდი უბედურების გადატანაში ვლინდება მორწმუნე ადამიანში დაფარული სათნოება: “ზოგჯერ ღმერთი დაუშვებს, მართალი მორწმუნეც განსაცდელს ეწიოს, ჭირი და უბედურება დაითმინოს, რათა სხვა ადამიანებს დაანახვოს მორწმუნეებში დაფარული სათნოება” (იოანე დამასკელი, მართლმადიდებლური სარწმუნოების ზედმიწევნითი გადმოცემა, თბ.2000, გვ, 32).

მხოლოდ განსაცდელის გადამტანი ადამიანი ესათნოება ღმერთს: “ნეტარია განსაცდელის გადამტანი კაცი, რადგან, რაკი გამოიცდება, მიიღებს სიცოცხლის გვირგვინს, რომელიც აღუთქვა ღმერთმა თავის მოყვარულთ” (იაკობი, 1, 12,)

უფლის მიერ მოვლენილი განსაცდელი არასოდეს აღემატება ადამიანურ შესაძლებლობებს, და უფალი იძლევა განსაცდელიდან გამოსვლის საშუალებას : “არ შეგმთხვევიათ განსაცდელი, გარდა ადამიანურისა და სარწმუნო ღმერთი, არ დაუშვებს , რომ თქვენს შესაძლებლობებზე მეტად გამოიცადოთ, არამედ განსაცდელში გამოსავალსაც მოგცემთ, რომ შესძლოთ გადატანა” (პავლე მოციქული, სკორინთელთა, 10,13).



ჭირთათმენის, გადარჩენის მაგალითი ჯვარცმულმა ქრისტემ მოგვცა, რომელიც ცოდვილი ადამიანების გამოსახსნელად ეცვა ჯვარს: “იესომ ღვთის მაღლით იგემა სიკვდილი ყველას გულისთვის, ვინაიდან ... ის არის მათი გადარჩენის წინამძღვარი” (პავლე მოციქული, ებრაელთა, 3,10).

მხოლოდ უფლის რწმენა გადაარჩენს ადამიანს ტანჯვისგან: “ყოველი, ვინც უფლის სახელს მოუხმობს, გადარჩება” (პავლე მოციქული, რომაელთა, 10,3).

დიდი მოგზაური აცხადებს: “ბრძენთაგან თქმულა: ნუ აიძულებ საკუთარ თავს შეუძლებლის საკეთებლადო, მაგრამ მე ხომ არაორდინალური ინდივიდი ვარ? პიროვნება, რომელმაც გაბედა და ნებადაურთველში გადადგა ნაბიჯი? კაცმა სიცოცხლეში ერთხელ მაინც უნდა შეძლოს საკუთარი თავიდან გასვლა და საკუთარ ზებუნებრივში ჩახედვა, მოუწყოს უდიდესი გამოცდა თავის თავს, თუნდაც უდიდესი რისკის ფასად”(მოგზაურის დღიური (გვ 45).

ჯუმბერ ლეჟავა, რომელმაც 3-ჯერ გადაიტანა კლინიკური სიკვდილი და ჰქონდა ღვთისგან მოვლენილი მომავალზე მომნიშნებელი ხილვა, რაც დიდი მისიისთვის მისი შემამზადებელი იყო, აღნიშნავს, რომ “კლინიკურმა სიკვდილმა დიდ საიდუმლოს აზიარა, ასწავლა “სამყაროს ღვთაებრივი და საიდუმლო ანბანი”, “ცხოვრების წიგნის მართებული კითხვა”, “სიკვდილმა სიცოცხლე მასწავლა, მაპოვნინა გზა კოსმიური ენერგიებისკენ, გზა ვიტალურისა და ვიტალური ძალების დაუფლებისა, რომელიც სიკეთეში და სიყვარულში უნდა გამელია”.

არა მექანიკური მობრუნების, არამედ „შემობრუნების“ შედეგი იყო ექვს წელიწადში ნოლ-ბჯენიდან მკლავებზე აზიდვებში 11 მსოფლიო რეკორდის დამყარება, რომელთაგან უმეტესობა “გინესის” და “დივოს” არაჩვეულებრივი რეკორდების წიგნებში შევიდა.

ჯუმბერ ლეჟავას უკვე ჩაბარებული ჰქონდა პროფესიონალიზმის, პატრიოტიზმის, ინტელექტუალობის, უპირველესი სპორტსმენობის, ქართველობის, სიყვარულის, გამოცდა, შემუშავებული ჰქონდა საკუთარი ჯანმრთელობის და სიცოცხლის გონივრული მართვის მეთოდები, გადატანილი ჰქონდა მრავალი განსაცდელი, და მაინც არ ცხრებოდა მისი დაუდეგარი, მარადისობას ადევნე-

ბული სული. მან მიზნად დაისახა ისევ ექსტრემალურ პირობებში გამოეცადა საკუთარი ძალა და შესაძლებლობები. არჩევანი ურთულესი და უძნელესი იყო: გადანყვიტა მსოფლიოს შვიდივე კონტინენტის ყველა ქვეყანაში მარტოდმარტო მოგზაურობა ველოსიპედით. იდეა თენგიზ კიკაჩიშვილის ვაჟს, რატი კიკაჩიშვილს ეკუთვნოდა, ეს მოგზაურობა მიუძღვნა ნაადრევად გარდაცვლილ მეუღლეს – ლიანა ალიბეგაშვილს და აფხაზეთში 1992 წლის 30 აგვისტოს საქართველოს ერთიანობისთვის ბრძოლაში გმირულად დაღუპულ რატი კიკაჩიშვილს.

პროგრამული გეგმით, ველოსიპედით უნდა დაეძლია დედამიწის ყველა სარტყელი, გადაელახა ჯუნგლები, სავანეები, მთათა სისტემები, ვაკეები, ვულკანები, ტუნდრები, ტაიგები, არქიპელაგები, კუნძულები და ნახევარკუნძულები, გადაესერა ოკეანეები, ზღვები, ყურეები, სრუტეები, ტბები, მდინარეები, მაღალი მოქცევის ადგილები ... გამოეცადა ზღვაოსნის ბედი (დღიური, 21)

პროგრამის მიზანი ასეთი იყო:

- 1). დამოუკიდებელი, თავისუფალი საქართველოს გაცნობა მსოფლიოს ხალხებისთვის;
- 2). მოგზაურობის პერიოდში მრავალი ახალი მსოფლიო რეკორდის დამყარება.
- 3). პლანეტის მოსახლეობაში მასობრივი გამაჯანსაღებელი უმარტივესი ვარჯიშის- ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვების დანერგვა.
- 4). მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში ეკოლოგიურ პრობლემებზე ზრუნვის უმარტივესი ფორმალოკალური ტერიტორიებზე გადაადგილების საშუალებად ველოსიპედის გამოყენება.

5). მოგზაურობის პერიოდში დღიურების სახით ინფორმაციული ფოტო და ვიდეომასალების შექმნა; სამომავლოდ „მოგზაურის მოგონებები“-ს მრავალტომეულის გამოცემა, დოკუმენტური ვიდეო და მოკლემეტრაჟიანი ფილმების შექმნა, სხვადასხვა თემაზე ფოტოგამოფენების მოწყობა.

საქართველოსთვის მრავალი ახალი მეგობრის მოძიება (ეს აზრი ხომ ერთ-ერთ უძირითადეს მცნებად, აფორიზმებად დაგვიტოვა დიდმა რუსთველმა).

პროგრამაში, რომელიც სამი თვე იწერებოდა, გამოკვეთილად ჩანდა, რომ მოგზაურობაში ძირითადი ყურადღება მიექცეოდა ადამიანის ფიზიკური, ფიზიოლოგიური, ფსიქოლოგიური და ინტელექტუალური შესაძლებლობების გამოცდას ექსტრემალურ პირობებში (გვ.21).

სტარტის დღე იყო 1993 წლის 13 აგვისტო.

სპეციალურად 13 რიცხვის შერჩევა მოგზაურის უშიშარ ბუნებაზე, არსებულ ცრურწმენებთან დაპირისპირებაზე მიგვანიშნებს, რადგან ხალხში 13 რიცხვი თარს, უკუღმართ რიცხვადაა მიჩნეული, იგი ქრისტიანობაში საიდუმლო სერობის 13 მონანილესთან ასოცირდება, რომელთა შორის იესოს გამცემი იუდა იმყოფებოდა.

თუმცა ჯუმბერ ლეჟავა ამ რიცხვის პოზიტიურ ასპექტს ითვალისწინებს, 13-ეს არის სიმბოლო მარადისობის, ესაა ქრისტე 12 მოციქულთან ერთად... გაზაფხულის, ჯვრისა და ვერძის ზოდიაქოს ნიშანი, მზის ახალ ციკლში შესვლა... დიდ არკანში ეს ნომერი ნიშნავს მუდმივ მოძრაობასა და ენერჯის განახლებას...

“მაგრამ... 13 ნეგატიურ სპექტრში ერთობ საშიში ნიშანია, როცა დახვეწილი, წმინდა ენერჯიები გამოიყენება ბოროტი მიზნებით, მე კი, ჩემი კლინიკური სიკვდილის მომენტიდან კარგად მახსოვდა სამი უზუცესის პირობა – წინასწარმეტყველება: შევიძენდი უდიდეს, წმინდა ენერჯიებს და იგი სასიკეთოდ უნდა მომეხმარა. ამიტომ გერმანული მთარეული თქმა და ფრთიანი სიტყვები – “დარეკა 13-მა” ჩემთვის ნიშნავდა რაღაც ნებადაურთველის ზღვარზე გადაბიჯებას. ჩემი ზღვარდაუდები წადილი-პლანეტის გარშემო ველოსიპედით მოგზაურობა, – მართლაც, ნებადაურთველში გადასვლას ნიშნავდა...”

1993 წლის 13 აგვისტოს ერთდროულად დავდექი ნებადართულის ფინიშთან და ნებადაურთველის სტარტთან-მოგზაურობას ვიწყებ ქ.რუსთავის მერაბ კოსტავას სახელობის მოედნიდან.

“ზუსტად 8საათსა და 13 წუთზე მოედანს 3 წრე დავარტყი და გამოვემგზავრე თბილისისაკენ, ხალხი შეძახილებით და ტაშით მაცვილებდა, რამდენიმე ათეული მანქანა კი უკან სიგნალებით მომყვა” (გვ.33).

სიონში სანთელი აუნთო საქართველოსთვის დაღუპულ გმირებს, მეუღლეს, ამ მოგზაურობის იდეის ავტორს, რატი კიკაჩიშვილს, უფალს შეავედრა საქართველო, ქართველი ხალხი, ქვეყნის თავისუფლება და სახელმწიფოებრივი მომავალი. თან მიჰყვებოდა სრულიად საქართველოს კათალიკოს პატრიარქის უწმინდესის და უნეტარესის ილია მეორის ლოცვა-კურთხევა.

მცხეთაში სვეტიცხოვლის წინამძღვარმა, ლოცვას-თან ერთად, წმინდა ნინოს ჯვარი და ნაკურთხი ქართული მიწა გაატანა ნათლის, ჭეშმარიტების, სიყვარულის გზად დამდგარს (გვ 24).

ეს იყო სტიმული იმისა, რომ დაგვეარსებინა ბატონ ჯუმბერის სახელობის სამეცნიერო საერთაშორისო აკადემია, რომლის პირველი გვერდი წმინდა ნინოს ხატით იქნებოდა მადლფენილი.

გაეცნო თურქეთის, ისრაელის ღირსშესანიშნაობებს. ისრაელში გატარებული ოცი დღიდან მხოლოდ ორი ღამე ეძინა სასტუმროში, დანარჩენი ბულვარზე გაათენა..

იერუსალიმში წოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვების 24 სათიანი ახალი რეკორდის დამყარება დაგეგმა, მაგრამ მიზანი ვერ აისრულა ოფიციალურად და ადგილობრივ ქართველ ებრაელთა პასიურობის გამო.

1993 წლის 19 ოქტომბერს თელავში შეიქცო თავისი მეგობრისა და მოგზაურის ხელმძღვანელის-ბატონ ჟიული შარტავას აფხაზეთში გამიზნულად დაღუპვის ამბავი, რაც იყო ასრულება იმ გამაფრთხილებელი ხილვისა, რაც ჰქონდა მოგზაურს ორი კვირის წინ. 21 ოქტომბერს დროებით შეწყვიტა მოგზაურობა და დაბრუნდა საქართველოში გამიზნულად დაღუპული ეროვნული გმირისა და ძვირფასი მეგობრის პატივის მისაგებად.

ჟიული შარტავას დაღუპვის შემდეგ რუსთავის მერიამ და განვითარებისა და კეთილდღეობის ხელშემწყობმა ცენტრმა უარი განაცხადეს სპონსორობაზე. მაგრამ გამოჩნდა ადამიანი, ვისაც ესმოდა ამ მოგზაურობის მნიშვნელობა საქართველოსთვის. ეს იყო ჟიულისა და ჯუმბერ ლეჟავას მეგობარი ბატონი თემურ მაისურაძე, რომელმაც მოგზაურობის ხელმძღვანელობა და სპონსორობა თავის თავზე აიღო.

თუ როგორ ხვდებოდა წინააღმდეგობებს, ხელისშემშლელ სერიოზულ მიზეზებს ჯუმბერ ლეჟავა, ამაზე თვითონ საუბრობს თავის დღიურებში:

“ამგვარმა ტრაგიკულმა დასაწყისმა უფრო მეტად განმამტკიცა, უფრო განმანყო საბრძოლველად. მზად ვიყავი მსოფლიოს დასაპყრობად, რათა ბატონი ჟიულის მიერ დაწყებული საქმისათვის ჩრდილი არ მიმეყენებინა, მოგზაურობის ხელმძღვანელის, ბატონ თემურ მაისურაძის წინადადებით მოგზაურობას “ჟიული შარტავას სახელობის მსოფლიო ველომოგზაურობა” დავარქვი და 1993 წლის 25 ნოემბერს განვაახლე ჩემი “ოდისეადა” (გვ. 28).

სირიის არაბეთის რესპუბლიკის ღირსშესანიშნაობების გაცნობის შემდეგ ლიბანის რესპუბლიკიდან გადავიდა, გეზი იორდანის ხომიმიტის სამეფოსკენ აიღო, იქ კი საუდის არაბეთის ვიზას ელოდებოდა, მაგრამ მათი საელჩოს თანამშრომელთან მომხდარი ინციდენტის გამო ვიზაზე უარი მიიღო.

იორდანის ხომიმიტის სამეფოს გავლის შემდეგ 1993წ 24 დეკემბერს აკაბადან სინაის ნახევარკუნძულამდე გადავიდა. უდაბნოს ურთულესი გზა საინტერესოდ ეჩვენებოდა და იქიდან ეგვიპტის არაბეთის რესპუბლიკის დედაქალაქ ქაიროში ჩავიდა. ქაიროს გზაზე ორჯერ დაიჭირეს ეგვიპტელმა ფუნდამენტალისტებმა (გვ. 29).

ეგვიპტეში სისტემატიურად გადაიციემოდა ინფორმაციები ქართველ მოგზაურზე პრესითა და ტელევიზიით.

1994წ 31 იანვარს ქაიროდან ჩრდილოეთ იემენის რესპუბლიკის პორტ ხოდეიდში გადაფრინდა, საიდანაც ველოსიპედით გააგრძელა მოგზაურობა დედაქალაქ სანასკენ, იქ კი ოთხმა ახალგაზრდამ წრები მოაქცია. მათ ხელში იემენური რკალისებური ბებუთი ეკავათ და დოლარებს სთხოვდნენ, სანაში სხვა დროსაც ჰქონდა საშიში ინციდენტები, სუფრაზე ერთ რუს პასუხისმგებელ პირთან მოუხდა დაპირისპირება (გვ. 30).

მიუხედავად იმისა, რომ იემენელი ბედუინები იემენის სასულთანოდან იემენში გადმოსულ უცხოელ ტურისტებს იტაცებდნენ და მკვლელობასაც არ ერიდებოდნენ, ჯუმბერ ლეჟავამ 1994 წლის 2 მარტს მაინც მოახერხა გადასვლა ომანის სასულთანოში.

ომანის სასულთანოს დედაქალაქ მასკატში ღამე რიტუალების სასახლეში გაათია, საშუალო სიმაღლის მკვდრებისთვის გამზადებულ ტახტზე (გვ. 31).

თეირანის მუზეუმში სტალინის სავარძელში ჩაჯდომა და გოგოლის ძეგლის ფონზე სურათების გადაღება იყო ღირსშესანიშნავი.

ურთულესი იყო ლუტის უდაბნოს ცხელი გზები.

ქ.რავსაჯანში სასტუმროდან ღამის პირველ საათზე გამოაგდეს.

პაკისტანში ყარაჩიდან ურთულესი 1500 კილომეტრიანი უდაბნოს გზა გაიარა. ჰაერის ტემპერატურა ხშირად +50° აჭარბებდა.

ინდოეთში თარის უდაბნოს სისასტიკეს გაუძლო, 1994წლის 12 ივნისს ჰეიდარაბადის მიდამოებში +51° ტემპერატურა იყო.

ისლამაბადისკენ მიმავალს ავარია შეემთხვა და ძლივს გადარჩა.

მუსონური წვიმის პერიოდში დელი-ტრივანდრუმის 3500 კილომეტრიანი გზა გაიარა 25 დღეში.

მალდოვის რესპუბლიკის კუნძულებზე ველოკროსში გაიმარჯვა და პრიზიც დაიმსახურა, შრი-ლანკის რესპუბლიკაში ციკლონი მოყვა, რამდენჯერმე გამოსცადა ადამიანთა თავდასხმა.

თავი დააღწია მაიმუნებს და ტროპიკულ ჯუნგლებს, იგი დაეძებდა სპილოებს, რადგან აინტერესებდა "სპილოების ქცევა თავისუფლების სამყაროში" (გვ. 35)

შრი-ლანკის მწვანეთა პარტიის წარმომადგენლებს განზრახული ჰქონდათ, მოგზაურისთვის ტერორისტული აქტი მოეწყოთ.

შრი-ლანკიდან პირდაპირ მადრიდის თვალის კლინიკაში მოხვდა.

პრესკონფერენციაზე პრეზიდენტის არჩევნებზე პროგნოზი გააკეთა.

ნეპალის მთიანეთის მდინარეთა აუზები და იქაური მთები გაიარა, რომელიც სავსეა ნიანგებით, მარტორქებით და მთის ვეფხვებით.

მოუხდა უმკაცრეს ნეპალელებთან შეხვედრა.

მიანმარში, რთული პოლიტიკური ვითარების გამო, რუსეთის ფედერაციის საელჩოს თანამშრომლები ურჩევდნენ, ქალაქს არ გაშორებოდა. მოგზაურმა კი გაფრთხილება ყურად არ იღო და მთელი მიანმა მოიარა, ამიტომაც სპეცსამსახურები კვალდაკვალ დასდევდნენ. პოლიციელებს შეგზავნილი ჯაშუში ეგონათ და ამის გამო არასასიამოვნო შეხვედრები ვერ აიცვია, თუმცა ვერაფერი დაუმტკიცეს და უვნებლად გადარჩა, ჰქონია შეხვედრები ფუნდამენტალისტებთან, ნარკოტიკების მწარმოებლებთან.

ფათერაკების ძიების სურვილი თან სდევდა ვიეტნამშიც. რუსეთის ფედერაციის სპეციალისტების რჩევით, ვიეტნამის დედაქალაქში ჰანოისა და ხოშიმინში თვითმფრინავით უნდა ჩაფრენილიყო, მაგრამ, მათი რჩევის მიუხედავად, ლაოსის ყოველმხრივ საშიში ჯუნგლები მაინც ველოსი-

პედით გაიარა. ეს გაუმართლებელი რისკი იყო, რადგან გზა გაუვალად ითვლებოდა. არსებობდა არათუ მწერების, ქვენარმავლების, მხეცების თავდასხმის საშიშროება, მოსალოდნელი იყო ხიფათი მთავრობის წინააღმდეგ განწყობილი ნარკომაფიის სამხედრო დაჯგუფების მხრიდანაც.

ჰანოი-ხომიმინის გზაზე ვერ ასცდა თავდასხმებს. გამკლავება უწევდა თავდამსხმელებთან, ქურდებთან, ხულიგან მძღოლებთან, რომლებიც ცდილობდნენ მის დაშინებას ავტობუსებისა და ავტომობილების დაჯახებით.

ერთხელ ხუთ პოლიციელთან მოუწია ჩხუბი, მაგრამ თვითონ ისინი აღმოჩნდნენ დასჯილი.

სამი კვირა უძლიერეს პირქარებს უმკლავდებოდა.

მოდრავი ტრანსპორტიდან ხელი, ნიხლი, კეტი და ქვა ხვდებოდა ზოგჯერ.

კამბოჯის სამეფოში ამბოხებულთა თავდასხმა იწვინია.

გადაურჩა ჭაობს.

სინგაპურში, ჯუნგლებში პოლიციელებმა გააფრთხილეს: სნაიპერები ამა და ამ ადგილას ელოდებიან შენ გავლასო.

ტაილანდის სამეფოსა და მალაიზიის ჯუნგლებში 1500 კილომეტრიანი მანძილი დაფარა.

კუნძულ პინანგზე, ჯორჯთაუნში გადასვლისას 13კმ სიგრძის ხიდი გაიარა კუნძულამდე, სადაც პოლიცია კრძალავდა ველოსიპედით გავლას.

კუალა-ლუმპურში, ქართულ ოჯახში გატარებული დრო სანანებლად გაუხდა, რადგან ჩვენი ერის შვილმა ადგილობრივ ხელისუფლებაში უჩივლა, რომ გაესახლებინათ მალაიზიიდან, რასაც სისრულეში მოყვანა არ ეწერა, რადგან გამოესარჩლა ცნობილი რუსი კალათბურთელი ა. პეტროვი.

ჯუმბერ ლეჟავა გვამცნობს: „ჩემი ცხოვრების წესი ქრისტიანულია და ჩემი ფიქრი-ყოველივეს მომთვინიერებელი თვინიერებაა-ჩემი ცხოვრების კრედი და ფორმულა“ (გვ. 39).

ინდონეზიის რესპუბლიკის კუნძულ სუმატრის ქ.მეიდანში რუსეთის ფედერაციის საკონსულლო არ ღებულობდა, მაგრამ მაინც დააფიქსირა იქ მისვლა.

ამ კუნძულზე ძლივს გადაურჩა ადიდებულ მდინარეს.

სურაბაიაში კომპანია „პიონერის“ ოფისში შესვლისას ცერა თითი მოიტეხა.

მწვანე კონტინენტზე პორტ დარკინის საბაჟოში შემოწმებისას მებაჟეებმა ერთი პატარა თავი ნიორი აღმოუჩინეს და მისი ექსპერტიზა ჩაატარეს. ნიორი კბილებად დაშალეს. როცა გაზეთ „დარვინ ნიუსის“ კორესპოდენტმა ინტერვიუს მიცემა სთხოვა, პროტესტის ნიშნად უარით გაისტუმრა, ნიორთან დაკავშირებით იგივე განმეორდა პორტ დარვინის სუპერმარკეტში, რისთვისაც, მოგზაურის თხოვნით, პოლიციელის გამოძახება გახდა საჭირო.

პორტ დარკინიდან ფრინ-კრიკის და კატერინის შემდეგ გზა დასავლეთით უხვევდა, ჯერ ქვიშის დიდ უდაბნოში, შემდეგ ნახევრად უდაბნოში.

ეს ადგილები მსოფლიოში ცნობილია ყველაზე დიდი ნიანგებით და ქვენარმავლებით. ამ ადგილებში კენგურუების ჯგუფები დაძრწოდნენ, ღამით საშიში იყო აბორიგენებთან შეხვედრაც, მაგრამ ეს მაინც ვერ ასცდა.

თითქოს საგანგებოდ ახდენდა საინტერესო ექსპერიმენტებს და გამოცდებს... სილის უდაბნოში, დიდ უდაბნოში, ციკლონების მძვინვარებისას... მოგზაურის სიცოცხლე საფრთხეში იყო, მაგრამ იგი იპოვნეს და მოახდინეს მისი ევაკუაცია ქ.კარაემში.

ორი დღის შემდეგ ურთულესი, წყალწალბული და დაშლილი გზით პერტისკენ გააგრძელა გზა. 2500კმ. გზის გავლას ართულებდა მუსონური წვიმები და ქარები, გზისპირა სასტუმროების კურიოზები.

ორი კვირა იმუშავა ავსტრალიის ფერმერ მეყვავილესთან.

ევროპის ჩემპიონი საგზატკეცილო ველორბოლაში გერმანელი ჰაინც ვოლფი გაოცებული იყო, არ მეგონა, თუ ადამიანი 70კგ-იანი ტვირთით 200ზე მეტ კილომეტრს გაივლიდა დღეში (გვ. 41).

კანბერაში ავსტრალიის უმაღლესი მწვერვალი „კოსკიუკო“ დაიპყრო.

ახალი ზელანდიის დედაქალაქ ველინგტონიდან ოკლენდისაკენ თოვლით დაფარულ მაღალ მთებში უწევდა სვლა, სადაც 200 მწვერვალზე მეტი 2280-ზე მაღალია. მათ შორის, 3 აქტიური ვულკანი. გზა საკმაოდ რიყიანი იყო, ხშირად ღამით გარეთ მყოფს, გადარჩენის გარანტია არ ჰქონდა.

ოკლენდიდან ახალ კალედონიაში გაემგზავრა და სპონსორად ფრანგი ჟაკ ალენი გამოუჩნდა. კუნძული ჯერ ველოსიპედით მოიარა, შემდეგ ალენის დელტაპლანითაც შემოუფრინეს. ეს მოგზაურის მხრით დიდი რისკი იყო. ერთადგილიანი დელტაპლანით ფეხზე მდგარმა, დაუბმელად იფრინა.

ეკონომიკურად გამოუვალ მდგომარეობაში იყო. როგორ უნდა გაფრენილიყო ვანუატუში უფულოდ და უბილეთოდ? აქაც უზენაესი მოევლინა მხსნელად და ნუმეადან პორტ-ვილამდე „უბილეთო მგზავრი“ „ბონგ 747“-ის კაპიტნის სავარძელში იმყოფებოდა და ორი საათით მართავდა თვითმფრინავს.

ვანუატუს აეროპორტში დაფრენისას უკვე პორტის ინჟინრის სავარძელში იჯდა.

ფიჯის კუნძულებზე რამდენჯერ სცადეს მოგზაურის გაქურდვა, რაც აიძულებდა სიფრთხილის გამოჩენას.

იქვე მიტინგში მიიღო მონაწილეობა.

ფიჯის კუნძულებზე პირველად ითამაშა გოლფი შერატონის სასტუმროში ერთ-ერთ დამსვენებელთან.

ვალესსა და ფუტუნაში გემის დამოუკიდებელი მართვა გარისკა, რაც უდიდეს პასუხისმგებლობას მოითხოვდა. გემის მართვით აისრულა მოგზაურმა ბავშვობის ოცნება, რადგან გემის კაპიტნები იმთავითვე გმირებად და ზეადამიანებად ესახებოდა.

მარშალის კუნძულებზე მრავალი სახეობის თევზი დაიჭირა, გაიცნო მეზღვაური კანიბალები. აქვე ბრისმენელი როლფ ანდერდალი დაუმეგობრდა, რომელსაც გოლფი ეთამაშა, ის კი არაფრით იჯერებდა, რომ ცხოვრებაში მხოლოდ ფიჯის კუნძულებზე სცადა ამაში ბედი.

ნაურუს რესპუბლიკაში საზაფხულო ოლიმპიურ თამაშებზე მოიგო შეჯიბრი 1500 დოლარიანი პრიზით. ეს იყო ძვირფასი ფერწერული ნამუშევარი.

პაპუა ახალ გვინეაში ჭეშმარიტ პირველყოფილ პაპუასებს დაეკონტაქტა, აქვე მოწმე გახდა პაპუასების მიერ ოთხი ავსტრალიელი სტუდენტის „მეხრამუნების“.

უძილო ღამეები პორტუგალიელთაგან აშენებულ ეკლესიაში გაატარა.

საერთაშორისო კავშირგაბმულობის მუშათა შეთქმულების გამო ვერაფრით უკავშირდებოდა თბილისს.

ჩინეთში შანხაელ თამარ ლეჟავასთან ჰქონდა ინციდენტი.

პეკინამდე წვიმაში, ყინვაში, თოვლში, მოლოაულ გზებზე არსებულ საფრთხეებს ჩვეულებრივი ადამიანი ვერ გაუძლებდა. ხიფათს უმზადებდნენ ჩინელი მძღოლები, აუტანელი იყო სპეცსამსახურების თანამშრომლების დაკითხვები.

პეკინიდან წასვლისას სპეცსამსახურის წარმომადგენლებმა მოგზაურის გამცილებლები დააკავეს, ამის გამო პროტესტის ნიშნად დახია კომპანია „ნისანთან“ დადებული ხელშეკრულება, რომელთაგან მილიონების მიღება და უზრუნველი სიბერე ელოდებოდა.

ყინვაში, დანგრეულ გზებზე აგრძელებდა გზას მონღოლეთის საზღვრისკენ, ჩინელი მესაზღვრეების კონდახების მოხვედრის მიუხედავად, საზღვარზე მაინც გადავიდა. ქარბუქში, 24 გრადუს ყინვაში უხდებოდა სვლა. მონღოლებმა იპოვეს და დახმარება გაუწიეს. ულან-ბატორში ჩააღწია და გადაურჩა ხელის თითების მოკვეთას.

ქართველი მასპინძლების ღალატიც გამოსცადა, რუსეთის საელჩოსთან კონფლიქტიც.

მონღოლეთ-რუსეთის საზღვარზე გადავიდა და ულან-უდეში 15 წლის გადასახლებულ ქართველთან ჰქონდა შეხვედრა. იქ ისევ იწვინა ქართველის ღალატი.

თოვლში, უგზობაში აგრძელებდა სვლას, ასე მოხვდა დასახლებულ პუნქტ პეტროვკაში რეცი-დივისტ ქალთა კოლონიაში. ყინულზე მოცურებული ძლივს გადაურჩა მდინარეში ჩავარდნას.

ხაბაროვსკის გზებზე ხშირად იყო საფრთხე. გადაურჩა ვლადივოსტოკისა და ხაბაროვსკის გზას და კორეისკენ მიმავალს აცილებდნენ და ლოცავდნენ რუსი გოგონები და მამაკაცები.

ჩრდილოეთ კორეამ ვიზა არ მისცა და სამხრეთ კორეაში გადაფრინდა.

არასასიამოვნო სიტუაციების განმუხტვაში შველოდა გონიერება.

ოსაკაში შეიტყო, რომ აფრიკაში დაიკარგა ცნობილი რუსი ველომოგზაური ვადიმ კეტოვი და ამ სამწუხარო ფაქტმა ისე მძიმედ იმოქმედა ჯუშბერ ლეჟავაზე, რომ გაზეთისათვის მიცემულ ინტერვიუში განაცხადა: „მე ვადიმისთვის შურს ვიძიებ აფრიკაზე“ (გვ. 48).

რაკი იაპონიის ვიზა ვერ მიიღო, ჰავაის კუნძულების ბილეთი აიღო და ოსაკაში ითხოვა 3 დღიანი ვიზა, შესთავაზეს მხოლოდ 48 საათიანი ტრანზიტული ვიზა. მათი კანონით უახლოესი რეისით უნდა გადაფრენილიყო იაპონიიდან. ხელწერილი ჩამოართვეს, რომ ჰავაის კუნძულებზე გასაფრენად დროზე დარეგისტრირებულიყო აეროპორტში, წინააღმდეგ შემთხვევაში საზღვრის უკანონოდ გადაკვეთისთვის დააპატიმრებდნენ.

შეუძლებლის შეძლებას მოწმობს ის, რომ ერთი დღისა და ორი ღამის(37სთ.) განმავლობაში ველოსიპედით 347კმ. მოიარა და ასე მოხვდა ოთხ უდიდეს ქალაქში-ოსაკას, კიოტოს (იაპონიის ძველ დედაქალაქი), ნარას, კომეს და დაბრუნდა ოსაკას კანზეის საერთაშორისო აეროპორტში. გაოცებულმა აეროპორტის თანამშრომლებმა პრიზად ორი ღამაზი იაპონელი გოგონას კოცნა არგუენეს.

მოგზაური აღნიშნავს: "ამით კიდევ ერთი შესანიშნავი ფურცელი ჩავწერე, ჩემს სამოგზაურო ისტორიაში, რადგანაც ჩემი ჯიუტი ხასიათით იაპონია ყველაფერში (ჩემთან დამოკიდებულებაში) დავამარცხე. გარდა ამისა, ამით ერთგვარად, შურიც კი ვიძიე ქართველი თავადის, რუსეთის არმიის კავალერიის პოლკოვნიკის პიპინია ერისთავის გამო, რომელმაც, იაპონელთაგან ოტებულმა, საკუთარ ცხენს ფეხით გამოასწრო" (გვ 49).

ჰავაის კუნძულებიდან სან-ფრანცისკოში ჩაფრინდა, სადაც მისი მასპინძელი იყო შესანიშნავი ქართული ოჯახი გიორგი ერისთავისა.

ოკლენდსა და სან-ფრანცისკოს შორის 6.5კმ სიგრძის ხიდზე და სან-ფრანცისკოს ორკილომეტრიან ხიდზე – „ოქროს კარიბჭეზე“ ველოსიპედით გაიარა.

კალიფორნიის შტატის შემდეგ ძნელი და ხიფათიანი გზებით ჩააღწია არიზონას, ნიუ-მექსიკას, ტეხასის, ლუიზიანას, მისისიპის, ალაბამას, ჯორჯიას შტატებში. იგი გადარჩენას უმადლოდა ღმერთს. ჟორჯიის შტატის დედაქალაქ ატლანტაში უმასპინძლეს იაშა და ზურაბ ლეჟავებმა.

ურთულესი იყო ალიასკის გზები ზამთარში.

ნიუ-იორკში, გაეროში, ბრიფინგზე გამოვიდა.

ბერმუდის სამკუთხედის კუნძულების ირგვლივ შექმნილია უცნაური, დაუჯერებელი ვერსიები. აქაც წარმატებით იმოგზაურა, ჯუშბერ ლეჟავას გვარი დაფიქსირდა ამ სახელმწიფოს ოქროს წიგნში.

ბერმუდის სამკუთხედის კუნძულებიდან ბაჰამის თანამეგობრობის კუნძულების დედაქალაქ ნასაუში გაფრინდა.

სიყვარულის სასწაული

XXI საუკუნეში, როგორც არასდროს, განსაკუთრებული გამბედაობა სჭირდება მწერალს, მეცნიერს, ვისაც გაუჩნდება პრეტენზია ჭეშმარიტების თუნდაც მილიგრამი მარცვლის მოხელთების. მაგრამ ჩვენი კულტურის თვალუწვდენი მწვერვალები მაინც ხდება ბიძგი ფსიქოლოგიური ბარიერების გადალახვისთვის, რადგან დიად საქმეებს, დიად ქმნილებებს აქვთ საოცარი თვისება, ზეგავლენის სფეროში მოიყოლიონ თაობები.

ბ-ნი ჯუმბერ ლეჟავა ბედისწერამ მოავლინა ისეთი დიდი მისიით, რომელიც გულისხმობს მსოფლიოს ხედვის არეალში მოქცევას მრავალნაირი პარამეტრებით. მას წილად ხვდა ჩვენი ქვეყნის ყოფნა-არყოფნის ზღვარზე ყოფნის პერიოდში საერთაშორისო არენაზე გაეტანა ქართული ეროვნული ფენომენი, გაეკეთებინა განაცხადი, როგორც მეცნიერს, მოგზაურს, სპორტსმენს, ეჩვენებინა იგავმიუწვდომელი მაგალითი ადამიანის შესაძლებლობების განუსაზღვრელობის, მისი ზეკაცური პოტენციის.

ჯუმბერ ლეჟავა არა მარტო გამოჩენილი მოგზაური, 11 გზის მსოფლიო ჩემპიონი, პრემირებული მეცნიერია, არამედ, ამავე დროს, პირველხარისხოვანი მწერალი, მხატვარი, კიბერნეტიკოსი, ფსიქოლოგი, საღვთო ზნეობის პიროვნება.

ჩვენ, ყველანი, განსაცდელში მყოფი საქართველოს შვილები, აფხაზეთის, სამაჩაბლოს, ახალგორის, ლიახვის ხეობების, კოდორის გამო მგლოვიარენი, ისევ და ისევ ვეძებთ პასუხს კითხვაზე, როგორ გადაურჩება ეს ქვეყანა გლობალურ კატაკლიზმებს და “ხმათა ხავერდების ენაში“, რწმენაში, სულიერებაში, ეროვნულ იდეოლოგიაში ვეძებთ ნუგეშს, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენს თავზე ისევ ჰკიდია დამოკლეს მახვილი, გვეიმედებინ ეპოქის ნიშანსვეტებად ქცეული ერისკაცები.

ქართველი მწერლები ბიბლიურ წინასწარმეტყველთა დონეზე აზროვნებენ, ამიტომ ვეძებთ ამ რჩეული ერის ენაში, ქართველის გენეტიკურ კოდებში გადარჩენის პოტენციას.

გადარჩენის ერთ-ერთი დიდი გარანტიაა ბ-ნი ჯუმბერ ლეჟავას პიროვნება, მისი საქმეები და სიტყვა, სიტყვა მწერლისა, პუბლიცისტისა.

ცნობილია, ადამიანი იბადება სახედ და ხატად ღვთისა, ანუ განუსაზღვრელი სულით და უნარით, ხოლო რამდენად ინარჩუნებს იგი სახიერებას, დამოკიდებულია მისი საუფლო გულის სინმინდეზე, რადგან სიბრძნეს, სულიერ წვდომას არსთაგანმრიგე მხოლოდ სულით უბინოთ მიჰმადლებს.

ბიბლიამ გვიანდერძა სამი უმთავრესი ფენომენის ერთგულება, ესენია „რწმენა, სასოება, სიყვარული“, ხოლო მათ შორის “სიყვარულია უმეტესი“ (პავლე მოციქული).

„...ღმერთი სიყვარულია“ (I იოანე, 4,8), თავად სიბრძნე.

ჯერ კიდევ ანტიკურ ეპოქაში განასხვავებდნენ სხვადასხვაგვარ სიყვარულს, გამოიყოფოდა მიწიერი და ციური ეროსი და ადამიანის არსებობის მიზნად ითვლებოდა ამაღლება სიყვარულის უმაღლეს, ეპიკურ სტადიამდე, ერთადერთ ჭეშმარიტ მოძღვრებამდე, აბსოლუტურ, მარადიულ მშვენიერებამდე, რომელიც მხოლოდ ღვთის საუფლოში არსებობს (პლატონი, „ნადიმი“, თბ. 1964, გვ.17).



ლიანა ალიბეგაშვილი
(ჯუმბერ ლეჟავას მეუღლე)
და ჯუმბერ ლეჟავა

ღმერთი არის „დიადი სიყვარული, რომელითაც სამყარო ბრწყინავს, ვითარცა მარადიული შუვა დღე“ (ნეტარი ავგუსტინე, „აღსარება“).

„სიყვარული ღვთაებრივი ანიჭებს ძალას და ამოძრავებს ამ მშვენიერ, ციურ ცდომილებს“ (დანტე, „ღვთაებრივი კომედია“).

ღმერთი – სიყვარული განაპირობებს მზის სუფევას ცაზე, სამყაროს არსებობას, „უსიყვარულოდ არ არსებობს არც სილამაზე, არც უკვდავება არ არსებობს უსიყვარულოდ“ (გალაკტიონი, „უსიყვარულოდ“).

ბ-ნი ჯუმბერ ლეჟავას წინამძღვარი იყო ორი სიყვარული – მინიერი და ციური.

მსოფლიო გზებზე გასვლამდე და შემდგომშიც მის მარადიულ თანამდევად იქცა ქართული ბიბლია – „ვეფხისტყაოსანი“ და სამება, ხატი უზენაესისა.

სულიწმიდით გაბრძნობილი, მინიერ ეროსსაც მიაგებდა პატივს, რადგანაც მოციქულებრივი სიყვარულის მიბაძვა (მაღალი გაგებით) მინიერი მიჯნურობაც, როცა იგი ვლინდება მაღალი ზნეობით, გვასწავლის დიდი რუსთაველი.

მხოლოდ ეს სულიერი ძალები ანიჭებს ადამიანს სრულყოფილებას.

„სიყვარულის და სიბრძნის ნიჭს“ შესთხოვენ უზენაესს მაღალი იდეალებისთვის მონოდებულნი, როგორც დანტეს „ღვთაებრივ კომედიაში“.

ამ ორი სიყვარულით, ორი ნიჭით გამოარჩია უზენაესმა ჯუმბერ ლეჟავა. მისი ფენომენალური მსოფლიო რეკორდები და მსოფლიო მოგზაურობა ადამიანის შესაძლებლობათა განუსაზღვრელობის დასტურია. იგი მსოფლიო კაცია, კოსმიური პიროვნებაა, კაცობრიობის მარადიული მიზნის ხორცშესხმა და ალბათ ამიტომაც, განსაკუთრებულია მისი სულიერი სამყარო.

238 სახელმწიფოში ყარიბობა-ხეტიალი იყო მისი იდეა-ფიქსი, რათა ანტიკური და შუასაუკუნეობრივი პოემების რაინდი პერსონაჟების (იაზონის, ოდისეუსის, ენეასის, ტარიელის, ავთანდილის) მსგავსად გაეფართოებინა თვალსაწიერი, ზიარებოდა მარადიულ სიბრძნეს და ქართული ეროვნული ბუნება გაეცნო მსოფლიოსთვის.

მართლაც, ინიციატივაქმნილი დაბრუნდა დიდი მოგზაური თავისი უმაგალითო, იგავმიუწვდომელი ოდისეიდან და შეიმეცნა დიდი ეზოტერული სიბრძნე, რაც დღესდღეობით მხოლოდ მის დღიურებშია გამჟღავნებული და ქვეყნის მესვეურთა უყურადღებობა-გულგრილობის გამო ვერ ელირსა დღის სინათლეს.

თავიანთი ფიზიკური თუ სულიერ-ასტრალური გზებით სვლისას გამოჩენილ პიროვნებებს ჰყავდათ წარმოსახული, წამდვილი თუ მზეგადასულთა სულელები – დანტეს –ბეატრიჩე, პეტრარკას – ლა-

ურა, ბაირონს – მერი, ფაუსტს – გრეტხენი, ბლოკს – მერი, რუსთაველს – თამარი, გალაკტიონს – მერი... საყოველთაოდ ცნობილია მათთვის აგებული სულიერი ტაძრები.

ბ-ნ ჯუმბერ ლეჟავასთვის ჯერ გაუკვალავი ჰორიზონტების გზამკვლევეები იყვნენ ქრისტიანული სამება, ჩვენი სახარება, „ვეფხისტყაოსანი“ და მეუღლის – ლიანა ალიბეგაშვილის ლამაზი სული, მეგობრის, დის, დედის სათნოებათა შემკრების სახით მოვლენილი მის ცხოვრებაში.

ყოველთვის სიყვარული ყოფილა ზეკაცთა, აღმატებულ პიროვნებათა დიადი საქმეების სტიმული.

დიადი ტაჯ-მაჰალის ნაკვალევზე მავალი ჩვენი თანამედროვე ქართველი თავის დღიურებში, მოგონებებში მრავალგზის გვესაუბრება ლიანა ალიბეგაშვილის შესახებ, მის კეთილისმყოფელ გავლენაზე, წარმატებებში სტიმულისმომცემ იმპულსებზე.

თავისი ცხოვრების მარადიულ თანამგზავრს „ანგელოზს“ უწოდებდა მსოფლიო ადამიანი და ცდილობდა „მის მშვენებას თავისი პოპულარობით მიახლებოდა“ (დღიური, გვ. 26).

მათი შვილები სიყვარულის ნაშიერები იყვნენ და ამიტომაც ლიკას და მაიკოს „სიცოცხლეს“ ეძახდა, უფროს შვილს – ხათუნას – „სიყვარულს“.

მოგზაურის სამსახურში, მის სამუშაო კაბინეტში შესვლისთანავე შემოგანათებთ სახეგაცის-კროვნებული მშვენიერების თითქმის ხორცშესხმული ხატება – ლიანა ალიბეგაშვილის ფერადი პორტრეტი, რომელიც შექმნილია ბ-ნ ჯუმბერ ლეჟავას ფუნჯით და... სულით...

აქვე გვინდა განსაკუთრებით შევასხენოთ მკითხველს, რომ დიდი მოგზაური პროფესიონალი მხატვრის დონეზე აცოცხლებს სამყაროს, ბუნებას, ადამიანებს და დროს, ამ ასპექტითაც მივაპყროთ მის ძალზე ფასეულ შემოქმედებით მემკვიდრეობას ყურადღება.

სამწუხაროდ, შეუცნობელმა ბედისწერამ თუ უბედურმა შემთხვევითობამ ძალიან ადრე ჩამოაცილა ბ-ნ ჯუმბერს თავისი უერთგულესი თანამგზავრი, მაგრამ ამით არ შეწყვეტილა მათი სულიერი თანაცხოვრება, ყოფის ყოველ მომენტში, შინ თუ გარეთ, დიდ გზებზე, გზაჯვარედინებზე თუ სულიერ აღმართებზე, ყველგან, ყოველთვის სდევდა და სდევს ქართველ ოდისევსს, ეცხადება მისი სული, აფრთხილებს მოსალოდნელ საფრთხეებზე...

ამ გასაოცარი ფაქტის გამო დაუნერა პოეტმა გულნაზ ხარაიშვილმა ასეთი სტრიქონები: „...ცოლის სულმა გზებზე სანამ გდიოს, სურს მას გახდეს ტკივილების მოზიარე, სატრფიალო გრძნობის უწყვეტ სუნთქვად... სიყვარული შეინახა ვარდმა, სურნელებას ალბათ გზაში მისდევ“ (დიდ მოგზაურს).

სიკვდილ-სიცოცხლის საიდუმლოებათა პრობლემით დაინტერესებული მეცნიერები ამტკიცებენ, რომ ამ სოფელსა და ზესთასოფელს შორის არ არის გადაულახავი კედელი, მიცვალებულები ევლინებიან ცოცხლებს და პირიქით, ხორცშესხმულთ ხელენიფებათ განჭვრიტონ სულეთის სიღრმე, შავეთის ველი, ხოლო სიცოცხლეშივე სიკვდილის განცდა, სიმბოლური სიკვდილის გაცნობიერება ხაზს უსვამს ამქვეყნიური არსებობის წამიერებას, ტრანსცენდენტური ყოფის მშვენიერებას, ყოველივე ეს ხელს უწყობს სულიერ განახლებას, ზნეობრივ ამაღლებას, ახალი ქვამარიტების მიგნებას, რაც ჩვენთვის მინაზე განკუთვნილი დროის გონივრულად გამოყენების იმპულსია.

გოეთე ბრძანებდა: „სულთა სამეუფო არ არის კარდახშული“.

ბიბლიაში მეფე საულმა მესულთანე ქალის მეშვეობით საფლავიდან გამოიხმო სამეულის სული, რომელმაც მომავალი უწინასწარმეტყველა.

„გილგამეშიანში“ გილგამეში ენქიდუს სულთან ამყარებს კავშირს და მისგან ისმენს აჩრდილთა სამეფოს საიდუმლოებებს.

მერაბ კოსტავას ენადა თავის სიცოცხლეშივე შეხვედროდა ნაადრევად დაღუპულ შვილს (ირაკლის). როგორც სულის უკვდავების რწმენას ნაზიარები ადამიანისთვის, მისთვის „გარდაცვლილები არ არსებობენ“.

მიცვალებულთა სულებს ხშირად საგმირო საქმეები ჩაუგონებიათ ცოცხლებისთვის და განსაცდელის დროს ფარად მოვლენიან.

ომისქარცეცხლში მტრის სამიზნედ ქცეულ აშოტ კურაპალატს თან სდევდა მიჯნურის – შუქიას სული და იფარავდა (ვასილ ბარნოვი, „ტრფობა წამებული“).

ორ სამყაროს შორის გამუდმებული კონტაქტია ვ. ბარნოვის ნაწერებში („აჩრდილი სიკვდილისა“).

იტალიელი გენიოსი დანტე საიქიოდან მოევლინა შვილს სიზმარში და აცნობა თავისი „ღვთაებრივი კომედიის“ მეცამეტე თავის ადგილსამყოფელი.

ღალატით განწირულთა აჩრდილებს შურისძიებაც ახასიათებთ. ამის მაგალითია იულიუს კეისრის გამოცხადება მუხანათი ბრუტუსისთვის და იმ დამარცხების წინასწარმეტყველება, რაც მოლაღატე სარდალს და მის მომხრეებს ხვდათ წილად.

ბ-ნ ჯუმბერ ლეჟავასა და ლიანა ალიბეგაშვილის ურთიერთობა დიდი სიყვარულის შიშითაც იყო მოცული, რასაც განსაკუთრებული ინტუიცია და მომავლის წინასწარი ხილვა მოსდევდა ხოლმე. თითქოს მომავალზე მიმანიშნებელი იყო ლიანას განაცხადი: „ჯუბა, შენ რაც უფრო პოპულარული ხდები, ჩვენ მით უფრო ვშორდებით ერთმანეთს“ (დლიური, გვ. 26).

1990 წლის 9 თებერვალი და მოსკოვი ჯუმბერ ლეჟავას ცხოვრებაში პირველი მსოფლიო რეკორდით იქცა ღირსსახსოვრად, ერთსაათიან მკლავებზე აზიდვებში გაუგონარ შედეგებს მიაღწია.

გამარჯვებულ სპორტსმენს თბილისში თვითმფრინავით დაბრუნებისას ჰქონდა საოცარი ხილვა, რომელსაც ასე იხსენებს: “ჩაფიქრებული დავცქეროდი იატაკს, უეცრად ჩემს წინ წარმოსახვაში დაინთო ცეცხლი და მის ალს ამოჰყვა ჩემი მეუღლე ლიკა, რომელიც გაფრინდა ჩემგან მარცხნივ მფრინავი ფრინველივით განელილ მდგომარეობაში და გაქრა”.

სახლში აეროპორტიდანვე დარეკა და ლიკას ჯანმრთელობა იკითხა. პასუხი დამამშვიდებელი იყო.

ბედნიერი ოჯახი ხარობდა სიყვარულით, უჩვეულო წარმატებებით, მომავლის გეგმებს ადგენდა. მაგრამ სულ მალე ლიანა ალიბეგაშვილი ტვინში სისხლის ჩაქცევამ შეინირა. საბედისწერო თარიღი იყო 1990 წლის 3 ივნისი.

„თავი ცოცხალი ლეში მეგონა, რადგან თავის მოკვლა ვერ გავბედე“, წერს ბ-ნი ჯუმბერი.

მაგრამ ამ ტრაგედიამ სიცოცხლის სურვილი და მაღალი მიზნების აღსრულების განზრახვა ვერ ჩაუკლა, გადაწყვიტა, ეცოცხლა ლიკას სახელის უკვდავყოფისათვის: „გადავწყვიტე რეკორდების დამყარება, რომლებსაც მივუძღვნიდი ლიკას, რითაც გავიხანგძლივებდი მისი ჩემთან არსებობის დროს“.

უფლისგან ხელდასხმულმა პიროვნებამ ამჯერადაც ვაჟკაცურად გაუძლო მისთვის მოვლენილ განსაცდელ-გამოცდას, სიკვდილის პირისპირ დგომამ კიდევ უფრო გაუღვიძა წინსვლის, მისთვის განკუთვნილი დროის გონივრულად გამოყენების ნყურვილი.

თავის მარადიულ სიყვარულს განშორებული ვარჯიშობდა, ხატავდა, მონაწილეობდა ეროვნულ მოძრაობაში.

თავის დაბადების დღეზეც ლიკას სასაფლაოზე დადიოდა, უხმო აღსარებას ეუბნებოდა და ცრემლიანი დუმილით შორდებოდა.

„ლიკას გარდაცვალების შემდეგ მას მივუძღვინი | რეკორდი 1990 წ. 29-30 სექტემბერს. მიხარია, რომ იგი ჩემთან ერთად ცოცხლობს. ჩვენ კიდევ ბევრჯერ გავაოცებთ სამყაროს“, წერს რეკორდსმენი (დლიური, გვ. 30).

გამარჯვების შემდეგ, მოსკოვის სასტუმროს ნომერში მარტოდ დარჩენილს, არც უვახშმია, უპირველესად, მეუღლის სურათთან მივიდა, რომელიც ყოველთვის თან დაჰქონდა, ამჯერად კი სა-

ნოლზე ედო, პირველადი გადაინერა და მიმართა: „კიდევ მრავალ გამარჯვებას მოგიძღვნი, ჩემო ლიკა“ (გვ. 31).

ეს იყო შემთხვევა, როცა ერთისთვის ერთი არსებობს მხოლოდ.

ინდოეთში ინდური ხუროთმოძღვრების უმესანიშნავესი ძეგლი ტაჯ-მაჰალი რომ იხილა, მისი შექმნის ისტორია მოიგონა, რასაც საკუთარი მუზის ასოცირება მოჰყვა და გულისტკივილი ვერ დამალა: “ხუროთმოძღვრების ეს შედეგრი დიდი სიყვარულით არის შექმნილი, იგი მეუღლის ხსოვნისადმი პატივისცემის დადასტურებაა. ჩემი ლიანა გამახსენდა და თვალეები ცრემლით ამევსო. სულთან შაჰ-ჯაჰანს ჰყვოლია ახალგაზრდა უმშვენიერესი მეუღლე მუმათაზ მაჰალი, რომელიც ახალგაზრდა გარდაცვლილა. დიდხანს უგლოვია სულთანს საყვარელი მეუღლე და მისი ხსოვნის უკვდავსაყოფად ეს დიდებული მავზოლეუმი აუგია. ცოლ-ქმარი ერთად განისვენებს ამ მავზოლეუმში.

„ეს ამბავი რიქშამ მომიყვა: სულთანმა პირველად რომ დაინახა ხელოვნების და სიყვარულის უკვდავი ქმნილება, მშენებლებს ხელები დააჭრა, არქიტექტორი კი სიკვდილით დასაჯა, რათა სხვაგან ასეთი ტაძარი არ აეშენებინა“.

„საღმრთო წერილი ხომ ჩემი მეგზურია, მუდამ ჯიბით დავატარებ და ვლოცულობ, არ ვიცი, შეუნდობს თუ არა ღმერთი სულთან შაჰ-ჯაჰანს დიდ ცოდვას, რომელიც დიდმა სიყვარულმა ჩაადენინა. არადა, პირიქით არ უნდა მოქცეულიყო? დიდმა სიყვარულმა დიდი სიკეთე უნდა გაკეთებინოს“ (ჯუმბერ ლეჟავას ჟურნალი, 2004 წ. №1, ივლისი).

მოგზაურს ინდოეთში, უასფალტო, ღორღიან, გუბურებიან გზაზე ნადირების, ქვეწარმავლების, მწერების გარემოცვაში ყოველ ნაბიჯზე ხვდებოდა შინაურ სპილოზე ამხედრებული ადამიანები, ის კი გარეულ სპილოს ეძებდა ტყეში.

ღამით უღელტეხილზე ასული პატარა თივის სხვენზე ათევდა ღამეს. ტყიდან ნადირის კვილის მსგავსი ხმები ესმოდა. როგორც იქნა, ჩაეძინა. სიზმარში ლიანას ხმამ გამოაღვიძა. იგი მაშინ ესიზმრებოდა, როცა უჭირდა. “ფრთხილად იყავი, ჯუმბერ”, ჩაესმა მისი სევდიანი ხმა.

ამასობაში თავლასთან ორი ახალგაზრდა შეამჩნია და კითხვაზე, ვის ელოდებიო, სპილოსო, უპასუხა, რაზედაც უცნობებს გაეღიმათ. მათ თავიანთ სახლში დაჰპატიჟეს, რაც ბედის წყალობად მოეჩვენა, გადააფიქრებინა ტყეში სპილოს ძიება და ცოლის გაფრთხილებაც გაახსენდა. უცნობების კარგი მიღების გამო დააფიქსირა: “უვას პროვინციის შუა ჯუნგლში სოფელ მორეთოტაში ცხოვრობს ერთი კეთილი მრავალშვილიანი მშრომელი ოჯახი, რომელთაც უცხო სტუმრის პატივისცემა იცინა”. მასპინძლებმა დილაუთენია გამოაცილეს, გზა ასწავლეს და თავიანთ ეზოში მოწეული ხილი და ბოსტნეული გამოატანეს (ჟ. მსოფლიო მოგზაური, 2004 წ. №1, გვ. 17).

მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის პრესა ეხმაურებოდა ჯუმბერ ლეჟავას მოგზაურობას, რადიო და ტელევიზიები ინვესტირებდნენ, ჟურნალ-გაზეთებიდან ამოჭრილი მისი სურათები პატივით ეკიდათ კედელზე, უცნობი მანდილოსნები სიყვარულით, ქორწინებით, ბინით, ბიზნეს-სამსახურებით ცდილობდნენ მის მოხიბლვას, მაგრამ შეუვალი, უცვლელი იყო მისი გადანყვეტილება, ლიანა ალიბეგაშვილის შემდეგ არავისთვის დაეკავშირებინა სიცოცხლე, არც ამურული თავგადასავლები დაეყენებინა წინა პლანზე, არ გამოეყენებინა მრავალჯერ გაჩენილი შანსები, არ აჰყოლოდა ცდუნებებს...

ახალ წელს რეკორდსმენი ლიკას სურათთან და ხატებთან ერთად შეხვდა.

„ჩემი და ლიკას ურთიერთობით დავრწმუნდი, რომ სიყვარული რეალურია. მე და ლიკამ დავლოცეთ მკაცრად და ხათუნას ოჯახები, სიძეები და ლაშა, ბექა, გვანცა და ლიკა. ჩვენ ხომ ესენი გვაცოცხლებენ, ამათი ბედნიერებით თუ გავივლებთ ჩვენს გონებაში ხანდახან აზრს, რომ ჩვენც ბედნიერები ვართ, თორემ რა ბედნიერებაა, როდესაც მე და შენ სამუდამოდ დავცილდით ერთმანეთს. ჩვენ ხომ უერთმანეთოდ არ შეგვეძლო ყოფნა. ამიტომაც ვფიქრობ, რომ ბედნიერება როგორც მოდის, ისე მიდის, იგი ხომ დროებითი მოვლენაა“ (გვ. 32).

...პირობითად (რადგანაც არ ვსვამ) დავლოცე... სამშობლო, ჩემიანები და სხვისიანები...(გვ. 32).

შემდეგი მესამე და მეოთხე რეკორდებიც ლიკას შთაგონებული იყო. ფენომენალური წარმატების დროსაც ლიკაზე ფიქრობდა: „ნეტავი ლიკას ენახა გუშინ ტელევიზორში “ვრემია” რას ამბობდა ჩემზე. ჩემო ლიკა, კიდევ ბევრჯერ გასახელებს. სხვა აღარაფერი დანიშნულება აღარ მაქვს“.

მეუღლის სურათს ასეთ რამეს უყვება მსოფლიო რეკორდსმენი: „ლიკა, მინდა ერთი შემთხვევა მოგიყვე, რადგანაც შვილიშვილზე ჩამოვარდა საუბარი. ვაკეში მე, ბარდლუ, გვანცა და ზაირა მივდიოდით ჩვენი მანქანით. შენს სამსახურს რომ ჩავუარეთ, გვანცა შეცბა, მან ყველას გადახედა, არაფერი არ უთქვამს, წამოუვიდა ცრემლები და თავი დახარა ისე, რომ არავის შეემჩნია მისთვის ეს ცრემლები... მის დანახვაზე მეც მომადგა ცრემლები, მაგრამ ხმამაღლა ვერ გამოვხატე ჩემი დარდი. აი, ასე დადარდიანებული დატოვე ყველა, ჩემო ლიკა, ვინც შენ გიცნობდა. ამბობენ, დრო ყველაფრის მკურნალია, ნუთუ დადგება ისეთი ჟამი, როდესაც შენ ჩემთვის სულერთი იქნები? მე მგონი, არა!“ (გვ. 37).

შემდეგ ორ დღეში ორი მსოფლიო რეკორდი დაამყარა.

1991 წ. 2 ივნისს, მეუღლის დაბადების დღეს გაიმარჯვა: “მე ჩემს ლიკას მივუძღვენი ეს რეკორდი საჩუქრად მის დაბადების დღეზე”.

ორი მანქანით ახლო ნათესავები და რამდენიმე მეგობარი ლიკას საფლავზე ავიდნენ. „უხმოდ ვიდექით მის ლამაზ სულთან. ვგრძნობდი მინის ბორგვას, თითქოს აგერ ახლა ვულკანივით ამოიფრქვევა და ლიანა მას ამოჰყვება, რომ მომილოცოს ეს გამარჯვებაც. მას ხომ ყველაზე მეტად უხაროდა ჩემი წარმატებები. მაგრამ არაფერი ამის მსგავსი და თვალცრემლიანებმა დავტოვეთ სასაფლაო. გამარჯვებით გახარებულები უფრო მეტად დაღონებულები დავბრუნდით სახლში და არც კი ვიცო, გამარჯვების პატარა სუფრას ავლნიშნავდით, თუ ჩემი ლიკას დაბადებისა და გარდაცვალების დღეს“ (გვ. 39).

„ლიკას დაბადების დღეა 2 ივნისი. იგი დღეს გახდებოდა 46 წლის. მე მის კიდევ ერთხელ აღიარებისთვის ვინყებ უჩვეულო მართონს, რადგანაც ასეთი სირთულის გზა ჯერ არავის გაუვლია“ (გვ. 40).

შეჯიბრება დაიწყო 2 ივნისს და დამთავრდა 9 სექტემბერს, 100 დღეში. რეკორდი ემთხვეოდა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღიარებას. 100 დღის განმავლობაში აიზიდა 1730000-ჯერ.

ამჯერადაც ისევ და ისევ მეუღლის სული სდევდა სტიმულის მიმცემად, გამარჯვების რწმენის შთამაგონებლად.

1993 წელს ჯუმბერ ლეჟავამ მსოფლიო რეკორდების დამყარების შემდეგ გადანიშნა სხვა სახის ექსტრემალურ პირობებშიც გამოეცადა საკუთარი ძალა. ამისთვის მოიფიქრა ურთულესი მოგზაურობა მსოფლიოში ველოსიპედით ყველა კონტინენტის ყველა ქვეყანაში მარტოდმარტო.

ეს მოგზაურობა მიუძღვნა თავის გარდაცვლილ მეუღლეს ლიანა ალიბეგაშვილს და აფხაზეთში 1992 წლის 30 აგვისტოს საქართველოს ერთიანობისთვის ბრძოლაში გმირულად დაღუპულ რატი კიკაჩიშვილს.

ცხრანლიან მოგზაურობაში გამგზავრების წინ სიონის ეკლესიაში სანთლები დაუნთო საქართველოს ყველა დაღუპულ გმირს, მეუღლეს ლიანა ალიბეგაშვილს და მოგზაურობის იდეის ავტორს – რატი კიკაჩიშვილს, საერთოდ ყველა გარდაცვლილს, ქართველ ხალხს და მის სახელმწიფოებრივ მომავალს.

მეუღლის კეთილი სული გამუდმებით დიდი წარმატებებისკენ მოუწოდებდა. ავსტრალიაში მოგზაურობისას კანბერაში ავსტრალიის უმაღლესი მწვერვალი “კოსკიუსკო” დაიპყრო, რაც მეუღლის ხსოვნის პატივისცემით იყო შთაგონებული.



კანბერა-სიდნეის გზა მიუძღვნა ლიანა ალიბეგაშვილს, რომელიც 2 ივნისს დაიბადა და გარდაიცვალა 3 ივნისს. სიცოცხლესა და გარდაცვალებას შორის სხვაობა ორი საათია. სიცოცხლის ეს დრო ჩემს ლიკას აჩუქა ჩემმა მაიკომ. ჩემს ლიკას მხოლოდ ჩვენი უფროსი ქალიშვილის – მაიკოს სისხლი ესხმებოდა, წერს მოგზაური.

სიდნეიში ნ. მაისურაძის ოჯახში გადაუხადა მეუღლეს დაბადების დღე.

იმთავითვე და ამიერიდან მისი ყველა მიღწევის სტიმული ლიანა ალიბეგაშვილის მფარველი სული იყო.

1991 წ. 26 ივნისს მსოფლიო რეკორდი დაამყარა მკლავებზე აზიდვებში (5011 აზიდვა საათში).

ამავე წლის 27 იანვარს მიაღწია ერთსაათიან რეკორდს მუცლის პრესის ვარჯიშში (2806 აზიდვით).

ორ დღეში ორი მსოფლიო რეკორდი ფენომენალური იყო, მაგრამ წუხდა, რომ ლიანა ვერ გაიგებდა, როგორ აფასებდა “ვრემია” მის გასაოცარ შედეგებს.

ნაურუს რესპუბლიკაში მოიგო შეჯიბრი 1500 დოლარიანი პრიზით, გადაეცა ძვირფასი ფერწერული ნამუშევარი.

იმოგზაურა ბერმუდის სამკუთხედის კუნძულებზე, რომელთა რიცხვი 200-ია, დასახლებული კი მხოლოდ 20-ია. 10 ხიდი გადაიარა. იქ მოგზაურის გვარი დაფიქსირდა ოქროს წიგნში.

ღმერთი და სიყვარული იფარავდა იმ საშიშარ ადგილებში, სადაც ადამიანები უკვალოდ ქრებიან. გადარჩენას მუდამ ამ ორ ძალას უმადლოდა და მათ სადიდებელს ალავლენდა.



სულიკო თავბერიძე

ჩემი მეგობარი ჯუმბერი



ყველა გასაღები მის ბიოგრაფიაში დევს, ჯუმბერ ლეჟავა მეტად საინტერესო და გამორჩეული ბიოგრაფიის მქონე პიროვნება იყო. ველომოგზაური არაერთგზის რეკორდსმენი, გინესის წიგნში 14-ჯერ იყო შესული, საზოგადო მოღვაწე, ქათველი სპორტსმენი ყელა დროის მსოფლიოს 500 საუკეთესო სპორტსმენთა შორის მას მსოფლიოში იცნობდნენ, როგორც ნიჭიერ შეუპოვარ, უდრეკ პიროვნებას. იგი გამორჩეული იყო მეგობრებშიც და მეგობრობაშიც. თუმცა ყოველთვის გულმოდგინედ არჩევდა მათ. ჩვენი მეგობრობა მოდის ან განსვენებულ ჯუმბერ მალლაკელიდიდან. მალლაკელიძე შსს-ს თანამშრომელი იყო, ლეჟავა და მალლაკელიძე ბავშობის მეგობრები იყვნენ. აქ იყრიდნენ თავს ჯუმბერის ახლობლები, მეგობრები და მეც ასე მოვხვდი მათ სამეგობრო წრეში. ჩვენთან თბილი ურთიერთობა ჰქონდა. ბევრი რამ შემიძლია ამ უთიერთობიდან გავიხსენო. ჯუმბერის გამორჩეული ადგილი ვენახის ხეივანის ქვეშ გაშლილ მაგიდასთან, სადღეგრძელოები, იუმორით სავსე საღამოები ერთად შეხმატკბილებული სიმღერებით რომ მთავრდებოდა. მიუხედავად უამრავი ტკივილისა, უფულობის და... (.....) მაინც არ დაუტოვებია თავისი ქვეყანა. რამდენიმე წლის წინ ერთად მოგინია ბახმაროში დასვენება, იქდან ერთად მოგვინია დაბრუნება უკან, მასთან ერთად ბატონი გოგი დოლიძეც ბრძანდებოდა. გზადგზა ბუნების საოცარი სილამაზე გვაცვილებდა ჯუმბერ ლეჟავა ხმამაღლა გამოხატავდა თავის შთაბეჭდილებებს. მსოფლიო მაქვს შემოვლილი და მსგავსი სილამაზე არსად მინახავსო.

ჯუმბერი ბოლო წლებში ტექნიკური უნივერსიტეტის თანამშრომელი ყო და იქვე ცხოვრობდა. ამის გამო იგი სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდე მადლიერი იყო რექტორის, აკადემიკოს არჩილ ფრანგიშვილის.

განსაკუთრებით დამამახსოვრდა ჯუმბერის ბოლო დაბადების დღე, იმ წუთში ის იყო საოცრად ბედნიერი, ხვალინდელი იმედებით სავსე. ყველას ეფერებოდა მღეროდა, მისივე სახელობის პრეზიდენტმა ქალბატონმა გულნაზ ხარაიშვილმა, ქართული თევე არხის ოპერატორი მოუყვანა, ყურნალისტობა თვითონ იტვირთა, დახურულ კარს მიღმა იდგა, სვამდა კითხვებს ასე შემორჩა კითხვა პასუხის დიალოგი მისი სიცოცხლის ბოლო დაბადების დღისა, მადლობა ამისათვის ქალბატონ გულნაზის...

დიდი მწუხარების ცრემლით გავაცვილეთ უკანასკნელ გზაზე.



მურმან გელენიძე



კაცი ლეგონდა ჯუმბერ ლეჟავა

მსოფლიო მოგზაური,
გინესის რეკორდების
მრავალგზის მფლობელი.

დაიბადა 1939 წლის 23 ივლისს, თბილისში,
მოსამსახურის ოჯახში, დაამთავრა თბილისის
პოლიტექნიკური ინსტიტუტი
ინჟინერ ელექტრიკოსის სპეციალობით.

2007 წლის 12 მარტს, თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის საგამოფენო დარბაზში გაიხსნა ფოტო-გამოფენა „მსოფლიო ჯუმბერ ლეჟავას ობიექტივში“.

უპირველესი „სავიზიტო ბარათი“ ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას შესახებ, ეს არის მისი საოცარი ზეადამიანური შესაძლებლობები. მივყვეთ მის მიღწევებს თანმიმდევრობით:

ბატონმა ჯუმბერმა მკლავებით აზიდვაში ვარჯიში დაიწყო 1987 წელს. სირბილში რიგითი ვარჯიშის დროს მოუვიდა ნაწლავების დამბლა, რომელიც გადაეზარდა შინაგანი ორგანოების განგრენაში, რის შედეგადაც 4-მეტრამდე ნაწლავი ამოკვეთეს. შემდგომ, საკმაოდ დასუსტებული, მკურნალობასთან ერთად უფლის დიდი რწმენით აგრძელებს ვარჯიშს. 1990 წელს მკლავებით აზიდვაში ამყარებს პირველ მსოფლიო რეკორდს. 1993 წლამდე კი დამყარებული აქვს გინესის რეკორდების წიგნის 14 რეკორდი მკლავებზე აზიდვაში (ასევე მუცლის პრესის ვარჯიშები), რომელთაგან უმეტესობა შეტანილია გინესის რეკორდების წიგნში. ეს პირველი შემთხვევაა, რომ ერთმა პიროვნებამ მკლავებით აზიდვაში დაამყარა ამ სახეობის ყველა დროითი ნორმატიული რეკორდი.

ბატონმა ჯუმბერმა მსოფლიოს გარშემო მარტოდ-მარტომ ველოსიპედით მოგზაურობა განახორციელა 1993-2002 და 2004-2005 წლებში. მან იმოგზაურა მსოფლიოს 237 ქვეყანაში. ფაქტობრივად ეს იყო მსოფლიოს ყველა კონტინენტის თითქმის ყველა ქვეყანა.

სხვადასხვა სახის ტრანსპორტით მის მიერ გავლილი მანძილი შეადგენს 550 000 კილომეტრს, მათ შორის ველოსიპედით – 285 000 კმ, რაც უნიკალურია მსოფლიო მოგზაურობის ისტორიაში.

ჯუმბერ ლეჟავა მოგზაურობის პერიოდში პოპულარიზაციას უწევდა საქართველოს მეცნიერებას, კულტურას, სპორტს, ტურიზმს, საქართველოს ისტორიას. ათასზე მეტი ჟურნალისტი-სათვის მიცემული აქვს ინტერვიუ, მსოფლიოს თითქმის ყველა ქვეყნის პრესაში ქვეყნდებოდა სტატიები ამ მოგზაურობების შესახებ, სისტემატიურად გადაიცემოდა მასალები სხვადასხვა სატელევიზიო არხებით.

ჯუმბერ ლეჟავას, როგორც ლეგენდარულ მოგზაურს, გერმანელებმა „მოგზაური პიკასო“ უწოდეს, ფრანგებმა – „მოგზაურთა მეფე“, ხოლო როცა მან ველოსიპედით გადაკვეთა „ამაზონის ჯუნგლები“ ბრაზილიელებმა მას დაარქვეს „ჰორზმენი“ – „კენტავრი“ ანუ „ცხენკაცი“.

მისი მოგზაურობა ველოსიპედით მსოფლიოს გარშემო კურიოზებითაა გაჯერებული. მათ შორის მან რამოდენიმე შემთხვევა გაიხსენა: – იემენში როცა შევიდა, ის შეეჩეხა ცხენებზე მიბმულ როსკიბ ქალებს. მათ ხელ-ფეხი ჰქონდათ შეკრული და გამყოლი დაატარებდა ქალაქის ქუჩებში, ხალხი კი სხვადასხვა საგნებს ესროდა და დასცინოდა; სირიაში მოგზაურობისას ის შეხვდა ცნობილ ქართველ მსროლელს, მრავალგზის მსოფლიო და ევროპის ჩემპიონს თემურ გატოიანს. მან ბატონი ჯუმბერი წაიყვანა სირიის დედაქალაქის დამასკოს ცენტრალურ მოედანზე დამნაშავეთა დასჯის სანახაობის საყურებლად. დილის 7 საათზე აქ უკვე აღმართული ჰქონდათ მრავალი სახრჩობელა. შემდეგ მოჰყავდათ სიკვდილმისჯილები, რომლებსაც თავზე ტომრებს ჩამოაცმევდნენ და იწყებოდა მათი ჩამოხრჩობა. ბატონი ჯუმბერი დიდი განცდით ჰყვება ნანახს. იგი ამბობს, რომ ყოველივე ეს იმდენად შემზარავი სანახაობა იყო, რომ მან ველარ გაუძლო და გაეცალა იქაურობას, შემდეგ მან გაიხსენა აფრიკის უდაბნოში მოგზაურობისას თუ როგორ გადაირჩინა მრავალჯერ თავი ქვეწარმავლების დაგესვლისგან. იგი ქვიშისაგან ამოთხრიდა ორმოს მიწის გრუნტამდე და წვებოდა შიგ, სადაც თან ისვენებდა და ამავე დროს თავს იცავდა გველებისაგან.

სამხატვრო აკადემიის საგამოფენო დარბაზში წარმოუდგენელია ჯუმბერ ლეჟავას მიერ გადაღებული 350 ფოტო. გამოფენა გახსნა თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის რექტორმა პროფესორმა გია ბულაძემ. მან თითოეულ ფოტო ნამუშევარს შედეგრი უწოდა. სიტყვით გამოვიდნენ: სამხატვრო აკადემიის პროფესორი გივი მიზანდარი, თბილისის თეატრალური ინსტიტუტის პროფესორი გოგი დოლიძე და სხვები. გამოფენის გახსნას დაესწრო ერის ცნობილი მრავალი ღირსეული ადამიანი და სტუდენტი-ახალგაზრდობა. სამხატვრო აკადემიის სტუდენტების მიერ შესრულებული იქნა მსოფლიოს ხალხთა სიმღერები. დიალოგის დროს, რომელიც ბატონ ჯუმბერთან გაიმართა, იგი საოცრად თბილად საუბრობდა მის მიერ გადაღებულ ფოტო-ნამუშევარზე. ბატონმა ჯუმბერმა აღნიშნა, რომ როდესაც მის ნამუშევრებს ასე გატაცებით ათვალიერებენ პროფესიონალი მხატვრები, სხვადასხვა დარგის სპეციალისტები, სტუდენტები, განსაკუთრებით კი ბავშვები, ეს მისთვის უდიდესი სიამოვნებაა, იგი უდიდეს აღფრთოვანებასა და სიხარულს მგვრის. „აი, ეს არის ჩემთვის ყველაზე დიდი ბედნიერება“ მეც გადმომედო ეს განცდა, რადგან ფოტო-ხელოვნების ნიმუშებით მოხიბლული დამსწრეები სულიერად მოგზაურობდნენ მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში. ამის დასტურად მინდა რამოდენიმე ამონარიდი მოვიშველიო შთაბეჭდილებათა წიგნიდან:

მარიამ შურლია

„ბატონო ჯუმბერ, ფაქტიურად მსოფლიო შემოვიარე თქვენთან ერთად, დიდი მადლობა...“

მურთაზ ურიდია

„დიდი მადლობა ბატონ ჯუმბერს — ფოტო ფერმწერს! შედეგრებია უნიკალური ფოტოებია.“

ზურაბ სამხარაძე

„ეს ყველაფერი დაუჯერებელი, ფანტასტიურია, შეიძლება ითქვას ყველაზე დიდი ბედნიერებაა ადამიანისათვის, საერთოდ როგორც შენთვის, ასევე ყველასთვის, ვინც ამ სიმდიდრეს იხილავს, გაიხარე და გაგვახარე კიდევ დიდხანს.“

თ. ჯინჭარაძე

„მარტო ეს საკმარისია, რომ თქვა ბედნიერად ვიცხოვრე.“

ბონდო კობაიძე

„ბატონო ჯუმბერ, თქვენნაირი მამულიშვილებით უნდა იამაყოს საქართველომ. თქვენი შრომა და ენერჯია შეუფასებელია. გილოცავთ დიდ წარმატებას.“

თ. შა.....

„ბატონო ჯუმბერ, თქვენს მაგალითზე ბავშვები იზრდებიან. თქვენი ფოტო-გამოფენის დათვალიერების შემდეგ ჩემმა შვილმა ფოტო აპარატი გვთხოვა. ახლა მას ახალი ჰობი აქვს და ძალიან კმაყოფილია. მე კი 30 წუთში მსოფლიოს გარშემო ვიმოგზაურე, დიდი მადლობა.“

მე მნამს, რომ ღირსეული ადამიანური ურთიერთობები – სიყვარული, მეგობრობა და კულტურულ ღირებულებათა გაცვლა აერთიანებს ჩვენი პლანეტის ადამიანებს, რომელიც უფრო მეტია, ვიდრე მათივე გამოთქველი განსხვავებანი. ამდენად ჯუმბერ ლეჟავას პიროვნება სხვადასხვა ასპექტებით და მისი ფოტო-ნამუშევრების საყოველთაო აღიარება, დადებითი მუხტი, განწყობა, სწორი შეფასება გაამაგრებს ამ რწმენას. თანამედროვე მსოფლიოს მოწყობის — გლობალიზაციისა და ინტეგრაციის პროცესების მიმდინარეობისას მხლოდ დემოკრატია, მშვიდობა, კულტურა, სილამაზე გადაარჩენს კაცობრიობას.



ჯუმბერ ლეჟავას ხელი უნდა შეუწყოს მთავრობამ (ის უნდა იყოს უზრუნველყოფილი ყველა პირობებით), რათა მან, როგორც გენიალურმა პიროვნებამ თავის ფოტო-ნამუშევრებთან ერთად იკისროს მშვიდობის მისია და კვლავაც იმოგზაუროს მსოფლიოს გარშემო, რამეთუ ბატონი ჯუმბერი ეს არის 21-საუკუნის კაცი ლეგენდა თავისი შესაძლებლობებით. მისი ნამუშევრების ექსპოზიცია-დემონსტრირება, სადაც არ უნდა გაიმართოს იგი – ევროპაში, აზიაში, სამხრეთ-ამერიკაში, ახლო აღმოსავლეთსა თუ ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ყველგან გამოიწვევს მაყურებელთა ერთნაირ რეაქციას – უდიდეს აღფრთოვანებასა და შექმნის კარგ განწყობილებას.

ასევე აღფრთოვანებას იწვევს მისი დამსახურებისა და შრომითი „იერარქიის“ ნუსხაც:

1999 წელს UNESCO-მ ჯუმბერ ლეჟავას მიანიჭა მსოფლიო სპორტსმენისა და მოქალაქის ნობელი.

მიღებული იქნა სახელმწიფო ჯილდოები, მათ შორის ვახტანგ გორგალის პირველი ხარისხის ორდენი. ასევე არის საქართველოს სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი.

ჯუმბერ ლეჟავამ მოგზაურობის შედეგად დააგროვა 10 000-მდე თაბახი საკუთარი დღიურები, 60 000 ფოტო, რომელიც ციფრულ ფორმაში ინახება, 300 საათამდე ვიდეო მასალა.

ასევე ციფრულ ფორმატში მომზადებული აქვს ფოტოები 40-მდე თემატიკით. მათ შორის: „მსოფლიო ბავშვები“, „ქალები“, „პოლიციელები“, „მსოფლიო ხალხების რელიგიური არქიტექტურა“, „ლანდშაპტი“, „მსოფლიოს ტრანსპორტი“, „აეროპორტები“ და სხვ.

დინჯი, დაფიქრებული, მიზანმიმართული, მეცნიერი, ფოტო ხელოვანი, სპორტსმენი, ზნეობრივად სუფთა, უშიშარი, ჭეშმარიტი მამულიშვილი, მორწმუნე მართლმადიდებელი ქრისტიანი, საქართველოზე უსაზღვროდ შეყვარებული, ასეთად იცნობენ მას მისი მეგობრები, ახლობლები, კოლეგები.

უზენაესის წყალობით კვლავ მრავალჯერ გაეხარებინოს ბატონ ჯუმბერს თავისი გულშემატკივრები, მეგობრები და სრულიად საქართველო.

ბატონო ჯუმბერ, ასე გეფერებოდით სიცოცხლეში როგორც შეგვეძლო და როგორც აღვიქვამდით თქვენს დიდ პიროვნებას.



ციალა ხაჭალია-ანდრიაძე

ჯიხაივი – დიდი მოგზაური და მისი ფესვები

ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა XX საუკუნის დასასრულსა და XXI საუკუნის დასაწყისისათვის მსოფლიოში უამრავი ქვეყნისათვის გამორჩენილი პიროვნება გახლდათ.

იგი მის მიერ მიღწეულ ღირებულებათა გამო გინესის წიგნშია შეტანილი. თუმცა საზოგადოების დიდმა ნაწილმა მხოლოდ ის იცის, რომ ბატონი ჯუმბერი სპორტსმენი იყო და მსოფლიოს გარშემო ველოსიპედით შემოუარა.

არადა, ბატონმა ჯუმბერმა წარმატებით ჩააბარა მისაღები გამოცდები ლენინგრადის საზღვაო აკადემიაში. აუხდა ოცნება. უნდა გამხდარიყო მეზღვაური, მაგრამ ამ დროს დედა გარდაეცვალა. და, – მაშინ მარტო ვერ დარჩებოდა. და ამის გამო, ეს უდიდესი ნებისყოფის მქონე ახალგაზრდა კაცი საკუთარ თავზე ამაღლდა. ეს მხოლოდ რჩეულთა ხვედრია, უარი თქვა მიღწეულ წარმატებაზე და იმავე წელს განმეორებით მისაღები გამოცდები თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში კიბერნეტიკის ფაკულტეტზე ჩააბარა.

იგი წარჩინებული სტუდენტი იყო და იქვე სამეცნიერო მოღვაწეობა განაგრძო. ბატონი ჯუმბერი 24 ნაშრომის ავტორი და სახელმწიფო პრემიის ლაურეატიც გახდა.

ასე, რომ ეს ნიჭიერი კაცი დიდი მეცნიერებიდან დიდ სპორტში წავიდა და განუმეორებელი მიღწევებით წარმოჩინებული მსოფლიო მოქალაქეც გახდა. რომელმაც ერთობ მნიშვნელოვანი და საინტერესო ოცტომეულით გაამდიდრა საზოგადოების წიგნიერი სამყარო. შექმნა საუკეთესო რუკები და ჩანახატები...

ვფიქრობ, რომ დიდი მოგზაურის მიერ ამ ტომებში მოცემული მასალები, მნიშვნელოვანია დღესაც და საინტერესო იქნება სამომავლოდაც. განსაკუთრებით სხვადასხვა სახის კვლევებისათვის დიდ მეცნიერებაში.

ბატონი ჯუმბერის წარმატებებით ამაცობს სრულიად საქართველო. მსოფლიოში გაიჭრა მისი დიდება და რა გასაკვირია ამ განუზომელ

მიღწევათა გამო, – უაღრესად კმაყოფილი იყვნენ (და არიან კიდევ) თანასოფლელები. დასავლეთ საქართველოში, კერძოდ სამტრედიის რაიონში, მდებარეობს ჯუმბერ ლეჟავას (და სხვათა მრავალთა) სოფელი დიდი ჯიხაი. ეს სოფელი ვრცელ, გაშლილ ადგილას მდებარეობს. რომელიც სიდიდის გამო დაყოფილია ცალკეულ უბნებად.

კონტაქტურად, იმთავითვე, ლეჟავეები სერგეთის მინდორზე, ლეჟავეების უბანსა და ყაზბეგის უბანში ცხოვრობენ.



ჩვენი წერილის გმირის, ბატონი ჯუმბერ ლეჟავას ფესვები ყაზბეგის უბნის ლეჟავათაგან მოდის. მართალი გითხრათ, ჯიხაიშვილებს და განსაკუთრებით ყაზბეგის უბნელებს ძალიან ეამაყებათ, რომ მათი თანასოფლელი ვაჟკაცის ფესვები იმდენად გასაოცარი, გამძლე აღმოჩნდა, რომ მსოფლიოშიც გაიჭრა და კაცობრიობა განაცვიფრა ადამიანის უდიდესი შესაძლებლობებით.

აქვე უნდა ვთქვა ისიც, რომ ლეჟავათა გვარში მრავალთაგან საინტერესო და ღვანლმოსილი პიროვნება იყო გელას მამა – ბატონი გივი ლეჟავა.

ამ სოფლის ფესვებიდან ლეჟავების გარდა, ბევრი სხვა გვარის წარმომადგენლებიც მოდიან. რომელთა ღვანლი და საქმიანობა არა მარტო ჩვენს ქვეყანაში, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც დიდი და სასახელოა.

ჯუმბერმა ველოსიპედით ქვეყანას არა მარტო შემოუარა, ღვთის წყალობით უამრავი სასახელო საქმეები აკეთა და დიდი მოღვაწეობით საკუთარი თავიც და ქვეყანაც ასახელა.

ამჯერად თავს არ შეგანწყენთ მისი ტიტულოვან საქმეთა ჩამოთვლით, მაგრამ ამას კი ვიტყვი: ჩვენი ქვეყნის დიდებული შვილი, ბატონი ჯუმბერი 5 აკადემიის აკადემიკოსი – შეყვანილია ევროპის ბიოგრაფიული ცენტრის 400 წარჩინებულში. ამერიკის ბიოგრაფიის ინსტიტუტის მიერ კი – მსოლიოს 500 წარჩინებულთა სიაში...



გმადლობთ ბატონო ჯუმბერ, ქართველები და საქართველო ძალიან ამაყობენ თქვენით.
2015 წლის 2 აპრილი



რეზო მიშველაძე

საქართველოს სახალხო მწერალი
რუსთაველის პრემიის ლაურეატი

ჯუმბერი

ერთმანეთი კუს ტბაზე გავიცანით.
ჯუმბერი ჩემი ტოლი გახლდათ.
საშუალო ტანის, კეთილდღეობით, რომ იტყვიან, ჩას-
ხმული ბიჭი იყო; წითურ სახეზე კეთილი ღიმილი გადაჰ-
კრავდა.

კუს ტბაზე თენგიზ კიკაჩიშვილს ამოჰყვა.

მე და თენგიზი ერთად ვმუშაობდით.

ჩემი კლასელიაო, თენგიზმა.

ცოტა არ იყოს, ჯანმრთელობა არ უწყობს ხელს და
ექიმებმა სპორტი გამოუწერესო.

ასაკით მაშინ სამივენი ოცდაათს ვუახლოვდებოდით.

სირბილის დროს ხშირად ისვენებდა და ამოსუნთქვით
ვარჯიშებს აკეთებდა.

რა გჭირს-მეთქი, რომ ვკითხე, გაიღიმა:

რალა არა მჭირს. თირკმლის პრობლემები მაქვს, კუჭის წყლული მანუხებს და ამ ბოლო დროს
გულის იშემიაც დამემატაო.

მე სტაჟიანი კუსტბელი გახლდით და იმ დღეს ჩემებური „ინსტრუქტაჟი“ ჩავეტარე. მაგალი-
თად, სირბილის დროს ოთხ დათვლაზე ჩაისუნთქე და ოთხზე ამოისუნთქე. თუ ასე გააკეთებ, სირბი-
ლით არასოდეს დაიღლები-მეთქი.

სირბილის ეს მეთოდი მე მსოფლიოს ჩემპიონმა კუცმა მასწავლა, როცა თბილისში იყო ჩამოსუ-
ლი.

მორბოდა ჩემ გვერდით ჯუმბერი და ითვლიდა: „ერთი, ორი, სამი, ოთხი...“

ერთი, ორი, სამი, ოთხი“...

მერე, საქართველოს ეროვნული გმირი, მსოფლიო მოგზაური და ქართული სპორტის ლეგენდა
რომ გახდა, ტრიბუნებიდანაც ხშირად უთქვამს, ხანგრძლივი სირბილის საიდუმლო რეზო მიშველაძემ
მასწავლაო.

ასე რომ, ჯუმბერ ლეჟავამ ინტენსიური ვარჯიში საკმაოდ გვიან 30 წლის ასაკში, დაიწყო.

ამის შემდეგ ხშირად ვხვდებოდი ხან ჰიპოდრომზე, ხან კუს ტბაზე, ხან მიხეილ მესხის სახელო-
ბის სტადიონზე (მაშინ „ბურევესტნიკი ერქვა), ხან ველოტრეკზე ან საცურაო აუზში, ხან ფიზკულ-
ტურის ინსტიტუტის სტადიონზე, ხან სანაპიროზე, ჩოგბურთის კორტებზე, ხანაც ბაკურიანში.

სპორტით ჯუმბერის გატაცება ყოველგვარ ზღვარს გადასცდა.

სადღა იყო ერთ დროს სუსტი, სნებამორეული ჯუმბერ ლეჟავა.

დღეში 6 საათს ვარჯიშობდა.

მე, როგორც სპორტის გარეშე სიცოცხლე ვერ წარმომედგინა და ახლაც, ოთხმოცს მიახლოვე-
ბულსაც, ვერ წარმომიდგენია, ჯუმბერი მონაფედაც არ ამიყვანდა.

სპორტსმენი ხომ იყო და იყო, მეცნიერულ გამოკვლევებსაც წერდა; ბევრს კითხულობდა.

იშვიათად მინახავს ლიტერატურაში ასე გარკვეული კაცი.

უმკაცრესი დღის რეჟიმი ჰქონდა.



რეჟიმს ვერასდიდებით ვერ დაარღვევინებდი.

ხანდახან სუფრაზე რომ მივიტყუებდით, ერთ ჭიქაზე მეტს არ დალევდა. მოგეხსენებათ, ქართული ლხინი და ქართული სადღეგრძელოები რომ გაგვიტაცებდა, წამოდგებოდა და იტყოდა:

– ნავედი სავარჯიშოდ!

ვარჯიში მისთვის უმაღლესი რიტუალი იყო.

შიგადაშიგ მოთხრობებსაც წერდა.

ასე, სხეულის გაკაფებით, კითხვით და განუყრელი ველოსიპედით ნელ-ნელა უახლოვდებოდა მიზანს, მიზანს, რომლის მიღწევითაც მან მთელი მსოფლიო გააოცა.

ჯერ ველოსიპედით შემოიარა მთელი საქართველო.

გამუდმებით სწავლობდა მშობლიური ქვეყნის ისტორიასა და გეოგრაფიას.

დიდებული ფოტოხელოვანი იყო, ველოსიპედზე ამხედრებულს ფოტოაპარატი

(და ბურთი) მუდამ გულზე ეკიდა.

დედამინას ველოსიპედით რომ შემოუარა, იმ დროს (და ახლაც) ლამის უპრეცედენტო მოვლენა იყო მსოფლიოში, მაგრამ ჯუმბერი ოდენ მოგზაური როდი გახლდათ.

სადაც ჩადიოდა, საქართველო ჩაჰქონდა.

სახელდახელოდ შეკრებილთ ლექციებს უკითხავდა, ფოტოსურათებს, საინფორმაციო წიგნაკებს, სამკერდე ნიშნებს ურიგებდა.

ლამის მთელ დედამინას გააცნო საქართველო.

ხშირად უთქვამს ჩემთვის, სადაც ჩავდიოდი, ყველგან რუსი ვეგონე ეს ოხერი და ლექციას ყოველთვის ერთი ფრაზით ვინყებდი: „ბატონებო, რუსი არ ვარ!“

მსოფლიო მოქალაქის ტიტული სიცოცხლეში, ჯუმბერ ლეჟავას გარდა, მგონი, არავისთვის მიუნიჭებიათ.

შვიდგზის მოხვდა გინესის რეკორდსმენთა წიგნში.

აქვე არ შეიძლება არ აღვნიშნო უანგარო საზოგადო მოღვაწის გვანჯი მანიას გამუდმებული ზრუნვა ჯუმბერ ლეჟავას სახელისა და დიდების მიმართულებით.

ერთ-ერთი პირველი, ვინც ჯუმბერს მხარი დაუჭირა და მსოფლიოში სამოგზაუროდ შეაგულიანა, გვანჯი მანია იყო.

მაგრამ უფულო გვანჯის, მორალური მხარდაჭერის გარდა, რა შეეძლო და აქვე გავტეხ ნავსს, რათა მკითხველს ვაუწყო ის, რაზედაც ჯუმბერს მთელი სიცოცხლის განმავლობაში საჯაროდ არასოდეს დაუჩივლია.

უფულობა და უსახსრობა თან სდევდა ნიადაგ.

პირველ მოგზაურობაში რომ გავაცნილეთ, იმ თანხით, რაც სპორტკომიტეტმა და მოგზაურთა კლუბმა გამოუყო, მსოფლიოს გარშემო კი არა, პოლონეთამდე ვერ ჩახვიდოდი.

ბიზნესმენები შეჰპირდნენ: ნადი დედამინის გარშემო და ფულს გზაში დაგანევთო.

თქვენც არ მომიკვდეთ, შუბლმაგარ და ყურდავისილ ქართველ ბიზნესმენებს თავი არ შეუნუხებიათ.

საერთოდ ქართველი „ბიზნესმენები“ ეროვნული საქმეების მიმართ საშინელი გულგრილობით გამოირჩევიან.

თითქმის ყოველდღე რეკავდა ჯუმბერი თბილისში: უკაპეიკოდ ვარ, იქნებ მოაგროვოთ ორიოდ გროში და გამომიგზავნოთო.

რამდენიმეჯერ მეც დამირეკა.

ჩამოვუარე ხუთიოდე ფულიან კაცს, მაგრამ ხუთივემ კარებში შესვლისთანავე შემომჩივლა: ვკოტრდები, კაპიკის მოხერხებას არა ვარ, თუ კიდევ დარეკოს, ჩვენგან მოკითხვა გადაეციო. ასეთი „პატრიოტები“ არიან ბიზნესმენები.

რა ექნა?

დედამინაზე კეთილ ადამიანებს რა გამოლევს და, სადაც ჩადიოდა, იმ ქვეყნის საქველმოქმედო საზოგადოებები ეხმარებოდნენ ისე მწირი დახმარებით, რომ სახელმწიფოს საზღვრამდე მიეღწია.

სხვაგან ლექციებში აძლევდნენ ჰონორარს და გინესის რეკორდსმენის საჩვენებელ გამოსვლაში.

მოგეხსენებათ, ერთდროულად 1000 „აზიდვას“ აკეთებდა. ეს რეკორდი ახლაც მოუხსნელია.

ასე ნახევრად მძიერმა და სათანადოდ ჩაუცმელ-დაუხურავმა შემოუარა მსოფლიოს და საქართველოს არნახული სახელი მოუტანა.

ერთხელ მითხრა, ველოსიპედის გამოსაცვლელი ფულიც არ მქონდა და თვითონ ვარემონტებდიო.

ვენესუელში ერთმა მილიონერმა მითხრა: დაანებე მაგ ველოსიპედით წვალებას თავი, ახალთახალ „როლს როისს“ გაჩუქებ და იმით იმოგზაურეო. უარი რომ ვუთხარი, თავი გადააქნია და მშვენიერი ველოსიპედი მიყიდა. ჩემი ძველი კი სახსოვრად დაიტოვაო.

ასე რომ, კინოჟურნალებსა და დოკუმენტურ ქრონიკებში რომ უჩვენებენ ჯუმბერს, სხვადასხვა ქვეყანაში შესულს ტაშის გრიალით ხვდებიან, დაფნის გვირგვინს ადგამენ და ყვავილების ზღვაში ანანავებენ, ყველგან ასე როდი იყო.

მოგზაურობის დროს ხშირად ჭაობებსა და აღმართიან ჭიუხებში გავლისას ველოსიპედი მხარზე გადაებული მიჰქონდა.

რამდენჯერ ყაჩაღებიც დახვდნენ და, რაც ჰქონდა, ის ორი კაპიკიც წაართვეს.

სწორუპოვარი გმირობა იყო-მეთქი მსოფლიოს გარშემო ეს ეპოპეა რომ ვამბობ, სწორედ ამის გამო ვამბობ!

თუ, ერთი მხრივ, მისი მოგზაურობა ტრიუმფით და სიხარულით იყო სავსე, მეორე მხრივ, დიდი ტანჯვა და წამება გამოიარა.

რომ ჩამოვიდა, სულ სხვა კაცი გახლდათ: მზით გარუჯულ სახეზე ნაოჭები გამრავლებოდა, ცოტა მოტეხილი და დაღლილი მეჩვენა.

საოცარი ის იყო, რომ მისი მსოფლიო სახელით, უწინარეს ყოვლისა, ხელისუფლების ის წარმომადგენლები ხარობდნენ და ყელყელაობდნენ, ვინც მსოფლიო გზებს ველოსიპედით შეჭიდებული კაცის დასაფინანსებლად თითიც არ გაანძრია.

არც ჩამოსვლის შემდეგ ჰქონდა ყოფა დიდად დაღბნილი.

ათი წიგნი მაქვს დანერვილი მოგზაურობის შთაბეჭდილებებზე და უსახსრობის გამო ვერ გამომიციაო, - ერთხელ შემომჩივლა.

უახლოეს მეგობრებს თუ გაგვანდობდა თავის გულისნადებს ამ მხრივ, თორემ გასაჭირზე სხვებთან კრინტს არ დაძრავდა.

მით უმეტეს, ძლიერთა ამა ქვეყნისათა წინაშე მუხლს არასოდეს მოიყრია.

ამაყი იყო.

ერთოთახიან ბინაში ცხოვრობდა.

ბოლოს ის ერთი ოთახიც ქალიშვილს დაუტოვა და თვითონ თითქმის უბინაოდ დარჩა.

ერთხანს უნივერსიტეტის თანამშრომელ ერთ ქალბატონთან იყო შეკედლებული.

„მსოფლიო მოქალაქე“, „საქართველოს სახელი და დიდება“ მოგზაურობიდან დაბრუნების შემდეგ ოროთახიან ბინას ითხოვდა, რათა ერთ ოთახში თვითონ ყოფილიყო და მეორეში თავისი აუ-

რაცხელი ჯილდოები, ვიმპელები, ჩინ-ტემლაკები და საერთოდ, უზარმაზარი არქივი განეთავსებინა, მაგრამ არ აღირსეს.

შესაფერისი სამსახურიც არ ჰქონდა.

სიკვდილამდე სამი წლით ადრე მითხრა: ტექნიკური უნივერსიტეტის რექტორ არჩილ ფრანგიშვილთან მივედი სამსახურის საქმეზე, სიტყვაც არ დამამთავრებინა, იქვე დაწერა ბრძანება და უფროს მეცნიერ თანამშრომლად განმანსა. ეს რა ღვთის კაცი ყოფილაო?!

კაც-ლეგენდას, მოსიარულე ენციკლოპედიას, ჯუმბერ ლეჟავას სხვა დამფასებლებიც არ აკლდა.

ქალბატონმა გულნაზ ხარაიშვილმა გმირის სიცოცხლეშივე შექმნა ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის სამეცნიერო აკადემია, რომელიც დღესაც სასახელოდ ფუნქციონირებს და გამოსცემს საინტერესო ჟურნალს „ათინათის“ სახელწოდებით.

წლები გადიოდა და ჯუმბერ ლეჟავა თავისი ცხოვრების წესს არ იცვლიდა.

ერთხელ მითხრა, ამას წინათ შემამონმეს და მითხრეს, რომ ყველა სასიცოცხლო ფუნქცია ფორმაში გაქვსო.

არ დაიჯერო, ჯუმბერ, წლებს მაინც თავისი მიაქვთ, არ შეიძლება ძველებურად დატვირთო ორგანიზმი, ჩვენ უკვე სამოცდაათს გადავშორდით-მეთქი.

არ დამიჯერა.

მერე ის იყო, თბილისში ხმა გავრცელდა - ჯუმბერ ლეჟავას ინფარქტი დაემართაო.

მაშინვე ვინახულე.

მშვენიერ ხასიათზე იყო.

მგონი შეეშალათ, ისევ ისე ვარ, როგორც ვიყავი. რა მეტყობა, თუ ძმა ხარ, მე ნაინფარქტალი-საო?!

ცოტას დავისვენებ და ისევ ვარჯიშს დავინწყებ. უკვე მხრები მექავება, უვარჯიშოდ სიცოცხლე ვერ წარმომიდგენიაო.

ერთ საღამოს დამირეკა, გამოგივლი და ერთ კარგ ოჯახში მინდა წაგიყვანოო.

გლდანში აბესაძეების ოჯახს ვესტუმრეთ.

დიდებულად დაგვხვდნენ.

სუფრა ხომ იყო და იყო, თვით ოჯახი გახლდათ ტრადიციული, ქართული, მამაპაპური.

მთელი ოჯახი მღეროდა.

ყველას მერცხალი აჯდა ენის წვერზე.

როგორ გაიხარა ჯუმბერმა.

ნაინფარქტალს ღვინო არ დაუღევია, მაგრამ ალტაცებული დარჩა აბესაძეების ქუმმარიტი ქართველობით.

როცა შინ ვბრუნდებოდით, მითხრა:

ცოტა ხანს ზღვაზე უნდა დავისვენო, ასე მირჩიეს ექიმებმა. თუ გავძელი, ერთ თვეს მაინც დავრჩებიო ბათუმში.

თურმე უკანასკნელად გადავკოცნეთ ერთმანეთი.

წავიდა და წავიდა...



როინ მეტრეველი
ეროვნული აკადემიის
ვიცე-პრეზიდენტი

გამორჩეული

მე ჟურნალ „ათინათის“ მკითხველი გახლავართ. ამას იმიტომ არ აღვნიშნავ, რომ ჟურნალის განხილვა და მისი ავ-კარგის ნარმოჩენა მინდოდეს, არა. ამჯერად სხვა რამე მინდა აღვნიშნო: მიხარია როცა „ათინათის“ პირველივე გვერდზე ვკითხულობ — „ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია“. დიახ, ჩემი კმაყოფილების, უფრო სწორად აღტაცების ობიექტი ჯუმბერ ლეჟავაა. მე არ მეგულება ჩვენს ცხოვრებაში, ადამიანთა მოდგმაში, თავისი რწმენით, მისწრაფებით, მიზანდასახულობით, ნების სიმტკიცით და ვაჟკაცობით გამორჩეული, ზედმინევენით (თვით გამორჩეულთა შორის) გამორჩეული, ადამიანი, რომელსაც ძალიან ძნელია ანალოგი მოუძებნო, ეს ჯუმბერ ლეჟავაა. რაოდენ ძლიერი ნებისყოფის უნდა იყოს ადამიანი, რომ ჩვეულებრივი ველოსიპედით დედამიწას შემოუაროს (თანაც რამდენჯერმე). მე ბატონ ჯუმბერთან ახლო, თანაც კეთილი ურთიერთობა მქონდა, ვუქებდი შემართებას. კმაყოფილი ვიყავი, როცა ჯუმბერ ლეჟავას ერთ-ერთი „მსოფლიოს ირგვლივ გასვლის“ დროს თბილისის უნივერსიტეტში (მე მაშინ თსუ-ს რექტორი გახლდით) იყო მისი პრესცენტრი. ყოველ ინფორმაციას ბატონი ჯუმბერის ამა თუ იმ ქვეყანაში ჩასვლის შემდეგ პირველი ჩვენ ვიგებდით. თავად ძალიან ამაყი იყო — ქართული დროშის სახით. მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში ქართული სული ჩამაქვსო. ჯუმბერ ლეჟავა თხემით ტერფამდე ქართველი იყო. უსაზღვროდ უყვარდა თავისი სამშობლო, თანაც მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან დანახული. მთელი მისი საქმიანობა და განსაკუთრებით ეს ხანგრძლივი მოგზაურობები უშუალოდ იყო საკუთარი ქვეყნისა და ხალხის სიყვარულით განპირობებული.

გავიმეორებ, ჯუმბერ ლეჟავას კაცს, მამულიშვილს, სპორტსმენს, შემოქმედს ანალოგი არ ჰყავდა საქართველოში, მაღლობა ვუთხრათ მის ნათელ სახელს სიყვარულისათვის, მეგობრობისათვის, ქვეყანაზე ზრუნვისათვის და საერთოდ ზნეკეთილობისათვის.



ჯუმბერ მარლანია

მოგზაური

ჩემი ცხოვრების 25 წელი იმ ორგანიზაციებში გავატარე, რომლებიც ტურიზმისა და მოგზაურობების საქმეებს განაგებდა საქართველოში. საერთაშორისო ახალგაზრდული ტურიზმის ცენტრმა „ოქროს სანმისმა“, საქართველოს ტურიზმის საბჭოს მოგზაურობების სამმართველომ, საქართველოს პარლამენტის სპორტისა და ტურიზმის კომისიის აპარატში მუშაობამ ბუნებრივია, საკმაოდ დიდი ცოდნა და გამოცდილება დამიგროვა. ყოველ შემთხვევაში, იმის შეფასება მაინც შემძლია თუ რაოდენ სასწაული შედეგი მოიტანა ქართველი მოგზაურის, ჯუმბერ ლეჟავას ველოსიპედით მოგზაურობამ მსოფლიოს გარშემო. ბუნებრივია შთამბეჭდავია ის, რომ ბატონმა ჯუმბერმა 3333 დღე დაჰყო მოგზაურობაში და 234 ქვეყანა მოიარა, 50 000 ფოტო და 200 000 ვიდეო მასალა გადაიღო და 7 000 გვერდიანი საინტერესო დღიური შექმნა. მაგრამ აქ მთავარი მაინც ის არის, რომ ჯუმბერ ლეჟავამ, სხვა ყველა მოგზაურისაგან განსხვავებით, ადამიანის ფიზიკურ შესაძლებლობებს აუგო ძეგლი, თქვენ ყველას კარგად მოგეხსენებათ, რომ ფერნანდო მაგელანი, ამერიგო ვესტბუჩი, ჯეიმს კუკი თუ მარკო პოლო და სხვა ცნობილი და ნაკლებად ცნობილი პიროვნებები გემით, თვითმფრინავით, ავტომობილით, საჰაერო ბურთით და სხვა ტექნიკურ საშუალებებით მოგზაურობდნენ. ჯუმბერ ლეჟავა კი როგორც მოგეხსენებათ ადამიანის კუნთების საშუალებით ამოძრავებული ტრანსპორტით გადაადგილდებოდა. სწორედ ამით შეძლო მან მსოფლიოს განცვიფრება.

პირველად, ბატონი ჯუმბერი ჩემი, პარლამენტის სპორტისა და ტურიზმის კომისიის აპარატში მუშაობისას გავიცანი. 1993 წლის გაზაფხულზე კომისიაში მოგვაკითხა ბატონმა გვანჯი მანიამ. მას დაახლოებით 50 წლის სპორტული აღნაგობის მამაკაცი ახლდა თან. გვანჯი მანიას ადრეც ვიცნობდი, აი ბატონ ჯუმბერს კი პირველად ვხედავდი. როდესაც ბატონმა გვანჯიმ მოსვლის მიზეზი ბრძანა, გულახდილად გითხრათ, თავდაპირველად ხუმრობად მივიღე, საკითხი ეხებოდა პარლამენტის დადგენილებას, რომელიც მსოფლიოს გარშემო ველოსიპედით მოგზაურ ჯუმბერ ლეჟავას ანიჭებდა საქართველოს მშვიდობის

ელჩის სტატუსს და თხოვდა სახელმწიფოების მმართველ სტრუქტურებს დახმარება აღმოეჩინათ მისთვის მისიის შესრულების საქმეში.

მინდა გითხრათ, რომ იმ პერიოდში გახშირდა მოქალაქეთა ვიზიტები, რომლებიც რბილად რომ ვთქვათ უტოპიური წინადადებით მოდიოდნენ კომისიაში. მაგალითად ერთი ბატონი ნახაზებით მობრძანდა და ასეთი პროექტი წარმოგვიდგინა: გმირთა მოედანზე ტანკი უნდა დაგვეყენებინა, მასში მემტრედე უნდა ჩაგვესვა, რომელიც ყოველ ნახევარ საათში თითო მტრედს გამოუშვებდა ტანკის ლულიდან, მოკლედ, ბატონმა გვანჯიმ შემატყო ორჭოფობა და გამაცნო დოკუმენტები, რომლებიც იუნყებოდნენ, რომ ამ მოგზაურობას რუსთავის მერია ხელმძღვანელობდა და აფინანსებდა, კურატორობას კი პარლამენტის დეპუტატი ბატონი ყიული შარტავა უწევდა. ეს წონიანი არგუმენტი იყო ჩვენთვის. ბატონი ყიული ჯერ კიდევ პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში სწავლისას გახლდათ ჩემი თაობის ახალგაზრდობის ლიდერი, შემდგომ კი, როგორც საქართველოს კომკავშირის პირველი მდივანი ინიციატორი გახლდათ თბილისის ზღვაზე, საერთაშორისო ახალგაზრდული ტურიზმის ცენტრის დაარსებისა. სახელი „ოქროს სანმისი“ სწორედ მისი შერჩეული იყო. ხოლო მე, დირექტორის მოადგილედ სწორედ მან წარმადგინა.

რამოდენიმე დღის შემდეგ მასთან ერთად მომზადდა პარლამენტის დადგენილების პროექტი, რომელიც პარლამენტმა ერთსულოვნად მიიღო. მახსოვს პარასკევი დღე იყო. ბატონმა ჟიულიმ, რომელსაც მასშტაბური აზროვნება ჰქონდა, მომავლის თავისებური ხედვა მიმანიშნა. იგულისხმებოდა მშვიდობის მისიით მსოფლიოში სპორტისა და კულტურის ელჩების გაგზავნა და საქართველოს ასე წარმოჩენა. სწორედ ასეთ აქტად მიაჩნდა მას ბატონი ჯუმბერის მოგზაურობა. მახსოვს, იმ დღეს შევთანხმდით ორშაბათს გაგვეგრძელებინა ამ თემაზე საუბარი. შაბათს, 18 ივნისს კი ტელევიზიით შევიტყვე, რომ ჟიული შარტავა აფხაზეთის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარედ დანიშნეს.

13 სექტემბერს რუსთავის ცენტრში მოხდა ჯუმბერ ლეჟავას საზეიმო გაცილება მოგზაურობაში. გამომსვლელთა შორის იყო პარლამენტის სპორტისა და ტურიზმის კომისიის თავმჯდომარე ბატონი ბეჟან ხურციძე. მიტინგის დასრულებისას მერიის შენობიდან ჯუმბერ ლეჟავა ტელეფონით ჟიული შარტავას ესაუბრა. საუბრის შემდეგ ბატონმა ჯუმბერმა რუსთავის ცენტრალურ მოედანს სამი წრე შემოუარა და თბილისისაკენ აიღო გეზი. თბილისში, სიონის ტაძარში, მან საქართველოს პატრიარქის ილია მეორის ლოცვა-კურთხევა მიიღო და გზა განაგრძო. მისივე თხოვნით გამცილებლები სიონის ეკლესიასთან დავრჩით.

მერე სოხუმი დაეცა. ჟიული შარტავა არაკაცებმა დახვრიტეს. მე უკვე სხვა საქმით დავკავდი. მხოლოდ ახალი ამბების სატელევიზიო ცნობებით ვიგებდი ბატონი ჯუმბერის მოგზაურობების ამბებს.

სამწუხაროდ მისი გარდაცვალების ამბავიც საქართველოდან შორს შევიტყვე. ასე, რომ მიცვალებული ჯუმბერ ლეჟავა მე არ მინახია, ამიტომაც ჩემთვის ადვილია იგი ისევე მოგზაურობაში წასულად წარმოვიდგინო. კოსმოსში სამოგზაუროდ წასულად.



ალეკო დოლბაია,

ფიზიკოსი, ფაზისის საერო-სამეცნიერო
აკადემიის საგამომცემლო
სამსახურის ხელმძღვანელი



ჯუმბერ ლეჟავა - მსოფლიო მოგზაური

არიან ადამიანები, რომლებიც ღრმა კვალს ტოვებენ არა მარტო თავისი ქვეყნის, არამედ კაცობრიობის ისტორიაში თავისი ნებისყოფით, გამბედაობით, ცოდნით, გამოცდილებით და უდიდესი ჰუმანიზმით. სწორედ ასეთ ადამიანთა რიცხვს მიეკუთვნება ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა - გამოჩენილი ქართველი მოგზაური, მეცნიერი, მწერალი, გინესის რეკორდსმენი...

ბატონი ჯუმბერის შესახებ პირველად მე-20 საუკუნის მიწურულს, 90-იანი წლების ბოლოს შევიტყვე და აღფრთოვანდი მისი პიროვნებით, მისი გაბედული გადაწყვეტილებით, იმ ურთულეს, მსოფლიოსთვის დაძაბულ პერიოდში, უამრავი კატაკლიზმით დატვირთულ ვითარებაში ვე-

ლოსიპედით შემოველო ქვეყნიერება და როგორც მშვიდობის, კულტურის, ჰუმანურობის დესპანს გაეცნო სხვადასხვა ქვეყნები, მათი კულტურა და ყველგან შეეტანა ქართული სულიერება.

მართლაც გასაკვირია ის ფაქტი, თუ რამ შეაძლებინა მარტოკაცს ამხელა საქმის წამოწყება და ბოლომდე მიყვანა: ის ერთადერთია, რომელმაც გადალახა მსოფლიოს ყველა უდაბნო, სავანა, ჯუნგლი, გადაცურა ოკეანეები, ზღვები, ყურეები თუ სრუტეები, მრავალი მდინარე თუ ტბა, გადაიარა უამრავი უღელტეხილი, მარტოდმარტომ, სხვადასხვა უცხო ცის ქვეშ, მაშინ მისთვის უცნობ ქვეყნებში, უამინდობაში თუ მხეცების და არაკეთილმოსურნე ადამიანების თავდასხმის მოლოდინში გაათია მრავალი ღამე.

მისი სიტყვებია: „მთავარია, მიზანი დაისახო და მერე ამ მიზნისთვის არაფერი დაიშურო... მოითმინო, იმუშაო და სანადელს აუცილებლად მიაღწევ.“ ეს აზრი აუცილებლად გასათვალისწინებელია დღევანდელი მსოფლიოსთვის, ახალგაზრდებისთვის, რადგან სწორედ ჩვენი ქვეყნის მომავალი მათზეა დამოკიდებული. ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა ამის ნათელი მაგალითია.

ბატონი ჯუმბერი პირადად ფაზისის საერო-სამეცნიერო აკადემიის სხდომებზე გავიცანი. ჩემთვის სამახსოვრო და ძვირფასია მასთან გადაღებული სურათი საპატრიარქოს კედლებში, ჩვენს პატრიარქთან, უწმიდესთან და უნეტარესთან ილია მეორესთან შეხვედრის წინ. მისი ქკვიანი, სიკეთით აღსავსე სახე და თვალეები ახლაც თვალწინ მიდგას.

რაოდენ სამწუხაროა, რომ ასეთ ადამიანებს ხშირად ვერ ვუფრთხილდებით... ბატონი ჯუმბერი ხომ ადამიანთა შორის ერთმანეთის აზრის გაუთვალისწინებლობის, უყურადღებობის და გაუცხოების მსხვერპლი გახდა. მან მოგზაურობისას უამრავ სიდუხჭირეს გაუძლო, მაგრამ მისმა ნათელმა გონებამ და უაღრესად თბილმა გულმა ვერ აიტანა მოყვასის მხრიდან ლალატი...

თავს ვზრი მისი ხსოვნის წინაშე, ნათელი დაადგეს მის სპეცაკ სულს მარიდიულ სამყოფლოში, ამინ...



ჯუმბერი გავიცანი ჩემს მშობლიურ გურიაში, ულამაზეს მაღალმთიან კურორტ ბახმაროში, 2000 წლის ზაფხულში. ერთ დღეს ჩემს მეგობარ ჯონი ბარამიძესთან ერთად სასაუზმეში შევედი. ვხედავ, ბატონი გოგი დოლიძე და ჯუმბერი ხაშს მიირთმევენ. ბატონ გოგის პირადად ვიცნობდი, ხოლო ჯუმბერს მხოლოდ ტელევიზიიდან. მივესალმეთ ერთმანეთს, ბატონმა გოგიმ თანამეინახეობა შემომთავაზა, უარს ვინ იტყოდა ამ ორ ბუმბერაზ ადამიანთან ერთად დროის გატარებაზე და ჩვენც სიხარულით დავთანხმდით.

ჯუმბერი, რომელსაც მთელი პლანეტა ლამის ფეხით ჰქონდა შემოვლილი, უსაზღვროდ იყო შეყვარებული თავის სამშობლოზე, ხშირად სტუმრობდა საქართველოს სხვადასხვა კუთხეს. ერთი კვირის გატარებას გურიაში აპირებდა, სადაც მეგზურად ბატონი გოგი აირჩია, რომელიც აკადემიურად უყვებოდა გურიის და გურულების შესახებ.

მე ბედნიერება მქონდა მასთან ერთად გამეტარებინა ის ერთი კვირა, მესმინა ჯუმბერის ნაამბობისთვის. ის ისე საინტერესოდ ყვებოდა სხვადასხვა ქვეყნის ბუნების, ზნე-ჩვეულებების, მოსახლეობის ყოფა-ცხოვრების შესახებ რომ, მე ისეთი შეგრძნება მქონდა, თითქოს მასთან ერთად ვმოგზაურობდი იმ ქვეყნებში.

2006 წელს ბატონმა გოგი დოლიძემ, პატრიარქის ლოცვა-კურთხევით ჩამოაყალიბა ქაქუცა ჩოლოყაშვილის ჩოხოსან რაინდთა დასი, რომლის წევრებიც ვიყავით მე და ბატონი ჯუმბერი და სადაც გაგრძელდა ჩვენი მეგობრობა...



ზურაბ გასიგაშვილი



დიდი ნებისყოფა

არიან ადამიანები, რომელთაც ღვთითკურთხეული მაღლი დასდევთ, არიან პრინციპულნი, სამშობლოზე უსაზღვროდ შეყვარებულნი, დიდი ნებისყოფისანი და მაღალი ზნეობრივი პრინციპების მატარებელნი. სწორედ ასეთი გახლდათ ჯუმბერ ლეჟავა.

რამხელა ნებისყოფა სჭირდებოდა ბატონ ჯუმბერს, რომ საწოლს მიჯაჭვული არა თუ ფეხზე წამომდგარიყო არამედ გამხდარიყო მსოფლიო მნიშვნელობის რეკორდსმენი, გინესის წიგნში შესულიყო მისი

მიღწევები, შესძლო დაემარცხებინა ინვალიდობა (უწინასწარმეტყველეს ექიმებმა, რომ საწოლიდან ვერასდროს წამოდგებოდა) და ბრუნდება იქიდან საიდანაც ათასებიდან ერთი ბრუნდება. ამაში პირად ბრძოლის უნართან ერთად უფლის მზრუნველი ხელიც ამჩნევია.

ბატონო ჯუმბერი გახლდათ უაღრესად ეროვნული, როდესაც მას და მთლიანად საქართველოს სულში ჩააფურთხეს, მოახდინეს გადატრიალება და მოუკლეს პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდიას სახით და აფხაზეთის ომს ღალატით შეეწირა სტუდენტობაში შექმნილი და მთელი მისი ცხოვრების მეგობარი – ეროვნული გმირი ჟიული შარტავა, უაღრესად შეურაცხყოფილი ჯუმბერი ველოსიპედს მოახტა და გაიქცა სამშობლოდან, თითქოს სურდა გრძნობები გაექარებინა, რამოდენიმე წელი სამშობლოში არ დაბრუნებულა და ველოსიპედით მთელი მსოფლიო მოიარა. აქაც სამშობლოსადმი მისი უზომო სიყვარული, მეგობრების ხსოვნა და ისევ და ისევ დიდი ვაჟკაცობა და ნებისყოფა გამოსჭვივის. რამდენჯერ იდგა სიკვდილის პირას და მაინც გამარჯვებული დაბრუნდა და თავისი მოგზაურობით ისევ სამშობლო ასახელა.

ჯუმბერი ისეთი ენერჯის და სპორტული შემართების იყო, რომ სიკვდილი რას წააქცევდა, მაგრამ მეუღლის და ქალიშვილის უდროო დაკარგვამ, დარდმა ეულად მარტო ყოფნამ, მონატრებამ აამაღლა ზეცად, აამაღლა მათთან ვინც მას უსაზღვროდ უყვარდა, უყვარდა და ენატრებოდა.

ჯუმბერი ისტორიული პიროვნებაა, მისი სახელი საუკუნებს გადასწვდება. იგი ჩანერილია მსოფლიო ისტორიაში. გავა საუკუნეები და ჯუმბერით იამაყებს ქართველი ერი.

ასეთი ადამიანები მუდმივად ჩვენს გულებში რჩებიან და ჩვენ ამაყნი ვართ, რომ ვიცნობდით და ვმეგობრობდით ამ დიდ გამორჩეულ, მოსიყვარულე, ვაჟკაცსა და უაღრესად თავმდაბალ ადამიანს, ადამიანს რომლის სახელიც ოქროს ასოებით ჩაინერა საქართველოს ისტორიაში.



მიხეილ ჯიბუტი

ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
12.05.1019

**თბილისს დაამუშავებდა ქაბლი –
„რანინდი ველოსიპედზე“
(ჯუმბერ ლეჟავას ხსოვნისადმი)**

ჯუმბერ ლეჟავასთან (23 ივლისი, 1939 წ. – 25 ივლისი, 2014 წ.) ვმეგობრობდი, თუმცა საყოფაცხოვრებო, ყოველდღიურ დონეზე ურთიერთობა არ მქონია. ეს მეგობრობა თუმცა გვიან, მისი მსოფლიოს გარშემო (1993 წ. 13 აგვისტო – 2003 წ. 3 ნოემბერი) ველოსიპედით მოგზაურობიდან დაბრუნების შემდეგ დაიწყო, მაგრამ სიცოცხლის ბოლომდე არ შეწყვეტილა. სამწუხაროდ, ბოლო დაბადების დღეზე მიწვევაზე უარის თქმა მომიწია (ვიყავი ეკლესიის მშენებლობაზე შუა-ამაღლებაში), საიდანაც სასწრაფოდ დავბრუნდი მისი გარდაცვალების გამო და 29 ივლისს ქვაშვეთის ეკლესიიდან გავაცილე იმ სოფელში მთელ ქართულ საზოგადოებასთან ერთად.

ჯუმბერ ლეჟავა სამოგზაუროდ წავიდა რთულ პერიოდში – ერთი მხრივ, აფხაზეთში მწვავე სამხედრო ოპერაციები მიმდინარეობდა და მეორე მხრივ, პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია აგრძელებდა შეიარაღებულ ბრძოლას ხელისუფლების დასაბრუნებლად. 9 წლისა და სამი თვის შემდეგ ჯუმბერ ლეჟავას საქართველოში დაბრუნების დროისთვისაც არანაკლებ რთული მდგომარეობა დახვდა – მისი დაბრუნების წინ დღით- 2003 წლის 2 ნოემბერს – გაიმართა საქართველოს პარლამენტის არჩევნები, რომელსაც მოჰყვა ე.წ. „ვარდების რევოლუცია“ – ედუარდ შევარდნაძისა და ასლან აბაშიძის ხელისუფლების ჩანაცვლება „ტრიუმფერატი“ (ზურაბ ჟვანია, ნინო ბურჯანაძე, მიხეილ სააკაშვილი).

ფაქტობრივად, ჯუმბერ ლეჟავამ „გამოტოვა“ საქართველოში ედუარდ შევარდნაძისა და „მოქალაქეთა კავშირის“ მმართველობის პერიოდი და დაბრუნდა ამ მმართველობის კრახის დროს. ეს ყველაფერი აისახა „როგორც მის მოგზაურობაზე, ისე დაბრუნების შემდგომ მის ცხოვრებაზე.

ჯუმბერ ლეჟავას მოგზაურობის შესახებ საქართველოში იცოდნენ, მაგრამ მას სათანადო საზოგადოებრივი და სახელმწიფოებრივი მხარდაჭერა აშკარად აკლდა. ეს არა იმდენად მისდამი გულგრილობით აიხსნება, რამდენადაც ქვეყანაში არსებული სასიცოცხლო პრობლემების კონტექსტით. თუმცა შეიძლება მეტი ყურადღების გამოჩენა. მისი მოგზაურობა, ძირითადად მეგობრებისა და მოგზაურობისადმი შეყვარებული ადამიანების, აგრეთვე ჯუმბერ ლეჟავას მოხერხებულობის, მოთმინების, მიზანმიმართულობისა და თავდადებულობის ხარჯზე ხორცილდებოდა.

დაბრუნების შემდეგ გინესის რეკორდსმენი მოხვდა გარემოში, რომელსაც მისთვის არ ეცალა. მას მოუწია უზარმაზარი საყოფაცხოვრებო პრობლემების გადაჭრა, რასაც ართულებდა მასზე იმ „სიმდიდრის“ ზენოლა, რაც მოგზაურობის შემდეგ ჰქონდა დაგროვილი ფოტოების, ჩანაწერების, დღიურების სახით. საჭირო იყო ამ სიმდიდრის დახარისხება, სისტემატიზება, საზოგადოებისათვის გაცნობა... ამას ემატებოდა ახალი ამბიციები და ახალი გეგმები, მისდამი, როგორც გინესის რეკორდსმენისადმი ახალი ყურადღება, რასაც მის მიმართ მსოფლიო დაინტერესებული წრეები იჩენდნენ.

ამ პერიოდში დავახლოვდით ჩვენ. ის გახდა გოგი დოლიძის თაოსნობით დაარსებული ქაქუცა ჩოლოყაშვილის სახელობის სრულიად საქართველოს ჩოხოსან რაინდთა დასის წევრი. მე ჩოხოსნებში დავხვდი მას.

ეს იყო კლუბი, სადაც მის დამსახურებას ჰქონდა სრული მორალური აღიარება. აქ მან მიიღო ის მადლიერება, რაც უნდა მიიღოს მსოფლიო მნიშვნელობის შედეგების მქონე პიროვნებამ. ჩოხოსანთა რაოდენობა არ იყო დიდი, მაგრამ მასში წარმოდგენილი პიროვნებების მასშტაბურობა, კომფორტულ გარემოს უქმნიდა ჯუმბერ ლეჟავას. ჩოხა – ახალუხიც ძალიან მოუხდა.

ჩოხოსანთა საქმიანობაში აქტიურად ჩაერთო. საქართველოს ბევრი ადგილი მოიარა ჩოხოსნების იდეის პოპულარიზაციისა და ჩოხოსნების მიერ განხორციელებულ ღონისძიებებში მონაწილეობისათვის.

ჯუმბერ ლეჟავა, ეხლა რომ ვუკვირდები, რაღაცნაირი ბედის კაცი იყო.

მეორედ სიცოცხლე ნაჩუქარი კაცი იყო და გადარჩენის შემდეგ შეძლო მსოფლიო შედეგების მიღწევა. ველოსიპედით მსოფლიოს ირგვლივ მოგზაურობის გარდა ჰქონდა გამორჩეული თარგეთები. მისი ერთ-ერთი სამიზნე იყო ოლიმპიური თამაშები. ის ველოსიპედით ჩავიდა ოლიმპიურ თამაშებზე ატლანტაში (1996 წ.), ათენში (2000 წ.), პეკინში (2008 წ.) და ლონდონში (2012 წ.). ბოლო ორი ოლიმპიადის პერიოდში საქართველოში ისეთი მდგომარეობა იყო, რომ ჯუმბერ ლეჟავას აღნიშნული შედეგები დიდი ყურადღების საგანი ვერ გახდა. ჯერ იყო რუსეთ-საქართველოს ომი და შემდეგ კი 2012 წლის 1 ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნების წინა პერიოდი, როდესაც მმართველ პარტიას – მიხეილ სააკაშვილის „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობასა“ ოპოზიციურ ბიძინა ივანიშვილის „ქართულ ოცნება– დემოკრატიულ საქართველოს“ შორის დაპირისპირებამ პიკს მიაღწია (ლონდონის ოლიმპიადა 2012 წლის 27 ივლისიდან 12 აგვისტომდე მიმდინარეობდა). რიო-დე-ჟანეიროში ჩასვლა მას შეუსრულებელი დარჩა.

თვითონ აღნიშნავდა, რომ მუდმივად რაღაც გარემოებები ელობებოდა ცხოვრებაში წინ და მუდამ უწევდა მათი გადალახვა. მოხდა ისე, რომ ბახმაროში გოგი დოლიძესთან ერთად ისვენებდა იმ დროს, როდესაც მეც იქ ვიყავი ოჯახთან ერთად. ბუნებრივია, როგორც უფრო ბახმაროელმა და მასპინძელმა, ოჯახში გადმოვიპატიჟე ჩემი ჩოხოსანი კოლეგები, ძმები. რამოდენიმე კაცი შევიკრიბეთ ჩვეულებრივი სადილზე. ჯუმბერი ალკოჰოლიან სასმელს არ სვამდა. სმა ისედაც არ შეიძლება ბახმაროში, მაგრამ ჩვენ ხომ უფრო ვარღვევთ წესებს მაშინ, როდესაც ერთად ვიკრიბებით. ცოტა ხანიც არ გასულა და ჩრდილში მსხდომთ თავს დაგვატყდა კოკისპირული წვიმა. ჯუმბერმა თქვა, რომ მოდი, არ დავნებდეთო და ჩვენც გავაგრძელეთ ტრაპეზი. მდგომარეობა და ბუნება გვკარნახობდა სასმელის ხარისხს. ჩვენც სანთლის (გურიაში რომ იტყვიან „ბუზის“) არაყიდან ჭაჭისაზე გადავედით. ჯუმბერმა „მეც დამისხითო“ და მისმა სმამ განსაზღვრა ჩვენი იმდღევანდელი ქეიფი. არ დანებდა შექმნილ წინააღმდეგობას. გაიმარჯვა თავის თავზე. სიტუაციაზეც. როდესაც ყველანი მზად ვიყავით ელემენტალურად გადავსულიყავით გადახურულში, მან შებრძოლების, წინააღმდეგობის დაძლევის გზა აირჩია. ამაშია მთელი ჯუმბერის ხასიათის და შეიძლება წარმატების არსიც.

გარეგნულად სათნო, თავმდაბალი, მოლიმარე, ყველა საქმეში დაუზარელი და ამ დროს მსოფლიო მასშტაბის პიროვნება.

სიცოცხლე ნაჩუქარი კაცი იყო და რაღაც, მარტივად მოკვდა.

ესეც მისი ბედის თავისებურებაა.

ყველაფერს მიაღწია ცხოვრებაში, ბედმა წარმატებებით დიდი სიამოვნება არგუნა, თუმცა არ მისცა წარმატებების მიღწევის მოგონებებით სიამოვნების საშუალება.

მისი დანატოვარი მის პიროვნებას დროთა განმავლობაში კიდევ გამოაჩენს. ჯუმბერი მომავალში ვერ ჩარჩება. ის მუდამ იქნება თანამედროვე, თუნდაც იმიტომ, რომ თავის თავში შეათავსა რაინდობა და ველოსიპედი.

მე ის ჩოხა – ახალუხით ველოსიპედზე არ მინახავს, მაგრამ რატომღაც მგონია, რომ ეს იქნებოდა მისი სრული პორტრეტი. ამიტომაც ვფიქრობ, რომ კარგი იქნებოდა ძეგლი – „რაინდი ველოსიპედზე“. ასეთი ძეგლი თბილისს არა მარტო მოუხდება, არამედ ჭირდება.

ასეთი ძეგლი არ იქნება მხოლოდ მისი ხსოვნისადმი პატივისცემა.

ასეთ ძეგლს ერთდროულად ექნება სრულიად საქართველოსა და გარკვეული აზრით, მსოფლიო მნიშვნელობაც: ის იქნება დემონსტრაცია ქართველი კაცის მიერ მსოფლიო მნიშვნელობის შედეგების მიღწევისა და იდენტობის გამოხატულებისა და კარგ როლს შეასრულებდა ჯანსაღი ცხოვრების წესის მონუმენტური პროპაგანდისათვის.

ასეთი ძეგლი შეინახავს ისტორიულ ამბავს – გინესის რეკორდის დამყარებას, ხაზს გაუსვამს ქართული ჩაცმულობის კულტურის თვითმყოფადობასა და გამორჩეულობას, და ახალგაზრდობასთან მიიტანს მასში ჩადებულ ინფორმაციას – ცხოვრების წესთან დაკავშირებით.

ამდენად, მას ექნება მნიშვნელობა ახალგაზრდობისათვის, არსებულ არეულ გარემოში, სოციალურ-ეკონომიკურ დომხალში, დაეხმაროს ფასეულობათა გარკვევაში და მოქმედების კოორდინატების განსაზღვრაში.





ლამარა გერგელავა

ჟურნალ „ათინათის“

საბავშვო განყოფილების რედაქტორი

კეთილშობილი ჰიროვნების გახსენება

ბატონმა ჯუმბერ ლეჯავამ, თავისი ერისა და მთელი კულტურული, ინტელექტუალური სამყაროს წინაშე, აღასრულა ადამიანური ვალი, ჩვენ მას ვაფასებდით კეთილშობილების, საქმისადმი უანგარო დამოკიდებულებისა და მაღალი ზნეობრივი თვისებების გამო.. მან დატოვა წარუშლელი კვალი, როგორც მსოფლიო მოგზაურმა, მრავალი შრომის ავტორმა და პატრიოტმა.

აკადემია, რომელიც ბატონი ჯუმბერის სახელს ატარებს, ქალბატონი გულნაზ ხარაიშვილის ხელმძღვანელობით, მრავალი სხვადასხვა პროფესიის ადამიანს აერთიანებს. აქ, თავიდანვე, საფუძველი ჩაეყარა ეროვნულ საქმიანობას და საინტერესოდ გრძელდება.

დარწმუნებული ვარ, მისი ხსოვნა თაობებს გადაეცემა სამარადისოდ.



გიორგი ბეჟიტაშვილი

ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემიის სწავლული მდივანი, აკადემიკოსი, ისოტრიის აკადემიური დოქტორი სრული პროფესორი.



გულწრფელად მინდა ვაღიარო რომ მე წილად მერგო ისეთი ადამიანის სიცოცხლეშივე გვერდით ყოფნა როგორც იყო მსოფლიოს ხუთას წარჩინებულთა სიაში მყოფი ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა. იგი იყო მსოფლიო სპორტსმენი, გინესის მრავალგზის რეკორდსმენი, ვახტანგ გორგასლის I ხარისხის ორდენის კავალერი და უამრავი წიგნის ავტორი.

ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემიის დაარსების დღიდან (2010 წელი) მე ამირჩიეს აკადემიის სწავლულ მდივნად რასაც წარმატებით ვართმევ თავს. 2011 წლიდან ვარ აკადემიის ნომერ პირველი აკადემიკოსი რაც აკადემიის პრეზიდენტის ქალბატონ გულნაზ ხარაიშვილ-სხირტლაძის და ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას გადამწყვეტილება იყო. ბატონი ჯუმბერი იყო არაჩვეულებრივი პიროვნება ყოველთვის მარიგებდა მეგობრულად და მამაშვილური სიყვარულით, არ იშურებდა დროს ჩვენთან ერთად ყოფილიყო, ყოველთვის ნებისმიერი აკადემიის შეკრებაზე თუ პრეზენტაციაზე. მისივე სიცოცხლეშივე გამოიცა ჟურნალი „ათინათი“ რომელიც სამთვეში ერთხელ გამოდის და დღემდე არცერთი ჟურნალის ნომერი არ ჩავარდნილა, ხოლო 2012 წლიდან ყოველ წელს გამოდის ანთოლოგია დიახ, წელს არის მე-8 ტომის გამოცემის განსაკუთრებული ნომერი და თარიღი რადგან ბატონ ჯუმბერის შეუსრულდებოდა 80 წელი.

ბატონი ჯუმბერი სიცოცხლეშივე ამბობდა რომ მოგზაურობა ამდიდრებს სულიერ სამყაროს, ხელს უწყობს პროგრესს, მოგზაურობას ქვეყნებთან, ხალხთან კონტაქტის გარეშე ვერ განვითარდება კაცობრიობის სული, კულტურა და ვერ მივალწვეთ წინსვლას. ხეტიალი უცნობ სივრცეში, ელტვის ახალ ნაპირებს, სწყურია შორეული მხარეების მიმოხილვა შემეცნების გაფართოება და ამის საუკეთესო საშუალებაა კიდევ და კიდევ მოგზაურობა, რათა უამრავი ახალი და საინტერესო აღმოჩენების თანამონაწილე გახდე.

საინტერესო და აუცილებელია მკითხველისთვის რომ იცოდეს ბატონმა ჯუმბერმა მოგზაურობის შესახებ, ენციკლოპედიის სახით გამოსცა 50 ტომი. ბატონი ჯუმბერი ამბობდა, რომ არა სპორტი, მოგზაური ვერ გავხდებოდი, ხუთ სახეობაზე დავდიოდი, მქონდა საკმაოდ დიდი მიღწევები, მაგრამ იგი თვით მიზანი არ ყოფილა, სულ ვცდილობდი თავი მეცნიერული კუთხით, კიბერნეტიკაში წარმომეჩინა, მაგრამ მოხდა ისე, რომ შემექმნა ჯანმრთელობის მხრივ სერიოზული პრობლემები და დავინყე განკურნებაზე ფიქრი, მივალწვი იმას, რომ დავამყარე 11 მსოფლიო და გინესის რეკორდი. საქართველოდან პირველი ვარ გინესის რეკორდსმენთა წიგნში, შეიძლება ითქვას რომ ზოგადად, გინესის მოძრაობა არა მარტო საქართველოში, ყოფილ საბჭოთა კავშირის ქვეყნებშიც კი ჩემი დანყებულია რადგან დიდი პროპაგანდა გავწვი ამ კუთხით... და აი ასეთი და კიდევ მრავალი სხვა, ყველაფერს მე ვერ ჩამოვთვლი რადგან მინდა სხვასაც დავეუტოვო სათქმელი და კიდევ ერთხელ მიულოცო ჯუმბერ ლეჟავას ახლობლებს მისი დაბადებიდან 80 წლის იუბილე მისი სახელი სამარადისოდ დარჩება მისი ოჯახის წევრების, ახლობლების, მეგობრების, თანამშრომლების და აკადემიის ყველა წევრის უკვდავსაყოფად.



ირა ონიანი

აკადემიის წევრი

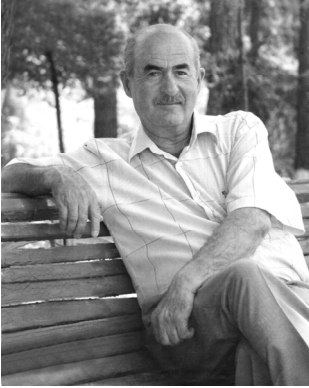
ჯუმბერ ლეჟავას 80 წლისადმი მიძღვნილი მოგონებანი

ყველაზე ბედნიერად ვიგრძენი თავი ჩემს ცხოვრებაში მაშინ, როდესაც ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემიის ნამდვილ წევრად ამირჩიეს. მიუხედავად იმისა, რომ ჩემი ცხოვრების მესამედი გავლილი მაქვს, როგორც სამეცნიერო, ასევე პედაგოგიური მოღვაწეობისა, დამთავრებული მაქვს რამდენიმე უმაღლესი სასწავლებელი სხვადასხვა სპეციალობით, მათ შორის ასპირანტურაც, მაინც დღემდე მომყვება ის დიდი სიხარული, რომელიც მომანიჭა აღნიშნული აკადემიის წევრობამ. მიუხედავად იმისა რომ რამდენჯერმე მქონდა შესაძლებლობა პირადად გამეცნო იუნესკოს მსოფლიო დესპანი – სპორტსმენი გაეროს ბუნების დაცვის ელჩი, მსოფლიო ველო-მოგზაური და ა. შ. უამრავი რეგალიების მქონე ზუმბერაზი პიროვნება, ღვთის ნებით ვერა და ვერ მოხერხდა ჩვენი გაცნობა. მიუხედავად იმისა, სადაც ვმოღვაწეობდი უნივერსიტეტებსა და უმაღლეს სკოლებში ხშირად ხვდებოდა ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა პროფესორ-მასწავლებლებსა და სტუდენტებს. მე კი ნებით თუ უნებლიეთ ამ შეხვედრებზე ვერა და ვერ ვახერხებდი პირადად გამეცნო იგი. მართალია, თავისივე სიცოცხლეში დაარსდა მისი სახელობის აკადემია, რატომღაც ამ პერიოდში უფალმა არ ინება ჩემი აღნიშნული აკადემიის წევრობა. მისი ამ ქვეყნიდან მეორე სიცოცხლეში გადასვლის შემდეგ გადავწყვიტე აღნიშნული აკადემიის წევრობა, რაშიც დიდი წვლილი მიუძღვით ქალბატონ გულნაზ ხარაიშვილსა და მამიდაჩემს პროფესორ დარიკო ონიანს, ამჟამად მონაზონს. ამ სამივე პიროვნების ერთგულება, სიყვარული და ურთიერთპატივისცემა, მათი მოგონებები მუდამ მესმოდა, როგორც შინ, ასევე სამსახურებში. სრულიად მოულოდნელი იყო, როცა ვთვქი: „ხომ შეიძლება რომ მეც გავხდე ამ ღირსეული აკადემიის წევრი?!“. ქალბატონმა გულნაზიმ აიტაცა ჩემი ეს სიტყვები და მითხრა, რომ რამდენიმე ათეული წლებია ვიცნობდით ერთმანეთს, როგორც ოჯახურად „ჩვენი დედა“ ასევე სამეცნიერო და სასწავლო ინსტიტუტებიდან. იცოდა მქონდა რამდენიმე სამეცნიერო ნაშრომი, ამ ყველაფერს შეაგროვებდა, მიაწოდებდა აკადემიის საბჭოში, საბჭო განიხილავდა ჩემს ნაშრომებს და ამის საფუძველზე გამოიტანდა დასკვნას ვიყავი თუ არა ღირსი მათი აკადემიის წევრობისა. ქალბატონმა გულნაზიმ აქვე დასძინა რომ რეკომენდაციას, რა თქმა უნდა, თვითონ გამიწვავდა, როგორც აკადემიის პრეზიდენტი. და მართლაც, ეს ოცნება ამისრულა გულნაზი ხარაიშვილმა 2016 წლის 28 დეკემბერს, საახალწლოდ დიდი სიხარულით შევეგებე აკადემიის ნამდვილ წევრობას, ახალი 2017 წელი ჩემთვის ნამდვილი აკადემიის წევრობის მომტანი აღმოჩნდა.

ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას დაბადებიდან 80 წელი და გარდაცვალებიდან 5 წელი სრულდება წელს, 2019 წელს. ამიტომ მინდა ჩემი მადლიერება გამოვხატო დიდად პატივცემული პიროვნების, ჯუმბერ ლეჟავას ხსოვნისადმი. ცათა სასუფეველი დაიმკვიდროს მისმა სულმა, სადაც მართალნი განისვენებენ.



გერონტი მესხი
ინჟინერი



ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის აკადემიაში

ეს იყო ამ სამიოდე წლის წინ. ჩემმა უფროსმა მეგობარმა, ან განსვენებულმა მწერალმა, ენრიკო კვალინიძემ, მთხოვა, საჯარო ბიბლიოთეკაში გავყოლოდი ერთ-ერთ ლიტერატურულ ღონისძიებაზე დასასწრებად. ენრიკო ცხინვალიდან იყო დევნილი, საქართველოსა და თავისი კუთხის უდიდესი პატრიოტი, უაღრესად განათლებული ადამიანი, საუცხოო მოსაუბრე ისეთი გარეგნობისა და აურის პატრონი იყო, უარს ვერ შეჰკადრებდი. ან კი რა იყო საუარო... ყველგან იწვევდნენ და ისიც არც ერთ ლიტერატურულ, თუ სხვა მნიშვნელოვან ღონისძიებას არ გამოტოვებდა და სიტყვით, თუ საქმით მის მსგელობაში აუცილებლად მიიღებდა მონაწილეობას.

...პატარა დარბაზში ლიტერატურული საღამო მიმდინარეობდა. ერთმანეთს ენაცვლებოდნენ სხვადასხვა ასაკისა და სქესის პოეტები, გულსა და სულს აქსოვდნენ თავიანთ ახალ, ჯერ აუღიარებელ ლექსებში. საღამო პოეტ ქალბატონს, გულნაზ ხარაიშვილს მიჰყავდა, ჯუმბერ ლეჟავას სახ. მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტს, ჟურნალ „ათინათის“ მთავარ რედაქტორს...

ჩემმა „მეგზურმა“, ბატონმა ენრიკომ, მოკლე სიტყვა წარმოთქვა: „მე მწერალი კი ვარ, მაგრამ, ლექსებს არ ვწერ და პირობას გაძლევთ, არც არასოდეს დავწერ, სხვების დაწერილს კი დიდი სიამოვნებით ვუსმენ და ვკითხულობ – აი, მაგალითად, ასეთებს... – მან ჯიბიდან ჩემგან მიცემული, ოთხად გაკეცილი, გაზეთ „ქართული სიტყვის“ ერთი ფურცელი ამოიღო და კითხვას შეუდგა. „სამაჩაბლოს ბულბული“ – წარმოთქვა გაზეთის მთელ გვერდზე დაბეჭდილი ჩემი ლექსებიდან ერთ-ერთის სათაური, ხმამაღლა, გამოთქმით წაიკითხა ლექსი და გაზეთის ფურცელი ქვინ გულნაზის გაუნოდა... ასე მოვხვდი ჯ. ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა აკადემიაში და ჟურნალ „ათინათში“...

აკადემია ხშირად აწყობს კულტურულ—საგანმანათლებლო ღონისძიებებს, ლიტერატურულ საღამოებს, შეხვედრებს ღირსეულ და გამოჩენილ ადამიანებთან... აკადემიაში შეხვედრებიდან გავიცანი ფრიად საპატივცემულო ადამიანები: მწერალთა კავშირის ხელმძღვანელი წევრები—ბატონები რეზო მიშველაძე და სოსო სიგუა, ქალბატონი მაყვალა გონაშვილი, დიდებული მწერლები და მხატვრები – ნიკო ხერკელაძე და რეზო ადამია, დიდებული ადამიანი,—მოძღვარი მამა ამირან ამირანაშვილი, ბრწყინვალე მოქანდაკე გელა ლარიაშვილი, ეკონომიკის დოქტორი ონერ ძაძუა, პროფესორი გიორგი ბეჟიტაშვილი, დიდი მეცენატები, უშანგი მოსიაშვილი და ანზორ ჯაფარიძე...

დიდად აღფრთოვანებული დავრჩი ამ და „ფაზისის“ აკადემიის (ხელ-ლი ბატონი ნუგზარ ნადარაია) მცდელობებით სათანადო ორგანოების წინაშე სამშობლოსათვის თავდადებული პატრიოტების: შაჰ-აბასის მიერ ნაწამები მძევლების, პაატა სააკაძის, კიდევ წმინდან ბებია ქეთევანთან ერთად წამებულების, ასევე მძევლად მყოფების – ალექსანდრეს და ლევანის, წმინდანებად შერაცხვის თაობაზე... და კიდევ რამდენ სასიკეთო საქმის წამოწყებას აპირებენ აკადემიაში...



ლეილა გაფრინდაშვილი



უკვდავება

სიცოცხლე და უკვდავება ყველა ადამიანის სურვილია, თუმცა, უდიდესი ნებისყოფის, შრომისა და თავდადების გარეშე სასურველის მიღწევა ყოვლად შეუძლებელია. სახელის უკვდავყოფა მხოლოდ ერთეულთა ხვედრია.

ჩვენს მცირერიცხოვან ერში მრავლად გვყავდა და გვყავს გამორჩეული, საამაყო მამულიშვილები. ამჟამად მინდა ყურადღება გავამახვილო მსოფლიო მოგზაურზე, ბატონ ჯუმბერ ლეჟავაზე. მას ნელს, 23 ივლისს, დაბადებიდან ოთხმოცი წელი შეუსრულდებოდა...

ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია, ქალბატონ გულნაზ ხარაიშვილის თოსნობით, ემზადება, რათა ღირსეულად შეხვდეს ამ თარიღს და ცათა სასუფეველში მიაგებოს ჯუმბერ ლეჟავას სულს მადლიერება მამულიშვილთაგან!

ღიას! მადლიერება, რადგან ეს არ იყო ბრძოლა მხოლოდ სიცოცხლის გადასარჩენად (უმძიმესი ოპერაციის შემდეგ), არც მხოლოდ სპორტული ჟინი ან აკვიატება, ეს იყო უდიდესი სიყვარული სამშობლოსი, მისივე მამულიშვილისგან, რომელსაც მთელი მოგზაურობის მანძილზე მხრებით დაჰქონდა საქართველო მეტად საინტერესო, სახიფათო, სარისკო და ამავე დროს სასიამოვნო გზაზე. (აქ კი ჩემი ლექსიდან „მოგზაურად მივდივარ“, ერთ სტროფს მოვიშველიებ)-

გადავკვეთე ყველა მერიდიანი,
ეკვატორზე მოგზაურად მივდივარ,
მსურს სამყაროს მოვანონო სამშობლო,
ორ ზღვას შუა გადებული ხიდი ვარ!

გადაიკითხავ მის დღიურებს და...ჩაგაფიქრებს...

„მაკლდა კვება, ღამეებს ღია ცის ქვეშ, ბუნებაში ვათევდი, უამრავი კოლო, ქვენარმავალი, ნიანგი, წამებით მივალნიე სურინამის რესპუბლიკის საზღვარს“ და კიდევ რამდენი ასეთი...

„რაცა ღმერთსა არა სწადდეს, არა საქმე არ იქნების“-ო, და მართლაც, ჯუმბერ ლეჟავამ, უფლის ნებით, მიზანდასახულობით, ნებისყოფით, მთელი შეგნებით, სისხლხორცეულად, გულით ატარა მძიმე ტვირთი მსოფლიო მასშტაბით.

ღიას! საბედნიეროდ ეს შეძლო ერთმა ადამიანმა, ქართველმა, მარტოდმარტომ, რთული გარემო პირობების, ზოგიერთ (როგორც თვითონ აღნიშნავს) უღირს ადამიანთა წინააღმდეგობისა თუ სხვათა და სხვათა მიუხედავად, უფლის, ველოსიპედის, საკუთარი რისკების ხარჯზე და ღირსეულად დაიმკვიდრა ადგილი გინესის წიგნში. მას იუნესკოს გენერალური დირექტორის, ფედერიკო მაიორის მიერ გადაეცა მსოფლიო მოქალაქისა და სპორტსმენის დიპლომები. მიღებული აქვს საქართველოს სახელმწიფო პრემია, ვახტანგ გორგასალის პირველი ხარისხის დიპლომი და ა. შ.

ევროპა, აფრიკა, ამერიკა, უდაბნო, სავანა, ჯუნგლები, სამი ოკეანე, ლაბირინთები, ოაზისები... დალაშქრა ქართველმა მოგზაურმა ჯუმბერ ლეჟავამ უშიშრად და შეუპოვრად. დარწმუნებული ვარ, მთელი მოგზაურობის მანძილზე მას გათავისებული ჰქონდა „მამულს გული უპირველეს ყოვლისა“ – ჩვენი ერის საამყოდ და სადიდებლად!



რეზო ადამია



უძველესი ტრადიციები და დღევანდელი

ადამიანი ოდითგანვე, დედამიწაზე მოგზაურობდა და დღენიადაგ ზეცად ეძებდა პლანეტებს: გადადიოდნენ ჯგუფურად კონტინენტიდან-კონტინენტზე და ეწეოდნენ თვისებრივ მომთაბარეობას, რომელიც ორი ათასი წლის წინ შეწყდა და რის შემდეგ დალაგდნენ თავიანთ კუთვნილ ადგილას. როგორც ტომები, ასევე კერები, მაგრამ შესისხლხორცებული თვისება მოგზაურობა, წარუშლელ უდიდეს ტრადიციად დარჩა ადამიანებში. – გამოუცნობია, ციგნები რატომ ვერ დამკვიდრდნენ დედამიწაზე ვერსად, რა თქმა უნდა ეს ცალკე თემაა...

მისტიკური უზომო წყურვილი მოგზაურობა უდიდეს ტრადიციად დარჩა გამორჩეულ ადამიანებში.

თავდადებულ მოგზაურთა შედეგად იქნა აღმოჩე-

ნილი, ამერიკის კონტინენტი, ავსტრალია, მრავალი კუნძულები, ანტარქტიდა, და ჩრდილოეთ პოლუსი, ბრაზილიის ნაპირები. მოგზაურობა ვარსკვლავური თვისებაა მარადიული. შექველია მრავალ პლანეტების ხასიათს გამოხატავს ადამიანებში, მაგრამ მხოლოდ რჩეულში.

კაცობრიობის უმთავრესი ფენა, ჩვენს ეპოქაშიც ისევ ჯგუფურად მოგზაურობენ, თანამგზავირთ, თვითმფრინავით, გემით, მანქანით, ცხენით, ჯორით, ფეხით. ხოლო მათგან ბატონი ჯუმბერის მოგზაურობა სრულიად განსხვავებულია. ის უფრო შუა საუკუნეების ინტელექტ მოგზაურებს უკავშირდება ზნეობრივად, ფილოსოფიურად და ფსიქოლოგიურად: შეიძლება რომანტიულიც ვუნდოთ.

ბატონ ჯუმბერმა, ყველაზე უმარტივესი საშუალება – ველოსიპედით, რომელიც უზომოდ ფიზიკურ დატვირთვასთანაა დაკავშირებული მსოფლიო შემოიარა; მაგ უცნაურ დროში და ზღვა სხვადასხვა ჯურის ხალხში, გაუგონარ ფიზიკურ სულიერ და გონებრივ მარტოობას ეზიარა.

ამასთანავე, პარალელურად დაუგროვდა უზარმაზარი შთაბეჭდილებები. რის შემდეგ ნაყოფიერად წერდა და ჟურნალ-გაზეთებში აქვეყნებდა ძალიან საინტერესო და მკითხველისთვის მიმზიდველ მემუარებს, მოგონებებსა და წერილებს: მათგან ფრიად მნიშვნელოვანია უნიკალური შინაარს განწყობილებიანი დღიურები, რომლებსაც მოგზაურობისას დღედაღამ პერიოდულად წერდა.

ბატონი ჯუმბერი, როგორც პიროვნება, გახლდათ უძველესი, მსოფლიოში აღიარებული ქართველთა ზნეობის და უნატიფესი სულიერების; ყველასთან კეთილშობილ-რაინდული, გულლია, ალალ-მართალი-თანამდგომი. ბატონ ჯუმბერმა დედამიწის ირგვლივ ფანტასტიურად მოულოდნელი მოგზაურობით, წმინდანური და გაუტეხავი ქართული უხილავი სული, პლანეტაზე უშურველად მიმოაბნია, რომელიც მომავალში უთუოდ მნიშვნელოვანია აღმოუცენდება უტყუარი კეთილფერებით ჩვენს ერს. დედამიწის ირგვლივ მოგზაური, ბატონი ჯუმბერი, მხოლოდ ჯანმრთელობას კი არ იკაჟებდა, არამედ, როგორც იტყვიან ის სულს ეძებდა უძველეს შორეულში ჩაკარგულს, ქვეცნობიერად კონტინენტიდან-კონტინენტზე თანმიმდევრულად გადადიოდა, რომ წამით მაინც მოლანდებოდა ძველი კოლხურ-იბერიული ფასდაუდებელი დიდება. სივრცის საოცრება მეხსიერებაში გადანახული და სრულიად უჩვეულო ფორმა შინაარსის ფორმის ნებისმიერ დაბ-

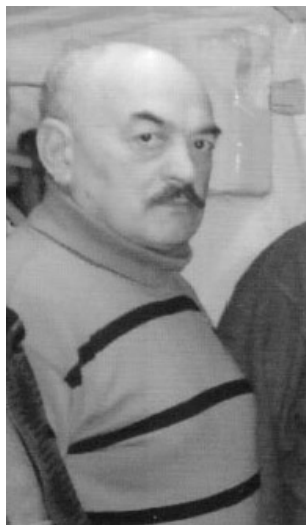
რკოლებებს ვაჟკაცურად ამარცხებდა და ამგვარად გრძელდებოდა ბატონი ჯუმბერის მარად დაუფინყარი ათასწლოვანი ტრადიცია სულიერების ოდისეა; რომელიც რაც დრო გავა, უფრო და უფრო გააკვირვებს ქვეყნიურ იდუმალეებზე დაინტერესებულ-შეყვარებულ ადამიანებს.

თანამემამულეთა მიერ, შეუდარებელი მიგნება, აღიარება პიროვნული დაფასება და ზნეობრივი სიმართლე არაა, სანიშნო მსოფლიო მოგზაურის სახელს რომ ატარებს ჩვენი მრავალპროფილიანი მეცნიერული აცადემია, სიმაყე ჯუმბერ ლეჯავას სახელობისას. ბატონი ჯუმბერი ის პიროვნება გახლავთ რომელიც ჩვენს ირგვლივ და უფრო შორსაც უკვდავების ტიტულს ატარებს და მომავალი თაობები დროთა-ჟამში სიამაყით მოიხსენიებენ მოგზაურის წარსულს და საზოგადო მოღვაწეობის ყოველ ნიუანსებსაც. ჩვენ, აკადემიის ყველა წევრები და პრეზიდენტის ქალბატონ გულნაზ ხარაიშვილის მონინავეობით ვამაყობთ, ბატონი ჯუმბერ ლეჯავას ამქვეყნიურ და იმქვეყნიური დიადური არსებობით.

მხატვარი-მწერალი
რეზო ადამია 2019წ. 25 აპრილი.



ზურაბ გაბუნია



**ჯუმბერ ლეჯავა (ჯუბა ბაბუ)
როგორც ვეძახლით**

ჯუმბერის მოგზაურობას პირველივე დღიდან ვგულშემატკივრობდი, ხოლო ჩვენი მეგობრობა დაიწყო, როდესაც მოგზაურობიდან დაუბრუნების შემდეგ გვეწვია სამხატვრო აკადემიაში, შეხვდა აკადემიის სტუდენტებს და პროფესორ მასწავლებლებს, გვიყვებოდა მოგზაურობის თავგადასავლებს, რომელიც ძალზე საინტერესო იყო.

ბატონ ჯუმბერს სამხატვრო აკადემიაში, ძალიან ბევრჯერ მოვუწყვეთ შეხვედრა. მოვუწყვეთ სურათების პერსონალური გამოფენა. მას უამრავი ფოტოები ჰქონდა გამოფენილი სათაურით „მოგზაურობა მსოფლიოს გარშემო“. განსაკუთრებით მის ნამუშევრებში ბავშვების თემაა, სადაც მსოფლიოს ყველა ბავშვი იყო გადაღებული.

გამოფენის დროს სტუდენტებს ვაჩვენეთ მოგზაურობის დროს გამოყენებული 9-ა ველოსიპედი.

სამხატვრო აკადემიაში გვაქვს სხვადასხვა სპორტული სექციები ერთ-ერთი არის სანყალოსნო ტურიზმი ტურიზმი. სტუდენტებთან ერთად სხვადასხვა მდინარეებზე ვეშვებით ნავებით ზამთრის პერიოდში მივდივართ (ალაზანის, რიონის, არაგვისა და მტკვრის) დასალაშქრად. ეს რომ ჯუმბერიმ გაიგო, გვთხოვა, რომ ჩვენთან ერთად წამოსულიყო. ამ შემთავაზებამ გაკვირვება გამოიწვია ჩვენში. ასეთი დიდი მოგზაურობის შემდეგ ჩვენთან, რომ ისურვა მოგზაურმა წამოსვლა. ლაშქრობას ხელმძღვანელობდა სახვითი ფაკულტეტის დეკანი პროფესორი გივი მიზანდარი და მე მხატვარი ზურაბ გაბუნია. ერთ-ერთი ლაშქრობის დროს ვარძიიდან თბილისამდე გვქონდა მარშუტი. ყინვაში მოგვინია ღამის გარეთ გათევა. ლაშქრობის დელეგაციის წევრები ვიყავით: ჯუმბერ ლეჯავა, გივი მიზანდარი, დიმიტრი დანგაძე, უკრაინელი მოგზაური ლეონიდ მიკულა (რომელიც იყო ჩამოსული სპეციალურად, ჯუმბერის მონვევით ამ მოგზაურობისათვის).

ბორჯომს როდესაც გამოვცდით, ახალდაბაში შეგვხდა ჩანჩქერი, ნავი გადაგვიბრუნდა, დაგვიზიანდა, ეს, რომ სოფლის მოსახლეობამ გაიგო ჩამოვიდნენ დასახმარებლად, თან უკვე ბინდებოდა, გვთხოვეს ღამე სხავაგან გაგვეთია, მათ თურმე ბოშები ვეგონეთ. ასეთი შემთხვევები ადრეც ჰქონიათ, ბოშები ყინვაში ბანაკდებოდნენ იმ ადგილებში და მერე ღამით ძარცვავდნენ მოსახლეობას.

როდესაც ჩვენს სიმართლეში დარწმუნდნენ სახლში მიგვიწვიეს, მაგრამ ჩვენ არ დავთახმდით. მერე ხუმრობით თქვეს: კარგით რა, თქვენც ახლა ჯუმბერ ლეჟავა არ იყოთო. ეს პიროვნება იყო შუა ხნის მამაკაცი. კითხვა შევეუტრიალე და ვუთხარი ჯუმბერის თუ იცნობ-თქო. როგორ არ ვიცნობ, მთელ მის მოგზაურობას თვალს ვადევნებდი, ისიც კი ვიცი, სად რა ხიფათი შეხვდაო, დაინყო ჯუმბერის თავგადასავლებზე საუბარი. საინტერესო ამბები მოყვა. სამწუხაროდ, იმ პიროვნების სახელი აღარ მახსოვს. ბევრი საუბრის შემდეგ ჯუმბერი წარვეუდგინე და ვეუბნები, აგერ ბრძანდება ჯუმბერ ლეჟავათქო. გაცხებული აკვირდებოდა, ჩემს ნათქვამში რომ დარწმუნდა, მივარდა ჩაეხუტა, სახლში შეგვიპატიჟა, მაგრამ არ დავთახმდით და კარავში დავრჩით. სოფლიდან ძალიან ბევრი ადამიანი ჩამოვიდა და ჩენთან ერთად გაატარეს ღამე. ანთებულ კოცონთან ვუსმინეთ ჯუმბერის მოყოლილ ამბებს. დილით მთელი სოფელი გვაცილებდა. ამ ჩვენს მოგზარობას აფიქსირებდა ტელევიზიის პირველი არხი.

ჯუმბერისთან ერთად ბევრ ღონისძიებებში მივიღეთ მონაწილეობა, კერძოდ, რუსუდან გორდეზიანის სარეკორდო გაცურვაში. აგრეთვე ბეგლარ ელბაქიძის ცურვის ღონისძიებაში. ბეგლარმა რეკორდი მოხსნა. ხელებანეულმა გაცურა ბათუმიდან ქუთაისამდე. ჯუმბერის მიზნად ჰქონდა დასახული, ჩვენთან ერთად ბევრჯერ მიეღო მონაწილეობა ღონისძიებებში, რათა ახალგაზრდებისათვის სპორტი შეეყვარებინა.

სამწუხაროა ის, რომ სიცოცხლეში მისი აღიარება ისე არ მოხდა როგორც იმსახურებდა. ის ცოცხალი ლეგენდა იყო!



ზაალ სიხარულიძე

არიან ადამიანები, რომლებიც წარუშლელ კვალს სტოვებენ, თუ სადმე ცოტა ხნით ჩამოისვენებ, იმ წუთში შენს ფიქრებთან ამოტივტივდებიან. ასეთს სამეგობროდან, გამოვარჩევი ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას. იგი ძალიან მორიდებული, სიცოცხლეშივე ლეგენდა პიროვნება იყო. დედამისის არც ერთი ქვეყანა არ დაუტოვებია მას ველოსიპედით რომ არ შემოეველო.

მე და ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა ჩოხოსანთა საზოგადოებაში დავმეგობრდით, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ განსხვავებული პოლიტიკური შეხედულებები გვქონდა. აზრთა სხვადასხვობის დროს საკმაოდ კარგად ვუსმენდით ერთმანეთს და გულგახსნილი ურთიერთობები ჩამოგვიყალიბდა.

როდესაც სუფრაზე ერთად მოვხვდებოდით ჯუმბერი არასოდეს არ სვამდა, მაგრამ ისე შეგვეყვებოდა, სასიამოვნო იყო მასთან ერთად ყოფნა. ის არაჩვეულებრივ მეინახეობას გვინევდა. ერთ დღეს კურორტ ბახმაროში ჩავედით ტრადიციულ ფერისცვალების დოღზე. წინა დღით საკმაოდ მოვილხინეთ, კოტეჯში რომ შევედით, დასაწოლად უკვე ბნელოდა, ჯუმბერი ჩვენზე ადრე შესულა დასაწოლად დაუნახია ორი საწოლი და ერთი საძილე ტომარა და იქ ჩანოლილა. გავოცდით მე და გოგი დოლიძე, ვთხოვეთ, რომ უკეთესად მოესვენა და საწოლში დანოლილიყო. იუარა, ეს ჩემთვის ბუმბულზე წოლაა, იმასთან შედარებით, რაც მე გამომივლიაო. გოგიმ მუსი-

კები ჩართო და რაღა დამაძინებდა. გავესაუბრე ბატონ ჯუმბერს – მთელი მსოფლიო შემოიარე, ყველაზე ცუდი ხალხი სად ცხოვრობს-მეთქი, – შევეკითხე. ცუდი ხალხი არ არსებობსო – მიპასუხა. ისეთ ქვეყანაშიც მოვხვედრილვარ, სადაც ადამიანებს ჭამენო. ეს რომ გავიგე, შინაგანმა შიშმა ამიტანა და სალამოთი, როდესაც ცეცხლის პირას ვიჯექით, ბელადს ვკითხე – ჩემი საქმე როგორ იქნება-თქო. მხარზე ხელი მომითათუნა და მითხრა: ნუ გეშინია, ბებრების ხორცს არ ვჭამთო. ორივეს სიცილი აგვიტყდა ამ გახსენებაზე. მერე აფრიკა გაიხსენა – იქ ერთი ასეთი ამბავი გადამხდაო: მომიტანეს ერთი გამხმარი კვერიო, წინ დამიჯინეს ერთი სახე დაჭმუჭნული დედაბერი, ძუძუები ჩვარივით ეკიდა ჭიპამდეო, ის გამხმარი კვერი დედაბერმა დალეჭა და პირში მატაკაო, ეს ყოფილა მათი დიდი პატივისცემა. მეც იძულებული გავხდი და გადავყლაპეო.

გვიან ჩაგვეძინა, დილით რომ ავდექით მზე ამოსული იყო, ჩოხები ჩავიცვით და წყლის პირას ჩავედით დოღის საყურებლად.

ზეიმი რომ დამთავრდა, გურულებმა ჩეული სტუმარ-მასპინძლობით მიგვიპატიყეს. იმ რესტორანს „ტორნადო“ ერქვა. რამდენიმე სადღეგრძელოს შემდეგ თამადამ გამოაცხადა: დღეს ჩვენს სუფრას ამშვენებს კაცი, რომელმაც მსოფლიოს ყველა შუკა და კუნჭული მოინახულა. ძნელია გურულებს რომ რამე გაუკვირდეს, მაგრამ ასეთი კაცები მარტო საქართველოს კი არა, მთელ მსოფლიოს აოცებენ თავისი მიზანდასახულებით. ჯუმბერ ლეყავმ ამ მიზნის მისაღწევად ტიტანური შრომა გასწიაო.

ჯუმბერი განითლდა და აღარ იცოდა სად დამალულიყო, არადა რა ჰქონდა დასამალი. ტაშით დაინგრა დარბაზი. იდგა ოდნავ გაღიმებული, ბოლოს საყვედურით მითხრა – შენ ხომ არ უთხარი თამადასო; ახლა ამდენი წლების შემდეგ ვიმეორებ: ვფიცავ, რომ თამადისთვის არაფერი მითქვამს. ჯუმბერი ამას იმსახურებდა.



ყუყუნა ნიჟარაძე-მაჭავარიანი



ჯუმბარ ლეჟავა გულის სიიდან არ ამოიშლება

ეს ამბავი, ზოგს უკვე აღარც ახსოვს და შეიძლება არც გაუგია. არა და რა დაგიმალოთ, მართალია დიდი ხნის წინათ მოხდა, რასაც ეხლა მოგიყვებით, მაგრამ მზარავს, როცა ვიხსენებ. ზღვაზე წასვლა ყველას გვიყვარს, ჩვენს ქვეყანას, ხომ შავი ლზვა ამშვენებს ბევრ ქვეყანაში მიმოგზაურია, ბევრ ზღვის ნაპირზე, უფრო სწორედ ზღვის ნაპირას წყალში შევსულვარ.

ბედნიერება მქონდა მემოგზაურა წყნარი ოკეანის ზღვებში სამხრეთ ჩინეთის, იაპონიის, ხონგაის ყურეში ატლანტის ოკეანის ზღვებში: ხმელთა შუა ზღვაში, შავი ზღვის, მალტის, აზოვის. მარმარილოს ზღვა, ბოსფორის სრუტე

ინდოეთის ოკეანის ზღვებში: წითელი ზღვა, არაბეთის.

ჩრდილო ყინულოვანი ოკეანის ზღვები: ნორვეგიის, გრელანდიის, აღმოსავლეთ ციმბირის.

მოგზაურობა გემით მდ. ვოლგაზე, მდინარე დუნაიზე.

ბაიკალის ტბით, ონეგის, ლადოგის ტბებზე, გუძინის ნაპირზე ნიაგარაზე და ა.შ.

ზღვაზე წასვლა ყველას გვიყვარს. ჩვენს ქვეყანას, ხომ შავი ზღვა ალამაზებს. ზღვის ცისფერ წყალს, რომ ვუყურებდი სულ მიკვირდა, რატომ ჰქვია შავი ზღვა. და აი, ერთ დღესაც ცა გაშავდა წამოვიდა კოკისპირული წვიმა და უცებ ზღვის წყალი გაშავდა. რამდენიმე დღე შავ ზღვას ვუყურებდი და მაშინ მივხვდი ჩვენმა წინაპრებმა, რატომ დაარქვეს ეს სახელი.

პირადად მე ბევრ ქვეყანაში მიმოგზაურია და ბევრ ზღვებსა თუ მდინარეებში, უფრო სწორედ ზღვის ნაპირს წყალში შევსულვარ, მაგრამ ამას დიდი ცურვა არ ჰქვია, მარტო ვჭყუმპალაობდი. ესეც იმიტომ, რომ 15 წლის, რომ ვიყავი მთელი ოჯახით ქობულეთში ვისვენებდით: დედა, დიდედაჩემი, ჩემი და დალი და დეიდაშვილი მედიკო. ვცხოვრობდით კარლო კალანდაძის ოჯახში. გვერდით სახლში კი ისვენებდნენ საკონცერტო გასტროლებზე ჩასული: სტეფანე ჯაფარიძე, გიორგი და გურამ სალარაძეები, ემანუელ აფხაიძე, ბიძაჩემი ლევანი, რომელიც მათ კონცერტებს მუსიკალურად აფორმებდა. ერთ დღესაც ნაპირიდან ცოტა ღრმად შევუცურე ზღვაში. მიხაროდა, რომ ასე გავთამამდი, უცებ ვილაცამ დაიწყო ჩემი წყალში ჩათრევა შეშინებულს არ ვიცოდი რა მომემოქმედა. ისე შემეშინდა, რომ გამომიყვანეს ზღვიდან. ბევრი წყალიც მქონდა ნაყლაპი. ძლივს მომასულიერეს არა და თურმე გურამ სალარაძემ „გაგეხუმრეო“. კარგი ხუმრობა კი იყო. დღეს როცა ნახევარ საუკუნეზე მეტი გავიდა ეს შემთხვევა მე კარგად მახ-



სოვს, იმიტომ, რომ მის მერე ნაპირს ვეღარ ვცილდები აი, გურამს კი აღარც კი ახსოვდა, თუ მისი ხუმრობა „რა ძვირად“ დამიჯდა, ყველაფერი ეს იმიტომ მოგიყევით, რომ უვერტიურასავითაა ის. რაც ეხლა უნდა მოგიყვით. ვინც კარგად იცოდა ცურვა და წყლისაც არ ეშინოდა ნაპირიდან 50 მეტრზე მეტის გაცურვის უფლება არ ჰქონდა, მას მესაზღვრეები აკონტროლებდნენ.

და აი, 1994 წელს ოქტომბრის თვე იდგა შავი ზღვა თავისი მშვიდი ტალღებით სიამოვნებას გვრიდა დამსვენებლებს. თუმცა დამსვენებლების რაოდენობამ ისე იკლო, რომ ზღვის პირას კანტა-კუნტად დაინახავდით. მათ დღის 1 საათი იქნებოდა სასტუმრო „მედეასთან“ თამრიკომ ჩემი მეგობრის ლალი კობახიძის ქალიშვილმა გადაწყვიტა ზღვაში წყლით გაეგრილებინა მზეზე გარუჯული ტანი, თამრიკოს ცურვით ბევრი იყო გაცოცხლებული, რამდენჯერმე ზღვაში საზამთროც შეუტანია იქ გაუჭრია და ცურვის დროს კარგად მიურთმევია. საოცარია, ზღვა, საზამთრო და ასე ლალი მოძრაობა წყალზე.

რამდენი საათი შეუძლია ზღვის წყლით სიამოვნება მიეღო. და აი, იმ დღესაც შეცურა ლამაზი ზღვის კოსტუმით. თევზით მიცურავდა. კარგა მანძილი რომ გაიარა მიიხედ-მოიხედა და ზღვის ნაპირი არსად ჩანდა. არა და ზღვის წყალმა თითქოს შეიტყუა ღრმად იგი და თამრიკო მიხვდა, რომ მხარი ეცვალა. მას შეეძლო ზურგზე დანოლილს თვაალი მიეხუჭა და ასე სვენებ, სვენებით კარგი მანძილი გაეცურა. ამჯერადაც ასე მოხდა საით გაეცურა აღარ იცოდა. დრო ძალიან სწრაფად გადიოდა, უკვე მოსალამოვდა. თითქოს მზეს მისდევდა, მაგრამ ისე სწრაფად ჩაესვენა მზე, რომ ამ სიამოვნებით თითქოს თავბრუ დახვეული ჯადოქარივით, რალაც ძალა არ ეშვებოდა. და თამრიკოც ლალად სირინოზივით, თავისუფლად მოძრაობდა. წყნარ, მშიდ ძღვის ზედაპირზე. აი, პირველი ვარსკვლავიც გამოჩნდა და ცაზე მკრთალად გამოსახული მთვარე უკვე გაცოცხლდა. ცის თალი თანდათან ივსებოდა ვარსკვლავებით, თამრიკო მიხვდა, რომ ზღვაზე ასე ლალად მისმა ცურვამ შეიძლება რამე ხიფათში ჩააგდოს, არა და პირველ რიგში, რომ ზღვის ნაპირას დარჩენილი მისი მეგობრები შენუხდებოდნენ მისი დაგვიანებით.. ალბათ, არც უფიქრია, ასე მთელი ღამე წყლის ზედაპირზე მყოფს შეცივდებოდა თუ არა უფრო ღრმად ჩაყვინთავდა წყალში და თითქოს თბებოდა... თამრიკომ ის არ იცოდა რომ წყლის ზედაპირზე დღისით თუ სითბო 30 გრადუსამდე იყო ღამით 11 გრადუსით შემოიფარგლებოდა. ძალას კი მთვარე და ვარსკვლავებით მოჭედული ცა თითქოს ენერგიას კოსმოსიდან სთავაზობდნენ. თამრიკო ხან წითლდებოდა, ხან თავის საყვარელ ლექსებს ხმამაღლა კითხულობდა. აი, გამოჩნდა უკვე რიჟრაჟზე დიდი იტალიური გემი თამრიკო მიუახლოვდა გემს გემიდან გამობოლოვით შავი ფერით შეიმოსა. ეგონა გემი აიყვანდა, მაგრამ ეს არ მოხდა, რადგან მას არ ჰქონდა უფლება სასაზღვრო ზოლში გემის შეჩერების. უკვე დილით რიჟრაჟზე პირველი მზის სხივი მას მიესალმა და სიხარულის შეგრძნებით იმედი მიეცა. ამ დროს იქ დაინახა შორიდან ზღვაზე მოძრავი ბარჟა. თამრიკო უკვე თურქეთში იყო ეს ბარჟა სოხუმიდან მიემართებოდა – ტრაპიზონში. მისი მგზავრები დილაადრიან კარტოფილის ფრცქვნით იყვნენ დაკავებული. მათ შორიდან დაინახეს, შავი რალაც ჯადოქარი მასა ატეხეს ყვირილი რაც უფრო უახლოვდებოდა, მით უფრო მათი შთამბეჭდავი ამ მაზუთში ამოსვრილი მაშინ გაიფანტა, როცა ბარჟას მიუახლოვდა. ავიდა ბარჟაზე და ორი კაცი, ერთი ქალი და ბავშვი სიცილით იგუდებოდნენ თუ საიდან გაჩნდა ამ შუა ზღვაში... დიასახლისმა მისცა საპონი და თამრიკო ისევ გადახტა ზღვაში და საპონით სულ ჩამოერეცხა მისი სიშავე. ულამაზესი, მართლა ანგელოზს ჰგავდა, დააპურეს ,თავისი ტანსაცმელი შემოაცვეს და სთხოვეს მათთან ერთად ტრაპიზონში გაყოლოდა.



ამ დროს მთელი ბათუმისა და თბილისის მთავრობა აფორიაქებული ეძებდნენ თამრიკოს. თბილისიდან არჩილ გოგელია ვერეს საშუალებით დაუკავშირდა ბათუმის მთავრობას.

უკვე მოსალამოვდა თამრიკომ დაინახა ზღვაზე, კატერები ცაში კი ორი ვერტალიოტი. ბარჟის მეპატრონეებმა თამრიკოს აუკრძალეს რაიმე ზედმეტი მოძრაობა, რომ მაშველებს არ დაენახათ. ერთი კატერი ძალიან ახლოს მიუახლოვდა ბარჟას, მესაზღვრეებმა ჰკითხეს „ხომ არ შეგიმჩნევიათო ახალგაზრდა გოგო და მათ უარზე თამრიკო მიხვდა, რომ ეს ძიება მის გამო იყო უცებ წამოხტა და პირდაპირ ზღვაში აღმოჩნდა მეზღვაურებმა თამრიკო წყლიდან ამოიყვანეს თბილ პლედში გაახვიეს და ასე წამოიყვანეს. ეს ისე სწრაფად მოხდა რომ მადლობის თქმა ვერ მოახერხა. მთელი გზა კატერებს თან თოლიების დიდი რაზმი მიაცილებდა. თითქოს თამრიკოს პოვნა მათაც გაიგეს...

ბათუმში საზღვაო სამმართველოს უფროსი, ექიმები, სასწრაფოს მანქანა უამრავი ხალხი შეეგება თამრიკოს. იმ წუთას თბილი ტანსაცმელი ჩააცვეს, ექიმებმა გასინჯეს, ყველა ეფერებოდა. თამრიკოს ზღვაში გატარებულ ღამე სიზმარში მოსვენებას არ აძლევდა.

დღეს უკვე, როცა თამუნა ბებია გახდა თურმე მისი ცხოვრების ეს ეპიზოდი თავისი შვილებისათვის და არც შვილიშვილებისათვის არ მოუყოლია. ფიქრობს რომ ამ ამბავს ზღაპრად, მის ფანტაზიად ჩაუთვლიან.

ეს ნარკვევი კი, როცა მოუყევი ჩვენი ოჯახის უახლოეს პიროვნებას ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას, იუნესკოს მსოფლიო დესპანს, მსოფლიო სპორტსმენს, გაეროს ბუნების დაცვის ელჩს გინესის მრავალგზის რეკორტმენს, მსოფლიო ველომოგზაურს, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატს, ვახტანგ გორგასალის I ხარისხის ორდენის კავალერის მსოფლიო 2009 წლის ადამიანს, მსოფლიო მრავალი ქალაქის მოაქალაქეს, ამერიკის ბიოგრაფიის ინსტიტუტის თავისუფლების ოქროს მედლის მფლობელს, 5 აკადემიის აკადემიკოსს ასეთმა პოპულარული პიროვნება ძალიან დაინტერესდა და მთხოვა ის რაცა მოუყევი დამეწერა ნარკვევად და დამებეჭდა ჟურნალ „ათინათში“.

დღეს, როცა აღარ არის ცოცხალი ბატონი ჯუმბერი ვასრულებ მის თხოვნას და ყოველთვის ვფიქრობ ქართველი ქალის ასეთ გამირულ შემართებაზე.

* * *

ნიციდან სწრაფმავალ მატარებლით პარიზისკენ გამოვემგზავრეთ. ერთ-ერთ სადგურზე ერთი ზანგის ქალბატონი ამოვიდა რამდენიმე ხელჩანთით. ჩემი შვილი ერეკლე წამოხტა მიეხმარა, ჩანთები ვაგონის შემოსასვლელში თაროზე დააწყო და ამით მთელი ვაგონის მგზავრების ყურადღება მიიპყრო. ზანგმა ქალბატონმა დიდი მადლობა გადაუხადა, მგზავრობა ძალიან სასიამოვნო იყო. რამდენიმე საათში პარიზში ვიყავით. პარიზს ჩვენ ვამბობთ, ფრანგები კი პადის უწოდებენ. ჩვენი ბარგი ერეკლემ ურიკაზე დააწყო და ტაქსების გაჩერებასთან შეაჩერა. აღმოჩნდა, რომ ის ჩემოდანი, რომელშიც მისი ტანსაცმელი ეწყო დაიკარგა დაიკარგა ყველასათვის ძალიან საწყენი იყო იმ ჩემოდნის დაკარგვა. ვურჩიე დაბრუნებულიყო და იქნებ ვაგონში მოეძებნა. სულმოუთქმელად გაიქცა ერეკლე. ვაგონი აღარ იდგა, მაგრამ აი, საოცრებავ, ის ზანგის ქალბატონი იდგა თავის ბარგით და ყარაულობდა ერეკლეს ჩემოდანს. „დარწმუნებული ვიყავი, რომ მოძებნიდითო“. ერეკლემ მადლობა გადაუხადა და როცა ჩემოდნით ხელში დავინახეთ ჩვენს სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა. „სიკეთე თავის გზას არ დაკარგავსო“, ასე ამბობენ ხალხში და ამჯერადაც ამ ნათქვამმა გაამართლა.



მერი სპანდერაშვილი

საქართველოს ისტორიის საძირკველში ჩადებული ოქროს ზოლი

იმდენი რამ დაინერა ბატონ ჯუმბერ ლეჟავაზე, იმდენჯერ გააოცა მსოფლიო თავისი „რომანტიკული ველოსიპედით“, რომ მე ახალი რალა უნდა დავწერო; მაგრამ მაინც ვცდი, რომ დაგვიანებული პატივისცემა და აღტაცება გამოვხატო....

ბატონი ჯუმბერი ხშირად ხმარობდა სიტყვას „ჩვენ“ რაშიც გულისხმობდა „ღმერთი, ჩემი ველოსიპედი და მე“ - ერთად ვმოგზაურობთო. მან თავისი მოგზაურობა მიუძღვნა საყვარელ ადამიანებს: მეუღლე - ლიანა ალიბეგაშვილს, მეგობრის ვაჟს — რატი კიკაჩიშვილს და მეგობარ ჟიული შარტავას.

ბატონი ჯუმბერის თაოსნობით იბეჭდებოდა ჟურნალები, რომლებსაც საკუთარი სახსრებით აფინანსებდა. ჟურნალ „ჯუბა ბაბუას საზღაპრეთში“, ბავშვების სულიერ და ფიზიკურ აღზრდაზე, მათი ჯანსაღი ცხოვრების წესის აუცილებლობაზე საუბრობდა. ჟურნალი „ათინათიც“ ხომ სწორედ მის სახელს უკავშირდება: ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის, მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია.

კაცმა, რომელიც ფაქტიურად მკვდრეთით აღსდგა, სასწაულები მოახდინა. მსოფლიო მოგზაურმა უამრავ განსაცდელს გაუძლო: უდაბნო, ჯუნგლები, ციმბირი, გაყინვის საშიშროება და ყოველთვის გამარჯვებული ბრუნდებოდა თავის საყვარელ საქართველოში.

მინდა ჩემი ფიქრები ფურცლებზე გადმოვიტანო: რატომ უჭირდა ბატონ ჯუმბერს სპონსორების მონახვა? რატომ აიღო მან ვალები ჟურნალი „მოგზაურის“ გამოცემისას? რატომ უთხრა უარი თბილისის ყოფილმა მერმა საპატიო მოქალაქეობაზე? რატომ არ გამოუყვეს ფული ახალი რეკორდის დამყარებისთვის და რატომ არ ისურვა სხვისი დროშის ქვეშ რეკორდის დამყარება? ვფიქრობ და კ. გამსახურდიას სიტყვები მახსენდება: „თუ დიდი კაცი გამოგვერია, ისე დავკორტნით, როგორც დაკოდილ ძერას ყვავები“.

მიუხედავად ამისა, თქვენი საქმიანობით საქართველოს ისტორიის საძირკველში ერთი მაგარი მკვიდრი ქვა ჩადეთ, რომელიც ოქროს ზოდის ფასია. თქვენი ცხოვრება ის საჯილდაო ქვა იქნება, რომლის აწევაზე მრავალი ქართველი იოცნებებს მომავალში.... თქვენი უკვდავებაც ამაში გამოიხატება. უფლის წყალობით მრავალ განსაცდელს გაუძელით. ალბათ, ამიტომაც უწოდეთ „ჩემი ბობოქარი ცხოვრება“ თქვენს მიერ განვლილ გზას.





მირანდა ხოდელიძე

ბატონი ჯუმბერი იყო კაცი, მსოფლიო ლეგენდა. მან მთელი თავისი ცხოვრება მიუძღვნა სპორტს და ჯანსაღ ცხოვრებას.

ბატონი ჯუმბერი იყო მსოფლიოს სპორტსმენი, გინესის მრავალგზის რეკორდსმენი, მსოფლიო ველომოგზაური, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, ვახტანგ გორგასალის I ხარისხის ორდენის კავალერი, ხუთი აკადემიის აკადემიკოსი.

სწორედ ასეთი პოპულარული პიროვნების სახელს ატარებს მეცნიერებათა აკადემია, რომელშიც მოღვაწეობენ ჩვენი ქვეყნის საამაყო და სასიქადულო შვილები – აკადემიკოსები, პროფესორები და პედაგოგები, რომლებიც თავგაუზოგავად შრომობენ და გადმოსცემენ თავიანთ უდიდეს ცოდნას და გამოცდილებას მომავალ თაობას. არ შეიძლება ამ აკადემიის კედლებში აღზრდილმა ახალგაზრდებმა რომ არ მიაღწიონ ცოდნის უმაღლეს მწვერვალს და არ გამოვიდნენ ჩვენი ქვეყნის ღირსეული მამულიშვილები. სწორედ ამ კედლებში, ამ აკადემიაში იზრდებოდა ჩემი შვილიშვილიც – მირანდა ნიკლაური, რომელმაც ცხრა თვის წინ მოულოდნელად 16 წლის ასაკში მიგვატოვა, მიატოვა ყველა მისი მეგობარი, პედაგოგი, ახლობელი და გაფრინდა ზეცაში, უფალთან. ის იყო ანსამბლ “ქსოვრელების” სოლისტი და პედაგოგი ელდარ შოშიტაშვილი დიდ იმედებს ამყარებდა მასზე. მაგრამ ავბედითმა შემთხვევამ ის ასე უმონწალოდ იმსხვერპლა.

მისი გარდაცვალების შემდეგ მე მტკიცედ გადაწყვიტე, რომ მიმეძღვნა ჩემი თავი ამ აკადემიისათვის და გავმხდარიყავი მისი ერთგული წევრი და ყველასთან ერთად გამეზიარებინა ყველა მისი ტკივილი თუ სიხარული, მაგრამ, აი, კიდევ ერთი ძლიერი დარტყმა და დიდი ტკივილი, მოულოდნელი გარდაცვალება ბატონი ჯუმბერის, რომელმაც კვლავ გააახლა ჩემში უდიდესი ტკივილი.

“სანთელს დავუწებ წმინდა მარიამს
და შევავედრებ შენს სულზე ლოცვას,
შენ, საქართველოს უდიდეს ვაჟკაცს
უკანასკნელად გილოცავთ დიდ გზას.
შენ განისვენე წყნარად და მშვიდად,
ზეციდან ლოცე ქართველი ერი,
ვიცი, რომ ჰპოვებ ცის სასუფეველს
და ჩაგიხუტებს უფალი ღმერთი.”



თინათინ ხაბურზანია

გადაჭარბებული არ იქნება თუ ვიტყვით, რომ ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა იყო და იქნება მე-20 და 21-ე საუკუნეების ლეგენდის ახალი გმირი. კაცი-ლეგენდა

მე, მისი სახელობის აკადემიის წევრმა, შევეცადე ჩემი მოკრძალებული ლექსებით შევხმინებოდი მის ამოუცნობ ფენომენს. მისი ნათელი სანთელივით გაუძღვება ჩვენს აკადემიას და ჩვენც შევეცდებით ღირსეულად გავაგრძელოთ მის მიერ დაწყებული ღირსეული საქმეები.

ბამოსათხოვარი ჯუმბერ ლეჟავას

ვერ დაგიტირა თანამეცხედრემ,
ვერ დაგაპკურეს შვილებმაც ცრემლი,
მაგრამ ქართველი, ყოველ მეორე,
ჭირისუფალი იყო დღეს შენი.
შემოიარე მსოფლიო ვრცელი,
შენ ბრუნდებოდი გამარჯვებებით.
დღეს რად ირჩიე ასეთი გზები,
რომ დაგეკრიფა გულზე ხელები.

მიგაცილებდა ცრემლი და სევდა,
ტიტულთა მთელი არზის რეკორდსმენს.
მსოფლიოს დესპანც იმიტომ გერქვა,
გზებზე ტოვებდი მხოლოდ სიკეთეს.
უკვდავება ბევრ მოღვაწეს ერგო,
დაიმშვენა ბევრმა ჯილდოთი მკერდიც.
მთავარი ჯილდო, რაც შენ ერთს გერგო,
სიყვარულია ქართველი ერის!

2014წ, 30 ივლისი



მანონ ყუბანიშვილი

რა საშინელებაა... ის კუბოში წევს მშვიდად, ოდნავ სევდიანი სახით. ნეტა რა ვაწყენინეთ? ალბათ, ბევრი რამ ეწყინა ამ ღვთისკაცს ჩვენგან, ამიტომაც წაიყვანა ღმერთმა, არ განირა მეტი ტანჯვისათვის... მან ხომ მთელი მსოფლიოს სიხარული და ტკივილი იგემა ამქვეყნიურ ცხოვრებაში.



რა ალალია მისთვის დასვენება, ღვთის ჯილდოა თითქოს, მაგრამ როგორ დაგვაკლდა ის, როგორ გვედგა, ფიზიკურად თუ ბრძნული სიტყვით, გვერდით; მზად იყო, ყოველთვის საჭირო რჩევა მოეცა, ამ უკიდევანო სპეციალობაში, როგორიც კლასიკური მუსიკაა, თუმცა მისი სპეციალისტი სულაც არ იყო. როგორ შეეძლო ჩასწვდომოდა მის სიდიადეს! როგორ უშურველად იმეტებდა დადებით შეფასებას! გამოსატავდა ალტაცებას, ამკობდა ჩემს ხელოვნებას ისეთი სიტყვებით, მიუხედავად იმისა, რომ ამ დარგში მოღვაწეობის დიდი



სტაჟი მაქვს, არავის გამოუმეტებია ჩემი მისამართით, ჯერჯერობით.

ბედნიერი ვარ, რომ ღმერთმა მარგუნა ასეთი ლეგენდარული ადამიანის გვერდით ყოფნა, მეგობრობა... და როცა წარმოვიდგენ, რომ ის იყო ჩემი პროექტის დირექტორი და მეგზური (საუბარია საქართველოს მსოფლიო მიღწევათა და მოგზაურთა ხელშემწყობი კავშირი “გიორგი“-ს მიერ წამოყენებულ პროექტზე – დირექტორი გვანჯი მანია – დევიზით: “ხელოვნება აერთიანებს ყველას!” ესაა მუსიკალურ-სარეკორდო მართონი – 2000 მეტი კლასიკური ნაწარმოების ორმაგი დატვირთვით (როგორც პიანისტი – კონცერტმანისტერი და ვოკალისტი ერთდროულად) შესრულება. გული სიამაყით მევსება, თუმცა ახლა ვინ განახორციელებს ჩვენს დაგეგმილ მოგზაურობას მსოფლიოს გარშემო: თბილისი, საქართველო – მსოფლიო. კიდევ იქნება ადამიანი, რომელსაც ასეთი აღფრთოვანება შეუძლია გამოხატოს ჩემს გამო? მან წარმადგინა ქალბატონ გულნაზ ხარაიშვილთან აკადემიაში, რის შემდეგაც დაიწყო ჩემი შემოქმედებითი მეგობრობა ამ უმშვენიერეს პიროვნებასთან.

მე როგორც შემოძლია გავაგრძელებ დანებებულ საქმეს, იმედი მაქვს მისი სახელი მიწიდანაც დამეხმარება...

გემშვიდობებით საოცარო ადამიანო; კეთილო, ვაჟკაცურო, გულუხვო, სიმართლის მძებნელო მთელს დედამიწაზე და მსურველო, რომ ის შენს სამშობლოში დაგეთესა, ყველაზე დიდი დობით.

შენ აღარა ხარ, რა ტკივილია, რა სიცარიელემ დაისადგურა უცებ... რა ვქნათ, როგორ განვახორციელოთ უშენოდ თქვენი მიზნები, იდეები, ჩვენ ამისათვის ძალიან პანანინები ვართ. დაგტირით თქვენ და უფრო მეტად ჩვენს თავს. ნეტავ უპატრონო ცხვრების ფარას არ ვემსგავსოთ.

რა გვეშველება, როგორ დავისაჯეთ, რომ ვერ გაგიფრთხილდით.

რუსუდან გორდეზიანი



ჩემთვის საერთოდ მოულოდნელი იყო მისი გარდაცვალება. მისი ისტორიების მოსმენის შემდეგ, ზოგჯერ უკვდავიც კი მეგონა. ბოლოს, გადრაცვალეზამდე ოთხი დღით ადრე შევხვდი ტექნიკურ უნივერსიტეტში და ერთად დაგვეგმეთ საცურაო მართონი, რომელსაც აგვისტოში ჩავატარებდით. გარდაცვალებამდე ორი დღით ადრე იუბილარი იყო და ტელეფონით მიუწოდებდა. ეს იყო ჩვენი უკანასკნელი საუბარი, ამქვეყნიურ ცხოვრებაში. სიცოცხლეში ვერ ვაფასებთ ადამიანებს. ალბათ ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს სიკვდილი, რომ უფრო მეტად გვიყვარდეს სიცოცხლე. ბატონი ჯუმბერის დამსახურებაა თუკი რამეს მივალნივ სპორტში. ბოლომდე მედგა გვერდით. თავის აღმოჩენას მეძახდა. საკუთარი თავის რწმენას

მმატებდა ის, რომ მას სჯეროდა ჩემი. მოიარა მსოფლიო, გაუძლო ამდენ განსაცდელს, გამოცდას ტკივილს, ღალატს, რწმენით ღმერთისა და სიყვარულით ადამიანების მიმართ, სიყვარულით სამშობლოს მიმართ. გაფრენილი ჩიტივით შემოუარა მსოფლიოს და სამშობლოში დაბრუნდა. ალბათ ამიტომ გაუძლო ამდენ განსაცდელს, რომ საქართველოს სიყვარულს ატარებდა თან. ჩვენ ხშირად ვსაუბრობდით საქართველოზე, ქართველობაზე და სიყვარულზე სამშობლოსადმი. ახლა უფრო მეტად ვხვდები, როგორი შვილი დაკარგა საქართველომ და როგორი მოძღვარი მე. თუმცა

მან იმდენი გააკეთა ჩვენი ქვეყნისათვის და ისე იცხოვრა, რომ მჯერა საუკუნეებს გაუძღვება მისი სახელი და ღირსება საოცარ ადამიანად მსოფლიოს შთამომავლობისათვის. მისი თავმდაბლობა არ გვაძლევდა უფლებას დაგვენახა მისი დიდი ადამიანობა და ალბათ ჩვენ ვერც შევძლებდით ამის დანახვას, რადგან ძნელია დაინახო ის გზა, რომელიც მან განვლო, ერთი შეხედვით დაინახო მსოფლიო და ერთ კადრში ჩატიო იგი. ცხოვრების რაღაც ეტაპზე ადამიანებს ვმორდებით, რომელიღაც გზაჯვარედინზე, რაღაც გვაშორებს, რასაც სიკვდილს ვეძახით, მაგრამ მჯერა, რომ ეს მხოლოდ დროებითი განშორებაა და ოდესღაც, სადღაც, ისევ, კვლავ შევხვდებით ჩვენს ძველ მეგობრებს.

არ გემშვიდობებით!



ლამზირა შეყილაძე



დაუპიწყარი ექსკურსია

მზემ თითქოს უსასრულობის ზენიტს მიაღწია, გაბრწყინდა და მეტი მხურვალეობით უმტკიცებდა დედამიწას თავის სიძლიერეს. ჰაერი დაიხუთა, სუნთქვა გაჭირდა, ხალხი ქუჩაში გასვლას ერიდებოდა. ამ გაუსაძლის სიციხეს თუ ცხოვრებას ასე თუ ისე გაჭირვებით ვუძლებთ. რას არ მოიფიქრებს ადამიანი! როგორი შესატყვისი სახელი დაარქვეს ქართველებმა ერთ-ერთ თამაშს “ამტანები”. ნამდვილად რომ შეგვეფერება, არა ამის ახსნას კი არ ვაპირებ, უბრალოდ, გამახსენდა...

ტელეფონის წკრიალმა გამომაფხიზლა ფიქრებიდან. სიციხით გათანგული ყურმილს დავწვდი. ჩემი სულის მოზიარემ ქალბატონმა გულნაზ ხარაიშვილმა ჩვეული სითბოთი და სიყვარულით მომიკითხა, საუბარში მან მამცნო: შაბათ საღამოს მცხეთაში ექსკურსიას ვანყობთ, იქნებ შენც შემოგვიერთდე-ო. სიხარულით დავეთანხმე. ვიფიქრე ყოველი დღე ტყუპისცალივით ჰგავს ერთმანეთს და ერთ განსხვავებულ დღეს რომ შეეცვალა ერთფეროვნება, ამაში რა იქნებოდა ცუდი?!

გეზი მცხეთისკენ ავიღეთ, რა თქმა უნდა, ღვთიური ადამიანი ღვთის გზაზე გატარებს, შევედით ჩვენს დიდ სალოცავში, სვეტიცხოველში. მოვილოცეთ, სურვილების ასრულება, ერთი-მეორის კეთილდღეობა, ჩვენი სამშობლოს ერთიანობა და სიძლიერე შევთხოვეთ, უფალს მაღლობა ვუჩურო-ჩუღეთ, ზეციურ დასს მონინებით მივეალერსეთ და გამოვედით.

შემდეგ დედათა მონასტერს ვენვიეთ, ღმერთო ჩემო, რამდენჯერ მიფიქრია იქ მოფუსფუსე დედებზე და მათზე, ვინც უფლის გზაზე შემდგარა და ემსახურება უფალს. მეც ხშირად მქონია და ეხლაც მაქვს სურვილი, რომ მათ შევუერთდე, მაგრამ ალბათ, ჯერ მზად არ ვარ ამ დიდ საქმისთვის. ამ ფიქრებში ჩაძირულმა დავანთე სანთლები და იგივე ლოცვებით და სურვილებით მივესათუთე ხატებს. მეგობრები ჩემზე ადრე გამოვიდნენ ტაძრიდან. თვალთ მოვძებნე და მათკენ განვაგრძე სვლა, როდესაც მათ სიახლოვეს მივედი, ჩემს წინ ასეთი სურათი გადაიშალა: საფლავი, მასზე გულაღმა მწოლიარე ბავშვი, რომელსაც თვალები ზეცისკენ აღეპყრო, ირგვლივ ხალხი ირეოდა, ზოგი ფეხზე იდგა და ჩუმად ბუტბუტებდა. ზოგი მუხლმოყრილი საფლავზე სურათს დებდა, ზოგი ჯვარს, ზოგიც მხოლოდ საფლავის მინას ეხებოდა ხელებით და ჩურჩულით ლოცულობდა. მზერა საფლავის ქვისკენ გამექცა. ღმერთო ჩემო, ეს ხომ მამა გაბრიელის საფლავია!

სურათიდან მამა გაბრიელის ღვთიური გამომეტყველება და მზერა ირგვლივ მყოფებს მადლს და სიყვარულს აფრქვევდა. ჩემი პირველი სათხოვარი გულაღმა დაწოლილი ბავშვის სიჯანმრთელე იყო. თუმცა, არ ვიცი თუ რა ანუხებდა, ანდა რა მნიშვნელობა აქვს, ხომ სტკივა... შემდეგ დანარჩენი ხალხის კეთილდღეობა შევთხოვე, ბოლოს ჩემი სანუხარიც დავამატე.

ჩემთვის ეს იმდენად მოულოდნელი იყო, რომ ისე ვერ ვილოცე, როგორც ადრე მქონდა გადწყვეტილი, ვერც ღვთიური ზეთი წამოვიღე, სამაგიეროდ, ვგრძნობ, რომ წმინდა გაბრიელის მადლი გამომყვა და ბედნიერი ვარ, რომ ჩემს მეხსიერებაში ეს ლამაზი საღამო წარსულის მშვენიერი ფურცელი იქნება, სურათებიც გადავიღეთ ამ დღის აღსანიშნავად. მე პირადად შეამაყება ზემოთ ჩამოთვლილი პიროვნებების გვერდით, უფრო მეტად კი ბატონ ჯუმბერ ლეჟავასთან ყოფნა. აქეთ-იქიდან ესალმებოდნენ და ჩუმიად ერთიმეორეს ეჩურჩულებოდნენ: ეს ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა ბრძანდება, დიდი მოგზაური. რამდენიმეს აღტაცებულ თვალებსაც კი წავანყდი, რაც მეტ სიამოვნებას მანიჭებდა. მომსალმებელთა შორის იმყოფებოდა 20-21 წლის ყმაწვილი, ჩვენი თანამემამულე, ამჟამად საზღვარგარეთ მცხოვრები, როდესაც ბატონი ჯუმბერი წარუდგინეს, მან აღფრთოვანება ვერ დამალა: ვერ წარმოვიდგენდი, ასეთი დიდი პიროვნება თუ ასე თავისუფლად დადიოდა და მე შევხვდებოდი-ო.

ბატონმა ჯუმბერმა შეაგება: აი, აქ, შენს ახლოს, რომ ქალბატონები დგანან, პოეტები არიან, ყმაწვილის თვალებიდან სიხარული, სიამაყე, სიყვარული გამოსჭვიოდა. ხელმეორედ ჩამოვართვა ხელი და ჩვენც დედური ლოცვა შევაგებეთ. ბატონმა ჯუმბერმა კი უთხრა: იცოდე, სადაც არ უნდა იყო, ჩვენი სამშობლოს საკეთილდღეოდ უნდა იღწვოდე-ო.

ასე დავემშვიდობეთ ერთმანეთს.

ჩვენ ყველას ერთი დიდი საფიქრალი გვაქვს, ეს ჩვენი სამშობლოა. სამშობლო, შენ ჩვენი სულის განუყოფელი ნაწილი ხარ და გვტკივიხარ ისე, როგორც საკუთარი სხეული!

ჩვენ გავჩნდით ქვეყნად ღმერთისგან,
ღმერთია ჩვენი მფარველი,
ღმერთო, გვაშორე სიმუხთლე,
გაამთლიანე ქართველნი!

ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას

სამშობლოსათვის თმობდი სიცოცხლეს,
რამდენჯერ მკერდში მოგხვდა ისარი.
დარჩება დროთა ქორონიკონებს,
კაცი, მსოფლიო დაუვინყარი.
ახლა დაგტირით, დიდო ლეგენდავ,
თვალთაგან გვცვივა ცრემლები ღვარად.
შენი სვიანი სულის მშვენება,
სამშობლოს გულში ენთება მარად.
ღვთიური მადლით იყავ მოსილი,
სიმართლის წმინდა კოშკი აიგე.
ჩვენი ლოცვები და სიყვარული,
დიდ საუფლოში საგზლად წაიღე!

29.07.2014 წელი

ქასი, რომელის დაგვაკლდა ყველას

იყავ უამრავ სიკეთით სავსე,
 უმკლავდებოდი ცხოვრების ღელვას,
 ჩვეულ სიმშვიდით გარდაიცვალე,
 კაცი, რომელიც დაგვაკლდი ყველას.
 რამდენჯერ მდგარხარ სიკვდილის ზღვარზე,
 უშიშრად განვლე გზა მამაცობის.
 ლეგენდად ივლის დედამინაზე,
 სახელი შენი დიდი კაცობის.
 შენთვის ღიაა ზეცის კარიბჭე,
 შეეგებები ყოველ მზისობას.

ბუნებით სათნო და სულით ბროლა,
 მზეში გაჰყვები მარადისობას.
 დროს გადალენავს ტალღების ზვირთი
 და ისტორია გაიმზიანებს.
 შენი ქრონიკის, ცხოვრების ტვირთი
 გაჰკვეთს უხილავ მერიდიანებს.
 დაუვინყარი შენი სახელი,
 სამშობლოს გულში კვლავ იხმაურებს;
 ანი კი, შენი სული, ნათელი,
 უკვდავებაში იმოგზაურებს.

2014 წ.



ლაშა ხარებავა



ბატონო ჯუმბერ, თქვენ ერთად-ერთი პიროვნება იყავით საქართველოში მსოფლიო მოქალაქე...

ერის შვილობა, მსოფლიო მოქალაქეობა, უბრალოება, სიკეთის თესვა ერთად, ვინმეს შეემიჯნოს, სხვაში ნამდვილად არ მინახავს, თქვენ ერთად-ერთი პიროვნება იყავით ასეთი და თითოეულ ქართველი ამაყობდა თქვენით კიდევ...

მჯერა ცაშიც ზარ-ზეიმით შეგხვდებოდნენ. მე ისიც მჯერა, რომ ჩემი ძმა „ბათუ“ შემოგებებოდა და გეტყოდათ: ვერ მიცანი?... მე ბათუ ვარ, მიწიერნი „სამართლიანს“, რომ მიწოდებდნენ... რადგან აქ მოსვლა შენთვის აუცილებლობას წარმოადგენს, მიგულე ერთგულ მეგობრადო.



გიორგი ლარიაშვილი



“შეუცნობელია გზანი უფლისანი”, შეუცნობელია სამანი ადამიანის შესაძლებლობებისა.

“უშიში, ვითარცა უხორცო”- ეს ეპითეტი, ალბათ, ყველაზე მეტად ბატონ ჯუმბერს შეესაბამებოდა. მან დიდი შემართებით, ფიზიკური და სულიერი ძალისხმევით, განუსაზღვრელი შრომისმოყვარეობით, უდიდესი მოტივაციით, პასუხისმგებლობით, სამშობლოსა და მოყვასის უსაზღვრო სიყვარულით, თავისი ცხოვრების წესით, გვიჩვენა, რისი მიღწევა შეუძლია, ჩვეულებრივ, მოკვდავ ადამიანს.

ძნელად წარმოსადგენია, ფიქრით გაჰყვე მის განუმეორებელ, ფათერაკებით აღსავსე განვლილ გზას, შეეხო მის მარშრუტს და

განიცადო, შენი თვალით იხილო მთელი მსოფლიო, გადაილო და აღწერო ნანახი, საკუთარ პრიზმაში გაატარო და ნააზრევი შემეცნებითი ტრაქტატის სახით გააცნო საზოგადოებას.

ზამთარში გაიარო ჩრდილოეთის ქვეყნები, სუსხში და ქარბუქში. ზაფხულში უდაბნოში, ტროპიკულ წვიმაში თუ სიცხეში — გადალახო მთები, ათასობით კილომეტრები და წინააღმდეგობები.

აჩვენო ადამიანის ფენომენალური ფიზიკური და სულიერი ძალის სიმბიოზი, რაც ასე უხვად მიანიჭა უფალმა ბატონ ჯუმბერს, იმ იშვიათ უნარებთან ერთად, და რაც ასე გამოიხატა მის უაღრესად დიდ კეთილშობილებასა და თავმდაბლობაში, შინაგან კულტურასა და ინტელექტში, მის კომუნიკაბელურობაში, საოცარ სიმშვიდესა და წონასწორობაში, მის დიდ, ლალ იუმორში.

ჩვენდა საამაყოდ, ბატონმა ჯუმბერმა მთელ სამყაროს აჩვენა ქართველი კაცის სულის და გენის ძალა, ქართველი ვაჟკაცის სახე და ხასიათი.

ბევრი დიდი ქვეყანა იამაყებდა ამ შესანიშნავი პიროვნებით. შემთხვევითი არაა, რომ იგი ამერიკის ბიოგრაფიის ინსტიტუტის მიერ შეყვანილია 500 წარჩინებულ ადამიანთა სიაში. მის ასაკში დამყარებული გინესის რეკორდები განუმეორებელია.

2009 წელს აღიარებულია მსოფლიო ადამიანად. აღარ ჩამოვთვლი მის მიღწევებს და რეგალიებს, მან სიცოცხლეში დაიდგა ძეგლი უკვდავებისა.

მე ბედნიერი ვარ, რომ ახლოს ვიცნობდი ბატონ ჯუმბერს ლეჟავას. ერთ-ერთ შეხვედრაზე ჩვენ შევთანხმდით, ნატურიდან შემექმნა მისი პორტრეტი, თუმცა მოუცლელობის გამო გადადებდა სეანსს და ჩვეული, უცოდველი, ლალი ღიმილით მომიბოდიშებდა: “აუცილებლად გამოვნახავ დროს, დაგიკავშირდები და დავინწყოთ-ო”...

ფასდაუდებელია და შესასწავლი მისი ფენომენი. კაცმა, რომელმაც იტვირთა დაამარცხა და დაიპყრო მთელი მსოფლიო. კაცი, რომელიც სიცოცხლეშივე იქცა ლეგენდად. კაცმა, რომელმაც იცხოვრა ალაღად, გააზრებული ცხოვრებით, ლამაზი სიყვარულით და ჩვეული სიმშვიდით შეაბიჯა მარადისობაში. კაცი, რომელიც დააკლდა მსოფლიოს და ეზიარა უკვდავებას.



ნიკო ხერკელაძე



მოგზაური ბატონი ჯუმბერ ლაშავა

ჩვენ, ქართველებს საამაყოდ ყოველთვის გვექნება ის განცდა, რომ მსოფლიო მოგზაურთა სიაში ჩვენმა თანამემამულემ ბატონმა ჯუმბერ ლეჟავამ, ღირსეულად დაიკავა სათანადო ადგილი.

მოგზაურობისა და მსოფლიოს ნახვის სურვილი, ერთობ მოჭარბებულიც ძალიან ბევრს აქვს, გაეცნოს სხვადასხვა ქვეყნის არსებობის წესს, მათი ტრადიციების შინაარსს, იოლად, შესაძლოა ფინანსური მხარეც მოაგვაროს, მაგრამ უმთავრესი მაინც ფიზიკური მზადყოფნაა, რაც ბატონ ჯუმბერს მოჭარბებულადაც ჰქონდა. მოგზაურობა ხომ არ არის მარტო უცხო ქვეყნების ეგზოტიკური

ადგილ-სანახების ნახვა და ტკობა.

მოგზაურის ბედი მრავალ სახიფათო რისკებთან არის დაკავშირებული. ასეთი მიზნის მიღწევა უდიდეს ნებისყოფას ითხოვს.

მოგზაური, როგორც სპორტული სახეობა, ეს არის ისეთი მოვლენა, გულშემამტკივარი, მაყურებელი ხან რომ ჰყავს და ხან რომ არა ჰყავს. მოგზაურს, შესაძლოა ისეთ ადგილებზე მოუწიოს სიარული, ხან ფეხით და ხან ველოსიპედით, სადაც ადამიანებს ფეხიც არ დაუდგამთ, სადაც მხოლოდ ცალკეული ცხოველებია და ისინი იჩენენ მოგზაურის მიმართ ცნობისმოყვარეობას. არა დროულად საქმელის მიღება, არა დროულად ჰიგიენური მოწესრიგება, ყველაფერი ასეთი ხომ ახდენს ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზეგავლენას?! საქმეც ამაშია, რა ინტერესი, მიზანსწრაფვა უნდა ამოძრავებდეს კაცს, ასეთი, რომ უკან არასოდეს არ იხევდეს. ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა,



თავისი გენეტიკური მრწამსით, აზროვნებით, სუფთა ქართული იდეალების მატარებელი იყო. როგორც საფუძველი პატრიოტული სულისკვეთებისა, მეორე მხრივ კი კოსმოპოლიტი, დედამიწაზე მცხოვრებ მსოფლიო ხალხთა მიმართ მოსიყვარულე გული და სული ჰქონდა. მისთვის სამშობლო საქართველოდან იწყებოდა და მთელ დედამიწაზე ვრცელდებოდა. მას რომ საშუალება ჰქონებოდა, მთვარეზეც და მთელ სხვა პლანეტებზეც იმოგზაურებდა.

მოგზაურობას დიდი ხიბლი და მაგნიტური მიზიდულობაც აქვს, თითოეული საათი, დღე, კვირა, თვე ახალ ახალი სიურპრიზებით გეპატიჟებათ. უნახავი არ დამტკოვოთო. მეორეს მხრივ, მოგზაურის ხვედრი ესოდენ სარისკოა და მისი ოჯახის წევრების მოლოდინი; როდის დაუბრუნდება მოგზაური ოჯახს.

ბატონი ჯუმბერ ლაშავას სამოგზაურო საუბრები ბევრჯერ მომისმენია. იგი ცდილობდა, მისი ყველა თავგადასავალი, მსმენელისათვის, საინტერესო და მიმზიდველი გაეხადა. არ გამოტოვებდა არცერთ სიტყვას, წვრილმან მოვლენასაც კი, რომ ის

უყურადღებოდ დაეტოვა. იგი სხვადასხვა ქვეყნების მოახლეობის ზნე ჩვეულებებზე, ტრადიციებ-

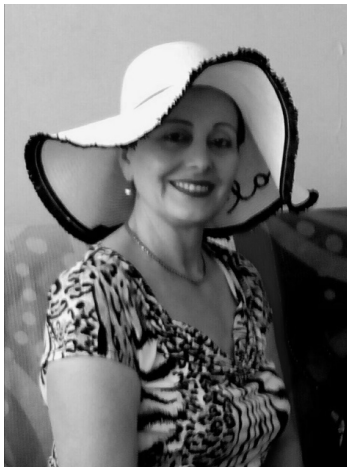
ზე ისეთი სიყვარულთ, განცდებით საუბრობდა, თითქოს თავის სამშობლოზე გელაპარაკებოდა. ბიოლოგიურად ყველა ქვეყნის ადამიანები ხომ ერთნაირები ვართ, სარწმუნოებით და ტრადიციებით ჩვენ განვსხვავდებით. იგი ამბობდა; დედამინა ძალზედ ლამაზია, ნუთუ არ დადგება ისეთი დრო, ადამიანებმა ურთიერთგასანადგურებელი იარაღი აღარ გამოუშვან-ო.

აქვე მინდა ბატონი ჯუმბერ ლაყავას შესახებ, როგორც თავმდაბალი კაცი, ერთი შემთხვევა გავიხსენო. მე მას სუფრაზე ოთხჯერ შევხვედრივარ, ერთ-ერთი კასპში იყო, ბატონ უშანგი მოსიაშვილთან. როცა აღნიშნულ დროზე სტუმრებმა თავი მოვიყარეთ ბატონ უშანგისთან, ბატონი ჯუმბერი და ბატონი კარლო ნადირაშვილი მოგვიანებით მოვიდნენ. დარბაზის ბოლოში სათაღარიგო მაგიდა იდგა, სადაც სამი კაცი იჯდა, მხოლოდ. ბატონი ჯუმბერი და ბატონი კარლო იმ მაგიდისაკენ გაემართნენ, იქ მსხდომთ მიესალმნენ და დარბაისლურად დაბრძანდნენ. იმ საზეიმო სუფრაზე იყო ხალხი, რომელნიც ბატონ ჯუმბერს არ იცნობდნენ, ჩვენ იუბილართან, ბატონ უშანგისთან ვისხედით. ეს მაგიდა მთლიანად შევსებული იყო. ბატონ უშანგი მოსიაშვილს ეუხერხულა, ბატონი ჯუმბერის და კარლოს ბოლო მაგიდაზე ყოფნა. მისი მითითებით, სწრაფად მოადგეს ჩვენს მაგიდას სხვა მაგიდა და შეავსეს სანოვაგით. ბატონმა უშანგიმ მიკროფონი მოიმარჯვა, ბოლოში მოუხადა ბოლო მაგიდაზე მსხდომ ადამიანებს, და ბატონი ჯუმბერი და ბატონი კარლო ჩვენთან გადმოიპატიჟა. ბატონმა ჯუმბერმა უარი განაცხადა; სადაც ვართ, კარგად ვართ-ო! აი, აქ გამოჩნდა მისი თავმდაბლობა, ეს ორივე პიროვნება ჩვენს მაგიდასთან გადმოვიდნენ. ბატონმა უშანგი მოსიაშვილმა იქ მყოფ საზოგადოებას გააცნო ბატონი ჯუმბერ ლაყავა და სთხოვა მოეყოლა რამდენიმე ეპიზოდი მისი მოგზაურობის შესახებ.

ბატონი ჯუმბერი ფეხზე ადგა, მორიდებული ადამიანის იერი ჰქონდა, დინჯად დაიწყო თავისი თავგადასავალის თხრობა. დარბაზში სიჩუმე იდგა, ისეთი სიჩუმე, რომ ბუზის ფრენის ხმა-საც გაიგონებდით.



თამარ ჯაჭვადე



ჩვენს გვირდით ლეზანდა დადიოდა

ჯუმბერ ლეყავა გარდაიცვალა-ო! რაო? რას ამბობთ? ეგ როგორ? რა მოერეოდა ჯუმბერ ლეყავას?! – გაცოცხლებული კითხულობს ნაცნობი და მეგობარი. ეს, ის არ არის მსოფლიო ველოსიპედით რომ შემოიარა? – კითხულობს უცნობი და უცხო.

და უკვირს ყველას, განურჩევლად ყველას.

მან ხომ სიკვდილი დაამარცხა, თანაც რამდენჯერმე.

და მაინც...

გარდაიცვალა.

ეს ხომ ნიშნავს, რომ დატოვა ხორციელი ცხოვრება და სხვაგვარი მოგზაურობა დაიწყო სულეთის სამყაროში. არა ველოსიპედით, მინაზე და ნაბიჯ-ნაბიჯ, სადაც ამდენი (გარდა მეგობრებისა) მტერი და ქვეგამხედვარი ელობება ადამიანს... არამედ ცაში, დიდი სულიერი და გონებრივი ინერციის ძალით, ფრენას რომ უწოდებენ ზოგჯერ.

და დარჩა დიდი სიცარიელე აქ, ჩვენს გვერდით. სიცარიელე, რომელსაც ვერავინ და ვერაფერი შეავსებს. დარჩნენ საქმენი მისნი, აურაცხელი სიგელები და მედლები. დარჩნენ ადამიანე-

ბი, ვისაც იგი უყვარდა და ვინც მას უყვარდა. დარჩა თვალცრემლიანი გოგონა, რომელიც მან ცხოვრების დიდ გზაზე გაიყვანა და ხელი შეაშველა გაჭირვებისა და ძნელბედობის ყაშს. დარჩა დაობლებული სამეგობრო. დარჩნენ გადიდებული სურათები მეუღლის და შვილის...

და დარჩა მისი სახელობის აკადემია, მხრებჩამოყრილი ადამიანები, გაოცებულნი რომ მისჩერებიან ერთმენეთს და უკვირთ, უკვირთ...

ისედაც ხომ ყველას უკვირდა: – ცოცხალი კაცის აკადემია ვის გაუგონია-ო?! – არ გაუგონიათ და ახლა გაიგონონ-ო – ეს აკადემიის პრეზიდენტის გულნაზი ხარაიშვილის კიდევ ერთი გაბედული და ორიგინალური პასუხი და ნაბიჯი გახლდათ.

დღეს უფრო დიდი და ტკივილიანი სიყვარულით შეჰყვარებიათ აკადემიის დაობლებულ და საოცარ ადამიანდაკარგულ წევრებს ერთმანეთი. დგანან ერთმანეთის გვერდით, შეჰყურებენ ერთმანეთს და ამ მარადიულ წრებრუნვაში ჩაბმულ სამყაროს და უკვირთ, უკვირთ...

ასე, კუს ნაბიჯით კი არა, აქილევსის მუხლით გარბიან წლები, ნელა-ნელა გვეცლებიან გვერდიდან შეჩვეული და შეთვისებული ადამიანები და რჩება ისევ სიცარიელე, რომელსაც სხვანი და კვლავ სხვანი შეავსებენ, რათა მარადისობის ვებერთელა სამყაროში წონასწორობა არ დაეკარგოს სიცოცხლეს და დედამინამ ისევ იტრიალოს უსასრულო სამყაროს ერთ პატარა გალაქტიკაში.

ადამიანთა მეხსიერებაში რჩება მოგონება, განვლილი ცხოვრების და... ნეტარება მას, ვისაც ისეთი ცხოვრებით უცხოვრია, რომელზეც მრავალია მოსაგონარი. მრავალი და საუკეთესო.

მეც ერთი პატარა მოგონება ამეკვიატა, იმ მწარე დღეებში, ჯუმბერ ლეჟავას ძალიან დიდ თავმდაბლობაზე. შემთხვევა, რომელმაც მაშინვე გამაოცა.

სულ ცოტა ხნის წინ, მთელი საქართველო მცხეთისაკენ, მამა გაბრიელის საფლავისაკენ დაიძრა. მიდიოდნენ ავადმყოფნი და უძღურნი, დედები და ბავშვები, მიცვალებულთა პატრონები და სრულიად ჯანმრთელნი და ბედნიერნი.

გულნაზი ხარაიშვილმა დარეკა: თბილისში ჩამოდით, საოცარ ადგილას მივდივართ-ო. მე და ლამზირა შეყილაძე წავედით. ქალბატონი გულნაზის კაბინეტში ერთი კედლიდან უდროოდ გარდაცვლილი ძმის – ბუჟან ხარაიშვილის სურათი გადმოგხედავს... მეორე კედელზე რამდენიმე წელია გაჩნდა შვილის – გელა სხირტლაძის სურათი...

მამა გაბრიელის საფლავზე წასასვლელად შევემზადეთ. ცოტა ტრანსპორტის მოძიება გავიჭირდა, ყველა ნაცნობი დაკავებული ან ქალაქიდან გასული აღმოჩნდა. ბოლოს ქალბატონმა გულნაზმა, ბოლოს კი არა პირველ რიგში გასახსენებელი პიროვნება გაიხსენა... სულ რამოდენიმე წუთში, კაბინეტში ჯუმბერ ლეჟავა შემოვიდა და... მაშინვე მცხეთისაკენ ავიღეთ გეზი. გზად დალი აბესაძე შემოგვიერთდა.

მცხეთა საქართველოთი იყო სავსე და მოძრაობა კი არა, მგონი ქალაქში სუნთქვაც კი ჭირდა. მცხეთის შესასვლელები, ყოველი მხრიდან დაცვის ქვეშ დაგვხვდა, მანქანებით გადაჭედო ქალაქში, ტრანსპორტი აღარ შედიოდა. საფლავის მოლოცვის ძალიან დიდი სურვილით შეპყრობილნი, გარს ვუვლიდით ქალაქს და ვეძებდით გამოსავალს კი არა, ქალაქში შემავალ გზას. ამ მიმოსვლაში მყოფთ უცებ გამახსენდა: – ბატონო ჯუმბერ, სადღაც აფრიკაში ორი მეომარი ტომი დროებით წყვეტდა ომს, თქვენ რომ გაგველოთ, მოდით, სწორედ ამ სიტყვებით ვთხოვთ პოლიციას, იქნებ შეღავათი დაუშვან და გავგატარონ-მეთქი. ყველა დამეთანხმა, ჯერი თავად დიდ მოგზაურზე დადგა... და ყველა ჩვენგანის გასაოცად, ბატონმა ჯუმბერმა მორიდებით გამოგვიცხადა: – უხერხულია და იქნებ სხვა დროს წამოვიდეთო!

გაოცებული დავდუმდი. ამ სამყაროში, სადაც თითქმის ყველა ხერხი გამართლებულია მიზნის მისაღწევად, თურმე დიდი ადამიანები საოცარი მოკრძალებით, ჩუმი ნაბიჯებით და ბავშვი-

ვით სუფთა ღიმილით დადიან, რომ არავინ შეანუხონ. ადამიანები, ვისთვისაც მიზნის მიღწევა ყველანაირი ხერხით კი არა, მხოლოდ გულის სისხლით, დიდი ძალისხმევით და თავშენირვით არის დასაშვები და მისაღები.

ასეთი კაცი დადიოდა ჩვენს გვერდით, როგორც ხშირად უნოდებენ; კაცი – ლეგენდა!

მცხეთიდან უკან დაბრუნების გამო დიდ მოგზაურს გული რომ არ სტკენოდა, თავად გულ-მოკლულმა ქალბატონმა გულნაზმა ყველასთან ერთად დაამშვიდა: – ალბათ უფალს ასე ენება-ო!

დღეს ის დღე უკვე წარსულად ქცეულა, მოგონებად შემოგვრჩენია, მაგრამ რატომღაც მგონია, რომ ადამიანები მუდამ უფლის ნებაზე არ დავდივართ.

ჯუმბერ ლეჟავას ასე მოულოდნელი გარდაცვალება უფლის ნება კი არა, შეიძლება ჩვენი ადამიანური შეცდომა იყო, მედიცინის შეცდომა. იგი ხომ ყველას უკვდავი გვეგონა (შეიძლება არაფიზიკური, არამატერიალისტური გაგებით) და ვერც კი წარმოიდგენდა ვინმე, რომ ასეთი დიდი და გამძლე, მაგრამ სიკეთეში და სიყვარულში დაღლილი გული, კიდევ ერთ ტკენას და ჩხვლეტას ველარ გაუძლებდა.

მე კი მგონია, რომ ჯერ ვერც კი გაგვიცნობიერებია, რომ ჩვენი დიდი მოგზაური და მშვიდობის დესპანი, ჩვენს გვერდით აღარ იქნება...

...და ვიდრე ცოცხლები ვიქნებით, ვიდრე ამ სააქაოს, ამ სამყაროს კიდე-განედში ვმოგზაურობთ, ალბათ დიდი დაფიქრებისას მყისეულად ცნობიერების დაგაღმა გადასახლებულნი, ძალიან ხშირად დაფუცდით თითქოსდა უკანასკნელი მოგზაურობიდან მის დაბრუნებას...

რეალობაში კი, ადრე თუ გვიან, ჩვენც გავუყვებით იმ მარადიულ გზას, ამ სამყაროში ნუ-თიერად შემოხეტებული მოგზაურები.

ბავშვიდობაში

შემოგივლია ლურჯი პლანეტა,
დაგქონდა გული, ტკივილით სავსე...
ახლა მიდიხარ სამოგზაუროდ
უსასრულობის კოსმიურ გზაზე.
დატოვე ბედი, ცრემლით ნაზავი,
დღეს, უჩვეულო, ირჩიე სხვა გზა...
და სიყვარული უზარმაზარი
ყვავილებივით წაიღე საგზლად.

ხსოვნა-აჩრდილი იმედს გინვდიდა,
ერის დესპანო და მოგზაურო,
მინაში არა, ნახვალ მინიდან,
უკვდავებაში სამოგზაუროდ.
მიტოვებული, სულშემლილები,
მოგინატრებენ უვალე გზები...
დღეს საქართველო გემშვიდობება,
დღეს საქართველოს ემშვიდობები!



გაგა გულიაშვილი

ბატონო ჯუმბერ, შენი სახელობის აკადემიის წევრები გზას გილოცავთ ცის სავალ გზაზე და გჯეროდეს, ჩვენს გულებში სამუდამოდ დარჩები იმედის უშრეტ წყაროდ...



ოთარ ურუშაძე

ჯუმბერ ლეჟავა

ადამიანი ლეგენდა, ასე შეიძლება უწოდო ჯუმბერ ლეჟავას. რომელმაც მიუხედავად შელახული ჯანმრთელობისა და ასაკისა, შეუძლებელი შესძლო და ალბათ ადამიანის შესაძლებლობის ზღვარი გადალახა. მან მსოფლიოში გაიტანა ქართველი კაცის როგორც საკვირველი ფენომენის სახელი.

ყველაფერი ჯანმრთელობის გამოსწორების მიზნით დაიწყო. მან ნაბიჯ-ნაბიჯ სისტემატიური ვარჯიშებით, უდიდესი ნებისყოფის წყალობით, მიაღწია წარმოუდგენელ შედეგს. გახდა გინესის რეკორდსმენი იატაკიდან ხელით აზიდვაში და ასევე გარკვეული პერიოდის შემდგომ ორთვლიანი ველოსიპედით, მსოფლიოს შემოუარა.

ჯუმბერი გავიცანი, ჩემი პოეზიის კრებულის პრეზენტაციაზე. იგი მაშინ უკვე გინესის რეკორდსმენი გახლდათ. გვანჯი მანამ, რომელიც ასევე ესწრებოდა პრეზენტაციას და გახლავთ, გინესის საზოგადოების წარმომადგენელი საქართველოში, გვამცნო რომ ჯუმბერს ახალი რეკორდის დამყარება აქვს ჩაფიქრებულიო. კერძოდ იგი აპირებს ორთვალა ველოსიპედით, მსოფლიოს გარშემო მოგზაურობასო. მე და ჯუმბერი ერთი ასაკის გახლდით. მიუხედავად იმისა რომ მე ახალგაზრდობაში ველოსპორტით ვიყავი გატაცებული, იმ ასაკში, ველოსიპედით მცხეთაშიც კი გამიჭირდებოდა ჩასვლა. რაც ჯუმბერს გულახდილად უთხარი. მას გაეცინა და მითხრა, – ყველაფერი უდიდესი შრომის შედეგად მოდისო. ჯერ ველოსიპედის მართვას სრულად დავეუფლები, შემდეგ დისტანციებს ნელ-ნელა გავზრდიო. მისი ეს ჩანაფიქრი, ოცნებას უფრო გავდა და მის რეალიზაციაში ეჭვი შემეპარა. მან კი უამრავი კითხვა დამისვა: – რა სახის და წონის ველოსიპედები არსებობენო? აქვს თუ არა ველოსიპედებს კაუჩუკის საიმედო საბურავებიო? რომელი სახის ველოსიპედს მირჩევო?, და სხვ. მე ვუპასუხე რომ თანამედროვე ველოსიპედები შედარებით მსუბუქი და დახვეწილია. მაგრამ, მისი წონა საკმაოდ შეიძლება გაზარდოს, მოგზაურობისათვის საჭირო საგნების ტრანსპორტირებამ. ისიც ვუთხარი რომ თანამედროვე ველოსიპედების ფასი საკმაოდ გაიზარდა და მანქანის ღირებულებას მიაღწია. ამიტომ მართვის ჩვევები და გამძლეობა ჯობდა თავიდან იაფად ღირებულ გზატკეცილების ველოზე დაეხვეწა. მე კიდევ ერთხელ ვურჩიე, ხელი აელო ამ სახიფათო ჩანაფიქრზე, რაზეც მისმა თანაკლასელმა ბრძანა რომ ჯუმბერისგან ყველაფერი იყო მოსალოდნელი და იგი დარწმუნებული იყო მის წარმატებაში.



მართლაც, გავიდა ხანი და პრესაში გამოჩნდა, მსოფლიოს გარშემო მოგზაურის ინტერვიუ სხვადასხვა კონტინენტიდან. ეს იყო საოცრება, წარმოუდგენელი რამ, ეს იყო ქართული გენის ზეიმი. ჯუმბერმა ოცნება რეალობად აქცია. დღეს საქართველოში ბევრი გინესის რეკორდსმენი გვყავს მაგრამ უნდა მოგახსენოთ რომ ჯუმბერის რეკორდი ორიგინალობითა და მასშტაბით გაცილებით მაღლა დგას და ვფიქრობ რომ განუმეორებელია.



რუსუდან კალანდაძე



დიდი მოგზაური

როცა ბატონ ჯუმბერ ლეჟავაზე დავიწყე წერა, უნებლიედ ამოტივტივდა ჩემს მეხსიერებაში პროფესორ მოსე გოგიბერიძის საოცარი სიტყვები: „სიყვარული ბუნების უდიდესი ფენომენია. იგი ის კოსმიური ძალაა, რომელმაც ქაოსიდან წესრიგი წარმოშვა და არსებობას ფორმა და შინაარსი მისცა...“

სიცოცხლე სიყვარულის სინონიმია, სიყვარულის ფორმაა.

გამრავლება და განვითარება – ორგანიზმის ეს ორი უძირითადესი კატეგორია – სიყვარულის ძალას მოჰყავს სისრულეში. ამიტომ სიყვარულის ძალას მოკლებული სიცოცხლე არსებობის უფლებას მოკლებული ფენომენია.

სიყვარული არის არსებობის შინაარსი და ის დასაბამი, რომელიც საფუძვლად უძევს ყოველივეს, რაც არსებობს და იმასაც, რასაც აქვს არსებობის ჯერარსობა!“

სწორედ ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა იყო ის პიროვნება, ვინც სიყვარულით იყო გამთბარი და თავისი ფართო მოღვაწეობით ათბობდა სამყაროს, სამშობლოს, ადამიანებს.

ერთგულება მისი დიადი სულის დამახასიათებელი თვისება გახლავთ. დაუფიქრებელი მისი გამოეტყველება – რომანტიული, სადღაც ბავშვური და ამასთან, საოცრად რაინდული, როგორც იყო კიდევ.

ძნელია მასზე წერა, რადგან ადვილი როდია აანრიპინო კალამი დიდ პიროვნებაზე, ძნელია უთხრა შესაფერი სიტყვები იმიტომ, რომ ბატონი ჯუმბერი არ ჰგავდა საზოგადოების წევრთა უმრავლესობას.

ძალიან ბევრი დაგვაკლდა მისი გარდაცვალებით, მაგრამ სამაგიეროდ ერთი ულამაზესი, შეყვარებული სულით გამდიდრდა ზეცა...

ყველას, ვინც კი იცნობდა ბატონ ჯუმბერს, გულწრფელად გვწამს, რომ იგი ზეციდანაც ილოცებს იბერიის გაბრწყინებისათვის და როგორც ზოგადსაკაცობრიო ადამიანი, ილოცებს რომ მარად ლურჯი ზეცა ეფინოს ჩვენს პლანეტას.



ზაურ ბედია

ორიოლ სიყვავა ჯუმბერ ღეჟავაზე

რა უნდა თქვა ადამიანმა მსოფლიოში სახელგანთქმული მოგზაურის, სასიქადულო ქართველი ვაჟკაცის ჯუმბერ ღეჟავას შესახებ??

განა მისი მართლაც შეუპოვარი ცხოვრება, მთელმა კაცობრიობამ არ იცის?

დღეს ნებისმიერ ადამიანს შეუძლია ინტერნეტის ჯადოსნური შესაძლებლობით, დანვრილებით გაეცნოს ამ ლეგენდარული კაცის თითოეულ მიღწევას, მაგრამ ხომ უნდა იცოდეს მომავალმა თაობამ, რომ ჯუმბერ ღეჟავა ყველგან და ყოველთვის, უპირველესად, საკუთარ სამშობლოს – საქართველოს წარმოადგენდა?

ხომ უნდა გვახსოვდეს, რომ ბატონმა ჯუმბერმა მთელ მსოფლიოს უჩვენა, როგორი სულისკვეთებით და სიმამაცით არის დაჯილდოვებული ქართველი?

ხომ საკვირველია ამტანობა იბერთა შთამომავლის, რაც უზენაესთან საიდუმლო კავშირზე მეტყველებს?

ხომ ცნობილია, რომ ნებისყოფაში უფლის ძალისხმევაა ჩადებული და მხოლოდ ერთეულებს ძალუძთ მისი მოპოვება?

ჯუმბერ ღეჟავას მიერ განვლილ ურთულეს გზას, უეჭველია, ზებუნებრივი ძალა მეტავალყურეობდა, რადგან ჩვეულებრივი მოკვდავისთვის შეუძლებელია ამდენი უბედურების გაძლება!

კაცი, რომელიც ჯერ კიდევ 1986 წელს ნაწლავების ურთულეს ოპერაციას იკეთებს, ინვალიდობის მაგიერ, საკუთარი რწმენის მეოხებით, არა მხოლოდ ცოცხალია, არამედ 1990-1992 წლებში ამყარებს შვიდ მსოფლიო რეკორდს მკლავებზე აზიდვაში და გინესის წიგნში საპატიო ადგილს იკავებს

ამის შემდგომ მან შემოიარა აზია, ოკეანეთი, ჩრდილოეთ ამერიკა, ევროპა, აფრიკა, ანტარქტიდა. სულ 234 ქვეყანა და დამოკიდებული ტერიტორია!

უნყვეტად იმოგზაურა ცხრა წელიწადი და სამი თვე! ველოსიპედით გაიარა 270 ათასი კილომეტრი!

მთელი ამ ხნის განმავლობაში გამოიყენა ცხრა ველოსიპედი!

ეკვატორი გადაკვეთა 10-ჯერ!

გადაიღო 50 000-ზე მეტი ფოტოსურათი!

საკუთარი შთაბეჭდილებები განათავსა 7 000 ფურცელზე!

თავს დაესხა: 50 ადამიანი და 15 მხეცი.

კარავსა თუ ღია ცის ქვეშ ღამე გაათია 1 000-ჯერ!

საავადმყოფოში მოათავსეს 6-ჯერ

ციხეში გამოამწყვდიეს 15-ჯერ

პოლიციამ დააპატიმრა და დააფიქსირა 4 000-ჯერ!

საჰარის უდაბნოში 3 700კმ. გაიარა უძლიერესი ქარისას, ქვიშის წვიმებისა და ქარბუქისას!

გაიარა ჯერაც არავისგან მონახულებული ამაზონის ჯუნგლები!

იმოგზაურა ანტარქტიდაზე ორჯერ ველოსიპედით 45⁰ ყინვაში! ალიასკაზე სადაც იყო 41⁰ ყინვა. ზამთარში გაიარა გრენლანდია, ისლანდია, ნორვეგია, შვედეთი, ფინეთი... სტოკჰოლმში ფეხები მოეყინა. დიაგნოზი გახლდათ განგრენის დასაწყისი, ფეხების მოკვეთა გადაუნყვიტეს, მაგრამ სთხოვა ფინეთამდე გამიშვიტ, იქ მოვრჩებიო...

იქ ქართველმა მეგზურებმა მალამო დაახვედრეს და მას შემდეგ ფეხები შეინარჩუნა, მაგრამ 13 წელიწადი მკურნალობდა!

პაკისტანის უდაბნოში 51⁰ სიცივეში გაიარა 2 400 კილომეტრი.

ჯუმბერ ლეჟავამ პირველად ისტორიაში გადაკვეთა ჩინეთის უდაბნო ტაკლა-მაკანი, სადაც ნნევა დაუვარდა, თავს უშველა ქვიშაში ჩაფლვით. შემდეგ მას ვიღაც ავაზაკმა პოლიციელებმა დააღვეინეს მონამლული წყალი და, მხოლოდ შემთხვევით, გეოლოგებმა გადაარჩინეს! სხვათა შორის სტოკჰოლმში, საოპერაციო მაგიდაზე, როცა ქირურგმა ფეხების მოსაკვეთი ხერხი მოიმარჯვა და ჯუმბერს ჰკითხა: – ახლა რაზე ფიქრობო, პაციენტმა უპასუხა: – ნეტავ სად მომჭრით ფეხებს, უფრო პროთეზი მიშველის, რომ გავიკეთო და ისე ვიმოგზაურო-ო.

ბატონი ჯუმბერი ახალ წელს 1994 წელს შეხვდა ეგვიპტეში; 1995 წელს – მალაიზიაში; 1996 წელს – ჰონგ-კონგში; 1997 წელს – ამერიკის შეერთებულ შტატებში; 1998 წელს – არგენტინაში; 1999 წელს საფრანგეთში; 2000 წელს კონგოში; 2001 წელს ეთიოპიაში; 2002 წელს – შვედეთში!

მოგზაურმა გადალახა: 3 ოკეანე, 150 ზღვა, 1000 მეტი მდინარე, ათი ათასობით ქალაქი თუ სოფელი!

რომ იტყვიან ყოველივე ზემოთ ჩამოთვლილი – “დაუჯერებელია, მაგრამ ფაქტია!” მთავარი ის არის, რომ ბატონმა ჯუმბერმა კითხვაზე: – რა იყო თქვენი მთავარი მიზანი?, მოკრძალებით უპასუხა: – რა მომცა ამ მოგზაურობამ? ჩემი მთავარი მიზანი, სხვადასხვა ქვეყნის კულტურათა შესწავლა არ ყოფილა! ჩემი ჩანაფიქრი იყო ადამიანის ფიზიკური, ფსიქოლოგიური შესაძლებლობების შესწავლა ექსტრემალურ პირობებში, რათა დამემტკიცებინა, რომ ადამიანის შესაძლებლობები უსაზღვროა!

აი, ასეთია ჩვენი თანამემამულის, სამშობლოს ღირსეული წარმომადგენლის, დიდი ქართველი კაცის ჯუმბერ ლეჟავას მიღწევათა ჩამონათვალი, მაგრამ... რაც წერილის დასაწყისში მოგახსენეთ: უფლის ყურადღების, მისი შემწეობის გარეშე, ადამიანს ამგვარი საქმეების აღსრულება არ შეუძლია!

მაშასადამე ბატონმა ჯუმბერმა თავისი ერთგულებით, მორწმუნეობით დაიმსახურა ყველა ადამიანისათვის სანატრელი ჯილდო, რაც ორი სიტყვით გამოიხატება: “უფალი შენთანა!”

სოხუმის გაერთიანებული ავია-რაზმის,
ტუ-134 ხომალდის მეთაური,
საქართველოს სახალხო მფრინავი
ორესტი (ზაური) იოსების ძე ბედია



ლევან ბაბუნაძია

მარად დაუვინყარი პიროვნება



დიახ, ჯუმბერ ლეჟავა ნამდვილად დაუვინყარი პიროვნებაა არა მარტო თანამედროვეთათვის, არამედ მომავალშიც მარად დაუვინყარი იქნება. თითქოსდა ჩვეულებრივი, უბრალო ადამიანი ამდენად მრავალმხრივი, შთამბეჭდავი, ზებუნებრივი თვისებებით შემკული პიროვნება გახლდათ, რაც დრო გავა, მით უფრო გაიცნობს და დააფასებს მას მომავალი თაობები.

პირადად მე ჯუმბერ ლეჟავას მანამ ვიცნობდი, სანამ ფართო საზოგადოება გაიცნობდა, როგორც ჯერ გინესის რეკორდსმენს და შემდეგ დიდ მოგზაურს. იგი ჩემთან, გამომცემლობაში მოვიდა, თავი უბრალოდ წარმიდგინა და თავისი მოკრძალებული, იდეა გამაცნო გინესის რეკორდების კრებულის ქართულ ენაზე გამოცემის შესახებ. მეც დავინტერესდი ამ საქმით, რამდენჯერმე შევხვდით ერთმანეთს, ამასობაში დავმეგობრდით კიდეც, მაგრამ ეს საქმე ჩვენგან დამოუკიდებელი მიზეზთა გამო, განუხორციელებელი დარჩა.

მალე იგი, ჩემდა და ალბათ ბევრის გასაკვირად თავის დიდ მოგზაურობაში ჩაება.

მოგზაურობის დროს მასთან ჟურნალისტ გვანჯი მანიას გულისხმევით არც თუ იშვიათად იმართებოდა ტელე თუ რადიოხიდეები საქართველოს ტელევიზიაში. რამდენჯერმე მეც ვესწრებოდი ამ ღონისძიებას და კარგად მახსოვს როგორი შემართებით გვესაუბრებოდა დედამიწის უშორესი წერტილებიდან. როგორ ინტერესდებოდა საქართველოში მიმდინარე წერილმანი პროცესებითაც კი. ცდილობდა ყველაფრის საქმის კურსში ყოფილიყო. პირად გასაჭირს არად აგდებდა, ბევრს არც გვიმხელდა და აქეთ გვაიმედებდა, გვაქეზებდა კეთილ საქმეთა საკეთებლად.

ეს დიდი მოგზაურობა ველოსიპედით დედამიწის გარშემო 3333 დღეს გაგრძელდა და წარმატებით დასრულდა. თვითონ პროცესი კი ბევრ საინტერესოსთან ერთად ძალიან ძნელი და ფათერაკებით სავსე იყო. აბა წირმოვიდგინოთ მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში, გზებსა და უგზოობაში, უამრავ მანქანას შორის ველოსიპედზე ამხედრებული ან გაუვალ ჯუნგლსა და ტალახში ზურგზე ველოსიპედაკიდებული, ზოგჯერ ორფეხა თუ ოთხფეხა მხეცთა შორის როგორ ჯიუტად მიიკვლევდა გზას ეს შუახანს გადაცილებული მამაკაცი. ხშირად აწვალეს, ველოსიპედი მოპარეს, ჩამოართვეს, ქვა ესროლეს, მოწამლეს, დააპატიმრეს.

აქვე უნდა ვთქვათ და თვითონაც ხშირად აღნიშნავდა, რომ ამ უძნელეს მოგზაურობაში ძალას აძლევდა და ეხმარებოდა თავისი დიდი პატრიოტული გრძნობა სამშობლოს სიყვარული, სადაც კი საშუალება მიეცემოდა, სრულად უცხო ხალხს უამბობდა საქართველოს წარსულისა და თანამედროვე ყოფის შესახებ.

ასევე მნიშვნელოვანია, რომ ამ ძნელ პირობებში იგი ქმნიდა დიდ სათავგადასავლო ეპოპეას. ინიშნავდა, იწერდა, ფოტოებს იღებდა, იმახსოვრებდა ყველაფერს და სრულად ობიექტურად, ყოველგვარი მიკერძოების გარეშე აღწერდა მრავალი ქვეყნისა თუ სახელმწიფოს კლიმატს, ღირსშესანიშნაობებს, ეთნორეალიებს, კულტურულ მემკვიდრეობას, თითოეულ ფაქტსა თუ შემთხვევას. ამ ნაწერებში ნამდვილად გამოსჭვივის მწერლური ნიჭი. ამასთანავე ფაქტების შეულამაზებლად გადმოცემა, გულახდილობა, უშუალობა და მიუკიბავი თხრობა დიდ ღირსებას მატებს ამ ნაშრომს. ამის გამო, რომ ეს დიდი ნაშრომი მთლიანად ინტერესით და ერთი ამოსუნქვით იკითხება.

ამ უჩვეულო წიგნში ასევე აისახა ავტორისდროინდელი თბილისი თუ საქართველო, მეორე მსოფლიო ომის პერიოდი, ბავშვობის წლები, სკოლა, მასწავლებლები; საბჭოთა კავშირისა და ტოტალური რეჟიმის რღვევა, ქართული ეროვნული მოძრაობის პერიოდი, მკითხველის წინაშე ცოცხლდება საქართველოს დამოუკიდებლობის გზაზე შემდგარი ქვეყნის სურათები...

ჯუმბერ ლეჟავას ნაშრომის გამოცემა 50 ტომად იყო განსაზღვრული. მათ შორის რამდენიმე ტომი გამზადილი იყო გამოსაცემად ჯერ კიდევ ავტორის სიცოცხლეში, მაგრამ ჩვენი ქვეყნის ძნელბედობისა და ავჟამინდობის გამო ამ საქმეს თავი ვერ დაერქვა. ცხადია, ეს საშური და საშვილიშვილო საქმე სხვა უამრავთან ერთად ჩვენი მომავალი თაიბებს საზრუნავი იქნება და რაც მალე მოგვარდება, მით უკეთესი ჩვენი წარსულისა თუ მომავლისათვის. მანამდე კი ყველამ, ვის როგორ შეგვიძლია, უნდა ვიფიქროთ და ვიზრუნოთ ჯუმბერ ლეჟავას ღვაწლის წარმოსაჩენად.

მზია ელიაძე



ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას გახსენება

არის ცხოვრებაში ბედნიერი წუთ-წამები, როდესაც უფალი თავის მადლიან კალთას დააბერტყავს ამა, თუ იმ ერს და ქვეყანას გენიოს ადამიანთა მოსვლით მამულის წინსვლა-განვითარებისათვის.

სწორედ, რომ თამამად შემიძლია ვთქვა ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას პიროვნების შესახებ. კაცი ლეგენდა, კაცი სიამაყე, კაცი ქვეყნის კოლორიტი... დაუსრულებლად შეიძლება მასზე ლაპარაკი.

როდესაც ერს ასეთი საიმედო, საამაყო და სასახელო მამულიშვილები ჰყავს, იმ ერს გადაშენება არ უწერია.

მე ამაყი და ბედნიერი ვარ, რომ მისი აკადემიის სრულუფლებიანი წევრი გახლავართ. იგი ჩემთვის დიდი მაგალითია იმისა, თუ როგორ უნდა იცხოვრო ამ ქვეყნად; რა მისიით ხარ მოვლენილი, რა დანიშნულება გაქვს მიწიერ ყოფის...

სამშობლო, რომელიც შენი სახლია და შენ, ეს დიდებული სახლი თავზე მეტად არ გიყვარს, მაშინ, შენ, უსამშობლო, უგულო და უთვისტომო ხარ!..

არიან ადამიანები, რომლებიც მცირე დროით მოდიან ამ ქვეყნად და ისეთ დიდ კვალს ტოვებენ, რომ მარადიულად ცოცხალნი არიან; მაგრამ, არიან ადამიანები, რომლებიც ამ ქვეყნიდან გასვლის შემდეგ აღარავის ახსოვს.

სწორედ ასეთ დიდებული, ბრწყინვალე და ხანმოკლე მიწიერ ყოფის კატეგორიას მიეკუთვნება ბატონი ჯუმბერი... იგი თამამად შემიძლია ვთქვა, იყო ერის და ქვეყნის საპატიო და საამაყო გმირი... იგი ეკუთვნოდა არა მარტო საქართველოს, არამედ, მთლიანად მსოფლიოს, ანუ, მსოფლიოს საკუთრება იყო.

ვამაყობ, რომ ასეთი გენის, ძირის, ფუძის და გენიოსების ქვეყნის შვილი ვარ!...

12.05.2019



ჯემალ ადამაშვილი

კომპოზიტორი

ჩოხოსანთა ანსამბლ „შავლეგოს“

მუსიკალური ხელმძღვანელი

გიორგი ლეონიძის პრემიის ლაურეატი

ღირსების ორდენის კავალერი

ჯუმბერ ლეჟავა – 80

არიან ადამიანები და მოვლენები, რომელთა მეხსიერებიდან ამოშლა შეუძლებელია. ჩემთვის ასეთი ადამიანი იყო და მუდამ იქნება ღირსეული მამულიშვილი, უნესიერესი, უერთგულესი და უღალატო მეგობარი, მსოფლიო მნიშვნელობის მოგზაური – ჯუმბერ ლეჟავა.

მისი ღვაწლი და სახელი უკვდავია ქართველი ერისთვის და ეტალონადაა აღიარებული.

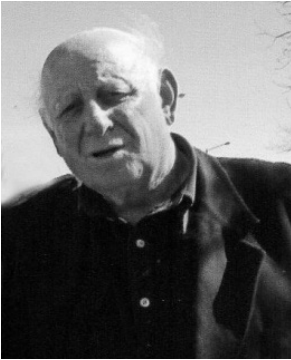
ჯუმბერის მოულოდნელმა გარდაცვალებამ ძალიან გვატკინა გული ყველას, მთელ საქართველოს. მან ველოსიპედით რამდენჯერმე შემოუარა დედამიწას და მსოფლიო რეკორდები დაამყარა. ამის გამო ჯუმბერ ლეჟავა გინესის რეკორდების წიგნში შეიყვანეს, როგორც უდიდესი მოგზაური. მისი მოგზაურობის პერიოდი არ ყოფილა ია-ვარდებით მოფენილი, მან სიკვდილსაც ბევრჯერ ჩახედა თვალებში, თუმცა, ჯუმბერის გული არასდროს შემდრკალა. იგი ყოველთვის პოულობდა გამოსავალს. ჯუმბერი იყო თავდადებული ერისკაცი, საქართველოზე უზომოდ შეყვარებული, წინდახედული, გამჭრიახი, კაცთმოყვარე, ძლიერი, შეუპოვარი თავის საქმეში, პატრიოტი, მებრძოლი ბუნების ადამიანი. ღვითისაგან დიდი ძალა ჰქონდა მინიჭებული, იყო უშიშარი და ამავე დროს ძალიან თავმდაბალი. ჯუმბერ ლეჟავა ასევე იყო საქ. ქაქუცა ჩოლოყაშვილის სახელობის ჩოხოსან რაინდთა დასის ერთ-ერთი დამფუძნებელი. ნამდვილი რაინდი და ღირსეული ჩოხოსანი. ის კიდევ აპირებდა დიდი გეგმების განხორციელებას, თუმცა, აღარ დასცალდა.

ჩემო ჯუმბერ, შენი დიდი საქმითა და ვაჟკაცური ცხოვრებით ამ ქვეყნად ხელთუქმნელი ძეგლი დადგი, რომელსაც ვერავითარი დრო ვერ ნაშლის.

ღმერთმა ნათელში ამყოფოს შენი სული – დიდო ქართველო.



სიმონ ზაქარაია



პირველი ინტერვიუ მსოფლიო მოგზაურობიდან დაბრუნებულ ჯუმბერ ლეჟავასთან

ერთ დღეს ვაჟა ეგრისელთან და თემურ მიბჩუანთან ერთად მე და შალვა სიჭინავა რუსთაველის პროსპექტზე სეირნობისას მოულოდნელად შეგვხვდა შუახნის, საშუალო სიმაღლის, საკმაოდ ჩაფსკენილი, ლამაზად მომღიმარი კაცი, რომელმაც მეტად გულთბილად და შესაშური ემოციებით მიესალმა ბატონებს ვაჟასა და თემურს. ეს ადამიანი აღმოჩნდა ველოსიპედით მსოფლიო მოგზაური ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა, რომელიც 9 წლიანი მარათონის შემდეგ ერთი კვირის დაბრუნებული ყოფილა თავის მონატრებულ სამშობლოში. მათ შორის მეგობრული და საინტერესო საუბარი საკმაო ხანს გაგრძელდა. აშკარად ჩანდა, რომ ხანგრძლივი მოგზაურობისას განცდილი ურთულესი წინააღმდეგობებისა, რომელსაც ხშირად თან ახლდა სიცოცხლისათვის საშიში შემთხვევები, მაინც კმაყოფილი იყო თავის მოგზაურობის შედეგებით. მან ხაზი გაუსვა იმას, რომ ეს გრანდიოზული გეგმა მოგზაურობისა შედგა მისი უახლოესი მეგობრის, ერის ღირსეული შვილის ყოული შარტავას თანადგომითა და ძალისხმევით. მართალია ბატონი ყოული გმირული სიკვდილით დაეცა აფხაზეთის ომში, მაგრამ ბატონი ჯუმბერი მის წინაშე ვალმოხდილად გრძნობდა თავს.

გარკვეული საუბრის შემდეგ, ბატონმა ვაჟამ ჯუმბერს ჩვენი თავიც გააცნო და თან თხოვა მას გაზეთ „დიოსკურიისათვის“ ინტერვიუ მოეცა ჩვენთვის, რაზედაც შევთანხმდით კიდევც.

მეორე დღეს, მე და შალვა დათქმულ დროს ბინაზე ყაზბეგის № 11-ში ვენვით ბატონ ჯუმბერს. ჩვენი თავშეყრა და საუბრები თითქმის 3 საათს გაგრძელდა. იგი ეხებოდა სხვადასხვა საკითხებს – მის პროფესიას, დაკავებულ თანამდებობებს, ნაწილობრივ კი მოგზაურობის დროს განცდილ ყველაზე უფრო დამამახსოვრებელ ფაქტებს. ბატონი ჯუმბერის პასუხები იყო უხვი და მოცულობითი, ჩანდა, რომ მრავალი წლის მანძილზე საკუთარ მამულს და მშობლიურ ხალხს მოწყვეტილ კაცს მეგობრულ ატმოსფეროში საუბარი ძალიან სიამოვნებდა. ბატონმა ჯუმბერმა თავის წარსულზე შემდეგი გვიამბო: დაიბადა ქ. თბილისში, 1939 წელს, აქვე დაამთავრა საშუალო სკოლა და პოლიტექნიკური ინსტიტუტი. 1964 წელს შექმნა ოჯახი, იმავე წლიდან მოღვაწეობდა გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტში, სადაც კურირებდა საქართველოში განათლების, მეცნიერების, სახალხო მეურნეობაში კომპიუტერიზაციის დაპროგრამების განვითარებისა და დანერგვის უზრუნველყოფას. გამოქვეყნებული აქვს 24 სამეცნიერო შრომა. 1987 წელს მიენიჭა საქართველოს სახელმწიფო პრემია. აღსანიშნავია, რომ მისი მეცნიერული კვლევის მაღალ ეფექტურობაზე მიუთითებს მისთვის ქვეყნის უმაღლესი ჯილდოს მინიჭება.

ბატონმა ჯუმბერმა განსაკუთრებული ყურადღება მიაპყრო ბავშვობაში მის ფიზიკურ სისუტეს, ჯანმრთელობის გამოკაჟვა მან შეძლო უწყვეტი და ეფექტური ვარჯიშებით სპორტის სხვადასხვა სახეობებში. სწორედ ეს დაედო საფუძვლად მის ფანტასტიკურ ფიზიკურ სიძლიერეს. თუმცა, დასძინა მან, 46 წლის ასაკში მაინც მოუხდა გადაეტანა ორი უმწვავესი ქირურგიული ოპერაცია, წვრილი ნაწლავის განგრენის დიაგნოზით. ოპერაციების შემდეგ მან ჯანმრთელობა ისევ და ისევ ინტენსიური, უწყვეტი ვარჯიშებით აღიდგინა. : „ჩემი ჯანმრთელობის სტაბილურობაზე მიუთითებს ის ფაქტი – ბრძანა ბატონმა ჯუმბერმა, მე მოგზაურობის დაწყებამდე 14-ჯერ დავამყარე მსოფლიოსა და გინესის რეკორდი მკლავებზე აზიდვაში“.

შემდეგ ჩვენ შევეკითხეთ თუ იყო მგზავრობის მოსიყვარულე ყმანვილობის დროს: „მე სტუდენტობის წლებიდან ვიყავი მგზავრობით გატაცებული, ჯერ საქართველოს ყოველი კუთხე მოვიარე, გულდასმით ვათვალიერებდი მშობლიური მხარის ღირშესანიშნეობებს, შემდეგ კი ყოფილი საბჭოთა კავშირის თითქმის ყველა რესპუბლიკას ვესტუმრე, მქონდა მათი ქალაქების, გზების, ბუნების, ისტორიული ძეგლებისა და სხვათა შესახებ სრული წარმოდგენა“ – ამბობს ბატონი ჯუმბერი. ახალ-ახალი ქვეყნების დათვალიერებას ის ძირითადად ახერხებდა ექსკურსიებით, რომელსაც აწყობდა ესა თუ ის ორგანიზაცია, ბატონი ჯუმბერი მათ ჯგუფში წევრიანდებოდა. ექსკურსიები წარმოებდა თითქმის ყოველგვარი ტრანსპორტით – მატარებლით, გემით სამგზავრო ავტობუსებით, საკუთარი ავტომობილით, თვითმფრინავითაც კი. განსაკუთრებით უყვარდა მოტოციკლეტით მგზავრობა. თუმცა ჩვენი ყურადღება მიიქცია იმან, რომ მის მიერ ჩამოთვლილ მრავალწიურ ტრანსპორტთა შორის ველოსიპედი სრულებითაც არ უხსენებია. თუ როდიდან გახდა ველოსიპედით დაინტერესებული და მისი თანამგზავრი ამაზე მან საინტერესო პასუხი მოგვცა: ველოსიპედით შორ მანძილზე მგზავრობა მას შესთავაზა მისი მეგობრის შვილმა, საზრიანმა ყმანვილკაცმა – რატი კიკაჩიშვილმა. საუბედუროდ რატი აფხაზეთის ომში დაიღუპა, რასაც მწარე ტკივილით იგონებს ბატონი ჯუმბერი. „ჯუმბერ ბიძია – მითხრა, რატომ, შენ ხარ რკინისებური ჯანმრთელობის ღონიერი, პრინციპული, მგზავრობის მეოცნებე ადამიანი, ამიტომ ხანგრძლივ მგზავრობით მსოფლიოს გარშემო შენ უდაოდ წარმატებებს მიღწევო“. ახალგაზრდას ეს რჩევა უცვლელად მიიღო ბატონმა ჯუმბერმა და იმ დღიდან დაიწყო მისთვის ჩვეული პასუხისმგებლობით და შემართებით ასეთი გრანდიოზული მგზავრობისათვის სერიოზული მზადება. რა თქმა უნდა, ასეთი გეგმის განხორციელების მიზნით თეორიული საკითხების მოგვარებაში, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ აქტიური მონაწილეობა მიუღია ყიული შარტავას. ამ გეგმის მიხედვით მომინია რუსულთან ერთად, ინგლისურისა და ესპანური ენების შესწავლა, საფუძვლიანად გავეცანი ყველა კონტინენტებისა და ცალკეული ქვეყნების კლიმატურ პირობებს მათ გეოგრაფიულ მდებარეობას. სწორედ ამ და სხვა საკითხების გათვალისწინებით დავგეგმეთ სეზონის მიხედვით მგზავრობის მიმართულებები. შემდგომში თუ როგორ დაიმორჩილა ეს ორთავალა ტრანსპორტი და თუ როგორ გაიხადა მან იგი თავის ცხოვრების თანამგზავრი, მთელმა მსოფლიომ იხილა. ბატონმა ჯუმბერმა ველოსიპედთან ერთად პირველად მოახდინა ის წარმოუდგენელი სასწაულები, რომელიც ადამიანის აზროვნებისათვის ძნელად მისაწვდომია. შემდეგ ბატონ ჯუმბერს ვთხოვეთ როგორ მოახდინა საქართველოდან სტარტის აღების ორგანიზება, მისი თქმით სტარტი უნდა აეღო ფსოუდან, მაგრამ მშვიდობის დიდ მედროშეს აფხაზეთმა უარი შემოუთვალეს. უფრო მეტიც საქართველოს მხედრობმა სამტრედიიდან სენაკის რაიონში გადასვლის უფლებაც არ დართო. „ჩემი მარშრუტი თქვა ჯუმბერმა დაიწყო სამტრედიიდან, შემდეგ გურია-ლანჩხუთი, შემდეგ ფოთი, ბათუმი. ბათუმიდან გასვლისას თერთმეტმა ყურნალისტმა და ახლობლებმა გამაცილეს“. ბათუმიდან მან სამშობლო საზღვარი გადალახა სოფელ სარფთან, შემდეგ სტამბოლი, კვიპროსი, ისრაელი. სწორედ ისრაელში გაიგო ბატონმა ჯუმბერმა შემზარავი ამბავი, ყიული შარტავას დაღუპვის შესახებ აფხაზეთში. ისრაელიდან ბატონი ჯუმბერი თბილისში გადმოფრინდა, თავისი ძვირფასი მეგობარი გააცილა სამუდამო სასუფეველში, შემდეგ კი ისევ ისრაელში ჩაფრინდა და გააგრძელა მოგზაურობა, რაზედაც უამრავი მასალებია გამოქვეყნებული.

შემდეგ ჩვენ ვთხოვეთ მოეთხრო მოგზაურობის დროს მომხდარი რომელიმე რთული ეპიზოდის შესახებ, რომელმაც საფრთხე შეუქმნა მას და მის მოგზაურობის შემდგომ გაგრძელებას. „ასეთი მძიმე და მეტად არასასიამოვნო შემთხვევები იყო რამდენიმე, რომელთა შორის ორს მაინც გავიხსენებდი გვითხრა რესპოდენტმა. პირველი იყო მონღოლეთის ტერიტორიაზე მგზავრობისას, როცა ძლიერ დაბალმა ტემპერატურამ (-23 0 C) ჯერ ფეხზე გრძნობა წამართვა, ხოლო

შემდეგ გონებაც დავკარგე. სიცოცხლისათვის ასეთ კრიტიკულ მდგომარეობაში შემთხვევით მწყემსებს უნახივარ, მათ შევეცოდე და როგორც რიგითი ტურისტის ცოცხალ-მკვდარი თავიანთ სადგომში წაუყვანივართ. როცა გონს მოვედი, რაღაც ტყავის ნაჭრებით ვიყავი შეფუთული და ვინეჩი მათ კარავში, რომელსაც ისინი იურტას ეძახიან, შიგნით ძალიან თბილოდა, იქ ცხოვრობდა ყველანი – დიდებიც და პატარებიც. მწყემსებმა, რომ იტყვიან დამტვრეული რუსულით გამაგებინეს თუ როგორ მიპოვეს გზაზე გონებადაკარგული თითქმის გაყინული. შემდეგ ამოხსნეს, რომ ასეთ კრიტიკულ სიტუაციაში მყოფ ადამიანებს ისინი კურნავენ ხალხის ტრადიციების მიხედვით. სწორედ ამიტომ მათ ექიმებისათვის არ მიუმართავთ, არამედ როგორც შემდეგ გაირკვა იმ ტრადიციულმა მკურნალობის წესმა მიხსნა ნამდვილი დალუპვისაგან – თქვა ბატონმა ჯუმბერმა. კეთილი მასპინძლების უერთგულესი ძალისხმევით ერთ დღეში მთლიანად აღმიდგა ჯანმრთელობა“ – ამბობს ჯუმბერი, რის შემდეგ მოგზაური თავის გზას გაუდგა.

„მსგავს კრიტიკულ შემთხვევაში აღმოვჩნდი შვეციის ტერიტორიაზეც – გვიყვება ჯუმბერი. იქაც ჰაერის მინიმალური ტემპერატურა – 27-28°C-მდე დაეცა. რამაც იგივე პრობლემები შემიქმნა ფეხებში. ისინი თითქმის მომეყინა. მე მაშინ – ბრძანა ბატონმა ჯუმბერმა დახმარებისათვის მივმართე ადგილობრივ სამედიცინო სამსახურს, როცა გაიგეს ჩემზე და ჩემი პრობლემების შესახებ, მათ მოინვიეს კონსილიუმი. კონსილიუმმა გაკეთებული ანალიზისა და დასმული დიაგნოზის თანახმად მოითხოვა მუხლებს ქვემოთ კიდურების ამპუტაცია.“ ბატონ ჯუმბერს ამ შემთხვევაში გონება არ დაუკარგავს და ექიმებს პროტესტი განუცხადა. ჯუმბერმა ისიც თქვა – ოპერაციის ფული რომ ყოფილიყო გადახდილი შეიძლება ფეხების ამპუტაცია მოეხდინათ. მართლაც გარკვეული მკურნალობის შემდეგ მას ფეხების ფუქციონირება აღუდგა და გზა განაგრძო ფინეთისაკენ. სადაც მას შეხვდა მისი მეგობარი ცნობილი სპორტსმენი ჯემალ ცერცვაძე. იქ მას მიართვეს სპეციალური მალამო, რომელმაც ეფექტურად იმოქმედა ყინვებით დაზიანებულ ფეხებზე. „ამ მალამოს მე შემდეგშიაც ვიყენებდი ამბობს ბატონი ჯუმბერი, რადგან მით გაკეთებული მასაჟის შემდეგ ფეხზე შვებას ვგრძნობდი.“

ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას მსოფლიო მოგზაურობისას გადახდილი მრავალ განზომილებიანი თავგადასავალი დღეს ჟურნალისტებისა და მეცნიერების ყურადღების ცენტრშია მოქცეული და ათეულობით ჟურნალები, წიგნები თუ სტატიები დაბეჭდილი.

ფიქრები ჯუმბერ ლეჟავას პიროვნებაზე, მის ამოუწურავ ენერჯისა და სხარტი აზროვნების სინთეზის უნიკალური შედეგებზე.

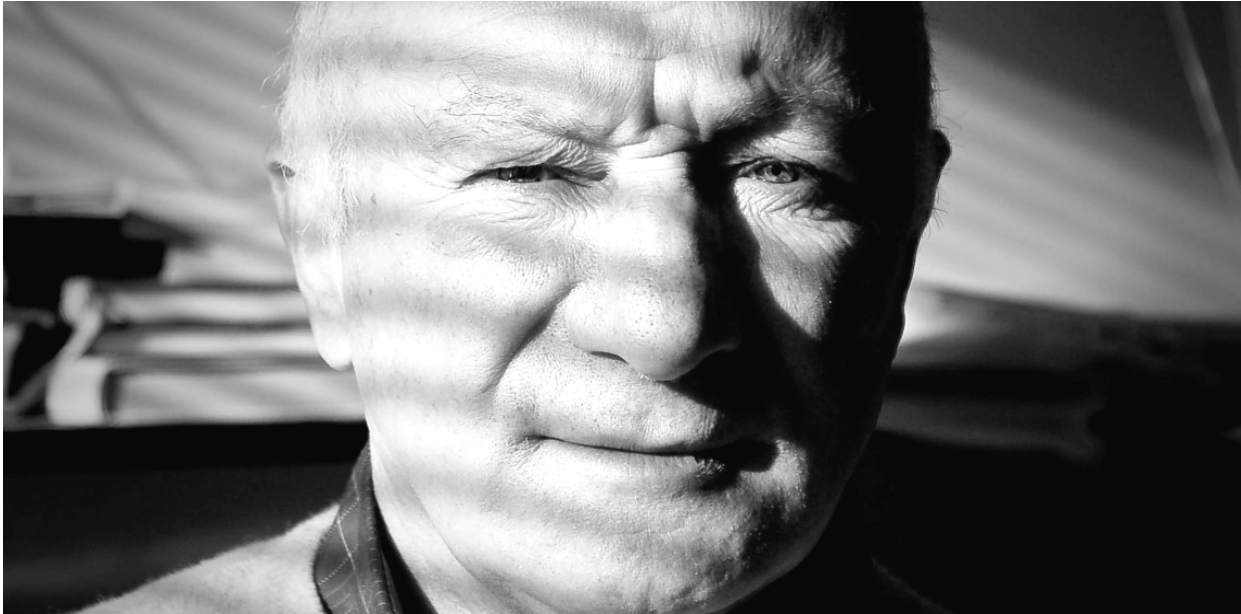
როგორც სტატიის დასაწყისში აღვნიშნეთ, სანამ ბატონი ჯუმბერი შეასრულებდა საკაცობრიო მნიშვნელობის მოგზაურობას მსოფლიოს გარშემო, ის ისედაც დამშვენებული იყო თავისი იშვიათი ბიოგრაფიული მონაცემებით – უმაღლესი ტექნიკური განათლება, მეცნიერულ გამოკვლევებზე 24 გამოქვეყნებული შრომა, მინიჭებული აქვს საქართველოს სახელმწიფო პრემია, ამასთან ერთად მან 14-ჯერ დაამყარა მსოფლიოსა და გინესის რეკორდები მკლავებზე აზიდვაში, ნამდვილად საამაყო ბიოგრაფიაა. მაგრამ როგორც ჩანს ამ მიღწევებზე ბატონი ჯუმბერი სრულებითაც არ აპირებდა შეჩერებას, რომელიც უფრო გვიან გამოაშკარავდა.

2002 წლიდან, როცა მოგზაურობიდან ახლადჩამოსულს ბინაში ვესტუმრეთ მცირე ინტერვიუს ჩასაწერად იმ დროიდან ბატონ ჯუმბერთან სიცოცხლის ბოლო დღემდე ურთიერთობა აღარ გაგვიწყვეტია. ეს ურთიერთობა კიდევ უფრო გაღრმავდა ჯერ ფაზისის აკადემიაში (პრეზიდენტი ნუგზარ ნადარაია), ხოლო შემდეგ მისი სახელობის მრავალპროფილიან აკადემიაში (პრეზიდენტი ქალბატონი გულნაზ ხარაიშვილი), ერთად მოღვაწეობის პერიოდში.

მე ჩემს თავს მუდამ ვავალდებულებდი ამ უჩვეულო არაორდინალური ადამიანის შინაგან ბუნების წიაღში ნაწილობრივ მაინც ჩაწვდომოდი. იმაში კი ღრმად ვიყავი დარწმუნებული, რომ

ბატონი ჯუმბერი არ გახლდათ ჩვეულებრივი ადამიანი. ის, რაც ამ არაორდინალურმა ადამიანმა მოინდომა, დაგეგმა და რეალობად აქცია, ველოსიპედით მსოფლიოს „დაპყრობა“ და დიდი ჰეგელის მსგავსად მისი ერთიანი სურათის შექმნა, ის უდაოდ იმ ერთეულ ადამიანების რიგში ჩააყენა, რომლებმაც რეალური სამყაროს შეცნობაში კაცობრიობის ცოდნა ბევრად გაამდიდრა. ეს ყველაფერი ხდებოდა საკუთარი ნიჭის, ფიზიკური და ფსიქოლოგიური გრძნობების შედუღებების, სიცოცხლის ამკარა საფრთხეში ჩაყენების ხარჯზე. აქვე მინდა დიდი მოგზაურების, გენიოსი ადამიანების მოკლე სია მივანოდო მკითხველს, ესენია დიდი მოგზაურები: ქრისტეფორე კოლუმბი, ვასკო და გამა, მაგელანი, ამერიგო ვესპუჩი, რობერტ სკოტი, რაულ ამუნდსენი, ფერნანდო კოლომბო და სხვ. მათ შორისაა ჩვენი საამაყო თანამემამულე უკვე მსოფილო მოგზაური და მოქალაქე ჯუმბერ ლეჟავა. ბატონი ჯუმბერის შემეცნებითი არეალი განუხრელად ფართოვდებოდა მისი მოგზაურობის დროს. გული მწყდება იმაზე, რომ ზოგჯერ ერთეული ჟურნალისტები მას წარმოგვიდგენენ, როგორც ველოსიპედით მოგზაურ ტურისტს, ვინრო მასშტაბის სპორტსმენს, მისი მოგზაურობის დროს მის მიერ შედგენილი ყოველდღიური ჩანაწერების საფუძველზე, დღეს შექმნილია ათეულობით ტომები, რაც მაგალითია იმისა თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს განათლებულ და ფიზიკურად ძლიერ მოგზაურებს, რომლებიც ღრმად ეცნობიან ახალ-ახალი ქვეყნების ბუნებრივ სივრცეებს, მათ ქალაქებსა და სხვა ღირშესანიშნაობებს, ხალხთა ცხოვრებისა და ყოფის დონეს. თუ როგორ მნიშვნელობას აძლევდა ბატონი ჯუმბერი უცხო ქვეყნების ღირშესანიშნაობებს ამის მაგალითად მოვიყვან მის ერთ-ერთ ჩანაწერს როცა იგი ინგლისის ტერიტორიაზე მოგზაურობდა: „განა შეიძლება სრულყოფილი უნოდო მოგზაურს ინგლისში თუკი ოქსფორდისა და კემბრიჯის უნივერსიტეტებსა და სტრატფორდში შექსპირის სახლ-მუზეუმებს არ ესტუმრები? ალბათ წარმოიდგენთ ნანახის გამაოგნებელ სიდიადეს, როდესაც ასეთი მდიდარი ისტროიის ძეგლებისა და კულტურის შედევრების მქონე ქვეყნის ქალაქებში მოგზაურობთ“. აქ მკითხველისათვის სრულიად გასაგები უნდა იყოს ბატონი ჯუმბერის აზროვნების სიმდიდრე.





Who Is Jumber Lezhava? (And Why Should You Care?)

JUNE 30, 2011 BY TOM ALLEN

He's sitting behind a paper-strewn desk in a unlit office with faded pastel-green walls, surrounded on all sides by boxes and files which obscure the room's sparse furnishings. A woman in full-length furs is comfortably installed behind a flickering computer screen, clicking noisily away while talking on the 'phone.

The stocky, white-haired lecturer rises to greet us and smiles calmly, an unassuming dignity and openness about him. This diminutive, friendly-faced Georgian in a woolly jumper carries a glint in his eyes which speaks of experience beyond the limits of communication.

Jumber Lezhava looks nothing like the bristling superhuman I'd assumed he'd be.

"If I go more... er... seven countries", says Jumber, matter-of-factly, "all world finished."

Roadside shouts of "Jumber!!! Jumber!!!" during my ride across Georgia in the winter of 2007 had made sense once I'd met Zoe, a young Dutch woman who'd ridden a three-speed bicycle across Europe and Turkey to Tbilisi. Zoe had heard about this mysterious Mr. Lezhava and we'd set out together to track him down. The trail had ended up outside a wooden door in a nondescript corridor of the Georgian Technical University's I.T. faculty.

"But," continues Jumber, "not permit me Libya, Saudi Arabia, Iraq, Afghanistan, North Korea, Brunei, Faroe Islands. Faroe islands, I not have money for go. From Norway I stop, not go Faroe."

Aside from the usual suspects, and a particularly inaccessible cluster of islands, we learn, he's cycled to every remaining nation.

"Two hundred thirty four," he says. Two hundred and thirty four nations and island states. And all of their capitals. Alone. Well into his fifties at the time of departure, he'd spent nine and a half years on this odyssey.

Who the hell was this guy?!?

I pick up a pamphlet from one of the desks, summarising his epic ride. ~He traveled unaccompanied for 3573 days and covered 285,000 kilometres," reads the text. More than a quarter of a million kilometres. Or more than seven times round the Earth's circumference.

"Much times fighting, much times situation, accidents" – he knocks his fists together, imitating a head-on collision – "much water problem. Water. Shhhhhooooommmmm!!!" His shaky English doesn't faze him a bit; there's no fear of judgement, nor that we might not understand.

Growing animated, he continues, "and my bicycle and... cyclone! Cyclone. Australia. And throw me – baaahhh!! and I flew – haha – and take my bicycle like this and I..." – he motions a digging action – "...in ground. For not go water, I save one bicycle! Haha!!!"

I would later discover that practically nobody outside Georgia would have heard of him. Yet he'd broken no fewer than eleven Guinness world records for cycling (and push-ups), the certificates for which he proudly shows us, alongside a stack of stamp-filled passports and an official document giving him diplomatic status – in effect, the ability to travel pretty much anywhere on his otherwise very restricted Georgian passport.

But – push-ups? Really?!?

Read carefully, now: "One minute: one hundred and fifty-seven. One hour: five thousand and eleven. Six hours: nineteen thousand three hundred. Twelve hours: thirty-four thousand nine hundred fifty-five. Twenty-four hours: forty-four thousand one hundred forty-one. One hundred days: every day, seventeen thousand pushups; and one year – every day twelve, thirteen thousand push ups – four million eight hundred thousand."

At a loss for what to think, I have already run out of questions for this man. And so he continues, telling the stories of his nine-and-a-half years of travel on six continents, of the time he'd cycled a hundred miles out from an Argentinian research station in Antarctica, only to be turned back by the security officials at the British post (well done, lads); of hacking through the Amazon rainforest between Brazil and French Guyana with his bike on his back; of being shot at chased by Kalashnikov-wielding guerillas in Swaziland; of fending off doctors who wanted to amputate his gangrenous legs.

“Minus twenty-nine, thirty been, and two weeks whole time day and night I been on road. No sleep in the house, and all froze,” he says of wintertime riding in Scandinavia. He’d slept exclusively outside for a fortnight. “Only on the road! And really cold! And this all froze... my legs ... and in Stockholm want cutting for gangrene.”

He still has his legs. The man is clearly indomitable. He’d subsisted, he said, on bread and raw garlic. And of course, as a bicycle traveller, he’d been taken in and looked after by endless legions of strangers wherever he went. It isn’t all hard-man heroics and bullet-dodging, though these are clearly the easiest and most interesting stories to tell.

I never manage to find out where Jumber’s motivation stems from. But his eyes whisper of some unforgotten bump in the road. Since he seems stupendously fit and well for a sixty-nine-year-old, I wonder at who or what it was that he might have lost, which might be pushing him to explore the limits of what he can put himself through while still hanging on to life.

Jumber’s next plan, he tells us, is a casual little jaunt from Georgia to Beijing in time for the Olympics – having cycled to Athens for the previous Games, it seems the next natural step. And there is mention of a third visit to Greenland, this time in winter. But it’s his Antarctic plans that are the most audacious. I’m torn between reflexive disbelief, and the knowledge that – after what I’ve already heard of his exploits – there is no doubt of his resolve. None whatsoever.

[UPDATE: Jumber cycled to Beijing for 2008. And to London for 2012.]

“After two years I go in... er... Antarctica... er, South Pole. And England science place I go, and from this England science place I start.”

“To cycle?” I ask.

“Cycling, yes. Special cycle, after I show... we making specially.”

He is planning to pedal a custom-built recumbent quad-bike called “The Penguin”, already designed and under construction, to the magnetic, geographic and temperate South Poles. He will set out alone from the British research station that previously turned him away, and he quite expects that he won’t return. This open pact with death hints again that one who would grieve his loss might already have passed on. Portraits and drawings of a woman, dark hair and eyes punctuating pale skin in a classic Georgian porcelain delicacy, give further clues.

By this point in our informal meeting, I can think of no more questions for this man, silenced by awe. He bumbles around the office, reams of photographs and journals and video-tapes and written-yet-unpublished book manuscripts putting paid to any suspicion that he might have made the whole thing up for a laugh. A local TV crew turn up to interview him about his Antarctic plans.



But it had never been about worldwide fame or recognition. There isn't an ounce of pride or boastfulness or vanity to his demeanour, none of the showboating that all-too-often accompanies attempts at the extreme and adventurous. All had been carried out in pursuit of an insatiable inner craving, a deeply instilled curiosity-turned-obsession with the frontiers of his own endurance and capability. He'd done it for himself, and it didn't matter a jot whether or not anyone heard about it.

And maybe that's why the world beyond Georgia still remains unaware of the enigma that is Jumber Lezhava.



თუა კანდელაკი



ჯუმბერ ლეჟავას 80 წლის საიუბილეოდ მიძღვნილი სიტყვა

ხშირად დავფიქრებულვარ, რა არის ჩვენი ცხივრების მიზანი, ჩვენი მისია ამ ქვეყნად მოვლინებისა?!

გზა ძიებისა, შემეცნების ლაბირინთში გზვევს და რაც უფრო რთული და ძნელსავალია, მით უფრო მეტია ინტერესი წინ სვლისა, მიზნის მიღწევისა...

„...ყოველ ცისმარეს ვმადლობ ჩემში არსებულ ძალას ღვთისგან ბოძებულს, გადმოდენილს ზე-ნა არსთაგან მადლობელი ვარ თუ ბრძოლაში მუხლზე დავეცი, თუ არ შემწვევდა ძალა წინსვლის, ძალა ღალატის უფალი მწვრთნიდა თავის ხელით მოზელილ თიხას რომ ბრწყინვალეობა შეეძინა ჩემს სულს აღმასის. უთანასწორო ბრძოლის ველზე წავაგე ბევრჯერ, ნაადრევია დემონი თუ ამით ამაყოფს სული შეუვალ ჭეშმარიტების ფარად იქცევა, თუ ღვთის სახელით სავალ გზაზე არ ცვლის კალაპოტს...“ (თ.კ)

ასეთ შეუვალ და უტეხ პიროვნებად წარმოგვიდგა ყველასთვის ცნობილი ქართველი სპორტსმენი, მოგზაური და რეკორდსმენი მსოფლიოს მრავალგზის ჯილდოს მფლობელი, ქართველთა სიამაყე – ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა. რომლის დაუღალავმა ბრძოლამ ამ ქვეყნიურ ამაოებათა მიერ დაგებული მახეები, დაუმარცხებელი სიმსივნის სახითაც კი, დაამსხვრია და მსოფლიოს გზებს შერკინებულმა, ცარიელი ხელებით, ველოსიპედის ამარამ იმდენი შესძლო, რომ საკუთარი პიროვნების მაგალითზე ადამიანის თვითგამოვლინების მაქსიმალური შესაძლებლობა დაენახებინა ყველასათვის, რამაც თავისთავად დიდ გამარჯვებამდე მიიყვანა.

გულნაზ ხარაიშვილის იდეით და თხოვნით დაარსდა მისი სახელობის ფართოპროფილიანი საერთაშორისო მეცნიერებათა აკადემია.

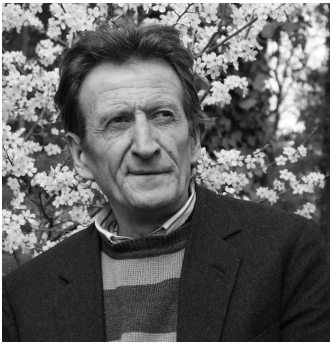
ჩემთვის დიდი პატივი იყო წილად მხვდომოდა გავმხდარიყავი ამ აკადემიის წევრი და მომნიჭებოდა ეს მეტად საპატიო წოდება ამავე აკადემიის აკადემიკოსისა. რისთვისაც მოკრძალებულ მადლობას ვუხდი აკადემიის პრეზიდენტს ქ. გულნაზ ხარაიშვილსა და ამავე აკადემიის საბჭოს წევრებს...

– დღეს სრულიად საქართველო აღნიშნავს ამ შეუდარებელი სპორტსმენის, უძლიერესი პიროვნების 80 წლის იუბილეს, რომელსაც დიდი სიამაყით ვუერთდები და ვიმედოვნებ დამსახურებულად ვატარო ჯუმბერ ლეჟავას აკადემიის წევრის სტატუსი და ამავე აკადემიასთან არსებული ყურნალ „ათინათის“ საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტის განყოფილების რედაქტორის მოვალეობა.

– სიამაყეს მანიჭებს საზღვარგარეთ დაბადებული ქართველი ბავშვების ინტერესი და ჩართულობა „ნორჩ ათინათელთა“ ჯგუფში, რომელთა მოღვაწეობაც პოპულარიზაციას უწევს ქართულ ენას, კულტურასა და ისტორიას, რომელთა მოღვაწეობაც იქცევა ოქროს ასოებად აღბეჭდილ მემატიანედ.



ნიკო ბალაშვილი

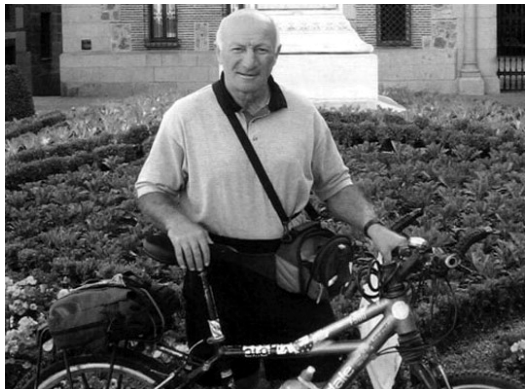


ჯუმბერ ლეჟავა – ლეგენდა

ჯუმბერ ლეჟავა – სიცოცხლეშივე აღიარებული ადამიანი-ლეგენდა, პიროვნება, რომელსაც ვიცნობდი და მართალია დიდი ურთიერთობა არ მქონდა, მაგრამ მისმა ვიდეო-ინტერვიუმ, ჩემზე უდიდესი შთაბეჭდილება მოახდინა,

როდესაც მის სამუშაო ოთახში აღმოვჩნდი, თვალები გამინათდა – ირგვლივ რუკები, გლობუსი და ველოსიპედების გამოფენა, ფოტოსურათებზე კი, მისი მოგზაურობის ამსახველი ფოტოკადრები – მოსაუბრე ხომ, იცოცხლეთ, საინტერესო და აი, რომ არ გსურს დასრულდეს ვიზიტი, ვიყავი, ასეთი გამწყობით, მის მაგნიტურ საუბრის მიმზიდველობაში, მთლად გადამეშალა დედამინელების, სადაც კი იმოგზაურა, – ყოველი ქვეყნის და ადამიანთა ცხოვრება, კაცი, ნყალს რომ დაენაფება და ნყურვილს იკლავს. დიახ, ასეთი განწყობით ვუსმენდი და მომავალი დოკუმენტურ ფილმის ეპიზოდებზე ვფიქრობდი, მაგრამ სამწუხაროდ, ჩემს ვიდეოარქივში მცირე ინტერვიუ შემომრჩა... ვუსმენდი ამ ადამიანის მონათხრობდ და მიხაროდა, რომ ცოცხალ ლეგენდასთან ვიყავი კიდევ აპირებდა მოგზაურობის ახალ სარისკო მგზავრობას, მაგრამ სათანადოთ არ ვიჩინთ ხოლმე ყურადღებას, ასეთი პიროვნებების წინაშე, რომელთა ღვანლი სამშობლოს გაცნობისა და ხვალინდელი უკეთესი მომავლის ფიქრებით არის გამთბარი, სამწუხაროდ ნაადრევად შეწყდა ამ ადამიანის სიცოცხლემ რომელიც გულს უჩიოდა, არადა რა ბობოქარი და ძლიერი გულითადი და სულით ძლიერი კაცი იყო...

დაბადებიდან 80 წლის თავზე, ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას სულის საოხად და მის ნათელი ცხოვრების გასახსენებლად, ქედს ვიხრი და მოკრძალებით მივდივარ ხოლმე, ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა საერთაშორისო მრავალპროფილიან აკადემიაში, იქ მოფუსფუსე პრეზიდენტის, პოეტის ქალბატონ გულნაზ ხარაიშვილის ჩემი დე-ს და სხვა მრავალ ადამიანთა გულების და სულიერი ზეიმების ორგანიზატორთან, ჟურნალ „ათინათის“ რედაქტორთან, სადაც, ამ რთულ დროში, იქ ვპოვებ ხოლმე სულიერ სინატიფეს და მადლს, – მეამაყება, რომ, ჯუმბერ ლეჟავას აკადემიის წევრი ვარ და ცრემლმორეული სიხარულით მახარებს, რომ მე სულთა მზეობით ვცხოვრობ – ახლა ამ ზაფხულს, ჩემ დე-ს, პოეტ გულნაზ ხარაიშვილს, რომელიც არამართო სიტყვიერად, არამედ მოქმედებით გვიფროთხილდება და თავის სარგო კეთილ ფიქრებს გვიმზეურებს, ახალი გეგმები აქვს რათა დიდ მოგზაურზე. ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას დაბადების 80 წლის იუბილე, საკადრისად გადაიხადოს – მე კი, ვეცდები ფოტო-ვიდეოთი ავსახო ეს მნიშვნელოვანი თარიღი, რომელიც ჩვენი ქვეყნის, უახლესი ისტორიაა და – ჯუმბერ ლეჟავა – სიცოცხლეშივე



აღიარებული ლეგენდა ადამიანი, დარჩება მეხსიერებაში...



მალხაზ ჩხიტიანი



ჯუმბერ ლეჟავაზე საუბარს მე ასე დავიწყებ: მნამს ბედისწერის და მიყვარს უფალი. არ მეგულება ისეთი ადამიანი, ვისაც ერთხელ მაინც გული არ ტკენია მოლოდნელი ბედისწერით გამოტანილი განაჩენით. პირადად, მე, ჩემი და სხვისი ტკივილი ერთად მაქვს თავმოყრილი ჩემს გულში და ვცდილობ ისეთი საქმეები ვაკეთო, რომ ჩემს გულსაც ვაამო და გარდაცვლილებსაც მივავო პატივი. ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის აკადემიაში სწორედ მაშინ მოვხვდი, როდესაც ბატონ ჯუმბერის გარდაცვალებიდან ხუთი წელი და დაბადებიდან ოთხმოცი წელი უსრულდებოდა. ეს პატივი ბატონ ანზორ ჯაფარიძის წარდგინებით მოხდა აკადემიაში, არადა, თურმე ამ აკადემიის ხელმძღვანელი ყოფილა ჩემი რაიონის მკვიდრი ქალბატონი, გულნაზი ხარაიშვილი, რომლის პატრი-

ოტული ლექსები არა ერთხელ გაჟღერებულა ობიექტივის ტელევიზიაში. მიხაროდა და კიდევ ვამაყობდი, რომ ეს ქალბატონი საჩხერელი იყო, მაგრამ არ ვიცოდი, ლეგენდა პიროვნების სახელობის აკადემიას რომ მართავდა. ეს ის პერიოდი იყო, როდესაც ჟურნალ „ათინათის“ ოცდამეთორმეტე ნომერი გამოდიოდა და ბატონ ჯუმბერზე სპეციალური ტომი მზადდებოდა მის იუბილესთან დაკავშირებით. გულში გამეხარდა, რადგან მეც წვლილს შევიტანდი ამ ბუმბერაზი პიროვნების სულის საპატივსაცემად. ამით სულის სიმშვიდე დაუმკვიდრდებოდათ იმ გარდაცვლილებს, ვინც ჩემი ხელიდან შესანდობარს ელიან ცათა სასუფეველში. ხუთასი ლარი მაგიდაზე დავდე და წასვლა დავაპირე, ქალბატონი გულნაზის სიტყვები კარებშივე დამედევნა, ძალიან გთხოვ, ბატონ ჯუმბერზე რამე დაწერე, ისე, რომ ეს თანხა დაფიქსირდეს, მე ვუარობდი, რადგან რწმენით აღვსილი პიროვნება ნამდვილად ვარ და ამ გადადგმულ ნაბიჯს ღმერთი ხედავდა, მაგრამ ქალბატონი გულნაზის თხოვნით მაინც ასე მომიწია ამ ფაქტის აღწერა. აკადემიის ხელმძღვანელი ხმამაღლა ანანილებდა თანხის გასავლის ხარჯებს და ამბობდა: მასალების კომპიუტერული ხარჯი და დაკაბადონების თანხა უკვე არის და ამის შემდეგ კი უფალი გადმოგვხედავსო. მეორე დღესვე ჟურნალის მასალა მივიტანე, ეკონომიკის სამეცნიერო ნაშრომი, რომელიც დაიბეჭდა ჟურნალის ოცდამეთორმეტე ნომერში, რომლის პრეზენტაციაც აკადემიაში ჩემი არჩევით დამთავრდა. მე სამადლობელი სიტყვები კვლავ ბატონ ანზორ ჯაფარიძეზე უნდა ვთქვა, რადგან სხვა რომ არფერი ჰქონდეს საქართველოს, მარტო ჯუმბერ ლეჟავას სახელი ეყოფა საამაყოდ და სადიდებლად.



ჯუმბერ ლეჟავას სახელი უკვდავყოფილი იქნება



მთელი ჩემი ცხოვრება სცენას შევალე, კულტურასა და ხელოვნებას, ეს დარგი ჩემი ჰობიცაა და სპეციალობაც. აქ, უბრალოებით და დახვეწილი არტისტიზმით უნდა დაიპყრო აუდიტორია. ამჟამად კი სულ რაღაც ექვსი თვეა, სიამაყის გრძნობა დამეუფლა, რადგან გავხდი ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემიის ნამდვილი წევრი. ჩემი სტატიები იბეჭდება ჟურნალ „ათინათში“, ამ წმინდა ნინოს მადლმოსილ ჟურნალში ჩემი მადლიერი მაცურებლების სამადლობლო წერილებიც იბეჭდებოდა ჩემ შესახებ. ჟურნალ „ათინათით“ დაინტერესდა ხონის მუნიციპალიტეტის გამგეობა, გამოიწერა რამდენიმე ეგზემპლარი. ეს ის დრო იყო, როდესაც უკვე აკადემია უშვებდა ანთოლოგიის მეშვიდე ტომს, ჩვენი რაიონის მკვიდრთა სხვადასხვა თემატიკის მასალამ ანთოლოგიაშიც დაიდო ბინა, ასე, რომ თბილისსა და ხონს შორის შედგა საქმიანი, კულტურული ურთიერთობები. ამ ყველაფერის სათავეში პირადად მიხდებოდა სკოლებთან, მუნიციპალიტეტთან ურთიერთობები, რადგან დავინტერესდი ჟურნალში დაბეჭდილი მასალებით. ამ საქმიანობაში ძლივს ვნახე ისეთი მასალები, რომელებიც მოსწავლეებს აღზრდიდა წმინდა სულით, უფლისა და სამშობლოს სიყვარულითაც აღანთებდა. დავინტერესდი ლეგენდარული პიროვნების, ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის აკადემიის, მუშაობით, რადგან ის არ იყო პოლიტიკური, ემსახურებოდა კულტურას, მეცნიერებას. აკადემიამ ჩემი მუშაობა დააფასა და ამირჩიეს ხონის რაიონის ვიცე-პრეზიდენტად. სახელი თანამდებობისა ჩემთვის არაფერია, მთავარია, ჟურნალ „ათინათისა“ და ანთოლოგიის წიგნები მივიტანო ისეთ ორგანიზაციებამდე, ვინც დაინტერესებულია ახალგაზრდობის აღზრდის სწორი პრინციპით, ქართული კულტურით და ან გარდაცვლილ ჯუმბერ ლეჟავას სიცოცხლეში განუხორციელებელი გეგმის განხორციელებით. ჯუმბერ ლეჟავამ მსოფლიოს შემოუარა, უბრალო ველოსიპედით და უკვდავება მოიპოვა. შოთა რუსთაველის სიტყვები იყო მისი გზამკვლევი - „ვინც მოყვარესა არ ეძებს იგი თავისა მტერია“. დიახ, ჩვენ ხონელები ვეძებთ მოყვარეს, აქ, კულტურის კერები მუშაობს, ჯუმბერ ლეჟავას სახელი უკვდავყოფილი იქნება, ჩვენ სიტყვას ვიტყვით დიდი ლეგენდის სულის საპატივსაცემოდ მისი ოთხმოცი წლის იუბილეზე.



ედუარდ უგულავა



ჯუმბერ ლეჟავა – მსოფლიო მოქალაქე

როდესაც ჯუმბერ ლეჟავას მიერ მოგზაურობის დროს განვლილ გზას და იმ წინააღმდეგობებს გადაავლებ თვალს, რომელიც ამ მოგზაურობას თან ახლდა, წარმოდგენა გვექმნება მის ფიზიკურ გამძლეობაზე, სპორტულ მომზადებასა და პიროვნულ სიძლიერეზე; როდესაც ჩავხედავთ მის დღიურებში, სადაც აღწერილია მსოფლიოს ირგვლივ მოგზაურობის 3333 დღე, აუცილებლად მოგვივა აზრი მისი განსაკუთრებულობის შესახებ, რომელიც არ მდგომარეობს მხოლოდ მისი როგორც სპორტსმენის და რეკორ-

დსმენის სტატუსში.

ვის არ უოცნებია, ცოტა ხნით მაინც, მონყდეს ჩვეულ გარემოს, იმოგზაუროს მსოფლიოს გარშემო; გაეცნოს დედამიწის სხვადასხვა კუთხეს, განსხვავებულ კულტურას, ტრადიციებსა და ზნე-ჩვეულებებს. არიან ადამიანები, რომლებსაც გამოკვეთილად აქვთ განვითარებული ეს მისწრაფება. მათში მოგზაურობის სურვილი იმდენად დიდია, რომ ისინი ტოვებენ თავიანთ საქმეს, სამყოფელს და დიდი რისკების – საკუთარი სიცოცხლის ფასადაც კი მოგზაურობენ მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხეში. მათ რიცხვს მიეკუთვნება ჯუმბერ ლეჟავა.

გარდა სპორტული შემართებისა, ჯუმბერ ლეჟავა იყო ერთდირებული – მრავალმხრივი ნიჭით დაჯილდოებული. ასეთი პიროვნებები, თავისი ნიჭით და უნარით საზოგადოებრივი აზრის ვინრო და ხელოვნურ ჩარჩოებში ვერ თავსდებათ. ისინი თავის თავს განიცდიან სამყაროს ნაწილად – არათუ დედამიწა, მზის სისტემები და კოსმოსიც კი ეპატარავენათ... ასეთი პიროვნება იყო ჯუმბერ ლეჟავა. მიზანსწრაფულობაში, დაუდგრომელ ხასიათში, მოგზაურობის წყურვილში, ურთიერთობის განსაკუთრებულ მანერასა და უნარში ჩადებული იყო მსოფლიო ადამიანის სული. დედამიწაზე მშვიდობიანი თანაარსებობა, პატივისცემა ადამიანური ფენომენისა და მსოფლიო წესრიგისადმი, ყველაზე ჭეშმარიტი გაგებით, მასში უმაღლეს ხარისხში იყო აყვანილი; აქ საუბარია, არა იმდენად, ე. წ. „მსოფლიო მოქალაქეზე“, არამედ „პასუხისმგებლობაზე“ – იყო მსოფლიო მოქალაქე. ასეთი პასუხისმგებლობის მატარებელი იყო ჯუმბერ ლეჟავა, ამიტომაც იუნესკომ სამართლიანად მიანიჭა მას მსოფლიო მოქალაქის ტიტული.

ჭეშმარიტი მსოფლიო ადამიანი, მრავალგზის ტიტულოვანი სპორტში და გინესის რეკორდსმენი, ხელოვანი და საზოგადო მოღვაწე ჯუმბერ ლეჟავა თამამად შეგვიძლია მაგელანის, ქრისტეფორე კოლუმბის, ამერიგო ვესპუჩის, ვასკო და გამას, ჯეიმს კუკის, დევიდ ლივინგსტონის და სხვა ცნობილ მოგზაურთა გვერდით დავაყენოთ და მსოფლიოს მშვიდობისმყოფელი ელჩი ვუნოდოთ.



ნაირა უგულავა

„არ გაბედო სიკვდილი, სანამ ცოცხალი ხარ.“



არსებობენ ადამიანები, რომელთაც ამქვეყნად ღმერთმა გარკვეული მისია დააკისრა. სხვაგვარად როგორ შეიძლება აიხსნას ის ზებუნებრივი შესაძლებლობები, რომლითაც ისინი დააჯილდოვა ბუნებამ. ასეთ ადამიანთა რიცხვს მიეკუთვნება ჯუმბერ ლეჟავა.

ექიმებისგან ხელჩაქნეული, ახლობლებისგან გამოტირებული, სიცოცხლის დღეებდათვლილი, უკურნებელი სენით რეალური სიკვდილის წინაშე მდგარი ჯუმბერ ლეჟავა არაადამიანური ძალისხმევით აღწევს მიზანს – იბრუნებს სიცოცხლეს. ამის შემდგომ იწყება ცხოვრება, რომლის თითოეული ეტაპი შეიძლება ზღაპრად მოეჩვენოს ადამიანს, იმდენად აღმატებულია ჩვეულებრივი მოკვდავის შესაძლებლობებისგან. მისი პირველი მსოფლიო რეკორდი გინესის წიგნში შეიტანეს. 14 მსოფლიო რეკორდი ისეთი უპირატესობით დაამყარა, რომ მის გაუმჯობესებაზე ფიქრიც

კი შეუძლებელი გახდა კონკურენტებისათვის, რომლებიც ერთხმად აღნიშნავდნენ, რომ სულ სხვა მოვლენასთან ჰქონდათ საქმე. აბა, ვინ იფიქრებდა, რომ სიკვდილს სასწაულებრივად გადარჩენილი ადამიანი ჯერ ფეხზე დასადგომად იბრძოლებდა, მერე კი, მსოფლიო რეკორდზე იფიქრებდა. „ხუთი წლის განმავლობაში, როდესაც ოთახში ვიყავი გამოკეტილი, ვვარჯიშობდი. მთავარი შრომის სიყვარული და ნებისყოფა“- ამბობდა თავად ჯუმბერ ლეჟავა. შემდგომ იყო მსოფლიოს გარშემო ველოსიპედით მოგზაურობა. წარმოუდგენელია ის დაბრკოლებები და ხიფათები, რაც მან 9 წლისა და 3 თვის განმავლობაში გადაიტანა. დასკვნა შეიძლება იყოს ერთი - ყველაფერ ამაში მხოლოდ უფლის ხელი ერია. და რაში მდგომარეობდა უფლის ნება? რა მისია დააკისრა მას უფალმა? „არ გაბედო სიკვდილი, სანამ ცოცხალი ხარ.“ აი, ის დევიზი, რომლითაც ჯუმბერ ლეჟავამ რეალურად აჩვენა მასავით განსაცდელში მყოფ ადამიანებს, რომ შეუძლებელი არაფერია. „მთავარია, რომ მიზანი დაისახო და მერე ამ მიზნისთვის არაფერი დაიშურო, მოითმინო, იმუშაო და სანადელს აუცილებლად მიაღწევ“-აღნიშნავდა თავად. ხალხმა დააფასა მისი ძალისხმევა. ჯუმბერ ლეჟავას მიანიჭეს მსოფლიოს მოქალაქეობა, აირჩიეს გაეროს ელჩად, დააჯილდოვეს თავისუფლების ოქროს მედლით, შეიყვანეს ამერიკის ბიოგრაფიული ცენტრის მიერ 21-ე საუკუნის 500 წარჩინებულ ადამიანთა სიაში... „მამა ადრეულ ასაკში გარდამეცვალა. სულ „მამა არ შეარცხვინოს“ ძახილით გავიზარდე და ყოველთვის ვცდილობდი მისი სახელი არ შემერცხვინა. და ახლა მინდა, რომ პირადობის მონუმბაში მისი სახელი დავიბრუნო, რომელიც წამართვეს. მსურს, რომ დავიბრუნო ჩემი ეროვნებაც, პასპორტში ეწეროს, რომ მე ქართველი ვარ“- აღნიშნავდა ჯუმბერ ლეჟავა და ამ სურვილით ყველა ქართველის სულსკვეთებას გამოხატავდა.



ნუნუ გოგოლიძე



აკაკი წერეთლის სახელობის საჩხერის 1-ლი საჯარო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი, ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემიის წევრი, საჩხერის საპატიო მოქალაქე

მარად ცოცხადი იღუები!

ჯუმბერ ლეჟავა – კაცი ლეგენდა...

ქართული სულით, ქართული გზებით ანთებულმა იარა შვიდი ათეული წელი...

სადაც წაბრძანდა ეს ზნემაღალი კაცი, ყველგან თან წაიღო თავისი ქვეყნის უკიდევანო სიყვარული და პატივისცემა.

წრფელი გულის, სუფთა სინდისის, მრავალმხრივი ცოდნის კაცს ყველა და ყველაფერი მშვენიერი უყვარდა და მადლს სახვევსაც უნანილებდა, ყველას ეფერებოდა, ესიყვარულებოდა, უიმედოს სიცოცხლის ხალისს სძენდა, ცხოვრებას ულამაზებდა, სიცოცხლეს მოაწყურებდა.

დიდებული ქალბატონი, ჟურნალ „ათინათის“ რედაქტორი, გულნაზ ხარაიშვილიც ხომ ახალ ამბლუაში მან აღმოაჩინა! ქალბატონი გულნაზი სიამაყით მიყვება ბატონ ჯუმბერის მამულიშვილური საქმეების შესახებ – როგორ დააფუძნეს მრავალპროფილიანი აკადემია. აქაც შეუმცდარად მიმხვდარა ბატონი ჯუმბერი, ვინ უნდა ჩადგომოდა სათავეში აკადემიას – ენერგიული, საქმის ღრმა მცოდნე, მგზნებარე პოეტი ჩვეული ენთუზიაზმით შეუდგა საქმიანობას და სულ მცირე ხანში საყოველთაო აღიარება და სახელი მოუტანა აკადემიას.

საამაყო, რომ ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია მეათე წელია ითვლის არსებობას. აქ მრავალი კეთილი, საშვილიშვილო საქმით, დიდი სითბოთი და სიყვარულით გამთბარ, ღრმა პატრიოტიზმით ანთებულ ყველა თაობას შეხვდებით და გაეცნობით. მათთან გატარებული ყოველი წუთი ეროვნული მუხტით აგავსებს, შენში მრავალ კეთილ იდეას დაბადებს, მით უფრო, თუ ხსენებული აკადემიის დამფუძნებელს ქალბატონ გულნაზ ხარაიშვილს შეხვდებით, ადამიანს, ვინც ზედმინეწით იცის, რა სჭირდება ჩვენს მრავალტანჯულ ქვეყანას. ჩემთვის ორმაგად საამაყო იყო ჩემი თანამემამულე ძვირფასი ადამიანის გაცნობა, დიდად მახარებს, რომ ერთად რაც ჩაგვიფიქრებია, ანშლაგით ჩატარებულა, დიდი რეზონანსი მოჰყოლია. მრავალთაგან ერთს გავისხენებ. იმ ხანად დიდი მგოსნის 175-ე წლისთავს აღვნიშნავდით, ქალბატონმა გულნაზმა შემოგვთავაზა, იუბილე ილიას მიწაზე – კახეთში, კერძოდ წმ. ნინოს საბრძანებელში ჩაგვეტარებინა. ერთად შევიმუშავეთ პროექტი: „დიდი ა კ ა კ ი ს იუბილე ბოდბეში“. დაუფინყარი იყო ეს დღე, რომლის შესახებაც მრავალი მედია საშუალება აღტაცებით წერდა.

ქალბატონი გულნაზი იგონებს, როგორ ურჩევდა ბატონი ჯუმბერი, გასულიყო აკადემია რაიონებში, აღმოეჩინა ნიჭით, ენერგიით, სამშობლოს სიყვარულით სავსე ადამიანები და გაეცნო ისინი მთელი საქართველოსათვის, რაც თითოეულ მათგანს კიდევ მეტად მისცემდა საშუალებას გამოეველინებინათ შინაგანი პოტენციალი. „დიდი ადამიანები სოფლებში იზადებიანო,“ – ისეთი სიყვარულით ამბობს ქალბატონი გულნაზი, რომ გრძნობ, მისი ფიქრი და ოცნება მშობლიურ სოფელ ხვანს დასტრიალებს, ასეა, ყველა ჩვენგანს გამორჩეულად გვიყვარს ადგილი „სადაც ვშობილვართ, გავზრდილვართ...“

დაუვინყარია აკადემიის ნევრთა სტუმრობა საჩხერეში, სადაც შეხვედრა მოვუწყვეთ პოეზიის ტრფიალთ. სალამოს სულისკვეთება სათაურშიც ჩანდა: „ზღაპარეთი – ჩემი იმერეთი“. ჯადოსნური ქართული სიტყვით მოხიბლული დარბაზი დიდხან უკრავდა ტაშს ქალბატონ გულნაზის გულწრფელ, ლალ, მშვენიერ ლექსებს. სალამოს დასასრულს გულნაზ ხარაიშვილმა საჩხერის მუნიციპალიტეტის ბიბლიოთეკას საჩუქრად გადასცა ჯუმბერ ლეჯავას აკადემიის შვიდტომეული, თავისივე წიგნები: „დარდის პირამიდები“ და „ფიქრის ხეივანი“, ხოლო რევაზ მიშველაძემ 26 ტომი უსასყიდლოდ უსახსოვრა ბიბლიოთეკას.

არ შემცდარა ღრმად განსწავლული მსოფლიო მოქალაქე, ბატონი ჯუმბერი, რომ უკეთილშობილეს ადამიანს, გულნაზ ხარაიშვილს ანდო თავისი სახელი, რომელსაც თვალისჩინივით უფრთხილდება ეს დიდებული ქალბატონი.



ორინა ბალავიძე



ბატონ ჯუმბერ ლეყავას

საქართველოს თავისი ისტორიის არსებობის მანძილზე მრავალი სასახელო ადამიანი და გმირი ჰყავს. ჩვენ მათ საგმირო მოქემედებებს ისე შევეჩვიეთ, თითქოს ეს ან ზღაპარი იყოს ან ლეგენდა. მეოცე საუკუნის გმირი კი გახლავთ ბატონი ჯუმბერ ლეყავა.

ბატონმა ჯუმბერმა მრავალ სასიკეთო საქმეს ჩაუყარა საფუძველი. მათ შორის შექმნა: მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია. როგორც მის მიერ ჩამოყალიბებული. აკადემია არის მრავალპროფილიანი, ასევე მისი საქმიანობაც გახლავთ მრავალპროფილიანი. ბატონი ჯუმბერი გინესის

ნიგნში შევიდა, როგორც მკალვჭიდის დაუმარცხებელი სპორცმენი.

მისი სულიერი მოთხოვნილება გახლდათ, ყოფილიყო სამყაროს ცენტრში. სული კი უსაზღვრო და უკიდევანო ჰქონდა.

ბატონი ჯუმბერის პიროვნებას ორიგინალური, არგაგონილი მიმზიდველობა ჰქონდა. ალბათ, ძნელია მოიძებნოს ადამიანი, რომელსაც ისე უყვარდეს ცხოვრება, რომ აზრად მოუვიდეს ველოსიპედით შემოიაროს მთელი სამყარო.

ცხოვრება რომ საინტერესო და მრავალფეროვანია ყველამ ვიცით, მაგრამ მრავალფეროვნების ასეთი შეგრძნება დაგეუფლოს, ეს ალბათ სხვა გაგება გახლავთ, სხვა სულიერი მოთხოვნილება და სხვა ხედვა, ხედვა კი უსაზღვრო და უკიდევანო.

ალბათ, არ არსებობს ადამიანი არ გაოცდეს და არ დააფასოს გამბედაობის და უზარმაზარი ენთუზიაზმის ასეთი გამოხატულება. აქედან გამომდინარე, მან არ იცოდა რა იყო შიში. მისთვის მთავარი იყო მიზანი და მიზნის განხორციელება.

გამორჩეულ ადამიანებს მიზნებიც და მისწრაფებებიც გამორჩეული აქვთ. ბატონი ჯუმბერი საოცარი მაგალითია მიზნის მიღწევის, ჩვენ უნდა ვისწავლოთ გმირული პიროვნებებისაგან. თითოეულ ჩვენგანს რომ გააჩნდეს უნთუზიაზმის ასეთი ხარისხი და მიზნის მიღწევის ასეთი შეუპოვრობა, მართლაც და აშენდებოდა ჩვენი პატარა, ბალნარი საქართველო!

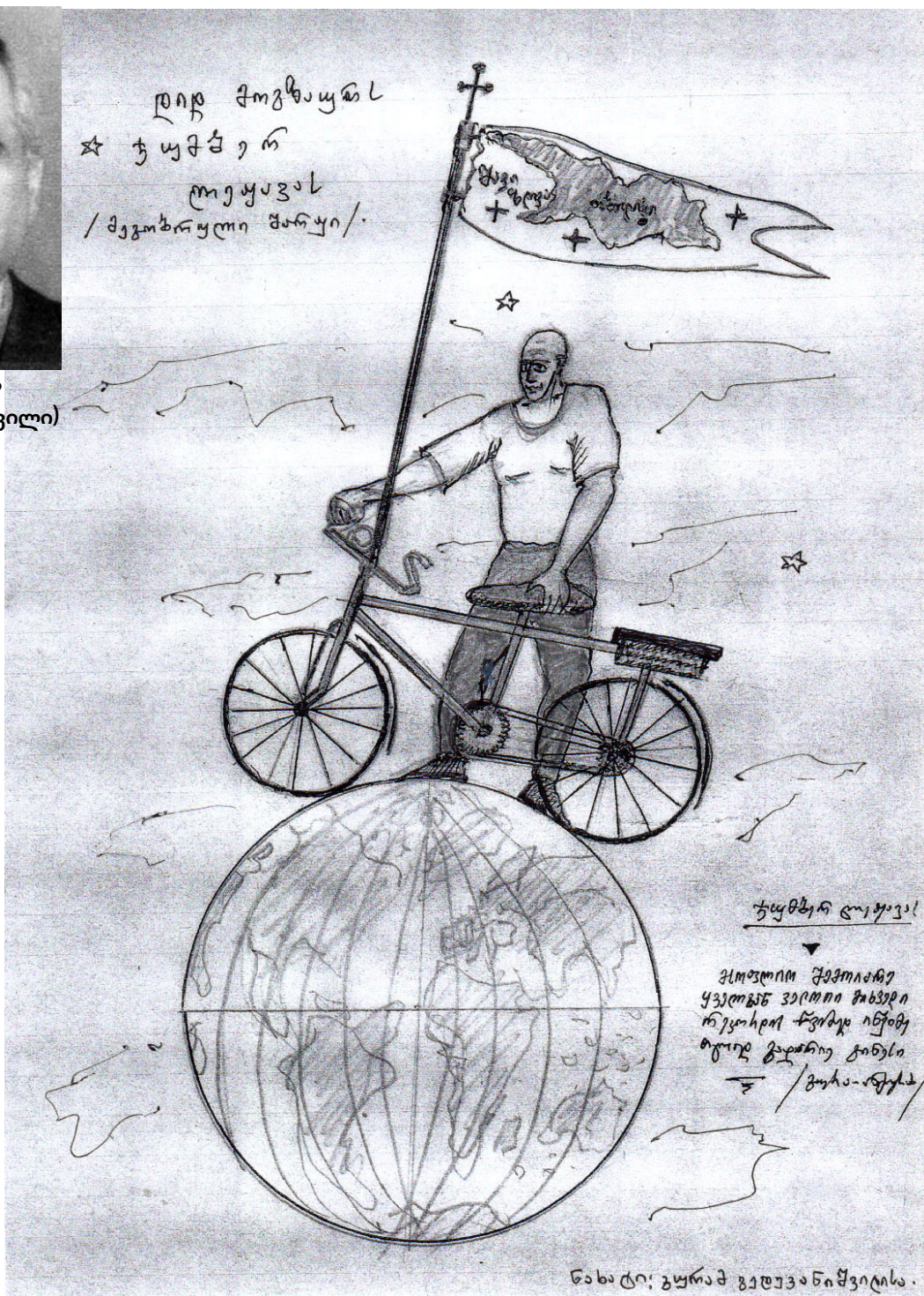
გმირებს არ ივინყებენ, ბატონი ჯუმბერი მუდამ ჩვენთან არის და იქნება. მისი პიროვნება საოცარი მაგალითია ჩვენი მომავლისთვის.





გურა-ანგურა
(გურამ გედევანიშვილი)

დიდ მოგზაურს
★ ჭყმბერ
ლოყავას
/ მკვლევარული შარყი /



ჭყმბერ ლოყავა!

ქსოვილი შემოიბრე
ყველან ვიღოთი მხარე
რეკორდო ჭყმბერ იწმბე
თელი მკვლევარული
შარყი / გურა-ანგურა /

ნახატი: გურამ გედევანიშვილი.

ვალერი მოსიაშვილი

პროფესორი აკადემიკოსი



ბატონ ჯუმბერს ახლოს ვიცნობდი, ის ძალიან თავდაბალი პიროვნება იყო. ძალიან ხშირად ვხვდებოდი აკადემიაში ღონისძიებებზე. ქალატონი გულნაზი, რომელიც არა ერთი სასწავლო, აღმზრდელობითი კლტურის კერისა თუ კოლეჯის დამფუძნებელი იყო, მიზნად დაისახა შეექმნა ისეთი აკადემია რომელიც არ იქნებოდა პოლიტიკური და ასეც მოიქცა, ბატონ ჯუმბერს სთხოვა რომ აკადემია ყოფილიყო მისი სახელობის, რათქმაუნდა ბატონი ჯუმბერი უარობდა, რადგან მას სახელი არ აკლდა, მაგრამ ქალბატონ გულნაზის თხოვნას ხათრი არ გაუტეხა და დათანხმდა. ასე ჩამოყალიბდა, ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია, რომლის იდეის ავტორი გახლავთ, ქალბატონი გულნაზი და დამფუძნებლები არიან: ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა და თვითონ ქალბატონი გულნაზი. მის სიცოცხლეშივე დაარსდა აკადემიასთან არსებული ჟურნალი „ათინათი“. წელიწადში ერთხელ გამოდის ანთოლოგია. აკადემია ოთხი წლის დაარსებული იყო როდესაც, ბატონი ჯუმბერი გარდაიცვალა, ხუთი წელიწადია მან მარადისობაში გადაინაცვლა, რასაც გარდაცვალება ჰქვია. აკადემიამ გადანყვიტა მისთვის სპეციალური ტომი მიედღვნა და ამით ის ფიცი შეესრულებინა რაც მის საფლავთან დაიდო, მართლაც და შეუძლებელია ყოველგვარი დაფინანსების გარეშე ეს დიდი მამულიშვილური საქმე აკეთო, მაგრამ თუ შენი საქმე გიყვარს, მართლაც უფალი შეგაძლებინებს ყველაფერს, განა უფლის დახმარებით არ ხდებოდა ბატონი ჯუმბერის მოგზაურობაც?



ნათია დაშნიანი {პოეტი}

ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემიის წევრი.

მე, როგორც პოეტი ასე აღვიქვამ ბატონი ჯუმბერის მოგზაურობას. ეს მისი მოგზაურობა ისე იდუმალების ლაბირინთია, როგორც პოეზია. ჯერ კიდევ მისახედია მეცნიერებებისგან ვისაც ეს ხელეწიფება, მისი, როგორც პიროვნების შესწავლა. არავინ არ იცის კიდევ ჩვენ ვის გვერდით ვცხოვრობდით. ის ამოუცნობი ფენომენი იყო. მისი პიროვნება ისეთივე უკვდავია, როგორც შოთა რუსთაველის ვეფხის ტყაოსანი. სწორედ ამ გენიალური პოეტის სიტყვებით დადიოდა მსოფლიოს გზაზე ველოსიპედით ბატონი ჯუმბერი. „ვინც მოყვარესა არ ეძებს იგი თავისა მტერია“.



ქეთი მაზიაშვილი



ბაცონო ჯუმბერ

ბედნიერება იქიდან იწყება, საიდანაც იგრძნობ, რომ შენი სულიერი სამყაროს გულის გადაშლა მოხდა. დარწმუნდნენ, რომ ხარ,ქმნი, აკეთებ, ხატავ, ჰო, ასეა ნამდვილად. ერთი წელია რაც ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემიის წევრი გავხდი. ჩემი შემქმედების სულის გალერია მოთავსდა, წმინდა ნინოს ხატით მაღლშემოსილ ჟურნალ „ათინათში“, ამჟამად ჩემი სული დამოგზაურობს. ჟურნალის საშუალებით თბილისში, რუსთავში, რეგიონებში, საზღვარგარეთ და ახლა როდესაც ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას უსრულდება ოთხმოცი წლის იუბილე, მინდა შევეხმიანო მის სულს: შენ, ჩვენთან ხარ ბატონო ჯუმბერ, ჩვენს გულებში. შენი სახელობის აკადემია გამოირჩევა სიკეთითა და სიყვარულით.



ზეინაბ ასისტიშვილი-ქინიძე



ღირსეულს დავინყება არ უწერია

ჯუმბერ ლეჟავას გახსენება

მოკრძალებით და პატივისცემით მინდა დავწერო ორი სიტყვა, ჩემი ქვეყნის, საქართველოს შვილზე, რომელსაც მსოფლიო იცნობს და რომელიც შეუდარებელია, ეს ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა; რამდენად შევძლებ, ან როგორ შევძლებ ამ ძვირფას, საქართველოს შვილზე, რაიმე ვამცნო ვინმეს, მან ხომ თვითონ გააცნო, თავისი თავი. არა მარტო საქართველოს, არამედ მსოფლიოს. ის დედამიწის შვილი

იყო, ამიტომაც უნდოდა, დედამიწა ენახა: მოჰფერებოდა, შეეცნო; თავის სიმშვიდით, გრიგალით, თქემით და ხვნემით, ყინვით და სიციხით, სილამაზით და საშიშროებით და მაინც მთელი სიყვარულით; დიდი გულით და გრძნობით. ბატონი ჯუმბერი, დიდი გულის, ძლიერი სულის, მიზანდასახული პიროვნება იყო. ამიტომ შეუძლებელი, შესაძლებელი გახადა. ის ქართველი იყო, კიდევ ვინ არის ისეთი? ვისაც შეეძლო მისებრ; ტაიგის, ტუნდრის, კლდე-ღრის, მთა-ველის, ზღვათა და ცაათა დაპყრობა.

ვინ იცის რამდენჯერ ილოცა გადარჩენისთვის და სამშობლოში დაბრუნებისთვის მარტომ, თუმც არასოდეს მარტო არ ყოფილა, მასთან უფალი იყო. მის დიდ სურვილს და სიყვარულს

მფარველობდა, უხილავად. რომ არა ბატონ ჯუმბერის დიდი სიყვარული სამშობლოსადმი, რამდენი ლამაზი ქვეყანა შეეგება მის გზა-კვალზე, ხომ შეეძლო, სადაც მოიხიბლა, ბინა დაედო, თავისი ცხოვრება სხვაგან გაეგრძელებინა, ხომ შეეძლო უფრო საამო ცხოვრებით, განცხრომაში ეცხოვრა. მაგრამ არა, არ შეეძლო: საქართველო ეძახდა, ელოდა, უყვარდა საქართველოს და აბა როგორ? ისიც ხომ სამშობლოს არ დავინწყებისთვის, მისი გაღმერთებისთვის, ღირსეული მამულისთვის ესწრაფოდა წარმოჩენას და ასეა: მსოფლიომ შეიცნო სასახელო მამულისშვილი: ქართველი, ჩაინერა ისტორიის საგანძურში, დიდებული, ღირსეული მამულიშვილი ჩვენი ერისა, მამულიშვილი ჩვენი გენისა: საქართველოს კურთხეულ მიწას ცოტა თუ უღირსი ჰყავდა შვილი, ისიც უყვარდა, მაგრამ ღირსეული ხომ არ დაითვლება, ვინც სამშობლოს სიყვარული, დედის სიყვარულთან გააიგივა, თავი სამშობლოს ანაცვალა, დაღლით სამშობლო ასახელა, სიბრძნით ბევრი გააკვირვა. თავისი ხალხი უზომოდ შეიყვარა, ემსახურა და არასოდეს სხვაში არ გასცვალა. არა, სიმდიდრე არ იყო ღირებული მისთვის, მხოლოდ სამშობლო. ქართული სისხლი იყო ძარღვში და ეს ყველაფერი იყო... როდესაც ბედნიერი და ამაყი ვართ ასეთი მამულიშვილებით, როდესაც ჩვენთვის მისაბაძი და საამაყო გვყავდა ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა, ვალდებული ვართ, ვისაც როგორ შეგვიძლია, თუნდ სულ პატარა საქმით ქართველობა ვასახელოთ. გვიყვარდეს სამშობლო ჩვენი, ვიყოთ ერთგული და ერთმანეთს მოვეუფრთხილდეთ, მოვეფეროთ. ღირსეულთა სახელის უკვდავებისთვის წმინდა სანთელი ავანთოთ. ვადიდოთ მათი სახელი და უფალს შევთხოვოთ საქართველოს გადარჩენა: მომავლების სიჯანმრთელე, გონიერება, გახარება და გამრავლება.

ბატონმა ჯუმბერმა მსოფლიო მოიარა ერთგული ველოსიპედით, კარგი აქეთ მოიტანა, ცუდი მოიშორა. ჩვენც ასე, სხვისი კარგი მოვიწონოთ და ჩვენი სინმინდე, სიყვარული, ერთგულება, ქართული კარგი არასოდეს დავივიწყოთ და არ დავკარგოთ.

ახლა კი ბატონი ჯუმბერი ზეცას უვლის, იქიდან მფარველობს ჩვენს საქართველოს, სამყაროს ხედავს: გვიცავს და გვლოცავს. დღეს გასაქცევად გვაქ საქმე, მაგრამ იქნებ სხვაგვარად ვუშველოთ თავს.

ჩემი მოკრძალებული თხოვნაა, დროებით წახვიდეთ საქართველოდან და არა სამუდამოდ, დაგვიბრუნდით! სამშობლოში, ღირსეულო შვილებო: შევიკრათ ჯაჭვის რგოლად, ვაშენოთ ლამაზი სამყარო, მოვეფეროთ ერთმანეთს, გადავარჩინოთ საქართველო და ერთმანეთი: გვიყვარდეს და გვახსოვდეს ჩვენი წინაპრები, აუნთოთ სანთელი.

ვიცოდეთ ვინ იყო ჯუმბერ ლეჟავა, ვიყოთ ამ ლამაზ ქვეყანაში, ღირსებით და წესიერებით, რომელიც ყოველდღიურად უფასურდება, ბევრი ცუდი ხდება მაგრამ, გავძლიერდეთ და ვაჯობოთ ყველაფერს. ღმერთო გვაკურთხე, გადაგვარჩინე. დიდება სახელოვან მამულიშვილს: ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას.



გულნაზ ხარაიშვილი



წლების გადასახედიდან

რუსთავში არსებობდა სქოლიოზით დავადებულ ბავშთა სკოლა-ინტერნატი. სკოლის დირექტორი იყო ბატონ ნოდარ ვარდოსანიძე. ბატონი ნოდარი, თბილისის ერთერთ სკოლაშიც ყოფილა სკოლის დირექტორი, ეს ადრე, როცა ჯუმბერ ლეჟავა სკოლის მოსწავლე იყო. ნოდარი ასწავლიდა ისტორიას ჯუმბერ ლეჟავას. როდესაც მოგზაური ცხრა წლიანი მოგზაურობიდან დაბრუნდა, მისმა ყოფილმა დირექტორმა და მასწავლებელმა თავისი მოსწავლე მოიწვია სკოლაში. ეს იყო, მაისის თვე, ორიათას სამი წელი. მოწვევამდე, სქოლიოზით დავადებულ სკოლა ინტერნატში, მოგზაურის პატივსაცემად მოსამზადებელი სამუშაოები ჩატარდა. ვისაც რა შეეძლო პირველი და მეორე განყოფილებისათვის ის უნდა მოემზადებინა. მე დამავალეს, აჩმის და ტორტის გაკეთება, ორივე შეკვეთა პირნათლად შევასრულე და სკოლაში მივიტანე. ერთი ლამაზი ლექსიც მიუძღენი და დაველოდე მოვლენებს, ინტუაცია მკარნახობდა, რალაცა უნდა მწყენოდა.

დილის მზემ თავისი ოქროსფერი მძივები თითქოს და საგანგებოდ დაფინა ნაძვნარებით გადამწვანებულ ეზოს, ცამონენდილზე გრიგალი ამოვარდა, ატყდა ჭექა-ქუხილი, შემოსასვლელში იმხელა გუბეები დადგა, მანქანები გარეთ დააყენეს. ღონისძიებაზე ყველას შეეძლო დასწრებოდა, მითუმეტეს მე, ამდენი პურმარილის მომტანს და ლექსის ავტორს. ღონისძიება როგორი იყო, ეს მე არ ვიცი, რადგან სხვა საქმით დამაკავეს. ბოლოს სუფრაზე გადაინაცვლეს და ჩემს დამზადებულ აჩმასა და ტორტს მიუსხდნენ.

ორიათას სამ წელში პროფკავშირს დიდი ძალა ჰქონდა, პროფკავშირების თავჯდომარე იყო, რუსული ენის პედაგოგი კლარა მალაზონია. ეს ისეთი პიროვნება იყო მის თვალებს არაფერი გამოეპარებოდა, არც ცუდი და არც კარგი. სუფრასთან მიწვევამდე ლექსი რომ არავინ წაიკითხა, კლარას ძალიან გაკვირვებია და უკითხავს – რას გავს ახლა ეს! – ასე იცოდა წარმოთქმა, როდესაც რაიმე უსამართლობას წაანყებოდა. მერე დაუმშვიდებიათ, დირექტორის ბრძანება იყო, ის ლექსი კონვერტში ჩავუდეთ და ისე ვატანთო. სუფრაზეც რომ ვერ დამინახა, ეჭვმა არ მოასვენა და დირექტორს თურმე უთხრა: ბატონო ნოდარ, თქვენი ბრძანება იყო ლექსის კონვერტით მირთმევა? კონვერტი რაში ჭირდებოდა? ლექსში დოლარები იყოვო? გაკვირვებულ დირექტორს მკაცრად მიუმართავს: დაუძახეთ ქალბატონ გულნაზისო, წვიმა გადაკარებულ ეზოს მზის სხივები ეალერსებოდნენ, ნაძვის წინვები პოეტურ თვალში დევის ფრჩხილებივით აილანდნენ და ლექსის წერა დავინყე. ეს უკვე მეორე ლექსი ჩამომემარცვლა ბატონი ჯუმბერის საპატივსაცემოდ.

მზე გაზაფხულს შემოუძღვა დილით
და სიცოცხლე, ააკვირტა ისევ,
თავის გამზრდელს დაუბრუნდა შვილი,
მთებმა სული შეუბერეს კვირტებს.

გაასწარი ხვალესა და დროჟამს,
დედამინის დაამჩნიე კვალი,

შენ, მინდიად გქონდა ქართვლის დროშა,
ვაჟკაცურად მოიხადე ვალი.

ო, ქვეყანავ, ულევლო გმირთა,
ნინ მიდიხარ ერო, უხმაუროდ,
წარმატებას, დაგიტოვებ ტვირთად,
გამარჯვებას დიდო მოგზაურო.

შეშფოთებულმა კლარამ შემომიყვირა: რას გავს ახლა ეს! და ტონი შეცვალა, ჰო, ნერე ბატონო, რა გენაღვლება, შენს ლექსებს კარგი პატრონი გამოუჩნდა, თორემ დაკონსერვებული ყუთივით უავტოროდ გზას გაუდგებოდაო. ნამოდი! მიბრძანა. ამ კილოში იმდენი სითბო და ერთგულება დავინახე, რომ მორჩილი ბავშვივით უკან გავყევი. დარბაზში მსხდომნი მელოდებოდნენ, მოკრძალებული სალამი ვთქვი და სკამზე ჩამოვჯექი. კონვერტი გახსნეს და ზეციდან ნაკარნახები ლექსი ჩემს ხელში აღმოჩნდა.

კითხვა დავინყე სამარისებური სიჩუმე ჩამოვარდა, მოგზაური ცრემლების მსხვერპლი გახდა, კითხვა დავამთავრე, მოგზაური ადგა, თქვენი კოორდინატები დამინერეთო. კლარამ ლექსის ფურცელი გამომართვა, მოგზაურთან დასაკავშირებელი ყველა რეკვიზიტი დანერა და მოგზაურს მიაწოდა, თან ჩემს გასაგონად ხმამაღლა თქვა: ნიჭიერი ქალბატონია (ალარაფერი უთქვამს, მაგრამ იგულისხმებოდა მის მკაცრ და თბილ საქციელში). სუფრასთან ცოტა ხანი გაეჩერდი, ჩემი დამზადებული ერთი აჩმის ნაჭერი ზრდილობის გულისთვის ავიღე, მერე უხმაუროდ ავდექი და წასვლა დავაპირე. ჩემმა მოსამართლე, თუ მეპატრონე კლარამ კმაყოფილებით გადმომხედა, თითქოსდა ბრძოლის ველი მოიგო, ისე იყო გახარებული.

მოგზაურმა თავისი მსლებელი ქალბატონიც ააყენა და წინ გადამიდგინა: ქალბატონო, მე, თქვენს იმ წიგნს გამოვუშვებ, სადაც ეს ლექსი დაიბეჭდებაო და კვლავ კითხვა შემომიტრიალა – რამდენი წიგნი გაქვს გამოშვებული? არც ერთი, ვუპასუხე და გზა განვაგრძე. მოგზაური შეტრიალდა და, ვატყობდი, ლექსით აღფრთოვანებული დირექტორთან რაღაცაზე საუბრობდა. სუფრაზე მსხდომნი მალე აიშალნენ, ეზოში სურათების გადაღება დაიწყო და ისევ მე დამიძახეს. ლექსის ავტორი სად არის, ისევ კლარას ხმა ისმოდა ეზოში. გამოვედი და სკოლის ეზოში მოგზაურთან ერთად სურათი გადავიღე. ამ სურათს ახლა ვაქვეყნებ, მასში მოგზაური რამდენიმე დღის



დაბრუნებულია მოგზაურობიდან. ეს ის პერიოდია, როდესაც მოსახლეობას ძალიან უჭირდა ეკონომიურად. როდის არ უჭირდა ან აყამად რა, არ უჭირს?

საქმიანი ურთიერთობები გაგრძელდა. რუსთავიდან თბილისში გადავინაცვლე, სამუშაოდ ჩუბინიშვილის ქუჩაზე, კულტურის ცენტრის დირექტორად. ეს ის პერიოდი იყო, როდესაც ჩემი დაბადების დღე, ხუთი მაისი ახლოვდებოდა. წიგნი უკვე გამოუშვი ჩემი სახსრებით, რადგან ბატონი ჯუმბერი არ დააფინანსეს და, დანაპირებიც არ შესრულდა. პირიქით, დახმარება თვითონ შევძელი მოგზაურის, თბილისში ნაყინი „თოლია“ ბატონ ბიძინას ეკუთვნოდა ამ ქარხნის დირექტორი იყო ბატონი დავით კილურაძე, ჩემი უმუშალო მოლაპარაკების სა-

ფუძველზე, ბატონი ჯუმბერი დააფინანსეს 6000 ლარით და გამოუშვა პირველი ჟურნალი „მოგზაური“. ჟურნალში ჩემი ლექსი დაიბეჭდა, ბატონ ჯუმბერზე მიძღვნილი. ბატონი დავითი გადაიყვანეს ქართუ ბანკში და ბატონ ჯუმბერს რუკების გამოშვებაში დაეხმარა. მახსოვს მიმართა:

როცა შენს საქმეებს აინყობ, ქალბატონ გულნაზის, წიგნების გამოშვებაში დაეხმარეო, მაგრამ ბატონი ჯუმბერი იყო ძალიან ალალი და მას ბევრჯერ ატყუებდნენ. მან ჩემი დახმარება ვერასოდეს მოახერხა ანუ თუ რამეს დავხმარებივარ, ალალი იყოს, ამ მსოფლიო მნიშვნელობის ადამიანს. მე სხვადასხვა ორგანიზაციებში მომიწია მუშაობა და ყველგან ხდებოდა ჩემი მხრიდან დახმარება: ის, რომ რუკებს ვთავაზობდი სკოლებს, ფიზიკურად მივდიოდი სკოლის დირექტორებთან, მოგზაურს, სურათები ფქონდა მოგზაურობის დროს გადაღებული. ამ სურათების გამოფენა, რუსთავის სკოლაში ზვიად გამსახურდიას ფართოპროფილიანი სკოლაკოლეჯში ჩემი ჩარევით მოხდა, სადაც თითქმის რუსთავის უმრავლესობა სკოლის მოსწავლეებიდან მოვიდნენ და ათვალიერებდნენ, ლამაზი შთაბეჭდილების მოგზაურობაში დადიოდნენ მოსწავლე ახალგაზრდობა.

ინფორმაციისათვის მეტის ჩამოთვლა არ არის საჭირო, რაც შეეხება აკადემიას, ჩემი იდეა იყო, მაღლობა ბატონ ჯუმბერს, რომ მენდო და დამთანხმდა. აკადემიის დამფუძნებლები ორივე ვართ. ბატონი ჯუმბერი, აკადემიის დაარსების სამი წლის შემდეგ გარდაიცვალა. ახლა ის ზეცაშია, მისი სული ხედავს, როგორ ვუფრთხილდები, მის სახელობის აკადემიას და დიდი წვალების ხარჯზე, უფლის დახმარებით ვუშვებ ჟურნალ „ათინათს“ და ანთოლოგიებს.

მეგობრობის ფიცი



ლარისა და თენგიზ გაჩეჩილაძეები

არ არსებობდა უფრო ახალგაზრდა წლოვანი, ვიღრე იყო ჯუმბერ ლეჟავა

“ჩვენ ვიცით რა ვართ, მაგრამ
არ ვიცით რა შეიძლება ვყოფილიყავით.“

„არის როცა კაცუნების პოზიციიდან ვუყურებთ გიგანტებს“, უფრო მეტიც, მათ გვერდით ვართ, ვმეგობრობთ კიდევ, ვცხოვრობთ, ერთად ვწვავთ ბედისწერისგან ჩვენთვის განკუთვნილ ნუთებს, დღეებს, წლებს... და თითქოს არაფერი, ვთვლით, რომ ეს ასეც უნდა იყოს. არა, მე გთხოვთ ზედმეტ თავმდაბლობაში არ ჩამითვალთ ეს სიტყვები, მაგრამ ყოველთვის ვთვლიდი, რომ გიგანტის გვერდზე ვიყავი და გიგანტს ვემეგობრებოდი.

კარგ პოეტ – შოთა ნიშნიანიძეს აქვს ერთი ერთკუპლეტიანი ბრწყინვალე ლექსი:

„რა მოგისწრია, რა შეგიქმნია,
ანდა სად თქმულა, სადაურია,
ზოგის ცხოვრება მთელი წიგნია,
ზოგის კი მხოლოდ სათაურია.“

დიახ, ყველაფერი ამ ოთხ სტრიქონშია ნათქვამი; მისი ცხოვრება მთელი წიგნია, თუმცა მის მიერ განვლილი წლები იმდენად საინტერესო და ნათელი ფერებითაა დატვირთული, რომ ერთი წიგნი ნამდვილად არ ეყოფა, სულ ცოტა ტრილოგიაა მასზე საჭირო.

ბატონი ჯუმბერი ჩოხოსან რაინდთა დასში გავიცანი. რომლის წევრი წლების განმავლობაში მეც ვიყავი, თუმცა ახალგაზრდობაშიც ვიცნობდი შორიდან. მის ეზოში, საბჭოს ქ. №60 -ში ჩემი ახლობლები ცხოვრობდნენ.

ჩვენ 50-იანი და 60-იანი წლების თბილისელ ახალგაზრდობას „დურბინდი“ უკუღმა გვეკავა და ვფიქრობდით, სულ ახალგაზრდები და ჯან-ღონით სავსენი ვიქნებოდით, ამიტომ ჩვენ გვაკვირვებდა ჯუმბერის მსგავსი თანატოლების მიზანდასახულობა და ცხოვრებისეული ფილოსოფია.

როგორც შემდგომში შევიტყვე, ჯუმბერს რაღაც შინაგანი გართულებები ჰქონდა ორგანიზმში და ეს იყო ძალიან სერიოზული რამ. თუმცა ჯუმბერმა ამ ყველაფერს აჯობა, დაამარცხა ავადმყოფობა და, თავის თავზე ვარჯიშებით, შემდგომში თავის ცხოვრებას ბრწყინვალეა შესძინა.

უმრავლესობა 50 წელს, რომ გადააბიჯებს თბილი ლოგინისკენ მიუწევს გული. ზოგი მაშინ იწყებს ნამდვილ ცხოვრებას, ზოგი კი (მსგავსები იშვიათად არიან) – ჯუმბერი ლეჟავაა. ის ერთადერთია, სხვას მსგავსს უბრალოდ ვერ ვიხსენებ.

50 წელს გადაცილებული ჭარმაგი კაცი, რომ ჩაიფიქრებს მსოფლიოს უნდა შემოვუაროო, რა შეიძლება მასზე ითქვას?! რის კუკი, რის მაგელანი, მიკლუხო-მაკლაი ან პრჟეველსკი, გინდაც კოლუმბი. მათ მთელი ქვეყნის ყურადღება და დაფინანსება ჰქონდათ და მსოფლიოს მოგზაურთა ისტორიაშიც სათანადო ადგილი დაიმკვიდრეს. ჯუმბერს კი რა? აიღო ერთი ველოსიპედი, შემოაჯდა და გასწია. რომელი გაბედავდა მსგავსს? თუნდაც ზემოთჩამოთვლილთაგან?

ერთია მხოლოდ, მის ორგანიზატორებს ერთი „იალლიში“ მოუვიდათ – განაცხადეს: ჯუმბე-

რი 2000 წლის 1 იანვარს ჩამოვა და ქართველ ხალხს 21-ე საუკუნეს მოულოცავსო! არ დავიზარე და დავრეკე აღნიშნულ ტელეფონზე: „შეცდომაა, 21-ე საუკუნე არა 2000 წლის 1 იანვარს დადგება, არამედ 2001 წლის 1 იანვარს“ – მეთქი. შეცბუნდნენ, მაგრამ რას იზამ; ჯუმბერი უკვე გავიდა და ამ ნათქვამს ვერ გამოვასწორებთო. შეცდომა დიდია, მაგრამ აღარ ჩავძიებვიარ და თავი იმით დავიმშვიდე, რომ მთელმა რუსეთის იმპერიამ მეოცე საუკუნის დადგომა 1900 წლის 1 იანვარს იზეიმა. უფრო მეტიც, გასული საუკუნის 90-იან წლებში პარიზში გახლდით და იქაც ეიფელის კოშკზე კაშკაშებდა დღეების ჩამონათვალი, თუ რამდენი დღე დარჩა 21-ე საუკუნის დადგომამდე და იქაც 2000 წლის 1 იანვარი იყო გამოთვლილი. ეს ვუთხარი ადგილობრივ მეგობრებს, მაგრამ იცით რაა? ვერ გამიგეს. დიახ ხდება ამგვარიც.

მგონი გადავუხვიე.

ჯუმბერი ბედნიერად გაემგზავრა და ასევე სალ-სალამათი დაგვიბრუნდა, თუმცა აღარ მიმიქცევია ჩამოსვლის თარიღისთვის ყურადღება.

ჯუმბერი იყო არაჩვეულებრივი ფოტო-ხელოვანიც. მან თბილისის ქარვასლაში გამოფინა თავისი ფოტო-ნამუშევრები, რომელთაგანაც უმრავლესი ხელოვნების ნიმუშს წარმოადგენდა და მე გაკვირვებული ვიყავი დამთვალიერებელთა გულგრილი დამოკიდებულებით საურათებისადმი.

ჩემი აზრით, ამ გამოფენაზე სკოლის მოსწავლეები უნდა მოეყვანათ და თვითონ ჯუმბერი ჩაუტარებდა ექსკურსს მათ და თვალნათლივ დაანახებდა იმ ქვეყნებს, ხალხებს, მათ წესჩვეულებებს, რაც ჩვენ მხოლოდ წიგნებით და კომპიუტერით შეიძლება გვცოდნოდა, დიახ! ბევრი მსგავსი, ჩვენთვის საინტერესო და ჭკუის სასწავლებელი გავუშვით ხელიდან.

ხშირად, მეგობრები რომ შევიკრიბებოდით სუფრასთან, ის ისეთ საინტერესო ამბებს გვიყვებოდა, რომ სმენად ვიყავით გადაქცეული. დიდი ცოდნის და დიაპაზონის ადამიანი იყო იგი.

ჯუმბერი თვით ბუნების კანონებს ეწინააღმდეგებოდა, ებრძოდა, და ვფოქრობ ამან დალუპა ის.

ერთხელ პოლიტიკური ინსტიტუტის პირველ კორპუსში, სადაც ის მუშაობდა, მეგობრები ვენვიეთ. ჩემი ყურადღება მიიპყრო მის კაბინეტში 12 კილოგრამიანმა „ჰანტელმა“. ამით ვვარჯიშობ ხოლმეო. არადა მაშინ 75 წლის კაცი იქნებოდა. ხუმრობით მკლავის კუნთზე მოვკიდე ხელი, ქვასავით ჰქონდა, ბევრ ახალგაზრდას შეშურდებოდა. ამიტომ იყო ის გინესის რეკორდების მრავალგზის მფლობელი.

გეკითხებით: რამდენი გვყავს ქართველებს მსგავსი პატივსაცემი ადამიანი? მე თვითონ გავცემ პასუხს: **არ მეგულება.**

ღმერთმა გაანათლოს მისი სული იმ ქვეყნად. ის იქაც პირველი იქნება, ამაში დარწმუნებული ვარ.

ასე წავიდა ჩვენგან კიდევ ერთი დიდი ქართველი. ის საქართველოს სიყვარულში ჩაიწვა და ჩაიფერვლა, თუმცა სჯობს ისევ შ.ნიშნიანიძეს დავუბრუნდეთ:

„ცეცხლი ცეცხლია, ზოგან მცირე, ზოგან დიდია,
საქმე ის არის, რას წვავს იგი, რას უკიდია.“

ლარისა და თენგიზ გაჩეჩილაძეები

(სამეფლისო სპროტული ცეკვის სპეციალისტები,
ცეკვის აკადემია „თელას“ დამაარსებლები)

თბილისი, 2019 წლის 27 იანვარი



რობერტ ლარიაშვილი, ხათუნა ლეჟავა



მოგზაური

ჯუმბერ ლეჟავასთან შეხვედრების შთაბეჭდილებები

ამერიკის შეერთებული შტატები უკვე დიდხანია იქცა კაცობრიობის განვითარების უმნიშვნელოვანეს ფაქტორად, მსოფლიოს პოლიტიკური კლიმატის მთავარ რეგულატორად, თანამედროვე ცივილიზაციის დონისა და პლანეტის ხვალისდელი დღის ბარომეტრად, ადამიანის გონებრივ შესაძლებლობათა ფართოდ გამოვლენისა და მათი ხორცშესხმის უდიდეს ასპარეზად. დღევანდელ მსოფლიოში დაკისრებული უდიდესი საკაცობრიო მისიის გამო ამერიკის შეერთებულ შტატებთან სხვა ქვეყნების ადამიანთა ყოველგვარი კონტაქტი მისი გაცნობისა თუ საქმიანი შეხვედრების მიზნით დღევანდელ ვითარებაში სულ უფრო მეტ მნიშვნელობას იძენს. რადგან სწორედ მსოფლიოს ამ წამყვანი სახელმწიფოს განკარგულებაშია თავმოყრილი გიგანტური ეკონომიკური პოტენციალი, საქმიანი წრეების ნაყოფიერი მოღვაწეობისა და მთელ მსოფლიოსთან სასარგებლო კონტაქტების განმტკიცების უდიდესი რესურსები, მსოფლიოში მომხდარი მნიშვნელოვანი ფაქტებისა და მოვლენების შესახებ ინფორმაციის ყველაზე ოპერატიულად და ფართოდ გავრცელების შესაძლებლობები.

ამერიკაში ჩვენი მოგზაურობაც პირველ რიგში საქართველოს მოქალაქის მიერ დაწყებული ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საქმის წარმატებით გაგრძელების ხელისშეწყობას ისახავდა მიზნად და ბუნებრივია, პარალელურად შესაძლებლობის ფარგლებში ან ქვეყნის გაცნობას მისი ყველა დამახასიათებელი ნიშნის მიხედვით. 1993 წლის 13 აგვისტოს ქალაქ რუსთავიდან საქართველოს პარლამენტში ამ ქალაქის წარმომადგენლის ყოფილი შარტავას მხარდაჭერითა და თანადგომით, რომელიც იმხანად უკვე აფხაზეთისა მინისტრთა საბჭოსა და თავდაცვის საბჭოს თავმჯდომარედ მუშაობდა, თბილისელმა ინჟინერმა ჯუმბერ ლეჟავამ დაიწყო ველოსიპრდით მოგზაურობა მსოფლიოს ირგვლივ და აგერ უკვე ხუთ წელზე მეტია, უამრავი სირთულეებისა და პრობლემების მიუხედავად აგრძელებს გზას, რათა, როგორც ქართველმა კაცმა კიდევ ერთხელ განაცვიფროს მსოფლიო თავისი ნიჭიერების, გონების, ნებისყოფისა და სიმტკიცის და პირველ რიგში თავისი სამშობლოსადმი უსაზღვრო სიყვარულის წყალობით. მოგზაურობას, რომლის დამთავრების შემდეგ ჯუმბერ ლეჟავა გინესის კლუბის მორიგი რეკორდის ავტორი გახდება, საწყის ეტაპზე ხელმძღვანელობდა ყოფილი შარტავას

ძალისხმევით შექმნილი საინიციატივო ჯგუფი, ყოფილი შარტავას გარდაცვალების შემდეგ, რამოდენიმე წლის განმავლობაში მოგზაურს აქტიურად უჭერდა მხარს და შესაძლებლობის ფარგლებში ფინანსურად ეხმარებოდა სამეცნიერო საგამომგონებლო ფირმა "თემურ მაისურაძე", რომელსაც ფაქტიურად დაკისრებული ჰქონდა ამ მეტად მნიშვნელოვანი აქციის წარმართვისა და ხელმძღვანელობის ფუნქცია. თავის დროზე მოგზაურობის ხელშეწყობმა საინიციატივო ჯგუფმა ყოფილი შარტავას ამ ქვეყნიდან უდროოდ წასვლისა და იმ პერიოდში საქართველოში შექმნილი ურთულესი ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური ვითარების გამო მიიღო გადაწყვეტილება მოგზაურობის დროებით შეწყვეტისა და მისი განახლებისათვის სათანადოდ მომზადების საჭიროების შესახებ. ასეთი ნაბიჯის გადადგმა იმითაც იყო განპირობებული, რომ ჯუმბერ ლეჟავას, რომელიც იმ პერიოდისათვის ისრაელში იმყოფებოდა, არც ერთმა მისმა მეზობელმა არაბულმა ქვეყანამ არ მისცა



თავიანთ ტერიტორიაზე მოგზაურობის მარშრუტის მიხედვით შესასვლელი ვიზა, ფუჟად დროის დაკარგვისა და ზედმეტი ხარჯების უმიზნოდ გაღების გამო, ერთადერთი გამოსავალი ამ ვითარებაში მოგზაურის სამშობლოში დროებით დაბრუნება აღმოჩნდა. ჯუმბერ ლეჟავას მოგზაურობის დროებითი იძულებითი შეწყვეტისას უქმად არ დაუკარგავს დრო, იგი უკვე განვლილი გზისა და მისი მომენტების გათვალისწინებით აგრძელებდა ინტენსიურ ვარჯიშსა და მუშაობას. იგი სიტყვითაც გამოვიდა ჟიული შარტავას ფონდის დამფუძნებელ კონფერენციაზე 1993 წლის 19 ნოემბერს, სადაც ხაზგასმით აღნიშნა, რომ მომავალი მოგზაურობა ჟიული შარტავას, როგორც ამ საქმის დაწყების ორგანიზატორისა და სულის ჩამდგმელის ხსოვნის უკვდავყოფის ნიშნით წარიმართება. თავის მხრივ ახლადშექმნილი ფონდის გამგეობამ მას აღუთქვა სათანადო დახმარება, როგორც კი ამის პირველივე შესაძლებლობა გაჩნდებოდა. მოგზაურობა განახლდა 1993 წლის 26 ნოემბერს და მანამდე საინიციატივო ჯგუფსა და საგამომგონებლო ფირმა “თემურ მაისურაძეს” შორის მოგზაურის თანდასწრებით, მოხდა შეთანხმება, რომელიც ითვალისწინებდა მოგზაურობის წარმართვასთან დაკავშირებული საკითხების გადანყვევების ერთობლივ ხელმძღვანელობასა და კოორდინაციას. ორივე მხარის ფუნქციებისა და ვალდებულებების ნათლად გამოკვეთისა და დაკონკრეტების გზით, მაგრამ შემდგომში საგამომგონებლო ფირმა “თემურ მაისურაძის” ხელმძღვანელობამ ჩათვალა, რომ თვითონ დამოუკიდებლად შესწევდა უნარი ეხელმძღვანელა მოგზაურობისათვის და გადანყვევია მასთან დაკავშირებული ყველა საკითხი, რაშიც თვით ჯუმბერ ლეჟავაც დაარწმუნეს და ჟიული შარტავას ფონდი, რომელსაც უკვე 1994 წლის მეორე ნახევარში გაუჩნდა მოგზაურობისათვის აქტიური ფინანსური დახმარების შესაძლებლობაც, რომ აღარაფერი ვთქვათ თუნდაც მის გამგეობისა და მზრუნველთა საბჭოს წევრების, ფილიალების ხელმძღვანელების ორგანიზატორული მუშაობისა და ანალოგიური ხასიათის აქციების მართვის დიდ გამოცდილებაზე, იძულებული იყო გარკვეული პერიოდის განმავლობაში მოგზაურობისადმი მხოლოდ მორალური მხარდაჭერის ფუნქციით დაკმაყოფილებულიყო. თუმცა იგი ყოველთვის ცდილობდა არსებული შესაძლებლობის ფარგლებში მიეღო მონაწილეობა მოგზაურობის მიმდინარეობის პროცესში წამოჭრილი პრობლემების გადანყვევებაში. ფონდის მხრიდან მოგზაურობისადმი ასეთი დამოკიდებულების კონკრეტული გამოვლინება იყო 1995 წლის ზაფხულში, მისი მხარდაჭერი დაწესებულებების დახმარებით 3 კაციანი /ჯუმბერ ლეჟავას სიძე – ვახტანგ აბრამიძე, გაზეთ “მსოფლიო მოგზაურის” რედაქტორი ნარიმან იაშალაშვილი და ინდოლოგი ნიკო კენჭოშვილი/ გაგზავნა ინდოეთში, სადაც იმჟამად მოგზაურობის მარშრუტის თანახმად ჯუმბერ ლეჟავა იმყოფებოდა. ამასთან აღნიშნული ჯგუფის შეხვედრა მიზნად ისახავდა მის მიერ უკვე განვლილი გზის ყველაზე მნიშვნელოვანი დამახასიათებელი მომენტების გაანალიზებას, ველოსიპედით მოგზაურობის ოპტიმალური მარშრუტების განსაზღვრას, მოგზაურის მხარდაჭერას მთელს მსოფლიოში მოგზაურობის შემდგომი პოპულარიზაციისათვის. მიმდინარე მუშაობის ყოველმხრივ სრულყოფას. სამწუხაროდ საგამომგონებლო ფირმა “თემურ მაისურაძის” ხელმძღვანელობამ ფონდის მხრიდან გადადგმული ეს ნაბიჯი მხარდაჭერის ნაცვლად ხელისშეშლასა და მათ საქმეებში გაუმართლებელი ჩარევის ფაქტად ჩათვალა, რის გამოც მოგზაურობის საინიციატივო ჯგუფმა და ჟიული შარტავას ფონდმა გაავრცელეს სპეციალური განცხადება, მომავალში მოგზაურობისადმი დამოკიდებულების ძირითადი მომენტების შესახებ. აღნიშნული განცხადება განხილული და მოწონებული იქნა ჟიული შარტავას ფონდის გამგეობის გაფართოებულ სხდომაზე, ხოლო შემდეგ ფონდის II კონფერენციაზე. საგამომგონებლო ფირმა “თემურ მაისურაძის” ხელმძღვანელობის არასწორ, შხირ შემთხვევაში ზედაპირულ დამოკიდებულებას, სათანადო შეფასება მიეცა III კონფერენციაზეც 1996 წლის ივნისში, მთელი ამ პერიოდის განმავლობაში, ფონდი მსოფლიო მოგზაურობისადმი საგნობრივი დაინტერესების მთავარ მოტივად თვლიდა იმ გარემოებას, რომ მოგზაურობა ჟიული შარტავას მხარდაჭერით დაიწყო და ჩვენი მხრიდან მისდამი პასიური დამოკიდებულება გაუგებარი იქნებოდა და არასწორად აღიქმებოდა ქვეყნის საზოგადოებრიობისა და თუნდაც რუსთავის მოსახლეობის მიერ, საიდანაც ეს მოგზაურობა დაიწყო, მაგრამ ამასთან ერთად ჩვენ ყოველთვის ვითხოვდით გარკვეული შეთანხმების ამსახველი დოკუმენტის შედგენას, სადაც მკაფიოდ იქნებოდა ფონდის ფუნქცია და შესაბამისი ვალდებულებები განსაზღვრული თუნდაც საგამომგონებლო ფირმა “თემურ მაისურაძის” მოგზაურობის საერთო ხელ-

მძღვანელობისა და კოორდინაციის ფარგლებში, მაგრამ ჩვენს მცდელობას საერთო საქმისათვის სასურველი შედეგები ვერ მოჰყვა, ამასობაში ფირმა დარწმუნდა, რომ ფაქტიურად თვითიზოლაციისა და მოგზაურობის წარმართვაზე ხელმძღვანელობის პირობებში, ქვეყნის შიგნით და მის ფარგლებს გარეთ მოქმედ დაწესებულებებთან ორმხრივი ხელსაყრელი თანამშრომლობის, სახელმწიფო ორგანოების სისტემატური ქმედითი დახმარებისათვის თანმიმდევრული მუშაობის, მოგზაურობისათვის სხვადასხვა სახის დახმარების აღმომჩენი დაწესებულებებისადმი ელემენტალური მადლიერების გრძობის გამოხატვის, მოგზაურობის სათანადო რეკლამისა და პოპულარიზაციის, ქვეყნის მოსახლეობის და მსოფლიო საზოგადოებრიობის სისტემატური ინფორმირების, განუხლები მუშაობის, გაღებული ხარჯების შესახებ უტყუარი, სარწმუნო, გულწრფელი ინფორმაციის გავრცელების გარეშე, ასეთი რთული საქმის ბოლომდე მიყვანა ძნელია. მხოლოდ ამის შემდეგ გაახსენდა ფირმა “თემურ მაისურაძეს” ჟიული შარტავას ფონდი და დაიწყო პრეტენზიების გამოხატვა – ფონდი არ გვეხმარება მოგზაურობის გაგრძელებაში. როდესაც ეს პრეტენზია ჟიული შარტავას ოჯახის წევრებთან საუბარშიც გაისმა, მაშინ ჩვენ ახალგაზრდა მეცნიერთა კლუბში ჟიული შარტავას ფონდსაც, გამგეობის ზოგიერთი წევრების მოგზაურობის ხელშემწყობი საინიციატივო ჯგუფის წარმომადგენლების, ჟიული შარტავას ვაჟიშვილის ირაკლის თანდასწრებით შევხვდით თემურ მაისურაძესა და ზაზა კაციაშვილს და განვიხილეთ მსოფლიო მოგზაურობის გაგრძელებისათვის საერთო ძალისხმევით ხელისშეწყობითა და ამ მიზნით ორმხრივი თანამშრომლობის პრობლემები. გადაწყდა, რომ ისინი წარმოადგენდნენ სათანადო წინადადებებს ამ საქმეში მომავალი თანამშრომლობის პირობების შესახებ, მაგრამ კვლავ არ შეასრულეს მათივე სურვილით ნათქვამი დანაპირები, რითაც კიდევ უფრო გაურთულეს მდგომარეობა მსოფლიო მოგზაურს. ასეთ პირობებში ჯუმბერ ლეჟავამ კარიბის ზღვის კუნძულოვანი ქვეყნების გავლის შემდეგ დიდი სირთულეების დაძლევის შემდეგ, როგორც იქნა ჩააღწია ამერიკის შეერთებული შტატების ქალაქ ატლანტაში და აფრიკის ქვეყნებში გამგზავრებამდე დროებით აქ შეისვენა, რათა მოეგვარებინა მოგზაურობის გაგრძელებასთან დაკავშირებული მთელი რიგი, მათ შორის საგამომგონებლო ფირმასთან “თემურ მაისურაძე” მომავალი ურთიერთობის საკითხები. მანამდე ჯუმბერ ლეჟავას ოჯახის წევრებმა, ახლობლებმა, მეგობრებმა თხოვნით მიმართეს ჟიული შარტავას ფონდს დახმარება გაენია მსოფლიო მოგზაურისათვის დაწყებული საქმის ბოლომდე მიყვანის საქმეში. ჟიული შარტავას ფონდის გამგეობამ მიმდინარე წლის სექტემბერში განიხილა საკითხი მიმდინარე ეტაპზე მსოფლიო მოგზაურობისადმი დამოკიდებულების ძირითადი მომენტების შესახებ და მიიღო გადაწყვეტილება, არსებული შესაძლებლობების ფარგლებში, მსოფლიო მოგზაურობის გაგრძელების საქმეში აქტიური ჩაბმის მიზანშეწონილობის შესახებ. ამავე დროს გადაწყდა მოგზაურობისადმი მიძღვნილი 25 ტომეულის გამოცემისა და გავრცელების მიზნით ფონდის შესაძლებლობათა აქტიურად გამოყენების შესახებ. ქალაქ რუსთავის მერიის დახმარებით უკვე გამოვიდა მოგზაურობის შთაბეჭდილებების ამსახველი მრავალტომეულის პირველი ნიგნი, რომელიც ჯუმბერ ლეჟავას შთაბეჭდილებების ამსახველი დღიურების დამუშავების საფუძველზე გამოსაცემად მოამზადა მწერალმა საქართველოს არაჩვეულებრივ რეკორდსმენტა კლუბის პრეზიდენტმა ნარიმან იაშალაშვილმა. დაიწყო აღნიშნული მრავალტომეულის სპეციალური ტალონების გავრცელება ხელის მომწერებზე, სათავგადასავალო ლიტერატურის მოყვარულებზე, გამოსაცემად მომზადებულია მეორე ნიგნი და დამუშავებულია მოგზაურის შთაბეჭდილებების ამსახველი დღიურების საკმაოდ დიდი ნაწილი, რომელიც კიდევ 8 ნიგნის გამოცემისათვისაა საჭირო. მოგზაურობის განვლილი პერიოდის ანალიზისა და მისი შემდგომი გაგრძელების ძირითადი მომენტების გათვალისწინებით შემუშავდა ამ მეტად მნიშვნელოვანი საერთაშორისო აქციის იდეოლოგიური, ორგანიზაციული და ფინანსური უზრუნველყოფის პროგრამა, რომელსაც გაეცნო ჯუმბერ ლეჟავა. იგი მის მიერ მოწონებულია ზოგიერთი საკითხის დამატებით, რომლის განხორციელება შექმნის მოგზაურობის სათანადო რეკლამისა და ფართოდ გაშუქების, უკვე განვლილი გზისა და მოგზაურობის მიმდინარეობის ყველა ძირითადი მომენტის სისტემატური ანალიზის, საინფორმაციო საშუალებებით მისი მთელს მსოფლიოში გავრცელების დაძლევის შესაძლებლობებს. მოგზაურს ამჟამად მისი დაწყების დღიდან ერთ-ერთი ყველაზე რთული მონაკვეთი – აფრიკა აქვს გასავლელი. საჭიროა დღეს, როცა საქართველო სულ უფრო აქტიუ-

რად იმკვიდრებს თავის ადგილს საერთაშორისო თანამეგობრობაში, მსოფლიო მოგზაური მითუმეტეს 110 ქვეყნის გავლასა და დასახული მიზნის ორი მესამედის უკვე შესრულების შემდეგ, ღირსეულად უნდა წარმოადგენდეს საქართველოს მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში. იგი თავისი აუცილებელი აღჭურვილობით, მატერიალური უზრუნველყოფით, ქვეყნის სახელმწიფო ორგანოების მხარდაჭერით ჩვენი სამშობლოს ღირსეული დესპანი უნდა იყოს, ყველგან, პლანეტის ნებისმიერ წერტილში და არა უბრალოდ ღვთის ანაბარად მიტოვებული ჩვენი ქვეყნის მოქალაქე, რომელიც ხშირად უდიდესი ნებისყოფისა და ენერჯის, ალბათ სამშობლოს დიდი სიყვარულის გამო პირველ რიგში, მაინც ძლევს წარმოშობილ უდიდეს სიძნელეებს, მაგრამ ენერჯის უდიდესი, უმრავლეს შემთხვევაში მისგან დამოუკიდებელი მიზეზებით დაკარგვის გამო, ყოველთვის ვერ ახერხებს იყოს ქვეყნის პრესტიჟისათვის შესაფერის ფორმებში.

სწორედ ზემოთაღნიშნულმა მრავალმა გარემოებამ გვიკარნახა ამერიკაში გამგზავრება და მოგზაურთან შეხვედრა. ჩვენს ჯგუფთან ერთად იმყოფებოდა მისი ქალიშვილი ხათუნა ლეჟავა, რომელსაც 5 წელიწადზე მეტია მამა არ უნახავს და მოუთმენლად ელის მასთან შეხვედრას, რათა გაამხნევოს, მეტი ძალა და სიმტკიცე ჩაუნერგოს ამ მეტად რთული მისიის შესრულების გზაზე.

ამერიკაში მიმდინარე წლის 8 ნოემბერს გავფრინდით მარშრუტით თბილისი-პრალა-ნიუ-იორკი. საქართველოს დედაქალაქსა და ამერიკის უდიდეს ქალაქს შორის დროში დიდი სხვაობის გამო 12 საათის ფრენის მიუხედავად ნიუ-იორკში იმავე დღეს 3 საათზე ჩავფრინდით. აეროპორტში დაგვხვდნენ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში საქართველოს წარმომადგენლობის თანამშრომლები: კონსული ბატონი ზურაბ ბერიძე, ქალბატონი ლიკა შხვაცაბაია და მისი მეუღლე ლაშა დოლიძე. მათი დახმარებით ოპერატიულად მოხერხდა ბილეთების აღება ატლანტის მიმართულებით მიმავალ თვითმფრინავში, რომლითაც ორი საათის ფრენის შემდეგ საშუალება მოგვეცა ჩავსულიყავით ატლანტაში. დღისით ნიუ-იორკში თვითმფრინავით დაშვებისას, ხოლო საღამოს უკვე ატლანტისაკენ გაფრენისას ჩანს მსოფლიოს ყველაზე უდიდესი და ცათამბრჯენების სიმრავლით ყველაზე გამორჩეული ქალაქის გრანდიოზული პანორამა. ღამის წყვილში მოწმენდილი ამინდის პირობებში თვითმფრინავიდან მოსჩანს ნიუ-იორკი-ატლანტის გზაზე მდებარე ქალაქების ღამის პეიზაჟი ვარსკვლავებით მოციმციმე ქალაქების სილუეტებისა და უამრავ სატრანსპორტო შეკრული გზებისა და მათზე მოსიარულე უწყვეტ ნაკადად მოძრავი ავტომობილების სახით. საღამოს 7 საათზე უკვე ატლანტაში ვართ. ყურადღებას იპყრობს აეროპორტის გიგანტური კომპლექსის ცალკეული ნაწილები, სადაც ასაფრენ ზოლებზე ასაფრენად და დასაფრენად გამზადებული თვითმფრინავების ცოცხალი რიგია. ეს აეროპორტი მსოფლიოს სხვა გიგანტურ ანალოგებთან ერთად თანამედროვე ტექნიკური ცივილიზაციის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიღწევისა და ამერიკის შეერთებული შტატების, როგორც მსოფლიოს წამყვანი ქვეყნის სიძლიერის ერთ-ერთ მთავარ ატრიბუტად ითვლება. ამალღებული და დაუვინყარი შეხვედრა ატლანტის აეროპორტში მსოფლიო მოგზაურთან. მამა-შვილი ცრემლებს ვერ ფარავენ, ჯუმბერ ლეჟავა უკვე აეროპორტიდან იწყებს ჩვენს მეგზურობას და გასასვლელისაკენ მიგვიძღვება. მისი პირველი შეხვედრისთანავე იგრძნობა, რომ შესანიშნავ ფორმაშია და მიუხედავად უამრავი ხიფათით აღსავსე მომქანცველი მოგზაურობისა, იგი შესანიშნავ სპორტულ ფორმას ინარჩუნებს. ატლანტაში იძულებითი შესვენება, როგორც გაირკვა და შემდგომში ჩვენი მოგზაურთან ერთად ყოფნისას კიდევ უფრო ნათელი გახდა, მან შესანიშნავად გამოიყენა რათა სისტემატიური და ინტენსიური ვარჯიშის წყალობით ენერჯის უდიდესი დანაკარგისა და ოპტიმალური წონის კომპენსაცია მოუხდენია. ეს უმნიშვნელოვანესი ფაქტორია მოგზაურობის ერთ-ერთი ყველაზე რთული მარშრუტის – აფრიკის კონტინენტის წარმატებული გავლისათვის. აეროპორტში გასვლისას გვხვდებიან ჯუმბერ ლეჟავას უშუალო მასპინძლები – მისი მოგვარეები იაშა და ზურაბ ლეჟავები. ამ უკანასკნელმა ჩვენთან ერთად იმგზავრა თვითმფრინავით თბილისიდან ატლანტამდე. ატლანტაში მცხოვრები ქართველის – კუკური სამხარაძის მანქანით, რომელიც სპეციალურად მოვიდა ჩვენთან ერთად აეროპორტში, მივემგზავრებით ჯუმბერისა და კუკურის მიერ შერჩეულ საცხოვრებელ ბინაში, სადაც მასპინძლობას გვიწვევენ ასევე თბილისიდან რამოდენიმე წლის წინ სამუშაოდ ჩამოსული ქართველები ლიკა დვალი, სანდრო დავითაძე, გიული ბიბილაშვილი. ვთავსდებით ქალაქის ერთ-ერთ

მყუდრო უბანში მდებარე საცხოვრებელ სახლში, რომელიც ჩვენთვის ატლანტაში ყოფნისას ქართული მასპინძლობისა და გულისხმიერების შესანიშნავ მაგალითად იქცა, ალბათ იმიტომაც, რომ ამ თვისებებსა და სტუმართმოყვარეობას, რითაც ცნობილია მთელს მსოფლიოში ქართველი ხალხი უფრო მეტი ძალით ვგრძნობდით. პირველივე შეხვედრიდან ჩვენი მასპინძლისა და ჯუმბერის თანდასწრებით იშლებოდა ქართული სუფრები, სადაც ჯუმბერის საყვარელი, ამდენხანს მონატრებული საჭმელები სჭარბობდა და სხვა სუფრასთან მყოფი ქართველები დიდი სიამოვნებით შეექცევიან შებოლილ სულგუნს, ავჯიკას, ჩურჩხელას, სახლში გამომცხვარ ნამცხვარს. სიამოვნებით უსინჯავენ ჭამნიკს ქართულ ღვინოებს ქინძმარაულს, ხვანჭკარას, ალადასტურს, სამარკო კონიაკ ენისელს, მინერალურ წყლებს ბორჯომსა და საირმეს, ახლა ქართული ლუდის შესანიშნავ ნიმუშებს ყაზბეგსა და არგოს. ჩვენი ატლანტელი ქართველი მასპინძლები დიდი კმაყოფილებით აღნიშნავენ ქართული პროდუქციის მაღალ ხარისხსა და მსოფლიო სტანდარტების დონეზე მათ გაფორმებას და მას ქვეყანაში მომხდარი დადებითი ძვრების გამოვლინებად თვლიან. მიუხედავად იმისა, რომ მოგზაური საერთოდ არ სვამს ღვინოს, იგი ჩვენთან ერთად რამოდენიმე ტრადიციულ სადღეგრძელოს წარმოსთქვამს და სიამოვნებით ცლის ჭიქას, თან კმაყოფილებით ამბობს: ქინძმარაულისა და ალადასტურის, ჩვენი შეუდარებელი საჭმელების გემო მთელი ჩემი მოგზაურობის მანძილზე თან წამყვება, მიუხედავად იმისა, რომ მსოფლიო მოგზაური ბოლო ორი თვის მანძილზე ხშირად რეკავდა თბილისში ახლობლებთან, იგი მაინც მრავალ შეკითხვას გვაძლევს და აინტერესებს როგორ არიან ახლობლები, მეგობრები, განსაკუთრებით სითბოთი კითხულობს როგორ სწავლობენ და ცხოვრობენ შვილიშვილები. დიდ გულისწყრომასა და მწუხარებას გამოხატავს უდროოდ წასული მეგობრების, ახლობლების, ქვეყნის ცნობილი ადამიანების გამო, როგორც ატლანტაში მცხოვრებმა ყველა ქართველმა, ჯუმბერმაც დიდად განიცადა ქართველი ხალხის უდიდესი დანაკლისი – შესანიშნავი მსახიობის ლია ელიავას და ცნობილი მომღერლის მედეა ძიძიგურის გარდაცვალება და სუფრასთან ტრადიციული შესანდობარიც დალია მათი ხსოვნის არდავინწყების ნიშნად. მეორე დღეს 9 ნოემბერს ვეცნობით ქალაქს თან პარალელურად ჩვენს თანამემამულეებს ვხვდებით. დილით პირველად კუკურში მიგვიწვია სახლში. იგი შესანიშნავი ქართველი ვაჟკაცი და ოჯახის უზომოდ მოყვარული პოროვნებაა, მასთან სახლში მისვლისას გვეგებება უსათნოესი ქართველი ქალბატონი, კუკურის მეუღლე – გულიკო პაპავა. იგი ქართულად და ინგლისურად ღიმილით წარმოთქვამს ოჯახში მიპატიჟებისა და მიწვევის სიტყვებს და მისაღები ოთახისაკენ მიგვიძღვება. აქ კი მისი შვილიშვილი – გუგა, საოცარი გარეგნობის, უაღრესად მოძრავი, ცოცხალი და ალერსიანი ბავშვი გვეგებება. იშვიათი გარეგნობის ბავშვია, მისი სახით ჩვენ ხვალინდელი საქართველოს იმედისა და მომავლის, ქართული ენისა და ჯიშის, მისი გონიერების და გარეგნული მომხიბვლელობის რეალურ სახეს ვხვდავთ. ქალბატონი გულიკო და ბატონი კუკური დიდი სითბოთი გვიყვებიან თავიანთი ქალიშვილის ნათიასა და სიძის ნიკას შესახებ, რომლებიც მოგვიანებით გვეცნობიან. ნიკას პაპა დედის მხრიდან ახმეტიდანაა წარმოშობით და ამჟამად თელავში ცხოვრობს, გვარად კურდღელაშვილი, მის ბიძას, რამაზს მე კარგად ვიცნობ, იმართება გულდია ქართული საუბარი, რომელიც ორივე მხარეს მისთვის მრავალი საინტერესო ინფორმაციის მიღების საშუალებას აძლევს. შემდეგ ბატონი კუკური გვთავაზობს ქალაქის ზოგიერთი ნაწილის დათვალიერებას. მივდივართ ატლანტის ერთ-ერთ ცენტრალურ ნაწილში, სადაც ფეხით ვაგრძელებთ ჯუმბერის მეგზურობით ქალაქის დათვალიერებას. ატლანტა უზარმაზარ, ლამაზ ტყეში გაბნეული სხვადასხვა სიმაღლის შენობების არქიტექტორულ ანსამბლს წარმოადგენს 60-70 სართულიანი ცათამბრჯენების გვერდით, რომელიც ძირითადად ძვირფას სასტუმროებს, ცნობილი ფირმების ოფისებს და ბანკებს უკავიათ, ენაცვლება ულამაზესი მდიდრული ვილებით დამშვენებული კვარტალები. რომლითაც ამერიკული ცხოვრების მაღალი დონე განსაკუთრებული სიდიადით წარმოჩინდება. თითოეული მათგანს განსაკუთრებულ სილამაზეს მატებს შესანიშნავად მოვლილი მწვანე საფარი და მრავალფეროვანი მცენარეული სამყარო, შესანიშნავი ტყით დაფარული აქ როგორც მდიდართა კვარტალების დათვალიერებისას დავრწმუნდით, უკანასკნელ ხანს ამჯობინებენ მშენებლობისას ხის მსუბუქი კონსტრუქციების გამოყენებას, რომლის მოპირკეთება შემდგომში ხდება აგურის თხელი ფილებით. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ტყის მასივებისა და გარემოს მოვლას. ყოველდღიურად

ხდება მთელი ტერიტორიის დასუფთავება ჩამოცვენილი ფოთლებისაგან, ხოლო ხეების ტოტების ნამსხვრევები სპეციალური მანქანით იკრიბება და გადამუშავდება. ისე, როგორც ამერიკის სხვა ქალაქებში, ატლანტაშიც იგრძნობა მსოფლიოს ნამყვანი სახელმწიფოს განსაკუთრებული როლი და მნიშვნელობა, აქ ბევრი რამეა შთამბეჭდავი და გრანდიოზული, ქუჩაც და გზაც, მაღაზიაც და ცადაზიდული შენობები, მანქანების საოცარი სიმრავლე და რეკლამების არნახული ელვარება. ასეთია დღეს ამერიკული ცხოვრების წესი, მისი აღქმის მასშტაბი და მრავალფეროვნება. აღარაფერს ვამბობთ მომსახურების დონეზე, სადაც თვით ერთი შეხედვით უმნიშვნელო წვრილმანიც კი გათვალისწინებულია. მთავარია მიხვდე, გაიგო მისი არსი და შესაბამისი ალლო. მომდევნო დღეს მეგზურობას ავტომანქანით, რადგან სხვაგვარად ამერიკაში და განსაკუთრებით ატლანტაში წარმოუდგენელია რაიმეს ნახვა ან საერთოდ საქმის კეთება. ლიკა და გიული გვინევენ, სალამოს მოგვიანებით კი სანდრო. ვიდრე ამერიკაში მცხოვრებ ქართველებს შევხვდებოდი, ისეთი ინფორმაცია მქონდა მათ შესახებ, რომ თავიანთი საქმიანობითა და ქმედებით მაინცდამაინც არ გამოირჩევიან საქართველოსადმი პატივისცემით და მათი დიდი ნაწილი ამერიკაში საბოლოოდ დამკვიდრებასა და ცხოვრებას აპირებს. ატლანტაში გატარებულმა დღეებმა კი სრულიად განსხვავებული საპირისპირო შთაბეჭდილება შეგვიქმნა. მათი დიდი უმრავლესობა, ბუნებრივია ზოგიერთი გამოჩენილი გარდა, ჩვენი ქვეყნის ნამდვილი პატრიოტია და თუ აქ ჩამოვიდა, პირველ რიგში იმიტომ, რომ ეკონომიურად მომძლავრდეს, ფეხზე დადგეს, საქართველოში მცხოვრებ თავიანთ ახლობლებს, მეგობრებს დახმარების ხელი გაუწოდოს და ამით საქართველოში მათ ნორმალურად ცხოვრებისა თუ არსებობის საქმეში თავისი მოქალაქეობრივი წვლილი შეიტანოს. დღეს ესეც მნიშვნელოვანი ფაქტორია მრავალი ქართული ოჯახის საქართველოში დარჩენისა და ქვეყნის აღორძინების საქმეში მათი აქტიურად ჩართვისათვის, უცხოეთში წასვლის მსურველთა რიცხვის შემცირებისათვის. ამიტომ ატლანტაში ამერიკის სხვა ქალაქებში და საერთოდ უცხოეთში მცხოვრები იმ ქართველების მუშაობა და საქმიანობა, რომლებიც დროებითაა გაჭირვებამ და თავიანთი ახლობლების დახმარების სურვილმა ჩამოიყვანა უცხო ქვეყანაში და არა აქ სამუდამოდ დარჩენის სურვილმა ყოველგვარ ადამიანურ თანაგრძნობას იმსახურებს. სწორედ ამ სულისკვეთებით ცხოვრობენ და მუშაობენ ჩვენი მასპინძლები: კუკური სამხარაძე, მისი ოჯახის წევრები, ლიკა დვალი და გიული ბიბილაშვილი, ვაჟა პატიაშვილი, სანდრო ლავთაძე, ყველა მათგანის ყოველდღიური ცხოვრება საქართველოზე ფიქრითაა განმსჭვალული. მათი ყოფისა თუ საქმიანობის თანამგზავრია ქართული სიმღერა და ქართული სამზარეულო, ჩვენი ეროვნული ტრადიციები. ისინი ხშირ შემთხვევაში ამერიკელ თანამოსაქმეებსა და მეგობრებზედაც კი ახდენენ კეთილმყოფელ გავლენას. ამერიკული ფირმის ხელმძღვანელის ოჯახში სტუმრობისას, სადაც მრავალი ქართველი მუშაობს, ვნახეთ ქართული სამზარეულოს შესანიშნავი ნიმუშები, რომლებსაც ამერიკელი მასპინძლები ქართველი მეგობრების დახმარებით და ზეგავლენით ამზადებენ. ლიკას და გიულის საცხოვრებელ სახლში დომინირებს და ფაქტიურად ისმის მხოლოდ შესანიშნავი ქართული მელოდიები, სანდრო ლავთაძე საავიაციო კომპანია “დელტას” თანამშრომელია. ეს უდავოდ ნიჭიერი და თვით ქვეყანაზე შეყვარებული ახალგაზრდა კაცი, რომელიც მუშაობის პარალელურად სწავლობს, კრიტიკულად აფასებს რა თავისი ცხოვრების უახლოეს წარსულში დაშვებულ შეცდომებს, ცდილობს მიიღოს კარგი განათლება და თავის ქვეყანას დაუბრუნდეს და მას მოახმაროს შეძენილი ცოდნა და გამოცდილება. საქართველოსადმი სიყვარულითაა განწყობილი ჩვენი ქვეყნიდან წასული და ამერიკაში მცხოვრები სხვა ეროვნების წარმომადგენლებიც. მე დიდად კმაყოფილი ვარ, რომ მომეცა შესაძლებლობა ახლოს გავცნობოდი ადრე საქართველოს გაზიფიკაციის სამმართველოს უფროსის ერთ-ერთ მოადგილეს, ბატონ საშა აკოფოვს. მის ყოველდღიურ ცხოვრებას ალამაზებს ქართული სიმღერა, მასთან საუბარში ნათლად ჩანს თბილისური ცხოვრების ნოსტალგია. მთელი იმ დღეების განმავლობაში, როცა ჩვენ მას ვხვდებოდით და ერთად დავდიოდით ატლანტის სხვადასხვა ადგილებში ცისფერ ტრიოს, ივერიის, გოგი დოლიძის, სხვა ქართველ მომღერლების სიმღერები იმ შესანიშნავ განწყობილებასა და ფონს ქმნიდა, რომელიც საქართველოსადმი უსაზღვრო სიყვარულის ჭეშმარიტი ნიშანია. ბატონი საშა, როგორც კვალიფიციური სპეციალისტი წარმატებით საქმიანობს ატლანტის ერთ-ერთ ფეშენებელურ 60 სართულიანი სასტუმროს “ნელინადის ოთხი დრო” უფროს

ინჟინრად და დიდი წარმატებით ასრულებს მასზე დაკისრებულ ფუნქციას. ამავე ქალაქში ნაყოფიერად მუშაობს ერთ-ერთ დიდ და პრესტიჟულ სასტუმროში მისი ვაჟიშვილი. ბატონი სამა უაღრესად გულლია და კოლორიტული პიროვნებაა. იგი დიდი სითბოთი იხსენებს თბილისელ მეგობრებსა და ახლობლებს, საქართველოში ცხოვრებისა და საქმიანობის მრავალ შთამბეჭდავ ეპიზოდს და ატლანტაში მატერიალურად საკმაოდ კარგად უზრუნველყოფის მიუხედავად, მაინც საქართველოსკენ მოუწევს გული. იგი საქართველოდან ჩასულ სხვა მეგობრებთან ერთად დიდად დაგვეხმარა ატლანტისა და საერთოდ დღევანდელი ამერიკული ყოფისა და ცხოვრების გაცნობაში. რამოდენიმეჯერ უაღრესად გულთბილი მასპინძლობა გაგვინია და შემოგვთავაზა ამერიკული სამზარეულოს საუკეთესო ნიმუშების გაცნობა, ბატონ სამას დიდი წვლილი მიუძღვის მსოფლიო მოგზაურისათვის მისი ატლანტაში ყოფნისას ფინანსური საშუალებების შეკრებისა და სხვა სახის მატერიალური დახმარების აღმოჩენის ორგანიზაციის საქმეში. ატლანტაში ჩვენი ყოფნისას შევხვდით ერთ-ერთ ახალგაზრდა ბიზნესმენს ჯიმი უოლკერს, რომელიც სერიოზულადაა დაინტერესებული ჯუმბერ ლეჟავას მოგზაურობების შთაბეჭდილებების ამსახველი ლიტერატურის ინგლისურ ენაზე გამოცემითა და მისი მთელს მსოფლიოში გავრცელებით. იგი უკვე ამუშავებს გარკვეულ წინადადებებს ამ მიზნის მიღწევის უზრუნველსაყოფად ჩვენთან შეხვედრისას მან უკვე წამოაყენა კონკრეტული წინადადებები მოგზაურობისადმი მხარდაჭერისათვის ერთობლივი საქმიანობისა და თანამსრომლობის შესახებ, რომელიც გარკვეული დროის განმავლობაში საბოლოო სახით ჩამოყალიბდება და მოგზაურსა და მის შორის შესაბამისი დოკუმენტის სახით გაფორმდება. მოგზაურთან და საქართველოში მისი მოგზაურობის ხელშემწყობებთან მომავალი პატრნიორული თანამსრომლობის ფარგლებში მან უკვე შეიტანა გარკვეული წვლილი მსოფლიო მოგზაურობის წარმატებით გაგრძელებასთან დაკავშირებული მთელი რიგი საკითხების გადაწყვეტაში. მოგზაურისადმი მის დიდ მხარდაჭერას მნიშვნელოვნად განაპირობებს, რომ მას ქართველი მეუღლე ჰყავს – ეკა რუხაძე, რომელიც ასევე აქტიურად გულშემატკივრობს ჯუმბერ ლეჟავას. ატლანტაში ჩვენი ყოფნისას მისი და ზურაბ ლეჟავას აქტიური ძალისხმევის შედეგად მსოფლიო მოგზაურობისა და მისი მეორე ეტაპის დაწყებისადმი მიძღვნილი საიმფორმაციო მასალა მოამზადა, მთელს მსოფლიოში ცნობილმა ამერიკულმა სატელევიზიო კომპანიამ სიენენმა, რომელიც შემდგომშიც ფართოდ გააშუქებს ამ მოგზაურობას. ჯიმი უოლკერი უკვე მუშაობს პროგრამაზე, რომელიც მიზნად ისახავს ამერიკის ზოგიერთი გავლენიანი ფირმის პროდუქციასა და საქმიანობისათვის მსოფლიო მოგზაურის მიერ ფართო რეკლამირებას და მოგზაურობის წარმატებით გაგრძელებისათვის მათი მხრიდან სათანადო ფინანსური დახმარების განწევას. ატლანტიდან წამოსვლის წინა დღეს ჯიმიმ თავისთან სახლში მიგვინვია და თავის მეუღლესთან ერთად შეეცადა ჩვენთვის ქართული ტრადიციით გამთბარი მასპინძლობა გაეწია. მან საგანგებოდ გახსნა ორი წლის წინ სანადირო თოფის ფორმის ჭურჭელში შენახული ღვინო და თავისი ახალშობილი ვაჟიშვილის, ალექსანდრეს ამქვეყანაზე მოვლენისა და ქართულ სტილში წარმოთქმული სხვა სადღეგრძელოები ამ ღვინოთა და თბილისიდან ჩამოტანილი ყანწით დალია. იგი მომავალი წლის გაზაფხულზე აპირებს თბილისში ჩამოსვლას და დიდი სურვილი აქვს, როგორც ნადირობის დიდ მოყვარულს, მოინახულოს საქართველოში არსებული სამონადირეო მეურნეობები, კიდევ უფრო ახლოს გაეცნოს საქართველოს ისტორიას, მის კულტურას, კონკრეტული მონაწილეობა მიიღოს მსოფლიო მოგზაურობის წარმატებით გაგრძელებისათვის აუცილებელი ცალკეული საკითხების პრაქტიკულად გადწყვეტაში.

იმედიანი განწყობილებით ვტოვებთ ატლანტას. სევდანარევი გრძნობით ვემშვიდობებით ჩვენს ატლანტელ მასპინძლებს. წინა დღეს ჯუმბერმა პირადი შეხვედრებისას და ტელეფონის საშუალებით მადლობა გადაუხადა ატლანტაში მცხოვრებ ყველა მისთვის ნაცნობ თანამემამულეს, სხვა მხარდამჭერებს მისდამი გამოჩენილი ყურადღებისა და დახმარებისათვის. აეროპორტში გვაცილებენ ვაჟა პატიაშვილი, რომელიც უკვე 9 წელია აქ ცხოვრობს და მრავალი სირთულეების დაძლევის შემდეგ დიდი ავტორიტეტი აქვს მოპოვებული საქმიანი წრეების წარმომადგენელთა შორის და ჯუმბერ ლეჟავას უშუალო მასპინძლები ატლანტაში ყოფნის მთელი პერიოდის განმავლობაში იაშა ლეჟავა, მისი შვილი ზურაბი და მეუღლე ქალბატონი მანანა. ვტოვებთ ატლანტას, სადაც საფუძველი ჩაეყარა მსოფლიო მოგზაურობის წარმატებით გაგრძელების რეალურ პერსპექტივას. თვითმფრინავი იღებს

სიმაღლეს, საიდანაც ჩანს ქალაქის ხედი და ამერიკის ერთ-ერთი ყველაზე დიდი და ნაყოფიერი დაბლობის საკმაოდ მოზრდილი ნაწილი. შემდეგ კი ვაშინგტონისაკენ მიმავალ გზაზე მკაფიოდ ჩანს ქალაქის გარეუბნების, პატარა ქალაქებისა და სხვა დასახლებული პუნქტების კონტურები, რომლებიც მინის ზედაპირზე შესრულებული ერთიანი გეომეტრიული ნახაზის ცალკეულ ნაწილებს მოგვაგონებენ დაგეგმარების უმაღლესი დონით შესრულებულს. თვითმფრინავის სიმალიდან კარგად ჩანს საავტომობილო გზების მრავალფეროვანი და სხვადასხვა სიდიდის კვანძები, მთელი საგზაო სატრანსპორტო საშუალებების სიდიადე, მასშტაბი და მრავალფეროვნება. აქედან მკაფიოდ აღიქმება დედამიწის ზედაპირის ამ ნაწილმა ადამიანის მიერ შექმნილი ნაგებობების, ხელოვნური ტბებისა და ნყალსაცავების ბუნებრივად არსებულთან უაღრესად შერწყმა. ერთ-ერთი საყურადღებო მომენცია იმისი ნახვა თუ როგორ ხდება მდინარეთა სათავეებისა და მათი კალაპოტების ფორმირება, რომელიც ნაღვეებით საკმაოდ მდიდარ ამერიკის ამ ნაწილში მინათმოქმედებისათვის უაღრესად ხელსაყრელ პირობებს ქმნის. ერთი საათისა და 15 წუთის ფრენის შემდეგ ვაშინგტონის აეროპორტში ვეშვებით. აქაც შესანიშნავად გამოკვეთილი მისი გარეუბნებისა და ცალკეული დასახლებული პუნქტების კონტურები, რომლებიც ჰაერიდან სხვადასხვა სახისა და ფორმის გეომეტრიულ სქემებს მოგვაგონებენ. მინასთან მიახლოებისას თითოეული მათგანი ცალკეულ სახლებთან მისასვლელი და მათ შორის გამავალი საავტომობილო გზების ფონზე უფრო რელიეფურად იკვეთება.

აეროპორტში გვხვდება ამერიკაში საქართველოს საელჩოს თანამშრომელი ალექსი სენიაშვილი, მივდივართ საქართველოს საელჩოში, სადაც ვხვდებით ელჩის მოადგილეს დავით დონდუას, კონსულს როლანდ ბერიძეს, საელჩოს თანამშრომლებს მიშკო სიამაშვილს, თამრიკო დარჩიასა და სხვებს. ვთავსდებით საელჩოსთვის განკუთვნილ საცხოვრებელ ბინაში, საელჩოში გასვლისას შევხვდი აფხაზეთის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარეს თამაზ ნადარეიშვილსა და დელეგაციის სხვა წევრებს, რომლებიც ჩამოვიდნენ ამერიკაში ქვეყნის უმაღლესი საკანონმდებლო ორგანოს პასუხისმგებელ პირებთან შესახვედრად და აფხაზეთის პრობლემების დარეგულირების მნიშვნელოვანი საკითხების დასარეგულირებლად. საღამოს ალექო სენიაშვილის დედამ ქალბატონმა დალი მზიაშვილმა, რომელიც აქ ჩამოვიდა რამოდენიმე თვით “გარკვეული დროით”, რათა მიეხმაროს ვაჟიშვილსა და რძალს ნატო ბაქრაძეს ახლადშექმნილი პატარა ელენეს გაზრდაში, ჩაიხე მიგვიპატიჟა სტუმრად. მალე მათთან სპეციალურად ჯუმბერ ლეჟავასთან შეხვედრის მიზნით მოვიდნენ ვაშინგტონის ქართული ეკლესიის მოძღვარი მიშკო ფოფხაძე, მისი მეუღლე ქეთი გაბუნია, ოქრომჭედელი იაგო დეკანოზიშვილი და რუსიკო ჩაჩიშვილი. მათ მრავალი შეკითხვა დაუსვეს მოგზაურს და გამოხატეს დიდი კმაყოფილება მოგზაურის მიერ დაწყებული ამ მართლაც გაბედული და უაღრესად საინტერესო საქმის მიმართ. საუბარი გვიან ღამემდე გაგრძელდა. მიშკო ფოფხაძემ ჯუმბერის შესთავაზა მეორე დღეს ინტერვიუ მისი მოგზაურობის შესახებ ამერიკის ხმის ქართული რედაქციისათვის და შესაძლებლობის შემთხვევაში კვირამდე დარჩენა ვაშინგტონის ქართული ეკლესიის მრევლთან შესახვედრად. პირველი თხოვნა ჯუმბერმა დიდი სიამოვნებით მიიღო, მეორე წინადადებაზე კი იმის გამო, რომ ჩვენთან ერთად 17 ნოემბერს ნიუ-იორკში მიემგზავრებოდა ესპანეთში გასაფრენად დიდი მადლობა და მოკრძალებული უარი უთხრა. მეორე დღეს 17 ნოემბერს ჯუმბერმა, რომელმაც საკმაოდ კარგად იცის ამერიკის ქალაქები მოგზაურობის პერიოდში გარკვეული დროით შეჩერებისა და უშუალოდ ველოსიპედით გასვლის გამო შემოგვთავაზა ვაშინგტონის ცენტრალური ნაწილისა და აქ მდებარე ღირსშესანიშნაობათა დათვალიერება. ვაშინგტონი პირველ რიგში იმით განსხვავდება ამერიკის ქალაქებისაგან, რომ აქ პრაქტიკულად არაა მალლივი შენობები, რაც უფრო ევროპული ტიპის ქალაქის იერსახეს აძლევს. როგორც ამერიკაში საქართველოს საელჩოში გვითხრეს იგი თავის დროზე ფრანგმა არქიტექტორებმა დააპროექტეს და თუ დიდი ყურადღებით დავაკვირდებით უფრო ადრინდელი პერიოდის შენობებს კიდევ უფრო ნათლად დავრწმუნდებით ამერიკის დღევანდელი დედაქალაქის არქიტექტურულ სახეზე ევროპული ტრადიციული სტილის დიდ გავლენაზე. თუმცა ევროპული არქიტექტურის ელემენტებისსიმრავლის მიუხედავად ვაშინგტონის ცენტრალური ნაწილის მთავარ ნაგებობებს სახელმწიფო დეპარტამენტის, სხვა სამინისტროებისა და უწყებების, სამუზეუმო დაწესებულებათა შენობების, ბანკებისა და მრავალი ფირმების ოფისების, თავიანთი მასშტაბებისა და

უმრავლეს შემთხვევაში საერთაშორისო სტანდარტების გრანდიოზულობის გამო, მაინც ამერიკული სტილის გამოხატულებად შეიძლება ჩაითვალოს. ყოველივე ამის გათვალისწინებით შეიძლება ითქვას, რომ დღევანდელი ვაშინგტონის არქიტექტურული სახე ევროპულისა და ამერიკულის საკმაოდ მოხერხებული შერწყმის ნიმუშია, სადაც ევროპული თავისი დახვეწილი სახით წარმოჩნდება ხოლო ამერიკული გრანდიოზულობით. მთელი დღის განმავლობაში ფეხით შემოვიარეთ ვაშინგტონის ცენტრალური ნაწილი და დიდი კმაყოფილება მივიღეთ. განსაკუთრებით დიდი დრო დავყავით ამერიკის კონგრესის შენობაში, მის მიმდებარე ტერიტორიაზე ვაშინგტონის სვეტიდან კაპიტოლიუმის ბორცვამდე მდებარე ნაგებობებთან. კონგრესის შენობიდან კაპიტოლიუმის ბორცვიდან ვაშინგტონის ბორცვამდე არსებული სივრცე, რომელიც მხოლოდ მწვანე კორდით დაფარულ გაზონებს და მათ შორის გამავალ ტროტუარებს უკავია თითქოს ამშვიდებს შენობათა ორ მოპირდაპირე რიგს შორის შექმნილ სივრცულ ბარიერს და მათი შეხამების ჰარმონიულ სურათს ქმნის, რაც ქალაქის ამ ნაწილის მშვიდად აღქმის შესაძლებლობას იძლევა, კონგრესის სასახლე არა მარტო ამერიკის პოლიტიკური ცხოვრების ისტორიის თავისებური მატიაწეა, არამედ მისი დღევანდელი სახისა და მომავალი განვითარების მნიშვნელოვანი განმსაზღვრელიც. ქალაქის ამ და მის სხვა ნაწილებში განლაგებული ადმინისტრაციული ნაგებობანი, სხვადასხვა ქვეყნების საელჩოთა, საერთაშორისო ორგანიზაციების შენობები, მათ შორის ამერიკის პრეზიდენტის რეზიდენცია თეთრ სახლში წარმოადგენენ თანამედროვე მსოფლიოს პოლიტიკური ცხოვრების ყველაზე დამახასიათებელ ნიშნებსა და ტენდენციებს. კლასიკურ ნიმუშებს, როგორც მსოფლიოს მთავარი და წამყვანი ქვეყნის, როგორც საშინაო, ისე საგარეო პოლიტიკური კურსის უაღრესად შტამბეჭდავი გამოხატულება. ამავე დღეს კიდევ ერთი საინტერესო მოვლენა მოხდა ჯუმბერ ლეჟავას ცხოვრებაში. კაპიტოლიუმის ბორცვთან ახლოს სეირნობისას შემთხვევით შეგვხვდა ჯუმბერის მეგობარი ბატონი მერაბ ახობაძე, რომელიც ვაშინგტონში სამსახურებრივი მივლინებით იყო ჩამოსული. ჯუმბერი კარგა ხანს გაკვირვებული უყურებდა ნწლის უნახავ მეგობარს და ვიდრე არ დარწმუნდა რომ მის წინ მერაბი იდგა. თანაც დაამატა 5 წლის მოგზაურობის დროს იმდენი ჩემი მეგობრებისა და ნაცნობების პროტოტიპები ვნახე, ვიფიქრე ახლაც ხომ არ მეშლებო. კაცო შენ მე მგონია ველოსიპედით დადიხარ და აქ საიდან გაჩნდიო. პასუხად ჯუმბერმა მე და ხათუნა წარგვადგინა და მოკლედ აუხსნა ვაშინგტონში ჩვენი ყოფნის მიზეზი. შემდეგ სამივემ ფეხით გავიარეთ ჩვენს საელჩომდე და მერაბი სტუმრად მივიწვიეთ. გვიან ღამემდე ესაუბრებოდა ჯუმბერი მერაბს, მრავალი მეგობარი და ნაცნობი გაიხსენეს. შემდეგ ჯუმბერი დეტალურად მოუყვა მას მოგზაურობის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი მოვლენებისა და მომავალი გეგმების შესახებ. მერაბი დიდად დაინტერესდა ჯუმბერის ზოგიერთი წინადადებით, მოსაზრებებით და მოგზაურობის მხარდამჭერი ჯგუფის შემადგენლობაში აქტიურად ჩაბმასა და საქმიანობის სურვილი გამოთქვა. რაზედაც ჩვენ დიდი სიამოვნებით დავთანხმდით. ამავე საღამოს მიშიკო ფოფხაძემ შეასრულა თავისი დანაპირები და ჩაინერა ინტერვიუ მსოფლიო მოგზაურთან ამერიკის ხმის ქართული რედაქციისათვის, რომელიც საკმაოდ საინტერესო ინფორმაციას აწვდის მსმენელს ამ მართლაც უნიკალური მოგზაურობის შესახებ. მეორე დღეს საუზმის შემდეგ ალეკო სეხნიაშვილის მანქანით გავიარეთ ვაშინგტონში არსებული უცხო ქვეყანათა საელჩოები და შემდეგ კვლავ საქართველოს საელჩოში მივედით, სადაც შეგვხვდა მამუკა წერეთელი საელჩოს ყოფილი თანამშრომელი, ამჟამად საქართველოს საელჩოსთან არსებული საინვესტიციო საბჭოს წევრი, რომელიც სერიოზულად მუშაობს ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკის მნიშვნელოვან დარგებში უცხოურ ინვესტიციათა მოზიდვისათვის. მე მას კარგად ვიცნობ მართვის ინსტიტუტში ჩვენი ერთად მუშაობის პერიოდიდან. მამამისი გოგი წერეთელი შესანიშნავი მშენებელი, დადებითი პიროვნება, პატრიოტი, მოქალაქე თელავში მუშაობდა თავის დროზე “ალაზანმშენის” ერთ-ერთი სამშენებლო სამმართველოს უფროსად და თავის დროზე ბევრი კარგი საქმე გააკეთა თელავისა და თელაველებისათვის. ამიტომ არ გამკვირვებია, როცა ჯუმბერმა მითხრა, რომ მამუკას შუამდგომლობით თიბისის ბანკის პრეზიდენტმა მამუკა ხაზარაძემ მას ფინანსური დახმარება გაუწია იმ მომენტში, როცა მოგზაურს ამ მხრივ ყველაზე მეტად უჭირდა. ვაშინგტონის საქართველოს საელჩომ მანამდე და ამერიკის დედაქალაქში ჩვენი ყოფნის დროს დიდი მუშაობა გასწია აფრიკის ქვეყნებში მოგზაურობისათვის საჭირო ვიზების გასაფორმებლად. დიდ მად-

ლობას იმსახურებს ელჩი ბატონი თედო ჯაფარიძე და საელჩოს კონსული ბატონი როლანდ ბერიძე. ამერიკიდან ჩვენ გამოგზავრების პერიოდისათვის ჯუმბერ ლეჟავას უკვე ჰქონდა აფრიკის კონტინენტის 5 სახელმწიფოს ვიზა და თანაც, რაც მთავარია მაროკოდან საიდანაც მოგზაური ინყებს აფრიკის შემოვლას, მარშრუტის მიხედვით მდებარე ქვეყნების თანმიმდევრობით. მუშაობა ამ მხრივ გრძელდება რათა ჯუმბერმა ადრეული გამოცდილების გათვალისწინებით ვიზების მოლოდინში უქმად არ დაკარგოს დრო და ნაწილობრივ მაინც აინაზღაუროს მგზავრობის საერთო მანძილის მისგან დამოუკიდებელი მიზეზებით არსებული დანაკარგი, რაც მას საშუალებას მისცემს 2001 წლის იანვარში და შესაძლოა უფრო ადრეც დაასრულოს ველოსიპედით მსოფლიოს ყველა ქვეყნის გავლა. ეს მართლაც საოცარი მოგზაურობა. ამავე დღეს მეორე ნახევარში ავტობუსით ნიუ-იორკში მივემგზავრებით. ვემშვიდობებით საელჩოს თანამშრომლებს დათო დონდუას, ალეკო სეხნიაშვილს, ჩვენს უშუალო მასპინძელს, რამდენადაც ვიცი იმავე სახლში ცხოვრობს, სადაც ჩვენ მოგვათავსეს, მიშიკო სიამაშვილს, თამრიკო დარჩიას, როლანდ ბერიძეს და დიდ მადლობას ვუხდით ჩვენს მიმართ გამოჩენილი უდიდესი გულისხმიერებისა და მხარდაჭერისათვის. როლანდ ბერიძე და ალეკო სეხნიაშვილი ავტოსადგურში გვაცილებენ სპეციალური მიკროავტობუსით, რადგანაც ორი შეფუთული ველოსიპედის ყუთები, ერთი რომელიც ჯუმბერი აგრძელებს მოგზაურობას და მეორე, რომელიც მან მოიარა სამხრეთ ამერიკის დიდი ნაწილი, კუნძულოვანი სახელმწიფოები კარიბის ზღვაში, ანტარქტიდა და უკან უნდა წამოვიდეს სხვა სახის ავტომანქანებში ვერ თავსდება მივემგზავრებით ავტობუსით ნიუ-იორკში. მანამდე ველაპარაკეთ გაეროში საქართველოს მისიის თანამშრომლებს ლიკა შხვაცაბაიას, ლევან ლოლონაძეს და სხვებს და კვლავ ვთხოვე დახმარება დიდი ზომის ტვირთის გადატანისა და ორი დღის განმავლობაში ღამის გასათევი ადგილის გამოძებნის საქმეში. კვლავაც დიდი გულისხმიერებითა და ყურადღებით გვპირდებიან ყოველმხრივ მხარდაჭერას და ჩვენც უფრო იმედიანად მივდივართ ამერიკის შეერთებული შტატების უდიდეს ქალაქში, ავტობუსით გავდივართ ვაშინგტონსა და ნიუ-იორკს შორის მდებარე გზაზე არსებულ ქალაქებს, ყველგან ტექნიკის დღევანდელი დონის საოცრებათა დემონსტრაცია, ხიდების, გზების მშენებლობის უმაღლესი დონე, ქალაქების ღამის განათების საოცარი მრავალფეროვნება, მათი ინტენსიური კაშკაში და ელვარება ცალკეული დასახლებული პუნქტებისა და ქალაქების საცხოვრებელი კვარტალების მიხედვით. ღამის 9 საათზე და 30 წუთზე ჩავდივართ ნიუ-იორკში ავტობუსი ჩერდება ნიუ-იორკის მთავარი ქუჩის ცენტრალურ ნაწილში. ჩვენი თხოვნის შესაბამისად გვხვდებიან სპეციალური მანქანით ზურაბ ბერიძე და ლევან ლოლობერიძე, გვეხმარებიან საკმაოდ დიდი მოცულობის ტვირთის, მათ შორის ორი ველოსიპედის ყუთების გადატანაში. თავიანთ საცხოვრებელ სახლებში გვითმობენ ადგილს, სითბოსა და გულისხმიერებას არ გვაკლებენ. ვესტუმრეთ გაეროში საქართველოს წარმომადგენლობის ოფისს, რომელიც ამ საერთაშორისო ორგანიზაციის მთავარი შენობის გვერდით განლაგებულ ცათამბჯენში მდებარეობს 26 სართულზე. აქედან ხელისგულივით მოჩანს ნიუ-იორკის ხედი მისი მთავარი დამახასიათებელი ნიშანი ცათამბჯენების არნახული სიმრავლე, ასობით მალღივი შენობების კასკადი, რომელიც საოცარ გრანდიოზულ პანორამას ქმნის, ისეთი შთაბეჭდილება გრჩება თითქოს ცის კაბადონი ცათამბჯენის სიმაღლისა და მათი შთაბეჭდავი სივრცული მესერის გამო. ცათამბჯენების სიმრავლეს კიდევ უფრო მეტ გრანდიოზულ ფორმას აძლევს რკინის კონსტრუქციით შექმნილი ხიდები, რომლებიც ქალაქის კუნძულოვან ნაწილებს ერთმანეთს აკავშირებენ. მანჰეტენი – ჩვენი საუკუნის სამშენებლო ხელოვნების თავისებური შედეგია. სადაც ცათამბჯენები მარტო სიმრავლითა და სიმაღლით კი არ გამოირჩევიან, არამედ სამშენებლო საქმისა და საინჟინრო აზროვნების ორიგინალური და უნიკალურ გადწყვეტათა სიმრავლითა და მრავალფეროვნებით. ქალაქის ყველაზე მაღალი შენობა 102 სართულიანი ცათამბჯენი ამერიკაში ჯერ კიდევ 1932 წ. აუშენებიათ, რომელიც მიუხედავად მას შემდეგ აშენებული არაერთი გრანდიოზული ნაგებობებისა დღესაც ინარჩუნებს თავის განუმეორებელ სახეს. აქვე ცენტრში რამოდენიმე ახალი ცათამბჯენი შენდება, რომელთა ნახვის მაგალითზე რწმუნდები თანამედროვე სამშენებლო ინდუსტრიის უდიდეს შესაძლებლობებზე, რაც პირველ რიგში სწირედ ნიუ-იორკის განაშენების ტრადიციიდან იღებს სათავეს. გავდივართ ბროდვეიზე, სადაც შენობათა სიმაღლეების გამო საჭიროა ქუჩების ინტენსიური განათება, რომლის ფუნქციას სწორედ გრანდიო-

ზულ შენობათა შესატყვისი რეკლამები ამშვენებენ. დავდივარ მსოფლიო მოგზაურის გვერდით, რომელმაც უკვე არა მარტო იხილა, არამედ მთელი სისრულით შეიგრძნო 108 ქვეყნის ასეულობით ქალაქის არქიტექტურული იერსახე, მისი განაშენიანების მასშტაბები და დაბეჯითებით ამბობს ნიუ-იორკის მსგავსიც ყველაზე მეტად ამტკიცებს სამშენებლო ტექნიკის მეშვეობით გრანდიოზული ნაგებობის შექმნის შესაძლებლობას დღევანდელ მსოფლიოში არ არსებობს და მას ბუნებრივია დაეჯერება. გაეროს საქართველოს მისიაში ჩვენი მასპინძლების მეშვეობით ვხვდებით საქართველოს წარმომადგენლობის ხელმძღვანელს ბატონ პეტრე ჩხეიძეს, რომელმაც თავის თანამშრომლებთან ერთად უდიდესი როლი შეასრულა მსოფლიო მოგზაურობის გაგრძელების ხელის შეწყობის საქმეში, მან მოგზაურთან ერთად დეტალურად გააანალიზა განვლილი გზის დამახასიათებელი ძირითადი მომენტები, ის მარშრუტები, რომელიც მან შეადგინა ჯუმბერთან ერთად სამხრეთ ამერიკაში გამგზავრების წინ და ბევრი სასარგებლო და საინტერესო ინფორმაცია მისცა მას აფრიკის მარშრუტის შედგენისა და მისი გავლისას გასათვალისწინებლად. მან ჩვენი თხოვნით მოამზადა სპეციალური წერილი გაეროში აფრიკის სახელმწიფოთა წარმომადგენლების სახელზე, რათა მათ მიმართონ თავიანთ სახელმწიფოთა საგარეო საქმეთა სამინისტროებს მოგზაურის აფრიკის კონტინენტის შესაბამის სახელმწიფოში ყოფნისას, მისთვის დახმარების აღმოჩენის შესახებ. ეს ნიშნავს აფრიკის 57ვე სახელმწიფოს გაეროში წარმომადგენლებისათვის გადაცემული წერილების ასლების საფუძველზე მისდამი აქტიური მხარდაჭერის გამოხატულებას. კონსულის ზურაბ ბერიძის მეშვეობით მოხდება აფრიკის სახელმწიფოთა მისიებისაგან მიღებული საპასუხო წერილების ასლების გადაცემა მოგზაურისათვის, რაც მისი წარმატებული მოგზაურობის ბევრად უფრო ხელსაყრელ პირობებს შექმნის. აქვე ხაზგასმით უნდა ითქვას, რომ ჩვენი ამერიკაში ყოფნისას მსოფლიო მოგზაურობის წარმატებით გაგრძელებასთან დაკავშირებული მრავალი საკითხის გადაწყვეტაში და ბევრი პრობლემის დარეგულირების საფუძვლის ჩაყრაში დიდი როლი შეასრული ვაშინგტონის საქართველოს საელჩოსა და გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში საქართველოს მუდმივი წარმომადგენლობის თანამშრომელთა აქტიურმა თანადგომამ და დახმარებამ. ჯუმბერ ლეჟავა თვლის, რომ მათ დიდი წვლილი შეიტანეს ადრეც სამხრეთ ამერიკის ქვეყნებში მოგზაურობის დაწყების წინ წარმოშობილი სიძნელების დაძლევაში, რითაც მას საშუალება მისცეს გაეგრძელებინა თავისი მისიის შესრულება. დღეს ყოველგვარი გადაჭარბების გარეშე შეიძლება ითქვას, რომ დამოუკიდებლობის მყარად დამკვიდრებისა და განმტკიცების გზაზე მყოფი საქართველოს მოქალაქისათვის განსაკუთრებით ქართველისათვის, ვისთვისაც ძვირფასია ჩვენი სამშობლოს თვითმყოფადობა და მისი სუვერენულ სახელმწიფოდ ჩამოყალიბების საქმე, მსიფლიო თანამეგობრობის წევრად ყოფნის და დამოუკიდებლობით მიღებული სიამაყის გრძნობა პირველ რიგში სწორედ უცხოეთში არსებული საელჩოებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციებში ჩვენი ქვეყნის წარმომადგენლობების მეშვეობით განიცდი და შეიგრძნობ. ადრე უცხოეთში ყოფნისას ქართველი კაცი ამ მეტად სასიამოვნო გრძნობას მოკლებული იყო. ამიტომ ალბათ ყველა სხვა ჩვენს თანამემამულეებს, **ვისაც სხვადასხვა უნვით უცხოეთში მოქმედ საქართველოს საეჩოებთან** და დიპლომატიურ მისიებთან შეხება, დიდი სურვილი გვიჩნდება მათ ჰქონდეთ მუშაობისა და ცხოვრების უკეთესი პირობები, რათა უფრო წარმატებით შეასრულონ მათზე დაკისრებული უაღრესად რთული და საპატიო მისია. ეს განსაკუთრებით საჭიროა პირველ რიგში სწორედ ამერიკაში, რომელიც ტონს აძლევს მსოფლიო პოლიტიკის მაჯისცემას, აქ სადაც მნიშვნელოვან წილად ყალიბდება მისი აქტიური გავლენით ამა თუ იმ დამოუკიდებელი ქვეყნის იმიჯი, მისდამი მსოფლიო თანამეგობრობის დამოკიდებულება. თუ როგორ გვესაჭიროება ყოველივე ამის მიღწევა დღევანდელ მდგომარეობაში მყოფ საქართველოს ეს ყველსათვის ნათელია. პატრიოტული თვითშეგნების ამაღლების ნათელ სიმბოლოდ აღიქმება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის შენობის წინ აღმართულ ფლაგმატიკებს შორის საქართველოს დროშა. სიამაყის გრძნობა გვიჩნდება ჩვენი თანამემამულის ზურაბ წერეთლის მიერ შექმნილი სკულპტურული კომპოზიციის ხედვისას, რომელიც გაეროს შენობის მიმდებარე სკვერს ამშვენებს. დაძაბული სამუშაო რიტმით საქმიანობს გაეროში საქართველოს მუდმივი წარმომადგენლობა. აქ ყოველდღიურად გაეროს რამდენიმე კომიტეტის სხდომა იმართება, სადაც აუცილებელია დაფიქსირდეს და ნათლად გამოიკვეთოს საქართველოს როგორც გაე-

როს სრულყოფილებიანი წევრი პოზიცია. წარმომადგენლობის თანამშრომლები უშუალოდ მონაწილეობენ მსოფლიოს თანამეგობრობის მიერ მიღებული რეზოლუციებისა და დადგენილებების მომზადებასა და რეალიზაციაში, წყვეტენ მრავალ სხვა ყოველდღიურ პრაქტიკულ საკითხებს.

აქ დიდი ავტორიტეტით სარგებლობს გაეროში საქართველოს მუდმივი წარმომადგენელი ბატონი პეტრე ჩხეიძე. მარტო ის ფაქტიც, რომ დღეს იგი გაეროს მიმდინარე ანსამბლის სხდომის თავმჯდომარის მოადგილეა თავისთავად მრავლისმეტყველი და ყველა ჩვენგანისათვის საამაყო მოვლენაა. დიდი მოცულობის სამუშაოს ასრულებს ვაშინგტონის საქართველოს საელჩო, მისი თანამშრომლები.

როგორც გაეროში საქართველოს მისიის ისე ამერიკაში საქართველოს საელჩოს თანამშრომლებს არც პროფესიონალიზმი, არც მონდომება და გულისხმიერება და ჩვენი ქვეყნისათვის ღირსეულად სამსახურის პასუხისმგებლობა აკლდათ. ამერიკაში ჩვენი ყოფნა და მათთან საქმიანი თანამშრომლობა ამის ნათელი დადასტურება იყო. მთავარია ჩვენს სამშობლოში არსებული დროებითი სირთულეების მიუხედავად მაინც გამოიძებნოს სათანადო ფინანსური საშუალებები, რათა მათ შეექმნათ ქვეყნის საკეთილდღეოდ, მისი საერთაშორისო პრესტიჟის განმტკიცებისათვის ნაყოფიერი საქმიანობისა და მოღვაწეობისათვის უფრო ხელსაყრელი პირობები, ეს კი ნამდვილად მისცემს შესაძლებლობას ჩვენს ქვეყანას კიდევ უფრო მტკიცე ნაბიჯები გადადგას მისი საერთაშორისო ავტორიტეტის განმტკიცების გზაზე. ამერიკაში ყოფნის მთელი პერიოდის განმავლობაში მოსახლეობის სხვადასხვა ფენის წარმომადგენლებთან საქმიანი შეხვედრებისას ამერიკელები დღევანდელი ჩვენი ქვეყნის მდგომარეობით დაინტერესებას გამოხატავენ.

ამერიკიდან გამომგზავრების წინა დღეს მოგზაურთან ერთად ვიხილავთ მის მიერ განვლილ გზასა და მომავალი მოგზაურობის მთავარ მომენტებს, რაც ზოგიერთი საყურადღებო დასკვნის გაკეთებისა და შემდგომში მათი გათვალისწინების საშუალებას გვაძლევს. პირველ რიგში მოგზაურთან ერთად შევთანხმდით კიდევ უფრო ღრმად და საფუძვლიანად იქნას შესწავლილი აფრიკის კონტინენტის ყველა ქვეყანაში გასავლელი გზის მარშრუტები, დაზუსტდეს ყველა ის შესაძლო სირთულე, რაც მას შეიძლება აქ შეხვდეს და წინასწარ შემუშავდეს მათი დაძლევის რამოდენიმე ვარიანტი სხვადასხვაგვარი სიტუაციისა და ვითარების გათვალისწინებით. ამ საქმეში მას დიდ დახმარებას გაუწევს ამერიკაში ინგლისურ ენაზე გამოცემული უაღრესად ამომწურავი ინფორმაციის შემცველი წიგნი აფრიკა. ყოველივე აქედან გამომდინარე ჩვენც და მოგზაურმაც გადაწყვიტა საქართველოს საელჩოს მიერ აფრიკის რამოდენიმე ქვეყნის ვიზების მიღებამდე, რაც გაზრდის ამ კონტინენტის გასავლელი გზის მარშრუტზე მდებარე ქვეყნების რიცხვს, სადაც მას დაბრკოლებისა და დროის დაკარგვის გარეშე შეეძლება შესვლა. რუსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიერ აფრიკაში არსებული ამ ქვეყნის საელჩოებში მოგზაურისათვის დახმარების აღმოჩენის შესახებ გაგზავნილი წერილის ასლების მიღებამდე, რაც მას მათი მეშვეობით ადგილზე ბევრი პრობლემის მოგვარების საშუალებას მისცემს, გაგრძელდეს მოგზაურობა დასავლეთ ევროპის ქვეყნებში ესპანეთის, პორტუგალიის, საფრანგეთის, ანდორის, გიბრალტარის გავლით, რასაც იგი თვენახევარს მოანდომებს შემდეგ მასთან გაიმართოს კიდევ ერთი შეხვედრა, სადაც განიხილება დეტალურად აფრიკის რთული მარშრუტის გავლისათვის ყოველმხრივი მზადყოფნის მდგომარეობა და მხოლოდ ამის შემდეგ იგი გადავიდეს აფრიკის კონტინენტზე მაროკოში და იქიდან გააგრძელოს მოგზაურობა. ამჟამად მომავალი მოგზაურობის წარმატებით გაგრძელებისათვის თითქმის ყველა პირობაა შექმნილი. მის განკარგულებაშია აფრიკის გზებისა და რელიეფისათვის ყველაზე უფრო მისაღები კანადური ფირმის ამერიკული საუკეთესო ველოსიპედი, რომელიც მას ამერიკელმა სპონსორმა შეუქმნა. ჩვენი ადგილზე ყოფნის დროს მომავალი მოგზაურობის უზრუნველყოფისათვის. პროგრამის შესაბამისად მას შეეუძინეთ სხვადასხვა კლიმატურ პირობებში გამოსაყენებელი სპეციალური ტანსაცმლის რამოდენიმე კომპლექტი და მოთავსებისათვის საჭირო და ამავე დროს უაღრესად მსუბუქი (სულ 3 კგ) წონის კარავი. ველოსიპედის სათადარიგო საბურავებისა და კამერების რამოდენიმე კომპლექტი. ველოსიპედზე დამაგრებული ჩანთების გარდა ერთი მსუბუქი ჩანთა, რომელიც მას დაეხმარება, რათა ოპერატიულად კლიმატის გათვალისწინებით შეიცვალოს ტანსაცმელი და უკვე გამოყებული მოათავსოს მასში. ყიული

შარტავას ფონდს და მოგზაურობის ხელისშემწყობ ჯგუფს, რომლის ფორმირება ჯუმბერ ლეჟავას მოსაზრებისა და წინადადების გათვალისწინებით უახლოეს პერიოდში მოხდება, სერიოზული სამუშაო ელით. გარდა მოგზაურის ფინანსური და მატერიალური უზრუნველყოფისა, სისტემაშია მოსაყვანი მოგზაურის მიერ მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის ნახვისა და გაცნობისას შეგროვილი პირადი შთაბეჭდილებების ამსახველი დღიურების სახით დაწერილი ინფორმაციისა, ვიდეო და ფოტო მასალებისა, რომლებიც საშუალებას მისცემს ჩვენი ქვეყნის მოსახლეობას და სხვა ქვეყნების ხალხებს მიიღონ უშუალოდ მოგზაურის თვალთ ნანახი და განცდილის შესახებ მრავალი უნიკალური ხასიათის ინფორმაცია, რომელიც მოიცავს ცალკეული ქვეყნების რელიეფის, კლიმატური პირობების, აქ მცხოვრები ხალხების ეთნიკური თავისებურებების, მათი ყოფისა და კულტურის, ტრადიციების, ენისა თუ დიალექტის, ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური ვითარების აღწერის, ინფორმაციებისა და ცნობების მეცნიერების, ხელოვნების, კულტურის, სპორტის თვალსაჩინო წარმომადგენლებთან, სახელმწიფო და პოლიტიკურ მოღვაწეებთან შეხვედრების შესახებ. საინტერესო დაკვირვებები აქვს ჩატარებული და შესაბამისი წინადადებები შემუშავებული მოგზაურს ველოსიპედის მწარმოებელი ფირმებისათვის, რომელიც შეიძლება გათვალისწინებულ იქნას ტრანსპორტის ამ ყველაზე სასარგებლო სახეობის სხვადასხვა პროფილის გზებისათვის გამოსაყენებლად, მათი დახვეწისა და ტექნიკური სრულყოფის პროცესში. მოგზაურობის სხვადასხვა ეტაპზე ჯუმბერ ლეჟავამ უცხოეთში შემხვედრ ზოგიერთ ჩვენს თანამემამულეს თბილისში ჩამოსატანად გადასცა შთაბეჭდილებების ამსახველი დღიურების, ვიდეო და ფოტო მასალების ნაწილი, რომელთაგან საკმაოდ ბევრი ჯერ კიდევ არაა მისული მის ადრესამდე. მოგზაურობის დაწყებიდან დღემდე ჯუმბერ ლეჟავამ სხვადასხვა მარკის ველოსიპედი გამოიცვალა. 4 მათგანი უკვე თბილისშია ჩამოტანილი. ერთი ველოსიპედი ამჟამად მექსიკაშია დატოვებული ჩვენს თანამემამულესთან და ალბათ უახლოეს პერიოდში მას დავაბრუნებთ. ერთი ველოსიპედი, რომელიც მას ტაივანის ერთ-ერთმა ფირმამ მისცა საკმაოდ დიდი მანძილის გავლის შემდეგ ფირმას დაუბრუნდა. შესაძლებელია მისი თბილისში ჩამოტანა, მაგრამ ჯერჯერობით ვერ დაზუსტდა რა პირობების დაცვით უნდა მოხდეს მისი თბილისში ჩამოტანა. ერთი ველოსიპედი, რომლითაც მოგზაურმა გაიარა სამხრეთ ამერიკა, კარიბის ზღვის კუნძულოვანი სახელმწიფოები, ჩვენ ამერიკიდან თან წამოვიღეთ. სანტ მარტინში ყოფნისას ჯუმბერმა ერთ-ერთ ბიზნესმენს, რომელმაც მას უკიდურესად მძიმე ფინანსურ პირობებში მყოფს დახმარების ხელი გაუწოდა, დაუტოვა უაღრესად მნიშვნელოვან და საინტერესო კუნძულოვან ქვეყნებში (კარიბის ზღვის აუზი) ყოფნისას დაწერილი შთამბეჭდავი დღიურები, ვიდეოკასეტები და ფოტომასალები, რაც ალბათ გარკვეული საფასურის გადახდის შემდეგ შეიძლება კვლავ მოგზაურისა და მისი ოჯახის კუთვნილება გახდეს. მოგზაურთან საუბრისას რწმუნდები თუ რაოდენ მრავალფეროვან და ენციკლოპედიური ხასიათის ინფორმაციას ფლობს იგი, რაოდენ საინტერესო და უნიკალურ მოვლენებს, ფაქტებს, განცდებსა და შეფასებებს ინახავს მისი მეხსიერება. მთელი ამ მოგზაურობის მანძილზე მისთვის მიცემული არაერთი წინადადებისა უცხოელი მოქალაქეების მხრიდან მათი სახელით გაეგრძელებინა მოგზაურობა, ჯუმბერმა შეძლო გაეძლო ყოველგვარი ცდუნებისათვის და მთელი მისი “საგანძური” ამ ხანგრძლივი და უამრავი ხიფათით აღსავსე მოგზაურობისას შეძენილი, მისი სამშობლოს კუთვნილება უნდა გახდეს. როცა მას ეკითხებიან ჟურნალისტები ან სხვა ცნობისმოყვარე ხალხი თუ რომელი ქვეყანა მოეწონა ყველაზე მეტად მოგზაურობის მთელი პერიოდის მანძილზე იგი ამაყად პასუხობს – საქართველო და უაღრესად ლაკონურად, მაგრამ ერთაზროვნად გამოხატავს თავისი სამშობლოსადმი უსაზღვრო სიყვარულს, რომელიც მას თან დაჰყვება ყველგან და უამრავ სიძნელესა და გაჭირვებას აძლევინებს.



ცოცხალი რამ ჯუმბერ დედავას
დღიურებიდან
—•••••—○—•••••

დიდი მოგზაურობა

ჯუმბერ ლეჟავა



საკაცობრიო მნიშვნელობის ლვითური მისია შესრულებულია

ერკვადორის უმაღლეს მწვერვალ ჩიმბურასოზე, ჩვენმა მოგზაურმა პერუელ და ინგლისელ მეგობრებთან ერთად საქართველოს დროშა ააფრიალა.

აშშ-ის შტატ ფლორიდაში დაბრუნების შემდეგ მოვინახულე ზღაპრული კუნძული კიუ-ვესტი, ქალაქი ორლანდო, სპეის ცენტრი, კანავერალი და სხვა. მეტად თავისებური შთაბეჭდილება დატოვა ქალაქებმა მაიამიმ და მაიამი ბიჩმა. კლასიკური ფლორიდის სტუმრობის ჟამს ბევრი ვნახე და ბევრიც დავწერე.

მკითხველო, თქვენ გელით ამ მოგონებების წაკითხვით მოგვრილი დიდი სიამოვნება. დამიჯერეთ!

ამ საოცარი შტატის სტუმრობის შემდეგ არანაკლებ საოცარ მექსიკის გაერთიანებულ შტატებს ვენვიე. მეხიკოში ჩემი მასპინძელი ქართველი ექიმი – ირაკლი გვახარია გახლდათ, რომელმაც ჩემს მოგზაურობას გარკვეული ამაგი დასდო. მქონდა ასევე შეხვედრები ტელევიზიებში, პრეს-კონფერენციები.

ვინ არის მის ბენოტო?..

ამ შესანიშნავ ქვეყანაში 41 დღე ვიმოგზაურე და, შეიძლება ითქვას, რომ უნახავი, თითქმის არაფერი დამრჩენია. ეს არის ქალაქები აკაპულკოდან – კანკუნამდე, მისი შესანიშნავი ბუნება, ხალხი, ტრადიციები, ისტორია, ეკლესიები, პირამიდები, მუზეუმები, კორიდეები, მარიაჩების მოედნები, პარლამენტისა და პრეზიდენტის სასახლეები, მაღალმთიანი და ზღვისპირა კურორტები, ხიდები, სპორტული კომპლექსები, სამზარეულო, გადამხდა მრავალი კურიოზი და ა. შ. და ა. შ.

ვფიქრობ, ნიგნი ჩემი მექსიკაში მოგზაურობის შესახებ ჩემს ნიგნთა შორის ერთ-ერთი საუკეთესო იქნება.

ცენტრალური ამერიკის გზებზე ურთულესი და შარიანი სვლაგეზი მქონდა. ბელიზე, რესპუბლიკები გვატემალა, ელ-სალვადორი, ჰონდურასი, ნიკორაგუა, კოსტარიკა და პანამა მეტად საინტერესო ისტორიით, ბუნებით და ხალხით გამოირჩევიან. ამ ქვეყნებში მცხოვრებთა უმრავლესობა კათოლიკური აღმსარებლობისაა.

მხოლოდ ბელიზეს მოსახლეობის 6 პროცენტი არის პროტესტანტი. კრიმინალური სიტუაციის მხრივ რეგიონი ერთ-ერთი პირველია მთელ კონტინენტზე. ამიტომაც აქ ძალზე სახიფათო გზები და შეხვედრები მქონდა. საინტერესოა ჯუნგლის ხუთასკილომეტრიანი მონაკვეთის დაძლევა ბელიზესა და გვატემალას რესპუბლიკას შორის. ღმერთის წყალობაა იმ უსიერში გადარჩენა... მოუთმენლად ელოდეთ ინფორმაციას ამ ქვეყნებზე.

პანამის რესპუბლიკიდან ლამაზი ქალების ქვეყანაში, ბოლივარის ვენესუელის რესპუბლიკაში მივფრინავ, რატომ მივფრინავ ამ ქვეყანაში და არ გადავდივარ ველოსიპედით კოლუმბიაში?..

უდავოდ დაგაინტერესებთ სამხედროებთან კონფლიქტის შემდეგ კარაკასში ჩემი საინტერესო შესვლა.

ვენესუელა სამხრეთ ამერიკის ერთ-ერთი ეგზოტიკური სახელმწიფოა. თვით სიტყვა ვენესუელა ხომ „პატარა ვენეცია“ ნიშნავს?! იგი ტროპიკული ქვეყანაა. კონკისტადორ დიეგო დე ლოსადოს მიერ დაარსებულ კარაკასში ისტორიული მნიშვნელობითა და არქიტექტურით ბოლივარის მოედანი და მაგისტრალია გამორჩეული. ამ ქვეყანაში დიდი პოპულარობით სარგებლობს პოლიტიკური პარტია „მოძრაობა სოციალიზმისაკენ“. სამწუხაროდ ვენესუელა რეგიონის ერთ-ერთი დიდი ვალების მქონე ქვეყანაა. საინტერესოა, თუ როგორ მოვხვდი სილამაზის კონკურსზე სახელმწიფო ცენტრალურ უნივერსიტეტში. კარაკასში ჩემი ყურადღება მიიქცევს მუზეუმებმა, XVII საუკუნის კათოლიკურმა ტაძარმა, პანთეონმა, კაპიტოლიუმმა და თაღებმა. ვენესუელის ვალენსიაში სამხრეთ ამერიკის მასშტაბით ერთ-ერთი უდიდესი ხარების საბრძოლო არენაა, სადაც ყოველწლიურად რამდენიმე დღიანი ფიესტა იმართება.

საყურადღებოა კიურასაოსა და არუბას კუნძულები. მაინც რითაა გამორჩეული და ცნობილი ეს კუნძულები? ამის შესახებ თქვენ ნაიკითხავთ ჩემს ნიგნში „ვენესუელური დღიურები“.

ვენესუელადან კოლუმბიის რესპუბლიკაში გადასვლისას, ვენესუელის მხარეს 75 კმ გზის გავლა ჭაობში მომინია. გზის ორივე მხარე 3-4 მეტრი სიმაღლის ლერწმით იყო დაფარული. მთელ ამ გზაზე კი ფორდის მარკის მანქანით 2-2 რევოლვერით შეიარაღებული ორი კოლუმბიელი თავდამსხმელი მომყვებოდა. რას ითხოვდნენ ჩემგან? საინტერესო ისაა, რომ კოლუმბიაში ისინი დამიმეგობრდნენ და სასტუმროში მენვივნენ...

მართლაც საინტერესოა კოლუმბიელთა ტრადიციები!.. რისთვის მოკლეს ორი ველომოგზაური?... ვინ იყვნენ ისინი?... როგორ გავიარე შესანიშნავი ქალაქები – სანტამარტა, ბარანკილია, კართაგენა, კარმენ-დე-ბოლივარი, ბოსკონია, ჰონდა, სანტა-ფე-დე-ბოგოტა, იბაგე, კალი, პოპაიანი, პასტო?

კოლუმბიის ერთ-ერთი ტოპოგრაფიული მახასიათებლებია ანდების მთები. ქვეყნის ტერიტორიაზე უმაღლესი მწვერვალია „პიკო კრისტობალკოლონი“, ორი მოქმედი ვულკანით. ისინი ზღვის დონიდან ხუთი ათას მეტრზე ბევრად მაღლა მდებარეობენ. მწვერვალები თოვლითაა დაფარული, რაც, ველოსიპედით გადაადგილებისას, ხშირად, კავკასიონის მთებს მახსენებდა.

დედაქალაქის სახელწოდება სანტა-ფე-დე-ბოგოტა, ვარსკვლავებთან უახლოესს ნიშნავს. იგი 1538 წელს დააარსა გონსალო ხიმენეს კვესადამ. თვითონ ქალაქი ზღვის დონიდან 2700 მეტრის სიმაღლის ზეგანზეა აშენებული (ამართლებს სახელწოდების მნიშვნელობას). გარშემო ბუმბერაზი მთები აკრავს. მთა მონსერატზე აგებულია მონასტერი და ეკლესია, რაც ქალაქს თავის დადებით აურას ჰფენს. ასევე ულამაზესია ფუნიკულიორი...

მოულოდნელი იყო რუსი დიპლომატების გაცნობა, რომელმაც ახალი მოულოდნელობა წარმოშვა, მათ ისეთი ქართველი ქალბატონი გამაცნეს, რომლისგანაც საოცარი ისტორია მოვისმინე, კერძოდ...

ჩემთვის არა მარტო ბოგოტაა საყურადღებო, არამედ მთლიანად კოლუმბია – ერთ-ერთი საუკეთესო ეროვნული სახელმწიფო ყველა სახელმწიფოებრივი მახასიათებლით. მთელ კოლუმბიაში გზა ურთულესი გამოდგა. თავს ვალდებულად ვთვლი, რომ ლამაზ ქვეყანას და ლამაზ ხალხს ნიგნიც ლამაზი მიუძღვნა. დაველოდოთ ამ საინტერესო ნიგნის დაბადებას.

კოლუმბიიდან ეკვადორის რესპუბლიკას ვესტუმრე. ჩემგან ამ ქვეყნის აღიარებისთვის მისი გეოგრაფიული მნიშვნელობაც იკმარებდა... მაგრამ ნიგნი, რომელსაც მიუძღვნე ეკვადორში ჩემს მოგზაურობას საინტერესო, დაუფინყარი ინფორმაციით იქნება გაჯერებული, თუ როგორ ავედი ველოსიპედით ჩიმბურასოს მთის 4 850 მეტრის ნიშნულამდე, ანდა როგორ ავაფრიალე საქართველოს დროშა 5 250 მეტრის სიმაღლეზე და ბევრი ამგვარი რამ ნიგნში უხვად და ფართოდ იქნება წარმოდგენილი აქ გადამხდარი თავგადასავლები, ამ ქვეყნის საინტერესო ისტორია, დაკვირვებანი მის ხალხზე, ტრადიციებზე; აგრეთვე, სახელმწიფოს როლზე მსოფლიოს ინტეგრაციაში და ა.შ.

პერუს რესპუბლიკის სანაპირო ქარიშხლებსა და ძლიერ წვიმებში გავიარე. ასეთივე პირობებში მომინია სეჩურას, ნასკას და ატაკამას (მცირე ნანაის) უდაბნოების გავლაც. ნასკის უჩვეულო, იდუმალი „ნახატების“ შესახებ დანვრილებით ვისაუბრებთ ჩემი „ოდესის“ ამსახველი ნიგნების შესაბამის ტომში. კიტოში მორბენალ ქურდთან ჩხუბი მომივიდა. ვიმედოვნებ, მას ჩემთან შეხვედრის ისტორია სამუდამოდ დაამახსოვრდება. ამ ფაქტს ვერტმფრენების გამომცდელი ლენინგრადელი პროფესორი შეესწრო, რომელმაც შემდეგ წერილიც კი მომწერა. ვფიქრობ, ამ წერილის შინაარსი უინტერესო არ იქნება. დღიურების ინფორმაციაც ძალზე საინტერესოა, რადგან უდაბნოების, ქარიშხლებსა და თავსხმებში სიარულის გარდა, გზაც – არეკიპადან პუნომდე ურთულესი მქონდა ... პუნო – კუსკო – მაჩუ – პიკჩუ – პუნოს გზას და ნანახს კი ძალზე საინტერესოდ ვთვლი. უინტერესო არც ტიტაკაკას ტბის სანაპიროთი სიარული ყოფილა (კუსკოს, მაჩუ-პიკჩუს, ტიტაკაკას შესახებ საინტერესო ისტორიულ ცნობებს იხილავთ შესაბამის ნიგნში). ტიტაკაკას ტბის სანაპიროთი 120კმ-იანი მონაკვეთის გავლის შესახებ ინფორმაციაც დიდ სიამოვნებას მოგვცვით, რადგანაც მისი ბუნება გამორჩეულია ყველასგან. ალბათ, დაგაინტერესებთ, რით!..

ბოლივიის რესპუბლიკა 4200 მ-ის სიმაღლის ზეგანზეა გადაჭიმული. საინტერესოა მისი დედაქალაქები – შუკრე და ლა-პასი, რომელთა მსგავსი სხვა დედაქალაქები მსოფლიოში არც არსებობენ. სამწუხაროდ, ამ შესანიშნავ ქვეყანაში დავინახე, მისი როგორც დადებითი, ასევე უარყო-

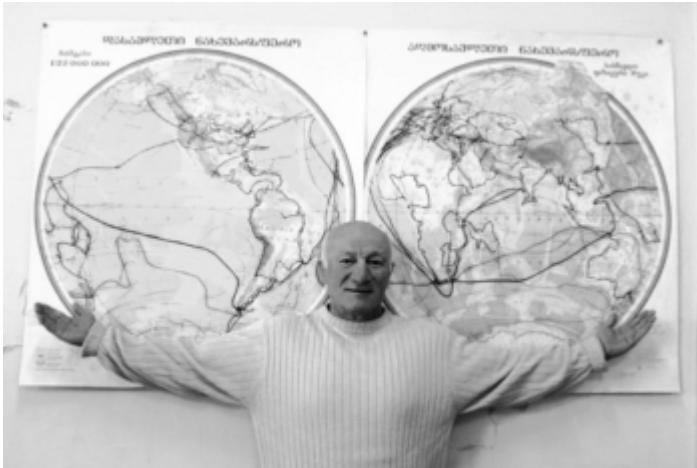
ფიტი მხარეებიც. შევიძინე მეგობრებიც. ეს კარგია, მაგრამ ცუდია ის, თაღლითებსაც რომ გადავეყარე. საინტერესოა, რით დასრულდა მათთან ჩხუბი და, ალბათ, ისიც, თუ რისთვის გამომიცხადა ლა-პასის პოლიციის უფროსმა მადლობა.

რამდენი დედაქალაქი აქვს ბოლივიას? ყოველივე ამის შესახებ თქვენ მომავალში ნაიკითხავთ.

სახამას უღელტეხილის სიმაღლე ზღვის დონიდან 4 880 მ-ის სიმაღლეზეა. იგი არა მარტო სიმაღლით, არამედ იმითაც გამოირჩევა, რომ მასზე გადის საზღვარი ბოლივიასა და ჩილეს შორის. ამ უღელტეხილზე ღამის თევამ უდიდესი სიამოვნება მომანიჭა, რატომ? ...

ჩილეს რესპუბლიკაში 1997 წლის 12 სექტემბერს შევდივარ, ქ. არიკამდე 237 კმ-იან გზას უძლიერეს ქარში გავდივარ. ამ ურთულეს გზაზე, ექსტრემალურ ბუნებრივ პირობებში, კიდევ ერთი საინტერესო გამოცდა მოვუწყვე საკუთარ თავს, გამოცდაც და შედეგიც ძალზედ საინტერესოა...

თავგადასვენებით აღსავსე გზა მქონდა სანტიაგო-დე-ჩილეს არგენტინის საზღვრამდე. ძლიან ბევრი მაქვს მოსაყოლი ამ ბრწყინვალე სახელმწიფოსა და ხალხზე.



ადრე არიკა თავისუფალი პორტი იყო, რომელიც ბოლივიას ემსახურებოდა. ახლა კი, ნურას უკაცრავად...

იგი მხოლოდ ჩილეს ექვემდებარება და ატაკამას უდაბნოს დიდებულ ოაზისს წარმოადგენს. აქვს სპორტული ისტორიაც, იგი ჩილეში გამართული მსოფლიოს საფეხბურთო ჩემპიონატის მასპინძელი იყო. სამწუხაროდ, ამ ჩემპიონატის მემორიალურ დაფაზე საბჭოთა კავშირის გუნდი მოხსენიებული იყო, როგორც რუსეთის გუნდი. ეს მაშინ, როცა ნაკრებში თამაშობდნენ მსოფლიო ფეხბურთის ისე-

თი ქართველი ვარსკვლავები, როგორებიც იყვნენ მიხეილ მესხი, სლავა მეტრეველი, გივი ჩოხელი, სერგო კოტრიკაძე. დასანანია, რომ მსოფლიო კლასის ფეხბურთელებს, როგორც ქართველებს, არავინ იცნობდა. ამ ულამაზეს, საინტერესო ისტორიის მქონე ქალაქში ჩემი მასპინძელი ქ. არიკას უნივერსიტეტის პროფესორი, გერმანელი ვ. კლაუსი იყო. იგი შესანიშნავი მასპინძელი აღმოჩნდა. უღრმესი მადლობა მას...

შემდეგ იყო ქალაქები: იკიკე, ტოკოვილია, ანტოფაგასტა, კოპიაპო, ლა-სესუნა, კოკიმბო, ვალპარაისო, ვინია-დელ-მარი და დედაქალაქი – შანტიაგო – დე – ჩილე.

სანტიაგო – დე – ჩილეში ჩემი მასპინძელი მთის ველოსიპედით რბოლაში მსოფლიო ჩემპიონი – პაბლო სეპულვედა გახლდათ. ორი კვირა ერთად ვვარჯიშობდით მთებში. შემდეგ მე იერიში მივიტანე მსოფლიო რეკორდზე მთის ველოსიპედით 12 საათიან უწყვეტ რბოლაში. მეტოქედ თვით პაბლო მყავდა. თუ როგორ დამთავრდა ჩვენი სპორტული პაექრობა, ამას შემდეგში გაცივებულ წიგნში ნაიკითხავთ, რა თქმა უნდა, დიდი ინფორმაცია მაქვს თვითონ ქალაქზეც, სახელმწიფოსა და ხალხის მდგომარეობაზეც, მას შემდეგ, რაც სახელმწიფოს სათავეში „დიქტატორი“

გუსტავო პინოჩეტი ჩაუდგა. მე ვნახე აშენებული სახელმწიფო, ქვეყანა ვალების გარეშე და ბედნიერი ხალხი. ვნახე თვით „დიქტატორის“ საცხოვრებელი „სასახლეს“...

ქ. ბრახილიაში ბრახილიის მთავრობის ფეხბურთელთა ნაკრებ გუნდში მოხვდით, ღმერთმანი, კარგი თავგადასავალი!

ეს იყო ტიპიური ორსართულიანი სადა შენობა, განურჩეველი სხვა სახლთაგან, რომლის ტროტუარზეც ხალხი ჩვეულებრივად მიდი-მოდიოდა. ჭიშკრის გარეთ დაცვა არც ჰყავდა...

ვინ იყო სალვადორ ალიენდე, ან გენერალი პინოჩეტი? იყო თუ არა 1973 წლის გადატრიალება სამხედრო-ფაშისტური?

სანტიაგო-დე-ჩილედან არგენტინის საზღვრამდე თავგადასავლებით აღსავსე გზა მქონდა. ბევრი, ძალიან ბევრი მაქვს მოსაყოლი ამ ბრწყინვალე სახელმწიფოზე და მის ხალხზე...

არგენტინაში გადასვლა ზღვის დონიდან 4 400 მ. სიმაღლის მენდოსას უღელტეხილზე მომიწია. იგი ანდეზისა და მთელი სამხრეთ ამერიკის უმაღლესი მწვერვალის – აკუნკაგუას ძირში გადის. აკუნკაგუას სიმაღლე ზღვის დონიდან 6 960 მეტრია. მისი ყინულოვანი საფარველი ნკმ-მდე აღწევს.

არგენტინა ერთ-ერთი კარგად დასამახსოვრებელი სახელმწიფოა. იგი ფეხბურთით და მარადონათი, მოგზაურებთან შეხვედრებითა და ახალი ველოსიპედის გადმოცემით დამამახსოვრდა. ამასთან, შესანიშნავი არგენტინელებით – კაპიტან ფარიათი და კაპიტან ბერტოტოთი, რომლებმაც ანტარქტიდაზე ორჯერ გადამიყვანეს. მახსოვს ცეცხლოვანი მიწა და მისი დედაქალაქი უშუაია, შესანიშნავი ბუენოს-აირესი, მარ-დელ-პლატა, ლა-პლატა, კორდობა, მენდოზა, ფოზ-დე-იგუასუ, ჩემთან დამეგობრებული დიდებული ხალხი, დამგზავრებული მოგზაური და... დაუვინყარი შეხვედრა მარადონასთან!..

საინტერესოა, როგორ გავატარე 1998 წლის ახალი წლის დღეები მარ-დელ-პლატაში... რა თქმა უნდა, აქაც არ დამკლავია თავგადასავლები და კურორტები. ვფიქრობ, ნიგნი არგენტინის შესახებ საინტერესო გამომივა. მასში განსაკუთრებულად მინდა გამოვყო ამ შესანიშნავი ხალხის სამოსელი, ჩაცმის სტილი, ტრადიციები და, საერთოდ, ეთნოკულტურა.

საინტერესო ბიოგრაფიისაა „ფოლკლენდის კუნძულები“. იგი 1982 წლის შემდეგ ინგლისელთა მფლობელობაშია. ყოველ ნაბიჯზე ვკითხულობთ: „მალვინი ჩვენი ტკივილია“. ყურადსაღებია კუნძულებზე დაფიქსირებული ფაქტების საიდუმლოებანი. თავის დროზე მოგიყვებით იმაზე, თუ როგორ ვენვიე სტუმრად ფოლკლენდის გუბერნატორს, ან რატომ მოვხვდი საპატიო წიგნში; რისთვის მომიწია ზამთარში ოკეანეში გადახტომა; როგორ დავუმეგობრდი ფოლკლენდელებს და ... ოკეანის თეთრპერანგიან, შავფრაკიან გრაფებს – სამეფო პინგვინებს...

ანტარქტიდა! – ჩემთვის ოცნებად ქცეული ყინულის კონტინენტი! ორჯერ დავიპყარი „მარადიული ზამთრის“ ეს იდუმალი, ზღაპრული ქვეყანა. საინტერესოა, თუ როგორ მოვხვდი აქ... მისი დატოვების შემდეგ, ახალი ამოცანის შესრულება დავისახე მიზნად: მოგანოდოთ ინფორმაცია სამხრეთის, სიცივისა და მაგნიტური პოლუსების დაპყრობის პროექტზე, რომელიც „ესპრო 2006“-ის გამოფენაზე წარვადგინეთ და ოქროს დიპლომებიც დავიმსახურეთ მე და უკრაინელმა მოგზაურმა ლეონიდ მიკულამ. მოგზაურობიდან დაბრუნების შემდეგ, გამოსაცემად მოვამზადე ნიგნი „ანტარქტიდული დღიურები“.

... ბევრს მოგიტხოვრებთ ურუგვაის რესპუბლიკაზე. ამ ულამაზესმა ხალხმა ჩემზე წარუშლელი შთაბეჭდილება მოახდინა. ამ ქვეყანას განათლების მაღალი დონით ვაფასებ.

მაკლდა კვება. ღამეებს ღია ცის ქვეშ, ბუნებაში ვათევდი. უამრავი კოლო, ქვეწარმავალი, ნიანგი!... წამებით მივალნიე სურინამის რესპუბლიკის საზღვარს. . . ეს იყო ჩემი VIA DOLOROSA, ჩემი VIA CRUCIS (ლათ.) – ტანჯვის გზა, ჯვარცმის გზა. რამდენჯერ გადავრჩი!!!

აქ მდებარეობს მსოფლიოში უძველესი „გეოგრაფიისა და ისტორიის“ ინსტიტუტი, მაღალპრესტიჟული ურუგვაის უნივერსიტეტი და სხვა კულტურული თუ არქიტექტურული ღირსშესანიშნაობანი.

ურუგვაი ცნობილია მაღალგანვითარებადი სოფლის მეურნეობით, უძველესი კულტურით, ტრადიციებით... თუნდაც ის რად ღირს, ურუგვაელები მსოფლიოს პირველი ჩემპიონები რომ გახდნენ ფეხბურთში, საინტერესოა ქვეყნის ეთნიკური შემადგენლობაც და სახელმწიფოებრივი მმართველობაც. დედაქალაქ მონტევიდეოში მსოფლიოში საუკეთესო კაპიტოლიუმი. მაინც რითაა გამორჩეული ეს კაპიტოლიუმი? – მოსაყოლი, მართლაც, რომ ძალიან ბევრი მაქვს!..

ურუგვაიდან, ისევ არგენტინის გავლით, პარაგვაის რესპუბლიკაში გავემგზავრე. იგი ორჯერ დიდია ურუგვაიზე ფართობითაც და მოსახლეობითაც.

ატლანტაში სიურპრიზი მომიწყვეს: საქართველოს იმდროინდელი სპორტის სახელმწიფო დეპარტამენტის თავმჯდომარის, ბატონი კახი ასათიანისა და ამავე დეპარტამენტის სპორტის მთავარი სამმართველოს უფროსის, ჩემი მეგობრის ბატონი ამირან აბესაძის დახმარებით ჩემი უმცროსი ქალიშვილი ხათუნა მესტუმრა.

მომეწონა პარაგვაელების სტუმართმოყვარეობა. მათ მოკლე, მაგრამ საინტერესო ისტორია აქვთ – მრავალმხრივი ტრადიციებითა და კულტურით... წარმატებულნი არიან სპორტშიც. დედაქალაქი ასუნსიონიც მშვენიერია, თუმცა ქვეყანას არანაკლებ ამშვენებს სამი სახელმწიფოს ჩანჩქერი – საოცარი ფოზ-დე-იგუასუ.

ბრაზილიის ფედერაციულ რესპუბლიკას 1998 წლის 2 თებერვალს ვესტუმრე. დედაქალაქი ბრაზილია (1960 წლიდან). ამ ზღაპრულ ქვეყანაში 3 თვე ვიმოგზავრე. და მთლიანად გავიარე სამხრეთიდან ჩრდილოეთ საზღვრამდე. ფანტასტიკურ ფოზ-დე-იგუასუზე კანტალა ენოტებმა მშიერი დამტოვეს... მოვიინახულე სამხრეთ ამერიკის ევროპული ქალაქი კურიტიბა, შემდეგ ქალაქი სან-პაულო, რომელიც მსოფლიოში მეორეა მოსახლეობის რაოდენობით და ბრაზილიის უმსხვილესი ეკონომიკური ცენტრია. შესანიშნავია სან-პაულოს შტატის მთავრობის სასახლე. ამ ქალაქს, ხშირად, ლათინური ამერიკის „ჩიკაგოთიც“ მოიხსენიებენ. მკითხველს დააინტერესებს, თუ რისთვის დაერქვა ამ ქალაქს ლათინური ამერიკის ლოკომოტივი...

შემდეგ... რიო-დე-ჟანეირო! ეს ქალაქი პორტუგალიელი კონკისტადორების მიერ 1502 წელს დაარსებულა და ბრაზილიის 1960 წლამდე დედაქალაქი იყო. ამჟამად თავისივე სახელწოდების შტატის ადმინისტრაციული ცენტრია. იგი მსოფლიოს საუკეთესო ქალაქებში შედის. აქ, ბრაზილიის ერთ-ერთი უდიდესი გამომცემლობის მფლობელის სპონსორობით, რიო-დე-ჟანეიროს მსოფლიოში ცნობილ კარნავალის ოფიციალური სტუმარიც გავხდი. საინტერესოდ გავატარე დღეები კოპაკაბანას და ფლამენგოს პლაჟებზე... №1 თავდამსხმელი გავხდი ჟურნალისტ ფეხბურთელთა გუნდში.

რიო-დე-ჟანეიროში, კორკოვადუს მთაზე, რომელზეც ველსიპედით შეუსვენებლად ავედი, ძალზედ ეფექტურია ხელებგაშლილი ქრისტეს ქანდაკება... ჩემი იქ ყოფნის პერიოდიც მეტად საინტერესოა...

რისთვის ვცვლი მარშრუტს და მივდივარ ბრაზილიის დედაქალაქში ფანტასტიკური ქალაქის, ბელუ ორიზონტეს გავლით? ეს გზა მოგზაურობის ერთ-ერთი საინტერესო მონაკვეთია. ქ. ბრაზილიაში ბრაზილიის მთავრობის ფეხბურთელთა ნაკრებ გუნდში მოვხვდი! ღმერთმანი, კარგი თავგადასავალი! აირტონ სენას ავტოდრომზე ფორმულა ერთისა და ფორმულა სამის პილოტებთან რამდენიმე დღის განმავლობაში ვვარჯიშობდი. ქალაქების – ბრაზილია – ბელემის 2 500 კმ-იანი მონაკვეთი ამაზონის ჯუნგლში გადის. საგულისხმოა, რომ ამ გზის პირველგამკვლევ მი ვარ! ქ. ბელემში ცნობილ ბრაზილიელ ველომოგზაურს – დეივ კრუზს შევხვდი. მან ჩემს მოგზაურობას მაღალი შეფასება მისცა.

საინტერესოა თბილისიდან ჩამოსული ჩემი მოგზაურობის უღირს ორგანიზატორთან შეხვედრები. მან აქაც, მისთვის დამახასიათებელ სტილში სპონსორობის რამდენიმე ამერიკელი და სანტ-მარტინელი კანდიდატი ჩამომამორა...

მოგზაურობის ერთ-ერთ ყველაზე საინტერესო ნაწილს მდინარე ამაზონით ამაზონის ჯუნგლის დედაქალაქ მანაუსში ჩასვლა და უკან დაბრუნება წარმოადგენს. ურთულესი გზებით მოვხვდი ქ. მაკაპში. თუ რით არის ეს ქალაქი მსოფლიოში ერთადერთი და ცნობილი, ჩემი თავგადასავლების წიგნების შესაბამის ტომში წაიკითხავთ...

ერთ-ერთი ურთულესი გზა ბრაზილიის ქალაქ მაკაპადან საფრანგეთის გვიანამდე (ექვსას კილომეტრამდე დაუსახლებელი ტერიტორია) ამაზონის დელტის ჭაობიანი ჯუნგლით გავიარე. ამ საფათერაკო მარშრუტის გავლისას, უფალსა და საკუთარ თავს მინდობილი, არა ერთ განსაცდელს გადავურჩი.

გვიანას დედაქალაქ ჯორჯთაუნში ფრნაგმა ჟანდარმებმა შესანიშნავად მიმიღეს. ღამეც გამათევინეს. ეს ქვეყანა 1946 წლიდან ამ დეპარტამენტს საფრანგეთის მიერ დანიშნული პრეფექტი მართავს. ტერიტორია მეტწილად დაბლობია და მთლიანად ჯუნგლითაა დაფარული. ამ ქვეყნის საოკეანო ოცკილომეტრიანი ზოლი, თითქმის, მთლიანად დაჭაობებულია, რასაც საშინელი სიცხეები ერთვის. ყოველივე ეს სერიოზულ ექსტრემალურ პირობებს სისტემატურად მიქმნიდა.

სურინამში იგივე გადამხდა, რაც საფრანგეთის გვიანაში, მაგრამ ყველაფერს აქ ისიც დაემატა, რომ პარამარიბოში არც ერთმა ბანკმა არ გადამიხურდავა დოლარი, რამაც ჩემი ისედაც დამძიმებული მდგომარეობა კიდევ უფრო დაამძიმა. როგორ გამოვედი ამ მდომარეობიდან და როგორ ჩავედი გაიანას კოოპერატიულ რესპუბლიკაში, წაიკითხავთ წიგნში, რომელიც სურინამში ჩემს მოგზაურობას მიეძღვნება. იქ გაიგებთ, თუ რა უბედურებები გადამხდა ამ ქვეყანაში და როგორ დავძლიე სირთულეები...

გვიანას კოოპერატიულ რესპუბლიკას ეს სახელი 1970 წელს დაერქვა. ქვეყანა პატარა, მაგრამ ეთნიკურად ჭრელია, იგი ბრიტანეთის თანამეგობრობაში შედის. აქვს საინტერესო ისტორია და, თითქმის საკუთარი, იშვიათი ბუნება. აქ ძალიან მოიკიდეს ფეხი ინდოელებმა, რომელთა ხელშია მთელი სოფლის მეურნეობა... ხშირად გაიანას ექვსი ხალხის ქვეყანასაც ეძახიან... აქვთ სათანადო კულტურა, ტრადიციები, ასევე თანამედროვეობა... მაგალითად, წელიწადში ერთხელ, დედაქალაქ ჯორჯთაუნის ცენტრალურ მოედანზე ინდოელები და აფროგაიანელები იკრიბებიან და რამდენიმე წუთის განმავლობაში ჩხუბობენ, რათა გაარკვიონ, თუ ვინ უნდა იყოს ამ ქვეყნის ბატონ-პატრონი...

ამის შემდგომ 4 თვის განმავლობაში ვმოგზაურობდი კარიბის ზღვის აუზის კუნძულებზე. ადგილობრივი ფრანგების, ინგლისელების, ამერიკელებისა და ჰოლანდიელების დახმარებით ყველა

კუნძულოვან სახელმწიფოს ვენჯიე. საყურადღებოა კარიბის ზღვის კუნძულებისა და რეგიონის სახელწოდების წარმოშობისა და კოლონიზაციის ისტორია.

პროცესი მეცხრამეტე საუკუნის შუა პერიოდამდე გრძელდებოდა...

ბევრი მაქვს მოსაყოლი კუნძულების გეოლოგიურ მდგომარეობაზე, რელიეფზე, ფლორასა და ფაუნაზე, კლიმატზე, ცხოველთა სამყაროზე, ეკონომიკაზე, ნაოსნობაზე, ტურიზმზე, კულტურაზე... ამას დიდ ხარისხს მატებს ამ კუნძულებზე ჩემი მოგზაურობის ამსახველი დღიურები, რადგან ოთხი თვის განმავლობაში არაერთი კურიოზი და თავგადასავალი გადამხდა თავს, რაშიც გამოვლინდა ჩემი თავდადებაც, ბედიც, ძალის გამძლეობის დემონსტრირებაც და სხვა უამრავი თვისება... გააქტიურებულ მონსერატის კრატერს, ამოფრქვევის დროს, ველოსიპედით დაახლოებით 150 მეტრზე მივუახლოვდი... კუნძულიდან თითქმის მთელი მოსახლეობა ინგლისში გახიზნული დამხვდა! მე რა მინდოდა?! ჰაიტიში ღმერთმა ორჯერ გადამარჩინა სიკვდილს; იამაიკაში – გაქურდვას... და მაინც,

ზღაპრულია ლიხტენშტეინის სამთავრო, საინტერესოა მისი კონსტიტუციური მმართველობის ფორმა... როგორც სახელმწიფო, ისე დედაქალაქი ვადუციც, მეტად ორიგინალურია. სანახაობებიდან მეფის სასახლეს და რესტორან გაგრას ავლნიშნავ...



ამ შესანიშნავ კუნძულებზე გავიჩინე მრავალი მეგობარი, რომელთა შორის გამოვყოფ ბატონ რიჩარდ გიბსონს...

იამაიკაზე და კუბაზე მოგზაურობა ჩემი ოდისეის უმშვენიერესი ნაწილია. ამ კუნძულებზე შევიძინე ახალი მეგობრები... გავეცანი ნაციონალურ ტრადიციებს... ისე, როგორც მთელ ამერიკაში, ამ ქვეყნებშიც ყოველწლიურად კარნავალების ჩატარების ტრადიცია დომინირებს... იამაიკასა და კუბაზე ჩემი მოგზაურობის დასრულების შემდეგ შეერთებულ შტატებში დავბრუნდი, რადგანაც კასაბლანკაში (მაროკო) ჰავანიდან გადაფრენა ძალიან ძვირი ჯდება, რისი საშუალებაც არ მქონდა.

ატლანტაში სიურპრიზი მომიწყვეს: საქართველოს იმდროინდელი სპორტის სახელმწიფო დეპარტამენტის თავმჯდომარის, ბატონ კახი ასათიანისა და ამავე დეპარტამენტის სპორტის მთავარი სამმართველოს უფროსის, ჩემი მეგობრის, ბატონი ამირან აბესაძის დახმარებით ჩემი უმცროსი ქალიშვილი ხათუნა მესტუმრა. მასთან ერთად ამერიკაში გატარებული ერთი თვე ჩვენთვის დაუფინყარია, რადგან იგი ხუთი წლის უნახავი მყავდა.

საინტერესოა თბილისიდან ჩამოსული ჩემი მოგზაურობის უღირს ორგანიზატორთან შეხვედრებიც, მან აქაც, მისთვის დამახასიათებელ სტილში, სპონსორების რამდენიმე ამერიკელი და სანტ-მარტინელი კანდიდატი ჩამომამოშორა.

მე და ჩემმა ბარდღუნამ (ასე ვეძახდი ჩემს უმცროს ქალიშვილს – ხათუნას ბავშვობაში) ვიმოგზაურეთ სხვადასხვა ქალაქში და ჩავედით ქ. ნიუ-იორკში, საიდანაც იგი საქართველოში, მე კი ესპანეთის სამეფოში გადავფრინდი. წიგნის ამ ნაწილშიც ძალიან საინტერესო ინფორმაციას წაიკითხავ მკითხველო!...

ყურადღებით ვათვალიერებ მადრიდს – ესპანეთის დიდებულ დედაქალაქს. აქ არის თავმოყრილი დრამატული და მუსიკალური თეატრები, უამრავი მუზეუმი, ისტორიული და არქიტექტურული ძეგლები. საინტერესო იყო ჩემი სატელეფონო საუბარი ბატონ გოჩა ჩოგოვაცხსთან – საქართველოს ელჩთან საფრანგეთსა და ესპანეთში. ვთხოვდი, პრესასთან კონტაქტების დამყარებაში დამხმარებოდა, რადგან, ადგილობრივი წესებით, დასაბეჭდი მასალა რედაქციისათვის რეკომენდატორ ორგანიზაციას უნდა გადაეცა ფაქსით. სასტიკი უარი მივიღე: „მე ახლა ესპანეთში ვიმყოფები და როგორ დაგეხმაროთო!“ ელჩს ვერ ვკადრე, მესწავლებინა, თუ როგორ უნდა აღმოეჩინა დახმარება ჩემთვის ამ მარტივი საკითხის გადასაწყვეტად. მე და ბ-ნი ელჩი ერთ ფაკულტეტზე ვსწავლობდით საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში და მისგან ასეთი პასუხი, სიმართლე გითხრათ, არ გამკვირვებია – იგი თანატოლებს შორის ყოველთვის გამოირჩეოდა თავისი ამბიციურობით... უადგილოდ განეული კეთილი სამსახური თუ ბოროტებად ეთვლება კაცს, მაშინ რაღა ერქმევა უადგილო ამბიციურობას? – ამპარტავნებო! – იტყვი, ალბად, ვინმე. ბ-ნი ელჩის ამბიციურობას, ჩემი თვალთახედვით, ცნება „ამპარტავნების“ სულხან-საბასეული კლასიფიცირებით, ელჩთან მიმართებაში ცნება „ზესთა-მჩენობი“-თ ჩავანაცვლებდი, რამეთუ: „ზესთა-მჩენობაცა ვიეთთა ზეცა კაცსა, რომელსა ენებოს თავი თავსი სხვისა უმაღლესად და უკეთესად გამოჩენა...“ ვფიქრობ, ეს განსაზღვრება უფრო ესადაგება ბატონი ელჩის საქციელს, ვინემ ლათინური *Ambitio*, თუმცა... უმჯობესია მთავარ თემას მივუბრუნდეთ.

ესპანეთი! – სახელმწიფო, რომელსაც უჭირავს პირენეის ნახევარკუნძულის უდიდესი ნაწილი. ეს ქვეყანა ძალზე საინტერესოა თავისი ისტორიით. ამ ნახევარკუნძულზე უხსოვარი ხანიდან სახლობდნენ იბერები. დღესაც მის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში მდებარე მთათა ერთ-ერთ სისტემას იცნობენ, როგორც იბერიის მთებს. იბერებზე, კავკასიის, პირენეისა და დიდი ბრიტანეთის იბერიათა შესახებ თქვენ თავის დროზე მიიღებთ საინტერესო ცნობებსა და ჰიპოთეზებს. მანამდე კი...

ღიას, ძირძველ იბერთა შემდეგ პირენეის ნახევარკუნძულზე ჩვ. წ. აღ-მდე V-III საკუნეთა შორის განსახლდნენ კელტური ტომები. ჩვ. წ. აღ-მდე III საუკუნის მიწურულიდან ამ ტერიტორიის უდიდესი ნაწილი კართაგენის მფლობელობაში ექცევა, ჩვ. წ. აღ-მდე I საუკუნიდან კი რომის იმპერიამ დაიპყრო...

ესპანელმა ხალხმა ფრიად ორიგინალური კულტურა და არქიტექტურული ძეგლები მისცა მსოფლიოს, ფაქტობრივად, ეს კულტურა მავრიტანული და კათოლიკური კულტურის სინთეზმა წარმოქმნა...

ცნობილია, რომ ბერბერები ათასწლეულთა წინათ საქართველოდან დასავლეთით მიგრირებული დიდი ჯგუფის ნაწილია, რომელმაც ჩრდილოეთ ამერიკაში, ხმელთაშუა ზღვის სანაპიროზე დაიდო სამ-

კვიდრებელი. მთებში რამდენიმე დღით ერთ-ერთი პედაგოგისა და ვაჭრის ოჯახში მომინია ცხოვრება, რადგან უკეთ გამეცნო ამ ხალხის ისტორია, ცხოვრების წესი, თანამედროვეობა და ბევრი სხვა რამ...

XVIII-XIX საუკუნეთა მადრიდის არქიტექტურაში კლასიციზმი XIX საუკუნის მეორე ნახევრიდან კი – მოდერნიზმი დამკვიდრდა. XX საუკუნის შუა პერიოდიდან, მადრიდის რეკონსტრუქციის დროს, მშენებლობაში აქცენტირებულია ბეტონისა და მინის გამოყენება. აგებენ ცათამბრჯენებს.

ყოველივე ამაზე პასუხს გაგცემთ ესპანეთის შესახებ გამოცემული ტომით. მადრიდი ცნობილია 100-ზე მეტი მუზეუმითა და გალერეით. თუმცა, მადრიდის სავიზიტო ბარათად მაინც პრადო ითვლება, სადაც ბოტიჩელის, რაფაელის, ტიცციანის, ბოსხის, ბრეიგელის, გოიას, რემბრანდტის, ელ-გრეკოს, რუბენსის, დიურერის, ველასკესის, კარავაჯოსა თუ სხვათა ხელთუქმნელი ტილოები ინახება – შეუფასებელი ფერწერული შედეგები! მადრიდი ცნობილია თავისი უნივერსიტეტებითაც... ჩემი აზრით, პრადოსთან ერთად, ქალაქის სავიზიტო ბარათი მადრიდის „რეალიცა“.

მადრიდი ერთი მთლიანი მუზეუმია!...

ერთობ დაძაბული გზა იყო პორტუგალიამდე. მდინარე ტახოს ხეობა ნებისმიერ მხილველს ისე მოხიბლავს, როგორც თავად ამ სტრიქონების ავტორი მოხიბლა.

პორტუგალიის რესპუბლიკასთან შეხვედრას განსაკუთრებულად ველოდი, რადგანაც ეს ქვეყანა დიდი მოგზაურებისა და ფეხბურთელების სამშობლოა. დიდი იმედით ვენვლე დედაქალაქ ლისაბონს. ეს ქალაქი იბერიული ტომების – ლუზიტანების მთავარი განახლების ადგილია. ქალაქი ატლანტის ოკიანის სანაპიროზე მდ.ტეჟუს (ტახო) შესართავში მდებარეობს. სახელმწიფო დაპყრობილი ჰქონდათ რომაელებსაც და არაბებსაც. იგი ესპანეთის იმპერიაშიც შედიოდა. ლისაბონი 1755 წლის მიწისძვრამ მთლიანად დაანგრია. შემდეგ – ნაპოლეონი და ფრანგული ოკუპაციის ხანა. 1926-1947 წლებში პორტუგალიაში ფაშისტური რეჟიმი მძვინვარებს. შემდეგ აქ თავისუფლების სიომ დაუბერა და პორტუგალია მსოფლიოს ერთ-ერთი მოწინავე, ევროპული დონის სახელმწიფოდ იქცა. პორტუგალიის ცნობილი მოგზაურები არიან ვასკო და გამა, რომელმაც XV საუკუნეში აღმოაჩინა ინდოეთი და ფ. მაგელანი, რომელმაც XVI საუკუნეში პირველმა შემოუარა დედამიწას. პორტუგალიის ცნობილი სახეა, აგრეთვე, ფეხბურთელი ეუსებო. სწორედ აქ მქონდა ერთ-ერთი საინტერესო შეხვედრა 50-იანი წლების საუკეთესო ფეხბურთელთან, მოზამბიკის პანტერად ნოდებულ ეუსებოსთან, რომელმაც ლისაბონის „ბენფიკას“ ვარჯიშზეც და თამაშზეც მიმინვია. თუ როგორ გავატარე მასთან სტუმრობის სამი დღე, ნაიკითხავთ წიგნში, რომელიც მიეძღვნება პირენეის ნახევარკუნძულზე ჩემს მოგზაურობას.

ლისაბონმა დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩემზე. აღმაფრთოვანებელია პორტუგალიელთა ტრადიციები...

პორტუგალიის ჩრდილოეთ საზღვრამდე რამდენიმე ქალაქი გავიარე. ჩრდილოეთით ესპანეთის საზღვართან, ავარიაში მოვყევი. გავიტეხე თავი და სამი ნეკნი, დამემტვრა ველოსიპედიც... მკითხველს, ალბად, აინტერესებს, თუ ვინ იყო დამნაშავე. ამის განსჯა თქვენთვის მომინდვია, როდესაც დანვრილებით გაცენობით ამ შემთხვევასთან დაკავშირებულ ინფორმაციას.

შემდეგ ისევ ესპანეთი, მაგრამ, ამჯერად, მისი ჩრდილო ნაწილი. ატლანტის ოკეანის აღმოსავლეთისა და ბისკაის ყურის სანაპიროებით გავიარე ქალაქები: ვიგო, კომპოსტელა, ლა-კორუნია, ავილასი, ბარაკალდო, ბილბაო, სან-სებასტიანი და სხვა. განსაკუთრებულად მოვიარე ბასკეთი. დავესწარი ბასკურ დღესასწაულებსაც.

ბასკეთი!... – ესპანეთის „აქილევსის ქუსლი“!

ბასკები!... უნამუნო... ეტა...

ბასკეთი!... – ეს განსაკუთრებული და ფრიად სათუთი თემია!... საფრანგეთის რესპუბლიკისაკენ მიმავალმა წარმოვიდგინე ამ ქვეყნის რთული ადმინისტრაციული დაყოფა... პირინეის მთების გადაკვეთით საფრანგეთის რესპუბლიკის მეღვინეობის დეპარტამენტის დედაქალაქ ბორდოში ჩავდივარ... აქედან ნანტში, შემდეგ ანჟესში, ლე-მანში, შარტრში და ვერსალის გავლით, – პარიზში... მოსაწონია ქალაქის მართვის სისტემა...

1999 წლის ახალი წელი პარიზში – დედამინის ჭიპზე გავატარე...

საქართველოს საელჩომ პარიზში ოთახი გამომიყო, რითაც უხერხული მდგომარეობიდან გამომიყვანა... საინტერესო ისტორიით მოვხვდი საცხოვრებლად აღჭირავლებთან... შემდეგ მონმარტრი, ელისეს მინდვრები, ლუვრი, ლუქსენბურგის ბაღები, ეიფელის კოშკი, ნოტრ დამ დე პარი... მოულოდნელი და უცნაური შეხვედრა ლევილში... ისევ ბატონი კახი ასათიანისა და ამირან აბესაძის დახმარებით ჩამოვდიხარ ჩემი უფროსი ქალიშვილი მაია და მისი მეუღლე – ვახტანგი. 15 დღე ერთად ვეცნობით პარიზს...

მინდა შევეხო „იუნესკო“-ში საქართველოს ყოფილი ელჩის, ქალბატონ ნათელა ლალიძის ჩემს მიმართ გულისხმიერი დამოკიდებულების ფაქტს, რამაც მოგზაურობის პროცესში არც თუ უმნიშვნელო როლი შეასრულა...

დაუფინყარია „იუნესკოს“ გენერალური დირექტორის, ფედერიკო მაიორის მიერ ჩემთვის მსოფლიო მოქალაქისა და სპორტსმენის დიპლომის გადმოცემის ცერემონია... მქონდა პრეს-კონფერენცია ჟურნალისტებთან... ნავიკითხე ლექცია საქართველოს საელჩოში და შევხვდი საზოგადოებრიობის სხვადასხვა ფენის წარმომადგენლებთან.

საინტერესოა, თუ როგორ მიპოვნა ეგვიპტეში გაცნობილმა ფრანგმა ქალბატონმა. ოჯახში მინვევისას კი მეუღლეს მოაყოლა, თუ როგორ ასრულებდა იგი ეგვიპტეში ჩემთან დადებულ პირობას...

დაუფინყარია პარიზში ჩემს უფროს ქალიშვილთან, მაიასთან გატარებული დღეები!... მაიას თბილისში გაცილების შემდეგ გზა ლუქსენბურგის დიდი საჰერცოგოსაკენ გავაგრძელე... წარმოვიდგინე ლუქსენბურგი, სამეცნიერო დაწესებულებები, განათლების სისტემა, მუზეუმები, თეატრები, არქიტექტურული ძეგლები, პარკები... ეს კოპნია ქალაქი-სახელმწიფო ჩართულია ევროკავშირის მმართველობის რგოლშიც... ისევ საფრანგეთი!... დიდებული ლიონი, გრენობლი და...

შვეიცარიის კონფედერაციაში მოგზაურობას შენევიდან ვიწყებ. იგი ულამაზეს ხეობაში, შენევის ტბის სანაპიროზე მდებარეობს. შვეიცარია 20 სრული და 6 არასრული ადმინისტრაციული ერთეულისაგან შედგება. აქედანაც ჩანს, რომ მას აქვს მმართველობის თავისებური წესი... კონფედერაცია საქართველოზე თითქმის ორჯერ ნაკლები ფართობისაა, რომლის 2/3 იურისა და ალპების მთებს, ხოლო 1/3 მდინარე რეინის დაბლობს და ზეგანს უკავია. საქართველოზე თითქმის ორჯერ ნაკლები ტერიტორიის მქონე კონფედერაცია მოსახლეობით დაახლოებით ორჯერ აღემატება საქართველოსას. მოსახლეობა შემადგენლობით საინტერესო და მრავალფეროვანია... მრავალფეროვანია რელიგიაც. კონფედერაციის მეტად ორგანიზებული, მაღალი დონის მმართველობა აქვს. სამაგალითოა მისი სოფლის მეურნეობა და მრეწველობა, ამიტომ იგი უმაღლეს დონემდე განვითარებული ინდუსტრიული ქვეყანაა. რაც შეეხება ქალაქ შენევას,... გარდა მისი კლასიკური და ისტორიული მნიშვნელობისა, მისი როლი უდიდესია მსოფლიოში ბირთვული ფიზიკის განვითარების საქმეში, ე. ი. მეცნიერებაში, უმაღლესი დონის მანქანათმშენებლობასა და ხელსაწყოთ-

მშენებლობაში... შეიძლება მსოფლიოში მწერალთა გრანდების ერთ-ერთ უპირველეს ქალაქადაც ჩაითვალოს... ამ ქალაქში შესანიშნავი შეხვედრები და ექსკურსიები მქონდა.

ბევრი მაქვს მოსაყოლი შენევაში საქართველოს საელჩოს თანამშრომლების შესახებ, მათ მიერ ჩემდამი გამოხატულ გულისხმიერებაზე. მათ შორის გამოვყოფ ელჩს, ბატონ ამირან კავაძეს, ატაშეს – ბატონ ავთანდილ ბაქრაძეს და კონსულს – ქალბატონ ხათუნა ჯანჯალიას, რომლებმაც არა მარტო ძვირფასი დრო დამითმეს, არამედ მოგზაურობის სათანადო დონეზე გაგრძელების ბევრი საკითხის გადაწყვეტაშიც დამეხმარნენ...

დედაქალაქ კონაკრიზე, ხალხის ტრადიციებზე თუ ბევრ სხვა რამეზეც, თუმცა მოსაყოლს, თქვენის ნებართვით, სხვა დროისთვის გადავდებ.

ლიბერიის რესპუბლიკა! სიტყვა „ლიბერი“ *Liberi, orum, um*

ლათინური სიტყვაა და „თავისუფლად დაბადებულს“ ნიშნავს. სახელმწიფოში მოგზაურობით დარწმუნდებით, რომ ეს, მართლაც, „თავისუფლების“ ქვეყანაა... ნუთუ რჩება ადგილი თავისუფლებას იქ, სადაც უწყვეტი სამოქალაქო ომებია? სადაც სუფევს ყამი ძაღლის მგლისაგან ვერ გამორჩევისა და ძაღლისაგან პატრონის ვერ შეცნობისა?...

ალბათ, დაგაინტერესებთ იმ მოსახლეობის ეროვნული „ინგრედიენტი“. ვინც ეს თავისუფლების ქვეყანა გამოქნა... სწორედ ამ ქვეყანაში მომინია მოგზაურობა ზუსტად ლიბერიის მეორე სამოქალაქო ომის მსვლელობის პერიოდში, რომელიც 1999-2003 წლებში წარმართა. ამ ულამაზეს ქვეყანაში შესვლისას უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებლობა, რა თქმა უნდა, საკუთარ თავზე ავიღე, რადგან, წინააღმდეგ შემთხვევაში, სახელმწიფოში არ შემიშვებდნენ...

საომარი მოქმედებები არ წყდება. უამრავი ხალხი იხოცება. საინტერესოა როგორ გადავრჩი, როცა ყოველ 200-300 მეტრში, ხან ერთი მხარე შემათრევდა ბუნკერში, ხან მეორე, ხან მესამე და კიდევ ვინც გნებავთ ის... აქ, დიდსა თუ პატარას, ყველას ავტომატი და რევოლვერი უჭირავს. აბა, ბიჭი ხარ და ნუ დაემორჩილები...

რაც იმ დღეებში გადავიტანე და რამდენჯერაც გადავრჩი, ალბათ, ერთმა უფალმა უწყის მხოლოდ. მით უფრო როცა ბევრს ჯაშუში ვეგონე... გაფუძელი პირდაპირ და ჯვარედინ დაკითხვებს: ხან სულელის, ხან გიჟის, ხან გენიოსის, ხან ძლიერის, ხანაც სუსტის ნიღაბს ამოფარებულმა ვინ უწყის, რამდენი როლი გავითამაშე. ასე წამებით ჩავედი დედაქალაქ მონროვიაში... მეათასედ ვეკითხები ჩემს თავს: რამ გადამარჩინა?!.. ახლა კიდევ დედაქალაქში წამება... ლიბერიის პოლიციის სამინისტროსთან ველოსიპედი ბარგიანად წამართვეს შეიარაღებულებმა, თუმცა კარგა ხანს ვწინააღმდეგებოდი. ბოლოს, ნაცემ-ნაგვემი, ქვიშის ტომრებისაგან აშენებულ ბუნკერში შემავადეს. რამდენიმე საათის შემდეგ შემოდის შეიარაღებული კაცი და მეუბნება: „უფროსმა თქვა, თუ ველოსიპედს ბარგიანად დატოვებს, გაფუშვებთო.“ მაშინვე გავიფიქრე: აქ რომ ვიჯდე, საქმეს თავისით არა ეშველება რა და, თუ გავალ, იქნებ სცილასაც და ქარიბდასაც – ორივეს დავაღწიო თავი-თქო, ავდექი და დავთანხმდი...

ძნელი წარმოსადგენი არ უნდა იყოს, რასაც გადავიტანდი...

გავიცანი ბრიგადის გენერალი ქალბატონი...

როგორ და რანაირად გადავრჩი?

ველოსიპედისა და ბარგის ჩამორთმევის შემდეგ მოლაპარაკებები გავმართე სამხედროებთან. დავიბრუნე ჩემი ძვირფასი ავლა-დიდება. ღმერთი ჩემთან არს! დიდება მას!...

როგორ დასრულდა მოგზაურობა ლიბერიაში?... – პასუხი მომავალში გელით.

კოტ დ იუვარის რესპუბლიკა. განუყრელი ხიფათიანი გზები.

ხატპერიდან კოტ დ იუვარის მხარეს ქ. სან-პეტრაში გადავედი თუ არა, დაიწყო ჩემი წამება. გაუთავებელი წამებით, თითქოს, იმუნითეტიც კი გამომიშუშავდა უამინდიობისადმი. ქ. პედრას გავლით, როგორც იქნა, ქ. აბიჯანში ჩავედი. იგი მნიშვნელობით მეორე ქალაქია რესპუბლიკაში და ერთ-ერთი უდიდესია მთელს აფრიკაში. 1986 წლამდე კოტ დ იუვარის დედაქალაქში აბიჯანი იყო, ხოლო შემდეგ დედაქალაქი იამუეკრო გახდა. ქალაქს საინტერესო ისტორია აქვს. მსოფლიოში ცნობილია ყველაზე დიდი კათოლიკური ტაძრით, რომელიც ვატიკანის წმინდა პეტრეს ტაძრის პროექტის მიხედვითაა აგებული. ქვეყანა განსხვავდება მეზობელი სახელმწიფოებისაგან, რომელიც რელიეფით, ასევე ფლორითა და ფაუნით, საერთოდ, ბუნებრივი პირობებით... აქ მასპინძლობას იუნესკო მიწევდა. საინტერესოა კოტ დ იუვარის ეთნიკური შემადგენლობა... განათლების დონე, მოსახლეობის სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა, რომელიც საკმაოდ დაბალია...

აბიჯანიდან გზას განას დედაქალაქ აკრასაკზე ვაგრძელებ. პატარა სოფელთან გზაზე ორი ახალგაზრდა გადამიდგა. მთხოვეს გავსაუბრებოდი. თხოვნა შევეუსრულე. ისინი მეზობელი პატარა ქალაქის სკოლის პედაგოგები აღმოჩნდნენ. მოსწავლეებთან შეხვედრა და ლამის გასათევად სკოლაში დარჩენა შემომთავაზეს. დავთანხმდი, რადგანაც რამდენიმე კილომეტრიც შემდეგ მაინც უნდა მეძებნა ლამის გასათევი ადგილი და ისიც ღია ცის ქვეშ... მოსწავლეების ნაცვლად ვითომცდა ქალაქის ხელმძღვანელობას შემახვედრეს. შესახედაობით რუსებს მივამსგავსე და რუსულად დავუწყე საუბარი. ინგლისურად მიპასუხეს, რუსები არა ვართო. კარგა ხნის საუბრის შემდეგ, თითქმის, დავრწმუნდი, ადგილობრივი სპეცსამსახურების წარმომადგენლები რომ იყვნენ. მათი წასვლიდან რამდენიმე წუთში ვიღაცამ დაფასოებული სადილი გამომიგზავნა. რატომღაც ეს ამბავი არ მეჭაზნიკა, მაგრამ ისე მშობოდა, მაინც მივირთვი, დილით თავი შეუძლოდ ვიგრძენი, მაგრამ ექვს საათზე მაინც გავუდექი გზას. მივდივარ ულრან ჯუნგლში. სიარული მიჭირს. თვალსაწიერზე არც უდაბნო ჩანს, არც ოაზისი. სხვა გზა არ მაქვს, როგორმე 60 კილომეტრზე ცოტათი მეტი უნდა გავიარო, რათა პატარა ქალაქში ჩავალნიო. თავს იმით ვიმხნევებ, რომ უფრო უარესი მომენტებიც მქონია. ბრძოლას არ ვწყვეტ. ასეთ ვითარებაში ხშირად გამიმარჯვია. ახლაც ხომ ესე იქნება? – ვეკითხები ჩემს თავს და თავადვე ვადასტურებ... აბა, რა!

ასეთი ფიქრებით მივალნიე პოლიციის შენობამდე. პოლიციელებმა სარეგისტრაციო წიგნში ჩანაწერები გააკეთეს. წასვლისას გავანდე, გუშინ ვახშმით მოვინამლე და ძალიან ცუდად ვარმეთქი. შემდეგ სასტუმროში მოვხვდი. ერთი დღე და ღამე ტუალეტის იატაკზე უგონოდ ვეგდე, როგორ მოვხვდი ადგილობრივ საავადმყოფოში, არაფერი მახსოვს. ვინ დაიწყო ბრძოლა ჩემი სიცოცხლის გადასარჩენად? ვის უნდა ვუმაღლოდე?

აბიჯანიდან სპეციალისტები გამოიძახეს... რამდენიმე ხანი აგონიაში ვიყავი. ბოლოს ისევე აბიჯანში მოვხვდი. რისთვის მმკურნალობდნენ მთელი თვის განმავლობაში ოთხვარსკვლავიან სასტუმროში და არა საავადმყოფოში? ორი ქალი განუწყვეტილად დამტრიალებდა თავს. არ იშურებდნენ სახსრებს. ერთი თვის შემდეგ ქალი მომიგზავნეს, რომელიც ზანგების ანგელოზად შევრაცხე... რომ არა სიკეთე, სულს სადღაც გადასაკარგში, ყარობობაში დავლევდი. არაფერს ვამბობ მრავალ წინა შემთხვევაზე, როდესაც სიკვდილისაგან სიკეთემ მიხსნა. ყოველი ასეთი შემთხვევის შემდეგ პირობებთან შესაბამისობაში ვეგემავდი ჯანმრთელობისა და სპორტული ფორმის აღდგენის პროცესს...

განას რესპუბლიკის ორიგინალურ დედაქალაქ აკრაში საინტერესო გზებითა და ქალაქების გავლით ჩავედი. განაში სამხედრო დიქტატურაა. გზაზე გადატანილი რამდენიმე შემთხვევის თავის დროზე აღწერა, ვფიქრობ ინტერესს გამოიწვევს თქვენში...

ამ პატარა ქვეყანაში მრავალი წყალუხვი მდინარეა რომლის ენერჯიას ოპტიმალურად იყენებენ განელები, რაც სავსებით აკმაყოფილებს სახელმწიფოს მოთხოვნებს ელექტროენერჯიაზე. მიუხედავად იმისა, რომ 1000 სულ მოსახლეზე სიკვდილიანობა მაღალია, მოსახლეობის ზრდის თვალსაზრისით, ეს ქვეყანა მაინც ერთ-ერთი პირველია მთელ დასავლეთ აფრიკაში...

განას ტერიტორიაზე ადრე რამდენიმე სახელმწიფო არსებობდა... რის გამო დაერქვა თავდაპირველად განას „ოქროს ნაპირი“? ბევრ სახელმწიფოს თავისი საკუთარი პორტი აქვს განაში. ქვეყნის ტერიტორიის ორი მესამედი სავანებს უკავია. დარჩენილი 1/3 კი უსიერი ჯუნგლია, თუმცა ეს სულაც არ არის ფლორითა და ფაუნით სიმდიდრის პირობა. ქვეყანაში ძლიერი სოფლის მეურნეობა და სწრაფად განვითარებადი მრეწველობაა. საინტერესოა მისი ისტორია, ეთნიკური შემადგენლობა, რელიგია, ეკონომიკა, პოლიტიკური სისტემა... მთელი 6 წლიანი მოგზაურობის პერიოდში პირველად აქ დავთვერი!... მერე რატომ, ვისთან და რისთვის? – ეს საინტერესო ისტორიაა...

განას რესპუბლიკა არ გამოირჩევა ისტორიული ძეგლებით, მაგრამ მისი ორი ისტორიული ძეგლი მაინცაა შესული იუნესკოს დასაცავ ძეგლთა კატალოგში...

რეზიუმეში ავლნიშნავ: განაში ჩემი ყოფნის ყოველი დღის ჩანაწერი საინტერესო ინფორმაციის შემცველი იქნება...

ვმოგზაურობ ტოგოსა და ბენინის რესპუბლიკაში. მათი დედაქალაქები – ლომეც და პორტონოვაც ერთმანეთის მსგავსი ქალაქებია. მსგავს ქვეყნებში მსგავსი ისტორიებიც გადამხდა... ფაუნის თვალსაზრისით ორივე სახელმწიფო ერთნაირია და მდიდარი. სახელმწიფოების დიდი ნაწილი ტროპიკულ ჯუნგლებსა და სავანებს უჭირავთ. მდინარეები წყალუხვია, რაც წვიმიანი პერიოდების დიდი სიხშირითაა გამოწვეული. ამან, სხვა ფაქტორებთან შერწყმით, ამ ქვეყნების განსაკუთრებული კლიმატი შექმნა. ისტორიული ძეგლებით არცერთი სახელმწიფო არ გამოირჩევა, მაგრამ ორივე მათგანი საინტერესოა ნაციონალური შემადგენლობის თვალთახედვით. თითქოსდა, მარტივ ქვეყნებში მოგზაურობაც მარტივი უნდა ყოფილიყო!

წარმოიდგინეთ, ეს ასე არ აღმოჩნდა... ნიგერიის ფედერაციული რესპუბლიკის, ქალაქ ლაგოსში შესვლისთანავე მუზეუმში ვხვდები, სადაც მორიგი საინტერესო ისტორია მელის...

ნიგერია ყველაზე ხალხმრავალი სახელმწიფოა აფრიკაში... მისმა ბუნებრივმა პირობებმა იგი ფაუნით მდიდარ სახელმწიფოთა სიაშიც შეიყვანა... პარადოქსია – შესანიშნავი ბუნებრივი პირობებისა და მადნეულით მდიდარი ქვეყანა ერთ-ერთი უღარიბესია მთელ კონტინენტზე. ეს გასაკვირი ამბავია, თუმცა ფაქტია. მოსახლეობის გამრავლებით ერთ-ერთი პირველი ადგილი უჭირავს აფრიკაში... სამწუხაროდ, სიკვდილიანობითაც ერთ-ერთია.

მოსახლეობის სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობის თვალსაზრისით ჩვეულებრივი აფრიკული დონისაა... გამოირჩევა ეთნიკური შემადგენლობის მრავალფეროვნებით. სპორტის სახეობებში ერთ-ერთი წამყვანი ადგილი უჭირავს მსოფლიოში – უპირველეს ყოვლისა, ფეხბურთით და შემდეგ კრივით... ქვეყანას აქვს შესანიშნავი უნივერსიტეტები და სტადიონები დედაქალაქ აბეჟასა და ქალაქ ლაგოსში. ლაგოსი ერთ-ერთი უდიდესი ქალაქია არამარტო აფრიკის კონტინენტზე, არამედ მთელს მსოფლიოშიც..

ნიგერიელებს საინტერესო ტრადიციები, და ნაციონალური მუზეუმები აქვთ ლაგოსსა და სხვა ქალაქებში. ბოლო წლებში ნიგერიელები სახელმწიფოში აბრუნებენ მსოფლიოში მიმოფანტულ საგანძურს — ხელოვნების ნიმუშებს. სამწუხაროდ, აქაც არ ცხრება ომები და ხშირია სამხედრო გადატრიალებები, რაც ამუხრუჭებს ქვეყნის აღმასვლას. ყურადსაღებია, თუ სად ვცხოვრობდი ლაგოსსა და აბეჟაში და რა თავგადასავლები გადამხდა...

ნიგერიის ფედერაციული რესპუბლიკიდან მალის რესპუბლიკაში ჩემი ჩასვლის ისტორიაც თავისებურად მიმზიდველია. მალში ჩემი თავგადასავალი ერთ მოგზაურობად ღირს... ამ ქვეყანაში გაცნობილი ფრანგების ერთ ჯგუფთან მეგობრობა დღესაც გრძელდება, მაგრამ მქონია ისეთი შეხვედრებიც, რომლებიც იქვე დასრულებლა. მალის განსაკუთრებული გეოგრაფიული მდებარეობა აქვს... მალში სიბრძნის პანდემიაა. აქ, მიზეზთა და მიზეზთა გამო, იოლად ბრმავდება კაცი. როგორ გადავურჩი დაბრმავებას თავად?.. ოდენ აბუეტობისგან ჩემი გადარჩენის გამოც შეიძლება მალში ჩემი „ექსპედიცია“ საინტერესოდ ჩაითვალოს, რადგან მკითხველს, რომელსაც მომავალში მოუწევს მბალიში მოგზაურობა, გასათვალისწინებელი ექნება ჩემი რჩევები.



ნიგერიის ფედერაციული რესპუბლიკიდან მალის რესპუბლიკაში ჩემი ჩასვლის ისტორიაც თავისებურად მიმზიდველია. მალში ჩემი თავგადასავალი ერთ მოგზაურობად ღირს... ამ ქვეყანაში გაცნობილი ფრანგების ერთ ჯგუფთან მეგობრობა დღესაც გრძელდება, მაგრამ მქონია ისეთი შეხვედრებიც, რომლებიც იქვე დასრულებლა. მალის განსაკუთრებული გეოგრაფიული მდებარეობა აქვს... მალში სიბრძნის პანდემიაა. აქ, მიზეზთა და მიზეზთა გამო, იოლად ბრმავდება კაცი. როგორ გადავურჩი დაბრმავებას თავად?.. ოდენ აბუეტობისგან ჩემი გადარჩენის გამოც შეიძლება მალში ჩემი „ექსპედიცია“ საინტერესოდ ჩაითვალოს, რადგან მკითხველს, რომელსაც მომავალში მოუწევს მბალიში მოგზაურობა, გასათვალისწინებელი ექნება ჩემი რჩევები.

ნიგერიის ფედერაციული რესპუბლიკიდან მალის რესპუბლიკაში ჩემი ჩასვლის ისტორიაც თავისებურად მიმზიდველია. მალში ჩემი თავგადასავალი ერთ მოგზაურობად ღირს... ამ ქვეყანაში გაცნობილი ფრანგების ერთ ჯგუფთან მეგობრობა დღესაც გრძელდება, მაგრამ მქონია ისეთი შეხვედრებიც, რომლებიც იქვე დასრულებლა. მალის განსაკუთრებული გეოგრაფიული მდებარეობა აქვს... მალში სიბრძნის პანდემიაა. აქ, მიზეზთა და მიზეზთა გამო, იოლად ბრმავდება კაცი. როგორ გადავურჩი დაბრმავებას თავად?.. ოდენ აბუეტობისგან ჩემი გადარჩენის გამოც შეიძლება მალში ჩემი „ექსპედიცია“ საინტერესოდ ჩაითვალოს, რადგან მკითხველს, რომელსაც მომავალში მოუწევს მბალიში მოგზაურობა, გასათვალისწინებელი ექნება ჩემი რჩევები.

ურთულესი გზით და უმძიმეს კლიმატურ პირობებში ჩავედი ბურკინა-ფასოს დედაქალაქ ვაგადუგუში. გზა გამირთულა იმანაც, რომ ველოსიპედის კბილანები გაცვდა და ჯაჭვი ხშირად სრიალებდა. ამ ქვეყანაში მთის ველოსიპედის არცერთი ნაწილი არ იყიდება. როგორ გამომიყვანა მდგომარეობიდან ფედამწვარმა ვირმა?..

ჯუნგლებში სხვადასხვა ტომები ცხოვრობენ. ერთ-ერთი ტომიდან ზანგმა ქალმა სასმელი წყალი მოხვია, ორი წლის შვილისთვის მიწადა. ბოთლი მთლიანად მივეცი, მე კი უწყლოდ დავრჩი.

ბურკინა-ფასო გამოირჩევა ლოკალური კლიმატით, რადგანაც მის ჩრდილო და სამხრეთ ნაწილებს ძალიან განსხვავებული გეოგრაფია აქვთ. ჩრდილოეთით უდაბნოა, სამხრეთით კი – სავანე-ბი. ასეთი ბუნების გამო განსხვავებულია ფლორა და ფაუნაც...

ქალაქის დიდი მანძილებით დაშორებისა და აუტანელი ბუნებრივი პირობების გამო მოგზაურს ურთულესი ექსტრემალური პირობები ექმნება, ამიტომ ხშირად მრავალრუცნობიანი განტოლების ამოხსნა მიხდებოდა... უცნაური ქალაქია უაგადუგუ. წარმოიდგინეთ ასეთი რამ: ქვეყანა უღარიბესია, განათლების დონე — დაბალი, მოსახლეობის სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა — მოკლე! და... ასეთი ქვეყნის დედაქალაქში მეთხუთმეტე საუკუნეში დაარსებული უნივერსიტეტი! ხომ პარადოქსია?.. მიწა დავამატო, რომ ქვეყანაში განუვითარებელია სოფლის მეურნეობა და მრეწველობა, რაც მიუთითებს სახელმწიფოში მოსახლეობის დაბალ სოციალურ დონეზე. ამგვარი პირობებისა მიუხედავად, მოსახლეობის გამრავლების თვალსაზრისით, ბურკინა-ფასო ერთ-ერთი სწრაფად მზარდი ქვეყანაა აფრიკის ტერიტორიაზე... ეს სახელმწიფო ყურადღებას იქცევს მოსახლეობისა და რელიგიურ მიმართულებათა ნაირგვარობით.

ბურკინა-ფასოდან ნიგერიის რესპუბლიკისაკენ, მაღალი ტემპერატურებისა და ტენიანობის გამო, ძნელი გზა მედო... ნიგერიის ტერიტორიაზე კი იგი უფრო გამირთულდა, რადგანაც კლიმატი აქ ტროპიკული და უდაბნოსეულია, ხოლო სამხრეთით — სუბეკვატორული. ქვეყანა რელიეფურად ერთ-ერთი ყველაზე უსწორმასწოროა... ამ ქვეყანაში ჩემი თავგადასავალი საინტერესო იმანაც გახდა, რომ ხშირად მიწევდა ველოსიპედის მხრებზე აკიდებული, ან მიწოლით ტარებაც. ამან ძალიან დამალა... საინტერესო შეხვედრები მელოდა დედაქალაქ ნიამეშიში, როგორც სახელმწიფო, ასევე დედაქალაქიც, რთულად ასათვისებელი და დასაძლევია აღმოჩნდა, ამიტომ,

კითხვის ნიშნებით რომ არ გადაგვალლოთ, სჯობს, ნიგერში ჩემი მოგზაურობის შესახებ სრულ დღიურებს დაელოდოთ.

ჩადის რესპუბლიკაში სიარული სულ ქვიშიანი გზებით მომინა. გზების სირთულემ და საჰაეროს უდაბნოს სიცხეებმა უარყოფითად იმოქმედა ჩემს ენერგიულობასა და გამძლეობაზე. ვცდილობ, ამ პრობლემებზე არ ვიფიქრო და მთელი ყურადღება სხვა მთავარ პრობლემაზე — დედაქალაქ ნჯამენაში ჩაღწევაზე გადავიტანო. ქალაქი მომეწონა — რა თქმა უნდა, აფრიკის დონეზე. იქნებ სხვა რამის გამოც?.. ჩაი ვულკანური კრატერებითა და ცვალებადი ლანდშაფტის ზონებითაა ცნობილი. ქვეყანაში განვითარებულია სოფლის მეურნეობა, რასაც დიდად უწყობს ხელს მდინარეები — შარი და ლოგონე, ასევე ჩადის ტბაც. ეს ჰიდრორესურსები ერთიანობაში მძლავრ სარწყავ სისტემას ქმნიან. ისინი ნავიგაციისთვისაც გამოიყენება...

მოსაყოლი ჩემს შეხვედრებზე, განცდილისა გადატანილზე, ასევე ჩადის საინტერესო ისტორიაზე, ბუნებაზე, ხალხზე, კულტურაზე, განათლებაზე და არქიტექტურაზე — მართლაც ბევრი მაქვს.

ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკაში 1999 წლის 27 ოქტომბერს ჩავდივარ. ენჯამენადან ბანგიმდე 1200 კმ-იანი სიგრძის გზა რთული და საინტერესო თავგადასავლებით გავიარე... ამ ქვეყანაში ლომები ცოტანი არიან, მაგრამ გზაზე ხშირი ფირნიშები მძლოლებს აფრთხილებს: „ფრთხილად, გზაზე ლომებია!“

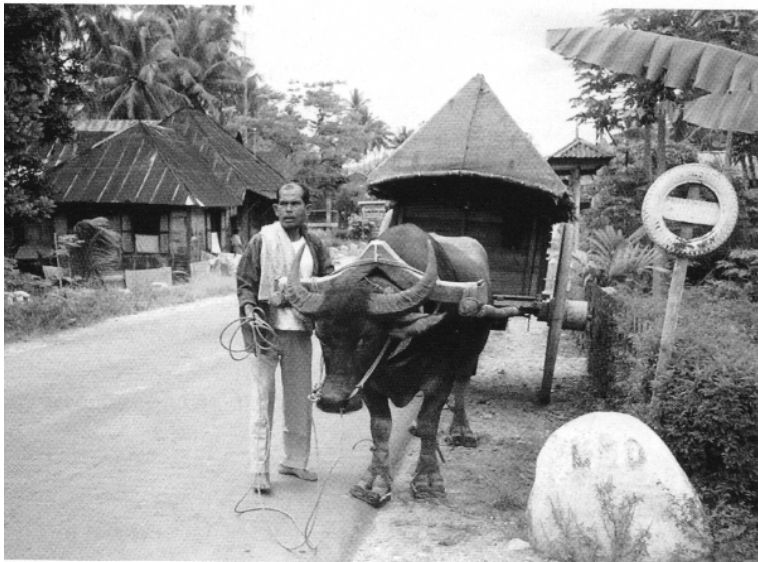
ბანგიში თითქმის ერთი თვე დავყავი, რადგანაც ზედიზედ ორჯერ მომწამლეს საჭმლით. ერთ შემთხვევაში — სომეხმა მფრინავეებმა. ვინ იყვნენ ისინი და რატომ ჩაიდინეს ეს?.. იქნებ ეს მზარელულთა ნახელავი იყო?.. არა!.. რატომ არ წამიყვანეს საავადმყოფოში?.. რატომ დამაყენეს თავზე რუსეთის ფედერაციის საელჩოს ექიმი? რისთვის მომაკითხეს სასტუმროში სამჯერ, გინდა თუ არა, ერთად ვივარდეთო? თითქოს ვგრძნობდი, რალაცას მიპირებდნენ და სამივეჯერ უარით გა-

ვისტუმრე აბეზარი მთხოვნელები. მეორე დღით, გასვლას რომ ვაპირებდი, ისევ მომინდა ბრძოლა სიცოცხლის გადასარჩენად...

ყოველივე ამის შესახებ მინდა წაიკითხოთ ჩემი დღიურები და დასკვნაც ერთად გავაკეთოთ

ბანგიდან კამერუნის რესპუბლიკის დედაქალაქ იაუნდეში, შემდეგ ესეკში და ღუალაში ჩავდივარ.

კამერუნი ეთნიკური ჯგუფების ნაირგავრობითა და სახელმწიფოში სასაუბრო ენათა სიჭრელით გამოირჩევა მსოფლიოში. ის მთელ კონტინენტზე ერთ-ერთი ყველაზე ნესტიანი და წვიმიანი ქვეყანაა. ნალექების საშუალო წლიური რაოდენობა 1000მმ-



მდეა. ქალაქი იაუნდე არამხოლოდ სახელმწიფოს პოლიტიკური დედაქალაქია, არამედ ეკონომიკის, განათლებისა და კულტურის ცენტრსაც წარმოადგენს...

მრავალფეროვანია ქვეყნის რელიგიური შემადგენლობაც...

დაულაში მნიშვნელოვან შეხვედრებთან ერთად უჩვეულო თავგადასავლებიც მქონდა... აქ გაცივანი და დავუახლოვდი ერთ-ერთი გემის მფლობელს, რომელმაც გემზე ღამის გათევის უფლება მომცა, სანამ ღუზას არ აუშვებდა და გეზს ეკვატორული გვინეის დედაქალაქ მალაბოსკენ არ აიღებდა. იქ რამდენიმე დღით შეჩერდებოდა და სან-ტომე და პრინციპეს დემოკრატიულ რესპუბლიკისკენ გაცურავდა. ურია წყალს მიჰქონდა და გზაც იქით ჰქონდაო, — სწორედ ამ ქვეყანისკენ ვაპირებდი მოგზაურობას. შევთანხმდით, რომ სან-ტომე და პრინციპეში ერთიანად გადავუხდინდი მგზავრობის თანხას. დავინყე მეზღვაურის ცხოვრებით დღეების გაყვანა... დაულაში გატარებული დღეებიც დასამახსოვრებელია...

პირობის თანახმად, დაულაში ოთხი დღის ყოფნის შემდეგ, გემით კუნძულ ბიოკოზე, ქალაქ მალაბოში — ეკვატორული გვინეის დედაქალაქში გადავედი. გემზე გაცნობილი 18 წლის ზანგის გოგო შემდეგ სასტუმროში მენჯია... აქ რამდენიმე დღე დავყავი. მერე კონტინენტური ეკვატორული გვინეის ქალაქ ბატაში ჩავედი. აქ გავიარე ათდღიანი საგანგებო ვარჯიშების ციკლი, რაც შემდგომში გაბონისა და კონგო ბრაზავილის ურთულესი გზების დაძლევაში დამეხმარა... ამ ქვეყანაში არსებულ რეჟიმისა და რთული პოლიტიკური ვითარების გამო მოსახლეობის დიდი ნაწილი ემიგრაციაშია წასული. ბატადან კუნძულ ბიოკოზე, ქ. მალაბოში ვბრუნდები, საიდანაც სან-ტომე და პრინციპეს დემოკრატიულ რესპუბლიკაში მივემგზავრები.

ეკვატორული გვინეის ქალაქ ბატაში ნორმალურად ჩავფრინდი. არ გაიკვირვოთ, თუ რისთვის ვიყენებ სიტყვას „ნორმალურად“... პასუხს ამის თაობაზე მომავალში მიიღებთ...

მანძილი ლიბრევილამდე არცთუ მცირეა და ადვილად დასაძლევია. ამიტომ, ყოველი დღის მარშრუტს, სერიოზული ანალიზი სჭირდება. ახალმა გეგმამ გაამართლა. ურთულესი ბუნებრივი პირობებისა და ძნელად დასაძლევია გზების მიუხედავად, უვნებლად ვაღწევ გაბონის რესპუბლიკის დედაქალაქ ლიბრევილს...

კუნძულოვან სახელმწიფო სან-ტომე და პრინციპეში ჩემი ოთხდღიანი მოგზაურობა საინტერესოდ წარიმართა. აფრიკის ქვეყნებს შორის იგი ყველაზე პატარა სახელმწიფოა. ამ ჯუჯა ქვეყანამ XV საუკუნიდან, — დღიდან მისი სახელმწიფოდ ჩამოყალიბებისა, — მუდმივ განმათავისუფლებელ ბრძოლებში გაატარა ცხოვრება! მხოლოდ 1975 წელს მიაღწია საუკუნოვან სანადელს — მშვიდობიან ცხოვრებას. კუნძულ სან-ტომე და პრინციპეს მოსახლეობა განსაკუთრებით დაუმორჩილებელი იყო. ამ თვალწარმტაც კუნძულზე მომხიბვლელია თვით დედაქალაქი სან-ტომე და ბევრი სხვა რამ...

კარგა ხანს მომიწია გემზე ცხოვრება და მოგზაურობა. გემის მფლობელმა, როდესაც ანგარიშის გასასწორებლად მივედი, მითხრა: შენ ჩვეულებრივი ადამიანი არ ყოფილხარ, ფულს როგორ გამოგართმევო, თანაც დაუმატა: თუ რამეთი შემოძლია დახმარება, მითხარი და უკან არ დავიხევო. „არც თქვენ ყოფილხართ ჩვეულებრივი ადამიანი, რადგან სიკეთის დაფასებაც გცოდნიათ, რაც, სამწუხაროდ, იშვიათი თვისება გახლავთ! ყველაფრისათვის მადლობელი ვარ. ამაგს კი არასოდეს დავივინყებ!“ — ვუთხარი და მხარზე ხელი მეგობრულად დავკარი. გემიდან ველოსიპედი ჩამოვიტანე, მაგრამ ფეხი არსად გამიდგამს. მხოლოდ მაშინ დავტოვე პორტი, როცა გემმა გასვლის ნიშანი მისცა. კაპიტანს ველარ ვხედავდი, მაგრამ დამშვიდობების ნიშნად მაინც აფუნეი ხელი და ჩუმად, გულში, ზურგის ქარი ვუსურვე ოკეანის უსასრულოების მინდობის. ამის შემდეგ ავმხედრდი ჩემს „მერანზე“ და გადასალამებლის საძებრად გავემშურე...

იცით, რა ძნელია შეჩვეული გარემოს, პირობების, წრის და სიტუაციის უეცრად გაქრობა? რა მძიმე წარმოსადგენია, სიცოხლეში ეს ყველაფერი აღარასოდეს რომ არ განმეორდება და ისე გაქრება, როგორც უდაბნოს ქვიშაზე დაცემული ბედუინის ჩრდილი აფრიკის უფსკერო, ღამეული ცისქვეშ. მერე მთელი გზა, მთელი სიცოცხლეც კი, ყოველივე ეს მოუშუშებელ ნოსტალგიად, სევდისა და მელანქოლიის უსალბუნო ტკივილად გაგვყვება და ყოველი გახსენებისას სახიერად გამოგვეხატება სადღაც, უმისამართო სიცარიელეს მიჩერებულ თვალთა მინებზე. სწორედ მაშინ გამჩნევენ ირგვლივ მოფუსფუსე ადამიანები კაემანს და რატომღაც მთელ ამ ნაღველს უსაგნო სევდას დარქმევენ ხოლმე.



ხშირად ვამბობთ ქართველები: ფული ხელის ჭუჭყიაო. ეს რომ ბილ გეითსთან, კოისაკისთან, ან ვინმე დორანში ჩავარდნილ ადამიანთან ხმამაღლა განაცხადო, სამყაროდამსხვრეულად ჩავთვალონ იქნებ... იქნებ, მართლაც ჰქონდეს ფულს უდიდესი სასიცოცხლო მნიშვნელობა? მითუმეტეს, იმ მოგზაურისათვის, მარად უცხო ცის ქვეშ რომ უნევს გათენება. მხოლოდ ველოსიპედის ორ სატერფულს რომ დაყრდნობია და უპოვარის ფუთით უსაშველო გზებს რომ დადგომია ყარიბად? ... იქნებ, მაგრამ იმ მომენტში ჩემგან ფულის არ ალება ოდენ ეკონომიკური ხელის გამართვად არ ჩამითვლია. იგი სხვა იყო... სულ სხვა, სხვა შრეების ფასეულობა, რომელსაც არავითარი კავშირი არ ჰქონია მატერიალურობასთან. ვინ იცის, მავანი და მავანი როგორ შეაფასებს ამას, მაგრამ მე ამ ფაქტს ყოველგვარი პრაგმატულობის მიღმა ვაყენებ და წმინდა ეთიკის სფეროში გადამაქვს...

მოკლედ, ამ საკითხს კვლავ მივუბრუნდებით საჭირო ადგილას და საჭირო დროს. ახლა კი... გზა!

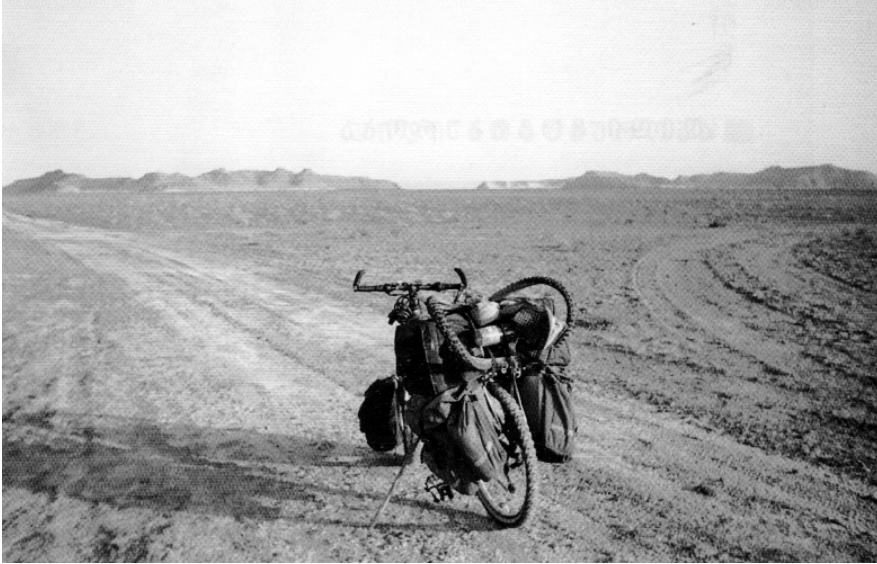
ვინაიდან საავადმყოფოში ჩემი მდგომარეობა არ უმჯობესდებოდა, ექიმმა მარტინმა ერთი კვირის შემდეგ საავადმყოფოდან სახლში გადამიყვანა და ერთი თვე შინ მკურნალობდა. აღვიდგინე ჯანმრთელობა... ვერ მკლავენ, რადგანაც ღმერთი ჩემთან არს!

ალბათ, იკითხავთ: რა გახდა ამ კაცის თავიდან მოშორებაო. იქნება ამაში ჩემი მართებული რეაგირებები უშლიდათ ხელს? მე ხომ ყოველი ასეთი შემთხვევის შემდეგ მომხდარზე საქმის კურსში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციას ვაყენებდი?!

ნამიბიის რესპუბლიკიდან სამხეთ აფრიკის რესპუბლიკაში გავემგზავრე. შესანიშნავი ტრანსაფრიკული გზა კალაჰარისა და ნამიბიის უდაბნოებზე გადის. პაპანაქება, ხენეში სიცხე, ხვატი, უკიდევანო ბაითალმანობა – ალბათ, ამ დიდ მანძილზე დაუსახლებელ ადგილებში არასოდეს დაუდგამს ფეხი უფალს... ყოველწლიურად მიწვეს გზის უგრძესი მონაკვეთების გავლა.

როგორ ვიტანდი?

მდინარე... ნარინჯისფერი ხილით სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკაში გადავდივარ, ვინდჰუკი-დან კეიპთაუნამდე დაახლოებით 1600 კმ-ზე მეტი გავიარე. მთელ ამ გზაზე 11-12 დღის განავლობაში თანხვედრი მიმართულებით მისწრებდნენ მსუბუქი მანქანები, რომლებზეც ორი-სამი ველოსიპედი დაემაგრებინათ, სად მიდიოდნენ?..



სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკა განსხვავებულია მსოფლიოს ყველა სხვა სახელმწიფოსაგან. ალბათ საინტერესოა – რით?.. ქვეყანა ძალიან თავისებური რელიეფისაა. უმდიდრესია ფლორითა და ფაუნით. ერთ-ერთი საუკეთესო ქვეყანაა უნივერსიტეტების პროფესიული და სტუდენტთა მომზადების მაღალი დონით... კდიევ სხვა რამეებითაც! ... მისმა მდებარეობამ განსაზღვრა ჩემი არჩევანი – აქ გამემართა მოგზაურობების ორბიტული ცენტრი. ამ ე. წ. ცენტრიდან

სამჯერ გავედი სხვადასხვა ქვეყანაში სამოგზაუროდ და დავბრუნდი უკან. თვით იოჰანესბურგში 45 დღე დავყავი უწყვეტად. თუ რისთვის, ამას ამ ქვეყნისადმი მიძღვნილ წიგნში წაიკითხავთ.

საინტერესოა, თუ რა პირობებში მომწამლეს ქართულ ოჯახში. ამას ასე დაზუსტებით შექმნილი სიტუაციის მრავალგზის ანალიზის საფუძველზე ვამბობ. უინტერესო როდია სამხრეთ აფრიკელის ფერმაში ცხოვრებაც. იოჰანესბურგში ჩემი ყოფნის დროს, თითქმის მთელი 45 დღის განმავლობაში, ფიტნეს კლუბში ევროპის ექვსგზის ჩემპიონთან, „მისტერ უნივერსუმის“ კონკურსში გამარჯვებულთან ერთად ვივარჯიშე.

ვინ დაინტერესდა ჩემი სპორტული ვარჯიშების ჩაშლით და როგორ მოახერხეს ეს?

საინტერესოა, როგორ მოვიპოვე ბრილიანტების შემცველი 3 ვედრო მადანი?..

მრავალი სახიფათო ადგილის გავლა მომიწია, მოვეყვი ბუნებრივ კატაკლიზმებშიც... საყურადღებო, ზღვა ინფორმაცია დამიგროვდა, რასაც, იმედია, მკითხველი სიამოვნებით წაიკითხავს...

ლესოტოს სამეფო. ეს ციციქნა ქვეყანა ცნობილია მთიანი რელიეფით, მსოფლიოში ერთ-ერთი უდიდესი ჰიდროელექტროსადგურით და ... დიდებული უნივერსიტეტით, სადაც შეხვედრაც კი მომიწყეს. ამ სამეფოში ერთ-ერთი წამყვანი პოლიტიკური ძალა კომუნისტური პარტიაა, დედაქალაქი მასერე ბევრი რამითაა მიმზიდველი...

ურთულესი გზები ბოცვანის რესპუბლიკაში. იგი აფრიკის ტერიტორიაზე ერთ-ერთი სწრაფად განვითარებადი სახელმწიფოა. ერთ სულ მოსახლეზე ამ ქვეყანაში საერთო ნაციონალური პროდუქტი უფრო მეტი მოდის, ვიდრე სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკაში... თუ როგორ მიაღწიეს ასეთ წარმატებებს ეკონომიკური განვითარების თვალსაზრისით, ამას მომავალში გაიმბობთ.

გავიარე აპაჰარის უდაბნო და სავანები, სადაც 22000 სპილო, 2000-ზე მეტი ლომი და სხვა მრავალი მტაცებელი ბინადრობს. დავუახლოვდი ბევრ საინტერესო პიროვნებას.... დედაქალაქი გაბორონე არა მარტო ადმინისტრაციული არამედ ეკონომიური, კულტურული და საგანმანათლებლო ცენტრია.



ზიმბაბვეს რესპუბლიკა...

ბულავაიო-ლივინგსტონის გზაზე აფთრების თავდასხმის მცდელობა..

ფანტასტიკური ჩანჩქერი ვიქტორია...

შეხვედრა მუგაბეს მომხრეებთან...

სამწუხაროდ, შევესწარი აშენებული სახელმწიფოს იავარქმნას...

შესანიშნავი ხარაღი და სხვა დასამახსოვრებელი შეხვედრები...

ლივინგსტონის ხილით ზიმბაბვეს რესპუბლიკიდან ზამბიაში გადავდივარ. ვიქტორიას ჩანჩქერი აქეთა მხრიდანაც ფანტასტიკურია. მდინარე ზამბეზი... ურთულესი გზა ლუსაკასაკენ...

წარმოუდგენელი სიღარიბე. გადავურჩი დახრჩობას... ამ ქვეყნის ერთ-ერთი ძირითადი პარტიაა „დღის უწყება ზიმბაბვესათვის“. ყურადღებას იპყრობს დედაქალაქი ლუსაკა... ზიმბაბველთა კულინარია არა მხოლოდ გურმანებს, არამედ ყველა მკითხველს დააინტერესებს.

მოზამბიკის რესპუბლიკაში, ქ. ბეირაში ჩავედი. სად მოვეწყვე, იცი? ალბათ, არა? შესაძლოა თქვათ; რაში გვაინტერესებს. არადა, უდავოდ საინტერესოა...

XVIII-XIX საუკუნეთა მადრიდის არქიტექტურაში

კლასიციზმი XIX საუკუნის მეორე ნახევრიდან კი – მოდერნიზმი დამკვიდრდა.

XX საუკუნის შუა პერიოდიდან, მადრიდის რეკონსტრუქციის დროს, მშენებლობაში აქცენტირებულია ბეტონისა და მინის გამოყენება. აგებენ ცათამბჯენებს.

ყოველივე ამაზე პასუხს გაგცემთ ესპანეთის შესახებ გამოცემული ტომით. მადრიდი ცნობილია 100-ზე მეტი მუზეუმითა და გალერეით, თუმცა, მადრიდის სავიზიტო ბარათად მაინც პრადო ითვლება, სადაც ბოტიჩელის, რაფაელის, ტიციაანის, ბოსხის, ბრეიგელის, გოიას, რემბრანდტის, ელ-გრეკოს, რუბენსის, დიურერის, ველასკების, კარავაჯოსა თუ სხვათა ხელთუქმნელი ტილოები ინახება – შეუფასებელი ფერწერული შედეგები! მადრიდი ცნობილია თავისი უნივერსიტეტებითაც...

ჩემი აზრით, პრადოსთან ერთად, ქალაქის სავიზიტო ბარათი მადრიდის „რეალიცაა“.

მადრიდი ერთი მთლიანი მუზეუმია!..

ერთობ დაძაბული გზა იყო პორტუგალიამდე. მდინარე ტახოს ხეობა ნებისმიერ მხილველს ისე მოხიბლავს, როგროც თავად ამ სტრიქონები ავტორი მოხიბლა.

პორტუგალიის რესპუბლიკასთან შეხვედრას განსაკუთრებულად ველოდი, რადგანაც ეს ქვეყანა დიდი მოგზაურობისა და ფეხბურთელების სამშობლოა.

დიდი იმედით ვენვიე დედაქალაქ ლისაბონს. ეს ქალაქი იბერიული ტომების – ლუზიტანების მთავარი განსახლების ადგილია. ქალაქი ატლანტის ოკეანის სანაპიროზე მდ.ტეჟუს (ტახო)

შესართავში მდებარეობს. სახელმწიფო დაპყრობილი ჰქონდათ რომაელებსაც და არაბებსაც. იგი ესპანეთის იმპერიაშიც შედიოდა. ლისაბონი 1755 წლის მიწისძვრამ მთლიანად დაანგრია. შემდეგ – ნაპოლეონი და ფრანგული ოკუპაციის ხანა. 1926-1947 წლებში პორტუგალიაში ფაშისტური რეჟიმი მძვინვარებს. შემდეგ აქ თავისუფლების სიომ დაბერა და პორტუგალია მსოფლიოს ერთ-ერთი მოწინავე, ევროპული დონის სახელმწიფოდ იქცა. პორტუგალიის ცნობილი მოგზაურები არიან ვასკო და გამა, რომელმაც XV საუკუნეში პირველმა შემოუარა დედამიწას. პორტუგალიის ცნობილი სახეა, აგრეთვე, ფეხბურთელი ეუსებო. სწორედ აქ მქონდა ერთ-ერთი საინტერესო შეხვედრა 50-იანი წლების საუკეთესო ფეხბურთელთან, მოზამბიკის პანტერად წოდებულ ეუსებოსთან, რომელმაც ლისაბონის „ბენფიკას“ ვარჯიშზეც და თამაშზეც მიმინვია. თუ როგორ გავატარე მასთან სტუმრობის სამი დღე, ნაიკითხავთ წიგნში, რომელიც მიედღვნება პირენეს ნახევარკუნძულზე ჩემს მოგზაურობას.

ლისაბონმა დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩემზე. აღმაფრთოვანებელია პორტუგალიელთა ტრადიციები...

პორტუგალიის ჩრდილოეთ საზღვრამდე რამდენიმე ქალაქი გავიარე. ჩრდილოეთით, ესპანეთის საზღვართან, ავარიაში მოყვევი. გავიტეხე თავი და სამი ნეკნი, დამემტვრა ველოსიპედიც... მკითხველს, ალბათ, აინტერესებს, თუ ვინ იყო დამნაშავე. ამის განსჯა თქვენთვის მომინდვია, როდესაც დაწვრილებით გაეცნობით ამ შემთხვევასთან დაკავშირებულ ინფორმაციას.

შემდეგ ისევ ესპანეთი, მაგრამ, ამჯერად, მისი ჩრდილო ნაწილი. ატლანტის ოკეანის აღმოსავლეთისა და ბისკაის ყურის სანაპიროებით გავიარე ქალაქები: ვიგო, კომპოსტელა, ლა-კორუნიია, ავილასი, ბარაკალო, ბილბაო, სან-სებასტიანი და სხვ. განსაკუთრებულად მოვიარე ბასკეთი. დავესწარი ბასკურ დღესასწაულებსაც.

ბასკეთი!.. – ესპანეთის „აქილევსის ქუსლი“!

ბასკები!.. – უნამუნო... ეტა...

ბასკეთი!.. – ეს განსაკუთრებული და ფრიად სათუთი თემია!.. საფრანგეთის რესპუბლიკისკენ მიმავალმა წარმოვიდგინე ამ ქვეყნის რთული ადმინისტრაციული დაყოფა... პირინეის მთების გადაკვეთით საფრანგეთის რესპუბლიკის მეღვინეობის დეპარტამენტის დედაქალაქ ბორდოში ჩავდივარ... აქედან ნანტში, შემდეგ ანჟესში, ლე-მანში, შარტრში და ვერსალის გავლით, – პარიზში... მოსაწონია ქალაქის მართვის სისტემა...

1999 წლის ახალი წელი პარიზში – დედამიწის ჭიკბზე გავატარე...

საქართველოს საელჩომ პარიზში ოთახი გამომიყო, რითაც უხერხული მდგომარეობიდან გამომიყვანა... საინტერესო ისტორიით მოვხვდი საცხოვრებლად აღყირელებთან... შემდეგ მონმარტრი, ელისეს მინდვრები, ლუვრი, ლუქსემბურგის ბაღები, ეიფელის კოშკი, ნოტრ დამ დე პარი... მოულოდნელი და უცნაური შეხვედრა ლევილში... ისევ ბატონი კახი ასათიანისა და ამირან აბესაძის დახმარებით ჩამოდის ჩემი უფროსი ქალიშვილი მაია და მისი მეუღლე – ვახტანგი. 15 დღე ერთად ვეცნობით პარიზს...



მინდა შევხვო „იუნესკო“-ში საქართველოს ყოფილი ელჩის, ქალბატონ ნათელა ლალიძის ჩემს მიმართ გულისხმიერი დამოკიდებულების ფაქტს, რამაც მოგზაურობის პროცესში არც თუ უმნიშვნელო როლი შეასრულა...

დაუვინყარია „იუნესკოს“ გენერალური დირექტორის, ფედერიკო მაიორის მიერ ჩემთვის მსოფლიო მოქალაქისა და სპორტსმენის დიპლომის გადმოცემის ცერემონია... მქონდა პრეს-კონფერენცია ჟურნალისტებთან... ნავიკითხე ლექცია საქართველოს საელჩოში და შევხვდი საზოგადოებრიობის სხვადასხვა ფენის წარმომადგენლებთან.

საინტერესოა, თუ როგორ მიპოვნა ეგვიპტეში გაცნობილმა ფრანგმა ქალბატონმა. ოჯახში მინვევისას კი მეუღლეს მოაყოლა, თუ როგორ ასრულებდა იგი ეგვიპტეში ჩემთან დადებულ პირობას...

დაუვინყარია პარიზში ჩემს უფროს ქალიშვილთან, მაიასთან გატარებული დღეები!.. მაიას თბილისში გაცილების შემდეგ გზა ლუქსემბურგის დიდი საჰერცოგოსაკენ გავაგრძელე... წარმოიდგინეთ ლუქსემბურგი, სამეცნიერო დანესებულებები, განათლების სისტემა, მუზეუმები, თეატრები, არქიტექტურული ძეგლები, პარკები... ეს კოპნია ქალაქი-სახელმწიფო ჩართულია ევროკავშირის მმართველობით რგოლშიც... ისევ საფრანგეთი!.. დიდებული ლიონი, გრენობლი და...

შვეიცარიის კონფედერაციაში მოგზაურობას შენევიდან ვიწყებ. იგი ულამაზეს ხეობაში, შენევის ტბის სანაპიროზე მდებარეობს. შვეიცარია 20 სრული და 6 არასრული ადმინისტრაციული ერთეულისაგან შედგება. აქედანაც ჩანს, რომ მას აქვს მმართველობის თავისებური წესი... კონფედერაცია საქართველოზე თითქმის ორჯერ ნაკლები ფართობისაა, რომლის 2/3 იურისა და ალპების მთებს, ხოლო 1/3 მდინარე რეინის დაბლობს და ზეგანს უკავია. საქართველოზე თითქმის ორჯერ ნაკლები ტერიტორიის მქონე კონფედერაცია მოსახლეობით დაახლოებით ორჯერ აღემატება საქართველოსას. მოსახლეობა შემადგენლობით საინტერესო და მრავალფეროვანია... მრავალფეროვანია რელიგიაც. კონფედერაციას მეტად ორგანიზებული, მაღალი დონის მმართველობა აქვს. სამაგალითოა მისი სოფლის მეურნეობა და მრეწველობა, ამიტომ იგი უმაღლეს დონემდე განვითარებული ინდუსტრიული ქვეყანაა. რაც შეეხება ქალაქ შენევას, ...გარდა მისი კლასიკური და ისტორიული მნიშვნელობისა, მისი როლი უდიდესია მსოფლიოში ბირთვული ფიზიკის განვითარების საქმეში, ე.ი. მეცნიერებაში, უმაღლესი დონის ზუსტ მანქანათმშენებლობასა და ხელსაწყოთმშენებლობაში... შეიძლება მსოფლიოში მწერალთა გრანდების ერთ-ერთ უპირველეს ქალაქადაც ჩაითვალოს... ამ ქალაქში შესანიშნავი შეხვედრები და ექსკურსიები მქონდა.

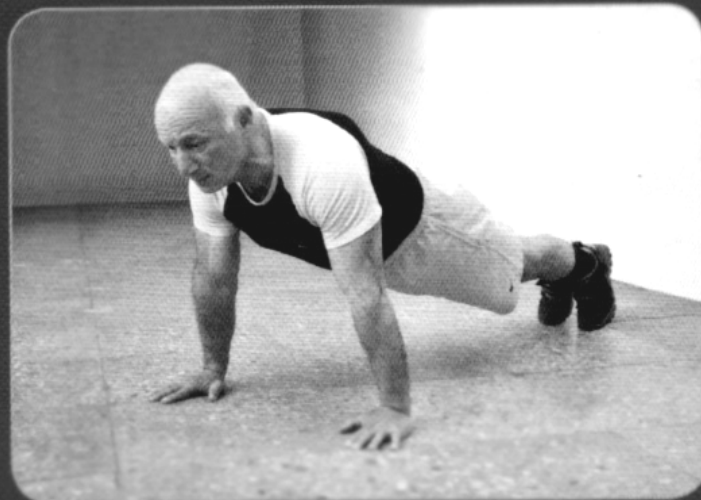
ბევრი მაქვს მოსაყოლი შენევაში საქართველოს საელჩოს თანამშრომლების შესახებ, მათ მიერ ჩემდსამი გამოხტულ გულისხმიერებაზე. მათ შორის გამოვყოფ ელჩს, ბატონ ამირან კავაძეს, ატაშეს – ბატონ ავთანდილ ბაქრაძეს და კონსულს – ქალბატონ ხათუნა ჯანჯალიას, რომლებმაც არამარტო ძვირფასი დრო დამითმეს, არამედ მოგზაურობის სათანადო დონეზე გაგრძელების ბევრი საკითხის გადაწყვეტაშიც დამეხმარნენ...

გაგრძელება იქნება



როგორ დაეცმარცხოთ ნაადრევი სიბერე

ჯუმბარ ლეჟავას „ჯანმრთელობის ფორმულა“



მეთოდიკა

რამდენიმე სიტყვა ავტორზე

ჯუმბერ ლეჟავა დაიბადა 1939 წლის 23 ივლისს ქ. თბილისში, იურისტების, დავით (ალექსანდრე) ლეჟავასა და ეკატერინე კალანდაძის ოჯახში. 1942 წელს გარდაეცვალა მამა და ბავშვობა ომის მძიმე პირობებში გაატარა.

სწავლობდა თბილისის რკინიგზის მე-4 საშუალო სკოლაში. მისი დამთავრების შემდეგ დედა გარდაეცვალა.

სკოლა დაამთავრა ვერცხლის მედალზე და ჩაირიცხა მოსკოვის მანქანათმშენებლობის ინსტიტუტში.

1962 წელს დაბრუნდა თბილისში. სწავლა გააგრძელა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ავტომატიკისა და გამოთვლითი ტექნიკის ფაკულტეტზე.

1964 წელს დაქორწინდა ლიანა ალიბეგაშვილზე, რომელიც გარდაიცვალა 1990 წელს. ყავს ერთი ქალიშვილი (მეორე ქალიშვილი 2009 წელს გარდაეცვალა), ოთხი შვილიშვილი და ერთი შვილთაშვილი.

1964 წლიდან მოღვაწეობდა გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტში. 1968 წლიდან მუშაობდა ხელმძღვანელ თანამდებობაზე. კურირებდა საქართველოში განათლების, მეცნიერებისა და სახალხო მეურნეობში კომპიუტერიზაციის და პროგრამირების განვითარებისა და მათი დანერგვის უზრუნველყოფას. სისტემატიურად კითხულობდა ლექციებს უმაღლეს სასწავლებლებსა და კვალიფიკაციის ასამაღლებელ კურსებზე. გამოქვეყნებული აქვს 24 სამეცნიერო ნაშრომი. 1987 წელს მიანიჭეს საქართველოს სახელმწიფო პრემია.

ბავშვობიდან ფიზიკურად სუსტი იყო, რამაც აიძულა ადრეულ ასაკშივე დაწაფებოდა სპორტს. უყვარდა ხალხური თამაშებიც, სპორტის კლასიკურ სახეობებშიც გამოუცდია თავი და მწვრთნელები დიდ პერსპექტივებს უსახავდნენ.

მიუხედავად სამსახურებრივ საქმიანობაში დიდი დატვირთვებისა, აგრძელებდა ვარჯიშს სპორტის სხვადასხვა სახეობებში. ბოლოს გაიტაცა კულტურიზმმა და მოგზაურობამ (ფეხით, მოტოციკლეტით, მანქანით, ველოსიპედით).

46 წლის ასაკში დაავადდა შინაგანი ორგანოების განგრენით და 1986-87 წლებში გადაიტანა ორი უმძიმესი ოპერაცია, რომლის დროსაც ამოკვეთეს 4 მეტრზე მეტი სიგრძის წვრილი ნაწლავი. ექიმებს მისი გადარჩენის იმედი არ ჰქონდათ, მაგრამ არნახული რწმენით, ნებისყოფით, სიმტკიცით და შეუპოვრობით უამრავი წინააღმდეგობა გადალახა და ისეთ ფიზიკურ ფორმას მიაღწია. რომ ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვებსა და მუცლის პრესის ვარჯიშებში 1990-92 წლებში, დროითი ნორმატივების მიხედვით, გინესის მრავალი რეკორდი დაამყარა, კერძოდ:

135 აზიდვა — ერთ წუთში (არაოფიციალური)

5 011 აზიდვა — ერთ საათში;

16 274 აზიდვა — ხუთ საათში;

19 378 აზიდვა — ექვს საათში;

34 955 აზიდვა — თორმეტი საათში;

44 141 აზიდვა — ოცდამოთხ საათში;

2 806 მუცლის პრესის ვარჯიში 1 საათში (უნწყვეტ რეჟიმში);

100-დღიანი ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვების მარათონული რეკორდი – 1 730 000 აზიდვა და ერთი წლის განმავლობაში 4 800 000 აზიდვა.

1993-2002 წლებში ველოსიპედით მარტოდმარტომ შემოიარა მსოფლიოს ყველა კონტინენტი, 238 ქვეყანა, მათ შორის გრენლანდია და ანტარქტიდა.

მოგზაურობის დროს ექსტრემალური სიტუაციების სიმრავლის გაზრდის მიზნით ჩრდილოეთ ქვეყნებს გადიოდა ზამთარში, ხოლო სამხრეთის ქვეყნებს – ზაფხულში, სამგზის ოფიციალურად სტუმრობდა ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებს (ატლანტის – 1996, ათენის – 2004, პეკინის – 2008).

მოგზაურობიდან ჩამოტანილი აქვს უნიკალური ინფორმაციული მასალა, დასამუშავებელია ასეულობით საათი ვიდეო ფირი. 60 000-მდე ფოტო სურათი. გამოსაცემად მზადაა 4000-მდე დღის დღიური (10.000-მდე თაბახი) და მოგზაურობის ამსახველი შთაბეჭდილებების მრავალტომეულიდან 8 ტომი.

მიუხედავად მისი ასაკისა იგი აგრძელებს მოგზაურობებს. 2006 წელს მას ჰქონდა გეგმაში უკრაინელ ცნობილ მოგზაურთან ერთად, მათ მიერ შექმნილი სპეციალური ველომობილით, რომელსაც პინგვინი დაარქვეს და დევიზად დაისახეს „იბრძოლე და ეძებე, იპოვე და არ დანებდე“ დაელაშქრათ სამხრეთი პოლუსი, სიცივის პოლუსი და მაგნიტური პოლუსი. ამ პროექტმა გაიმარჯვა „ექსპო 2006“-ზე და მისმა მონაწილეებმა დაიმსახურეს მსოფლიო გამოფენის ოქროს დიპლომები. სამწუხაროდ, ფინანსების უქონლობის გამო ამ პროექტის შესრულება ვერ მოხერხდა და მისი განხორციელებისათვის დაინიშნა ვადა 2013 წელი. 2010 წელს ისევ დაუფინანსებულობის გამო ჩაიშალა პროექტი, რომელიც ითვალისწინებდა პოლარული წრის გავლას. ამ პროექტის ჩაშლის გამო წელს გადანყვეტილი აქვს დარჩენილი გასავლელი ექვსი ქვეყნიდან წავიდეს ორ ქვეყანაში სამოგზაუროდ. ესენია: საუდის არაბეთის სამეფო და ლივიის დიდი სოციალისტური სახალხო არაბული ჯამახირია. აქვს სხვა მეტად საინტერესო პროექტებიც, რომელთა განხორციელება-საც აპირებს 2020 წლამდე.

ჯუმბერ ლეჟავა არის საქართველოს უმაღლესი სახელმწიფო ჯილდოს – ვახტანგ გორგასლის პირველი ხარისხის ორდენის მფლობელი, სხვა მრავალი ჯილდოც მიუღია. მაგალითად, UNESCO-მ გადასცა მსოფლიო სპორტსმენისა და მოქალაქის დიპლომი, არის „საქართველოს 2002 წლის“ და „მსოფლიოს 2009 წლის“ ადამიანი, ამერიკის ბიოგრაფიის ინსტიტუტის მიერ შეყვანი-

ლია მსოფლიოს 5000 ლიდერთა სიაში, კემბრიჯის უნივერსიტეტმა კი დაასახელა მსოფლიოს 400 წარჩინებულში. არის სრულიად უკრაინის გეოგრაფიული საზოგადოების და სრულიად უკრაინის ტურიზმის საზოგადოების წევრი, ევროპის ბიოგრაფიის ცენტრის გენერალური დირექტორის მოადგილე, მსოფლიოს მრავალი ქვეყნისა და საქართველოს სხვადასხვა ქალაქის საპატიო მოქალაქე, მათ შორის 2009 წელს აირჩიეს თბილისის საპატიო მოქალაქედ, არის სპორტის დამსახურებული მუშაკი, მიღებული აქვს საქართველოს ოლიმპიური მედალი, დაჯილდოებულია ამერიკის ბიოგრაფიის ინსტიტუტის მიერ ოქროს მედალით და მრავალი სხვა.

ნაზისმიერ დროს, ნაზისმიერ აღზიდვა

(რეცენზია)

2009 წლის ივლისში, მე შევთავაზე ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას ჩაეტარებინა სამედიცინო ფუნქციონალური გამოკვლევა, სამედიცინო და ფიზიკური მაჩვენებლების შეფასებისათვის.

ჯანმრთელობა შეფასდა როგორც კარგი, ხოლო ფიზიკური მაჩვენებლები შეესაბამება 40-45 წლის ჯანმრთელი მამაკაცის მდგომარეობას.

უდავოა, ეს მაჩვენებლები მიღწეულია „ჯანმრთელი ცხოვრების წესით – „ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვების“ სისტემატიური ვარჯიშის შედეგად.

ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვა – ეს არის იგივე სიმძიმეების აწევა „მწოლიარე“ გულაღმა მდგომარეობიდან, რომელშიც მონანილეობს სხეულის მრავალი კუნთი, მაგრამ განსაკუთრებლად გამოვყოფ გულმკერდისა და ტრიცეფსების კუნთებს, ზუსტად ისე, როგორც დანოლილი მდგომარეობიდან სიმძიმეების აწევის დროს, ირიბად კი ვარჯიშობს დელტის კუნთი, წინა მხარის, მტევნების წვრილი კუნთები, პრესი და კვადროცეპსები. ეს არის სუფთა ზედაპირული ანატომიური შეხედულებით.

სპორტული ფიზიოლოგის, სპორტული მედიცინის პროფესორის, აშშ ჩემპიონის „ბოდბილ-დინგში“ არაპროფესიონალთა შორის ბობი დელფის კვალიფიციური შეფასებით, „სინამდვილეში, ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვის დროს, ვარჯიშში პრაქტიკულად მონანილეობს სხეულის მთელი მუსკულატურა, ვარჯიშის დროს დინამიურ დატვირთვას იღებს სხეულის კუნთების ნაწილი, ხოლო დანარჩენი, მთელი ვარჯიშის პერიოდში არის სტატიკურად დაძაბული, სხეულის ჰორიზონტალურ მდგომარეობაში დაჭერის გამო. ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვების ვარჯიშს აქვს უდიდესი მეტაბოლური ეფექტი“.

მკერდის დიდი კუნთები არ ჰგავს არცერთ სხვა კუნთს, ყველა ბოჭკოსებური კუნთი ერთი მიმართულებისაა, ხოლო მკერდის კუნთები ლავინის ძვლისაგან იშლებიან მარაოსებურად. ასე რომ ნებისმიერი ვარჯიში ძალუნებურად ტვირთავს მხოლოდ უჯრედების ნაწილს – მხოლოდ იმას, რომელიც ემთხვევა დატვირთვის ვექტორს.

შტანგითა და განტელებით ვარჯიშის დროს, არ არის მანევრირების საშუალება, ხოლო ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვებისას ყველაფერი სხვანაირადაა, რადგანაც საკმარისია ხელები იატაკზე დადოთ, ან მხრებზე ოდნავ ვინროდ, ან ოდნავ განივრად, ან კიდევ ოდნავ წინ, ან ოდნავ უკან და თქვენ აღწევთ გულმკერდის არის ყველა „მიძინებული“ კუნთის გაღვიძებას.

46 წლის ასაკში ჯუმბერ ლეჟავამ საოპერაციო მაგიდაზე ორჯერ გადაიტანა კლინიკური სიკვდილი. სახლში დაბრუნებულმა მტკიცედ გადაწყვიტა არა მარტო ჯანმრთელობისათვის მიეღწია, არამედ დაბრუნებულიყო სპორტში.

„მე, დიდხანს ვფიქრობდი თუ რაზედ უნდა შემეჩერებინა ჩემი არჩევანი“. ამბობს იგი! „სირბილი არ შეიძლება, ხტომა არ შეიძლება, სიმძიმეების აწვევაც არ შეიძლება, ნებისმიერი უეცარი მოძრაობებიც იძლევა უკუჩვენებებს, მაშინ შვილის კარნახით ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვის გადანყვეტილება მივიღე! რაც არის ფიზიკური ვარჯიშის ყველაზე მარტივი და სასარგებლო სახეობა; ფილტვები სწრაფად მდიდრდებოდა ჟანგბადით, შესაბამისად უმჯობესდებოდა სისხლის მიმოქცევაც და შემდეგ, მტევნის თითების ბალიშებში ხომ არის ადამიანის ნერვული სისტემის ყველა დაბოლოება და ნოლბჯენიდან აზიდვების დროს ხდება ამ დაბოლოებების ხელოვნური მასაჟი, რომელიც სტიმულს აძლევდა მუცლის ღრუს შინაგანი ორგანოების მუშაობას. მე, არ ვაჩქარებდი მოვლენებს, დატვირთვებს ვზრდიდი თანდათანობით, ნახევარი წლის შემდეგ ტკივილებიც შემინყდა, სისხლის შემადგენლობა ნორმალური გახდა, რამაც გულის ნორმალური მუშაობის რიტმის აღდგენა გამოიწვია, შემდეგ ნახევარ წელიწადში ფეხზე დავდექი“.

„ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვებს და მუცლის პრესის ვარჯიშებს მოგზაურობის დროს პროპაგანდას ვუნევდი მთელ მსოფლიოს“ – განაცხადა ჯუმბერ ლეჟავამ.

ჯუმბერ ლეჟავას წიგნი „ჯანმრთელობის ფორმულა“ – არის პირველ ყოვლისა ჯანმრთელი ცხოვრების წესის პროპაგანდა და მოწოდება, რომ საკუთარ ჯანმრთელობაზე პასუხისმგებლობა ადამიანმა თავის თავზე აიღოს.

ავტორმა დაამუშავა „ჯანმრთელი ცხოვრების წესი – ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვების გამოყენებით“ მეთოდის და მოუწოდებს ყველას, იგი გადააქციოს ცხოვრების წესად. მეთოდის გასაგები და პოპულარული ენითაა დაწერილი, ფოტო მასალა გვიჩვენებს ამ ვარჯიშის ეტაპობრივ შესრულებას, რაც მეთოდისას ხდის დამოუკიდებლად შესწავლისათვის ყველასათვის მისაწვდომს.

ვარჯიში არ ითხოვს სპეციალურ ინვენტარს და რეკომენდირებულია მამაკაცების, ქალების, ბავშვებისათვის და ასევე იმათთვის, ვისაც აქვს სხეულის ზედმეტი წონა.

ვარჯიში „ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვები“ გამოყენებული უნდა იქნას პრაქტიკულად ნებისმიერი დაავადებების რეაბილიტაციის პროცესებში. სპორტსმენებს შეუძლიათ ეს ვარჯიში აქტიურად ჩართონ ორგანიზმის საერთო გაჯანსაღების, ძალისა და გამძლეობის გამომუშავებისათვის, სპორტული ტრამვების შემთხვევაში ეს ვარჯიში სპორტსმენს საშუალებას მისცემს რეაბილიტაციის პროგრამის ადრეულ პერიოდში დაიწყოს სანვრთნელი ვარჯიშები.

საჭიროდ მიმაჩნია, რომ ჯუმბერ ლეჟავას ვარჯიშების მეთოდის სასწრაფოდ დაინერგოს არა მარტო სპორტის ყველა სახეობის სანვრთნელ მოღვაწეობაში, არამედ თავდაცვისა და შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემაში, უმაღლეს სასწავლებლებში საშუალო სკოლებსა და მოსახლეობის ფართო ფენებში.

საქართველოს საბრძოლო ხელოვნებათა კონფედერაციის ექიმ-რეაბოლიტოლოგი
ალექსანდრე მჭედლიშვილი

მეტად საჭირო ფორმულა აღმოჩენილია (რეცენზია)

საქართველო უნიკალური ქვეყანაა თავისი გეოფიზიკური მდებარეობით, მისი მთა-ბარით, მდინარეებით, ტბებით და შავი ზღვის სანაპიროთი, იგი მსოფლიოში ცნობილია არა მხოლოდ მისი სილამაზით, არამედ ისტორიული შინაარსით, კულტურით, ხელოვნებით, მეცნიერებით, სპორტული მიღწევებით და სხვა.

საქართველოში მრავალი, მსოფლიოში ცნობილი ადამიანი ცხოვრობს და იღწვის მისი მომავლის კეთილდღეობისათვის, რომლებმაც ჩვენს ქვეყანას სახელი გაუთქვეს მის საზღვრებს გარეთ, რომელთა რიცხვს მიეკუთვნება მსოფლიო მოგზაური ჯუმბერ ლეჟავა, რომელიც არა მარტო მოგზაურობითაა ცნობილი, არამედ უფრო მეტიც – ის იბრძვის ხალხის კეთილდღეობისათვის, მათი ჯანმრთელობისათვის, სიბერის დამარცხებისათვის.

ჯუმბერ ლეჟავას მიერ აღმოჩენილია მეტად საჭირო ფორმულა – მომზადებულია სახელმძღვანელო ადამიანის ჯანმრთელობის ხანგრძლივად შენარჩუნების მიზნით.

მეთოდური სახელმძღვანელო

„როგორ დავამარცხოთ ნაადრევი სიბერე“

ჯუმბერ ლეჟავას

„ჯანმრთელობის ფორმულა“

„მეთოდიკა“

რეკომენდირებულია როგორც ახალგაზრდობის, ასევე უფროსი ასაკის და ხანდაზმული ადამიანებისათვის.

ავტორის მეთოდურ სახელმძღვანელოში თანმიმდევრულად თვალსაჩინო ილუსტრაციებით, სურათებით მოცემული აქვს ვარჯიშების შესრულების ილეთები.

მეთოდური სახელმძღვანელო დაწერილია პროფესიონალურად გამართულ, ყველასათვის მისაწვდომ ქართული სპორტული ტერმინოლოგიით, რაც ხელს შეუწყობს საქართველოს ფართო მასების მიზიდვას, რათა იცხოვრონ ცხოვრების ჯანმრთელი წესით.

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სპორტის ფაკულტეტის ცენტრის

„სპორტის აკადემიის“, ასოცირებული პროფესორი

საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი მძლეოსნობაში

მამია ტულუში

28.04.2010.

ჯუმაბერ ლეჟავას მიერ შემუშავებული ჯანმრთელი ცხოვრების წესი – წოლჯანიდან მკლავებზე აზიდვების მეთოდისა

ბოლო ხანებში მსოფლიოში დიდი ყურადღება ექცევა ჯანმრთელი ცხოვრების წესს. ძალიან ბევრი ფიქრობს, გაიუმჯობესოს ჯანმრთელობა, მაგრამ ბევრს კიდევ ჰგონია, რომ იგი ამას ვერ შეძლებს, რადგან უჭირს ცხოვრებისეულ „სიკეთესთან“ – სიგარეტთან, ნარკოტიკებთან, ლოთობასთან, სიზარმაცესთან განშორება.

აქამდე გავრცელებული იყო აზრი, რომ თუ გინდა იყო ჯანმრთელი, უნდა ივარჯიშო აერობიკით, იარო ფიტნეს კლუბში, ირბინო ძუნძულით (ჯოგინგი), იცურაო, შეიძინო სპეციალური სავარჯიშო ტრენაჟორები და სხვ.

უპირველესად, ჯანმრთელი ცხოვრების წესის დანერგვაზე და მოსახლეობის მასობრივი გაჯანსაღებისათვის უნდა იზრუნოს სახელმწიფომ. მან უნდა იფიქროს ნებისმიერი დასახლებული პუნქტის ჰიგიენურ მდგომარეობაზე, პარკების სიმრავლეზე, ქარბი და მავნე გამონაბოლქვის აკრძალვაზე, ლოთებისა და ნარკომანების მკაცრ აღრიცხვაზე და მათ სათანადო მკურნალობაზე, უარყოფითი საზოგადოებრივი აზრის შექმნაზე თამბაქოს მწვევლთა მიმართ.

ძალზე საშურია, რომ სახელმწიფომ ლოკალურ ტერიტორიებზე (დაბა, სოფელი, ქალაქი) შექმნას გზების ისეთი სისტემა, სადაც შესაძლებელი იქნება ველოსიპედების უსაფრთხო გადაადგილება, რაც, ხელს შეუწყობს მათ მასობრივ გამოყენებას და ჯანმრთელი ცხოვრების წესის ერთ-ერთი სახის – ველოსიპედის გამოყენების დანერგვას.

ვფიქრობ, საგზაო კანონში ველოსიპედით მოსიარულეთათვის აუცილებლად უნდა დაფიქსირდეს უსაფრთხო მოძრაობის შესაბამისი წესები.

ახლა შევეხოთ აერობიკის ფიტნესის, ჯოგინგისა და ცურვის კლუბებში ვარჯიშებს. რა თქმა უნდა, ამ კლუბებში ვარჯიში ადამიანს მოუტანს ჯანმრთელობას, მაგრამ ეს გარკვეულ პრობლემებსაც წარმოქმნის, კერძოდ, სატრანსპორტო, ადგილმდებარეობით, ფინანსურ, აღჭურვილობით უხრეხულობებს და ა. შ.

გარდა ზოგადად ჩამოთვლილ პრობლემებისა, ჩნდება სხვა, მთელი რიგი სიძნელეები, – კერძოდ, ზემოთ ჩამოთვლილი ვარჯიშები გათვლილია საკმაოდ განვლილ დროზე და ყოველივე ქმნის ნერვიულ ატმოსფეროს, რადგან ბევრი ადამიანი, თავისი ბუნებით მაქსიმალისტია და მიაჩნია, რომ შედეგის მიღწევისათვის საკმარისია მცირე დრო. ამ შემთხვევაში მთავარია ფიზიკური მდგომარეობის არამოწვევებითი გაუმჯობესება, არამედ რეალური შედეგის დაფიქსირება, რაც მხოლოდ ხალისიანი, ბიოლოგიურად გათვლილი ვარჯიშის დროს მიიღწევა.

აღსანიშნავია, რომ სხვადასხვა კლუბებში ვარჯიში, უმეტეს შემთხვევაში ხელმისაწვდომია მცირე რაოდენობის, მატერიალურად შეძლებული ოჯახებისათვის ან პირებისათვის, რომლებსაც თავისუფალი დროის დიდი მარაგიც აქვთ, რაც, ცხადია, გამორიცხავს „ჯანმრთელი ცხოვრების წესის“ მასობრივ ხასიათს.

მითითებული მასობრივი ხასიათი თითქოს ტრენაჟორების ინდივიდუალურად შექმნის ხარჯზეც შეიძლება, მაგრამ ესეც, თქმა არ უნდა, კვლავაც და კვლავაც შესაბამის ხარჯებთან და სათანადო თავისუფალ ფართთანაცაა დაკავშირებული, რისი შესაძლებლობა ბევრს არ გააჩნია.

რაც შეეხება ჩამოთვლილ ვარჯიშთა ცალკეულ სახეობებს, მაგალითად ჯოგინგს (ძუნძულს), ესეც ყოველთვის არ მიგვაღწევინებს სასურველ შედეგს, რადგან ბევრს ძუნძულით ვარჯიშისას არა აქვს ბუნებრივი გარემო პირობები, ვგულისხმობთ ელემენტალურ სუფთა ჰაერს, რომელიც ნაკლებადაა ახორხლილ კორპუსთა გარემოცვაში. სპეციალურ სუფთა ჰაერიან გარემოში მოხვედრისათვის კი საჭიროა თავისუფალი დრო და სპეციალური ტრანსპორტი. ზემო ხსე-

ნებული და სხვა პრობლემები ახლავს აერობიკით ხალხის მასობრივ დასაქმებასაც, კერძოდ, სპეციალური სავარჯიშო ადგილის უქონლობა, მუსიკალური ცენტრების სიმცირე და ა. შ.

ჩემი მიზანი იყო, მომეხსნა ცხოვრებისეული ფაქტორებით წარმოქმნილი ყველა ზემოთ ნახსენები პრობლემები და მომეძებნა ისეთი ვარჯიში, რომლის გამოყენებასაც შეძლებდა ყველა მსურველი სქემისა და ასაკის მიუხედავად.

გააზრებული მეცადინეობის შედეგად, დარწმუნებული ვარ, მივაგენი ფიზიკური გაჯანსაღების უნივერსალურ საშუალებას, რაშიც მეთოდის ნაკითხვისას დარწმუნდებით.

ჯანმრთელი ცხოვრების წესი გიცავთ თქვენ ექიმებთან ხშირი ვიზიტისაგან და გიგრძელებთ სიცოცხლის ხანგრძლივობას. რატომღაც ამაზე ბევრი გვიან იწყებს ფიქრს. ჩემი რჩევაა ჯანმრთელობის დაცვა მუდამ გახსოვდეთ. ჯანმრთელობა და ადამიანის სულიერი და ფიზიკური სილამაზე გარკვეულწილად ურთიერთკავშირშია. ცხოვრების ამგვარი წესის შემადგენელი ნაწილებია: **სწორი კვება, ფიზიკური ვარჯიშები, დროული ძილი, სუფთა წყალი და სუფთა ჰაერი.**

ფიზიკურ ვარჯიშად შევარჩიე ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვები რაც თქვენ დაგიცავთ ზედმეტი წონისაგან, გაგიმაგრებთ კუნთებს, გექნებათ მოხდენილი სხეული და შინაგანი ორგანოების გაჯანსაღებითა და ხშირ შემთხვევაში განკურნებით, გახდებით ჯანმრთელი.

ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვის ჩემს მიერ შემუშავებული მეთოდიკა – უდააო დაეხმარება ნებისმიერი სქესის, ასაკის, ჯანმრთელობისა და ფიზიკური კონდიციის მქონე ადამიანს ჯანმრთელობის განმტკიცებაში და სხეულის სრულყოფაში.

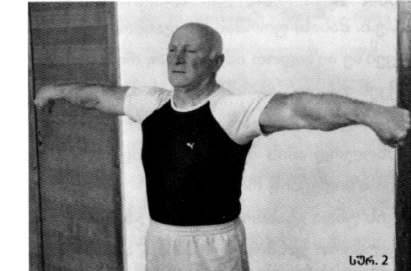
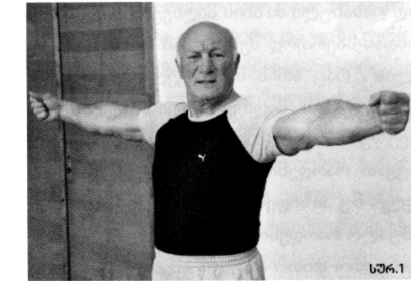
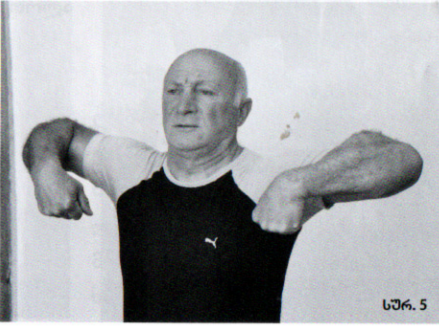
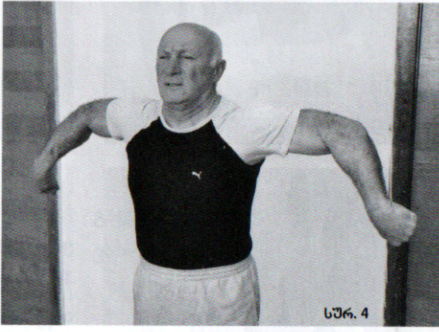
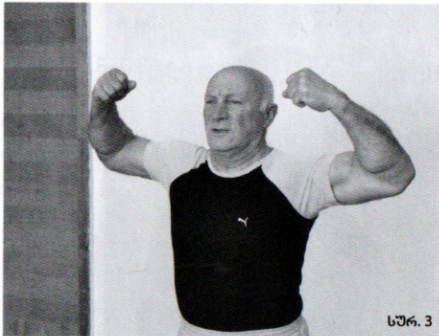
მკლავებზე აზიდვებში, პირადად, დამყარებული მაქვს მსოფლიო და გინესის 14 რეკორდი. ველოსიპედით მარტოდმარტომ ვიმოგზაურე მსოფლიოს 238 ქვეყანაში, ყველგან მქონდა საჩვენებელი გამოსვლები არამარტო მასობრივი თავშეყრის ადგილებში (პარკები, სკვერები, პორტები, აეროპორტები, სტადიონები და ა. შ.), არამედ, სხვადასხვა დაწესებულებებში, უნივერსიტეტებში, სკოლებში, სპორტულ ორგანიზაციებში და სხვა. ყველგან დიდი გამოხმაურება მქონდა. ამის შესახებ წერდა მსოფლიო პრესა და გადასცემდა თითქმის ყველა ქვეყნის ნაციონალური ტელევიზია.

ქალისა და მამაკაცის დატვირთვები განსხვავებულია, ორივე სქესი მიიღტვის ჯანმრთელობისკენ, სხეულისა და მასის სრულყოფისაკენ. ჭარბწონიანმა დღეში ერთხელ მაინც უნდა ივარჯიშოს **გადალამდე**. ნორმალურმა მასისამ და გამხდარმა კი, დღეში ერთხელ მაინც, **დალამდე**. (ყურადღება მიაქციეთ სიტყვებს **„გადალამდე, დალამდე – ნიშნავს ორგანიზმის კარგად გახურებას**). თითოეულმა მოვარჯიშემ ყოველდღიურად ყურადღება უნდა მიაქციოს გულის ნორმალურ მუშაობას, პულსის რაოდენობას და დააკვირდეს არტერიული და თავის ქალის შიდა წნევებს. ბავშვების ვარჯიში უნდა აკონტროლოს მშობელმა. მამრობითი და მდედრობითი სქესის ნებისმიერი ასაკის ადამიანისათვის აზიდვების რაოდენობები ინდივიდუალურია.

ვარჯიშის დაწყების წინ უნდა ვხედავდეთ მიზანს. ეს არის **წონის დარეგულირება, სულიერი და ფიზიკური ჯანმრთელობა, სხეულის სრულყოფა**, ადამიანის შინაგანი ორგანოებისა და მეფური დაავადებების განკურნვა. უწყვეტი ხანგრძლივი ვარჯიშის შედეგად მივიღებთ სამივე (ჯანმრთელობის შექნა, სხეულის სრულყოფა, სხვადასხვა შინაგანი ორგანოების განკურნვა) შედეგს. ვინაიდან ადამიანს ბევრი ფაქტორი უშლის ხელს სისტემური ვარჯიებისათვის, მაინც გამოვყოფ მათში ერთს. **ეს არის სიზარმაცე**. ამიტომ თავდაპირველად ადამიანების ასეთმა ჯგუფმა სიზარმაცის დასაძლევად უნდა გამოიმუშაოს ნებისყოფა. ნებისყოფის გამომუშავებას სჭირდება ისეთივე ვარჯიში, როგორც აზიდვების ვარჯიშს. ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს, რომ გონიერება და ნებისყოფა

ფა არის მიზნის მიღწევის საფუძველი. გონიერებაში ვგულისხმობ მიღწეულის სწორ ანალიზს, რათა დატვირთვები ვცვალოთ ანალიზის შესაბამისად.

სამივე ჯგუფის ვარჯიშის შესრულებისათვის, როგორც აღვნიშნე, დიდი მნიშვნელობა აქვს **ნებისყოფის გამოიმუშავებას**. თუ ჩვენ ვისწავლით სურვილის მიღწევისათვის მოქმედების მართვას, ჩვენ მივალწვეთ ყველაფერს. ეს ნიშნავს წინააღმდეგობისაგან თავის დაღწევას, როცა კი არ უნდა წარმოიქმნას ის. ჩვენს შემთხვევაში ნებისყოფის გამოიმუშავებისათვის წინააღმდეგობას წარმოადგენს სისტემურად მკლავებზე აზიდვების ვარჯიშის შესრულება. ასეთი წინააღმდეგობა თავიდან უნდა დავძლიოთ დღეში n-რაოდენობაჯერ – ყოველდღე, ყოველ კვირა და შეიძლება ყოველ თვეც. ასეთი შრომით თქვენ დაიწყებთ ვარჯიშების სურვილით და არა იძულებით შესრულებას, რაც ნიშნავს, რომ **თქვენ იძულებითი შრომით გამოიმუშაოთ ნებისყოფა, სურვილით ვარჯიშების შესრულებისათვის**, რაც ვარჯიშს ბევრად ეფექტურს ხდის ჯანმრთელობისათვის და საერთოდ დასახული მიზნის მიღწევისათვის. ამის შემდეგ თქვენი ლექსიკონიდან საერთოდ შეგიძლიათ ამოიღოთ „მე ამის გაკეთება არ შემიძლია“, რაც არის საფუძველთა საფუძველი ნებისმიერ საქმეში წარმატების მიღწევისათვის. მკლავებზე აზიდვების ვარჯიშის ეფექტურობისათვის სამივე ჯგუფის სურვილისათვის **უნდა დავიცვათ რაოდენობრივი მცირედი მატების პრინციპი**, ეს ნიშნავს, – **დღეს ნუ აზიდვით შესაძლებლობის მაქსიმუმით**. დღეს აზიდე საშუალო რაოდენობით და ყოველდღე აზიდვების რაოდენობას უმატეთ თითო-თითო აზიდვა. ასეთი პრინციპით მიდგომა მოგცემთ სასურველ ჯანმრთელობას და მიზნის სრულად მიღწევის საშუალებას. ე. ი. მასას, ფორმას და ჯანმრთელობას. გირჩევთ, ყოველთვის მკლავებზე აზიდოთ იმდენჯერ, რომ ვარჯიშის დამთავრების შემდეგ თქვენ თქვათ: **„ვგრძნობ თავს ძალიან კარგად, შემიძლია მეტჯერაც ავიზიდო, მზად ვარ უფრო რთული რეჟიმით აზიდვებისთვის“**. მხოლოდ ამის შემდეგ შეგიძლიათ გაზარდოთ სერიაში ერთჯერადი აზიდვების რიცხვი.



ვარჯიშის დროს ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს, რომ გარდა სხეულის სრულყოფისა, უნდა მივალწვიოთ ჯანმრთელობასაც, ამიტომ იგი უნდა შევასრულოთ ყოველთვის სურვილით და სწორად. კონტროლის გამძაფრება გამოწვეულია იმითაც, რომ გული მუშაობს დატვირთვის არაბუნებრივ რეჟიმში. ეს პროცესი მიმდინარეობს გარკვეული დროით, რის გამოც იგი განსაკუთრებულად იტვირთება. ამიტომ ყოველთვის უნდა ვიფიქროთ და ვაკონტროლოთ,

რომ არ გადავტყდეთ იგი. გადაღლის შემთხვევაში შეიძლება ეს ვარჯიში გახდეს დაავადების მიზეზი,

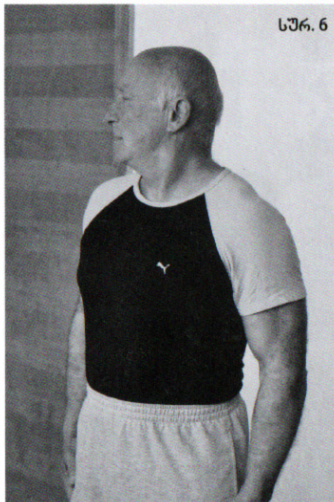
ამას კი იწვევს ვარჯიშის იძულებითი შესრულება, თუკი არ იჩქარებთ და არ მონდომებთ მოკლე დროში რაოდენობრივად ბევრი აზიდვის შესრულებას და აზიდვებს შეასრულებთ მხოლოდ სიამოვნებაში, მაშინ მიიღებთ სასურველ შედეგს.

სანამ ვარჯიშს დაიწყებდეთ ყურადღება უნდა მიაქციოთ სავარჯიშო ადგილს და გარემოს. ვარჯიშის დროს ადგილი უნდა იყოს მკვირივგრუნტიანი, ხოლო ჭარბი რაოდენობის სუფთაჰაერიან ოთახში რომ ვივარჯიშოთ, აუცილებელია გავაღოთ ფანჯარა ან კარები, ან სულაც, უნდა ვივარჯიშოთ ჰაერზე. საერთოდ უნდა გვახსოვდეს, რომ არ ვივარჯიშოთ ხალიჩით დაფარულ იატაკზე, რადგანაც იგი ყოველთვის შეიცავს მტვერს და მიმართული ღრმა ჩასუნთქვის დროს მტვერი ადვილად ხვდება ჩვენს ფილტვებში, რაც შეეხება მკვირივ გრუნტიან სავარჯიშო ადგილს, სასურველია იგი ვარჯიშის წინ მოვნიმინდოთ სველი ტილოთი, კარგია თუკი სასუნთქ ზედაპირზე დავაგებთ პატარა ტილოს ან დავდებთ პატარა ფიცარს.

ვარჯიშისათვის მზადებას ვიწყებთ გაღვიძებისთანავე. ვიღვიძებთ ერთი და იგივე დროს. ეს უნდა დაარეგულიროთ დილის საქმიანობის დაწყების დროის მიხედვით. **გაღვიძების შემდეგ ვისვენებთ 5 წუთს და გავიაზრებთ დღის სამუშაო გეგმას.**

შემდეგ ვდგებით, ვიბანთ ხელპირს, რითაც ვეგუებით ფეხზე დგომის მდგომარეობას. ამ პროცესსაც უნდა დაუთმოთ ხუთი წუთი, რის შემდეგაც ვიწყებთ მოთელვის ვარჯიშებს. **ვდგებით გამართული, ფეხებს ვდგამთ ოდნავ განზე და ვასრულებთ მაჯების (სურ. 1. 2.) იდაყვების ზემოთ და ქვემოთ (სურ. 3. 4.) და მხრების (სურ. 5.) ბრუნვით მოძრაობებს ორივე მხარეს 10-10-ჯერ.**

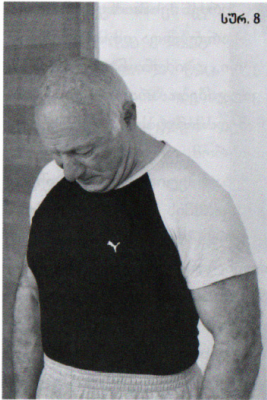
გვახსოვდეს, რომ ვარჯიშის დროს უნდა ვისუნთქოთ პირით, მაჯების, იდაყვებისა და მხრების მოძრაობის ტემპის მიხედვით.



ადგილზე სიარულში ვისვენებთ 2 წუთს. დასვენების შემდეგ ვასრულებთ კისრის ვარჯიშებს, თავის მაქსიმალურად მიტრიალებით მარჯვნივ (სურ. 6.)

და მარცხნივ (სურ. 7.) ვარჯიშს ვასრულებთ თითოეულ მხარეს 10-ჯერ ნელი მიტრიალებით, აღვნიშნავ – თავი უნდა მიატრიალოთ და არა დაატრიალოთ.

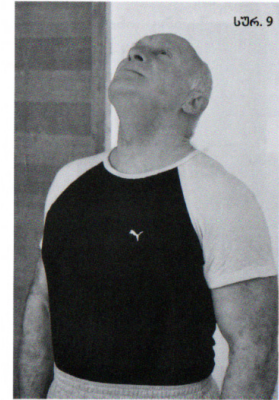




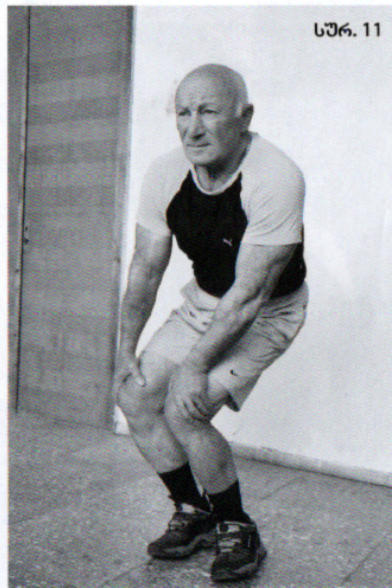
ასევე თავის მაქსიმალურად წინ ნელი დახრით (სურ. 8.)

და უკან მაქსიმალურად ნელი გადანევით (სურ. 9.) ვარჯიშს ვასრულებთ 10-10-ჯერ.

ამ ვარჯიშებს ვასრულებთ ღრმა ჩასუნთქვა-ამოსუნთქვით ე. ი. ნელი ჩასუნთქვისას შევწევთ მუცელს ხერხემლისკენ. შემდეგ სწრაფად ამოვისუნთქავთ და მუცელი სწრაფად უბრუნდება სანყის მდგომარეობას.



ეს ვარჯიშები ამავე დროს მუცლის ღრუს შესანიშნავი მასაჟია, მათ შორის გულის კუნთისაც. იგი სასარგებლოა იმ პირთათვის, ვისაც აწუხებს ხერხემალი, გული, კუჭი, ღვიძლი, ნაღვლის ბუშტი და სხვ. აქამდე ჩატარებული ვარჯიშები არა მარტო სახსრებს ამზადებს ვარჯიშისათვის, არამედ მიმდებარე კუნთებსაც. ამ ვარჯიშების უპირატესობა არის ის რომ, რომგორც მკლავებზე აზიდვების ვარჯიშს, მასაც არ სჭირდება სპეციალური მოედნები, დარბაზები, ჩასაცმელი ფორმები და სხვა. ამის შემდეგ შეგვიძლია ვთქვათ, რომ მკლავებზე აზიდვების ვარჯიშისათვის ვართ მზად.



დამატებით, სურვილის და შესაძლებლობის მიხედვით შეგვიძლია კოჭების, მუხლებისა და ბარძაყების სახსრების სავარჯიშოდ შევასრულოთ ფეხების გარეთ და შიგნით მოხრილ მდგომარეობაში ტრიალი 10-10-ჯერ (სურ. 10).

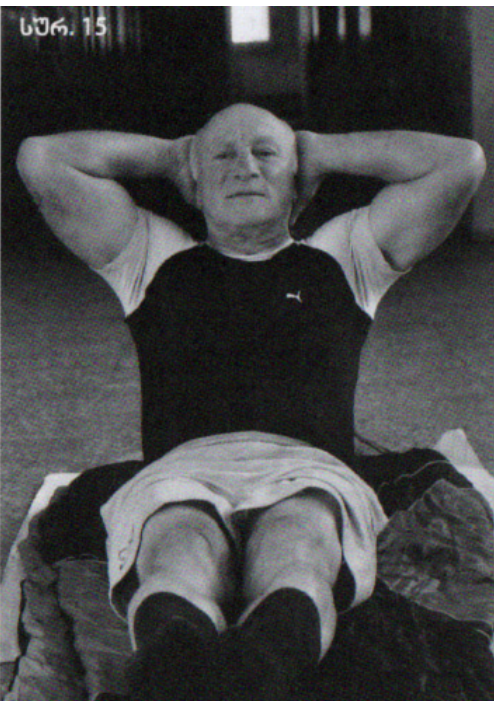
ასევე, ორივე მხარეს ერთი მიმართულებით მუხლების ტრიალი 10-10-ჯერ (სურ. 11).



ერთ წუთიანი შესვენების შემდეგ ვინცებთ ფეხების ვარჯიშს რაც ამავე დროს ამზადებს მუცელს, მუცლის პრესის ვარჯიშისათვის. ზურგზე დანოლილი მდგომარეობიდან 30° კუთხით მოხრილ ფეხებს (სურ. 12) ვშლით რიგრიგობით (სურ. 13, 14). ფეხის გაშლის რაოდენობას ზრდით თქვენი შესაძლებლობის მიხედვით.



მაქსიმუმი 20-ჯერ ერთ სერიაში, ერთ წუთიანი დასვენების შემდეგ გავიმეორებთ ამ ვარჯიშს 5-ჯერ.



ისევ ვისვენებთ ერთ წუთს და ვინცებთ მუცლის პრესის ვარჯიშს არასრული წამოწევით (სურ. 15) ამ ვარჯიშს ვასრულებთ.

ყოველივე ამის შემდეგ ვინცებთ მკლავებზე აზიდვების ვარჯიშს, სავარჯიშო პოზა არის: ხელის გულებს ვდებთ იატაკზე მხრების სიგანეზე, ფეხებს ვშლით ბოლომდე, მუხლებისა და ქუსლების შეერთებით ვდგებით ფეხის თითის წვერებზე. ვარჯიშს ვინცებთ აზიდული მდგომარეობიდან (სურ. 16) ასეთი მდგომარეობიდან დაწვეთ ტანს იატაკის ზედაპირამდე (სურ. 17) და ხელების ტანის გასწვრივ მოძრაობით ავიზიდებით მკლავების ბოლომდე გავშლით (სურ. 18) და ა. შ. 10-10-ჯერ დასვენებებით 5-ჯერ, ე. ი. სულ 50-ჯერ.



გარდა ტანის სწორად დაჭერის, რაც ხელს შეუწყობს ჯანმრთელობის, **ვარჯიშის დროს აუცილებელია სწორი სუნთქვა**. ვარჯიშის პროცესში ეს რთულად დასაუფლებელია, რადგანაც ურთულესი რეჟიმია. სუნთქვის რეჟიმის შერჩევას და შეჩვევას სჭირდება სპეციალური ვარჯიში, რადგანაც აუცილებელია მკლავებზე აზიდვებისა და სუნთქვის შეთავსება. ამიტომ თავიდან ნუ ვიჩქარებთ ბევრი აზიდვის გაკეთებას სუნთქვის სისტემატური დარღვევით. ჯობია გავაკეთოთ ორი-სამი აზიდვა სწორი სუნთქვით. **საერთოდ რეკომენდებულია დატვირთვის მდგორეობაში ჩასუნთქვა და შედარებით მცირე დატვირთვის დროს ამოსუნთქვა**, თუმცა ჩემი რეჟიმით იგი შეცვლილია, რამაც

ჩემს არც ჯანმრთელობაზე უარყოფითად არ იმოქმედა. ე. ი. მთავარია შეგუების პროცესში ისუნთქოთ ღრმად. სუნთქავთ პირით, რადგანაც დატვირთვების დროს საჭიროა თავისუფლად დიდი რაოდენობით ჰაერის ჩასუნთქვა და ასევე თავისუფლად დიდი რაოდენობით ჰაერის ამოსუნთქვა.

აზიდვების სიჩქარე უნდა დაარეგულიროთ ძალისა და სუნთქვის შეთავსების მიხედვით. არ იფიქროთ, რომ ეს მარტივია. აზიდვებისა და სუნთქვის შეთავსებისათვის თქვენ უნდა ივარჯიშოთ მინიმუმ 3 თვე, რის შემდეგაც შეგიძლიათ აზიდვების რაოდენობების ზრდადი გრაფიკის შემუშავება. თუ თქვენ გეყოფათ ნებისყოფა და ყველა რეკომენდებული პირობების დაცვით შეძლებთ ამ ვარჯიშის სისტემატურად და სწორად შესრულებას, დამერწმუნეთ თქვენ განიკურნებით ბევრი შინაგანი დაავადებებისაგან, იქნებით ჯანმრთელი და სხეული მიიღებს სრულყოფილ ჯანმრთელ სახეს. ე. ი. კიდევ ერთხელ გავიმეორებ, მე ამ ვარჯიშების მეთოდიკას ვწერ მათთვის ვისაც ცხოვრებაში აქვს მიზანი და შრომობს ამ მიზნის მიღწევისათვის. ახლა ბევრი თვლის რომ მისი ჰობი არის ჯანმრთელი ცხოვრების წესი. ეს კარგია, მაგრამ ვიბრძვით კი ამისთვის? ამ ვარჯიშის დაუფლებით თქვენ უნდა შეცვალოთ თქვენი ცხოვრება უკეთესობისაკენ, ხართ კი თქვენ ამისთვის მზად? თქვენ თუ მკლავებზე აზიდვებით ივარჯიშებთ სისტემატურად, მაშინ თქვენ შეხვალთ სიმშენიერის, სიკეთის, ჯანმრთელი ცხოვრებისა და მუდმივობის სამყაროში.

თუ არქიტექტურას ეძახიან „გაქვავებულ მუსიკას“, სკულპტურას „გაქვავებულ ფანტაზიას“, მკლავებზე აზიდვების ვარჯიშს მე დავარქმევდი „ჯანმრთელობის, სულიერებისა და აღნაგობის არქიტექტორს“, რაც შემოქმედ პიროვნებას ლამაზი სიცოცხლის სტიმულს აძლევს.

კვლავაც ვიმეორებ – არ მოსწიოთ და ზომიერად მიიღეთ ალკოჰოლური სასმელი (1-2 ჭიქა), ასეთ შემთხვევაში თუ სისტემატურად ივარჯიშებთ გარკვეული დროის გასვლის შემდეგ იგი მასას ჩამოგიყალიბებთ თქვენი სხეულის აგებულების სიმალლის შესაბამისად, ე. ი. თუ ჭარბწონიანი ხართ თქვენი მასა კლებულობს და თქვენს სხეულს მიეცემა სპორტსმენის ტანადობის სახე და ჯანმრთელობა, ხოლო, თუ ხართ გამხდარი, გაგიზრდით კუნთებს და შესაბამისად მასას, რაც არა მარტო ჯანმრთელობას, არამედ სილამაზესაც შემატებს თქვენს სხეულს. ამას ყველაფერს რომ მიალწიოთ, უნდა გქონდეთ საფუძვლიანი არგუმენტები, რაც მასტიმულირებელი იქნება უფრო ინტენსიური დაუღალავი წვრთნისათვის. საფუძვლიან არგუმენტად კი შეგიძლიათ გამოიყენოთ ჩემი მაგალითი.

ამ ვარჯიშის შესრულებისათვის თქვენ არ დაგჭირდებათ სხვადასხვა სავარჯიშო ირალები, რადგანაც იარაღი ვარჯიშისა არის თქვენი სხეული.

ჩემი გამოსვლების დროს ხშირად მეკითხებიან, როგორ დავინწყოთ ვარჯიში, მე მათ ვპასუხობ შემდეგს, რომ ვარჯიში არ არის ამ შემთხვევაში მხოლოდ გულდაღმა მდგომარეობიდან მკლავებზე ეპიზოდური აზიდვები, ასე შეიძლება ადამიანმა ზიანიც კი მიაყენოს თავს, რადგანაც იგი ვერ შეინარჩუნებს ეპიზოდური ვარჯიშის დროს ვერც კუნთის ძალას, ვერც სუნთქვის დამუშავებულ სისტემას და ვერც მკლავებზე აზიდვებისა და სუნთქვის შეთავსებულ კომპლექსს. ასეთ შემთხვევაში ეს ყოველთვის ინვესს მოვარჯიშის გაღიზიანებას, რაც აიძულებს მას გაღიზიანებულმა აკეთოს ვარჯიში. დამერწმუნეთ, ეს მხოლოდ უარყოფითად იმოქმედებს თქვენს ჯანმრთელობაზე და დროთა განმავლობაში გამოიწვევს არტერიული და თავის ქალის წნევების ცვალებადობას და გულის ნევროზით დაავადებას, რაც შემდეგში გამოამჟღავნებს სხვა დაავადებებსაც; რა თქმა უნდა, ეს არ არის სასურველი, რადგანაც ჩვენ ვარჯიში დავინწყეთ სამკურნალოდ და გაჯანსაღებისათვის და არა დაავადებების გასამრავლებლად. ეს ვარჯიში საუკეთესო მასაჟია მუცლის ღრუს ორგანოებისათვის და სასუნთქი გზებისათვის. განსაკუთრებით უხდება კუჭის ნყლუღითა და გასტრიტით დაავადებულებს.

მკითხველს ალბათ დაებადა კითხვა: ვარჯიში მარტივია, მაგრამ რამდენი პირობაა შესასრულებელი?! **დიახ, მთავარი პირობა სისტემატიური ვარჯიშის სურვილია** რაც ძალზე ეფექტურს ხდის მას.

უმრავლესობა, დღის უმეტეს ნაწილს სამსახურში ან სასწავლებელში ატარებს, რის გამოც მათთვის ვარჯიშისათვის ხელსაყრელი დრო საღამოა. მე მაგალითად ვიძინებ 11 სთ-ზე და ვდგები 5 სთ-ზე, ჩემთვის 6 სთ ძილი საკმარისია, რომ მთელი დროის განმავლობაში თავს ვგრძნობდე მხნედ, თუ თქვენთვის 6 სთ ძილი არ არის საკმარისი, მეგიძლიათ იძინოთ 8 სთ და ადგეთ 7 სთ-ზე. ყოველ დღით ვვარჯიშობ 1-1,5 სთ. განმავლობაში. მავანს შეუძლია ივარჯიშოს ნახევარი საათი. დატვირთვებში განსხვავებამ ჩემსა და თქვენს შორის არ გაგაკვირვოთ, რადგან მე სხვა მიზნითაც ვვარჯიშობ, თქვენ კი ჯანმრთელობის შექმნისთვის, სხეულის სრულყოფისათვის, ნებისყოფის გამომუშავებისათვის და წინააღმდეგობების დაძლევის ფსიქოლოგიური მომზადებისათვის და სხვ.

დამატებით მინდა გირჩიოთ: ხანგრძლივი დროით არ ივარჯიშოთ უშუალოდ ჭამის წინ და ჭამის შემდეგ. იგი შეიძლება შესრულდეს მინიმუმ ნახევარი საათით ადრე ან გვიან. ასევე არ შეიძლება ვარჯიში შეასრულოთ ძილის წინ ან გაღვიძებისთანავე. ძილის მდგომარეობიდან გამოსვლის დრო 10-15 წუთია. ასევე 10-15 წუთით ადრე უნდა დაასრულოთ ვარჯიში დაძინებამდე.

ერთჯერადი საშუალო რაოდენობის აზიდვებით შეგიძლიათ ივარჯიშოთ ნებისმიერ დროს – ჭამის წინ და შემდეგ, ძილის წინ და შემდეგ. ყოველთვის შეგიძლიათ აკეთოთ 10-15 ღრმა ჩასუნთქვა-ამოსუნთქვით,

რაც ავარჯიშებს სასუნთქ გზებს, შიგა ორგანოებს, გულ-მკერდს, მკლავების კუნთებს და სხვ.

თუ ვარჯიშობთ ნახევარ საათსა და მეტს, უმჯობესია ჩაიცვათ სპორტული ფორმა სეზონისა და ამინდის მიხედვით. თუ ვარჯიშობთ ბინის პირობებში, უმჯობესია ივარჯიშოთ ფეხშიშველამ ტრუსებში, თუ ბინაში სიცივეა, უნდა ჩაიცვათ, მაგრამ მსუბუქად, ტანსაცმელი უნდა იყოს ისეთი, რომ არ გიჭერდეთ, შეინოვდეს ოფლს. უმჯობესია ვარჯიშობისას ტანსაცმელი იყოს ბამბის.

დილის ვარჯიში ყველასათვის აუცილებელია დილით, რადგან საღამოთი შესაძლოა ადამიანს გაუჩნდეს რაიმე საქმე და დარჩეს ვარჯიშის გარეშე, რაც არასასურველია, საზოგადოდ ვარჯიშის იდეალური დრო არ არსებობს, იგი პრინციპულად ყველასათვის ინდივიდუალურია. ვისაც სურს ხსენებული ხერხით გაიუმჯობესოს ჯანმრთელობა, თავდაპირველად ერთი თვის განმავლობაში ყოველდღიურად უნდა ჩაატაროთ ტანის სწორად დაჭერით ერთნუთიანი ვარჯიშის პოზაში დგომით ღრმა ჩასუნთქვა-ამოსუნთქვები. იგი უნდა გაიმეოროთ მინიმუმ ხუთჯერ მაინც, რათა ვარჯიშის დროს გაიადვილოთ სუნთქვა, მიაჩვიოთ გული ახალ რეჟიმში მუშაობას. ისუნთქეთ პირით ნელი ღრმა (სამი თვლა) ჩასუნთქვით ერთი უეცარი ამოსუნთქვით.

გაითავლისწინეთ ერთი რჩევა: გულმა რომ კარგი დატვირთვა მიიღოს, ვარჯიშის დროს ტემპის ცვლაა საჭირო, ე. ი. მკლავებზე აზიდვები გააკეთეთ სწრაფი ან ნელი ტემპით, შესაბამისი სუნთქვითი პროცედურის დაცვით. თუ თქვენ სერიოზულად ვარჯიშობთ, უნდა იკვებოთ კარგად და რეგულარულად, ბანაობის დროს კი მონაცვლეობით მივილოთ ცივი და ცხელი შხაპი. ყურადღება უნდა მივაქციოთ სასმელ წყალსაც. იგი უნდა იყოს ოთახის ტემპურატურის, ძილის რეჟიმის დაცვა ინდივიდუალურია, მაგრამ უნდა იძინოთ არანაკლებ 6 საათისა. გარდა იმისა, თუ თქვენ დღის განმავლობაში გამონახავთ ერთ-ორ საათს ძილისათვის, ეს ძალიან ნაადგება თქვენს მიერ ვარჯიშის მაქსიმალური ეფექტით ათვისებას და დახარჯული ენერჯის სრულ აღდგენას, ჯანმრთელობა, ძალა, მოხდენილი სხეული – აი რა შედეგებს იძლევა ჩვენი ვარჯიში.

მსოფლიოს ყველა დროისა და ქვეყნის ცნობილი მხატვრები თუ მოქანდაკეები ცდილობდნენ დაედგინათ მოხდენილი სხეულის განმსაზღვრელ ნიშანთა არსი და კანონი. დროის სხვადასხვა ისტორიულ მონაკვეთებში ჯანმრთელობის, ძალისა და მოხდენილი ადამიანის სხეულის დაკვირვებების საფუძველზე, დასკვნები რეალისტურად კეთდებოდა და პირიქით, თუ მოგონილია და რეალობას არის მონყვეტილი, არის ყალბი და ძალზე აბსტრაქტული.

შევადაროთ ჰერაკლესა და აპოლონის ქანდაკებები: ერთიცა და მეორეც არის მამაკაცური ჯანმრთელობისა და მოხდენილი სხეულის განსახიერება. ჰერაკლეს ტანი გამოირჩევა მძლავრი კუნთებით, აპოლონისა კი ელეგანტურობითა და დრეკადი მოხაზულობის კუნთებითაა გალამაზებული. მაგალითი წარმოაჩენს ჯანმრთელობისა და მოხდენილი სხეულის ორ ტიპს. მკლავებზე აზიდვების ვარჯიშით თქვენ შეიძენთ ჯანმრთელობას და აპოლონის ტანის სილამაზეს. იყო დრო როცა მოხდენილი სხეულის მავნებლად ითვლებოდა მხოლოდ ბიცეფსებისა და ყელის გარშემონერილობის პროპორციები და სხვ. ახლა კი, ა. ვორობიოვისა და ი. სოროკინის წიგნში მოყვანილია ერის მანის მოხდენილი სხეულის მაჩვენებელი. გულმკერდის გარშემონერილობას (მშვიდ მდგომარეობაში) გამოკლებული სიმაღლის ნახევარი. სხეულის ჰარმონიული განვითარების შემთხვევაში გულმკერდის გარშემონერილობა მეტია სიმაღლის ნახევარზე. ასეთი პროპორციების დაცვას უწყობს ხელს მკლავებზე აზიდვების ვარჯიში. გარდა ამისა, მისი მთავარი თვისებაა ადა-

მიანის შიდა ორგანოების დაავადებების მკურნალობა. სხეულის წონას დამატებული გულმკერდის გარშემონერილობა. საუკეთესო შეფასებას იღებენ ისინი, ვისაც აქვს ნაკლები მაჩვენებელი: 10-15 – ძლიერი აღნაგობა, 16-20 – კარგი აღნაგობა, 21-25 – საშუალო აღნაგობა, 26-30 – სუსტი აღნაგობა. ეს მხოლოდ მამაკაცების მაჩვენებელია. ადგენენ აგრეთვე ატროპიმეტრიული მაჩვენებლების ცხრილებს, რასაც შეიძლება შევადაროთ თქვენი მონაცემები. მაგალითად, ცნობილი კულტურისტის ჯო უადერის ცხრილი.

სიმაღლე	წონა	გულმკერდი	მხრები	წელი	ბარძაყი	წვივი
152.5	58.5	101.5	38.0	67.5	53.5	37.0
157.0	63.7	104.5	39.5	70.0	55.5	38.0
162.5	70.5	111.0	40.5	76.0	57.0	39.0
167.0	79.0	116.0	42.5	78.5	58.5	40.0
172.0	83.5	118.0	43.0	80.0	59.5	40.5
177.0	90.0	121.5	44.0	82.5	62.0	41.5
183.0	95.0	124.0	44.5	84.0	63.5	42.5
188.0	99.0	127.0	46.0	85.0	65.0	43.0

ჩემი ანტროპოგენური მაჩვენებლები შემდეგია: წლოვანება – 70 წ, სიმაღლე – 171 სმ, წონა – 74 კგ, გულმკერდის გარშემონერილობა – 112,5 სმ, მხრები – 47 სმ, ბიცეფსები – 43 სმ, წელის გარშემონერილობა – 82 სმ, ბარძაყის გარშემონერილობა – 58 სმ, წვივის გარშემონერილობა – 41 სმ.

სხეულის სილამაზე მრავალმხრივია და იზომება უფრო მრავალი წვრილმანით, ვიდრე მისი ზომის მეტრული ლენტით, ჩვენი გრძნობების ინსტრუმენტით ესთეტიკური გემოვნებით ჰარმონიის შეგრძნებით. ისინი ვინც იცნობენ ატლეტებს, იციან, რომ იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ორ მათგანს აქვს ერთიდაიგივე ანტროპოგენური მაჩვენებლები, ისინი გამოიყურებიან სხვადასხვანაირად. ე. ი. განვითარებისა და ჰარმონიის ხარისხის გაზომვის მცდელობა ზომის მეტრული ლენტით უნაყოფო იქნება. კუნთის ხარისხი, რელიეფი, ტანადობის თავისებურებანი, მოძრაობების პლასტიკა და მრავალი სხვა არ ექვემდებარება განზომილებას.

ისე რომ იმათ, ვისაც სურს გაერკვეს, თუ რა არის ადამიანის მოხდენილი სხეული, არ მოვიყვანთ ფორმულებსა და ცხრილებს, ვურჩევთ უფრო მეტად ათვალერონ ძველი სკულპტორებისა და მხატვრების უძვირფასესი ქმნილებები, რომლებიც გვაძლევენ საშუალებას აღვიქვათ ადამიანის სხეული გენიოსების თვალთ. სხვადასხვა ტიპის ადამიანთა ფიგურები თანაბრად აცხადებენ პრეტენზიას იდეალურ პროპორციულობაზე. მათ გაუძლეს საუკუნეების კრიტიკას სილამაზისა და ჰარმონიის ჩარჩოებში. ყველა ტიპის აგებულებაში არის ჩადებული საწყისი სილამაზე. არასწორი ცხოვრების წესით – ფიზიკური დატვირთვების სიმცირით არათანაბარი კვებით, ვერ განვითარებთ, ვერ ვინარჩუნებთ ბუნებით ნაბოძებ ხარისხობრიობას.

თქვენი სხეულის რეალური შესაძლებლობების განსაზღვრა და მკლავებზე აზიდვების მეტოდების არსენალის ეფექტურად გამოყენება გარკვეულ ეტაპზე (მაგ. 6 თვის შემდეგ) დაგეხმარებათ განსაზღვროთ თქვენი სხეულის აგებულების ტიპოლოგია. ადამიანის ინდივიდუალობის მრავალნაირობის მიუხედავად, ანსხვაგვარ 3 ძირითად კონსტიტუციურ ტიპს: ენდომორფულს, ევტომორფულს და მეზომორფულს. ენდომორფულ ტიპს ახასიათებს მძლავრი ძვლის სისტემის ჩასკვნილობა, კანქვეშა ქონის დაგროვების მიმართ მიდრეკილება, რის გამოც ფორმა გვეჩვენება გასწორებული.

ევტომორფული ტიპი წვრილძვლიანია, როგორც წესი, ცხიმის ზედმეტობა არ ახასიათებს, გამხდარია და აქვს უფრო დაგრძელებული პროპორციები.

მეზომორფული ტიპი ათლეტურია, უფრო პროპორციული, კანქვეშა ცხიმს ინარჩუნებს ნორმასთან ახლოს, კუნთების სისტემა კარგად გამოიყურება და იტანს დატვირთვებს.

თითოეულ აღნაგობას აქვს თავისი უპირატესობები, მას სწორი გამოყენება უნდა. თუ თქვენ ყოველივე იმის გაკეთებას შეძლებთ, რასაც აღნიშნული მეთოდის გკარნახობთ, 6 თვის შემდეგ შეატყობთ თავს, რომ ის სისუსტენი, რაც თქვენ გქონდათ ორგანიზმში, თანდათან მცირდება, ხოლო კიდევ სამი თვის გასვლის შემდეგ – საერთოდ ქრება.

ზემოთ აღნიშნული მეთოდით თქვენ ყოველდღიურად მოგიწევთ დაახლოებით 30-45 წუთით ვარჯიში, სერიებს შორის 1 წუთიანი დასვენებით, საერთოდ კი პიროვნება ინდივიდუალურად არჩევს დასვენების დროს გულის დაღლილობის მიხედვით. ვინაიდან ეს ვარჯიში გულისათვის სხვა ვარჯიშებთან შედარებით რთულია. ყოველთვის უნდა დავიცვათ რეჟიმი, რომელიც გულს არ გადაღლის.

**მკლავებზე აზიდვების სისტემატიური ვარჯიში იქლავა
შემდეგ შედეგს:**

- მთელი სხეულის პროპორციულად განვითარებას, მასის მატებას;
- გულმკერდის არის განვითარებას (ზრდას), კუნთების, მათ შორის მხრის კუნთების გაფართოებას;
- მხრის დელტის განვითარებას;
- ძალის ზრდას;
- ბიცეპსების (მკლავის მომხრელი და გამმართველი კუნთები) ზრდას;
- თეძოს კუნთების განვითარებას;
- ბარძაყების განვითარებას;
- წვივის კუნთების განვითარებას;
- მუცლის პრესის კუნთების განვითარებას და სხვ.

ყველა შემთხვევაში გათვალისწინებული უნდა იქნას თქვენი სამუშაოს ხასიათი, პირადი ტარება, თავისუფალი დრო და სხვ. ნარმატებები ბევრად არის დამოკიდებული ნებისყოფაზე.

**წოლჯანიდან მკლავებზე აზიდვების ინტენსიური ვარჯიშების
დაწყებამდე გირჩევთ გაიაროთ მომზადების 3 ეტაპი.**

1. ფიზიკური მომზადება, რომელშიც შედის მსუბუქი დატვირთვა და სუნთქვითი ვარჯიშები, უნდა გაგრძელდეს 1-1,5 თვე;
2. აზიდვების მსუბუქი რეჟიმით ვარჯიშების პერიოდი 1-1,5 თვე; თითო სერიაში უნდა აიზიდოთ 3-5-ჯერ პირველი 15 დღე; სულ შეასრულოთ 10 სერია; 5-10-ჯერ – მესამე 15 დღე, აქაც 10 სერია. მეორე პერიოდში ხდება აზიდვებთან ერთად სუნთქვითი ვარჯიშების დამუშავება.
3. მესამე პერიოდში მოვარჯიშე თვითონ განსაზღვრავს სერიაში აზიდვების რაოდენობას შესაძლებლობის მიხედვით. პირველი 15 დღეს არ უნდა გადააჭარბოს. სერიათა რიცხვი უნდა გაზარდოთ 15-მდე, მესამეში – 20-მდე, ხოლო შემდეგ თქვენი შესაძლებლობებით ზრდით თითოეულ სერიაში უწყვეტი აზიდვების რაოდენობას.

თუ გვინდა, რომ ჯანმრთელობის შექმნასთან ერთად განვავითაროთ ჩვენი ტანის სილამაზაც, მაშინ უნდა გავითვალისწინოთ შემდეგი: მათ ვინც წონას იმატებს ნელა და უჭირს კუნთების მოცულობის გაზრდა, საჭიროა თავიდანვე განვსაზღვროთ ხელისშემშლელი მიზეზები, კერძოდ:

1. კვების არასწორი რეჟიმი – სპორტსმენი ან პაციენტი არ იკვებება ერთი და იგივე დროს და არ იღებს კალორიულ საკვებს (ორგანიზმი არ იკვებება ხარისხიანი ცილოვანი საკვების საკმარისი რაოდენობით, არასაკმარისად მოიხმარს ნახშირწყლებს და ცხიმებს, ვიტამინებს და მინერალურ საშუალებებს);

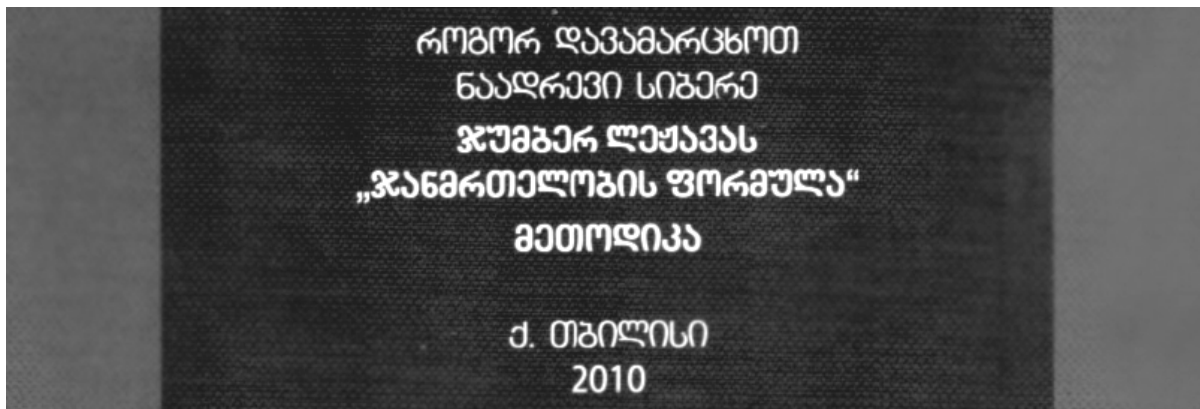
2. ხანგრძლივი, გადამლელი ვარჯიშები, დასვენებისა და ძილის ნაკლებობა ხელს უშლის კუნთების ზრდას;

3. სუსტი ნებისყოფა, ცუდი ფსიქოლოგიური მომზადება.

კუნთების ზრდისათვის აუცილებელია ცილები, რაც წარმოადგენს უჯრედების სამშენებლო მასალას: ცილები ორგანიზმში იშლებიან მონომეზებად, რომლებიდანაც თავის მხრივ წარმოიქმნებიან ახალი მოლეკულები. არსებობს 22 სახის მონომეზა, მათ შორის 10 დამოუკიდებელია, მათ ორგანიზმში არ შეუძლიათ ერთმანეთთან სინთეზი.

აზიდვებში ინტენსიურმა მოვარჯიშემ უნდა მიიღოს დაახლოებით ერთი გრამი ცილა 2,5 კგ წონაზე. ნახშირწყლები და ცხიმები ხელს უწყობენ ორგანიზმის ნორმალურ ფუნქციონირებას და წარმოადგენენ ენერგიის ძირითად წყაროს. არსებობს ენერგიის ცვლის ორი სახე: ანაბოლიკური რეაქციები – უჯრედების დაშლა ენერგიის გამოყოფისათვის. უნდა მივალწიოთ ანაბოლიკური რეაქციის უპირატესობას, რისთვისაც საკვები უნდა მიიღოთ, რაც შეიძლება კალორიული და დახარჯულ ენერგიასთან შედარებით, რასაც თქვენ ხარჯავთ ვარჯიშის დროს...

**მე ვარ ჯანმრთელი ცხოვრების წესის მომხრე
და მიმდევარი, შემომიერთდით!**



ჩოეტების თვადით დანახული ჯუმბერ ღეჯავა

გულნაზ ხარაიშვილი

დიდ მოგზაურს ჯუმბერ ლეჟავას

შენ არაერთხელ მოკვდი, ცოცხალი,
გზა ეკლიანი აირჩიე სამოგზაუროდ,
და ცხრანლიანი, გადამღლეელი ეს ეპოპეა,
უფლის კურთხევით გაიარე და... კვლავ ხმაურობ...
მშვიდობის დესპანს შეგეგება მთელი მსოფლიო,
თან მოგიქარგა უკვდავების კოხტა მანტია.
შენი სახელი დედამინას ვარდად მოჰფინე,
სიყვარული ხომ შენი გულის ანდამატია.
ვლოცულობ შენთვის, თავდახრილი ხატის წინ ვდგები,
გაბრწყინებული იბერიაც შვილს ლოცავს თვისას,
ეჰა ქართველნო! ანთებული, მომავლით ვტკბები,
ერო იხარე, ეს ხომ დიდი მადლია ღვთისა.
სამყარო ფეხქვეშ დაგფენია ფიანდაზებად,
სასწაულების დავიჯერე, რაც შენ გინახავს,
მსოფლიოს რუქას ამშვენებ კვალი ხაზების,
მაგ შენს გმირობას ისტორია შემოინახავს.

გრალის რაინდი

გრალის რაინდს მსოფლიო ეძებს...
არადა იგი ჩვენ გვერდში დადის.
არც გინდათ ფიქრი, ნურც კაფავთ ძეძვებს...
გთხოვთ მის ძებნაში დრო ნულარ გადის,
განსხვავებული გულით და გრძნობით,
ღვთის სიყვარულით გზა რომ დაჯეგა.
მას წმინდა სული მოყვება ყრმობით,
და ბევრჯერ რწმენით სიკვდილს აჯობა.
არ მაქილიკოთ ამ ცნობისათვის,
და არც ატეხოთ აურზაური...
გამოიცანით?! მსოფლიო იცნობს
ქართველი არის ეს მოგზაური.



მოზაურს

ბ-ნ ჯუმბერ ლეჟავას

შენ დაგყვება წარსულიდან სინანული,
 თუმცა ყველგან წრფელი გული დაგაქვს,
 გინდა ყველას უწილადო სიყვარული,
 დიდ მტკვარს, იორს, ჭოროხსა და არაგვს.
 უფლის კალთა, მისი მადლი დაგდევს,
 დედის ტკბილი ძუძუ გინოვია,
 სულ სველდები, განვიმს, კიდევ გათოვს,
 თუ რამე გაქვს ბრძოლით გიმოვინია.
 ჩემი კალმით მინდა ცრემლი შეგიმშრალო,
 შენში წვლილი შევიტანო ეგებ,
 ვცდილობ შრომა არასოდეს დაგაყვედრო,
 საქართველო კვლავაც გზებზე გეძებს.
 დაისია, მზემ პირბადე გადაიძრო,
 ალაზანის ტალღა გულში გიკრავს.
 და ზვირთებში, დარდის ფიქრი ხომ დაიყო.
 საიდუმლო წყლისთვის რატომ გითქვამს,

ბაღში ვარდი ისევ – ისე დაიდარდებს,
 ელოდება შენს გაქროლილ სიოს,
 მგზავრობის დროს სევდას გულში დაიგროვებს,
 ცოლის სულმა გზებზე რატომ გდიოს.
 სურს მას გახდეს ტკივილების მოზიარე,
 სატრფიალო გრძნობის უწყვეტ სუნთქვად,
 კვლავ თუ ასე მოგზაურო სულ იარე,
 ცის ხომალდსაც დაენევი ზუსტად.
 არ გაგტეხოს ჯავრმა, ერის დარდმა
 ჩვენ გვჭირდები კვლავ ცოცხალი ისევ...
 სიყვარული შეინახა ვარდმა
 სურნელებას ალბათ გზაში მისდევ...
 ხის ტოტებზე ჩიტუნები ჭიკჭიკებენ,
 მოგზაურზე ყყლოპინობენ ამბავს,
 შენს იდეებს არასოდეს ინუნებენ,
 სისწრაფით კი გამგვანებენ არაგვს.

ნახვედი

(მოგზაურს ჯუმბერ ლეჟავას)

ნახვედი, გაგყვა ცოლის სული, შენდა საამოდ,
 წყურვილს გიკვავდა, სიყვარულით დაგფოფინებდა.
 ზოგჯერ ტკივილი, შენს უჩუმრად იმან გააგდო,
 გზებზე ხიფათზეც შეუმჩნევლად გატყობინებდა.
 ერს, რომ უჭირდა იმან გამცნო, ტკივილი ალბათ
 სამშობლოს მწუხრით, ცრემლებს ყრიდა იქნებ კიდევაც,
 ბორჯომის ნაძვის ცეცხლის ალით, მყინვარიც გალღვა,
 ტაძრებს ძარცვავდნენ და ლანძღავდნენ, უფლის მიმდევართ,
 როს ჩამოხვედი, დაგიძიმდა გული ისევე,
 შენ დესპანი ხარ, მშვიდობისთვის თავს არ იზოგავ,
 აქ ჩრდილო ძმები უსამართლოდ დარდებს გისევენ,
 ჯერ ისეც რა გვაქვს და მიწები მათგან იყოფა.





მარინა ყიფიანი

ჯუმბერ ლეჟავას სსოვნას!

ჯ-ერაც არ მინდა დავიჯერო „მეხის გავარდნა“,
 უ-ლმობელ სიკვდილს თუ შეეძლო მისი დაჩაგვრა,
 მ-რავალი ჯილდო-რეკორდებით უბადლო სპორტსმენს,
 ბ-რმა ბედისწერამ უღალატა, როგორ დაჯაბნა.
 ე-რის და ქვეყნის სასახელო მამულიშვილო,
 რ-აგულმა უნდა აიტანოს შენი დაკარგვა,
 ლ-აჟვარდ სივრცეში ზეცას ასწვდა სული ძლიერი,
 ე-მახსოვრები ქართველობას და არ დაგკარგავს.
 უ-ამთა ცვლა სახელს დანატოვარს ვერას დააკლებს,
 ა-ხალ თაობას გაუნათებს გზას მომავლისას,
 ვ-ამაყოფ, მეც იმ საქართველოს ერთი შვილი ვარ,
 ა-სეთ ვაჟკაცებს რომ იგლოვებს ჩვენგან წასვლისას.





ნაილი ხარაიშვილი

მსოფლიო მოგზაურ ჯუმბერ ლეშავას ხსოვნას

ბევრჯერ გინახავს მზის ჩასვლა ჯუნგლში,
 და შეხიზნულხარ თავშესაფარში მოთმინებისა,
 რა სიძლიერის სიკეთე კრთოდა მაგ თვალებიდან!
 შეპყრობილივით გზას გითმობდა ხროვა მგლებისა..
 შენს დანახვაზე გადიქცეოდა ვეფხვი კეთილად,
 შემოსილ მაუგლს მოგელოდნენ ტყის ბინადარნი,
 ტოტს განოლილი, გილიმოდა შავი ავაზაც,
 შენს სტუმრობას აგრძნობინებდა ხმა შინაგანი.
 მეგობარივით ტაშს გიკრავდა არწივი ციდან,
 ცელქი მაკაკა ლიანისგან გიქსოვდა ჰამაკს,
 ლეოპარდების ოჯახებსაც რომ შეხვდებოდი,
 გესალმებოდნენ სათითაოდ ლამაზს და ამაყს.
 მგალობელ ჩიტთა გაოცებდა გაორკესტრება,
 ვით ცისარტყელა, თუთიყუშთა ირაო ცაზე,
 ველურ ბუნების ეგზოტიკას სიღრმით სწვდებოდი,
 სიყვარულს ჰყენდი მოგზაური მსოფლიოს გზაზე.
 ვერ გაუძლებენ ყვავილებიც შენს ზეცად ასვლას,
 მათგან ნაკმევი სურნელება გამოგაფხიზლებს,
 შენთვის მოქარგულ ფიანდაზზე დაგავანებენ,
 მათთან ერთად გვემშვიდობები ჩვენც, ძმადნაფიცებს.
 შავით მოსილა ველოსიპედის ორი ბორბალიც,
 ორთავ სოფელში ნათლით გიბრწყინავს ძლიერი სული,
 წინა ბორბალით გულში დარდებს, ფიქრებს იხვევდი,
 და,
 მეორე კი...
 დაგყვებოდა, როგორც წარსული.



მოგზაური ჯუმბერ ლეყავა



ნაირა ნიყარაძე

საოცარია, გასაკვირია,
კაცი, რომელიც გადაირია,
რა იყო შიში, მან არ იცოდა,
მხოლოდ სურვილით მუდამ იწვოდა.
არად ჩააგდო ქარი და თქეში,
ველოსიპედით იარა ეშხით,
შემოიარა თითქმის მსოფლიო,
იქნება გზანი სწრაფად მოლიოს.

ან ვინ ურჩია, – დახედა რუკას,
უცხო ქვეყანა სხვაგვარად უკრავს.
– ეს გინერია ნამდვილად ბედით,
ივლი პატარა ველოსიპედით!
რუსთაველზე თუ უქმად იდექი,
და არავისი გქონდა იმედი,
ხომ იყვნენ დიდი მოგზაურები
და სურვილები ჰქონდათ ულევნი?
ერთხელ გვიამბო: სიზმარი ვნახე,
ჩემი მეუღლის ნათელი სახე,
მითხრა: გაბედე, ნადი, ძვირფასო,
აქ უდარდელად ნულარ ზიხარო!
– მეც დავიჯერე, და ამის შემდეგ,
ველოსიპედით დიდხანს ვიარე,
ორასზე მეტი ქვეყანა ვნახე,
ვერვინ დამიგო ბოროტად მახე.
მახსოვს სიცხე და მახსოვს ზამთარი,
მე ვარ ქართველი და ვარ ამტანი,
მეგობრისა და ძმობის გამტანი,
გვიცავს უფალი, გვიცავს ტაძარი,
გინესის წიგნში მოვხვდი ქართველი,
მოდით ამინთეთ ოქროს სანთელი!..





მზიური დათიაშვილი-ავციაური

საჯაყიო აღამინს

ჯუმბერ ლეჟავას

შენ დიდება ხარ დიდებათ შორის,
 უფლისკენ სავალ გზების დესპანი,
 შენ შემოგყურებს მთელი საუნჯე:
 ერი და მისი ქველი მცველ-სპანი...
 ვინ არ გიშვილა დიდი სპორტსმენი,
 ბუნების დამცველ ელჩად მიგიხმო
 გინესის მრავალგზის რეკორდსმენი
 მსოფლიომ დიპლომატად მიგილო...
 ცხრა ნელინადი მოგზაურობდი,
 მრავალ პრემიის ხარ ლაურეატი,
 გორგასლის პირველ ხარისხის ორდენს,
 ფლობ, ერს პატრონობ ვით აიეტი...
 და საპატიო შენ, მოქალაქეს,
 სხვადასხვა ქვეყნის, თბილისის მეტად,

ნიკოლაძის და ჯავახიშვილის
 მედლების მფლობელს, კაცს შემდგარს კენტად,
 როს ამერიკის თავისუფლების
 ოქროს მედალი გიმშვენებს მკერდს და
 ბიოგრაფიით დაიმსახურე ბუნებით თბილმა
 შენს სულთან ერთად!..
 5ა აკადემიკოსს, უფლის სინმინდის
 გზაზე შემდგარსა
 ევროპის ასეთ ბიოგრაფიულ
 ცენტრის მართვაში ელჩს ბჭედ შემდგარსა,
 ბუნებამ მცველად, რომ გალიარა
 ნარჩინებულთა გზათა მსტოვარი,
 აკადემიის „ათინათელთა“,
 ხარ ამ სამყაროს მონაპოვარი!..

ბაცონ ჯუმბერ ლეყავას ხსოვნას!

ჯუმბერ! – კაცურ კაცს ბადებს ბუნება,
ტიტანურ ძალებს ღმერთი ქმნის მასში,
უფალმა შენი გარჯა ინება,
და დარწმუნება საკუთარ არსში...
ძვალ-რბილში გამჯდარ სამშობლოს წუხილს,
დაატარებდი მრავალი წელი.
ეგებებოდი ყველა მის ქუხილს,
მიგინვდებოდა სადაც კი ხელი...
ტრფიალი იყავ სამშობლო მინის,
და წარმომჩენი მისი დიდების,
ეს თავდადება ქვეყანამ იცის,
სურვილს გიძღვნიან ზმათ დაჭიდების,

თესალიაში ოლიმპოს მწვერვალს,
ქართულ ულუმბოს აჩირადდნებენ,
და შენს დიად სულს – ლოცვით მანვეარს
ქართველთა მხსნელად აღიარებენ!
დიდი ღვანლის წილ უფალი ბრძანებს:
გასაოცარი სულის ძიებას;
ალალმართალთა სულისძახილი,
აღმსარებელთა ეპატიება!
შენ თვით ბუნებას, ბუნებქა გრაცხდა:
მისგან წარგზავნილს მსოფლიოს მსტოვრად,
კაცნი ვართ ყველა... მაგრამ უფალმა,
სამშობლო გიძღვნა შენ მონაპოვრად.

14.10.2017წ.



ლიანა ოსიაშვილი-მელიქიძე



ეუმბერ ლეყავას

კრძალვით გიხსენებთ ვოიაჟს,
რაც მიგვატოვეთ ბატონო!
აქ დატოვებულ ლეგენდა,
ავტორიტეტის პატრონო!
თქვენი დიდება კვლავ გვმოდღვრავს,
ქართველს, თუმც დროა გასული,
ძირს დედამიწის დამლაშქრი
ზეცად უკვდავ ხარ ასული.
დიდ ველოსპორტის გენიავ,
გმოსავს გინესის პიარი,
ლეჟავას აკადემია
„ათინათ“ მბრწყინავი არი.





ნათუნა ელიაშვილი-ჩიმაკაძე

ვუძღვნი ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას...

ადამიანი მოდის და პიროვნებად რჩება

ადამიანი მოდის და
პიროვნებად რჩება,
დრომ დაიჩოქა მის წინ
დრო-დროში მოგონება.
გზადაგზა მიზანს აღწევს
გამოცდილებით ხვდება
ტკივილით სიკვდილს ითმენს
სიცოცხლე იბადება.
მიზანსწრაფვაა დროში
რთული მომენტის ძლევა,
უსასრულობის განცდით
საკუთარ თავსაც სძლევედა.
განვლო რა ჯოჯოხეთი
ავტორიტეტი შერჩა

სინმინდის კუთვნილება
უფსკრულზე გამარჯვება.
სიკვდილის პირას მყოფმა
დასძლია ყველა ტკივილს
ანალიზია სიბრძნე
მარადისობის ფორმის.
ამ მოგზაურის ფიქრი
ნაქსოვი ტანჯვის გზაზე
ქვეყნის სიღრმეებს ითვლის
და მომავალსაც ავსებს.
პიროვნებაში დარჩა
შთამბეჭდავი აქვს დღენი
უკვდავებაში გასვლა
მოგზაურობის გზებით.



ჯონდო კიკნაველიძე

ჯუმბერ ლეჟვა

ჯ-ვარი აიღეთ და ატარეთ, საკუთარ მხრებით
უ-ფლის დიდებით შემოატარეთ მთელს დედამიწას
მ-ისი წყალობით, ამ ქვეყანას ბევრს მიაღწიეთ
ბ-ევრჯერ ჯვარმა განსაცდელისგან თვითონ დაგიხსნათ
ე-ხლაც დადიხართ და თქვენი სულით სამყაროს უვლით,
რ-ომ ერთსულოვნებით, მთელი მსოფლიო გაერთიანდეს.
ი-სე ვით, როგორც უფალი ჯვარით გვაერთიანებს.

ღ-ურჯი ციდან, მზე დანათის ჩვენს დედაქალაქს,
ე-ამაყება, თქვენი სახელით და ეფერება
ე-ინი ქართველის, მომავალის, რწმენის, იმედის,
ა-მქვეყანაში, არასოდეს არ წაიშლება.
ვ-არდმა იხაროს, თქვენს საფლავზე მარადიულად.
ა-ლდგომა გქონდეთ, სამარადისოდ სულის ღირსებად.





მანანა ზაზიკაშვილი

ახლა ცაში ხარ

ჯუმბერ ლეჟავას

თუკი არსებობს რამე იმ ქვეყნად,
შენი მლოცველი ვარ და ვიქნები,
სამებაში რომ ლექსს ვკითხულობდი,
ცაში ფრინავდა ჩემი ფიქრები.
რა აღტაცებით დამიკარ ტაში,
გული საგულეს აღარა მქონდა,
ღმერთს გადარებდი, ტაძარში მაშინ,
ჩემი სული ხომ ცაში დაჰქროდა.
ახლა ცაში ხარ, სამადლობელი,
ბატონო ჯუმბერ, მიიღე ცაში,
მთელი მსოფლიო გააოცე და
მეც სიხარულით დამიკარ ტაში!
როგორ მაქებდი, ბატონო ჯუმბერ,
„ყველაზე კარგი პოეტი ხარო“!!!
დამილოცინიხარ, მუდამ და ყველგან,
შენ მონაგარმა მარად იხაროს!!!

საოცარი გმირი

ჯუმბერ ლეჟავას

საოცრებათა მხილველო,
გმირი ხარ, აბა რა ხარ,
მთელ მსოფლიოში, სულ მარტო,
ველოსიპედით დახვალ.
გულში მზის სხივი გინთია,
ენით სამყაროს მოხრი,
ხმალი, ხანჯალი კი არა,
თან არც კი დაგაქვს ჯოხი.
გენიალური ტვინი გაქვს,
ენით დააბამ აქლემს,
მსოფლიოს შემოუარე,
ანყობილი გაქვს საქმე.
მთასვლელიც მარდი ყოფილხარ,
ჯომოლუნგ ზედაც ახველ,
სწრაფი, ამტანი, ხელმარჯვე,
აოცებ ყველა მნახველს.
წმინდა სამების ტაძარში,
იმ ზღვა ხალხში რომ მაქე,
იხარე, იბედნიერე,
ბრწყინავდეს შენი საქმე!!!

01.03.2014



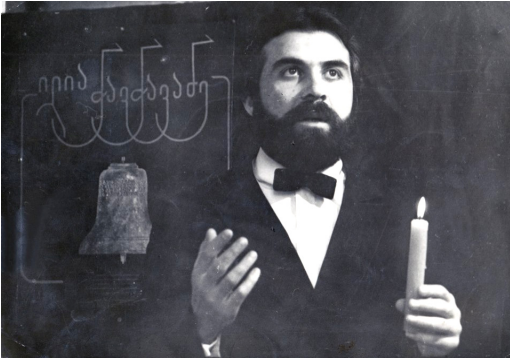


ლეილა ვადაჭკორია

ჯუმბერ ლეყავას

მთელ დედამიწას გადანვდი
ყველგან თქვი შენი სათქმელი,
მეგობრობის ხიდს აგებდი
ქართველი ერის სახელით.
უდაბნოს ხვატსაც გაუძელ
დალაშქრე კონტინენტები,
გრიგალსაც ბევრჯერ ეომე,
ბევრჯერ იხილე ედემიც.
არჩევანს რა დაგილევდა,
იქნებ ღრუბლებშიც გეფრინა,
შენ კი შუქ-ჩრდილად გულ-მკერდზე
სულ საქართველო გეფინა.





თემურ გოქსაძე

მოგზაური

მარადიული ვარ მოგზაური...
 სხვა დროში ყოფნა,
 მრავალჯერ ვიგრძენ...
 დადგენილია ღვთის საზღაური,
 სიკვდილი სულ სხვა
 დატვირთვას იძენს!..
 ღვთის მორჩილება ძლივს დავიმკვიდრე,..
 სულმა და გონმა ხიფათი იგრძენს!...
 ცოდვა და ქმუნვა, არის სიმდიდრე,
 სამყარესეულს ვაგროვებ, სიბრძნეს!!!
 სიყვარულია, რაც მაბაღია,
 ყვავილებივით, ვარიგებ სითბოს...
 ყველა ხვთისაგან დანაბაღია,
 ბოროტისაგან გამოხსნას ითხოვს!!!
 დავალ და დღემდე – ნათქვამს და საქმეს,
 თავისუფლების სასწორზე ვწონი!..

უსაზღროების ხატი მაქვს, აქ, მე-
 სვეტისცხოველი თუ პეტრინონი*!!!
 წუთისოფლის ხმა, როცა მიწყდება,
 სამჯავროს კართან, მცირედ ვისვენებთ?!
 ბევრი რამ მართლაც დაგვაგინწყდება,
 თუმცა სიყვარულს,
 ყველგან ვიხსენებთ!!!
 ღვთაებრივ არსში – გადანყვეტილი,
 მიიღო უცებ – მართლაც რთულია!...
 თვითონვე არის ათვლის წერტილი,
 რაც, ჩვენი აზრით, დასასრულია!!!
 და ამიტომაც, რწმენით სულს ვივსებ,
 აღარ ვსამ, კითხვებს –
 ვინა ვარ? – რა ვარ?
 მომიწევს რიგი და მოვალ ისევ –
 მარადისობის ფერხულში ვდგავარ!!!



ინტერვიუები

ინტარვიუ მოგზაურ ჯუმბარ ლაშავასთან



მოგესალმებით, ბატონო ჯუმბერ! ბევრი რამ მსმენია და წამიკითხავს თქვენ შესახებ, მაგრამ გაცილებით საინტერესოა ყოველივე ამის მოსმენა თქვენგან; ნება მიბოძეთ, რამოდენიმე შეკითხვა დაგისვით:

- ბატონო ჯუმბერ, გთხოვთ მოგვიყვით თქვენი ბავშვობის შესახებ.

- ბავშვობა რთული მქონდა, ის ომის მძიმე დღეებს დაემთხვა, არც შემდგომი პერიოდი იყო სახარბიელო. ფიზიკურად ძალიან სუსტი ბავშვი ვიყავი. სკოლაში რომ შევედი, დავინწყე ჯანმრთელობაზე ფიქრი, ტანვარჯიშზე დავდიოდი. სკოლისა და ეზოს მეგობრებთან ერთად ბევრს ვმეცადინებოდი და ვთამაშობდი.

- რაზე ოცნებობდით ბავშვობაში?

- ვოცნებობდი გავმხდარიყავი მეზღვაური. მასხოვს, ჩვენთან ახლოს იყო რკინიგზა, რომლის „შპალებიც“ წყალში ეყარა. მასზე ვდგებოდი ბავშვები და დავცურავდით. იმ დროს თავი გემის კაპიტნად წარმომედგინა.

სკოლა რომ დავამთავრე, ჩავაბარე ლენინგრადის საზღვაო აკადემიაში, მაგრამ დედა გარდამეცვალა, ჩემს დას მარტო ვერ დავტოვებდი და იძულებული გავხდი სწავლა გამეგრძელებინა თბილისის ტექნიკურ უნივერსიტეტში. დავამთავრე მათემატიკის ფაკულტეტი - გამომთვლელი მანქანებისა და ზუსტი ხელსაწყოების სპეციალობით. კიბერნეტიკოსი ვარ.

დღეს მე მოგზაური უფრო ვარ, ვიდრე მეცნიერი. თუმცა, მეცნიერებაშიც საკმაოდ დიდი მიღწევები მაქვს. ვმუშაობდი სამეცნიერო ცენტრებში, გამოთვლით ცენტრებში, სადაც ილია ვეკუა იყო ჩვენი ინსტიტუტის ხელმძღვანელი, მაქვს ნაშრომები კიბერნეტიკაში, ვარ სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი და ა.შ.

- ბატონო ჯუმბერ, თქვენ უდიდესი ღვაწლი მიგიძღვით ქვეყნისა და მსოფლიოს წინაშე. როგორ მიაღწიეთ, რომ დღეს საყოველთაოდ ცნობილი ადამიანი ბრძანდებით?

- რომ არა სპორტი, ალბათ, მოგზაური ვერ გავხდებოდი. ხუთ სახეობაზე დავდიოდი - მქონდა საკმაოდ დიდი მიღწევები, მაგრამ იგი ჩემი თვითმიზანი არ ყოფილა, სულ ვცდილობდი თავი მეცნიერული კუთხით, კიბერნეტიკაში წარმომეჩინა, მაგრამ მოხდა ისე, რომ შემექმნა, ჯანმრთელობის მხრივ, სერიოზული პრობლემები და დავინწყე განკურნებაზე ფიქრი. მივაღწიე იმას, რომ დავამყარე 11 მსოფლიო და გინესის რეკორდი. საქართველოდან პირველი ვარ გინესის რეკორდსმენთა წიგნში. შეიძლება ითქვას, რომ, ზოგადად, გინესის მოძრაობა არა მარტო საქართველოში, ყოფილ საბჭოთა კავშირის ქვეყნებშიც კი ჩემი დანყებულება, რადგან დიდი პროპაგანდა გავწიე ამ კუთხით.

- რასთან იყო დაკავშირებული თქვენი მოგზაურობა და მიაღწიეთ თუ არა მიზანს?

- რთული პროცესი გავიარე ჯანმრთელობის აღსადგენად, ამ მოგზაურობას დავარქვი ადამიანის ფიზიკური, ფიზიოლოგიური და ფსიქოლოგიური შესაძლებლობების გამოცდა ექსტრემალურ პირობებში. ჯერ ერთი, ექსტრემალური იმიტომ იყო, რომ მე

ნახევარი ორგანოები ამოკვეთილი მქონდა, მეორე - რომ მე სპორტის ურთულეს სახეობაში დავამყარე ძნელად მისაღწევი რეკორდი.

ჩემ წინაშე დაისახა ამოცანა, გამომეცადა ადამიანის შესაძლებლობები ექსტრემალურ პირობებში და შემესწავლა ადამიანის შესაძლებლობებს ჰქონდა თუ არა ზღვარი, სწორედ ამ დროს, მეგობრის შვილმა, რატი კიკაჩიშვილმა მირჩია შემომეველო მსოფლიო ველოსიპედით, ვინაიდან მქონდა სათანადო გამოცდილება, ძალა და გამძლეობა. თითქოს სხვისგან მივიღე ფორმულა, რომლის ამოხსნაც ჩემზე იყო დამოკიდებული. სწორედ, ასეც მოხდა, დავწერე პროექტი, პროგრამა და განვახორციელე. მაშინ შევძელი შეუძლებელი, რაც, ჯერჯერობით, არავის გაუკეთებია და სავარაუდოდ, ვფიქრობ, არავინ გააკეთებს.

- იმ მრავალი ქვეყნიდან, რომელშიც იმოგზაურეთ, რომელმა მოახდინა თქვენზე დაუვინყარი შთაბეჭდილება?

- მოგზაურობისას თითქმის ყველაფერმა დაუვინყარი შთაბეჭდილება მოახდინა, მოგზაური ყოველთვის ცდილობს ყველა მომენტი დაიმახსოვროს. ამოტომ, ჩემთვის, გარდა სახელმწიფოებისა, დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა მათი კულტურების შესწავლას, პიროვნებებთან შეხვედრებს და



ა. შ. ყოველივე ეს დიდ შთაბეჭდილებებსა და ინფორმაციებს მანვდიდა, აქედან გამომდინარე, გამაჩნია დიდი ინტელექტუალური საკუთრება, ჩამოტანილი დღიურების, დოკუმენტების, ფოტო და ვიდეომასალების სახით. ყოველივე ამის საფუძველზე მინდა შევექმნა კიდევ ერთი ინფორმაციული მასალა, რომლის მსგავსიც ჯერ არ შექმნილა: 50 ტომი **მოგზაურობის შესახებ, ენციკლოპედიის სახით.**

- თქვენი ცხოვრების დაუვინყარი დღე.

- ცხოვრებაში ბევრი დაუვინყარი დღე მქონდა, ზოგი უსიამოვნო, ზოგიც სასიამოვნოდ მოსაგონარი.

მამის გარდაცვალება, თუმცა არ მახსოვს, ვინაიდან ძალიან პატარა ვიყავი. დაუვინყარია დედის გარდაცვალება, თან ძალიან რთულ მომენტში, როცა ბავშვს მშობლის თანადგომა ძალიან სჭირდება. როცა სკოლა დავამთავრე და ჩავირიცხე უმაღლეს სასწავლებელში, სწორედ მაშინ დამაკლდა იგი. დაუვინყარი იყო ჩემი დაოჯახების დღე, შვილების დაბადება.

ასე რომ, ეს დღეებია დაუვინყარი, რეკორდები კი შემიძლია კიდევ გავიმეორო.

- ჩაგბარებიათ ცხოვრებისეული გამოცდები?

- ჩემი ცხოვრება კუროიზებით არის სავსე, ღმერთი ყველანაირ გამოცდას მიწყობს, მე კი ვცდილობ ყოველივე დავძლიო. ბოლო გამოცდა ჩემთვის შვილის გარდაცვალება იყო, რაც ძალიან ძნელია მშობლისათვის. სამი წელია ვიბრძვი იმისთვის, რომ დავიბრუნო სულიერი და ფიზიკური სიძლიერე, მაგრამ, ჯერჯერობით ვერ შევძელი

- თქვენი სამომავლო გეგმები, ხომ არ აპირებთ ჩამოაყალიბოთ მოგზაურთა კლუბი და თქვენი გამოცდილება გაუზიაროთ ახალგაზრდებს?

- ჩვენ გვაქვს ჩამოყალიბებული მოგზაურთა კლუბი, თუმცა, არ გვაქვს მხარდაჭერა სახელმწიფოს მხრიდან. კლუბს გააჩნია უამრავი პროექტი, რომლის განხორციელებაც გვიჭირს, მაგალითად, პოლარულ წრეზე უნდა წავსულიყავით სამოგზაუროდ, მაგრამ, სამწუხაროდ, დაფინანსება ვერ მივიღეთ. ახლა მყავს პროდიუსერი, რომლის ორგანიზებით ჩვენ ვგეგმავთ შემოუაროთ ევრაზიას ხელმეორედ. ადრე თუ ვსწავლობდი ადამიანის შესაძლებლობებს, ახლა ეს იქნება დაძმობილების პროგრამა. ასე რომ, ძალიან საინტერესო მოგზაურობა გველის.

- რას ურჩევდით მომავალ თაობას?

- მომავალ თაობას ვურჩევ ისწავლონ კარგად, შეიყვარონ სამშობლო და გახდნენ სრულყოფილები, მცოდნენი. XXI საუკუნე ინტელექტუალების საუკუნეა. მიზნის მისაღწევად დიდი ცოდნაა საჭირო.

ბავშვებს ვურჩევ საინფორმაციო ტექნოლოგიები გამოიყენონ, მაგრამ წიგნები არ დაივიწყონ, თუკი ისინი დროს საჭიროებისამებრ გაანანილებენ, მეტ ცოდნასაც მიიღებენ და ჯანმრთელობასაც შეინარჩუნებენ.



გულნაზ ხარაიშვილი



აკადემიის ჩამოყალიბების იდეა მე მეკუთვნის. საფიქრალი იყო ის, რომ შეიძლებოდა ცოცხალი ადამიანის სახელობის კულტურის კიდევ ერთი კერის დაარსებას რაიმე დაბრკოლებები შეჰქმნოდა, მაგრამ ბედნიერი ვარ იმით, რომ ჩემი მცდელობა კარგად დასრულდა და აკადემიის არსებობა, დღეს, თავისი საქმიანობით ცხადყოფს, რომ დროული და საჭირო იყო მისი შექმნა.

ბატონი ჯუმბერი, საქართველოსა და მთელი მსოფლიოს გამორჩეული პიროვნება, მრავალი ღირსებითაა დაჯილდოებული. ის ძლიერია, როგორც მოგზაური, სპორტსმენი, ადამიანი, მეგობარი, მოქალაქე...

მრავალპრიფლიანი ჟურნალ „ათინათის“ რედაქტორი ბრძანდებით. რა წარმოადგენს თქვენს მისიას, როგორც რედაქტორის, რისი მიღწევა გასურთ ამ საქმიანობით?

ჟურნალი მრავალ სფეროს წარმოაჩენს. აქ თავმოყრილი და თემატურად განლაგებულია სხვადასხვა სპეციალობა. ამ ორგანოს აუცილებელ მისიას წარმოადგენს სამეცნიერო — შემეცნებითი საკითხების გაღრმავება, პოეზიისა და პროზის პოპულარიზაცია, მომავალი თაობების, შემოქმედებითი ნიჭით დაჯილდოებული ახალგაზრდების, ხელშეწყობა, გამოვლენა და განვითარება, სულიერების ამაღლება, აზრთა გაცვლა-გამოცვლა, კონტაქტები და ა.შ.

თქვენ ბრძანდებით მრავალი პოეტური კრებულის ავტორი, ვის თვლით თქვენს მასწავლებლად პოეზიაში, ან როდის, როგორ დაიწყეთ პოეტური შემოქმედება?

როცა თქვენს ასაკში ვიყავი, კარგად ვსწავლობდი, თამამად ვიტყვი, სკოლაში თითოეული ღონისძიების, იდეის ავტორი და შემსრულებელი გახლდით. ვცეკვავდი, ვმღეროდი, მხატ-

ვრულად ვკითხულობდი. მიყვარდა თავისუფალი თემების წერა, ლექსები არასოდეს მიწერია. სურვილი დიდი მქონდა, ჩემი ძმა კი, ან/გარდაცვლილი ბეჟან ხარაიშვილი ქუხდა, ბავშვობიდანვე მას საჩხერეში „აკაკის“ ეძახდნენ. სამწუხაროდ, ის ერთ გაზაფხულსაც ვერ მოესწრო თავისი შემოქმედებით, 29 წლისა მოკლეს, ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის კურსდამთავრებული, მართალი სიტყვისთვის გაისტუმრეს ცათა სასუფეველში. ეს გრძელი ისტორიაა... ერთხელაც, მე მოვხვდი მამა გაბრიელის საფლავზე...

ლამაზი დილა გათენდა, შვილიშვილებთან ერთად მცხეთაში ვაპირებდი წასვლას. გული შინაგანად მკარნახობდა, რაც შეიძლება მალე წავსულიყავი სალოცავთა ქალაქში... პატარებთან ერთად შევაბიჯე დედათა მონასტრის ეზოში. მათ, ტაძართან მიახლოებისას პირფარეზი გადაინერეს და შემომხედეს ბავშვური ელვარე თვალებით. ისინი ამ წმინდა ადგილის მიმართ მორჩილებასა და მოწინებას გამოხატავდნენ...

ტაძარი უამრავი სანთლითგაჩირაღდნებულიყო. ნანა და ლევანი შეჰყურებდნენ ხატებს. ღვთისადმი სიყვარულით ივსებოდნენ. ტანში ჟრუანტელმა დამიარა, თვალწინ დამიდგა ჩემი თამუნას, თეონასა და ვახტანგის სახეები. თითქოს ხუთივე ერთად იდგა, ყველა ერთნაირად მიყვარდა. ისინი ერთნაირადვე გამოხატავდნენ ღვთის სიყვარულს. წარსულის მორევში ჩავიძირე, არ ვიცოდი რამდენ ხანს გასტანა გარდასულ დღეებზე ფიქრმა... ცრემლები მომერია, სანთლები წელ-წელა იწვოდნენ. უფალს ვევედრებოდი: ღმერთო, ჯანმრთელად ამყოფე ყველა ადამიანი, მზეობდეს ბედნიერება, მშვიდობა ჰყავ ჩემს ქვეყანაში, მთელს მსოფლიოში...

დედათა მონასტრიდან, გზა მამა გაბრიელის საფლავისაკენ გავაგრძელეთ. ბავშვები დინჯად აკვირდებოდნენ ყველაფერს და ცნობისმოყვარედ შემომცქეროდნენ.

საფლავთან უამრავი ადამიანი, ზოგი დაჩოქილი და ზოგიც თავდახრილი, მიწას დასჩერებოდა. ღმერთო, იმედი არ მოგვიშალო, ჩავილაპარაკე ჩემთვის და საფლავთან დავიჩოქე... რომ წამოვდექი, მონაზონმა მამა გაბრიელის საფლავიდან გადმოდინებული, მადლცხებული ზეთი მომანოდა...

უკან ვბრუნდებოდი, ისეთი წინათგრძნობა მქონდა, თითქოს რაღაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი უნდა დაწყებულიყო ჩემს ცხოვრებაში... ინტუიციით ვგრძნობდი, რომ მალე, მოკლე დროში რაღაც ძალიან, ძალიან უნდა გამხარებოდა...

რუსთავის ქუჩებში ხალხის სიმრავლე იგრძნობოდა. ნიავი კი ჩუმად ყვავილებსა და ფოთლებს ეფერებოდა. რაღაც ხდებოდა, მაგრამ რა? ვეკითხებოდი საკუთარ თავს. ყველა მერიის წინამდებარე მოედნისაკენ მიიჩქაროდა. რა ხდება? იქნებ მიპასუხო, ახალგაზრდავ? — მსოფლიო მოგზაური ჯუმბერ ლეჟავა ჩამოვიდა! გმადლობთ, უფალო, ვეჩურჩულებოდი მაცხოვარს და მოედნისკენ გახარებული მივიჩქაროდი.

მთელი საქართველო ესალმებოდა თავის ღირსეულ შვილს, მშვიდობის მსოფლიო დესპანს, გმირს, რომელმაც უფლის წყალობით სასწაული მოახდინა და კიდევ ერთხელ დავრწმუნდი, რომ ადამიანის შესაძლებლობები უსაზღვროა.

ჩემთვის ცნობილი გახდა, რომ ჯუმბერ ლეჟავამ მოგზაურობა სიკვდილზე გამარჯვებას, თავის უმცროს მეგობარს, აფხაზეთში საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის დაღუპულ რატი კიკაჩიშვილს, გარდაცვლილ მეუღლეს ლიანა ალიბეგაშვილს და ეროვნულ გმირს, მოგზაურობის სულისჩამდგმელს ყიული შარტავას მიუძღვნა. აი, თურმე, რამ მოახდენინა სასწაული მოგზაურს, — სიყვარულმა.

ბედნიერი ვარ, რომ პირადად ვიცნობ ამ არაჩვეულებრივ პიროვნებას, უფლის ნებით, რამდენჯერ გაცოცხლებულ კაც — ლეგენდას, პატრიოტს, უსაზღვრო სიყვარულის მატარებელ ადამიანს — ჯუმბერ ლეჟავას.

მას შემდეგ 9 წელი გავიდა. ზუსტად იმდენი დრო, რამდენიც იმოგზაურა მსოფლიოს გარშემო ჯუმბერ ლეჟავამ. ამ ხნის განმავლობაში სამუშაოს პარალელურად ვანარმოებდი ჯუმბერ ლეჟავას ფონდში, სამთავრობოებთან და არასამთავრობოებთან მოლაპარაკებებს და მეორე წელია, რაც დავაარსე ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია. ვარ ცხრა პოეტური და პროზაული ნიგნის ავტორი. ყველაფერი ეს მამა გაბრიელის საფლავიდან გამოყოფილი მადლით მოხდა. გმადლობთ, უფალო!

ჰოდა, უფალმა იცის ვის რა მისცეს და თანაც როდის. თუმცა, კვლავ ღმერთს ვთხოვ პატიებას. ჯერ ისე ვერ ვნერ, როგორც მიყვარს და როგორც გულში განვიცდი, სამშობლოს სიყვარულისა და შვილის დაკარგვის ტკივილს...

ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას, რომლის სახელსაც ატარებს აკადემია, მთელი მსოფლიო იცნობს, სავარაუდოა, რომ კულტურათმორის კონტაქტები დაამყაროს აკადემიამ და ჟურნალმა „ათინათმაც“, გაქვთ თუ არ გეგმები დასახული ამ მიმართულებით?

დიახ! კულტურათმორის კონტაქტების დამყარების გეგმებზეც ვფიქრობთ, გეტყვით უფრო მეტსაც, ჟურნალს შევაცყვარებ მომავალ თაობას. ის აუცილებლად გააგრძელებს სიცოცხლეს. „ნორჩი ათინათელები“ გაიზრდებიან, და ჟურნალი კაცობრიობის ცოდნის, სიყვარულის ჯებირი გახდება. რაც შეეხება მის გარეკანს, რეზო ადამიას მიერ შესრულებული წმინდა ნინოს ხატი ამშვენებს და ის დაიცავს „ათინათს“.



ჯუმბერ ლეჟავას შვილიშვილები და შვილთაშვილები გულნაზ ხარაიშვილის, გვანჯი მანიასა და მანონი ყუბანეიშვილთან ერთად.



ინტერვიუ ტაზისის საერო აკადემიის პრეზიდენტ ნუგზარ ნადარაიასთან

რას გვეტყვი ბატონი ჯუმბერ ლეჟავას შესახებ?



ჯუმბერ ლეჟავა გახლდათ ჩემი მეგობარი. ეს არის კაცი ლეგენდა, მან ასახელა საქართველო და ის სიცოცხლეშივე ერის, ქვეყნის, დედაეკლესიის უკვდავებად იქცა, რადგან ველოსიპედით მსოფლიოს გარშემო ის მოგზაურობდა ბიბლიით, ქართული ხუთჯვრიანი დროშით და “ვეფხისტყაოსნით”, აცნობდა მთელს მსოფლიოს ჩვენს ქვეყანას. დიდი პიროვნება იყო, ის გულწრფელად დაიტირეს თავისმა მეგობრებმა, საახლობლო წრემ, მაგრამ სახელისუფლებო სტრუქტურებს ცოტა მეტი ყურადღება შეეძლოთ გამოეხატათ, რა მაქვს მხედველობაში? სამიძმრის წიგნი იციან დიპლომატებმა, საქართველომ ასეთი კაცი დაკარგა და მსოფლიო მასშტაბით სამიძმ-

რის წიგნი უნდა გახსნილიყო ჩვენს საელჩოებში, ეს არ მომხდარა. მე ეს მიმაჩნია დიდ უპატივცემულობად. დაკრძალულია დიდუბის პანთეონში და მე მაქვს ინფორმაცია, რომ ტექნიკური უნივერსიტეტი, სადაც ის მოღვაწეობდა, იჩენს ინიციატივას, რომ მოუარონ მის საფლავს და ეს მისასალმებელია. ჩვენ, მისი სახელობის აკადემიის წევრები, ვფიქრობთ, განვიხილოთ საფლავის პროექტი, იქ უნდა გამოიხატოს მისი ატრიბუტიკა, დამსახურება, თვითონ საფლავმა უნდა გვითხრას მეგობარსაც და უცხოსაც მისი დამსახურებები. საფლავი უნდა მოგვითხრობდეს მის ღვაწლზე, ეს ძალიან რთული საქმეა და ამიტომ გვინდა განვიხილოთ ჩანაფიქრი იმ არქიტექტორისა თუ მოქანდაკის, რომელიც ფიქრობს ამ საფლავის შექმნაზე. მას ბევრი საქმე ჰქონდა კიდეც დასაგეგმი, განსახორციელებელი და, თქვენ წარმოიდგინეთ, ბევრ რამეზე სტკიოდა გული. მისი ეროვნულობა, ბევრ შემთხვევაში, სამთავრობო წრეებში, სასჯელიც იყო. იმასაც მოესწრო კაცი, რომ მას წინათ მოქალაქეობა შეუჩერეს, იმიტომ, რომ ეროვნულ მთავრობას, ზვიად გამსახურდიას, უჭერდა მხარს. მას ჰქონდა შემოთავაზებები ამერიკაში, ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებში მოქალაქეობის მიღებაზე.

ჯუმბერ ლეჟავა იყო, არის და იქნება საქართველოს უკვდავება, მოვლენა, კაცი ლეგენდა. მე მისი მეგობარი ვარ, მორწმუნე კაცი ვარ და დავპირდი საფლავზე, რომ ყოველდღიურად ლოცვებს აღვაფლენ და სანამ ცოცხალი ვარ, მის სულს ვავედრებ უფალს.



ინტერვიუ ზურაბ გაცხიციანიძესთან



რას მეტყვით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავაზე.

ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა არის XX საუკუნის გამოჩენილი პიროვნება. მე ამ სიტყვას, გამოჩენილს, არ ვამბობ ზოგადად, ის, ნამდვილად ასეთი იყო. მე აღრეც ვთქვი და დღესაც გავიმეორებ, რომ გავა საუკუნეები და ბევრი ჩვენგანი დავინწყებას მიეცემა, ჯუმბერ ლეჟავას პიროვნება კი დარჩება ქართველი ხალხისა და ახალგაზრდობის საამაყო პიროვნებად, რომელსაც ჰქონდა უნიკალური სპორტული ნიჭი და ამავე დროს, იყო დიდი მოგზაური.

ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას თუ უწევდით დახმარებას გეპენის ადმინისტრაციას?

რა თქმა უნდა, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ადმინისტრაციამ ყველაფერი გააკეთა ბატონი ჯუმბერისათვის. მას უნივერსიტეტში გამოყოფილი ჰქონდა

სპეციალური ცენტრი, სადაც ყველანაირი პირობები ჰქონდა შექმნილი ყოველდღიური მოღვაწეობისათვის. ბატონი ჯუმბერის მეგობრები არიან: ტექნიკური უნივერსიტეტის წამყვანი ხემძღვანელები. ესენი არიან: ბატონი არჩილ ფრანგიშვილი, ზურაბ წვერაიძე, შალვა ნაჭყებია, ივანე გორგაძე... ბატონ რექტორს ბებია ლეჟავა ჰყავდა და ორმხრივ უყვარდა ბატონი ჯუმბერი, როგორც გამოჩენილი და საყვარელი ადამიანი, ასევე, როგორც ნათესავი



ინტერვიუ ჯუმბერ ხარაიშვილთან

რას იტყვით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავაზე?

ეს პიროვნება მოვლენა იყო ჩვენი ერისათვის, მას მთელი მსოფლიო იცნობს, როგორც იდეალურ პირვნებას. იშვიათად იბადება მსოფლიოში ადამიანი, რომელიც ერს გაუთქვავს სახელს თავისი დიდი მიღწევებით, გინესის რეკორდებით, მოგზაურობით და თავისი ბუნებით.



თამარ ტყეშელაშვილი



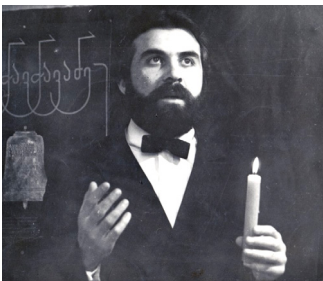
**იუზა რობაქიძე - ბ-ნი ჯუმბერ ლეყავას
უახლოესი მეგობარი.**

გაქვთ თუ არა სურვილი ითანამშრომლოთ ჯუმბერ ლეყავას სახელობის აკადემიასთან?

რა თქმა უნდა. თუმცა, ჯერ თქვენ უნდა გქონდეთ ჩემთან ურთიერთობის სურვილი და თუ ეს არსებობს, აუცილებელიცაა. თქვენს თაობას მოუხდება ჯუმბერ ლეყავას ფენომენის შესწავლა. ეს უდიდესი პიროვნება ჩვენს გვერდით ცხოვრობდა; თითოეული დღე წინასწარ გვექონდა გათვლილი, სად და როგორ გაგვეტარებინა. ყველა წარმატების თანამონაწილე ვიყავით და ალბათ ჩვენი მოგონებები დაგეხმარებათ მისი ფენომენის საფუძვლიანად ჩანვდომაში.



ინტერვიუ თემურ გოგსაძესთან



- ბატონ ჯუმბერ ლეყავას თუ იცნობდით?

- ძალიან კარგად, ნათელი დაადგეს მის სულს, ბატონი ჯუმბერი ბრძანდებოდა ერში გამორჩეული კაცი-პიროვნება. იშვიათად ნახავდით ასეთ თავმდაბალ, ზრდილ და განათლებულ მამულიშვილს.ჭაბუა ამირეჯიბი გავიხსენოთ: ქვეყნის გარეთ, შენი სამშობლოს დესპანი ხარო, ჰო, ასე იყო ამ შემთხვევაშიც,



მსოფლიო მოგზაურმა, პირნათლად მოიხადა ვალი თავის ქვეყნის წინაშე დასაქართველოს სახელი რომ იტყვიანშორს გასტყორცნა – გააჯირითა, რითაც მიზანმიმართული ნაბიჯი გადადგა ქვეყნისა და საკუთრივ მისი უკვდავებისაკენ...

- როგორ შეაფასებთ მისი სახელობის აკადემიის მოღვაწეობას?

- აქ, ამ კედლებში დიდი საქმე კეთდება, საქვეყნო საქმეში ქართველებს არასოდეს არ აკლდათ ენთუზიაზმი, მაგრამ ის ვეებერთელა ტვირთი, რომელიც აკადემიის ხელმძღვანელობამ და თანამშრომლებმა წამოიკიდეს, არ არის ადვილი სატარებელი, თუმც უფლის ნებით და შეწევნით აკადემიის ხელმძღვანელის ქალბატონ გულნაზ ხარაიშვილის, შრომისმოყვარე კოლექტივის გამჭრიახობითა და შესაშური მონდომებით ყველაფერი კეთდება ჩვენი მომავალის დასაოსტატებლად, საკეთილდღეოდ. ვიცი, რომ ბევრი თქვენნაირი ნიჭიერი ბავშვია აქ შემოკრებილი, ვიცი, რომ ჟურნალი „ათინათი“ თქვენს შემოქმედებას დიდ ყურადღებას უთმობს, ამ საოცრად თბილ ატმოსფეროში, ბრწყინვალე პედაგოგებთან,უფროს მეგობრებთან, ინრთობა თქვენი კალამი, მომავალი ნონეშვილების, დუმბაძეების და სხვათა და სხვათა, რომელიც მჯერა ახლო მომავალში სხვა ძალას და ელვარებას შეიძენს, რითაც ძალიან იამაყებს ჩვენი ქვეყანა. ყველა თქვენგანს, ვინც ახლა ფრთიანდებით აკადემიის კედლებში გილოცავთ დამდეგ ახალ წელს, გისურვებთ ჯანმრთელობას და დიდ შემოქმედებით წარმატებებს.



ინტერვიუ ზარიკო გამყრელიძესთან



– რას გვეტყვით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას შესახებ?
 – ჯუმბერ ლეჟავა იყო ძალიან დიდი პიროვნება, დიდი პატრიოტი. ყველამ და მითუმეტეს მომავალმა თაობამ უნდა იცოდეს მისი ღვაწლის შესახებ. როგორც ვიცი, ჯუმბერი იყო გინესის მრავალგზის რეკორდსმენი, მან მთელ მსოფლიოში გაუთქვა სახელი ჩვენს ქვეყანას. ისეთ ქვეყნებში კი ჩაიტანა ჩვენი სახელი, სადაც საერთოთ არ გაეგონათ საქართველო. ჩვენ ყველამ დიდი პატივი უნდა მივაგოთ მის ხსოვნას.



ინტერვიუ ნუგზარ მიროცაძესთან



– იცნობთ ჯუმბერ ლეჟავას?
 – რა თქმა უნდა, მქონდა შესაძლებლობა ჩემდა საბედნიეროდ, იგი იყო ამ კაბინეტშიც და დიდი სიამოვნებით ვესაუბრებოდი. დიდი შთაბეჭდილება დატოვა. ის იყო ღმერთკაცი!



ინტერვიუ ვაჟა შუბითიძესთან

რას მეტყვით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას პიროვნებაზე?



ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა იყო უნიჭიერესი პიროვნება და ძალიან დიდი პატრიოტი თავისი ქვეყნის, იმდენად დიდი პატრიოტი, რომ თავისი ქვეყნის სახელის განთქმის მიზნით და იმ მიზნით, რომ დაემტკიცებინა ქართველები რაოდენ უშიშარი და ვაჟკაცი ხალხია, მან მთელი მსოფლიო შემოიარა ველოსიპედით, 9 წელი მონადრომ მსოფლიოს შემოვლას, ხანდახან დადიოდა ისეთ ადგილებში სადავ მონადირეებიც კი უფრთხიან გავლას. მან ეს გააკეთა დიდი სიყვარულით თავისი პროფესიისადმი, თავისი ხალხისადმი. ეს დასაფასებელია და ნამდვილად მისი სახელი არ უნდა იქნას დავიწყებული საქართველოში.



ინტერვიუ ხურაბ წვერადქსთან



– სიცოცხლეშივე გაიხსნა ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის აკადემია. რა აზრის ხართ ამის შესახებ?

– რა თქმა უნდა ამის გაკეთება აუცილებელი იყო. სამწუხაროდ ასეა ჩვენთან, სანამ ადამიანი ცოცხალია წინააღმდეგობის, უაზრო წინააღმდეგობის გადატანა უხდება და მისი დაფასება ხდება მხოლოდ გარკვეულ წილად მისი გარდაცვალებს შემდეგ. თუმცა ბუნებრივია ხალხის სიყვარული ჯუმბერს თავისი ცხოვრების არცერთ ეტაპზე არ აკ-

ლდა. მითუმეტეს მას შემდეგ რაც ეს საარაკო გმირობა ჩაიდინა. მხედველობაში მაქვს მისი მოგზაურობა დედამიწის გარშემო. მე არ მეგულება არცერთი ქართველი, რომელსაც არ ჰქონოდა ინტერესი იმ მწირი ინფორმაციით რომელიც მოგვეწოდებოდა საბჭოთა კავშირის დროს, სად იმყოფებოდა ჯუმბერი რა გააკეთა, რა ამბები გადახდა და ბუნებრივია ეს მისი დამსახურება და ღვანლი უფრო დაფასდება ამის შემდეგ.



ინტერვიუ რეზო ჩხეიძესთან



– ბატონო რეზო თუ გსმენიათ ჯ. ლეჟავას სახელობის აკადემიაზე და რა აზრის ხართ მასზე?

– მსმენია კი, როგორ არა. მე ვიცნობდი ჯუმბერს. ეს იყო მოგზაური, რომელმაც ველოსიპედით შემოიარა მთელი მსოფლიო. ასეთი ადამიანები არიან გმირები.



მერი ბერაძე

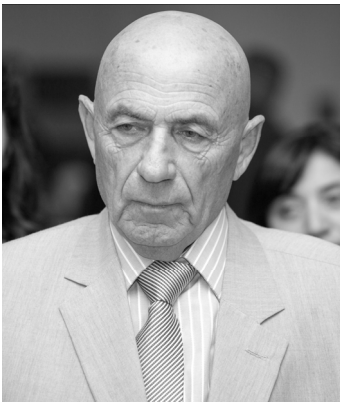
ინცერვიუ დავით ქეხიშვილთან

რას გვეტყვით ჯუმბერ ლეჟავაზე?

ჯუმბერ ლეჟავამ მსოფლიოს შემოუარა ველოსიპედით. მე უშუალოდ ვიცნობდი ამ პიროვნებას და კიდევ ვამბობ, ჩემთვის ზოგადად ასეთი ადამიანები არიან მაგალითი შეუპოვრობის, იმის თუ როგორ შეიძლება დაინახო მიზანი თუნდაც ისეთი, რომ მსოფლიოს შემოუარო ველოსიპედით და იგი რეალობად აქციო. და თუ კი შენ იცნობ ასეთ ადამიანებს, ისინი ბუნებრივია, გაძლევენ ენთუზიაზმს და მოტივაციას. შეუძლებელი არაფერია, იმიტომ, რომ თუკი ერთხელ რაღაცა გაკეთებულა, ეს არის ძალიან დიდი სტიმული იმისა, რომ შენ თვითონაც მონახო შენ თავში ძალა და გააკეთო. სწორედ ამ კუთხით ვიცნობდი ამ ადამიანს და ძალიან მწყინს, რომ დღეს არ არის ჩვენ გვერდით. მისი მაგალითი მომავალ თაობას აუცილებლად სწორი გზისკენ წაიყვანს.



ინცერვიუ ელგუჯა ნოზაძესთან



თუ იცნობდით დიდ მოგზაურს, ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას მხოლოდ ტელევიზორით. არსებობს ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის აკადემია და თუ გსმენიათ ამის შესახებ?
ამის შესახებ თქვენგან ვიცი, ხოლო რაც შეეხება ჯუმბერ ლეჟავას მე მას დიდ პატივს ვცემ და შემიძლია ჩავთვალო, რომ ის დიდი გმირი იყო.



ირაკლი დარსალია



ინტარვიუ სამხატვრო აკადემიის რექტორ ბიორგი გუგუშვილთან

„ათინათი“ ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის აკადემიის მრავალპროფილიანი ჟურნალია, რომელშიც შემოქმედ მოსწავლეთა ორი ჯგუფი: „ნორჩი ათინათელები“ და „ნორჩი ლიტერატორები“ მონაწილეობენ.

ლეგენდარული ჯუმბერ ლეჟავას სახელი დიდ პატივს იმსახურებს. კარგია, რომ მის აკადემიასთან ისეთი ახალგაზრდები თანამშრომლობენ, როგორც თქვენა ხართ. მომავალ თაობას ვუსურვებ წარმატებას და იმ

იდევნის პატივისცემის განხორციელებას, რომელიც ამ ბრწყინვალე ადამიანმა, მსოფლიო მოგზაურმა, გულში ატარა და სხვებსაც გაუზიარა.



ირაკლი დარსალია



ინტარვიუ ზურაბ გაბუნიასთან, სამხატვრო აკადემიის მხატვარ-ფერმართან

იცნობდით თუ არა ჯუმბერ ლეჟავას?

არ მარტო ვიცნობდი, ვმეგობრობდი, მისი მოგზაურობის შემდეგ, თითქმის ყოველდღე ვხვდებოდით ერთმანეთს და ძალიან ახლო ურთიერთობა გვქონდა, პირადად და მის ოჯახთანაც.

ამბობენ ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა ხატავდაო, მართალია თუ არა ეს?

ჯუმბერი ხატავდა და კონსულტაციებს გადიოდა ჩემთან ერთად, მას დახატული აქვს თავისი მეუღლის პორტრეტი.

ჯუმბერს ყველა უყვარდაო, მაგრამ მისი ერთ-ერთი საუკეთესო მეგობარი, თურმე, თქვენ იყავით, როგორ ახსნით ამას?

ჩვენ გვაკავშირებდა ერთი რამ, როდესაც იგი 9 წლიანი მოგზაურობიდან დაბრუნდა, მაშინ გავიცანი. ბატონმა, ან გარდაცვლილმა გივი მიზანდარმა, მაშინ ის მოინვია სამხატვრო აკადემიაში, პროფესორებთან შესახვედრად. დიდ დარბაზში მოვიდა ჯუმბერი, მან თავისი მოგზაურობის შესახებ ორი საათი ილაპარაკა და კიდევ დაიგეგმა შემდგომი შეხვედრა. მთელი აკადემია აღფრთოვანებული იყო. პირადად რომ გავიცანი, იმის შემდეგაც დაიგეგმა ბევრი შეხვედრა. მე მასთან ერთად ვმოგზაურობდი, ვეხმარებოდი და ამიტომაც გავხდი მისი მეგობარი.

იციოთ თუ არა ჯუმბერის შესახებ ის, რაც არავინ იცის?

მინდა გითხრათ, რომ როდესაც ჯუმბერი 1000 აზიდვას აკეთებდა, ძალიან ილღებოდა არა და 6000, 7000-ს დაულალავად აკეთებდა. თურმე მას სისხლძარღვის შევიწროვება ჰქონია. მან ექიმებს არ დაუჯერა არ გაიკეთა ოპერაცია და, სამწუხაროდ, გარდაიცვალა იგი.



ბექა ჩაბლოშვილი

ინტერვიუ მამა ანდრეასთან



– იცნობდით თუ არა ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას?

– პირადად არ ვიცნობდი, მაგრამ მისი დიდი გულშემატკივარი ვიყავი. მახსოვს როგორ აიღოსტარტი მან რუსთავიდან. საოცარი პიროვნება იყო არათუ იმ თვალსაზრისით რომ, შინაგანი ძალით გაუმკლავდა არათუ დაავადებას, არამედ გინესის რეკორდიც კი მოხსნა. მთელი მსოფლიო ველოსიპედით შემოიარა ჩემთვის ერთერთი უდიდესი მოგზაური და უდიდესი პიროვნება იყო.



თორნიკე ჩაბლოშვილი

ინტერვიუ როინ მეტრეველთან

– იცნობდით თუ არა ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას? როგორ აფასებთ მის სპორტულ მიღწევებს?

– ძალიან კარგად ვიცნობდი. მე პირადი ურთიერთობა მქონდა მასთან. ის საოცარი ადამიანი იყო. ფიზიკურ ძალასთან ერთად გონებრივაც უნდა იყო ამ უზარმაზარი საქმისთვის მონოდებული, რომ მსოფლიოს ველოსიპედით შემოუარო. მე მაშინ უნივერსიტეტის რექტორი ვიყავი და ამ მოგზაურობის დროს პრესცენტრი უნივერსიტეტში გვექონდა, ანუ ინფორმაციებს მისგან და მის შესახებ ჩვენ ვიგებდით. ის უნიკალური ადამიანი იყო.



ნანა სხირტლაძე



ინცერვიუ ბაცონ სულიკო საძმარაძესთან

– იცნობდით ბაცონ ჯუმბერ ლეჟავას?

– ჯუმბერ ლეჟავა, ჩემი განუყრელი მეგობარი იყო, ის ჩემთვის იყო მისაბაძი და ძალიან ახლო პიროვნება, მაინც რა დამთხვევა იყო მისი სიცოცხლის წინა დღეს ჩემს რესტორანში გადაიხადა დაბადების 75 წლის იუბილე. როგორ უხაროდა, თითქმის იტყოდით, რომ ჯუმბერ ლეჟავა 15



წლის იყო და არა 75-ის. მაგრამ მოხდა მოულოდნელად მისი გარდაცვალება.

– როგორ ვიქრობთ ჯუმბერის გარდაცვალება ეჭვს არ იწვევს?

– ვფიქრობ და არ მინდა შევცოდო, მგონია, რომ მას ცუდი მრჩევლები ჰყავდა. სხვა რა ვიფიქრო ამ ლეგენდარულ პიროვნებაზე არ ვიცი. ის ისევ ცოცხალია ჩემთვის.



ნანა სხირტლაძე

ინცერვიუ ბაცონ ბახვას საძმარაძესთან



იცნობდით ჯუმბერ ლეჟავას?

ჯუმბერ ლეჟავა მოგზაურობის დაბრუნების შემდეგ გავიცანი, დროთა განმავლობაში ახლო ურთიერთობა ჩამოგვიყალიბდა და დავმეგობრდით. ბევრი მოგონება მაკავშირებს მასთან. ერთად გვიხდებოდა მოგზაურობა საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში. ერთად ვიყავით თურქეთში. ჩემი ოჯახის ყველა წევრი შეყვარებული იყო მასზე. ხშირად მოდიოდა სტუმრად ჩემთან როგორც თბილისში, ასევე სოფელში. ჩემი სოფელი ძალიან მოსწონდა და

ცდილობდა თავისუფალი დრო ჩემთან გაეტარებინა. მე მისთვის ერთი საძინებელი ოთახი მქონდა და ცალკე გამოყოფილი, მას ახლაც ჯუმბერ ლეჟავას ოთახი ჰქვია.

– რაიმე კუროის ხომ არ გაიხსენებთ ჯუმბერ ლეჟავასთან მეგობრობის პერიოდში?

რა თქმა უნდა, ერთ საინტერესო ამბავს მოგიყვებით. მე, ჯუმბერ ლეჟავა და ჯუმბერ მალაკელიძე სამივე რაგბის თავგადაკლული მოყვარულები ვიყავით.

რუსეთ-საქართველოს ნაკრებების შეხვედრები, გასაგები მიზეზების გამო კიდეც უფრო დიდ ინტერესს იწვევდა, როგორც ჩვენში, ასევე ყველა ქართველ გულშემამტკივრებში.

პოლიტიკური დაძაბულობის გამო, ამ ორ გუნდს შორის შეხვედრები ნეიტრალურ სტადიონებზე იმართებოდა.

ამჯერად მატჩი თურქეთის ქალაქ ტრაპზონში იყო დანიშნული.

მე და ჩემს მეგობრებს: ჯუმბერ მაღლაკელიძეს და ჯუმბერ ლეჟავას, რა თქმა უნდა, გადწყვეტილი გვქონდა დავსწრებოდით აღნიშნულ შეჯიბრს.

დავინწყეთ ბილეთების შოვნაზე ზრუნვა, მატიჩისადმი ინტერესი იმდენად დიდი იყო, რომ ბილეთების შოვნა გაგვიძნელდა.

მატიჩამდე რამდენიმე დღით ადრე, მირეკავს ჩემი სიყრმის მეგობარი ჯუმბერი (მაღლაკელიძე) ბახული (ასე მეძახდა ბავშვობიდან), უნდა გაგახარო. ხათომ (ასეთი თიკუნით მოიხსენიებდა თავის ერთადერთ ქალიშვილს ხათუნას) რაგბზე დასასწრები სამი ბილეთი გვიშოვნა, გამზადე წასასვლელად, ხვალ შენ და ჯუმბერი, (ლეჟავა) ჩემი მანქანით მივდივართ ტრაპიზონში.

მატიჩამდე ერთი დღით ადრე ტრაპიზონში ჩავედით. სასტუმროში დაბინავების შემდეგ ქალაქში გასეირნება მოვინდომეთ.

ქალაქის ცენტრის დათვალიერების შემდეგ მოვინდომეთ ზღვის სანაპიროზე გასეირნება. ქალაქი მთაზეა შეფენილი, ამიტომ დავინწყეთ ქვემოთ ზღვისკენ მოძრაობა.

ჯუმბერი (მაღლაკელიძე) წინ მიდის, შემდეგ ლეჟავა და უკან მე მივყავები.

უეცრად მომესმა უცნაური ხმა, ვხედავ ჩემს მარჯვნივ, მანქანის სავალ ნაწილზე, ახალგაზრდა საკმაოდ ძლიერი აღნაგობის კაცი დაენარცხა. ვხედავ ჯუმბერი (ლეჟავა) სახეანთლებული, დაძაბული, მიეჭრა ქვაფენილზე გამოტილ ახალგაზრდას, სწვდა საყელოში ხელი, წამოაყენა, თურქულად შეუკურთხა ამოარტყა პანლური იმდენად ძლიერად, რომ ამხელა კაცი კვნესა კვნესით დაეშვა თავქვე.

მე და ჯუმბერი (მაღლაკელიძე) გაოგნებულები შევყურებდით ჯერ ერთმანეთს, მერე ჯუმბერის (ლეჟავას) პოლიცია დაგვადგა თავზე. პოლიციამ სამივეს მოგვთხოვა საბუთები. დაგვინწყეს გამოკითხვა: ვინ ვიყავით, რისთვის ვართ ჩამოსულები, რას ვერჩოდით იმ ახალგაზრდა კაცს და სხვა...

ჯუმბერი თარჯიმნობას გვინევს. ხან ინგლისურად და ხან თურქულად უხსნის პოლიციელებს მომხდარის შესახებ. გაღიმებული პოლიციელები საბუთებს გვიბრუნებენ და გვემშვიდობებიან.

გავაგრძელეთ ზღვისკენ მოძრაობა. ვეკითხებით ლეჟავას: „რა მოხდა რას ვერჩოდი იმ ახალგაზრდა კაცს?“ გოცნებული გვპასუხობს: „თქვენ რა, არაფერი დაგინახავთ? იმ ბიჭმა ჯიბეში ხელი ჩაგიყო (ეუბნება ჯუმბერ მაღლაკელიძეს) და რა უნდა მექნა? მეცქირა სანამ რამეს ამოიღებდა ჯიბიდან, თუ როგორ მოვქცეულიყავი?“



სოლომონ სამხარაძე, ჯუმბერ ლეჟავა და ზურაბ გაბუნია



სულიკო სამხარაძე და ჯუმბერ ლეჟავა

გავაგრძელებთ გზა ზღვის სანაპიროსაკენ.

სანაპიროზე სეირნობისას ლეჟავას წინ გადაუდგა ორი თურქი ახალგაზრდა, ერთ-ერთი ტელეკამერით ხელში. მცირე საუბრის შემდეგ ოპერატორმა კამერა მოიმარჯვა და ჟურნალისტიმა დაიწყო კითხვების დასმა.

ინტერვიუ ხანგრძლივი გამოდგა. მე და ჯუმბერი (მაღლაკელიძე) ველოდებით და ვნერვიულობთ ღამდება და ვშიშობთ დათვალიერებას ვერ ვასწრებთ.

ინტერვიუს დამთავრების შემდეგ, დაღამებამდე დარჩენილ მცირე დროში, ცოტა გავისეირნეთ სურათები გადავიღეთ, ჯუმბერ (ლეჟავა) ჩქარობს სულ აპარატს აჩხაკუნებს იღებდა ყველაფერს რაც თვალში მოხვდებოდა, გვიღებდა ჩვენც. ჯუმბერი (მაღლაკელიძე) ეხუმრებოდა სულ აპარატს აჩხაკუნებ და შენი დაბეჭდილი სურათი ჩვენ არ გვინახავსო. ცხონებულმა უპასუხა: „ბიჭებო დიდი ალბომის გამოშვებას ვაპირებ და თუ მშვიდობა იქნა, ყველა ჩემს გადაღებულ კადრს იქ ნახავთ“-ო.

იმ საღამოს და განსაკუთრებით მეორე დღის პირველ ნახევარში ტრაპიზონი გაივსო საქართველოდან ჩამოსული გულშემატკივრებით. ქუჩები და მოედნები გადაჭედილი იყო ქართულნომრიანი მანქანებით.

სასტუმროები გადავსებული იყო ქართველი გოგო-ბიჭებით. უმრავლესობამ ღამე ავტომანქანებსა და სკვერებში გაათენეს. მთელ ქალაქში ისმოდა ქართული მუსიკა და სიმღერები.

ბევრი ქართული მანქანა, აკრძალულ ადგილას დგომის გამო, პოლიციას საჯარიმოში გადაჰყავდათ, რაც იმას ნიშნავდა, რომ ამ მანქანის მფლობელების მატჩზე დასწრება სათუო გახდებოდა.

ქალაქის ცენტრში, ათა-თურქის მოედანზე ასეთი ინციდენტიც მოხდა.

ქართველების ერთმა ჯგუფმა, ქართული დროშა გაშალეს და სკანდირებდნენ: „საქართველო! საქართველო!“

თურქებმა ქართული დროშის ფრიალი და სკანდირება შეურაცხყოფად მიიღეს, რამაც მცირე შეხლა-შემოხლა გამოიწვია.

მეორე დღეს ნავედით სტადიონზე, რომელიც ქალაქგარეთ, პატარა დაბაში მდებარეობდა. მანქანის დაყენებაზე დიდი დრო დავკარგეთ. სტადიონზე მცირე დაგვიანებით მივედით.

შესასვლელთან აუარებელი უბილეთო ქართველი გოგო-ბიჭები ირეოდნენ, ცდილობდნენ სტადიონზე მოხვედრას.

სტადიონზე შესვლის დროს ჯუმბერი (ლეჟავა) თურქმა სპორტულმა ჟურნალისტებმა იცნეს, შემოერტყნენ ირგვლივ და კატეგორიულად ითხოვდნენ ინტერვიუს. ჯუმბერი უარზეა, ჩვენც ვცდილობთ აბეზარი ჟურნალისტების მოგერიებას, ვეხმარებით ჯუმბერის, რაც შეგვიძლია. ვუხსნით ჟურნალისტებს, ხან რუსულად, ხან ქართულად, რომ ვაგვიანებთ თამაშზე და შეიძლება ადგილები დავკარგოთ.

არაფერმა გაჭრა, გვამშვიდებდნენ, რომ ადგილების პრობლემა არ შეგვექმნებოდა.

ინტერვიუს დამთავრების შემდეგ ერთ-ერთი ჟურნალისტის თანხლებით გაჭირვებით მივალნით ჩვენს ადგილამდე. სტადიონი გადაჭედილია ჩვენი ადგილები რა თქმა უნდა, დაკავებულია უბილეთოდ შემოსული მაყურებლით.

გამყოლმა ჟურნალისტიმა, პოლიციის ჩარევით გაგვინთავისუფლა ადგილები ბოდიში მოგვიხადა და დაგვემშვიდობა.

თამაში მიმდინარეობდა ჩვენი რაგბისტების აშკარა უპირატესობით. ჩვენების მხარდამჭერი შეძახილებით ზანზარებს სტადიონი.

ამაღლებულ განწყობაზე ვართ. ჯუმბერის (მაღლაკელიძეს) იუმორი მოეძალა. „ბახული, ამის შემდეგ თუ სადმე წავალთ (ლექავას გულისხმობს) ნილაბი გაუკეთეთ და ისე ვატაროთ, რომ არავინ იცნოს, თუ არა დაგვტანჯა ამის ინტერვიუებმა-ო.“ ლექავა გულიანად ხარხარებს.

სტადიონზე ჩვენი ასაკის მაცურებელი მე არ შემინიშნავს, თეთრი ყვავებივით გამოვიყურებოდით, ამოდენი ახალგაზრდების ფონზე. გაკვირვებულები გვიცქეროდნენ ქართველი გოგო-ბიჭები, ალბათ ფიქრობდნენ, ეს მოხუცები რალამ გადარიათ, ამ სიშორეს რაგბის საყურებლად რამ ჩამოიყვანაო.

ამ ორ გუნდს შორის პაექრობა ბოლო 16 წლის მანძილზე ჩვენი რაგბისტების გამარჯვებით მთავრდებოდა, ახლაც ასე მოხდა, გავიმარჯვეთ დამაჯერებლად.

სასტუმროში გამარჯვების აღსანიშნავი მცირე სუფრის შემდეგ, გამოვემგზავრეთ საქართველოში.

თბილისიდან ტრაპიზონამდე და უკან, მანქანას ჯუმბერი (ლექავა) მართავდა. ჯუმბერი (მაღლაკელიძე) ხუმრობს: „პირად მძლოლად მსოფლიოს თოთხმეტიგზის ჩემპიონი მემსახურება-ო.“

სამივემ გულიანად გადავიხარხარეთ!

გზა ქართული მანქანებისთვის თავისუფალი იყო.

თურქეთის მთავრობის განკარგულებით საბაჟოზეც აუჩქარებლად გაგვატარეს.

ის ღამე ქობულეთში ჯუმბერის (მაღლაკელიძის) ნათესავთან დავრჩით, საღამო სასიამოვნოდ გავატარეთ გვიანობამდე ვსაუბრობდით, ვკამათობდით სხვადასხვა საკითხზე, რათქმუნდა პოლიტიკასაც გადავწვდით. ძირითადად ჯუმბერი (ლექავა) აქტიურობდა.

ჩვენ ერთად ყოფნა ყოველთვის გვსიამოვნებდა. ტრაპიზონში მოგზაურობაც, ამის დადასტურება იყო. ის მოგზაურობაც, როგორც სხვა ბევრი შეხვედრები სასიამოვნო მოგონებად დარჩა ჩემს გულში.

დღეს ისინი აღარ არიან, ერთ წელიწადში ორივემ დატოვა სააქაო ცხოვრება და ზეციურ სამყაროში გადასახლდნენ.

მე ისინი ძალიან, ძალიან მაკლიან.

ღმერთო სასუფეველში ამყოფე მათი სულები.



მარიამ ხვედელიძე

ინტერვიუ ქალბატონ ნელი ქველაქისთან

**იცნობდით ბ. ნ. ჯუმბერ ლეჟავას?**

არა თუ ვიცნობდი, უფრო მეტიც, იგი ჩემი დიდი მეგობარიც ბრძანდებოდა, რითაც დღემდე ვამაყობ და ვმხნეობ! იგი არა მარტო თანამედროვე მსოფლიოს უდიდესი მოგზაური, მეცნიერი და მკვლევარი იყო, არამედ ადამიანი-ლეგენდა, ჩვენი უკვდავი ერის დიდი, უდიდესი ქართველი და ყველაზე ადამიანური ადამიანი, ვისაც

კი ვიცნობდი მთელი ჩემი ცხოვრების მანძილზე.

თავისი ძლიერებით, მამაცობითა და რაინდული სულით მან მთელ მსოფლიოს უფრო სრულყოფილად გააცნო ჩვენი სამშობლო საქართველო და ქართველ ხალხსაც კიდევ ერთხელ შეუქმნა უძველესი კულტურული ერის იმიჯი.

ვარ დიდად ბედნიერი, რომ ამ ლეგენდარული პიროვნების მეგობარი მქვია და მისსავე სიცოცხლეში შევძელი მეთქვა მისთვის სიყვარულით გამთბარი სტრიქონები, როდესაც იგი ჩემი მოსწავლეთა ეროვნული სასახლის აღსაზრდელებს შეხვდა. „ქართული გენის უკვდავება“-ასეთია ამ ლექსის სათაური. (ეს ლექსი დაბეჭდილია ჟურნალ „ათინათის“ წინა ნომერში. 2015.წ. №4 (18))

რომელი აკადემიის წევრი ბრძანდებით?

სიცოცხლის ბოლომდე მექნება საამაყოდ და სასიხარულოდ რომ მერგო დიდი ბედნიერება და გავხდი ბატონი ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემიის აკადემიკოსი. მას შემდეგ, რაც დიდი დიღმის წმ. ნიკოლოზ სასწაულმოქმედის სახ. ტაძრის წინამძღვრის და მისივე ამშენებლის დეკანოზ მამა მერაბ დეკანოსიძის ლოცვა-კურთხევით ეკლესიური გავხდი, კიდევ უფრო განმიმტკიცდა რწმენა, რომ უფალი ღმერთის ნების გარეშე ქვეყნად არაფერი არ არსებობს. და როდესაც ჩემი სულიერი მოძღვარი მამა მერაბი და მისი ღირსეული მუულლე ქ-ნი მაია ჯანვერდაშვილი აღნიშნული აკადემიის პრეზიდიუმმა აკადემიკოსებად აირჩია და აკადემიის პრეზიდენტმა ქ-ნმა გულნაზ ხარაიშვილმა მათ დიპლომები გადასცა, მე აღფრთოვანებით აღვწერე ეს დაჯილდოვების ცერემონიალი, სათაურით: „დღე სასწაული, არაჩვეულებრივი, ისტორიული, აკადემიური...“ როგორც შემეძლო გამოვხატე დიდი მონივნება იმ დიდი ქართველის მიმართ, ვის სახელსაც ეს დიდებული დაწესებულება ატარებს. და რა ვიცოდი რომ ასეთი დიდი სიხარული მეც მელოდა. მე საბოლოოდ დავრწმუნდი, რომ უფლის ნებით და ბატონი ჯუმბერის სულის მფარველობით მოხდა ჩემი მეორედ დაბადება. სწორედ ამაზეა ნათქვამი: „ობლის კვერი ცხვა, ცხვა და გვიან გამოცხვაო.“ ობოლი მე ვიყავი და ჩემი კვერბედის გამომცხობელ-გამომჭედელი კი აკადემიის პრეზიდენტი ქ-ნი გულნაზ ხარაიშვილი აღმოჩნდა. მასთან პირველივე შეხვედრით განცვიფრებული დავრჩი. იგი უნიჭიერესი და უკეთილშობილესი ქალბატონია: აკადემიკოსი, მეცნიერი, პოეტი, მწერალი, პედაგოგი, ჟურნალისტი.სანამ მეც აკადემიკოსად ამირჩევდნენ ამ ღირსეულ ქართველ მანდილოსანს იმ დიდი მადლიერების ნიშნად,



რაც გამოიხატა ჩემთვის უსაყვარლესი და უძვირფასესი ადამიანების მამა მერაბისა და ქ-ნი მაი-
ას ღვანლის ესოდენ უმაღლეს შეფასებაში მივუძღვენი გულიდან ამოსული სტრიქონები. ლექსი
სათაურით: „სიკეთისა და სითბოს მთესველი.“ (დაიბეჭდა „ათინათის“ წინა ნომერში). ამჟამად
მინვეული ვარ სხვა ქართულ აკადემიაშიც (საქართველოს ეროვნული აკადემიაში და სხვ).



ტარიელ ხარატიშვილი



ინცერვიუ მეცნიერებათა აკადემიის წრეხილენცთან ბაცონ გიორგი კვესიტაძესთან

*წლევანდელი წელი რუსთაველის
წლად არის გამოცხადებული, დიდმა მოგზა-
ურმა ბატონმა ჯუმბერ ლეჟავამ იმოგზაურა
დევიზით „ვინც მოყვარესა არ ეძებს იგი თა-
ვისა მტერია“ რას იტყვით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავაზე?*



ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას მე ძალიან კარგად ვიცნობდი მას
ქვეყნისთვის კარგის მეტი არაფერი გაუკეთებია, მან დიდი როლი
შეიტანა მსოფლიოში საქართველოს გაცნობის საქმეში.



ტარიელ ხარატიშვილი, გიორგი კვესიტაძე და გულნაზ ხარატიშვილი



ნუცა სხირტლაძე



**ინტერვიუ ქარედის რაიონის სოფელ
საცხურის საჯარო სკოლის
დირექტორთან - ქაბაჯონ ცირა
შუბითიძესთან**

იცნობდით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას?

ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას პირადად არ ვიცნობდი. თუმცა მსმენია და წამიკითხავს მისი მოგზაურობის შესახებ. მან უდიდესი როლი შეასრულა იმისთვის, რომ საქართველოს კულტურა გაეტანა ჩვენს ფარგლებს გარეთ.



ნატა სხირტლაძე



**ინტერვიუ ამბროლაურის გამგებელთან
ბაცონ მაცხაზ ღომთათიძესთან**

იცნობდით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას?

ჯუმბერ ლეჟავას მე ვიცნობდი ძალიან ახლოს, ჯუმბერ ლეჟავა იყო ჩემი უფროსი მეგობარი. ის იყო ტექნიკური უნივერსიტეტის ლირსეული წარმომადგენელი და მისი როლი, მისი ღვაწლი დიდია, მისი სახელი უკვდავად დარჩება. შემიძლია მრავალ მიმართულებით და მრავალ კონტექსტში დავახასიათო ეს მართლაც რომ უნიკალური კოლორიტული პიროვნება, მე ვარ ბედნიერი, და ვარ ამაყი, არათუ ვიცნობდი, მეგობრული ურთიერთობა მაკავშირებდა ბატონ ჯუმბერ ლეჟავასთან.

რას გვეტყვით დაარსებულ მისივე აკადემიაზე?

მის მიერ დაარსებულ აკადემიას მე ვუსურვებ წარმატებას, ის მიზანსწრაფობა, ის სულისკვეთება, ის მიმართულება, ის სულიერება, ის ეროვნულობა და კიდევ სხვა რამ მრავალი კომპონენტი მე შემიძლია მოვიხსენო ბატონი ჯუმბერ ლეჟავას პიროვნების მიმართ და ყველა ის გრძნობა, მიმართულება რაც პირადი მისი იყო. მე დარწმუნებული ვარ რომ, ეს აკადემია იგივე გზით ივლის და მინდა მე ვუსურვო ამ მიმართულებით სვლა და წარმატება.



ლიზი ნადირაშვილი



ინტერვიუ ჯემად კუხაშვილთან

თუ იცნობდით ბატ. ჯუმბერ ლეჟავას?

უკვე ავლნიშნე, რომ ძალიან ახლოს ვიცნობდი. მე და ჯუმბერ ლეჟავა ვიყავით თანაკურსელები. ექვსი წელი ერთად ვსწავლობდით. შემდეგ გაიყო ჩვენი გზები, მაგრამ ვმეგობრობდით მთელი ცხოვრება, ბოლო წუთამდე.

რაიმე კურიოზს ხომ ვერ გაიხსენებდით ბატ. ჯუმბერთან მეგობრობის პერიოდში?

კურიოზი თითქმის არ მახსენდება, იმიტომ რომ ჯ. ლეჟავა საოცარი ღიმი-

ლიანი, ნაღდი იმერელი კეთილშობილი კაცის განსახიერება იყო.

რას იტყვით მისი ფონდის შესახებ, როცა გამოვიდა მისი ჟურნალი „მოგზაური“, მერე შეფერხება იყო, რატომ ქონდა მას ფინანსური ჩავარდნები?

ჯუმბერი იმასთან ერთად, რომ საოცრად დიდებული და მასშტაბური კაცი იყო, ამასთან ერთად ჰქონდა გულუბრყვილო ხასიათი. ბევრი პირი ცდილობდა მიტმასნოდა მის სახელს, ბევრმა ისარგებლა მისი კეთილშობილებით და ამის გამო ფერხდებოდა მისი საქმიანობა.



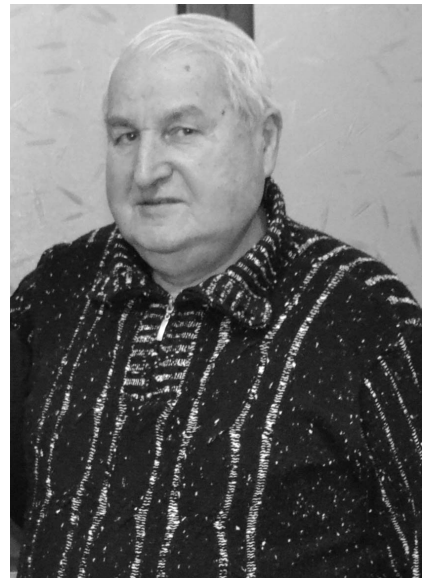
ტარიელ ხარატიშვილი



ინტერვიუ ბატონ ანხორ ჯაფარიძესთან

– ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას მოგზაურობას თქვენ როგორი კუთხით უყურებთ?

– არც ერთმა ქართველმა ახალგაზრდამ თუ ხანდაზმულმა არ თქვას – მე გაკეთება არ შემიძლია რაიმე ღირებული სო; უბრალოდ ჩვენი მისაღმების შესტიდან ჩვენ სიტყვა პასუხიდანაც კი შეგვიძლია დიდი საქმე შევძინოთ ჩვენს სამშობლოს. ჯუმბერ ლეჟავამ თავის სიცოცხლის რისკად მსოფლიოს გააცნო საქართველო.



სიცოცხლეშივე დაფასდა მისი წვლილი

გაიხსნა მისი სახელობის აკადემია. ბატონი ჯუმბერი ერის საყვარელი ძვირფასი ადამიანი იყო.

ილია ძმანაშვილი



ინტერვიუ ქაქაქა რუსთაფის მე-17 საჯარო სკოლის დირექტორთან, ქაქაქა ნელი გიქოველთან

იცნობდით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას?

მეონდა ბედნიერება ბატონ ჯუმბერის ნაცნობობის. პირადად ერთხელ შევხვდი ჩემს სამსახურში და არაჩვეულებრივი შთაბეჭდილება დატოვა ჩემში, საოცარია, რომ თავს უბრალო ადამიანად მიიჩნევდა ეს ბუმბერაზი „მოგზაურობის მეფე“.



ილია ძმანაშვილი



ინტერვიუ ბატონ უშანგი მოსიაშვილთან

იცნობდით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას?

ჯუმბერ ლეჟავას ვიცნობდი ახლოს. ბევრჯერ გვქონია შეხვედრა როგორც პირადად, ასევე რაიონის მასშტაბით, ის იყო ჩემი ახლო მეგობრის ჯემალ კუხალაშვილის თანაკურსელი.



ნათია ჯანგავეძე



ინტერვიუ გიორგი კვაშილავასთან

როგორ იცნობთ ჯუმბერ ლეჟავას?

ჯუმბერ ლეჟავა მსოფლიო მოგზაური და მოქალაქეა. იგი იყო ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი ინფორმატიკის დარგში. რამდენიმე გზის გინესის რეკორდსმენი. ბატონი ჯუმბერი საოცარი გულთბილი მოქალაქე და მეგობარი გახლდათ. მისმა მოულოდნელმა დალუპვამ აუნაზღაურებელი ტკივილი მიაყენა იმ ფართო საზოგადოებას, რომლებისათვისაც იგი ადამიანობის ეტალონს წარმოადგენ-

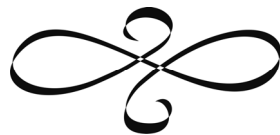


და. ჯუმბერის უკვდავსაყოფად მისმა უახლოესმა მეგობრებმა შექმნეს მრავალპროფილიანი სამეცნიერო აკადემია, ჟურნალი „ათინათი“, რომლებსაც უნარიანად ხელმძღვანელობს პოეტი და საზოგადო მოღვაწე გულნაზ ხარაიშვილი.

რას იტყვით ჟურნალ „ათინათზე“, მის რედაქტორზე გულნაზ ხარაიშვილზე?

ჟურნალი „ათინათი“ ჯერ კიდევ ჯუმბერ ლეჟავას სიცოცხლის პერიოდში 2010 წელს დაარსა პოეტმა გულნაზ ხარაიშვილმა. ჟურნალი დღეს ერთ-ერთი საუკეთესო საქართველოში. რედაქტორის სასახელოდ უნდა ითქვას ის ფაქტი, რომ ჟურნალი ერთგულად მასპინძლობს, ცნობილ მწერლებს, მეცნიერებს, ხელოვნებს, მუშაკებს, ამავე დროს გულნაზ ხარაიშვილმა საკუთარი ინიციატივით შექმნა და ჩამოაყალიბა სხვადასხვა სულის პერსპექტიული მოსწავლეებისგან ახალგაზრდა ათინათელები, რომელთა შორის ბევრმა თავი გამოიჩინა, როგორც კარგი მომავლის მქონე თაობამ.

აქვე მინდა მოგახსენოთ, რომ ჟურნალის ადრეული ნომერის, სარედაქციო საბჭოს შემადგენლობაში მე და ჩემი მომავალი მეუღლეც ვიყავით, სწორედ მახსოვს, რომ ჟურნალის პირველი ნომრის გამოსვლას დაემთხვა ჩემი და ელისო ცანავას დაქორწინება, ასე რომ ჩემი ოჯახი „ათინათიდან“ მოდის. ჟურნალ „ათინათს“ მის რედაქტორს, ქ-ნ გულნაზ ხარაიშვილს ვუსურვებ ჩვეულ წარმატებას.



ინტერვიუ გურამ ცერცვაძესთან

იცნობდით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას?

ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა უნიკალური პიროვნება იყო, დიდი მოგზაური, რომელმაც მსოფლიოს მრავალ ქვეყანას გააცნო საქართველო, მისი ხალხი და კულტურა.

სამწუხაროდ პირადად არ ვიცნობდი. სასიხარულოა, რომ ფუნქციონირებს ქ-ნ გულნაზი ხარაიშვილის თაოსნობით დაფუძნებული ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი საერთაშორისო აკადემია.



ნია ჯანგაძე

ინტერვიუ მამა გიორგისთან



– ამ ინტერვიუს გაკეთება ჯ. ლეჟავას სახ. მეცნიერებათა მრავალპროფილიანი აკადემიის პრეზიდენტ ქალბ. გ. ხარაიშვილმა დამავალა, სანამ თქვენამდე მოვიდოდი ძალიან ვნერვიულობდი, ბევრს ვფიქრობდი, რა იცით მამაო ამ აკადემიის შესახებ?

– ამ აკადემიის შესახებ მსმენია, ცოტა მოგვიანებით კი მომეცა საშუალება გავცნობოდი მის არსებობას.

– მე ამ აკადემიის ათინათელი ვარ იცნობთ ამ აკადემიასთან არსებულ ჟურნალ ათინათს?

– დიდი ხანი არაა რაც ამ ჟურნალსა და ანთოლოგიას გავეცანი, იგი ჩემი აზრით სამეცნიერო-შემეცნებითი ჟურნალია და მასში თითქმის ყველა დარგია გაერთიანებული, ეს ჟურნალი ახალ მომავალ თაობას შესაძლებლობას აძლევს ჩამოაყალიბონ თავიანთი მომავალი პროფესიონალურ სპეციალისტად. ძალიან მომწონს მოსწავლეთა ჩართულობა, პატარების ინტერვიუები ცნობილ ადამიანებთან, ჩემში დიდ ინტერესს იწვევს ის ახალ-

გაზრდები, რომლებიც ლიტერატურულ-შემეცნებით გზას ადგანან. ვისურვებდი ყველა სკოლა და მისი აღსაზრდელები ჩართული იყვნენ ამ ჟურნალის გამოშვებაში, უფრო მეტმა მოსწავლე-ახალგაზრდობამ წამოადგინოს მის მიერ შექმნილი ლექსები, ჩანახატები, პიესები, მოთხრობები, რომლის საშუალებითაც შეექმნებათ მეტი დაინტერესება წიგნის მიმართ, გაუმჯობესდება სწავლის დონე, განუვითარდებათ დახვეწილი გემოვნება... ამით კი შესაბამისად გაძლიერდება ჟურნალიც.

– იცნობთ ჟურნალ „ათინათის“ მთ. რედაქტორს? თუ შეხვედროხართ მას?

– წილად მხვდა ეს ბედნიერება, ეკლესიაში სადაც მე ვმსახურობ, ამ წმინდა ადგილას გამეცნო გულნაზ ხარაიშვილი. იგი გამოირჩევა თავისი სიდინჯით, მე პირადად ჩემს მეუღლესთან ერთად ქალბატონ გულნაზის იუბილეზე მირზა გელოვანის სახ. ბიბლიოთეკაში ვიყავი.

– შეხვედრიხართ თუ არა ჯ. ლეჟავას? იცნობდით თუ არა მას პირადად?

– შეხვედრივარ, ვიცნობდი როგორც მსოფლიო მოგზაურს, როგორც ბრწყინვალე ადამიანს, ქართველ კაცს, სულით და გულით პატრიოტს, ქართული ტრადიციების მატარებელს...



თაკო ნებაძე



ინცერვიუ მსყვარე გონაშვილთან

იცნობდით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას?

ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა იყო ბრწყინვალე ადამიანი სამნუხაროდ უკანასკნელად მაჩაბელზე ვნახე, შევპირდით ერთმანეთს, რომ მალე ვნახავდით, თუმცა არ ვიყავი საქართველოში, როცა გავიგე რომ ბატონი ჯუმბერი გარდაიცვალა.



მარიამ სეზისკვერაძე

ინცერვიუ ბელა აღნიასთან

რას იტყოდით ბატონ ჯუმბერ ლეჟავაზე?

ბატონ ჯუმბერს პირადად არ ვიცნობდი, მაგრამ მისი საქმეები საუბრობენ მასზე.

„ეს მებრძოლი ხასიათი და მუდმივად სიახლის ძებნა სწორედ ჩემი ცხოვრება და ჯერ კიდევ ბევრი მაქვს გასაკეთებელი“ თქვა გინესის 15 გზის რეკორდსმენმა. საქვეყნო ფაქტია, რომ მან 3333 დღე-ღამის განმავლობაში, რაც ცხრა ნელინაზე მეტს შეადგენს, ველოოსიპედით მარტომ მოიარა დედამიწის ყველა კონტინენტი, 232 ქვეყანა, ცხრაჯერ გადაკვეთა ეკვატორი და განვლო 264 ათასი კილომეტრი. ის გახლდათ სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი,



ვახტანგ გორგასლის ორდენის კავალერი – მსოფლიო მოქალაქე, გინესის წიგნის რეკორცმენი 14-ჯერ.

დავფიქრებულვართ, რა მებრძოლი ხასიათი უნდა გქონდეს, რომ ეს შესძლო. დამერწმუნებით, რომ ეს შინაგანი ენერგია, სიმამაცე, მხოლოდ ერთეულების ხვედრია.



ნოდარ ბერიძე



ველომარათონი „მშვიდობის გზა“ № 9 - 2

21 სექტემბერს, გაეროს მშვიდობის დღეს, თბილისიდან სტარტი აიღო ველომარათონმა „მშვიდობის გზა“ № 9, რომელიც გაგრძელდება თითქმის სამ წელს, მოიცავს ევრაზიის 40-ზე მეტ ქვეყანას, მარშრუტი შეადგენს 60 ათას კმ – ზე მეტს.

პირველი ეტაპი – თბილისი – სოჭი, 21.09. – 01.11.2018. 2600 კმ.

მეორე ეტაპი – თბილისი – მინსკი, 22.01. – 20.06.2019. 16 ქვეყანა, 11 500 კმ.

ევროპული თამაშების გახსნაზე მინსკში!

მესამე ეტაპი – მინსკი – ტოკიო, 12.07.2019. – 22.07.2020, 10 ქვეყანა, 25 000 კმ.

ოლიმპიური თამაშების გახსნაზე ტოკიოში!

მეოთხე ეტაპი – ტოკიო – თბილისი 30.07.2020 – 12.08.2021, 20 ქვეყანა, 25 000 კმ.

მარათონი ხორციელდება სრულიად საქართველოს კათოლიკოს – პატრიარქის, ილია მეორის ლოცვა – კურთხევით და ქართული, კავკასიური და საერთაშორისო საზოგადოების ფართო მხარდაჭერით. განხორციელებულია რვა ტური 26 ქვეყანაში. დაფარულია 58 000 კმ – ზე მეტი.

მისია – ხალხთა შორის მშვიდობის და ურთიერთგაგების განმტკიცება, სახალხო დიპლომატიის მხარდაჭერა და განვითარება, საქართველოს, კავკასიის და მონაწილე ქვეყნების ხალხური ტრადიციების პოპულარიზება.

მიზნები და ამოცანები –

ა. დიასპორებთან კავშირების გაღრმავება, სამშობლოში დაბრუნების ხელშეწყობა;

ბ. სპორტის, ჯანმრთელი ცხოვრების წესის და ტურიზმის პოპულარიზება;

გ. დაკარგული კავშირების აღდგენა და უგზოუკვლოდ დაკარგულთა მოძიება;

დ. რეგიონში ტურისტების, საქმიანი ხალხის და ინვესტორების მოზიდვა.

არსებული გამოცდილების პროგნოზი – ასობით შეხვედრები ქართულ და სხვადასხვა დიასპორებთან, მრავალჯერადი თV და რადიო გაშუქება, მონაწილეობა სხვადასხვა ღონისძიებებში, შეჯიბრებებში და ფოლკლორულ საღამოებში. პროექტი მონაწილეობას მიიღებს 100 ათასზე მეტი, ხოლო აუდიტორია 500 მილიონზე მეტი ადამიანი.

ყველას გთხოვთ ჩაერთოთ პროექტში და გაგვიწიოთ შესაძლო დახმარება, რომ მარათონის გადაადგილება:

მაქსიმალურად იქნეს გაშუქებული ინტერნეტსა და საინფორმაციო წყაროებში, შედგეს ერთობლივი გარბენი თქვენს სახელმწიფოში, რეგიონსა თუ ქალაქში, შეხვედრები, აქციები და ღონისძიებები სხვადასხვა ორგანიზაციების, ვეტერანების და ახალგაზრდების მონაწილეობით. გვესაჭიროება ყველანაირი გვერდში დგომა, რათა უკეთ იქნეს წარმოჩენილი ჩვენი მშვიდობისმოყვარეობა, სტუმარ – მასპინძლობა და ლამაზი ხალხური ტრადიციები!

გინვეთ ყველას – სხვადასხვა ქვეყნების წარმომადგენლებს საკოორდინაციო საბჭოში, მენეჯერებს, პარტნიორებს, მეცენატებს და სპონსორებს საჭირო ისტორიულ პროექტში!

საკოორდინაციო საბჭოს საპატიო თავმჯდომარეები:

სსრკ სპორტის ოსტატი, საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი,
„მუდამ სპორტული“ „ყველაზე ბებერი“ კომენტატორი, ჯამლექ ხუხაშვილი

სსრკ სპორტის ოსტატი, პედაგოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი,
დ. მინდიაშვილის სახელობის ჭიდაობის აკადემიის დამაარსებელი და პრეზიდენტი,
სსრკ, რსფსრ და საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი
დიმიტრი მინდიაშვილი

მარათონის ავტორი, ორგანიზატორი და ძირითადი მონაწილე,
ორგანიზაცია „ყველა ერთისათვის“ თავმჯდომარე,
„დამელოდეს“ («ЖДИ МЕНЯ») წარმომადგენელი,
ევრაზიის ხალხთა ასამბლეის სპორტული კომიტეტის წევრი
ნოდარ ბერიძე

მარათონის მონაწილე, პოეტი, კომპოზიტორი, მომღერალი,
თბილისის კავკასიური ფოლკლორის ყოველწლიური საღამოს ავტორი
თამაზ ბორჩაშვილი

მარათონის მონაწილე უნიციკლით – ერთველიანი ველოსიპედით,
კორეის 2018 წლის 100 კმ უნიციკლისტების მარათონის პრიზიორი,
ბიოლოგი, ორიგინალური ჟანრის არტისტი
რობერტ მარკოვი

მარათონის მონაწილე, გამცილებელი ავტომანქანის მძღოლი,
ოპერატორი, ტექნიკური მხარდაჭერა და უსაფრთხოება
ლევან ბერიძე

პროექტის წარმომადგენლები:

აზერბაიჯანი – ველოდებით თანხმობას!

რუსეთი – ნიკოლოზ ბუხონინი, შემოგვიერთდება დერბენტიდან კურსკამდე ავტომანქანით.

სსრკ სპორტის ოსტატი, რეჟისორი, დრამატურგი, რუსეთის თეატრალურ მოღვაწეთა კავშირის წევრი, რუსეთის ხალხთა ასამბლეის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე, ევრაზიის ხალხთა ასამბლეის გენერალური საბჭოს პრეზიდენტის წევრი, ევრაზიის ხალხთა ასამბლეის სპორტის კომიტეტის თანათავმჯდომარე. (დ. მინდიაშვილის მონაფე).

უკრაინა – ვლადიმერ სოკოლოვი, 78 წლის, შემოგვიერთდება სუმიდან კიევამდე ველოსიპედით.

უკრაინის სპორტული ტურიზმის ფედერაციის საპატიო პრეზიდენტი, სსრკ სპორტის ოსტატი, სპორტული ტურიზმის საერთაშორისო კატეგორიის მსაჯი და საერთაშორისო კლასის ინსტრუქტორი, ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, დოცენტი, უკრაინის ფიზიკური კულტურისა და სპორტის დამსახურებული მუშაკი.

ბელარუსია – ნატალია ცილინსკაია, მრავალშვილიანი დედა, 28-გზის მსოფლიო თასების გამარჯვებული, 8 – გზის მსოფლიო ჩემპიონი, 2004 წლის ოლიმპიადის ბრინჯაოს პრიზიორი, ბელარუსიის ველოსპორტის ფედერაციის თავმჯდომარე და ველოსპორტის ოლიმპიური მომზადების ცენტრის დირექტორი.

ველმარათონი „მშვიდობის გზა“ № 9 II უცაჩი თბილისი – მინსკი

- | | |
|--|-----------------------------------|
| 1. თბილისი (100) | 25. ვორონეჟი 3 მარტი (130) |
| 2. ქაზახი 22 იანვარი (120) | 26. ლიპეცკი 5 მარტი (300) |
| 3. განჯა 23 იანვარი (80) | 27. ორიოლი 9 მარტი (170) |
| 4. მინგეჩაური 24 იანვარი (75) | 28. კურსკი 11 მარტი (160) |
| 5. უჯარი 25 იანვარი (125) | 29. სუმი 14 მარტი (190) |
| 6. ჰაჯიგაბული 26 იანვარი (125) | 30. ხარკოვი 17 მარტი (140) |
| 7. ბაქო 27 იანვარი (30) 655 | 31. პოლტავა 19 მარტი (170) |
| 8. სუმგაითი 30 იანვარი (140) | 32. დნეპრი 21 მარტი (90) |
| 9. ქუბა 31 იანვარი (95) | 33. ზაპოროჟიე 23 მარტი (170) 4475 |
| 10. დერბენტი 1 თებერვალი (130) | 34. კრივოი როგი 26 მარტი (185) |
| 11. მახჩკალა 3 თებერვალი (90) | 35. კრაპივნიცკი 28 მარტი (130) |
| 12. ხასავიურტი 5 თებერვალი (85) | 36. კრემენჩუგი 30 მარტი (135) |
| 13. გროზნი 6 თებერვალი (90) | 37. ჩერკასსი 2 აპრილი (200) |
| 14. ნაზრანი 8 თებერვალი (30) 1315 | 38. კიევი 5 აპრილი (600) 5260 |
| 15. ვლადიკავკაზი 10 თებერვალი (120) | 39. კიშინიოვი 13 აპრილი (490) |
| 16. ნალჩიკი 12 თებერვალი (80) | 40. ბუქარესტი 20 აპრილი (355) |
| 17. პიატიგორსკი 14 თებერვალი (100) | 41. სოფია 26 აპრილი (780) |
| 18. ჩერკესსკი 15 თებერვალი (110) | 42. ათენი 5 მაისი (1050) |
| 19. სტავროპოლი 17 თებერვალი (120) | 43. ტირანა 16 მაისი (970) 8535 |
| 20. არმავირი 19 თებერვალი (120) | 44. ბუდაპეშტი 25 მაისი (575) |
| 21. მაიკოპი 20 თებერვალი (130) | 45. პრალა 2 ივნისი (950) |
| 22. კრასნოდარი 22 თებერვალი (150) | 46. ვარშავა 12 ივნისი (600) |
| 23. პავლოვსკოე 24 თებერვალი (140) 2385 | 47. მინსკი 20 ივნისი 11500 |
| 24. დონის როსტოვი 25 თებერვალი (570) | |



ფოტო ალბომიდან



ჯუმბერ ლეჟავა სტუმრად ქარელის რაიონის სოფელ კოდაში,
გულნაზ ხარაიშვილის ოჯახში



ჯუმბერ ლეჟავას შვილიშვილები და შვილთაშვილები
გულნაზ ხარაიშვილის, გვანჯი მანიასა და მანონი ყუბანეიშვილთან ერთად.



ჯუმბერ ლეყავა



გარი ჩაფიძე და ჯუმბერ ლეყავა



ჟენია ნოზაძე, რობერტ ლარიბაშვილი, გულნაზ ხარაიშვილი, ზინაიდა კვერენჩხილაძე, ჯუმბერ ლეყავა, დარია ნოზაძე.





რობერტ ლარიბაშვილი, ჯუმბერ ლეჟავა,, გვანჯი მანია



ჯუმბერ ლეჟავა და გულნაზ ხარაიშვილი სტუმრად მცხეთაში



გულნაზ ხარაიშვილი და ჯუმბერ ლეყავა. ჯვრის მონასტერი



ჯუმბერ ლეყავა და ნაილი ხარაიშვილის შვილიშვილი



ჯემალ კუხალეიშვილი და ლიზი ნადირაშვილი





ჭიუხვის ტყე. ჯუმბერ ლეჟავა, გივი მიზანდარი, გურჯაანელი მასპინძელი.
2005 წლის თებერვალი.



ჭიუხვის ტყე. აღნიშნეს ზურა გაბუნის დაბადების დღე.
2000 წლის 24 თებერვალი.



ჭიუხვის ტყე. აღნიშნეს ზურა გაბუნის დაბადების დღე.
2000 წლის 24 თებერვალი.



ჯუმბერ ლეჟავა. მდინარე მტკვარი.
2009 წელი



ჯუმბერ ლეჟავა, ამირან გორგოტაძე, მანიჟა გაბუნია,
ზურაბ გაბუნიას ნამუშევრების ფონზე



ჯუმბერ ლეჟავა, თამაზ კიკნაძე, ვეფხია გუგუშაშვილი, მურად თარგამაძე.
2008 წლის 24 თებერვალი



თამაზ კიკნაძე, ჯუმბერ ლეჟავა, მურად თარგამაძე.
2008 წლის 24 თებერვალი



ამირან გორგოტაძე, ჯუმბერ ლეჟავა.
2008 წლის თებერვალი



მეგი გაბუნია, თამაზ კიკნაძე, ჯუმბერ ლეჟავა.
2008 წლის თებერვალი



ამირან გორგოტაძე, ზურა გაბუნია, თამაზ კიკნაძე, ვეფხია გუგეშაშვილი, ჯუმბერ ლეყავა, მურად თარგამაძე, ტარიელ კილაძე. 2008 წლის 24 თებერვალი



ჩამოვედით მცხეთაში ნავებით. ზურაჯუმბერ ლეყავა, თამაზ კიკნაძე, ვეფხია გუგეშაშვილი, მურად თარგამაძე. 2008 წლის 24 თებერვალი



მდინარე მტკვარზე დაშვების დროს, ჯუმბერ ლეუვა, ლეონიდ მიკელა, სამხატვრო აკადემიის სტუდენტი თამუნა. 2009 წელი, იანვარი.



ჭიაურის ტყის სანაპირო, გურჯაანელი მასპინძლები. ჯუმბერი, ზურა და გივი მიზანდარი.



მტკვარზე გორში, გორული მასპონძლები ჯუმბერი და ზურა.



კარავში ჯუმბერ ლეჟავა, ჩიკო და გივის სპანიელი. 2006 წელი, თებერვალი



კარავში ჯუმბერ ლეჟავა და ჩიკო.
2007 წელი, თებერვალი



ალაზნის სანაპირო. ჯუმბერ ლეჟავა
და გურჯაანელი მასპინძელი, 2003 წ.



მტკვარზე გორში, აკადემიის სტუდენტები, გორელი მასპინძლები,
ჯუმბერ ლეჟავა, გივი, ლეონიდა და ზურა.



ლეონიდ მიკულა, ჯუმბერ ლეჟავა,
გიორგი ხატიაშვილი, ზურაბ გაბუნია
ვარძია. 2009 წლის იანვარი.



ჯუმბერ ლეჟავა, ლეონიდ მიკელა, გივი
მიზანდარი, ზურაბ გაბუნია. მტკვარზე
დაშვებისას შესვენება. 2009 წლის იანვარი



ზურა, ლეონიდა, ჯუმბერ ლეჟავა, გივი.
მდინარე მტკვარზე დაშვების დროს შესვენებაზე. 2009 წლის იანვარი



ჯუმბერ ლეყავა, ლეონიდ მიკულა, ზურა გაბუნია.
ბორჯომის ტყე-პარკი, 2009 წლის იანვარი



ჯუმბერ ლეყავა და გივი მიზანდარი. ქიაურის ტყე. 2007 წლის იანვარი



ვარძია, მტკვარზე დაშვების წინ. გვაცილებენ სამხატვრო აკადემიის თანამშრომლები, ექსკურსიის შემდეგ. ჯუმბერ ლეჟავა, გივი, ზურა, ლეონიდ მიკულა. 2009 წლის დეკემბერი



მდინარე ალაზნის სანაპირო, გურჯაანის მასპინძლებთან ერთად. ჯუმბერ ლეჟავა, გივი მიზანდარი, დუდანა ცქვიტინიძე, ზურა გაბუნია, ლაშა ნემსაძე.



მდინარე მტკვარი, პირველი არხის რეჟისორი გია პაპუაშვილი, გივი მიზანდარი, ლეონიდ მიკულა, ჯუმბერ ლეჟავა, ზურა გაბუნია. 2007 წელი



გივი მიზანდარი, თამუნა (აკადემიის ტუდენტი), ჯუმბერ ლეჟავა, ლეონიდ მიკულა. მდინარე მტკვარი, ბანაკის გაკეთების წინ. 2007 წელი



მდინარე ალაზანზე. კარავში ძინავთ ჯუმბერ ლეჟავასა და გივი მიზანდარს.
2009 წლის თებერვალი



მდინარე მტკვარი, პირველი არხის რეჟისორი გია პაპუაშვილი, გივი მიზანდარი,
ლეონიდ მიკულა, ჯუმბერ ლეჟავა, ზურა გაბუნია. 2007 წელი

ს ა რ ჩ ე ვ ი

მამა ამირან ამირანაშვილი	
ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა	3
მონაზონი იოანა (ონიანი)	
ლოცვათა წმიდათა მამათა ჩვენთა უფალო ისეო ქრისტე, შეგვიწყალებ ჩვენ!.....	5
სერგი ლომაძე	
ლეგენდარული ჯუმბერ ლეჟავას შესახებ.....	7
ლუარა სორდია	
ქართველი მამულიშვილი მსოფლიოს გზებზე	10
მსოფლიო მოგზაურისა და მსოფლიო რეკორდსმენის ჯუმბერ ლეჟავას სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის ბრძოლის ინდივიდუალური პროგრამა	17
მსოფლიო მოგზაურის გინესის რეკორდები	21
მსოფლიოს გზებზე ქართული სახით	26
მოგზაურობა სიძნელით სავსე	34
სიყვარულის სასწაულები	42
სულიკო თავბერიძე	
ჩემი მეგობარი ჯუმბერი	49
მურმან გელენიძე	
კაცი ლეგენდა ჯუმბერ ლეჟავა	50
ციალა ხაჭალია-ანდრიაძე	
ჯიხაიში — დიდი მოგზაური და მისი ფესვები.....	54
რეზო მიშველაძე	
ჯუმბერი.....	56
როინ მეტრეველი	
გამორჩეული	60
ჯუმბერ მარღანია	
მოგზაური	61
ალეკო დოლბაია	
ჯუმბერ ლეჟავა - მსოფლიო მოგზაური	63
ვიტალი გიგილო სიხარულიძე	
ჯუმბერი	64
ზურაბ გასიტაშვილი	
დიდი ნებისყოფა	65
მიხეილ ჯიბუტი	
თბილისს დაამშვენებდა ძეგლი — „რაინდი ველოსიპედზე“ (ჯუმბერ ლეჟავას ხსოვნისადმი).....	66
ლამარა გერგედავა	
კეთილშობილი პიროვნების გახსენება	69

გიორგი ბეჟიტაშვილი	
ჯუმბერ ლეჟავას	70
ირა ონიანი	
ჯუმბერ ლეჟავას 80 წლისადმი მიძღვნილი მოგონებანი.....	71
გერონტი მესხი	
ჯუმბერ ლეჟავას სახელობის აკადემიაში	72
ლელია გაფრინდაშვილი	
უკვდავება	73
რეზო ადამია	
უძველესი ტრადიციები და დღევანდლობა.....	74
ზურაბ გაბუნია	
ჯუმბერ ლეჟავა (ჯუბა ბაბუ) როგორც ვეძახდით	75
ზაალ სიხარულიძე	
ბატონი ჯუმბერი	76
ყუყუნა ნიჟარაძე-მაჭავარიანი	
ჯუმბერ ლეჟავა გულის სიიდან არ ამოიშლება.....	78
მერი სპანდერაშვილი	
საქართველოს ისტორიის საძიკველში ჩადებული ოქროს ზოდი.....	81
მირანდა ხოდელიძე	
ბატონი ჯუმბერი იყო კაცი, მსოფლიო ლეგენდა.....	82
თინათინ ხაბურზანია	
გამოსათხოვარი ჯუმბერ ლეჟავას	83
მანონ ყუბანეიშვილი	
ჯუმბერ ლეჟავა	83
რუსუდან გორდეზიანი	
ჯუმბერ ლეჟავა	84
ლამზირა შეყილაძე	
დაუფინყარი ექსკურსია	85
ლაშა ხარებავა	
მსოფლიო მოქალაქე... ..	87
გიორგი ლარიაშვილი	
“შეუცნობელია გზანი უფლისანი”, შეუცნობელია სამანი ადამიანის შესაძლებლობებისა	88
ნიკო ხერკელაძე	
მოგზაური ბატონი ჯუმბერ ლეჟავა	89
თამარ ჯაჭვაძე	
ჩვენს გვერდით ლეგენდა დადიოდა	90
გაგა გულიაშვილი	
გემშვიდობებით	92

ოთარ ურუშაძე	
ჯუმბერ ლეყავა	93
რუსუდან კალანდაძე	
დიდი მოგზაური.....	97
ზაურ ბედია	
ორიოდ სიტყვა ჯუმბერ ლეყავაზე.....	95
ლევან ბაბუხაძია	
მარად დაუვინყარი პიროვნება.....	97
მზია ელიაძე	
ბატონ ჯუმბერ ლეყავას გახსენება.....	98
ჯემალ ადამაშვილი	
ჯუმბერ ლეყავა — 80.....	99
სიმონ ზაქარაია	
პირველი ინტერვიუ მსოფლიო მოგზაურობიდან დაბრუნებულ ჯუმბერ ლეყავასთან	100
Who Is Jumber Lezhava? (And Why Should You Care?) JUNE 30, 2011 BY TOM ALLEN	104
თეა კანდელაკი	
ჯუმბერ ლეყავას 80 წლის საიუბილეოდ მიძღვნილი სიტყვა	
ნიკო ბალაშვილი	
ჯუმბერ ლეყავა – ლეგენდა.....	109
მალხაზ ჩხიტუნძე	110
გულიადა სანოძე	
ჯუმბერ ლეყავას სახელი უკვდავყოფილი იქნება.....	111
ედუარდ უგულავა	
ჯუმბერ ლეყავა – მსოფლიო მოქალაქე.....	112
ნაირა უგულავა	
„არ გაბედო სიკვდილი, სანამ ცოცხალი ხარ.“.....	113
ნუნუ გოგოლიძე	
მარად ცოცხალი იდეები!	114
ირინა ბალავიძე	
ბატონ ჯუმბერ ლეყავას	116
გურა-ანგურა (გურამ გედევანიშვილი)	
დიდ მოგზაურს * ჯუმბერ ლეყავას	117
ვალერი მოსიაშვილი	118
ნათია დაშნიანი {პოეტი}	118
ქეთი მაზიაშვილი	
ბატონო ჯუმბერ	119
ზეინაბ ასისტიშვილი-ქინიძე	
ღირსეულს დავინყება არ უნერია	119
გულნაზ ხარაიშვილი	

ნლების გადასახედიდან.....	121
ლარისა და თენგიზ გაჩეჩილაძეები	
არ არსებობდა უფრო ახალგაზრდა ნლოვანი, ვიდრე იყო ჯუმბერ ლეჟავა	124
რობერტ ლარიბაშვილი, ხათუნა ლეჟავა	
მოგზაური. ჯუმბერ ლეჟავასთან შეხვედრების შთაბეჭდილებები	126

ცოცხალი ჯუმბერ ლეჟავას დღიურებიდან

ჯუმბერ ლეჟავა	
დიდი მოგზაურობა.....	139
საკაცობრიო მნიშვნელობის ღვთიური მისია შესრულებულია	139

როგორ დავამარცხოთ ნადრევი სიბერე

ჯუმბერ ლეჟავას „ჯანმრთელობის ფორმულა“. მეთოდისკა	161
რამდენიმე სიტყვა ავტორზე.....	162
ნებისმიერ დროს, ნებისმიერ ადგილზე (რეცენზია)	164
მეტად საჭირო ფორმულა აღმოჩენილია (რეცენზია)	166
ჯუმბერ ლეჟავას მიერ შემუშავებული ჯანმრთელი ცხოვრების წესი — ნოლბჯენიდან	
მკლავებზე აზიდვების მეთოდისკა.....	167
მკლავებზე აზიდვების სისტემატიური ვარჯიში იძლევა შემდეგ შედეგს:.....	177
ნოლბჯენიდან მკლავებზე აზიდვების ინტენსიური ვარჯიშების დაწყებამდე გირჩევთ გაიაროთ	
მომზადების 3 ეტაპი	177

წოცების თვალთ დანახული ჯუმბერ ლეჟავა

გულნაზ ხარაიშვილი	
დიდ მოგზაურს ჯუმბერ ლეჟავას	179
გრაალის რაინდი	179
მოგზაურს	180
ნახვედი	180
მარინა ყიფიანი	
ჯუმბერ ლეჟავას ხსოვნას!.....	181
ნაილი ხარაიშვილი	
მსოფლიო მოგზაურ ჯუმბერ ლეჟავას ხსოვნას	182
ნაირა ნიჟარაძე	
მოგზაური ჯუმბერ ლეჟავა.....	183
მზიური დათიაშვილი-აფციაური	
საპატიო ადამიანს	184
ბატონ ჯუმბერ ლეჟავას ხსოვნას!	185
ლიანა ოსიაშვილი-მელიქიძე	

ჯუმბერ ლეჟავას	185
ხათუნა ელიაშვილი-ჩიმაკაძე	
ადამიანი მოდის და პიროვნებად რჩება	186
ჯონდო კიკნაველიძე	
ჯუმბერ ლეჟავა	187
მანანა ზაზიკაშვილი	
ახლა ცაში ხარ	188
საოცარი გმირი	188
ლეილა ვადაჭკორია	
ჯუმბერ ლეჟავას.....	189
თემურ გოქსაძე	
მოგზაური	190

ინტერვიუები

ინტერვიუ მოგზაურ ჯუმბერ ლეჟავასთან.....	191
გულნაზ ხარაიშვილი.....	193
ინტერვიუ ფაზისის საერო აკადემიის პრეზიდენტ ნუგზარ ნადარაიასთან.....	196
ინტერვიუ ზურაბ გასიტაშვილთან.....	197
ინტერვიუ ჯუმბერ ხარაიშვილთან	197
თამარ ტყეშელაშვილი. იუზა რობაქიძე - ბ-ნი ჯუმბერ ლეჟავას უახლოესი მეგობარი	198
ინტერვიუ თემურ გოგსაძესთან.....	198
ინტერვიუ ზალიკო გამყრელიძესთან.....	199
ინტერვიუ ნუგზარ მიროტაძესთან.....	199
ინტერვიუ ვაჟა შუბითიძესთან.....	199
ინტერვიუ ზურაბ წვერაიძესთან.....	200
ინტერვიუ რეზო ჩხეიძესთან.....	200
მერი ბერაძე. ინტერვიუ დავით ქევხიშვილთან	201
ინტერვიუ ელგუჯა ნოზაძესთან	201
ირაკლი დარსალია. ინტერვიუ სამხატვრო აკადემიის რექტორ გიორგი გუგუშვილთან.....	202
ირაკლი დარსალია. ინტერვიუ ზურაბ გაბუნიასთან, სამხატვრო აკადემიის მხატვარ-ფერმწერთან.....	202
ბექა ჩაბალოშვილი. ინტერვიუ მამა ანდრეასთან.....	203
თორნიკე ჩაბალოშვილი. ინტერვიუ როინ მეტრეველთან	203
ნანა სხირტლაძე. ინტერვიუ ბატონ სულიკო სამხარაძესთან	204
ნანა სხირტლაძე. ინტერვიუ ბატონ ბახვა სამხარაძესთან.....	204
მარიამ ხვედელიძე. ინტერვიუ ქალბატონ ნელი ქველაძესთან	208
ტარიელ ხარატიშვილი. ინტერვიუ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტთან ბატონ გიორგი კვესიტაძესთან	209

ნუცა სხირტლაძე. ინტერვიუ ქარელის რაიონის სოფელ საციხურის საჯარო სკოლის დირექტორთან — ქალბატონ ცირა შუბითიძესთან	210
ნატა სხირტლაძე. ინტერვიუ ამბროლაურის გამგებელთან ბატონ მალხაზ ლომთათიძესთან ..	210
ლიზი ნადირაშვილი. ინტერვიუ ჯემალ კუხაშვილთან	211
ტარიელ ხარატიშვილი. ინტერვიუ ბატონ ანზორ ჯაფარიძესთან	211
ილია ძმანაშვილთი. ინტერვიუ ქალაქ რუსთავის მე-17	212
ინტერვიუ ბატონ უშანგი მოსიაშვილთან	212
ნათია ჯანგაჯაძე. ინტერვიუ გიორგი კვაშილავასთან	212
ინტერვიუ გურამ ცერცვაძესთან	213
ნია ჯანგაჯაძე. ინტერვიუ მამა გიორგისთან	214
თაკო ნეზაძე. ინტერვიუ მაყვალა გონაშვილთან	215
მარიამ სეზისკვერაძე. ინტერვიუ ბელა ალანიასთან	215
ნოდარ ბერიძე	
ველომარათონი „მშვიდობის გზა“ 9 II ეტაპი თბილისი – მინსკი	216
ფოტო ალბომიდან.....	219

მთავარი რედაქტორი
გულნაზ ხარაიშვილი

რედაქტორი
სერგი ლომაძე

კომპიუტერული უზრუნველყოფა
ნანა სხირტლაძე

გამომცემის რედაქტორი –
გულნაზ ხარაიშვილი

593 65 79 21

გამომცემლობა „საარი“



ISBN 978-0941-477-48-0



0-941-477-48-0